

श्रीगणेशाय नमः । ब्रह्मज्ञशंकररवीन्दुकुञ्जराजीवशुक्लार्कपुत्रगणनाथगुरुप्रणाम्य यः संग्रहोर्कवरलाभविष्टद्धुद्धेरावंतिकस्य तमहं विष्टुणोमि कृत्स्नं १
 यच्छास्त्रं सवित्ताचकार विपुलैः स्कंधैस्त्रिभिर्ज्योतिषं तस्योच्छ्रितं भयस्युगे संसृत्य यो भूतलं भूयः स्वल्पतरवराहमिहिरत्याजेन सर्वव्याधादित्यं यं
 प्रवदति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ३ वराहमिहिरोद्घोसु बहु भेदतोयाकुले ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरयोगरत्नोज्ज्वले भ्रमंतिपरितोयतोलघुधियो
 श्लुब्धास्तत करोमि विष्टुतिपुर्वं निजधियाहमत्रोत्पलः ३ इहशास्त्रेकानि संबंधाभिधेयप्रयोजनाभिभवतीत्युच्यते वाच्यपात्रकलक्षणः संबन्धः वाच्योऽ
 र्थोवाचकशब्दः अथवा उपायोपेयलक्षण संबन्धः उपायास्त्विदशास्त्रमुपेयोयद्विज्ञानम् अथवा आब्रह्मादिविनिःसृतमिदं वेदांगमिति संबन्धः राशिस्वरूपं
 होराद्रेष्काणानवांशकहादशभागत्रिंशद्भागपरिज्ञानम् ग्रहस्वरूपम् ग्रहराशिवलाबलम् वियोजनमाधानपरिज्ञानम् जन्मकालविस्मापनप्रभावकथ
 नारिषा सुदीयदशांतदशाष्टकवर्गकर्मजिवराजयोगसनाभयोगचंद्रयोगद्विग्रहादियोगप्रव्रज्याराशिशीलदृष्टिफलभावफलाश्रयप्रकीर्णानिष्टयोगस्त्रीजा
 तकनिर्याणनष्टजातकद्रेष्काणगुणस्वरूपमभिधेयम् लोकानां प्राकर्मविपाकव्यजकत्वप्रयोजनम् सत्यात्रयमाशुभकथनात् इहलोकपरलोकसिद्धिरि
 तिप्रयोजनकिमेभिरुक्तैरित्यत्रोच्यते यस्मान्मृणांश्रुतृणां संबंधाभिधेयप्रयोजनाच्छास्यविषये ब्रह्मजायत इति तथाचोक्तम् सिद्धिः श्रोतृप्रवृ
 त्तीनासंबन्धकथनाद्यत तस्मात्सर्वेषु शास्त्रेषु संबंध पूर्वमुच्यते किमेवात्राभिधेयस्यादिति पृष्टस्तु केनचित् यदि न प्रोच्यते तस्मै फलशून्यतु तद्भवेत्
 सर्वस्यैवाहिशास्त्रस्य कर्मणो वापिकस्य चित् यावत्प्रयोजननीकतावत्केन न गृह्यत इति कस्यास्मिन्शास्त्रेऽधिकार इत्यत्रोच्यते हि जस्यैव यतस्तं न षड्
 गोचेदोध्येत व्योज्ञातव्यश्च कान्यगानीत्युच्यते शिक्षाकल्पो व्याकरणं निरुक्तं ज्योतिषागतिः छंदसालक्षणं चैव षड्गोवेदस्य उच्यत इति तथाचोक्तं वै-
 दाहियज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः कालानुपूर्वाविहिताश्च ज्ञा तस्मादिदकालविधानशास्त्रं योज्योतिषं वेदस्य वेदयज्ञानिति सतामयमाचार यत्शास्त्रप्रारंभे

ध्वनिप्रतदेवताया प्रमाद्यत्तत्तन्मस्मरेणतत्तत्सुद्यावातद्रन्तिविशेषेणावाप्तिप्रतार्थमिद्विवाच्छति तव्यमप्यवतिकार्ये श्रीवराहमिहिरोनामरहिजो ।
 कौटुम्भारप्रसादेज्योति शास्त्रसग्रहकद्रणितस्कधादनतरहोरुस्कपचिकीर्षुरशेषविश्रोपशात्यर्थभगवत सूर्यादल्मगामिनोप्राक्सिद्धिशार्दूलशक्ति
 डितेनाह मूर्तिसेइति सरभिर्भगवानादित्यः न अस्मभ्यपान्चगिरदद्युप्रयच्छतुकोसौरवि अनेककिरणः नपक किरणोपस्यस अनेककिरणः
 प्रभूतरग्निः सहस्रग्निरित्यर्थः त्रैलोक्यदीपः त्रयोलोकाल्त्रैलोक्य भूमिषु स्वरास्यत्तन्दीपः प्रकार्यमानुत्यात तयामूर्तिषेपरिकल्पितु रासामृत
 शशप्रणिधि शेषभिर्भतिधारयतीतिशशमृषद्भमास्तस्यभूर्तिलेनशरीरत्वनपरिकल्पित पर्यवस्यापितः यतोऽजलमयम्बद् प्रफोशम्बुन्यःप्रोक्त तस्मि
 स्तरणिकिरणप्रतिफलनादितरस्य ज्योत्स्नाप्रसरः वित्तरुयस्मात् तदुक्त सत्त्वमयेशशिनिरवेदीधितयोपूच्छितास्तमोनैशम् क्षपयतिदर्पणोदर
 निद्विगाड्वमदिरस्यातरमिति तथाचवेदे सुषुण्या सूर्येऽग्निम्बद्भमाइति अथवा शशिमृतइतिपाठः शशिमृतोमह्यदेवस्वमूर्तिषेपरिकल्पितः य
 तोसोऽभगवानपमूर्ति स्थितिजस्तपवनद्भुतारानाकाशयजमानसोऽपसूर्याग्याइति अष्टमूर्तिर्यत्तस्तस्य माद्वेऽपरीमूर्ति सूर्येऽल्पथः शशिमृतइति
 माधुपाठः तथावर्माऽपुनर्जन्यनानुनर्जन्यविद्यतेयेषाते अपुनर्जन्यः भक्तालेषाक्त्वमार्गः मोक्षद्वारसूर्यः यतोऽद्विधियोगार्ग देवयानारव्यः
 पितृयानारव्यश्च तत्रपितृयानमार्गद्वारभूतम्बद्भमाः येनस्वर्गामिनः स्वर्गगच्छति मोक्षद्वारसूर्यः पत सूर्यमदलभित्वाभोक्षभानोऽगच्छति तयान्वा
 हभगवान्य्यासः स्वर्गद्वारभ्रजाद्वारमाक्षरत्रिचिरुपमिति आत्मानपिदतीत्यात्मविद्येयोगिनःशेषामपुयात्माचित्तत्वते-
 जोऽरुषीप्राणाच्छेपेणदद्यातरेस्थितः तथाचमृति सूर्येऽआत्मानगतस्तस्युपश्चैति जगतोजगमस्यतस्युष स्याचरस्यसूर्येपयात्मा ऋद्भुम्बपु
 जगापनमानानासएपकतर्पणः यद्भक्त अमीभास्तदुक्तिः सम्यगादित्यमुपतिष्ठति आदित्याब्ज्यापते एषिर्दृष्टेऽस्नततः प्रजाइति भतामस्त्यो

तिषा अमरादेवा ज्योतीषिग्रहनक्षत्रादीनितेषांभर्ताप्रभु प्रधानइत्यर्थः यत सर्वदेवास्तस्थोपस्था नंकुर्वन्ति ग्रहनक्षत्राणां च तद्दशेनोदयास्तमया-
 यदुक्तम् तेजसागोलकः सूर्योऽग्रहक्षीण्यंबुगोलका प्रभावंतोहिदृश्यन्तेसूर्यरश्मिप्रदीपिताइति एवंगुणाधिक्यादमस्त्योतिषाप्रभुः लोकानां प्रलयो
 द्भवस्थितिविभ्रुमिति लोकाः मूलोकादयस्तेषां प्रलये विनाशे उद्भवेऽत्यन्तौ स्थितौ पालने प्रभुर्विष्णुः भगवतः अतीतवर्तमानभावि कालत्रयपरिच्छे-
 दन्विह भूतत्वात् च शब्दोत्रावधारणे अनेकधाय श्रुतीवेदेयोः नेकधानेकप्रकारैः पठ्यन्ते तथा चोक्तम् इन्द्रमित्रवरुणमग्निमाहुरथोदिव्यः ससुप
 र्णां गुरुत्मान् एकं सद्भिः प्राबहुधा वदत्यसिंयममातरिश्चानमाहुरित्यादि १ अधुनास्यशास्त्रस्य परप्रणीतत्वादानर्थक्यपरिभिहीषुस्तथान्यशा-

श्रीगणेशाय नमः मूर्तित्वेपरिकल्पितः शशभृतीवर्तमानात्पुनर्जन्मनामात्मैत्यात्मविदां क्रतुश्च यजतां भर्ता मरुज्योतिषां
 लोकानां प्रलयोद्भवस्थिति विभ्रुश्चानेकधायः श्रुतीवाचनः स ददात्वनेककिरणैस्त्रैलोक्यदीपारविः १ मूर्त्योभिः प्र-
 दुबुद्धिभिः पदुधियां होराफलज्ञप्तये शब्दन्धाय समन्वितेषु बहुशः शास्त्रेषु दृष्टेष्वपि होरातंत्रमहार्णवप्रतरणभर्ता
 धमानामहस्त्वल्पदृत्तविचित्रमर्थबहुलशास्त्रपूवप्रारभे २

स्त्रेभ्योऽस्यगुणवत्त्वं प्रदर्शयन् शार्दूलविक्रीडितेनाह मूर्त्योभिरि-
 ति होरायास्तंत्रहोरातत्र अथवा होरा एव तंत्रं होरातंत्रं तदेव महार्णवोद्भुः पारल्यात् तत्रेति तार्थतेर्यनार्थस्तत्रम् अहं होरातंत्रमहार्णवप्रतरणभर्ता
 धमानाशास्त्रपूवप्रारभे होरातंत्रमेव महार्णवो महोत्साहानां शास्त्रपूवप्रारभे करोमि शास्त्रमेव-
 प्रुव शास्त्रपूवः तंशास्त्रपूवयथापूवस्तितीर्षूणां परपारगमनमाशुसंपादयति तथेदमपि होरातंत्रमहार्णवप्रतरणभर्ता धमानामित्यस्यपूवेनसाध-

र्थम् प्रकृतहोगतत्रपदानवप्रतरणममोघमानामित्यक्तभाह मूयोभिरिति मूयोभिर्यहतरैः क्रिमूतैः पट्टुष्टिभिः पट्टुष्टिभिः पट्टुष्टिभिः पट्टुष्टिभिः पट्टुष्टिभिः
 प्राज्ञाः तैः शास्त्रेषु दृष्टेषु चिरविचारिष्वपिसत्सु किमृतेषु शब्दव्यायसमन्वितेषु शब्दानान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः
 कोपयुरुवात्रपशति अथवा शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः
 बहुन्वापत्यहुरा व्याससमासं बहु प्रकाररचितेषु इत्यर्थे किमर्थे दृष्टेषु पट्टुष्टिभिः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः
 येषु विपाकोहारा होरायाः फलं होराफलतस्य ज्ञेयं तत्फलं क्रमासु भतत्ज्ञानाय किमृतेषु शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः शब्दान्याफः
 भठितत्रमृतिभिर्बिचित्रैर्ये तस्मात्स्वल्पार्थत्वात्स्य गुणवन्वम् यतस्तेषामत्राशुघमभगोन भवति स्वल्पमित्यनेन ग्रहणाधारणो सुखताप्रद
 शयति तथाच इतिवैयकरो वीरसेन समासोक्तस्य शास्त्रस्य सुखग्रहणाधारणो रत्तविचित्रमित्यनेन सूक्तताप्रदर्शयति ननु स्वल्पशास्त्रस्य
 स्वल्पार्थतैपत्रविषयतीत्याह अर्थयह लवद्भूमिधेयम् अतएव पूर्वो विरचितशास्त्रेभ्योऽस्य गीरवम् अन्यथा हि शास्त्रसमवात् पुनरुक्ततादोषः
 स्यात् एतदुक्तमवति प्रागभिहितशास्त्राण्यतिविस्तृतज्ञेयमोघमा स्तदर्थमहशास्त्रेषु प्रारभेननु कदाचिदल्पप्रज्ञतयाते ममायमा
 न्तदुक्तोन्वयम् यथापूर्वशास्त्राणामहलवद्भूमोघमा स्तदर्थमिदमल्पमित्यत इदमाह पट्टुष्टिभिरिति अनेनैतन्निति पादित भवति नहितेषु
 द्विहान्त्वान्तपुरास्त्रेषु ममोघमाः किमृतेषु शास्त्रेषु पादन्यत्रापि तेषामुद्यमभगः स्यात् पूर्वमपि स्वल्पचलघु रत्तमदीर्घविचित्रस्य पर्यवहृदं विस्त
 परिपूर्णत्वविधितिर्दूषणामति सुखापहं भवतीति ३ अपुनाहाराशास्त्रस्य पुरास्तकर्मविपाक्यजकत्ववर्णद्वयपरिहारेण शब्दव्युत्पत्ति-
 प्रदर्शयन्ति इत्यत्रयाह होरेति होरायशास्त्रहोरा नामहोरात्रविकल्पमेकेवाच्छति अहम्बरात्रिश्चाहो प्रजशब्दोच्यते तस्य विकल्पो विकल्पना

एके अन्येहोरावाच्छंति इत्यर्थं कथमुच्यते पूर्वपरवर्णलोपात् अहोरात्रशब्दस्य पूर्ववर्णोकारोपरवर्णश्चकारस्तयोर्लोपमदर्शनं कृत्वा होराशब्दो वशिष्य
 ते किमर्थं पुनरहोरात्रशब्दो होराशब्दो व्युत्पाद्यते इति अत्रोच्यते मेघादयो ह्यहोरात्रात् भूताः लग्नस्य च कालवशात् लग्नानम् लग्नवशा
 त्छुभाशुभज्ञानम् अतो होरात्रात्रयत्वात्ततएव होराशब्दो व्युत्पाद्यते एतदेवाचार्यस्यास्यभिप्रेतम् यतः परमतमप्रतिषिद्धस्वमतमिति तथा च सा
 रावल्याम् आद्यतवर्णलोपाद्धोरास्माकमवत्यहोरात्रात् तत्र प्रतिषिद्धा सर्वग्रहभगणाश्चित्यते यस्मात् किमस्य प्रयोजनमित्याह कर्मजितं पूर्व
 भवेत्सदादित्यत्तस्य पत्तिः समभिव्यनक्ति पूर्वभवेत्प्राज्ञन्मनियत्सदादित्युभमशुभं मिश्रचकर्मजितं तस्य पत्तिः पाकं सम्यक् व्यनक्ति प्रकटीकरोति

होरेत्यहोरात्रविकल्पमेकैवाच्छंतिपूर्वापरवर्णलोपात् कर्मजितं पूर्वभवेत्सदादित्यत्तस्य पत्तिः समभिव्यनक्ति ३

तथा च लघुजातके बहुपचितमन्यजन्मनिशुभाशुभं तस्य कर्मणः प्राप्तिं व्यजयति शास्त्रमेतत्तमसिद्धव्याणिदोषइवेति ननु शुभमस्याशुभस्य वाव-
 द्यभाविनः किं व्यनक्ति उच्यते द्विविधं शुभाशुभं दृढकर्मोपाजितमदृढकर्मोपाजितं च तत्र दृढकर्मोपाजितस्य दशाफलपाकक्रमेण व्यनक्ति अ-
 शुभमदशाफलज्ञात्वाद्यात्रादेः परिहारः कर्तव्यः शुभमज्ञात्वाद्यात्रादेरतिशयेन दानं अदृढकर्मोपाजितस्याष्टकवर्गेण फलव्यक्तिः तच्चाशुभमज्ञात्वाशा-
 द्यादिभिरुपशमनयेत् तथा च यवनेश्वरः यद्यद्विधानं नियतं प्रजानाग्रहक्षययोगप्रभवप्रसूतो माग्यानितानीत्याभिषब्दयंति वर्षानुयोगेति दशान-
 राणाम् तदव्यभिज्ञैर्द्विविधं निरुक्तं स्थिरारव्यमौत्पातिकसंज्ञितं च कालक्रमेण ज्ञातकनिश्चितयक्रमोपिसर्पिस्थिरसुच्यते तत् सप्तग्रहाणां प्र-
 च्छितानियानिस्थानानि जन्मप्रभवानिसद्भिः तेष्व्यः फलचारग्रहक्रमस्थादद्युर्थदौत्पातिकसंज्ञितं तत् अनेनास्थिरस्य शास्त्रादिभिरुपशमः प्रदर्शितो

भवति उक्तञ्च भगवताव्यासःन विद्वान्याहुर्वलदेवपुरुषेणरिपञ्जितेति ३ प्रथुनाव्यवहारार्थकालास्यस्यपुरुषस्यपेपादिराशिपूर्वकशिरोमयमृत्यु
 गविभ्रागशार्दूलरिचिदितेनाह कालागानीति कस्तस्यागानिकालागानितानिचमपत्रभृतिराशयोऽनवर्तुन्नरणानयभिकंक्षचरणेनक्षनपादे प्रमाण
 येयाने अश्विप्रथमा अश्विनीतः प्रभृतिनवनवनक्षत्रपादापूर्केनस्यप्रमाणम् मेघप्रभृतिराशयोऽश्विप्रथमेनक्षत्रपादैश्चुक्ताइत्यर्थः तद्याभूताराशयो
 धातुरवयवाः तथाच्यूबनेश्वरः देहेसपादेभयनगतेति तथाचभगवान्गार्गी अश्विनीभरणीमेघ कृत्तिकपादमेवञ्च तत्यादत्रितयग्रहसूष सो
 प्यदलंतथा सौम्याईपाद्रीमितुनस्त्वादित्याश्वराणत्रय तत्यादःपुष्यमाश्लेषाराशि कर्कटक स्मृतः पितृयभ्राग्यमथार्पणा पादःसिंहप्रर्कतितः त

कालागानिवरागमाननमुरोह क्रोडवानोभूतोवस्तिर्ज्जनमूकजातुपुल्लेजधेतुगोघ्रिहयम्
 मेघाश्विप्रथमानवक्षत्रणाश्वक्रस्थिताराशयोराशिसेत्रगृहक्षभानिभवनचकार्यसंप्रत्ययाः ५

त्यावत्रितयकन्याहस्तचित्राहमेवञ्च तथाचिनादलस्तातीविशाखाचरणत्रयम् तत्यादमित्तदैवत्यज्येषावृश्चिफलच्यते पुलयाप्यतयाधन्वीपादो
 विश्वेश्वरस्यच। तत्यादत्रितयभ्रपणयफरोवासवोदलम् तदहंवारुणकुभस्तयाजाचरणत्रयम् तत्यादमेकोमीनःस्यादहिर्बुध्चरेयती चक्र
 स्थिता चक्रस्थिताः चक्रस्थिताराशयः अथवाचक्रवस्थिताः अनेकसस्थानमेघाप्रदशितभवति तत्रकालारयस्यचरागशिरोमेघः आनन
 सुषतदूष उरोवक्षोमितुनः तद्दूदयकुलीरु क्रोडमुदरसिंह वासोभूत कटिकन्या वस्तिर्नाभिव्यजनयोरातरेतुला व्यजनेयेनपुस्त्वव्यजते
 लिगंतहश्विकः ऊरुप्रगतधन्वीजातप्रगलमकरः जर्धकर्मः अप्रिहयपादयगलमीनडति तथाचवादरायणः मेघ शिरोयवदनरथभोशिधा

पुर्वद्वीपवन्मृमिथुनदृदयंकुलीरः सिंहस्तथोदरमथोद्युवतिः कटिश्चवस्तिस्तुलाभृदयमेहनमष्टमंस्थान् धन्वीचास्योरुयुगलंमकरोजानुद्वयंभप
 ति जंघाद्वितयंकुम्भः पादोमत्स्यद्वयंचेति अस्थप्रयोजनम् जन्मकालेयोराशिः पापग्रहाक्रांतः सकलारव्यस्यपुरुषस्ययस्मिन्गोस्थितस्तत्रा
 गेजातस्थोपघातोवक्तव्यः यत्रसौम्यस्थितस्तत्रपुष्टिरिति तथाचसारावल्यांम् कालनिरस्यवयवाः पुरुषाणाकल्पयेत्प्रसवकाले सदसद्ग्रह
 संयोगात्सुष्टाःसोपद्रवाश्चापिइतिराशिसेत्रमित्यादि एषांचप्रत्येकस्थराशिरितिसज्ञा तस्यैवपर्यायनामानिसेत्रम् गृहम् क्रुक्षमम् राशिश्चसेत्रंच
 गृहंचक्रसंचमंचतानिराशिसेत्रग्रहर्क्षमानि भवनच गृहत्वाद्भवनग्रहणोसिद्धेयत्सुनर्भवनग्रहणंस्कृतंत्सर्वेषांग्रहपर्यायाणांग्रहणार्थं क्रक्षत्वाद
 षिभग्रहणोसिद्धेयत्सुनर्भग्रहणंतेनैतद्दर्शयति यत्रयत्रहोराशास्त्रेभग्रहणंक्रदसग्रहणंवातत्रशरेवग्रहणंस्थान्भतुनक्षत्रस्य एतेराश्यादयः
 शब्दाएकार्थसंप्रत्ययाएकार्थीभिधायकाइत्यर्थः ४ अद्युनाराशीनास्वरूपविज्ञानंवसतंतिलकेनाह मत्स्येति मीनोराशिर्मत्स्योमत्स्यंद्वय
 मन्यान्यंपुच्छामिसुरवंएतत्तुकुतोलाभ्यते उच्यते तस्यैवोभयोदश्रत्वात् वदत्यतिच लग्नंसमेत्युभयतःपृथुरोमद्युगमिति वदीकुम्भः स्कंधा
 सत्करिक्तघटधारीपुरुषः कुम्भः मिथुनोचमिथुनराशिर्मिथुनंनृमिथुनं म्त्रीपुमांसौतन्मिथुनं सगदसवीणपुमान्सगदः स्त्रीसवीणा चापीनरोन्व
 जघनः धन्वीराशिश्चापिविद्यमानधन्वानरः अश्वजघनः अश्वस्तुरगस्तस्यैव जघनयस्यसोन्वजघनः चतुष्पादित्यर्थः मकरोमृगारव्यः मकरोरा-
 शिर्मकरएवसचमृगास्य मृगसुरवः तीलीत्यादि तुलाविद्यमानतुल पुरुषः कन्याकुमारीप्लवगानौकास्थासंसस्यदहना सस्यानिचदहनश्च-
 तीसस्यदहनीताभ्यांसहवर्ततइतिससस्यदहना शेषाराशयोमेषपृषककटकसिंहसृश्रिका स्वनामसदशाः स्वसंज्ञाविहिताकृतयः तद्यथामयोमेषः
 दृषोदृषमः कर्कटक कुलीरोजलचरप्राणीसिंहः केसरी दृश्रिकोदृश्रिकएवकीटजातिः तथाचमत्स्यः छागोदृषभोवीणागागदाधरंमिथुनमंभसिकुलीरः

सिंहः शैलेकन्यानीसत्याधीपसस्यकरा पुरुषखुल्यधरोचुम्बिकोयाधन्वीनरोहयात्याधीः मकरार्धभृगपूर्वकुंभीपुरुषोममपोमीनिः खचराभ्यसर्वे सर्वदादशरा
 शयः स्वर्गः स्वपुत्रेषुस्थानेषुचरति ययारसस्थाननिवासिनइत्यर्थः तद्यथा मेषरूपावारण्यौदिवारात्री भियुनोयाम्यः कर्कदोवुत्रः सिंहभारण्यन्वारी
 रुन्यादशितदेशविभागा तुलापण्यवीथिस्यः वृम्बिकः श्वम्बचरी धन्वीग्राम्यः मकरः पूर्वभागेआरण्योन्योजलचरः कुमोग्राम्यः मीनोजलचरइति तय्यन्त्य
 वनेन्वरा आधः स्थतोमेपसमनमूर्तिः काठस्यमूर्द्धागसितः पुराणीः सेजीविकसंचरकवराद्रिकेनाभिधात्वाकररुषभूमिः १ वयाकतिस्तुप्रथितोर्षितीयः
 सबच्चकव्ययतनविधातुः वनाद्रिसानुद्रिपगोकुल्लनाकवीश्वानामयधिवासभूमिः २ वीणागवाभूमियुनत्तृतीयः प्रजापतेस्करुपभुजासदेशः प्रनर्तकोगाप

मरस्योघदीचुमियुनसगादसर्वाणत्वापीनरोम्बजघनोमकरोमृगादस्यः
 तौलीससस्यदह्नापुवगात्कन्याशशाःस्कनामसदशाःस्वचराभ्यसर्वे ७

नशिल्पकल्चीक्रीडारतिर्यूवविहारभूमिः ३ कर्कः कुलीरकृतिस्त्रुसस्योवदाप्रवेशोविहृतम्बधातुः केवूरवापीपुठिनानितस्यदेशागानारम्यविहारभू-
 मिः ४ सिंहशरीरकृदपप्रवेशप्रजापतेः पंचममाहुरायाः तस्यावरीदुर्गगुहावनाद्रिव्याधावनीहुगवनप्रदशाः ५ प्रदीपिकागृह्यकरेणकन्यानीस्या
 जलेपशमितिहवति कन्वार्धधीरुनवरविधातुः सशश्रुतास्त्रीरतिशित्यभूमि ६ वीथ्यातुलापण्यपरोमनुष्यः स्थित सनामीकटिवस्तिदेशो शुप्लव्य
 र्थवीथ्यापणपट्टनाप्रसार्याधिवासोन्नतसस्यभूमि ७ श्वम्बोष्टमोवृम्बिकवियहस्तुमोक्तः प्रभोमेदुगुदप्रवेशे गुहाविलम्बचत्रविपाशप्रगुसिर्वल्मीक

कीटाजगराहिभूमिः ८ धन्वीमनुष्योहयपश्चिमाधस्तमाहुर्ब्रह्मवृषवनप्रणेतुः समास्थितव्यस्तसमस्तवाजीसुरास्त्रभृद्यज्ञार्थाश्चभूमिः ९ मृगाद्धिपू-
 र्वाभिकरोबुगद्धैजानुप्रदेशंतमुशंतिधातुः नदीवनारण्यसरोच्चरूपश्वफ्राधिवासोदशमःप्रदिष्टः १० स्कंधेतुरिक्तःपुरुषस्यकुंभोजंधतमेकादशमाहु-
 राद्याः उष्णोदकाधारकुसस्थपक्षीस्त्रीशींङ्किाद्युतनिवासभूमिः ११ जलेतुमीनद्वयमत्स्यराशिःकालस्थपादौविहितौवरिष्ठौ सपुण्यदेवद्विज-
 तीर्थभूमिर्नदीसमुद्राबुधराधिवासः १२ प्रयोजनरूतनष्टादिषुद्रव्यस्थानपरिज्ञानं उक्तं च राशिभ्यःकालदिग्देशादिति अधुनाराशिनवमाशहाद
 शांशाधिपानूत्रोदकेनाह क्षितिजसितज्ञेति क्षितिजादयोग्रहाः गृहपाः अंशपाश्च गृहाणाराशीनांमेषादीनापतयः स्वामिनोभवन्ति क्षितिजोंगारकः

क्षितिजसितज्ञचंद्ररविशौभ्यसितावनिजाः सरगुरुमंदसौरिगुरवश्चगृहांशकपाः

समेषस्याधिपतिः सितःशुक्रःदृषभस्य शोबुधोभिधुनस्य चंद्रःकर्कटकस्य रविरादित्यः सिंहस्य शौभ्योबुधः कन्यायाःसितःशक्रस्तुलायाः अ-
 वनिजोंगारकोदृश्रिकस्य सुरगुरुर्बृहस्पतिः धन्विनः मंदशनैश्चरोमकरस्य शौरिःशनैश्चरोमंदइत्यमरः कुंभस्यगुरुर्बृहस्पतिः मीनस्येतिप्रयोज-
 नं होरास्वामिगुरुत्तवीक्षितयुतस्यत्र एतएवमेषादिनवांशकाधिपतयः नकेवलमेषस्यभौमाधिपतिः यावद्यस्मिन्शाशौमभनवांशकोदयोभवति
 तस्यापिभौमोधिपतिः शोषाणामप्येवं तेचनवांशकाः कथंभवतीत्याह अजमृगतौलिचंद्रमवनादिनवांशविधिरिति अजोमेषः मृगोमकरः तौलीपु-
 लाचंद्रमवनंकर्कटः अजोमेषःमृगोमकरः तौलिस्तुलः चंद्रमवनंकर्कटः आदिनवांशविधिरिति प्रत्येकमभिसंबंध्यते तत्रैवसंबंधीजायते अजादि
 ईगादि तौल्यादि चंद्रमवनादिनवांशविधि सर्वराशीनांविधिर्भवति तत्रादिनवांशविधिः मेषस्थतेनमेषदृषभमिधुनकर्कटसिंहकन्यातुलादृश्रिकधनु

धराणामवधिनीनवाशाः मेघस्य भवति मृगादिर्दृषस्य तेन मकरकुम्भीनि मेघवृषमियुन कर्कटसिंहकन्यासवधिनीनवाशाः च यस्य तुलादिर्मियुनस्य-
तेन तुलाभ्रकरधनमकरकुम्भीनि मेघमियुनात्सवधिनीनवाशाः मियुनस्य कर्कटादिः कर्कटस्य तेन कर्कटसिंहकन्यातुलाश्रिकधनमकरकुम्भीनीना
त्सवधिनीनवाशाः कर्कटस्य-एवसिंहस्य मेघवत् कन्यायाः वृषवत् तुलायाः मियुनवत् श्रिकस्य कर्कटवत् पुनरपि धनुषः मेघवत् मकरस्य एववत्
कुम्भस्य मियुनवत् मीनस्य कर्कटवत् तदुक्तप्रयातरे मेघकेसरि धनीनामेषाद्या अशफाः स्मृता वृषकन्यामृगाणाचमकराद्यानवस्मृताः १ तुला मियुन
कुम्भाना तुलाधानवकीर्तिताः कर्कतौलिद्वेषाणाच कर्कटाद्यानवाशाक्काः प्रयोजनम् स्तेनोभोक्त्रपठिताद्या इत्यादि भवनसमाश्रयधियतयः स्वगृहाक्कमशाश

अजमृगतौलिचद्रभवनादिर्नवाशाविधिभवनसमाश्रयधियतयः स्वगृहाक्कमशा ६

भवनसमाश्रयकाभक्ताशक्काः भवनानि द्वादशान्तसमाश्रयकाद्वादशाशका इत्यर्थे ते च प्रत्येकस्य राशेः स्वगृहादारभ्यगणनीयाः तद्यथा मेघस्य मे
घवमियुनकर्कटसिंहकन्यातुलाश्रिकधनिमकरकुम्भीनीनासंयधिनीद्वादशभागाभवेति तेषामौभायाधियतयः एववृषस्य वृषाद्यामवाताः मि
थुनस्य मियुनापाएवाताः कन्यायाः सिंहाणाः तुलायास्तुलायाः कन्याताः श्रिकस्य श्रिकाद्यास्तुलाताः धनिधनुराद्याः श्रिकताः म
करस्य मकराणापन्व्यताः कुम्भस्य कुम्भायाः मकरताः पीनस्य पीनायाः कुम्भताः प्रयोजनं तात्कालिकेदसहितोद्विगर्गपान

अधुना त्रिंशत्शकस्थाधिपतीनां गणनयापरिज्ञानं च पुष्पिताग्रयाह कुजेति कुजो भीम रविजः सौरिः शनिः गुरुर्बृहस्पतिः शोबुधः शक्रो भागवः एव कु-
जरविजगुरुशक्राणां क्रमेण भागाः पवनसमीरणकौर्पिजूकलेयाः तद्यथा पचना वायव पंचपंच एव भागाः कुजस्य तत ऊर्ध्वसमीरणाः पंचैव रविज-
स्य एवं दश तत ऊर्ध्वकौर्पिसंज्ञा अष्टौ गुरोः कौर्व्यारब्धो दृश्रिक सचगणनयाष्टमः एवमष्टादश ततः परंजूकसंज्ञाः सप्तभागाः बुधस्यजूकसंज्ञा तु-
लाया सचगणनयासप्तमः एवं पंचविंशतिः तत ऊर्ध्वलेयसंज्ञाः पंचशक्रस्य लेयसंज्ञासिंहस्य सचगणनयापंचमः एवं त्रिंशत् किंसामान्येनेत्य-
त आह अयुजियुजीति अयुजिविषमराशौ कुजादयो ग्रहाः पवनादीनां भागानां यथाक्रमेणाधिपतयः तत्रमेषमिश्रुनसिंहतुलाधनुः कुभानाविष-

कुजरविजगुरुशक्रभागाः पवनसमीरणकौर्पिजूकलेयाः
अयुजियुजितुभौ विपर्ययस्था शशिभवनालिङ्गभातमृदासंधिः ७

मराशीनां भेषक्रमः युजिभेतु विपर्ययस्थाः युजिसमराशौ पवनादिभागग्रहाश्च विपर्ययस्थाः विलोमेन तिष्ठति तद्यथा तत्रादौ पंचशक्रस्य ततः प-
रंसप्तबुधस्य एवं द्वादश ततः परं अष्टौ जीवस्य एवं विंशतिः ततः परं पंचशने एवं पंचपंचशने एवं पंचविंशतिः ततः परं पंचभौमस्य एवं त्रिंशत् तत्रष्टषककृदक-
न्यादृश्रिकमकरमीनाः समराशयः एवं त्रिंशद्भागगाधिपतयः पंचताराग्रहाः अत्रकेचिद्गृहः यथा विपर्ययस्था इत्यनेनानंतराणामेव पचनादिसंख्या-
नां भागानां विपर्ययेण प्रवितव्यं नव्यवहितानां कुजादीनां तच्चायुक्तम् तस्मात्तु शब्देन तिष्ठति सच कुजादिसमुच्चयार्थः तथा च श्रुतकार्तिः पचा-
थपंचचाष्टौ सप्तचपंचैव चीजभवनेषु धरणिस्तमं दक्षरगुरुबुधशक्राणां क्रमेणांशाः पंचैव सप्तचाष्टौ पंचपंचाथयुग्मभवनेषु भागाभागावशशि

होराभावः तस्मात्पंचसंप्रवृत्तिं तेनपंचस्वात्म्येषु स्थितोवर्गस्थः एतद्व्युपलक्षणं अतीयथासंप्रवृत्तौ ग्रहोवर्गस्थोऽप्युच्यते तस्माद्
 गवान्नागिः क्षेत्रं होरायद्रेष्काणोनवाशोद्वादशांशकः त्रिंशांशकश्चवर्गयं सर्वं स्थस्वउदाहृतः आद्येव्वपिपदार्येषु स्थितः स्वेषु स्ववर्गगः परवर्गगतोऽप्येवं
 ग्रहोऽपवतिचान्यथाइति प्रयोजनम् एकोपिवक्तोपगतोनराणांशमास्तुभोवापिचतुष्टयस्थः वर्गोपितस्योदयगोविनाशबहुप्रकारं कुरुतेऽन्वगानामित्या
 दि होरालम्बयोः संज्ञार्थमाह होरेतिलग्नं भवनस्य चार्द्धमिति होरास्वामिगुरुद्वीक्षितयुतेति भवनस्य च राशौ रूढं होरा
 प्रयोजनं मार्तंडहोरायुजिसममेतद्रमान्वोश्च होरेति ९ अधुनाराशिनारात्रिदिनसंज्ञत्वं पृष्ठीदयशोर्षोदयत्वंच वसंततिलकेनाह गोजेति गोजाश्चि
 कर्कमिथुना गोशब्देन वृषउच्यते अजोमेषः अश्वोस्यास्तीत्यश्वोधन्वी कर्किकुलीरः मिथुनः प्रसिद्धः एतेगोजाश्चिकर्कमिथुनाः समृगाः मृगेणम-

क्षेत्रंचयद्यस्यसतस्थवर्गोहोरेतिलग्नं भवनस्य चार्द्धम् ९

करेणसहिता बड़ाशयोनिशारव्याः रात्रिबलसंज्ञाः पृष्ठीदयाविमिथुनाः एतएवराशिसंज्ञाविमिथुनाः मिथुनवर्जिताः पृष्ठीदयसंज्ञाभवन्ति पृष्ठीनउदयं
 घांतीत्यर्थः मिथुनः पुनः शोर्षोदयः शोर्षोदयाइति उक्तेभ्यः शेषाः सिंहकन्यातुलापृश्चिककुभाः शोर्षोदयाः शिरसाउदयंयाति दिनबलाश्चभव
 ति अत्ररात्रिदिनबलारव्याइतिसंज्ञामात्रं यतस्तेषामुत्तरोत्तरं बलवद्व्यति द्विपदादयोन्हिनिश्चितप्राप्तंचसंध्याहृयेइति एवसंख्याचार्यस्थवचनवि-
 रोधः स्यात् तस्मात्संज्ञामात्रं बलग्रहणं प्रयोजनं रात्रिद्युसंज्ञेषु विलोमजन्मइत्यादि तथापृष्ठीदयकोमयर्क्षगाइति यात्रायां वद्व्यतिच शोर्षोदये
 समभिवांच्छितकार्यसिद्धिं पृष्ठीदयेविपुलताबलबुद्धिनाशः शस्तंदिवादिनबलेनिशिनत्कधीर्यैरात्रोविपर्ययबलेगमनंनशस्तं अन्यतलभेष्योमीनस्य

मूलश्रेण्यशानिमृमिपुत्राणामिति प्रयोजन कर्म्येवदुलामजतीहृदास्यसाध्वीसमायाकुर्वन्निच्युक्ता मूय्यात्प्रजर्द्वैकमशौषाकेषुवकार्किजीवेदुजभार्प
 याणामित्यादि शशिमवनालिङ्गपातमृदासधि अतशब्दः प्रत्येकमभिसकथ्यते शशिमवनातमत्यत शशिमवनाकफटः अ
 लिर्वृश्चिक इत्योमीनः एतेषामतनवमनयाशक यन्नसन्नराशयोत्रुगपत्पर्यवसानतद्दासधिः यस्माद्यन्त्रेवातेकुकफटकतज्येष्ठात्त्ववृश्चिकान्तरेव
 त्यतमीनातमिति एतदेवलोकेगङ्गातमितिभसिद्ध उक्तं अश्विनीषित्र्यमूलाधापेषसिंहइयादयः विषमस्यान्निवर्त्ततेपाद्वृध्यायथोत्तररषि-
 निप्रयोजन सधोपापैः शशिमिनजडः स्यान्निचेत्सौम्यदृष्टइति ७ अधुनाप्यवहारापमेधादीनासनायथार्यमाह क्रियेति इत्यमेवप्रका

क्रियतावुरिजितुमकुलीरलेयपायोमजूककीप्यारण्याः तौद्विव आकौकेरोहृद्दोगश्चात्यमचेत्यं ८ द्रैष्काणाहोरानव
 भागसत्तास्त्रिशाराकडदशासशिताय्य रनामानोमेषाधाराशयोद्वेयाः तद्यथा क्रियोपेषः तावुरिर्विष जितुमोमियुज कुलीरः
 कर्कटा लेफः सिंहः पायोमः कन्याः जूकस्तुला कौप्यारव्योवृश्चिकः तौद्विकोधन्वी आकौकेरोमकर हृद्दोग कुम्भा अत्यममीनइति प्रयोजनमूगो
 सिद्धोजितुमादमौकियतुलेत्यादि ८ अधुनाग्रहस्वदेशहोराद्रैष्काणनवाशहृदशभागत्रिंशद्भागानावर्गसत्तानाव्यवहारार्थेपिद्रक्त्रयाह द्रैष्क
 पोति द्रैष्काणादयः पट्टपदार्थाः स्वकीयग्रहस्यवर्गसत्तात्रैष्काणाराशित्रिभाग हौराप्रस्यद्धं नभमाणोमवाशुकः त्रिशाराकः त्रिशाराकः ह्यदशा
 शोहृदशभागः सेनराशिः एतत्सन्निताम् एषासत्ताख्यायेषातेतया घटस्यग्रहस्यसेत्रराशिः सतस्यवर्गं चप्रशाब्धेनत्रिपट्टुर्गिः तेसर्वेष्वग्रहस्या-
 न्तर्गतम्यापरिष्कन्धानसभवति यतश्चन्द्रर्कयोस्त्रिशाराकाभाकः तौपारिना

होराभावः तस्मात्पंचसंभवति तेनपंचस्वात्मियेषु स्थितोवर्गस्थः एतदप्युपलक्षणं अतीयथासंभवस्वादिविकल्पस्थोग्रहोवर्गस्थउच्यते तस्माद्ग-
 गवान्नाशिः क्षेत्रंहोराथद्रेष्काणोनवांशोद्वादशांशकः त्रिंशांशकश्चवर्गयं सर्वस्यस्वउदाहृतः आद्येष्वपिपदाथेषु स्थितः स्वेषुस्ववर्गः परवर्गगतोप्येवं
 ग्रहोभवतिचान्यथाइति प्रयोजनम् एकोपिवक्रोपगतोनराणांशमाशुभोवापित्तुष्टयस्थः वर्गोपित्तस्योदयगोविनाशबहुप्रकारं कुरुते भ्रगानामित्या
 दि होरालभयोः सन्नार्थमाह होरेतिलमंभवनस्यचार्द्धमिति होराइतिलममुच्यते प्रयोजनं होरास्वामिशुक्रुर्वीक्षितयुतेति भवनस्यचराशो रद्धुहोरा
 प्रयोजनं मातंडहोरायुजिसममेचंद्रमान्वोश्चहोरेति ९ अधुनारशीनारत्रिदिनसज्ञत्व पृष्ठोदयशीर्षोदयत्वच वसंततिलकेनाह गोजिति गोजाश्चि-
 कर्किमिथुना गोशब्देनदृषउच्यते अजोमेष अश्वोस्थास्तीत्यश्वीधन्वी कर्कीकुलीरः मिथुनः प्रसिद्धः एतेगोजाश्चिकर्किमिथुनाः समृगाः मृगेणम-

क्षेत्रंचयद्यस्यसतस्यवर्गोहोरेतिलमंभवनस्यचार्द्धम् ९

करेणसहिता षड्दशायोनिशारव्याः रात्रिबलसंज्ञाः पृष्ठोदयाविमिथुनाः एतएवराशिसंज्ञाविमिथुनाः मिथुनवर्जिताः पृष्ठोदयसंज्ञाभवति पृष्ठेनउदयं
 यांतीत्यर्थः मिथुनः पुनः शीर्षोदयः शीर्षोदयाइति उक्तेभ्यः शेषाः सिंहकन्यातुलापृश्चिकर्कभाः शीर्षोदयाः शिरसाउदययाति दिनबलाश्चभव-
 ति अत्ररात्रिदिनबलाख्याइतिसंज्ञामात्रं यतस्तेषामुत्तरोत्तरं बलवद्व्यति द्विपदादयोन्हिनशिचप्रासेचसंध्याहयेइति एवंसंस्थाचार्यस्यवचनवि-
 रोधस्यात् तस्मात्संज्ञामात्रं बलग्रहणं प्रयोजनं रात्रिद्युसंज्ञेषु विलोमजन्मइत्यादि तथापृष्ठोदयकोभयर्द्दगाइति यात्रायावद्व्यतिच शीर्षोदये
 समभिवाञ्छितकार्यसिद्धिं पृष्ठोदयेविपुलताबलबुद्धिनाशः शस्तंदिवादिनबलेनिशिनक्तवीर्यरात्रौ विपर्ययबलेगमनंनशस्त अन्यलभैभयोमीनस्य

विशेषमाह लभसमेत्युभयतः पृथुगेभयुग्ममिति पृथुरोमापत्स्या तद्युगमत्स्यद्वयमीनाराशिः सउभयतः पृथुशीर्षाभ्यालभसमेत्युद्गच्छति १०
 भ्रुनाराशीनाङ्कुरसौम्यविभागत्वात्पुरुषविभागत्वात्स्त्रियविभागत्वात्प्रीतिनाविभागत्वात्तत्राह कुरः सौम्यइति
 तेमेवादयोराशयापयान्कुरसौम्यसन्नाः तत्रमेघः कुरः वृषः सौम्यः मियुनाः कुरः कर्कटः सौम्यः एवसर्वेषाम्योज्य युक्तकरणीयमित्यर्थः ते
 नविषमूराशफः कुरसन्नाः समराशफः सौम्यसन्नाः प्रयोजनं कुरस्वभावाः सौम्येषुजाताः सौम्यस्वभावाभवति तयात्वसन्
 त्याचार्यं बीजाः पुरुषादीयाः सौम्याः स्त्रीसन्नाः कृपात् ओजेषूयाः पुरुषाः सौम्याद्युगेभुभवन्पुरुषवनितेइति तएवमेवादयोययाक्रम

गोत्रादिवर्किकिमियुनाःसमुगाभिशाख्या पृष्ठोदयाविपियुनाःकथितास्ताएव
 शीर्षादियादिनबलाच्चभवत्तिशिवान्भसमेत्युभयतःपृथुरोमयुग्मम् १०

पुरुषवनिताख्यादीयाः तेनमेघःपुरुषोनरोदपोपनितास्त्री एवंसर्वत्र केनषड्विषमराशफः पुरुषसन्नाः षड्समराशयस्त्रोसन्ना प्रयोजनं पुरुष
 राशिषुजातास्तेजस्विनः स्त्रीराशिषुजातामृद्वोभवति तेनरागादिवेदाइति तएवमेवादयोययासुल्यनरागादिवेदाख्याभवति तत्रमेघश्चरः
 वृषोःस्त्रियः मियुनोदिवेदोद्विषुयोज्य तेनमेघकर्कटतुलामकराच्चरः वृषसिद्धश्चिकुमागस्त्रियः मियुनकन्याधनुर्भा
 नाद्विस्वभावाः प्रयोजनं चरराशिषुजाताच्चरस्वभावाभवति स्त्रियेषुस्त्रियः द्विस्वभावेषुभिन्नस्वभावाभवति तयात्वसत्याः चरसन्नाः स्त्रियसन्ना
 स्त्रियस्त्रियेतिराशफः क्रमः राशिस्वभावतल्याज्यायतेप्रकृत्यः चम्तानाम् प्रागादीशाइति क्रियामेघा ययाप्रसिद्धा न्युगिमयुना कुलीर क

कटक एतेक्रियरुषनृशुककटाः स्वत्रिकोणाभ्यांस्वपंचमनवमाभ्यां सहिताः प्रागादिषु पूर्वाद्यासुचतस्रुदिशासुईशाः स्वामिनः भवंति तेनमेवसिंहध
 ल्विनः पूर्वस्याम् वृषकन्यामकरादक्षिणास्याम् मिथुनतुलकुभाः पश्चिमायाम् कर्कटवृश्चिकमीनाउत्तरस्थाभितिप्रथयोजनम् हतनष्टादोचौरादेर्
 व्यस्यवादिग्विज्ञानं सूक्तिकागृहद्वारज्ञानं तथा च यातव्यदिगुवगतस्यमुखेन सिद्धिव्यर्थेऽत्रमोभवतिदिक्प्रतिलोमलभइति मातंडेहोरिति मा
 तंडः सूर्यः इंदुश्चंद्रः अयुज्योजराशौ यथाक्रममातंडेहोहोरिभवतः प्रथमाहारासूर्यस्य द्वितीयाहाराचंद्रस्य होराशब्देनात्रराशयईसुव्यते सम्
 प्ने चंद्रभान्वाश्चेति समभेसमराशौ चंद्रभान्वाः होरिभवतः प्रथमा होराचंद्रस्यराशिनः द्वितीयाभानो सूर्यस्य प्रयोजनम् सूर्यहोरायाजातास्ते

क्रूरः सौम्यः पुरुषव नितेतेचरागहिदेहाः प्रागादीशाः क्रिय हृषनृशुककटाः सत्रिकोणाः
 मातंडेहोरयुजिसमभेचंद्रभान्वाश्चहोरिद्रेष्काणाः स्युः स्वभवनसुतत्रिकोणाधिपानाम् ११

जश्चिनः चंद्रस्यहोरायामृदुस्वभावाभवति द्रेष्काणाः स्युरिति द्रेष्काणोराशिभिभागः स्वभवनसुतत्रिकोणाधिपानांसंबंधिनोद्रेष्काणाभवति प्रथमो
 द्रेष्काणः स्वभवनाधिपतेः आत्मीयभवनाधिपतेः द्वितीयः सुतभवनस्यपंचमस्थानाधिपतेः तृतीयः त्रिकोणाधिपतेः नवमस्थानाधिपतेः तेनमेवस्य
 प्रथमद्रेष्काणोभौमस्य द्वितीयोर्कस्य तृतीयोरोः वृषस्यप्रथमः शुकस्य द्वितीयोबुधस्य तृतीयः शनेः मिथुनस्यप्रथमोबुधस्य द्वितीयः शुकस्य तृ
 तीयः शनेः कर्कटस्यप्रथमश्चंद्रस्य द्वितीयोभौमस्य तृतीयोजीवस्य सिंहस्यप्रथमः सूर्यस्य द्वितीयोजीवस्य तृतीयोभौमस्य कन्यायाः प्रथमोबुध
 स्य द्वितीय शनेः तृतीय शुकस्य तुलायाः प्रथमः शुकस्य द्वितीय सौरस्य तृतीयोबुधस्य वृश्चिकस्यप्रथमोभौमस्य द्वितीयोजीवस्य तृतीयश्चंद्र

भिद्येवमाह नमसर्पेत्युपपत्तः पृथुरोमपुष्पमिति पृथुरोमामत्स्थं तद्युग्ममत्स्यहृषमीनोरशिः सउभयतः पृष्ठशीर्षाभ्यालमसमेत्युत्तच्छति १०
 अधुनागशीनाङ्कुरसौम्याविभागश्चापुरुषविभागश्चस्त्रिरद्विस्वभावविभागश्चापिफल्वहोराद्रेष्कपापतीनाविभागश्चमवाकातयाह कुरः सौम्यइति
 तमेयादयोराराशयोपयानकमङ्कुरसौम्यसन्नाः तन्मेषाः कुरः वृषाः सौम्यः मियुनाः कुरः कर्कटः सौम्याः एवसर्वेषाम्योज्य युक्तकरणीयमित्यर्थः ते
 नधिपमुराराश्याः कुरसन्नाः समराशयः सौम्यसन्नाः प्रयोजन कुरेषुजाताः कुरस्वभावाः सौम्येषुजाताः सौम्यस्वभावाभवति तयान्वस-
 द्याचार्यं भोजाः पुरुषान्तेयाः सौम्याः स्त्रीसन्नाकाः क्रमात् ओजिधूनाः पुरुषाः सौम्यायुगेपुभवन्पुरुषवनितेइति तएवमषादयोयथाक्रम

गोल्लाश्चिकर्किमियुनाःसभृगानिशारव्या पृष्ठोदयाविमियुनाःकथितास्तएव
 शीर्षोदयादिनबलाश्चभवतिशेषालमसमत्युभयतःपृथुरोमयुग्मम् १०

पुरुषयनितारव्यान्तेयाः तेनमेषाः पुरुषोन्नरोद्युपोवन्तिताल्नी एवसर्वत्र तेनयद्विभमएशय पुरुषसन्नाः षट्समराशयस्त्रीसन्नाः प्रयोजन पुरुष-
 गशिशुजानान्तेजस्विनः स्त्रीराशिशुजातामृद्वोभयति तेनरागद्विदेहाइति तएवमषादयोययासख्यवरागद्विदेहाख्याभवति तत्रमेषम्बराः
 न्यागः स्त्रियः मियुनोद्विदेहोद्विस्वभाष गवर्कटद्विदियुयोज्य तन्मेषकर्कटतुलामकुराम्बराः वृषसिंहएश्विककुभाः स्त्रियः मियुनकन्याधनुर्मी
 नाद्विस्वभाषाः प्रयान्नं चरराशिशुजातान्मरस्वभावाभवति स्त्रियेषुस्त्रियः द्विस्वभाषेषुमिन्मस्वभावाभवति तयाम्बसत्यः चरसन्नाः स्त्रियरसन्ना
 द्विस्त्रुतिश्चेतिगशयः क्रमशः गशित्स्वभाषतुल्यान्नायतेप्रकृतयः मसूतानाम् प्रागावीशाइति क्रियाभेदाः एषाप्रसिद्धः नृद्युमियुनाः कुलीरः क-

अंगनाकन्याबुधस्य कुलीरः कर्कट जीवस्य झषोमीनः शक्रस्यवणिकृतुलाधरः सौरस्य एतएवराशयोदशादिषु भागेषु सूर्यादिनां परमोच्चसज्ञापम
 वंति तत्र आदित्यस्य मेषोदशमे भागे परमोच्चः चंद्रस्य वृष्य शिविसंख्येतृतीये भागे भौमस्य मकरो मनुष्युकुसंख्यः स्याद्विशेषे भागे परमउच्चः मनुष्यश्च
 तुर्दशतेषां युग द्विगुणामनवइत्यर्थः बुधस्य कन्यायां स्तिथिसंख्येपंचदशे भागे जीवस्य कर्कट इंद्रियसंख्ये पंचमे भागे शुक्रस्य मीनः त्रिनवकसंख्ये
 सप्तविंशे सौरस्य तुलोविंशे ननु सर्वे एवराशिरुच्चसंज्ञाः सत्त्रिंशदंशकाः तत्र दशादीनां तदंतभूतानां सिद्धे चोच्चसंज्ञा तत्किं दशाद्युपादानं सत्यम् किं
 तु परमोच्चत्वज्ञानार्थं दशादीनां ग्रहणम् अथवा सर्वे एवराशि उच्चसंज्ञाः तेनोक्तराशिदशाद्यंशसंख्याः कथिता ग्रहाः परमोच्चस्याद्रत्युच्यंते परमोच्च-
 ज्ञानेन स्वोच्चव्यतिरिक्तप्रयोजनमस्ति तथा च भगवान् गार्गी स्वोच्चगौरविशीतां शूजनयेतानराधिपम् उच्चस्यो धनिं रव्यात् स्वत्रिकोणगतापि

अजरुषभमृगांगनाकुलीराझषवणिजोच्चदिवाकरादितुंगाः दशशिविमनुष्युकृतिथींद्रियांशौस्त्रिनवकविंशतिभिश्च तेस्तनीचाः १३

तथा च यथनेश्वरः स्वोच्चेषु सर्वान्पिरिगृह्यभागं तिष्ठत्सर्वेषु बलाधिकेषु लम्बेभु मेषु पूर्णवपुष्मतीर्दिने त्रैलोक्यराज्याधिपतिः प्रसूतः अथेदृशाः एवं वि-
 धाः सूर्यादयः परमोच्चस्थिताद्रुषव्याः अत्र हतभगभयात्पूरणाप्रत्ययातादृशादयो आचार्येणानोक्ताः पूरणाप्रत्ययात्त्वमेषां यवनेश्वर वाक्यात्
 ज्ञायते तथा च यथनेश्वरः सूर्यस्य भागे दशमे तृतीये चंद्रस्य जीवस्य तु पंचमेशे सौरस्य विशेषत्वधिसप्तके तु विंशतिः ऋगोः पंचदशेशु बुधस्य भौमस्य विं-
 शोः षड्युते परोच्चे विंशाल्लवे सूर्यस्य कतस्य नीचा इति ते आदित्यादयः ग्रहाः अस्तनीचाः अस्तनीचं येषां अस्तः सप्तमः प्रकृतित्वात् स्वीच्वात्सप्तमः
 प्रत्येकस्य नीचसंज्ञा तद्यथा आदित्यस्य स्वोच्चान्मेषात्सप्तमस्तुलासनीचसंज्ञाः एवं चंद्रस्य सप्तमो रश्मिकः भौमस्य सप्तमः कर्कटः बुधस्य मीनः गु

स्प धन्विना प्रथमोजीवस्य द्वितीयोमीमस्य तृतीयोरथे मकरस्यप्रथमः शने द्वितीया शुक्रस्य तृतीयोद्युधस्य कुमस्यप्रथमा सीरे द्वितीयोद्युप
 स्प तृतीयोशुक्रस्य मीनस्यप्रथमोजीवस्य द्वितीयम्बद्रस्य तृतीयोमीमस्येति प्रयोजनम् दिरुत्तमात्वाशफमत्रिभाम्गौरित्वादि ११ अधुनाभता
 तरेणहोयद्रेष्काणपतीनत्सणामिद्रक्ज्ययाद् केचिदिति केचियनेम्बपरस्य प्रथमाहोरात्रपस्यलमाधिपतेर्वच्छति द्वितीयान्वासाधिपतेरेका
 दशस्थानाधिपस्व यथापेपस्यप्रथमहोरात्र मीमस्यद्वितीयासौरस्य एवसर्वेषामपियोज्यम् द्रेष्काणसंज्ञामपीति स्वहादशैकदशाराशिपाना-
 मपि एकेद्रेष्काणसज्ञापाच्छति कथयति प्रथमत्वाधिपतेर्धृत्वीयत्वाभिना द्वितीयहादशाधिपतेः तृतीयैकेकदशाराशयधिपतेः यथा मेरस्यप्र

केचिच्चहोराप्रथमात्रपस्यथाच्छतिलात्राधिपतेर्द्वितीयाम् द्रेष्काणसज्ञामपिवर्णयंतिस्वहादशैकदशाराशिपानाम् १२

यमोद्रेष्काणोमीमस्य द्वितीयोजीवस्य तृतीयःसौरस्य एवमन्येषामपिज्ञातव्यम् तथाचयपनेम्बर आयाहोरामभवनस्यफस्युरेकादशसेत्रपतेर्द्वितीया
 स्वहादशैकदशाराशिपानाद्रेष्काणसज्ञाः कमशोत्रचेत्का एवयवनेम्बरमतेन सर्वग्रहाणाहोरात्रेष्काणाधिपत्युमस्ति एतदाचार्यस्यनाभिभ्रतम् सत्या
 दीनामपि तथाचसत्याः अन्नेपुरवेढाराप्रथमायुग्मेपृचोत्तरोषाः इत्येकमशास्त्रेयानन्मानिचेत्सिंहोरास्यो राशिस्तद्रेष्काणस्तत्पचमनयम् १
 २ भवनपतफस्सुः तेषामधिपतफस्सुः स्वद्रेष्काणोग्रहावस्तिनइति १३ अयग्रहाणाद्युच्चनीचविभागपुप्यिताग्रयाह अजेति अजा
 द्योपरस्तेषाण्युत्पेणहिवाक्यादीनाग्रहाणांतगा उच्चसज्ञाः तथया अजोमेषः आदित्यस्योच्चः सप्तमोद्युपःसन्वदस्य भृगोमकरः सप्तमपस्य

अगनाकन्याबुधस्य कुलीरः कर्कटः जीवस्य झषोमीनः शक्रस्य वणिक् तुलाधरः सौरस्य एतएवराशयोदशादिषु भागेषु सूर्यादीनां परमोच्चसंज्ञा भ
 वंति तत्र आदित्यस्य मेषोदशमे भागे परमोच्चः चंद्रस्य वृषः शिविसंख्ये तृतीये भागे भौमस्य मकरो मनुयुक्रु संख्येऽष्टाविंशे भागे परमउच्चः मनवश्च
 तुदशतेषां युगं द्विगुणामनवइत्यर्थः बुधस्य कन्यायां स्तिथिसंख्ये पंचदशे भागे जीवस्य कर्कटं द्वित्रिसंख्ये पंचमे भागे शुक्रस्य मीनः त्रिनवकसंख्ये
 सप्तविंशे सौरस्य तुलोविंशे ननु सर्वे एवराशिरुच्चसंज्ञाः सच त्रिंशदंशकाः तत्र दशादीनां तदंतर्भूतानां सिद्धे वोच्चसंज्ञा तत्किं दशाद्युपादानम् सत्यम् किं
 तु परमोच्चत्वज्ञानार्थं दशादीनां ग्रहणम् अथवा सर्वे एवराशि उच्चसंज्ञाः तेनोक्तराशिदशाद्यंशसंख्याः कथिता ग्रहाः परमोच्चस्था इत्युच्यते परमोच्च-
 ज्ञानेन स्वोच्चव्यतिरिक्तप्रयोजनमस्ति तथाच भगवान् नार्गिः स्वोच्चगौरविशीतां शून्येन येतानराधिपम् उच्चस्थो धनिं रव्यात् स्वत्रिकोणगतावपि

अजष्टषभमृगांगनाकुलीराझषवणिजौ च दिवाकरादितुंगाः दशशिविमनुयुक्रुतिथीं द्विंशो शौस्त्रिनवकविंशतिभिश्च तेस्तनीचाः १३
 तथाच यवनेश्वरः स्वोच्चेषु सर्वान्पिरिगृह्यभागं तिष्ठत्सर्वेषु बलाधिकेषु लग्नेषु भेपूर्णे विपुष्पतीर्दौ त्रैलोक्यराज्याधिपतिः प्रसूतः अथेदृशाः एवं वि-
 धाः सूर्यादयः परमोच्चस्थिता द्रष्टव्याः अत्र घृतभगभयात् पूरणप्रत्ययां तादृशादयो आचार्येण नोक्ताः पूरणप्रत्ययात् त्वमभायवनेश्वरवाक्यात्
 ज्ञायते तथाच यवनेश्वरः सूर्यस्य भागे दशमे तृतीये चंद्रस्य जीवस्य तु पंचमेशे सौरस्य विंशे त्वधिसप्तके तु विंशोऽङ्गोः पंचदशेशु बुधस्य भौमस्थवि
 शेऽष्टयुते परोच्चे विंशाल्लेषे सूर्यस्य सप्तस्थनीचा इति ते आदित्यादयः ग्रहाः अस्तनीचाः अस्तनीचांच येषां अस्तः सप्तमः प्रकृतित्वात् स्वोच्चात्सप्तमः
 प्रत्येकस्य नीचसंज्ञा तद्यथा आदित्यस्य स्वोच्चां च भेषात्सप्तमस्तुलासनीचसंज्ञाः एवं चंद्रस्य सप्तमो वृश्चिकः भौमस्य सप्तमः कर्कटः बुधस्य मीनः गु

गैरिति सिंहो वृष इत्यादि सिंहो द्योराशयः यथा पाठक्रमेण सूयदीनां ग्रहाणां त्रिकोणभवनानि भवन्ति तद्यथा सिंहः सूर्यस्यादि
 त्यस्य मूलत्रिकोणसंज्ञा वृषश्चंद्रस्य प्रथमो मेघो गारकस्य षष्ठः कन्या बुधस्य हयांगो धन्वी बृहस्पतेः तौली बुलाशुक्रस्य कुंभः सौरस्येति प्रयोजनम्
 उच्चस्वत्रिकोणगेर्बलस्यैर्याद्यभूपतिवशजानरेन्द्रा इत्यादि १४ अधुना लज्ञादीनां द्वादशांशास्त्वानां तन्वाद्या द्वादशांशास्त्वतीयषष्ठदशमैकाद
 शानां चोपचयसंज्ञा वसंततिलकेनाह होरादय इति होरादयो लज्ञादयः तेषां यथाक्रमेण तन्वादीनि नामानि भवन्तीत्यर्थः तत्र लज्ञस्य तन्वुरित्या-
 रव्या द्वितीयस्य कुटुंबं तृतीयस्य सहोत्थः सहोत्थो म्नाता चतुर्थस्य बंधुः बंधुशब्दो ज्ञातिवन्धीपचमस्य पुत्रारव्यः अरिः शत्रुस्तदारव्यः ष
 ष्टः पत्न्यारव्यः ससमः मरणारव्योऽष्टमः शप्तमारव्योऽष्टमः आस्यदारव्यो दशमः आथारव्यो एकादशः इति शब्दः प्रकरो

होरादयस्तन्वुकुटुंबसहोत्थबंधुपुत्रारियलिमरणानिशप्तमारव्यदायाः रिः फकारव्यमित्युपचयान्यारिकर्मलाभदुश्चिक्वयसं
 ज्ञितगृहाणि नीनेत्यमेकं १५

र्थद्योतकः तेन होरादीनां तन्वादिपर्यायाः अपिसंज्ञाभूता इत्यवगंतव्यम् उपचयान्परिक
 र्मलाभदुश्चिक्वयसंज्ञितगृहाणीति अरिः षष्ठं कर्मदशमम् लांभएकादशं दुश्चिक्वयसंज्ञितृतीयं एतानि गृहाणि स्थानानि उपचयसंज्ञानीति न
 नित्यमेक इति एकेकेचिन्नित्यमुपचयानीति वर्णयति कथयति तेषामयमभिप्रायः यदि पापग्रहणस्वस्थामिशत्रुणा वा दृष्टाशुक्ता भवति तदा
 नोपचयास्ते तत्र च गार्गादिवाक्यम् अथोपचयसंज्ञास्थानि लाभरिपुकर्मणाम् न चैद्भवति दृष्टास्ते पापस्वस्थामिशत्रुभिः एतदाचार्यवराह
 मिहिरस्थनाभिप्रेतं यतोसौ सर्वदेवोपचयारव्यैस्तैर्व्यवहरति सत्यादयोप्येव तथाच सत्यः दशमैकादशषष्ठतृतीयसंज्ञानि जन्मलाभ्यां उप-

रोमिकः शक्तस्यकन्या सीरस्यमेपइति अनापिदशादिभुभागेषुपरमनीचस्याद्रष्टव्या तथाचपवनेम्पूः स्वैच्चात्पुयाभिन्नपुशतिनीचचिरात्तुवोयम्ब
 समानसत्या प्रथरशाएवविधादव्यादयः परमनीचस्यामवति परमनीचस्यानामिष्टफलभवतीतिगागिणाप्रवर्षितम् तयाचगार्गिः अथदिगवरपू
 र्वपरिपिडोपजीविनम् कुक्ताभतिनीचस्यैपुरुषशशिभास्कघृषिति १२ अधुनाग्रहाणावर्गितरमूलत्रिकोणपरिदालनचसततिलफेनाहृ वर्गोत्तयेति
 चरयहादिपुचरस्यरद्विस्वभावेपुशशिपुययासस्यपूर्वमध्यपर्यततः आदिस्यध्यावसानक्त पूर्वमध्यपर्यतिगावापाठः येनवभागात्तवर्गोत्तमस्तद्भा
 यति वगाराकसमूहेषुउत्तमाः प्रधानावर्गोत्तमाः तद्यथा चरेषुभेषककतुलामकरेषुप्रथमोनिवारोवर्गोत्तमास्त्योभयति स्थिरेषुवृषसिहृवभ्रिककु

वर्गोत्तमान्चरगृहादिषुपूर्वमध्यपर्यततः शक्तमफलानवभागास्तद्भाः
 सिंहादृष प्रथमयष्टहयागतीलिकुमास्त्रिकोणामकलाभिभवतिस्व्यात् १४

नेषुमध्यका पचमोनवाशक्त्रेवर्गोत्तमः द्वि स्वभावेषुभिभूतकन्याधन्विमीनेपुपर्यततः नवमोनवाशक्त्रेवर्गोत्तमः एतदुक्तमपति प्रत्येकस्मिन्नराशौ स्व
 वमाराक्त्रेवर्गोत्तमारव्यइति शुभमफलानिनवभागासंज्ञाइति तेचवर्गोत्तमास्त्याः नवभागासंज्ञा जन्मभिभूतमफलराः शक्तमफलददतिवृद्ध्यतिच
 त्तमेनन्मइति तथाचसत्यः चरभवनेन्वापशाः स्थिरपुमध्यादिमूर्तिपुतयात्याः वर्गोत्तमाः प्रदिसक्त्रेविहजाता कुलेषुख्याः वर्गोत्तमास्त्य ते
 तथाचपवनेष्वष्ट स्वैस्वेगृहेषुस्वशृङ्गाराकत्रेवर्गोत्तमास्तेयवनेभिरुक्ताइति प्रयोजनम् स्वर्गवर्गोत्तमस्त्रिसंशुणद्विरुक्तमस्वाशाकत्रिभाग

नोक्षयाएतेहिनरराशयः चतुर्थार्ककदोमीनीमकरार्द्धचपश्चिमम् विज्ञेयाबलिनोत्रयमेतेहिजलराशयः सप्तमेद्यश्चिकः कीटोबलवान्परिकीर्ति
 तः धन्व्यताद्धजगोसिंहाबलिनः रेवेचतुष्यदा. अत्रार्द्धशब्देनमकरपूर्वाद्धिमपिगृह्यतइति १७ अधुनापरिशिष्टस्थानानांसंज्ञांतराणिवसंत
 तिलकेनाह केंद्रादिति सर्वस्मात्केंद्राद्वितीयस्थानंपणफरम् तेनद्वितीयपंचमाष्टमेकादशस्थानानापणफरसंज्ञापरतश्चसर्वमापोक्लिमम् सर्व
 स्मात्पणफरात्परसर्वस्थानमापोक्लिमेतेनतृतीयषष्ठनवमद्वादशस्थानानाआपोक्लिमेतिसंज्ञा हिबुकमंबुसुरंवेचम वेशमशब्देगृहपयायः वेश्मेति
 चतुर्थस्थप्राक्संज्ञाभिहितातस्यैवहिबुकसंज्ञा अबुसंज्ञास्करवसंज्ञाच यामित्रमस्तभवन अस्तभवनसप्तमस्थानम् यतःसर्वएवग्रहाउदयराशेः स

केंद्रात्परंपणफरंपरतस्तुसर्वमापोक्लिमंहिबुकमंबुसुरंवेचम यामित्रमस्तभवनंस्कतभंत्रिकोणंमेषूरणंदशममत्रचक
 र्मेविद्यात् १८ होरास्वामिगुरुक्षवीर्योत्कटाकेंद्रस्थार्द्धिपदादयोन्हिनशिचप्रासेचसंध्याद्वय

समराशावस्तंयाति तदेवास्तभवनंयामित्रम् स्तभंत्रिकोणम् स्तभंत्रिकोणसंज्ञाम् मेषूरणंदशमंस्थानंमेषूरणसंज्ञं
 अत्रास्मिन्स्थानेकमेत्यपरांसंज्ञाम् विद्यात् जानीयात् १८ अथहोरादीनांबलव्यवहारार्थप्रमाणंचशादूलविक्रीडितेनाह होरेति होरालभस्वामिनात्
 त्यतिनावीक्षितादृष्ट्वावीर्योत्कटाबलवतीभवति तेनैवयुतासंयुताबलवतीभवति तथा गुरुणाजीविनवीक्षितायुताचबलवतीभवति ज्ञेनबुधे
 नवीक्षितायुतावावीर्योत्कटाबलवतीभवति यद्विनान्यैरनुक्तैः युक्तादृष्टवानान्यैश्चेति नान्यैर्ग्रहैः स्वाभिगुरुक्षवर्जितैः शेषैर्यदियुतादृष्टानभवति
 तदावीर्योत्कटा अथवायद्युक्तानुक्तैर्मित्रैर्युतादृष्टा भवति तदामध्यबला अथदेवस्वामिगुरुक्षवर्जिताअन्यैर्युतादृष्टाबलहीनाभवति तथान्च

नयावनाभिसु शोषाण्यृक्षाण्यपचयाल्याभि युवनेश्वरम् षष्ठ्वतीयदशमेष्वराशिपेकादशोपचयर्क्षमाहुः द्दोग्रग्रहस्थानशशाकभेष्यः शोषाणिर्च
 म्योपचयात्मकाभि प्रयोजनम् उपचयग्रहभिन्नस्वाचगेः पुष्टपिष्टत्वपचपगृहनीत्वक रातिर्गेनेष्टसपदित्यादि ५५ पुनरपिद्दोषदीनासद्गताराणिवसत
 तिष्ठक्त्नाह कल्पेति एतेषापपित्तमादीनाद्दशानाययाकभकल्पाद्यः सद्गामवति तद्यथा लघ्नकन्यास्यकल्पशाब्दः शक्तिवन्वी द्वितीयस्त तृती
 यान्कमञ्जुर्यगृह पुत्रमप्रतिष्ठा पञ्चसतम् सप्तमचितोत्या अष्टमरथम् नवमशुक्रम् दशममानम् एकादशभवनम् द्वादशान्यपम् त्रिमाञ्चतुर्यनि
 धनेइति त्रिमाञ्चतुर्यस्थान निधनमष्टमञ्चतुरस्रसत्तैचतुरस्राब्दे लभस्तसप्तमगृह पुत्रं दशमर्क्षदशमराशिमाज्ञारव्य एताः संज्ञान्यवृहाराय

कल्पस्वविक्रमगृहप्रतिभाक्षतानिचितोत्यरभगुरुमानभूवच्ययानि लभान्चतुर्यनिधनेचतुरस्रसत्तैपुनचसप्तमगृहदशमर्क्ष
 याज्ञा १६ केरुककद्रचतुष्टयसज्ञाःसप्तमलमचतुर्यस्वभानां तेषुयथाभिहितेषुक्लाद्याःकीटनरासुचराःपशवश्च १७

द्रोयाः १६ अयकेद्राणासज्ञातइत्यद्यशियतचत्रोदकेनाह कर्त्तकति सप्तमलमचतुर्यभिप्रसिद्धानिसप्तदशमम् स्वमाकारामध्येतत्कालपर्यराशि
 र्गते तस्यस्वभेतिसज्ञा एतेषा सप्तमलमचतुर्यस्वभानाणशीनाप्रत्येकस्यकटककद्रचतुष्टयइतिज्ञा सज्ञा तेषुस्थानेषुयथाभिहितेषुप
 योक्तेषु किटनरापुचराः पराश्वराशयोवलाद्यावलिनीभवति तद्यथा कीटोवृश्चिकःसप्तमस्थानिवली नरा नृराशयः मियुनतुलाकन्याकुम्भ
 धनिपृवर्दानराः एतेष्वेमेस्तित्तबलिनः अपुचराचलन्तराशयः कर्कटपीनपकरपरार्द्धस्तेचतुर्यस्थानेबलिनः पराश्वत्रतुष्यदाः मेषरूपसिहध
 निपारर्दीपकरधर्षी एतेद्रामस्यावलिनीभवतीत्यर्थः तयाचभगवान्गार्धि नृपुकृतलोधकः कन्यापृवर्द्धं पूर्यपर्द्धेचधन्विन लमस्याबलि

नो ज्ञेया एते हिनरराशयः चतुर्थार्ककेतोमीनो मकरार्द्धचपश्चिमम् विशेषाबलिनोनित्यमेते हि जलराशयः सप्तमेष्टश्चिकः कीटो बलवान्परिकीर्ति
 तः धन्व्यताद्धजगोसिंहाबलिनः रवेचतुष्षदाः अत्रार्द्धशब्देन मकरपूर्वार्द्धमपि गृह्यत इति १७ अधुना परिशिष्टस्थानानां संज्ञांतराणि वसंत
 तिलकेनाह केन्द्रादिति सर्वस्मात्केन्द्राद्वितीयस्थानं पणफरम् तेन द्वितीयपंचमाष्टमेकादशस्थानानां पणफरसंज्ञा परतश्च सर्वमापोक्लिमम् सर्व
 स्मात्पणफरात्परसर्वस्थानमापोक्लिमतेन तृतीयषष्ठनवमद्वादशस्थानानां आपोक्लिममिति संज्ञा हि षुक्कमं षुसुरवंचवेशम वेशमशब्दो गृहपर्यायः वेशमिति
 चतुर्थस्य प्राक्संज्ञाभिहिता तस्यैव हि षुक्कसंज्ञा अबुसंज्ञास्करवसंज्ञा च यामित्रमस्तभवनं अस्तभवनं सप्तमस्थानम् यतः सर्वेषु ग्रहाऽदयराशेः स

केन्द्रात्परं पणफरं परतस्तु सर्वमापोक्लिमं हि षुक्कं षुसुरं च वेशम् यामित्रमस्तभवनं स्तभवनं त्रिकोणं मेषुराणं दशममत्रचक
 र्म विधात् १८ होरास्वामिगुरुद्वयीथोत्कटाकं द्वस्थोत्कटाकं द्विपदाद्यो न्दिनिश्चिन्नासेचसंध्याद्वये

सप्तमशावस्तं याति तदेवास्तभवनं यामित्रम् स्तभवनं त्रिकोणम् स्तभवनं पंचमस्थानं त्रिकोणसंज्ञम् मेषुराणं दशमं दशमस्थानं मेषुराणसंज्ञं च
 अत्रास्मिन्स्थाने कर्मस्य परासंज्ञाम् विधात् जानीयात् १८ अथ होरादीनां बलव्यवहारार्थं प्रमाणं च शार्दूलविक्रीडितेनाह होरिति होरालभस्वामिनात्
 त्यतिना वीक्षिता दृष्ट्वा वीथोत्कटा बलवती भवति तेनैव युता सयुता बलवती भवति तथा गुरुणा जीविन वीक्षिता युता च बलवती भवति ज्ञेन बुधे
 न वीक्षिता युता चा वीथोत्कटा बलवती भवति यद्विनान्यैरनुक्तैः युक्ता दृष्टवानान्यैश्चेति नान्यैर्ग्रहैः स्वामिगुरुद्वयवर्जितैः शेषैर्यदि युता दृष्टान भवति
 तदा वीथोत्कटा अथवा यद्युक्तानुक्तैर्मित्रैर्युता दृष्टा भवति तदा मध्यबला अथदि वस्वामिगुरुद्वयवर्जिता अन्यैर्युता दृष्टा बलहीना भवति तथा च

वादरायाणाः जीवस्त्वनापशशिनैर्पुतादसाबलवतीभवतिहोराशेषेवन्दरीनास्यादेवमिथैस्तुपध्यवला क्लईनायविसर्वेनैवीक्षितानैवसुक्तावा केद्रीति
 वीर्यात्करादत्यनुवर्तते अत्रादिशष्वेत्तुसोद्वष्टव्याः केद्वस्त्याः सर्वाएवयशयावत्तिनोभवति पणफरस्यामध्यवलाः आपोक्लिमस्याहीनबलाः अ
 नेक्रनिस्तुकेद्रपणाफरापोक्लिमानाद्विपदन्वतुष्णदकीरानाययाक्रमयत्नवत्त्वव्यान्वद्वाने तदसुक्तम् यस्माद्वावययणाः केद्वस्त्यातिथलाः स्युर्मध्यवला
 पणफरायिताशेयाः आपोक्लिमस्त्याः सर्वहीनवलापशुप कथिताइति द्विपवादयोर्हिनिश्चित्वासेत्सध्याहयेइति वीर्यात्करादत्यनुवर्तते विप-
 दादयोद्विपदन्वतुष्णदकीराः ययाक्रममर्हिनिश्चित्वासेत्सध्याहृयेवीर्यात्कराभवति अन्दिदिनेद्विपदावलिनाः निशिरात्रैवचतुययाः सध्याहृये-
 कीराः अत्रनेकेवलवृश्चिकाः कीटाः चावदाव्याः कीटग्रहजेनज्ञेयाः अत्रचम्रीदेवकीर्तिः पियनतुलाकुमकन्यादिवावलाध्विभश्चपूर्वाहृम्

पूर्वाहृद्विषययादयः कृतगुणामानप्रतीपन्वतदुश्चिक्स्यसहजंतपश्चनवमव्याद्येनिकोणत्तत् १९

अत्रत्रपमिहाराशौभृगाहययोः पूर्वपश्चादेष्टश्चिकमीनकुटीरामकरात्पार्द्धेनसध्यायापिति पूर्वहृद्विषयादय कृतगुणाइति विषयाणिद्वित्रिया
 जितानिपच तदादयः पचपदमसाहनवदशायावतु एतेसर्वकृतगुणाश्चतुर्गुणितः पूर्वहृदिमानकस्यप्रकृतत्वाद्भ्रन्कस्य पूर्वहृदिप्रथमराशिप
 देद्वस्त्यर्क मेपादीनापण्णामानप्रमाण चक्रपृथक्भूमेपादिनाशशाना पण्णायपाणतरेवप्रतीपन्वतप्रतीपविषययाजुलादिसुषदसुनप्रमाण त
 ययाविषयादयः ७।६।७।८।९।१० एतेचतुर्गुणाजातः २०।२४।२८।३२।३६।४० एतेकमणपण्णामुषादिनाभानव्यत्ययाश्च
 तुलादीनामलमिति तयत्त्वसत्यः चतुरोत्तरोत्तराः स्युर्दिशक्तिमागामवतिमेपापेशुमषट्केसुकमात्मानमिहार्द्धेत्तेशुमषट्केसुकोनाथक्या

चील्लामादर्धे भागाव्यवहाराश्चक्षेत्रेभागेनेकेनकालेदशाष्टाश्रबद्कोभवति यस्माद्द्वद्वप्रह्नगुप्तेनोक्त
 म् लंकासपश्चिमगंप्राणेनकलांगमंडलंभवतीति एवमेतेभागादशगुणिताश्रबद्काभवंति तत्रैतज्जातमूकालेयावद्द्वद्विकास्ताःषष्ठ्याधिकेनशतत्र
 येणगुणिताः प्राणाभवन्ति क्षेत्रेचतावंत्यएवलिसास्तांसांषष्ठ्याभागमप्रहृतषट्भागाः क्षेत्रेभवन्ति एवमेवादीनांप्रमाणभागादशगुणिताश्रब
 द्काभवन्ति तेनचषट्शतद्वयमेवमीनयोः प्रमाणं एवचत्वारिंशदधिकशतद्वयंषट्कुंभयोः शतद्वयमशीत्याधिकंमिथुनमकरयोः शतत्रयंविंशत्य
 धिकंकर्कटधनुषोः शतत्रयंषष्ट्यधिकंसिंहदृश्चिक्रयोः शतचतुष्टयंकन्यातुलयोः एतएवषट्कादशविभक्ताभागत्वेनपरिकल्पिताः यतःक्षेत्रेदशभि
 श्रबद्कैर्भागीभवति ननुचरदलवशात्प्रतिदशमन्धरूपेषुशुदयषुगणितस्कंधसिद्धेषुकिमर्थमेकरूपं तदुदयप्रमाणं दर्शितमाचार्येण अत्रो
 च्यते नष्टचिंतादिष्वध्वपरिज्ञानायपुरुषाणामवयवानांचिन्हं ह्रस्वदीर्घत्वज्ञानयोरुपयुज्यते तथाचयवनेश्वरः आद्यंतराशेरुदयप्रमाणं द्वौद्वौमुहुतौ
 नियतंमदिश्लोकमौल्कमाभ्यामपिपंचमस्याच्चकार्द्वयोर्धिद्युदयप्रमाणम् एवंप्रमाणानिगृहाणिबुध्वाह्रस्वानिमध्यानितथायतानि चक्रांगभेदैः सद्देशी
 कृतानिमार्गप्रमाणानिविकल्पयति अंगभागकल्पना वक्ष्यति कादिविलसविभक्तभगान्नइति अत्रयस्मिन्नंगेदीर्घराशिर्भवति दीर्घाधिपोवागृहस्तदंग
 मतीवदीर्घंभवति एवंमध्यमयोर्मध्यमं ह्रस्वयोर्ह्रस्वमिति तथाचसारावल्याम् ह्रस्वास्तिमिगोजघटमिथुनधनुः कर्किसृगसुरवास्तुसमाः दृश्चिकक-
 न्यासृगपतिवणिजोदीर्घाः समारव्याताः एभिल्लनादिगतैः शीर्षप्रभृतीनिसर्वजंतूनाम् सदृशानिचजायंतगगनचरैश्चैवतुल्यानि तथाचसत्यः दीर्घाधि-
 पतिदीर्घेगृहेस्थितोऽवयवदीर्घकृद्भवति एवमादिष्वर्थेष्वेतैर्विकल्पनाकार्या लभोदयनिरूपणागणितस्कंधसिद्धांतैरेवकार्यैति दुश्चिक्च्यंसहजमिति सह
 जस्यतृतीयस्थानस्यदुश्चिक्च्यंसज्ञा तपश्चनवममिति नवमस्यचतपःसज्ञा आद्यत्रिकोणाचतत् तदेवमस्थानंस्थानंआद्यत्रिकोणं त्रिशब्दआद्योयस्यत्रि

क्रीणम्यतन् व्यापत्रिक्रीणापित्यर्थः चिकोणनतदेवनवममिति १९ अधुना राशिवर्णनिघदान्कतयाह रक्तइति प्रथमभवनमेकः तदाद्येषुमेपादि
 पुराशिष्ययाक्रमतेवर्णाभवेफुः तत्रयेयोरत्कोलोहितवर्णः द्रुपः श्वेतः सुक्लः मिथुनः शक्रतनुभिभः हरितइत्यर्थः कर्कटः पाटलः पुष्यवर्णः इफ्लव्या
 रक्तइत्यर्थः सिद्धोपूष्पपादुरीपत्सुकुः कन्याचित्रानानावर्णाइत्यर्थः तुलाकृथाः वृश्चिकः कुनकसदृशः सुवर्णवर्णः धन्वीपिगलः पीतवर्णः मकरः
 कर्पूरः श्वेतः सुस्फकपिठयाक्रियवर्णः कुम्भोवस्तुः नकुलवर्णसदृशः मीन स्ववर्णमित्यवर्णइति प्रयोजनम् विद्योनिवर्णविज्ञानम् तन्नाश
 रक्त श्वेतः शक्रतनुनिभत्पाटलोपूष्पपादुश्चित्र कृथाः कुनकसदृशः पिगल कर्पूरश्च
 वस्तुः स्वच्छ प्रथमभवनाद्यपुवर्णाः पूवलस्वाम्याशास्त्रिस्त्वस्मिन्करयुताद्वा द्वितीयवर्षे २०

कादितिवस्यति पूवलस्वाम्याशास्त्र्यमिति स्वामिनः आशास्वाम्याशा आशादिकृतत्रपुवलसुवस्य भाकः पूवलसर्वस्यपुशोः स्वाभ्याशायासुवुद
 भिन्भतेत्यर्थः यथापयवृश्चिकयोर्भामोधिपति तस्यदुक्षिणाशादिक तत्रतोपुवससो वृपतुसयोः शक्रोधिपतिः तस्याभयदिकु तत्रतोपुवससो
 धेफनकन्ययोर्धुयोधिपतिस्तस्योत्तरदिकु तत्रतोपुवससो कर्कटस्यचश्रेधिपतिस्तस्यवायवीदिकु पायव्यापुवलसिहस्यादित्योधिपतिस्तस्यपु
 र्दिक् तस्यपूष्पम्यापुवलसु धन्विमीनयोर्जिगेधिपति तस्येशानीदिकु तत्रतोपुवससो मकरकुम्भयोः सौरिधिपतिस्तस्यपश्चिमदिकु तत्रतोपुवससो
 मीनपुशोस्वामिनापादिक तस्यतत्रपुशोर्द्वयः प्रयोजनम् नतनच्छादिषु तद्विगणनचापदे अन्येषु यात्रायामपयन्त्रे

भवनाधिपदिग्रामपूवइहयवनैः प्रबंधतः कथितः तत्पुवगोविनिह्न्यादचिरेणमहीपतिः शत्रुनिति दिनकरयुताद्वा द्वितीयचवेशिः दिनकरः सूर्यः ते-
नयुतोयोराशिस्तस्माद्द्वितीयोवेशिसंज्ञः प्रयोजनम् यात्रायावद्व्यति वैशिषिलसोपगतोयियासीदिति तथाच वैशिष्यानेचसद्ग्रहइत्यादि अत्र
संज्ञाध्यायेयासंज्ञाउक्तास्ताः द्विप्रकाराः तत्रकान्चित्संज्ञामात्रप्रयोजनानां तत्रेमाः संज्ञामात्रप्रयोजनाः यथालभस्यहारा
तृतीयस्यदुश्चिक्व्यम् चतुर्थस्यहिबुंकंपंचमस्यत्रिकोणम् सप्तमस्यधूनम् नवमस्यत्रिकोणसंज्ञा दशमस्यमभूरणम् द्वादशस्यरिः फम् चतुर्थोष्ट
मयोश्चतुरस्रसंज्ञा लभचतुर्थससंमदशमानांकककेद्रसंज्ञा चतुष्टयसंज्ञा च तथाद्वितीयपंचमाष्टमेकादशस्थानानांपाफरसंज्ञाः तृतीयषष्ठनवम
द्वादशानामापोक्लिमसंज्ञाः एताः संज्ञामात्रप्रयोजनाः इमाश्चकलनिर्देशप्रयोजनाः तत्रलभस्यतनुः संज्ञाकल्पसंज्ञाच तेनलभान्च्छरीरवृद्धान्वेषणमा
रोयान्वेषणंचकार्यम् द्वितीयस्यकुटुंबसंज्ञास्वसंज्ञाचतेनतस्माद्ज्ञातिधनान्वेषणंकार्यम् तृतीयस्यसहजसंज्ञाविक्रमसंज्ञाचतेनतस्माद्भ्रातृणांपुरु
रुषार्थस्यचान्वेषणंकार्यम् चतुर्थस्यबधुसंज्ञावेशमसंज्ञास्करवसंज्ञाचतेन तस्माद्बुधुकरवगृहाणांचान्वेषणंकार्यम् पंचमस्यबुद्धिसंज्ञापुत्रसंज्ञा
चतेनतस्माद्द्विपुत्रयोरन्वेषणंकार्यम् षष्ठस्यारिसंज्ञाक्षतसंज्ञाच अरिशब्दः शत्रुवाचीक्षतशब्दोत्रणवाची तेनतस्मादरातिप्रणान्वेषणंकार्यम्
सप्तमस्यदारैरन्वेषणंकार्यम् अरिशब्दः कामवाची यामित्रशब्दोविवाहवाची तेनतस्माद्भ्राथ्याकामविवाहान्वेषणं
कार्यम् अष्टमस्यमरणरंध्रसंज्ञाच मरणमृत्युः रंध्रशब्दः पापपर्यायः तेनतस्मान्मरणंपापान्वेषणंकार्यम् नवमस्यसुभगुरुतपः संज्ञान्वेषु
सशब्देनात्रधर्मज्ञेयः गुरवोमातृपितृपूर्वकाः तपोव्रतम् तेनतस्माद्धर्ममातृपितृपूर्वकाणां गुरूणांतपसश्चान्वेषणंकार्यं दशमस्यस्पर्दकर्मसंज्ञा
च आस्पदशब्दः स्थानवाची कर्मास्पदसंज्ञासुप्रसिद्धे तेनतस्मात्क्रियाभावान्वेषणंकार्यम् एकादशस्यभवायसंज्ञाभवशब्दोत्रविद्यागुणसंपत्त्या-

कोणस्यतत् श्यायंत्रिकोणमित्यर्थं त्रिकोणतदेवनवममिति १९ अधुनाद्यशिवणन्मिदाकातयाह रक्तश्रुति प्रथमप्रचनमेव तदारोपुमेयादि
 पुराधिपययाक्रमतेवर्णाभवेयुः तत्रमेघोरक्तोद्भेदितवर्णः त्रयः श्वेतः सुक्लः मियुक्तः शक्रतनुभिः हरितइत्यर्थः कर्कट पादल पुष्यवर्ण इपत्त्व
 रक्तइत्यर्थः सिद्धोधूम्रपादुरीपत्सुद्धुः कन्याचित्रानानावर्णाइत्यर्थः तुलासुष्णाः रुम्बिकू कनकसदृशः सुवर्णवर्णः धन्वीपिगलः पीतवर्णः मकरः
 कर्पूरः श्वेतरक्ता सुक्लकपिलव्यापिप्रवर्णः कुसोवह्नुः नकुलवर्णसदृशः पीनः स्ववर्णोमत्स्यवर्णश्रुति प्रयोजनम् विद्योनिवर्णोविज्ञानम् लम्बा

रक्तश्वेतःशक्रतनुनिभःश्यादलोधूम्रपादुरम्बिकूःसुष्णाःकुलकसदृशः पिगलःकर्पूरः
 वह्नुःसुक्लः प्रथमभवनाद्यधुवर्णाःपुवलस्वाम्याशारब्धस्निकरयुवाद्वाह्वीत्येववर्शि-२०

क्वादितिपत्यति पुवलस्वाम्याशारब्धमिति स्वामिनः आशास्वाम्याशा आशादिकृत्तत्रपुवलपुवस्यभाक्पुवलसर्वस्वरशेतः स्वाभ्याशायापुव
 भिन्नतत्यर्थं यथामेघशुम्बिकयोर्भामोधिपतिः तस्यदक्षिणाशारिकृ तत्रतोपुवसज्ञो वृषतुल्योः शक्रोधिपतिः तस्यामयदिकृ तत्रतोपुव
 भिन्नकन्ययोर्धुयोधिपतिःस्योत्तरदिकृ तत्रतोपुवसज्ञो कर्कटस्यचन्द्रोधिपतिस्तस्यवायवीदिकृ वायव्यापुवलसिहस्यादित्योधिपतिस्तस्यपु
 नीदिकृ तस्यपूरस्यापुवलम् पश्चिमीनयोर्जोधिपतिः तस्यैशानीदिकृ तत्रतोपुवसज्ञो मकरकुम्भयोः सीरोधिपतिस्तस्यपश्चिमदिकृ तत्रतो स
 जो एपरशिस्वामिनायादिकृ तस्यतत्रपुवोच्चैयःप्रयोजनम् बतनषारिष्ट तरिगापनचौरदे अन्यव्याभ्यायासुपयुन्यते तेषान्वसापक

बलं कालपुरुषस्थमेवाधाराशयः शिरः प्रभृत्यंगविभागनस्थितायावदादित्यादयश्चात्मविभागेनसर्वस्थजगतः स्थिताः प्रयोजनम् पीडितेग्रहे
 देहवतोपितदंगभावात्मगुणपीडनवक्तव्यं पुष्टेपुष्टिरिति नकेवलयावज्जन्मनिबलवद्भिर्ग्रहेरेतएवभावा आत्मादयः शुभाभवति दुर्बले
 दुर्बलाः किंपुसर्वस्थविपरीतम् आत्मादयोगगनर्बलिभिर्बलवत्तराः दुर्बलेदुर्बलाज्ञयाविपरीतंशनेः स्मृतमिति
 राजानावित्यादि रविरादित्यः शीतगुश्चंद्रः एतौराजानौनृपौ क्षितिभूमिरस्या सतःपुत्रांगारकः समन्तासनापतिः कुमारोबुधः कुमारोयुव
 राजः राजपुत्रइतिकेचित् सूरिर्बृहस्पतिः दानवपूजितः शक्रः एतौसचिवौमंत्रिणौ सहस्राशुः सूर्यस्तस्माज्जातः शनैश्चरः सप्रथ्यादासः

कालात्मादिनृकन्मनस्तुहिनगुः सत्वंकृजोश्रोवचोजीवोज्ञानस्करवेसितश्चमदनीदुःखंदिनेशात्मजः राजानौरविशीतगु-
 क्षितिसुतानताकुमारोबुधःसूरिर्दूनिर्वपूजितश्चसचिवौप्रथ्यःसहस्राशुजः १ हेलिःसूर्यश्चंद्रमाःशीतरश्मिहन्मोविज्ञाबोधन
 श्वेदुपुत्रः आरोवक्रःकूरदृक्चावनयःकाणोमदःसूर्यपुत्रोसितश्च २

ननुजगत्यालनकरणेशनैश्चरः प्रेब्जः किमत्रोच्यते प्रेब्जोपिस्वकर्मणा

पालकएव प्रयोजनं जन्मनिप्रश्नकालेवाबलवानुपचयस्थोग्रहोभवति तदुक्तोरजादिकस्तस्यकार्यसाधकोभवति अन्यथाहानिकरः १ अधुनाव्यवहारा
 श्रंसूर्यचंद्रांगारकशनेश्चराणांसंज्ञाः शालिन्याह हेलिरिति सूर्यआदित्याहेलिसंज्ञः चंद्रमाः शीतरश्मिसंज्ञः शीताःरश्मयःकिरणाः यस्यसःइदुपुत्राशु
 धःसहेम्नोवित्तज्ञोबोधनः एतास्तस्यसंज्ञाः अवनिभूस्तस्यापत्यसचावनयोभौमःसआरःवक्रःकूरदृक्एताःभौमस्यसंज्ञाःसूर्यपुत्रःसौरःकाणःमदःअ

मिवाची आयशब्दोर्थवची तेनतस्पाचयोरनेपणाकार्यं व्यपइतिद्वादशस्यारभ्यातिनतस्माद्यमान्येपयकार्यम् वृतीयपददशमैकादशस्वानानाठपचय
सत्रा उपचयकरत्वात् इत्ततेपाउपचयकरत्व यदितत्रस्याः पापाअपिसुअफ्रुत्रदाभवति तथाहि पष्ठस्यानविनासौभ्याः सर्वत्रभावविसृ-
द्धिक्रमः पष्ठस्या पापाः पुनः अरिहामि नकुर्वतिक्षतहामिच यापास्तूपचयस्या भावविसृद्धिकुषीणाअपियषुपचयस्यानमाप्यतच्चित्य
वयोररिक्षतयोरगिहाभिकुर्वति यत्स्तेषामुपचयकरादित्यन्वयसज्ञा उपचयस्यास्तुपापा भावहानिकुषीणा अफिअष्टमहादशस्यान
मनिसभावस्यानिसृष्टान् स्यानस्यापचयस्तमकत्वाद्द्विमापयति तयाच श्रीवेवकीर्ति सौम्याःषष्ठेपापास्तन्वयसत्वारिपरमधीद्युने कु
शुभाविपतिशेयोगताच्चतद्द्विमिति एतद्विशेषचनम् विनासर्वत्रोपतिष्ठतेति २० इतिश्रीभद्रेश्वरिचितायाचदृज्जातकदोकाया
राशिभवा प्रथमोऽध्यायः १ अयातोयह्योमिप्रभेदाध्यायोच्यारब्धायते तत्रचपत्ररजगद्ग्रहमयमेवप्राक्खलारव्यस्यपुरुयस्यका-
लागानीत्येवमेषादिनाराशिनसचमयोगविभागः प्रदक्षितः तत्रदर्शनेनचग्रहमयाएवासीप्रवर्धितोभवति यतोराशिस्वामिनाग्रहाएव अधुनातस्या
त्यादीन्भावान् ग्रहमयानेकजगद्गालकास्तयारज्जावीनग्रहमयानेवचशाद्वैलविधिद्विनेनाह कलात्वाविनकृदिति कालस्यात्मा कलात्मा
दिनकृत्सूर्यः अस्यैवपुहिनगुम्बशोभनः तुहिनेनहिमनसदशाः शीतलाः गोविरश्मयोयस्यसत्पुहिनगुः सत्य कुजाभौम सत्वस्यलक्षणम् अ
धिकारकरसत्वव्यसनाभ्युदयागमे सत्वशब्देनशौर्यपर्याया यच्चसिद्धादीनामृत्ति तयाच एक्याकिनवनवासिनिरुजलक्षणानीतिशास्त्र-
हेमलोस्थितेसुगपतीरज्जोतिगिर परिणामति उत्कृष्टतरस्वभावेनेत्यर्थे ज्ञाबुधोक्चोगिरः जीवोत्सहस्यतिः शानकृत्वे दानचसु रत्नज्ञानइ
खे सितः शुक्रोमदनः काम दिनस्येशोदिनेषाः सरुः त्र्यम्बकः पुनः शनीम्बरान्दुःखम अत्रकालगणनाकालस्यसर्वगतत्यप्रदर्शनाय अमनक

बलं कालपुरुषस्य मेवाधाराशयः शिरः प्रभृत्यंगविभागेन स्थितायावदादित्यादयश्चात्मविभागेन सर्वस्थजगतः स्थिताः प्रयोजनम् पीडिते त्रहं
 देहवतीपितदंगभावात्मगुणपीडनवक्तव्यं पुष्टेपुष्टिरिति नकेवलथावज्जन्मनिबलवद्भिर्ग्रहेरेतएवभावा आत्मादयः शुभाभवति दुर्बल
 दुर्बलाः किंतु सर्वस्य विपरीतम् तथाचसारावल्याम् आत्मादयोगगनर्बलिभिर्बलवत्तराः दुर्बलैर्दुर्बलाज्ञयाविपरीतं शनेः स्मृतमिति
 राजानावित्यादि रविरादित्यः शीतगुश्चंद्रः एतौ राजानौ नृपौ क्षितिर्भूमिरस्या सतः पुत्रो गारकः सन्ततासिनापतिः कुमारो बुधः कुमारो शुव
 राजः राजपुत्र इतिकेचित् सूरिर्बृहस्पतिः दानवपूजितः शक्रः एतोसचिवो मंत्रिणो सहस्वाशुः सूर्यस्तस्माज्जातः शनैश्चरः सप्रव्यादासः

कालात्मादिनृकन्मनस्तु हिनगुः सत्वं कुजो ज्ञोषचो जीवो ज्ञानस्त्ववेसितश्च मदनो दुःखं दिने शात्मजः राजानो रविशीतगु-
 क्षितिस्तुतान्तो कुमारो बुधः सूरिर्द्वनिर्वपूजितश्च सचिवो प्रव्यः सहस्वाशुजः १ हेलिः सूर्यश्चंद्रमाः शीतरश्मिहन्म विज्ञाबोधन
 श्रैदुपुत्रः आरोवक्रः कूरदृक्चावनयः काणो मंदः सूर्यपुत्रोसितश्च २

ननु जगत्पालनकरणेशनैश्चरः प्रव्यः किमत्रोच्यते प्रव्योपि स्वकर्मणा
 पालकएव प्रयोजनं जन्मनि प्रभ्रं कालेवालवानुपचयस्थो ग्रहो भवति तदुक्ते राजादिकस्तस्थकार्यसाधको भवति अन्यथाहानिकरः १ अधुनाव्यवहारा
 र्थं सूर्यचंद्रागारकशनेश्चराणां सज्ञाः शालिन्याह हेलिरिति सूर्यं आदित्यो हेलिसज्ञः चंद्रमाः शीतरश्मिसज्ञः शीताः रश्मयः किरणाः यस्य सः इंदुपुत्राशु
 धः सहंभो वितज्ञो बोधनः एतास्तस्य सज्ञाः अपनिर्भूस्तस्यापत्यं सचावनेयो भीमः सआरः वक्रः कूरदृक् एताः भीमस्य सज्ञाः सूर्यपुत्रः सौरः काणः मंदः अ

निवन्ती आग्रशब्दोर्थवती तेनतस्मात्तयोरन्नेपणकार्ये न्ययइतिहावशास्वारन्यातेनतस्माद्ययान्धेयवजकार्यम् तृतीयपष्ठदशमैकादशस्यानानात्पचय
 सज्ञा उपचयकरत्वात् इदन्तेपाऽपचयकरत्वं यरित्तस्यः पापाऽपिमुभफलत्रदाभवति तयाहि पष्ठस्यानविनासीस्याः सर्वत्रभावविरु-
 धिकरः पठस्याः पापापुनाऽऽरिहानि नकृवीतिसुतहानिच पापास्तूपचयस्याः मानविसृष्टिकुर्वाणाऽपिपष्ठपचयस्यानिप्राप्यता
 वयोरीक्षतयोरपिहाभिकुर्वति यत्स्तेषामुपचयकरा इत्यन्वर्थसज्ञा उपचयस्यास्तुपाया भावहानिकुर्वाणा अपिअष्टमद्वादशस्यान चेत्य
 मनिष्भावस्यानिष्टत्यात् स्थानस्यापचयस्मकलाद्दिरप्रापयति तयाच शीवेवर्धतिः सौम्याःषषेपापास्तन्वयस्करवारिपर्मयोद्युने कु
 र्मुमीवृषिपतिशेयोगताश्चतदृष्टिभिति एतद्विशेषवचनम् विनासर्वत्रोपतिष्ठतेति २० इतिश्रीभद्रोत्पलधिरन्वितायासृष्टजातकटोकाया
 गशिभद्रु प्रथमोऽध्यायः १ अयातोऽग्रहयोनित्रभेदाध्यायोऽन्याख्यायते तत्रचराचरजगद्ग्रहमभेवप्राक्कृलास्यस्वपुरुषस्वदकान-
 लागनीत्थिवमेपादिनायस्मिन्क्षमयोगविभागः प्रवर्धितः तत्रदक्षेनेनचग्रहमभएवासौग्रदशितोभवति यताराशित्वाभिधोऽपि अथुनातस्या
 त्मादीनभामान् ग्रहमयानेवजगत्यात्कालास्तयारुजादीन्ग्रहमयानेवचशाद्विद्विभ्रिहितेनारु कृलात्माविलकृदिति कालस्यात्मा कालात्मा
 दिनकृसूर्यः अस्यैचतुहिनशुश्रुद्रोमनः तुहिनेनहिमनसदृशाः शीतलाः गोवीरश्मयोयस्यसतुहिनयुः सत्व कुजाभोमः सत्वस्थलक्षणम् अ
 धिकारकरसत्वव्यसनाभ्युदयागमे सत्वशब्दोऽर्थपर्यायः यच्चसिंहारिनामस्ति तयाच एककिवनयासिनिरुजलक्षणोतिशास्त्र-
 नेमत्वेऽस्येतेमृगपतीरुजोतिगिरु परिणामति उत्कृष्टतरस्वभावेनेत्यर्थः ज्ञेयुधोवचोगिरः ज्ञानसूत्रे ज्ञानचसुरत्त्वज्ञानसु
 रवे सितः मुक्तामदनः कामः दिनस्वेषाद्विनेकः सूर्यः तस्यात्मजाः पुत्रः शनिश्चराहुः त्वम् अत्रकालग्रहणं कालस्यसर्वगतत्वप्रदर्शनार्थं अकल्प-

अधुनाग्रहाणांपर्णस्वाम्यंग्रहदेवताश्चदिक्रस्वाम्यंसौम्यपापत्वंचशार्दूलविक्रीडितेनाह वर्णाइति ताम्रादयोवर्णाः सूर्यादिग्रहनाथाः सूर्यादियोग्रह-
नाथाः स्वामिनोयेषांते ताम्रवर्णस्यादित्योनाथः स्वामी सितस्यश्वेतस्यचंद्रः अतिरक्तस्यातिलोहितस्यभौमः हरितस्यशुकवर्णस्यबुधः विशेषे
ण आसमतासीतस्य हरिद्रासदृशस्यजीवः चित्रस्यनानावर्णस्यशक्रः असितस्यकृष्णवर्णस्यसौरः प्रयोजनम् दूतनष्टादिद्रव्यवर्णज्ञानम्
जन्मनिप्रश्नकालेचोक्तद्रव्यलाभः अन्यथाहानिः ग्रहपूजायांतद्वण्डिकुसुमपूजा तथाचयाज्ञवल्क्यः वर्णमिदलकेषुचति वन्हीत्यादिसूर्यादिना
थाइत्यनुवर्तते सूर्यादीनानाथाः सूर्यादिनाथाः आवित्यस्यवन्हिरग्निनाथः स्वामी चंद्रमसोबुजलम् भौमस्याग्निजः कुमारः स्वामिकातिक्रय

वर्णास्ताम्रसितातिरक्तहरितव्यापीतचित्रासितावन्ध्वग्निजकेशवेंद्रशचिकाःसूर्यादिनाथाःक्रमात्

इत्यर्थः बुधस्यकेशवोविष्णुः गुरोरिंद्रः शतक्रतुः शक्रस्यशर्चीन्द्राणीसौरस्यशुकःप्रजापतिः ब्रह्माइत्यर्थः प्रयोजनम् ग्रहपूजायां ग्रहोक्तदेवताः पू-
ज्याः तथाचयवनेश्वरः देवाग्रहाणाजलवन्हिविष्णुप्रजापतिस्कद्महेंद्रदेवी चंद्रार्कचंड्यर्कजभौमजीवसुकाश्रयक्ष्णुयजतशश्वत् तथाचौरना-
मानयनेबलवद्ग्रहोक्तदेवतामार्यथिनाम् तथाचयान्नायाग्रहदेवतासंपूज्य तद्विशयायात् तथाचसारवल्याम् ताम्रसितारक्तहरितपीतवि-
चित्रासिताइनादीनाम् पावकजलगुहकेशवश्वकशर्चीवेधसः पतयः पूर्वादिग्रहदेवास्तन्मंत्रैः समभिपूज्यतामाशाम् धनकनकगजवाहनादी
न्प्रामोतिनृपोरितः शीघ्रम् प्रागाद्याइति प्रागाद्याः पूर्वग्रथमादिशस्तासांपूर्वादीनारव्यादयोनाथाः तत्रपूर्वस्यांदिशिरविरादित्योधिपतिः

भित् एताः शन्त्रसज्ञा ३ अधुनायुरुक्तग्रहकेतनासज्ञावसततिलकेनाद् जीवइति जीवोरुहस्यति साएवागिणः सुरगुरुः क्रमः देवा तेषागुरुः व-
 नसापतिः इज्यः पूज्यः देवानाएताः रुहस्यते सज्ञा शक्तोभागव साएवभृगु मृगसूतुः सित आसुकजित् चराब्दः समुच्चयार्थः एताः शुकस्यसज्ञा-च
 हः स्वभानुः साएवताम आयु नविषतेगावोरश्मयोपस्यस्य अरस्मित्यर्थः असुरेदेत्यः एताराहः सूज्ञाः शिरवीति केतुः केतो शिखीतिसज्ञा-च
 स्वाविषतेयस्यसगिरी अन्यपर्यायलोकान्यशास्त्रात् उपलभ्य बदेत् भूयात् यथाद्यविस्तीर्णाशुदिविकयेभास्वास्तीर्णारश्मिभानुर्विचस्वामि-
 त्यादिकाः सूर्यस्य शशाकः तुदिनशुभ्र्याक शशीभिशक्रोनक्षत्रपतिरित्याद्याश्रमद्रस्य कुजः लोहितोभौमः स्मातनयइत्याद्याभौमस्य सौम्योरी-

जीवोशिराः सुरगुरुर्वनसापतीज्यैशक्तोसुरभृगुसुतः सितआसुकजिच्च राहुस्तमोगुरु सुरस्वशिखीतिकेतुः पर्यायुमन्यसुपुलभ्य
 वदस्वलिकात् ३ रक्त श्यामाभास्करोगौरइदुनात्युच्चागारक्तगौरश्वक्कः दूवारश्यामासौरुगारगान्नः श्यामः शुक्रोभास्करिः कृ

ष्यादेह ६ हिणोरश्यात्रिसृगाकतनयइकुजइत्याद्याशुधस्य सुरिः सुरेद्रपूज्यो वाक्सतिदेवपुरेद्वितृद्वमन्धीत्याद्याशुरोः मार्गक उग्रनादैत्येज्यः
 असुरगुरुः दैत्यकल्किगित्याद्याः शक्तस्य यमः रक्जिः पातंगि त्वासाक्त इत्याद्याः सौरस्य सैदिकेयः स्वभानुः दानवः अमृतचारः विधुतुद्रइत्याद्याशुरो
 रिति ३ अधुनाग्रहणानुरास्तिन्याह रक्तश्यामइति रक्तश्यासौर्यामः पाटलपुप्यवर्णइत्यर्थः एवविधोभास्करु आदित्याः इन्द्रश्चन्द्रोगौरः स्वितवर्णप्राय
 रकोगारकोनात्युच्चोनातिदीर्घः रक्तगौरः पद्मपत्राम शोशुपाः सुदूर्वारश्यामः शाङ्खलमृगालवर्णः गुरुसुहस्यतिः सगौरगाजोगौरशरीरः शुक्रः श्यामवर्णानाति
 गौरेनातिरुक्ता भास्करि सीरुः सरुष्णादेहोऽसितशरीरः वर्णमयोजन सर्वग्रहेणगोचलवान् तरुणरुजित्काष्ठजातोभवति प्रथमकल्पेऽपीत्येदराणि ५

अधुनाग्रहाणां वर्णस्वाम्यं ग्रहदेवताश्चदिकृस्वाम्यं सौम्यपापत्वं च शार्दूलविक्रीडितेनाह वर्णाद्रिति ताम्नादयो वर्णाः सूर्यादिग्रहनाथाः सूर्यादियोग्रह-
 नाथाः स्वामिनो येषां ताम्नावर्णस्थ्यादित्योनाथः स्वामी सितस्यस्यतस्य चंद्रः अतिरक्तस्थ्यातिलोहितस्य भौमः हरितस्यस्युकवर्णस्य बुधः विशेष
 ण आसमंतात्पीतस्य हरिद्रासदृशस्य जीवः चित्रस्थनानावर्णस्य शक्रः असितस्य कृष्णवर्णस्य सौरः प्रयोजनम् इतनसादिद्रव्यवर्णज्ञानम्
 जन्मनि प्रथमकाले चोक्तद्रव्यलाभः अन्यथाहानिः ग्रहपूजायात्क्षणकुसुमपूजा तथा च यात्रावल्ब्यः वर्णमिडलकेषु चेति बन्दीत्यादिसूर्यादिना
 था इत्यनुवर्तते सूर्यादीनानाथाः सूर्यादिनाथाः आदित्यस्य वह्निरग्निनाथः स्वामी चंद्रमसीं बुजलम् भौमस्याग्निजः कुमारः स्वामिकातिकेय

वर्णास्ताम्रसितातिरक्तहरितव्यापीतचित्रासितावन्त्वं द्वग्निजकेशवंद्रशचिकाः सूर्यादिनाथाः क्रमात्

इत्यर्थः बुधस्य केशवो विष्णुः गुरोरिंद्रः शतक्रतुः शक्रस्य शर्षाद्राणी सौरस्य क्रः प्रजापतिः ब्रह्मा इत्यर्थः प्रयोजनम् ग्रहपूजायां ग्रहीतृदेवताः पू-
 ज्याः तथा च यवनेश्वरः देवाग्रहाणां जलवह्निरविष्णुप्रजापतिस्कंदमहेंद्रदेवी चंद्रार्कचंड्यर्कजभौमजीवसुक्ताश्च यक्षेषु यजेत शाश्वत् तथा चौरना-
 मानयने बलवद्ग्रहीतृदेवता मार्यायनाम तथा च यात्रायां ग्रहदेवतासंपूज्य तद्विशंयायात् तथा च सारावल्याम् ताम्नासितारक्तहरितपीतवि-
 त्त्रासिताइनादीनाम् पावकजलगुहकेशवशक्रशर्षाविधसः पतयः पूर्वादिग्रहदेवास्तन्मंत्रैः समभिपूज्यतामाशां धनकनकगजवाहनादी
 न्प्रामोति नृपोरितः शीघ्रम् प्रागाद्यादिति प्रागाद्याः पूर्वप्रथमादिशस्तासां पूर्वादीनारव्यादयोनाथाः तत्र पूर्वस्यां दिशि रविरादित्योधिपतिः

पूर्वदक्षिणान्याशक्तः दक्षिणस्यालोहितोऽगारकः दक्षिणपश्चिमायातमोरहः पश्चिमायासीरः शनिश्वरः पश्चिमोत्तरस्यापिदुश्वद् उत्तरस्याधितल्लुधः उ
 त्तरपूर्वस्यासूरिर्बृहस्पतिः प्रयोजनम् केद्रस्येग्रहीः सृष्टिकाग्रहद्वारज्ञानम् हृतनष्टादिपुचीरादेर्गमनच क्षीणेर्हृतिक्षीणश्चासाविदुश्वदीणोदुः कृष्णा
 शम्भोर्दक्षिणान्याशक्तः क्षीणश्चद्रपरतापूर्णः आयुर्वचविधोऽकृष्णपक्षनयोदस्यांतावत्प्रमृतियावद्मायास्यातेसूर्यमंडलात्नोऽक्रतस्तावत् क्षीणश्रुति
 यस्याघवनेश्वरः चद्रस्थपापत्वनकदाचिदपीच्छतितद्वाक्यम् मासेतुश्चुक्रमतिपत्न्यहतेः पूर्वशशीमध्यवलाद्देशाद् अष्टोद्वितीयेल्पक्लस्तृतीयेसौम्येस्वदशे

प्रागाद्यारविशक्तलोहिततमःसौरेर्दुवित्सूर्यः क्षीणेर्दूर्कमहीस्रुतार्कितनयाःपापाद्युधस्तैर्युतः ५

बलवान्सरीष तथाच कूरयहोर्कः कुजसूर्येजोत्तपापीश्रुभाः शक्तशशाकजीवाः सौम्यश्चसौम्योव्यतिभिन्निोन्यैर्वर्गैस्सुसुल्यभक्तित्वमेतीति तस्या
 देतावत् क्षीणश्रुति अर्कैर्भारित्यः महीसुतोगारकः अर्कजनयःसौरः एतेसदेवपापाः बुधस्तैर्युतक्षीपाभक्तमनसुक्तः पापएव सौम्याः शोभा शुक्लपक्षाष्ट
 म्यन्धीन् कृष्णपक्षाष्टम्यर्द्धयानत्चद्रः सौम्योबुधः पापवीक्षितयुतः पापएव जीवसुक्तोसदेवसौम्याविति प्रयाज्जनम् पापसौम्यग्रहवलज्ज्जातः
 पापात्मकः सौम्यत्वभावश्चमयति ७

अधुनाग्रहाणांप्रकृतिविभागंमहाभूताधिपत्यंत्रोदकेनाह बुधसूर्यइति बुधसूर्यइति बुधश्चांद्रिः सूर्यसुतः शनिः एतौनपुंसकारव्यौनपुंसकनामानौ शशीचंद्रः शु-
 क्रोभार्गव एतौद्वौयुवतिसंज्ञौ शेषारविज्जीविभौमानराः पुरुषसंज्ञाः पुरुषसंज्ञाः पुरुषनामानः प्रयोजनं जन्मनिश्चितायाहृतनष्टादिषुबलवतः स्वस्वरूपमेवकुर्व-
 त्ति तेषामुपतापे तदाश्रितानामुपतापः शिखिभूखपयोमरुद्गणानामिति शिखादीनांपचानामहाभूतानां पचग्रहाभूमिसकतादयः क्रमेणवशिनः
 तद्यथा शिखिनोग्रेभूमिसक्तोगारकोवशीभौमोग्रेः स्वामीत्यर्थः एवमूमेबुधः स्वस्थाकाशस्यजीवः पयसोऽभसः शक्रः मरुतोवार्योः शनैश्वरः
 गणग्रहणमत्रघृत्तपूर्णार्थनस्वादित्यचंद्रयोः कस्मान्चोक्तमित्यत्रोच्यते तयोःपूर्वमेवोक्तं वन्द्यंद्वितितावेवप्रसिद्धौ प्रयोजनम् स्वदशाग्रामहा

बुधसूर्यसक्तौनपुंसकारव्यौशिशुक्रौसुवतीनराश्वशेषाः शिखिभूखपयोमरुद्गणानांशिनोभूमिसुतादयःक्रमेण ६ विप्रा-
 दितःशक्रगुरुकुजाकौशशीबुधश्चेत्यासतोऽत्यजानाम् चंद्राकजीवाज्ञसिताकुजाकीयथाक्रमसत्वरजस्तमांसि ७

भूतकृतांछायांब्यजयति वक्ष्यतिच छायांमहाभूतकृतांचसर्वइति ६ अधुनाग्रहाणांब्राह्मणादिवर्णाधिपत्यंगुणविभागंचोपजातिकयाह
 विप्रादितोब्राह्मणादेवर्णचतुष्टयस्वामिनोग्रहाधिपतयः शक्रोभार्गवः गुरुर्बृहस्पतिरेतौद्वौब्राह्मणानामधिपता कुजोभौमः अर्कआदित्यए-
 तौद्वौक्षत्रियाणां शशीचंद्रोवैश्यानां शूद्राणांबुधः असितः शनैश्वरः अत्यजानावर्णप्रतिलोमभवानांचाडालमागंधनिशांचरादीनां प्रयोजनम्
 हृतनष्टादिषुग्रहबलाच्चौरादीनांग्रहोक्तवर्णप्रभावः एषामुपघातेतदूर्णोपघातः तथाचसत्यः गुरुशुक्रौरविरक्तोचंद्रः सौम्यः शनैश्वरश्चेति
 विप्रक्षत्रियविट्शूद्रसंकराणांप्रभुत्वकराः अजयेजयेथतुष्टात्प्रतीतो वित्तनाशनेलाभेतेप्यस्तैप्यस्तैप्यश्चक्रुर्धुगुणांश्चदोषांश्चपक्षास्तान् चंद्रार्क-

प्रभूतमारुतश्लेष्मा प्राज्ञोमेधावी मृदुवाक्कोमलभाषी शुभदृक् दर्शनीयाक्षः एवंविधः शशीचंद्रः ८ अथअंगारकबुधयोः स्वरूपंस्वागतयाह
 कुरादिति कुरादुष्टाह कृदृष्टिर्यस्यसंक्रुदृगं गारकः सचतरुणामूर्तिः नित्ययौवनोपताकारविग्रहः उदारोदाता पैतिकः पित्तबहुलः सचपलोतीवा-
 स्थिरचित्तः कृशमध्यस्तनूदरः एवंविधोऽगारकः भौमः श्लिष्टवाक्कृदृत्यादि श्लिष्टवाक्कृगद्भाषी सततहास्यरुचिः नित्यपरिहास्यशीलः पित्तमा-
 रुतकफप्रकृतिदोषत्रयोल्बणस्वभावः एवंविधोऽज्ञीबुधः ९ अथजीवसूत्रयोः स्वरूपं वशछदसिकेनाह बृहत्तनु रिति बृहत्तनुः स्थूलशरीरः मूर्धजा-
 केशाः ईक्षणो नयनेचकपिलपिंगलेचयस्यकपिलकेशः कातराक्षइत्यर्थः श्रेष्ठमतिर्धर्मानुगप्रज्ञः कफात्मकः कफाधिकशरीरः श्लेष्मात्मा एवंविधाष्ट

कूरुदृक्तरुणामूर्तिरुदारः पैतिकः सुचपलः कृशमध्यः श्लिष्टवाक्कृसततहास्यरुचिर्ज्ञः पित्तमारुतकफप्रकृतिश्च ९ बृहत्तनुः पिंगल
 मूर्धजेक्षणो बृहस्पतिः श्रेष्ठमतिः कफात्मकः भृगुः सरुवीकांतवपुः सुलोचनः कफानिलात्मासितवक्त्रमूर्धजः १० हस्पतिः भृगुरित्यादि

सरुवीनित्यं सुरवासक्तः कांतवपुर्दर्शनीयशरीरः सुलोचनः शोभनाक्षः कफानिलात्मा श्लेष्ममारुतप्रकृतिः असितवक्त्रमूर्धजः असिताः कृष्णावक्त्राः कुटिलाः
 मूर्धजाः केशाः यस्यकृष्णाकुटिलकेशइत्यर्थः एवंविधोभृगुः शक्रः १० अशुनाशनैश्चरस्वरूपस्नाय्यादिसारत्वचग्रहाश्रयवसंततिलकेनाह मदोलसइति
 अलसः क्रियास्वपटुः कपिलदृक् कातराक्षः कृशदुर्बलदीर्घ उच्चरंतगान्त्रयस्थगान्त्राणिवासः दुर्बलोच्चदेहः स्थूलद्विजोबृहद्दतः परुषरोमकन्वः कूक्षतनूरु-
 हकेशः अनिलात्मा वातप्रकृतिः एवंविधोमदः शनैश्चरः स्नाय्वस्थीत्यादि मंदादीनां गृहाणां स्नाय्वादिसारत्व स्नाय्वस्थिनी प्रसिद्धार्थे देहवतां शनैश्चरादित्यो-
 स्नायुर्मदः शनैश्चरः शिरासारः अस्थिअर्कः आदित्यः अस्थिसारः असृग्धिरंतच्चंद्रमाः त्वक्चर्मतद्बुधः अथशब्द आनंतयार्थे शुक्ररेतः तच्छुक्रः वसामेदस्तस्सु

जीवाइत्यादि चद्रशशी अर्कै आदित्यः जीवोपृहस्यति एतेमत्वसज्ञाः सोऽव्यासितः शुक्रः एतीहोरुज सज्जोऽकुम्भोऽगारकः आर्किः सीर एतीहोरुतम स
 ज्जो एतययाक्रमसत्वादिगुणाधिपतयोप्रहाः प्रयोत्तन सत्वस्जस्तमोवाविशारोपस्यभास्करस्तादृगितिस्वजातके अन्येषुनः ग्रहवलाहृणयति
 तथाच मीदेवधितिः वन्दवज्जिस्तद्रुणोमवेतजातश्रुति अत्राचार्यस्ययवनेश्वरेणसहमतभेदः तेनभौमः सात्त्विकवृक्तः तथाचतद्वाक्य सत्वाधि
 कामास्करभौमजीवाधुग्वात्मकोरुजसिकः शशीच शनीश्वरक्यामसिकेषुधस्तुसयोगतोन्नोह्रुभतेविशेषान् आचार्यस्यसत्यपचनमभिमत तथा
 चसत्या तामसिकीकुम्भसौरी रजसिकोभार्गपः शशिकृत्तम् जीवशशिभास्करः सात्त्विकग्रहवत् प्रख्ययोनृणा एवयत्रपत्राचार्यस्य यवनेम्भ
 रेण सहमतभेदस्तत्रसत्यमतमपि अथपूर्वमतमभिहित सत्कुम्भचन्द्रार्कजीवाः पुनः किमित्युक्तठच्यते इद्रगुणावचनः सत्वशाब्दस्तनशौथिपर्या

मधुपिगलदृक्चतुरस्रतनुःपित्तप्रकृतिःसविताल्पकचः तनुस्ततनुर्बहुवातकफःप्राज्ञम्भशशीमृदुवाक्शुभदृक् ८

यः कार्यन्कर्यप्रपृत्तीनासिद्दादीनामप्यस्ति येनएककिनोपिवनवासिन्ः तथाच एफकिनिवनवासिन्ययज्ञस्तस्यएयनीतिशास्त्रज्ञे सत्वोत्थि
 तेमृगपतीरुजेतिगिरः परिणामति अथगुणस्वरूप य सात्त्विकस्तस्यद्यास्थिरत्वसत्याजेषभास्मणद्वेषभक्तिः रजोधिकः काव्यकलाशातस्त्रीस
 सक्तचित्तः पुरुषेतिश्रुः तमोधिकोवचयितापरेषामूर्खौलसः क्रोधपरोतिनिद्रइति ७ अथचन्द्रार्कयोःस्वरूपत्रोटकेनाह मधुपिगलधृगिति
 मधुवस्तिगलादृष्टिर्यस्यसा इपत्कातपक्षः चतुरस्रतनुः प्रसारितशुजद्वयप्रमाणसमोन्मृायः पित्तप्रकृतिःपित्तधिकः अत्युक्तर्षोविरलकेशः ए-
 ष्टि-

जीवाइत्यादौ चंद्रशशी अर्कआदित्यः जीवोवृहस्पति एतेसत्वसदाः योवृधःसितः शुक्रः एतीद्वैस्त्रिः सप्तोऽङ्गोऽगारकः आर्किः सीरः एतीद्वैतम स
 र्शो एतयथाक्रमत्वादिगुणाधिपतयोद्ग्राः प्रयत्नन सत्वरजस्तूभोवाविशाशयस्यभास्करस्तादृगितिस्वजातके अन्येषुनः ग्रहबलादूर्णयति
 तयाच श्रीद्वैधर्षिः वत्तयद्रिस्तदुणोभवेतज्जातइति अत्राचार्यस्ययवनेश्वरेणसहमतभेदः तेनामीम सात्त्विकरुक्ता तयाचतद्वाक्य सत्वादि
 काभास्करभौमनीवाग्वात्मकाराजसिकः शशीच शनिश्वररामसिकोबुधस्तुसयोगतोर्नोच्छ्रभतेविशेषान् आचार्यस्यसत्यपचनमभिमत तया
 चसत्यः नामसिकोभुजसीरी रजसिकोभार्गवः शशिकृत्तश्च जीवशशिभास्कराः सात्त्विकग्रहवत् प्रकृतयोत्तृणा एवयत्रयत्राचार्यस्य यवनेश्व
 रेण सहमतभेदस्तत्रसत्यमतमपि अयपूर्वमतमभिहित सत्वकुम्भचंद्रार्कजीवाः पुनः भिमियुक्तञ्च्यते इहगुणवचनः सत्वशब्दस्तत्रशौय्यपयी

मधुपिगलहृत्चतुरस्रतनुः पित्तप्रकृतिः सविताल्पकवः तनुवृत्ततनुर्वहुवातकफः प्राज्ञश्शशीमृदुवाक्शुभदृक् ८
 यः कार्योक्त्वर्यप्रवृत्तीनासिहादीनामप्यस्ति येनएकाकिनोपिवनवासिनः तयाच एकाकिनिवनवासिन्यरजलस्यणयनीतिशास्त्रज्ञे सत्वोत्थि
 तेमृगपतीराजेतिगिरु परिणमति अयगुणस्वरूप य सात्त्विकस्तस्यदयास्थिरत्वसत्याजवत्रासुणर्देवभक्तिः रजोधिकः काव्यकलारातस्त्रीस
 मत्कचित्तो पुन्योतिमृगु तमोधिकोवचयितापरेयामूर्खैलसः क्रोधपरोतिनिद्रइति ७ अयश्चंद्रार्कयोः स्वरूपत्रोदकेनाह मधुपिगलघुगिति
 मधुवस्तिगलाहृदिर्यस्यसक इयत्कातप्रका चतुरस्रतनुः प्रसारितमुजह्वयप्रमाणसमोच्छ्रायः पित्तप्रकृतिः पित्ताधिकः अत्युक्त्वोविरलकेशः ए-
 वरिषः सविताप्रादित्यः तनुवृत्ततनुरित्यादि तन्वीचासीत्तान्चतनुसृत्तातादृशीतनयस्यसतनचत्तननः कृत्तन-
 मप्यशुभातककः

जातके उक्तं अर्कादिताम्रमणिहेमयुक्तिरजतानिमौक्तिकं लोहं वक्रव्यं बलवद्भिः स्वस्थाने जीवेपि तथा च बादरायणः अर्कस्य ताम्रमणयो हि मांशो भौ-
मस्य हेमैन्दुसक्तस्य युक्तिः जीवस्थरोव्यस्वगृहे स्थितस्य तस्यैव हेमोशनसश्च मुक्ता तीक्ष्णांशुदेहप्रभवस्य सीसं कृष्णायसत्प्रवदन्ति तद्गन्ताः प्रयोजनं सू-
तिकागृहे बलवद्गृहे द्रव्यकर्तृहतनष्टादिचिंतायां च तद्द्रव्यनाशादिपरिज्ञानं तच्छुभदशायां तस्मिन्नुपचयस्येतदासिः उक्तविपरीते हानिः द्रेष्काणैरित्या-
दि अत्र शकारादिभिर्गुणैर्वैर्षणैः संज्ञार्थैः शनैश्चरप्रभृतीनां गुणवतानां च तानुराथान्निर्देशः कृतः शनैश्चरश्चक्रुधिरचन्द्रबुधगुरुषूद्यत्सकलमगतं पु-
शिशिरादयः षडर्तवो ज्ञेयाः तत्र शकारोपलक्षितः शनैश्चरः तस्मिन्नुदये लभ्ये शिशिरश्चतुर्विज्ञेयः शकारोपलक्षितः शक्रः तस्मिन्नुदये वसतः रु-
कारोपलक्षितो रुधिरो भौमस्तस्मिन्नुदये त्रीष्मः चकारोपलक्षितश्चन्द्रस्तस्मिन्नुदये वर्षाज्ञेयः शोबुधस्तस्मिन्नुदये शरत् गुकारोपलक्षितो गुरुस्तस्मि-
न्नुदये हेमन्तः आदित्ये ज्युदये त्रीष्मः तथा च बादरायणः त्रीष्ममथ प्रवदति कुजाकीविति द्रेष्काणैरित्यस्य वा इत्यनेन व्यवहितेन संबन्धः द्रेष्काणैर्वेदय-
द्भिः शनैश्चरादि संबंधिभिः शिशिरादयो ज्ञेयाः एतदुक्तं भवति लभे ग्रहासंभवे शनैश्चरे द्रेष्काणैर्लभ्यते शिशिरः एवं शुक्रद्रेष्काणवसतः भौमद्रेष्काणे त्री-
ष्मः राधे द्रेष्काणे त्रीष्मः एवं च द्रेष्काणे वर्षाः बुधद्रेष्काणे शरत् जीवद्रेष्काणे हेमन्तः अत्र च मुख्यो ग्रहोदये न तु निर्देशः कर्तव्यः तदभावे द्रेष्काणे न तिज्ञात-
व्यम् वन्हीनामुदयोपि द्रेष्काणे नैव केचिद्गन्हीनामुदये बलवद्गृहेणेति व्याचक्षते तथा च मणित्यः क्वाधिर्लभ्यापगतयो बलवान् तद्गृहे तु निर्देश इति तत्रैतज्ज-
तं लभे यो ग्रहस्थितस्तदुक्तं त्रुषन्व्यः बहुशुभमगतं पुयां बलवान् ग्रहाभावे द्रेष्काणपतेर्भ्रतु निर्देशः प्रयोजननष्टजातके भ्रतु निर्देशः इति हतनष्टादिनि-
तायां चेति अत्राचार्येण ग्रहाणां शारवाधिपत्यनोक्तं उक्तं च स्वल्पजातके ऋगर्थवसामथजुषामधिपागुरुसौम्यभौमसिताः ऋग्वेदाधिपतिगुरुः अथ-
र्ववेदाधिपतिः सौम्यो बुधः सामवेदाधिपतिर्भौमः यजुर्वेदाधिपतिः शक्रः प्रयोजनं बलवति शारवाधिपत्राह्मणादिस्तच्छारवापाठको भवति ब्राह्मणे

रेन्यागुरुः मज्जाभस्यतर्गनोपातुविशेषः समीपं यद्वाणास्वल्पमानप्रयोजनम् तमनवाशापतुल्यतनुः स्यादित्यत्रोपपृज्यते जन्मकालेयोप्रहोबलवा
 नूतमङ्गितस्फुप्तस्तकालजगतोभवति तदनुसारम् इतनष्टादिप्रमकलेष्वेवपिदधातुरुद्राश्रीरादयः व्याधिप्रभेयह्यभयच्चलमनवाशाकोपवर्तिततत्त्वा
 मिनोबलवशादसिहितदोषावापीडा ११ अधुनाप्रहाणास्थानपक्षद्रव्यातत्रप्रभुत्वशावूलविभिहितनाह देवामिति अर्कस्त्रभृतिशरीनाप्रहाणाक
 मात् देवादिभिः स्थानानि तत्रदेवस्थानमादित्यस्य अधुस्थानत्रद्रमसः अग्निस्थानमीमस्यविहारभूमिः कीडास्थानबुधस्य कोशोभाडारागारत-
 त्स्थानचंद्रस्पतेः शयनस्थानशुक्रस्य सित्युक्तः प्रयकरराशिलग्नस्थानशनिश्चरस्य एतेवास्थानानाएतेस्वामिनः प्रयोजनं क्लवतिगृहेग्रहोक्त-

मदोलसुःकपिलदृक्कशदीर्घगात्र स्यूलहिज्जपखरोमकचोभिलात्मा स्नाय्वस्थस्यसूक्तगथशक्तवृसाः समज्जामदाकिंचद्रुधुध
 शक्तसूक्तंज्यभोमाः ११ देवावभ्रिविहारकाशशुपनसित्युक्तेशाक्तमादृस्वस्यूत्मभुक्तमधिकहृतमध्यदृटस्फादितम् तान्म
 स्थानमणिहैमयुक्तिरजतान्यकाचमुक्तायसोद्रव्काणि शिशिरादय शशक्तस्वन्नगवादिषूयसुवा १२

स्थानेप्रसवज्ञानं दत्तनष्टादेश्वोरुदे तदेवस्थानं द्रव्यस्यच यत्र मित्यादि अर्कादिति सर्फत्रानुवृत्तिः तत्स्यूक्तानुवृत्तमादित्यस्यवद्व्य अधुक्तनवृच
 द्रव्यं अधिनाहतपुंकेदेशदग्धभोमस्य केनाबुनाहतक्लिन्नबुधस्य मध्यनात्तिर्ननात्तिर्जाणचहृसते दृटकलातरस्थायिशक्तस्यस्फादितबीर्ण-
 शनिश्चरस्य प्रयत्नन सुतिकावत्प्रज्ञानम् दत्तनष्टादिश्रितायानोरुदेर्पलपद्रुवशाद्वस्त्रज्ञानं तान्नस्यादित्यादि तान्नमादित्यम्य चद्रस्यमणयः भोम-
 म्येहप्रतुपर्णं युरस्ययुक्तिः पृज्यतद्वृत्तियुक्तिः श्रितिकप्रस्थादि रजतरीव्यदृहस्पतेर्मुक्ताशक्तस्य अपन्कृष्णालोहधीसन्नपुपीन्नशनिश्चरस्य तद्यात्तन्निवचह्यम

जातके उक्तं अर्कादिताम्रमणिहेमयुक्तिरजतानिमौक्तिकं लोहं वक्तव्यं बलवद्भिः स्वस्थाने जीवेपि तथा च वादरायणः अर्कस्थताम्रमणयो हि मांशोर्भौ-
मस्य हेमैन्दुसुतस्य युक्तिः जीवस्य रौप्यं स्वगृहे स्थितस्य तस्यैव हेमोशनसश्च मुक्ता तीक्ष्णांशुदेहप्रभवस्य सीसं कृष्णायसं च प्रवदन्ति तद्ग्राह्याः प्रयोजनं सू-
तिकागृहे बलवद्गृहे द्रव्यकर्ता हतनष्टादि चिंतायां चतुर्द्रव्यनाशादिपरिज्ञानं तच्छुभदशायां तस्मिन्नुपचयस्यै तदासिः उक्तविपरीतिहासिः द्रेष्काणैरित्या-
दि अत्र शकारादिभिर्गुणैर्नैवैर्णैः संज्ञाद्यैः शनैश्चरप्रभृतीनां गुणैर्वतानाद्युक्तानुरोधान्निर्देशः कृतः शनैश्चरश्च कुरुधिरचन्द्रबुधगुरुषूद्यत्सु लभ्यते शु-
शिशिरादयः षडर्तवो ज्ञेयाः तत्र शकारोपलक्षितः शनैश्चरः तस्मिन्नुदये लभ्ये शिशिरश्च नृपुत्रज्ञेयः शकारोपलक्षितः शक्रः तस्मिन्नुदये वसतः रु-
कारोपलक्षितो रुधिरो भौमस्तस्मिन्नुदये ग्रीष्मः चकारोपलक्षितश्च द्रस्तस्मिन्नुदये वर्षाज्ञेयः शोबुधस्तस्मिन्नुदये शरत् गुकारोपलक्षितो गुरुस्तस्मि-
न्नुदये हेमन्तः आदित्येषु उदये ग्रीष्मः तथा च वादरायणः ग्रीष्ममथ प्रवदति कुजाकाविति द्रेष्काणैरित्यस्य वा इत्यनेन व्यवहितेन संबन्धः द्रेष्काणैर्वोदय-
द्भिः शनैश्चरादिसंबन्धिभिः शिशिरादयो ज्ञेयाः एतदुक्तं भवति लभ्ये ग्रहासंभवे शनैश्चरे द्रेष्काणेषु भगते शिशिरः एवमुक्तं द्रेष्काणवसन्तः भौमद्रेष्काणेषु
ष्यः रविद्रेष्काणेषु ग्रीष्मः एवं च द्रेष्काणेषु वर्षाः बुधद्रेष्काणेषु शरत् जीवद्रेष्काणेषु हेमन्तः अत्र च मुख्यो ग्रहो उदये नृपुत्रनिर्देशः कर्तव्यः तदभावे द्रेष्काणेन तिज्ञात-
व्यम् वन्हीनामुदयोपि द्रेष्काणेषु केचिद्गन्हीनामुदये बलवद्गृहेणेति व्याचक्षते तथा च मणिस्थः क्वाधिलभापगतैर्यो बलवान् तद्गृहं नृपुत्रनिर्देश इति तत्रैतज्ज-
तं लभ्ये यो ग्रहस्थितस्तु दुक्तं नृपुत्रव्ययः बहुषु लभ्यते शुभो बलवान् ग्रहाभावे द्रेष्काणपतेर्नृपुत्रनिर्देशः प्रयोजनं नष्टजातके नृपुत्रनिर्देशः इति हतनष्टादि चि-
न्तायां चेति अत्राचार्येण ग्रहायां शाखाधिपत्यनोक्तं उक्तं च स्वल्पजातके ऋगथर्वसामथर्जुषामधिपागुरुसौम्यभौमसिताः ऋग्वेदाधिपतिगुरुः अथ-
र्ववेदाधिपतिः सौम्यो बुधः सामवेदाधिपतिर्भौमः यजुर्वेदाधिपतिः शक्रः प्रयोजनं बलवति शाखाधिपे ब्राह्मणादिस्तच्छाखापाठको भवति ब्राह्मणे

चोरेजानेशास्राधितानम् अनिप्रस्थानस्येग्रहेतन्मयेः शातिरिति १२ अयग्रहाणाद्यष्टिस्थानानिनिर्गुह्यिष्टिफल्गानिचप्रहर्षिण्याह त्रिदशोतियस्मिन्स्थाने-
 न्हाः स्थिताः स्यान्मिन्म्यानानिचरणाभिच्छ्रित पादवृथाऽव्लोकयति ग्रहोयस्मिन्शोस्थितः तस्माद्यत्तनीयदशमराशोयीतीनरणापादे
 नचतुर्थभागादस्याऽव्लोकयति एवत्रिकोणस्थानवृत्तमस्थानगतावर्धदस्या चतुरस्रेऽष्टपचतुर्थ असमचतुर्थस्थानस्योपादहीनदस्या सप्तमगगृह
 परिपूर्णदस्याचरणाभिच्छ्रितइत्यत्रापिग्रहोवीप्सापोतयति चरणदृष्ट्यापाददृष्ट्येत्सर्कः यावत्पाददृष्ट्यापश्यन्तितावत्कलप्रयच्छति तयात्तस्वल्पजा
 तके दशमवृत्तीयनचपचमचतुःप्राष्टमेकलनच परयतिपाददृष्ट्याफल्गानिचप्रयच्छति अयदिवग्रहानुक्तस्थानानिनिपश्यतीति तयात्तसारावत्या

त्रिदशत्रिकोणचतुरस्वसप्तमान्यव्लोकयतिचरणाभिच्छ्रितः रविजामरेज्यरुधिराःपरेचयेक्रमशो
 भयतिकिलरीक्षणधिकाः १३

णिपरयति रविजत्तनीयदशमेत्रिकोणामफ्लीकः चतुरस्वसुमिक्तः सर्वेत्रिदशत्रिकोणचतुरस्व सप्तगतान्फलकपेणीव पू
 स्थानराशेः परिहृत्ययशि रोयान्ग्रहः परयतिसर्वकालमित्पुत्रैपाविहिताद्यगिषा यामित्रभेद्यष्टिफलसमयस्वपादहीनचतुरस्वयोश्च त्रिकोणयोद्विष्टि
 फलार्थमाहुर्दुश्चिक्यसनेदशमेवपादम् रविजामरेज्यरुधिरादिति किलेत्यागुमसूत्रने चरणाभिच्छ्रितइत्यनुवर्तते एतरकिजादयुश्चरणाभिच्छ्रि
 ताः पादोपचयाहीक्षणैकमशोधिकफलमदाभवति रविजःसीरः सुदर्शनेपादफलप्रदः अयरेज्योबृहस्पतिरथ फलप्रदः रुधिरोऽगारकः सार
 हीनफलप्रदः अपररत्नद्वयुपरकान्तेनीक्षणैमपग्रफलप्रदः एतन्मैमगिकग्रहाणाद्यष्टिफलस्थानवशात्तेषामपयास्वदष्टिफलमूलम् एवमेकैक्याव

क्षते अपरेतु आहुः स्थानफलमेतत् तेन त्रिदशादिस्थानगतान् ग्रहराशीन्पश्यंति रविजादयो दर्शनेधिकफलप्रदा भवन्ति तद्यथा तृतीयदशमस्थान् ग्र-
हान् राशीन्वाशनेश्वरः पश्यन्त्येभ्यो ग्रहेभ्योधिकफलप्रदो भवति परिपूर्णपश्यतीत्यर्थः एवं त्रिकोणस्थान् जीवः चतुरस्त्रगान् भौमः सप्तमस्थान् सूर्यन् च
द्रव्यशक्ताः एतच्च बहुतराणां आचार्याणामतं तथाच भगवान् नाग्निः दुश्चिक्व्यस्वगतान् सौरस्त्रिकोणस्थान् बृहस्पतिः चतुर्थाष्टमगान् भौमः शेषाः सप्तम
संस्थितान् भवन्ति वीक्षणे नित्यमुक्ताधिकफलाग्रहा इति १३ अधुना ग्रहाणां कालनिर्देशं च वेतालीयेनाह अथ न इति भास्करादादित्यास्त्रमृदयथनादिका
लनिर्देशः तत्रायननिर्देशो भास्करास्सूर्यात् क्षणो मुहूर्तस्तनिर्देशश्चाद्रात् वासरोदिवस्तनिर्देशो भौमान् ऋतुमासहृयात्मकस्तनिर्देशो बुधान् भा-
सनिर्देशो जीवात् मासाब्देषुस्तनिर्देशः शुक्रात् समसवत्सरस्तनिर्देशः सौरात् प्रयोजनप्रश्नलक्ष्यस्य ग्रहस्थनवाशकोदयः सः ग्रहस्तस्मान् भवा

अथ नक्षत्राणां वासरतर्वो मासोर्द्ध्वसमाश्रमास्करात् कटुकलवणतित्तमिश्रितामधुराम्लौचकषायइत्यपि १४

शकाद्यावत्संख्येनवांशके भवति तावत्संख्योऽयनादिको ग्रहोपलक्षितः कालश्रमास्तु भौफलपंक्तौ वाच्यः अन्ये खेवं व्याचक्षते लभेयावत्संख्येनवांशक उद्दि-
स्तावत्संख्योऽयनादिकालोऽपतिवशाद्दत्तव्यः तथाच मणित्यः लग्नाशकपतितुल्यः कालोलभोदिताशसमतुल्यः वक्तव्योरिषु किञ्चैगर्भाधानेथकार्यसंयो-
गेवक्तव्यः कटुकलवणेत्यादि भास्करादादित्यात् कटुकादिरसनिर्देशः तत्रादित्यास्सूर्यात् कटुकस्थरसस्थनिर्देशः कटुकमरीचादि चंद्रानुलवणस्य भौमा
स्तित्तस्य तित्तलिंबादिबुधान्मिश्रस्य षड्रसस्य जीवान्मधुरस्यमिष्टस्य शंकादाम्लस्य सौरात्कषायस्य प्रयोजनम् आधनकाले यो बलवान् तदुक्त
रसस्य दोहदोगर्भिण्या भवति तथाच सारावल्याम् मासतृतीयेऽस्त्रीणां दोहदको जायते वश्यम् मासाधिपस्य भावैर्लग्नपयोगादिभिश्चित्यम् भोज

चैरेजातेशाखाविज्ञानम् अनिष्टस्यानस्येग्रहेतन्त्रैः शातिरिति १२ अयग्रहाणाद्यष्टिस्यान्नाभिसर्गदृष्टिफल्ग्वनिचप्रहर्षिण्याह त्रिदशेति यस्मिन्स्थाने-
 ग्रहाः स्थितास्तस्मात्त्रिदशादीभिस्यान्नाभित्ररणाभिवृद्धितः पादवृद्ध्याऽबलोकयति ग्रहोयस्मिन्पौशोस्थितः तस्माद्यत्ततोयदशमराशीयोतीचरणपादे
 नचतुर्थभागादस्याऽबलोकयति एवत्रिकोणस्थीनवपचमस्यानगतावर्धदस्या चतुरस्रेऽष्टमचतुर्थे अष्टपचतुर्थस्थानस्थोपादहीनदस्या सप्तमगग्रह
 परिपूर्ण दस्याचरणाभिवृद्धित इत्यत्रापिशब्दोवीप्साघोतयति चरणदृष्ट्यापाददृश्यत्यर्थः यावत्सादृश्यतापरयन्तितावत्फलप्रयच्छति तथात्वस्वल्पजा
 तके दशमवृत्तीयेनवपचमनुयाष्टमेफलत्रच परयन्तिपाददृष्ट्वाफलाभिवप्रयच्छति अथादिवग्रहोनुक्तस्थानाभिनपस्यतीति तथात्वसाधारवत्या
 त्रिदशत्रिकोणचतुरस्रसप्तमान्यबलोकयतिचरणाभिवृद्धितः रक्जामरेज्यरुधिराःपरेचयेक्रमशो
 भवति किलवीक्षणधिकाः १३

णेपरयति रक्जस्वृत्तीयदशमेत्रिकोणमफ्जिवः चतुरस्रभूमिस्तः सितार्कपुधिमकराक्लत्रच तथात्वयवनेश्वरः द्वापश्चियौपष्टमथद्वितीयस
 स्थानपरोः परिहृत्यराशि शेषान्यहपरयति सर्वकालमिष्टेषुत्रेपाविहिताद्यिष्टा यामित्रमेदृष्टिफलसमग्रस्वयादहीनचतुरस्रयोश्च त्रिकोणयोर्दृष्टि
 फलार्थमाहुर्दुश्चिन्त्यसनेदशमेचपादम् रक्जामरेज्यरुधिरा इति किलेत्यागमसूत्रे चरणाभिवृद्धित इत्यनुवर्तते एतरकिजाद्यश्चरणाभिवृद्धि
 तः पादोपचयादीक्षणदर्शनिकमशोधिकफलप्रदाभवति रक्जःसीरः सुदर्शनेपादफलप्रदः अमरेज्यो बृहस्पतिरर्धफलप्रदः रुधिराऽगारकः सःपाद
 क्षेनफलप्रदः अपरेरक्जद्रुपशरुक्काल्वेरीक्षणसमग्रफलप्रदः एतन्त्रेसागिकग्रहाणाद्यष्टिफलस्थानवशादतेपाययास्वदृष्टिफलमुल्लम् एवमेकेक्यत्र

हृदोनभवति तथाचसत्यः सुहृदस्त्रिकोणभवनान्द्रहस्यसकतमेव्ययेयधनेभवने स्वजनेनिधनेधर्मेस्वोच्चेचभवतिनोशेषाः स्वजनसंज्ञचतुर्थस्थानं ततो
द्विराश्याधिपोमित्रसंज्ञः एकराश्याधिपोमध्यमः अनुक्तराश्याधिपः शत्रुः वस्यतिच द्व्येकानुक्तभूपानुसुहृत्समरिपूस्संचित्थनेसर्गिकानिति एकराश्र्य
धिपोमध्यस्थइति यदुक्तं तथाच चंद्राकवैकराश्याधिपावपिमित्रसंज्ञोभवतः तयोर्द्विराशिह्वयस्याधिपत्याभावात् राशिह्वयस्ययोऽधिपतिर्ग्रहः
सएव यद्युच्चराश्याधिपत्वात्त्रिमपत्वप्राप्नोति तथापिद्विभपत्वएवज्ञातव्यः तस्यस्वराशिव्यतिरेकात् एतन्मदबुद्धिव्युत्पादनार्थस्यष्टतरव्याख्या
यते तद्यथादित्यस्यसिंहस्त्रिकोणः तस्माद्द्वादशस्थानस्यकर्कटस्यचंद्रमाअधिपतिः साएकराश्याधिपोपिसन्द्द्वितीयस्यराश्याधिपत्यस्यभावादादित्य
स्यमित्रम् सिंहाच्चतुर्थोदृश्रिकः नवमोमेषः तयोर्भौमोऽधिपतिः आदित्यस्यस्योच्चंमेषः तस्याधिपोभौमः मेषस्यसिंहनवमत्वादादित्यस्यस्वो
च्चत्वादेकराशित्वमेषस्यैकत्वाद्दृश्रिकस्यद्वितीयत्वाद्भौमः द्विराश्याधिपोजातः तेनादित्यस्यमित्रं सिंहात्पचमाष्टमौधन्विमीनीतयोराधिपतिर्जीवः स
चोक्तस्थानद्वयस्याधिपतित्वादादित्यस्यमित्रं गुरुः सिंहाद्वितीयैकदशैकन्यामित्युनीतयोर्बुधः स्वामी तत्रद्वितीयस्थानस्योक्तत्वादेकादशस्थानुक्त
त्वात् पठितैकराश्याधिपत्वाद्बुधोरवेर्मध्यमः सिंहात्षष्ठसप्तमस्थानेमंकरकुंभोनीकैतयोराधिपत्यादादित्यस्यशनैश्वरः शत्रुः सिंहाद्दशमतृतीयेदृषतु
ले तयोस्तुक्तयोःस्थानयोः राश्याधिपत्वात्छकआदित्यस्यशत्रुः एवरकेः अथचंद्रस्य तथाचंद्रस्यषष्ठस्त्रिकोणस्तस्मान्चतुर्थस्थानं सिंहस्तस्याधिपः
सूर्यः साएकराश्याधिपोपिसद्वितीयस्यराशेरधिपत्यस्याभावाच्चंद्रस्यमित्रं वृषाद्वितीयोमिश्रुनः पंचमः कन्या तयोर्बुधः अधिपतिः सचोक्तस्थानद्वयस्या
धिपत्वाच्चंद्रस्यमित्रं वृषात्सप्तमद्वादशोवृश्रिकमेषोतयोर्भौमः स्वामी तत्रद्वादशस्थानुक्तत्वात्पठितैकराश्याधिपत्वाद्भौमश्चंद्रस्यमध्यम
ध्यमः वृषादष्टमैकादशोद्विमीनीतयोः गुरुः स्वामी तत्रैकादशस्थानस्थानुक्तत्वात् अष्टमस्योक्तत्वात्पठितैकराश्याधिपत्वाज्जीवश्चंद्रस्यमध्यम- चंद्र-

नात्रपेनप्रभेगृहोदयेतन्प्रवरोवा तदुक्तसाम्बितभोजनज्ञानमिति १४ अधुनामित्रमित्रविधिसार्दुलविकीहितेनाह जीवयति सूर्यादीनामहाणाकमा-
ज्जीवावृषाः सत्सुः तत्रादित्यस्य सूर्यस्यजीवोपरहस्यति सुदम्पिन्न जीवबुधोऽप्युक्तस्य शक्रबुधोऽपीमस्य विगतोक्तं सूर्योऽप्युक्तोऽप्यस्त-
सूर्यवर्जितः मयएवबुधस्य विजुनाविगतागारकाः सर्वएववृहस्पतेः वीहर्काविगतीन्वृहस्पतेः विजुजेहिना कुजोऽपीमइदुम्ब
द्रा इनासूर्यः एतेविजुजेहिनाः सर्वएवसौरस्य शनैश्चरस्य एवकेपचिन्मतनबहुना अत्रचतेपाशात्रुमित्रव्यवृहारएवेष्टोनोवासीनव्यवहारास्तस्मा-
न्मित्रेभ्योन्येष्टमित्राणीति केचिद्यवनेश्चरादयः तयात्वं रवैरुक्तमित्रमतोन्यथान्येयुरोस्तुऽपीमपरिहृत्यसर्वं चाद्वैरनर्कमृगुन्दनस्वव्यकटवोन्येत्सु

जीवोऽपीवबुधोऽसितेदुतनयीव्यर्काविमीमा-कमाहीहर्काविजुजेहिनाश्चसुहृदःकेषाचिदेवमत सत्योक्तिसुहृदस्त्रिकोणभवनत्सा
त्सात्यधीधर्मपाः स्त्रीचायुःस्तरवपाःस्त्वक्षणाविधेनान्येविरोधादिति १५

हृदं प्रदिष्टः १ भीमस्यसुक्रशिशुरिजश्चमित्रमिदोर्बुध
देवगुरुत्वविधात् सौरस्यमित्राण्यकुजेऽसूर्या शेषानूरिपून्विद्धिनृणाचतहत् २ सत्योक्तइति सत्योक्तैहोराशास्त्रेस्त्रिकोणभवनत्सात्साम्यप्रल
त्रिकोणराशो स्वात्यधीधर्मपाः स्त्रीचायुः सुखपाश्चतग्रहा सुहृदाभवति तत्रत्रिकोणभूतत्रिकोणतस्मात्सुखोद्वितीयराश्याधिपः तस्मादेवात्य
पोद्वादशस्थानाधिपः धीस्थानप ष्चमस्याधिप धर्मपानवमाधिप स्त्रीचपात्रहृदश्चस्यस्वामी आयुषोऽष्टमस्थानस्याधिपतिः सुखपश्चतुर्थ
म्यानाधिपतिः ग्रहोऽमित्रभवति स्वक्षणाविधेर्विरोधादन्येऽग्रिमस्थानाधिपतिभिर्ग्रहैः सहनायमित्राभित्रविभागःकल्पनीय विरोधादसुहृद्वत्स
त्र तद्वक्षणाचस्त्वक्षणां स्वक्षणेऽधिपिःतेनविरोधस्तस्मात् एतदुक्तमवति य-सधिधिः मित्रक्षणावभागःप्रदर्शितः अवन्यस्थानाधिपायमद्वैतत्रहस्यसु

हृदोनभवति तथाचसत्यः सुहृदस्त्रिकोणभवनान्द्रहस्यकृतमेव्ययेयधनेभवने स्वजनेनिधनेधर्मस्वोच्चेवभवतिनोशेषाः स्वजनसंज्ञचतुर्थस्थानतृता
 द्विराश्याधिपोमित्रसंज्ञः एकराश्याधिपोमध्यमः अनुक्तराश्याधिपः शत्रुः वस्यतिच ह्येकानुक्तभूपानसुहृत्समरिपून्संचित्यनैसर्गिकानिति एकराश्या
 धिपोमध्यस्थइति यदुक्तं तथाच चंद्रार्कवैकराश्याधिपावपिमित्रसंज्ञोभवतः तयोर्द्विराशिह्यस्याधिपत्याभावात् राशिह्यस्यथोऽधिपतिर्ग्रहः
 साएव यद्युच्चराश्याधिपत्वात्त्रिमपत्वप्राप्नोति तथापिद्विभपत्वएवज्ञातव्यः तस्यस्वराशिव्यतिरेकात् एतन्मंदबुद्धिव्युत्पादनार्थंस्पष्टतरं व्याख्या
 यते तद्यथादित्यस्यसिंहस्त्रिकोणः तस्माद्द्वादशस्थानस्थककेरस्यचंद्रमाअधिपतिः साएकराश्याधिपोपिसन्द्द्वितीयस्यराश्याधिपत्यस्यभावादादित्य
 स्यमित्रम् सिंहाच्चतुर्थोवृश्चिकः नवमोमेषः तयोर्भौमोऽधिपतिः आदित्यस्यस्वोच्चमेषः तस्याधिपोभौमः मेषस्यसिंहनवमत्वादादित्यस्यस्वा
 च्चत्वादेकराशिलमेषस्यैकत्वाद्दृश्चिकस्यद्वितीयत्वाद्भौमः द्विराश्याधिपोजातः तेनादित्यस्यमित्रं सिंहात्पंचमाष्टमौधन्विमीनीतयोरधिपतिर्जीवः स
 चोक्तस्थानह्यस्याधिपतित्वादादित्यस्यमित्रं गुरुः सिंहाद्द्वितीयैकादशैकन्यामिथुनौतयोर्बुधः स्वामी तत्रद्वितीयस्थानस्योक्तत्वादेकादशस्थानुक्त
 त्वात् पठितैकराश्याधिपत्वाद्गुहोरवेर्मध्यमः सिंहात्षष्ठसप्तमस्थानेमंकरकुभौनोक्तैतयोरधिपत्वादादित्यस्यशनेश्वरः शत्रुः सिंहाद्दशमनृतीयदृषतु
 ले तयोरनुक्तयोः स्थानयोः राश्याधिपत्वात्छकआदित्यस्यशत्रुः एवरवेः अथचंद्रस्य तथाचंद्रस्यषष्ठस्त्रिकोणस्तस्माच्चतुर्थस्थानेसिंहस्तस्याधिप
 सूर्यः साएकराश्याधिपोपिसिद्धितीयस्यराशेरधिपत्यस्याभावाच्चंद्रस्यमित्रं वृषाद्द्वितीयोमिथुनः पंचमः कन्या तयोर्बुधः अधिपतिः सचोक्तस्थानह्यस्या
 धिपत्वाच्चंद्रस्यमित्रं वृषात्सप्तमद्वादशैवृश्चिकमेषोतयोर्भौमः स्वामी तत्रद्वादशस्थोक्तत्वात्सप्तमस्थानुक्तत्वात्पठितैकराश्याधिपत्वाद्भौमश्चंद्रस्यम
 ध्यमः वृषादष्टमैकादशैधन्विमीनीतयोः गुरुः स्वामी तत्रैकादशस्थानस्थानुक्तत्वात् अष्टमस्योक्तत्वात्पठितैकराश्याधिपत्वाज्जीवश्चंद्रस्यमध्यमः चंद्र-

त्वाज्जीयस्यमित्रं धनुषो नवमस्य सिंहस्याधिपतिः सूर्यः सा एकराशयधिपोपिसन्दितीयस्य राशेरधिपत्याभावाज्जीवस्यमित्रम् धनुषः पंचमद्वादशौ मेषवृश्चिके
 तयोभौ मोधिपतिः सचोक्तस्थानस्याधिपत्याज्जीवस्यमित्रं धनुषो द्वितीयतृतीयो मकरकुंभौ तयोः सौरोधिपतिः तत्र द्वितीयस्योक्तत्वात् तृतीयस्यानुक्तत्वात्पठि
 तैकराशयधिपत्वात्सौरोजीवस्यमध्यस्थः धनुषः सप्तमदशमौ मिथुनकन्येतयोर्बुधोधिपतिः स्थानद्वयस्यानुक्तत्वाद्गुरोर्बुधः शत्रुः धनुषः षष्ठैकादशस्थाने च ष-
 तुलेतयोः शक्रोधिपतिः स्थानद्वयस्यानुक्तत्वाच्छुक्रो गुरोः शत्रुः एवजीवस्य अथशुक्रस्य शक्रस्य तूलस्त्रिकाणात्तस्मान्नवमद्वादशस्थाने मिथुनकन्येत
 योर्बुधोधिपतिः सचोक्तस्थानद्वयस्याधिपत्वाच्छुक्रस्यमित्रं तुलायाः चतुर्थपंचमौ मकरकुंभौ तयोर्धिपतिः सौरः सचोक्तस्थानद्वयस्याधिपत्वाच्छुक्र
 स्य सौरः मित्रं तुलाद्वितीयसप्तमौ वृश्चिकमेषौ तयोर्भौ मोधिपतिः तत्र द्वितीयस्योक्तत्वात्पठितैकराशयधिपत्वाज्जीवः शुक्रस्यमध्यस्थः तुलाद्वश
 तुलातृतीयषष्ठौ धन्विनीनौ तयोर्जीवोधिपतिः तत्रमीनः शुक्रस्योच्चस्थोक्तत्वाद्धनुषोऽनुक्तत्वात्पठितैकराशयधिपत्वाज्जीवः तस्यस्थानस्या
 मः कर्कटस्तस्यानुक्तत्वाच्छुक्रस्यचंद्रः शत्रुः तुलादेकादशः सिंहस्तस्याधिपः सूर्यः एकराशयधिपोपिसन्दितीयराशेरधिपत्याभावात् तस्यस्थानस्या
 नुक्तत्वाच्छुक्रस्यार्कः शत्रुः एवशुक्रस्य अथसौरस्य सौरस्यकुंभस्त्रिकाणां तस्मात्पंचमाष्टमौ मिथुनकन्येतयोर्बुधोधिपतिः सचोक्तस्थानस्याधिपति
 त्वात्सौरस्यबुधोमित्रं सौरस्योच्चत्वात्कुंभाच्चतुर्थनवमौ षष्ठतुलौ तयोर्धिपतिः शक्रः सचोक्तस्थानद्वयस्याधिपत्वात्सौरस्यशक्रोमित्रं कुंभाद्वि-
 तीयैकादशौ मीनधन्विनी तयोर्जीवोधिपतिः तत्र द्वितीयस्योक्तत्वादेकादशस्यानुक्तत्वात्पठितैकराशयधिपत्वात्तस्यजीवोमध्यस्थः कुंभात्षष्ठः कर्क-
 टस्तस्याधिपतिश्चंद्रस्तस्यानुक्तत्वात्सौरस्यचंद्रः शत्रुः कुंभात्सप्तमः सिंहस्तस्याधिपतिः सूर्यस्तस्यानुक्तत्वात्सौरस्यसूर्यः शत्रुः कुंभात्तृतीयदशमौ
 मेषवृश्चिकेतयोर्भौ मोधिपतिस्तयोर्नुक्तत्वाद्भ्रमः सौरस्यशत्रुरिति १५ अधुना सत्योक्तैर्नैकदृश्येकानुक्तमपान्त्रहस्यसुहृन्मध्यस्थशत्रून्शादूलवि

दूलाविक्रीडितेनाह अन्योन्येति अन्योन्यस्य परस्परमेतेषु धनादिषु स्थानेषु ग्रहस्य ग्रहाव्यवस्थितास्तत्काले जन्मनि यात्रायां विवाहे प्रभेवात् तत्समये सुहृदो
 मित्राणि भवति धनस्थानं द्वितीयं व्ययस्थानं द्वादशमायस्थानं एकादशसहजस्थानं तृतीयं व्यापारस्थानं कर्मव्यदशमं बंधुस्थानं चतुर्थं एतेषु स्थानेषु यात्र
 हः स्थितः सद्यस्मात् ग्रहाद्यवस्थितस्तस्य सुहृन्मित्रं भवति सचतस्यापि भवति यत्तत्कर्मन्योन्यस्येति स्वतुंगमवनेत्येके इति एकैः अन्येषु नराचार्याः ग्रहस्थय
 स्योच्चैर्योग्यहस्थितः सतस्य स्वोच्चस्थितं मित्रमिच्छति तेच ययने चरादयः तथा चतुर्द्वारक्यं मूलत्रिकोणाद्धनधर्मबंधुषु त्रय्यस्थानगता ग्रहैः ताल्कालि
 कास्ते सुहृदो भवति स्वोच्चैर्योग्यस्य विहृष्टवैर्ये इति एतदप्याचार्यस्य नाभिप्रेतं यस्मादेनेनैव स्वल्पजातके तत्काले च दशाथबंधुसहज स्वात्येषु मित्रं-

अन्योन्यस्य धनव्ययापारबंधुस्थितास्तत्काले सुहृदः स्वतुंगमवनेत्येके रथस्वन्यथा
 द्वेकानुक्तमपानसुहृत्समारिपूरसंचित्यनैसर्गिकास्तत्काले च पुनस्तुतानाधिसुहृन्मित्रादिभिः कल्पयेत् १८

स्थिता इति अरयस्वन्यथेति अन्यथा अन्येन प्रकारेण ग्रहस्य ग्रहाव्यवस्थितास्तत्काले रथः शत्रवो भवति अन्योन्यमिति तद्यथा एकराशिगतः पंचम
 षष्ठसमाष्टमनवमस्थानस्य अतत्काले शत्रुग्रहस्य ग्रहो भवति द्वेकानुक्तमपानिति पूर्वमेव दर्शितं द्वितीयमपानेकमपाननुक्तमपान्त्र्यमित्रमध्यस्थशत्रु
 नैसर्गिकान् शत्रुमंदसितावित्यादिना ग्रथेनोक्तास्तान्संचित्यविज्ञायज्ञात्वात्काले जन्मादातानेवादि सुहृन्मित्रादिभिरुपलक्षितान् कल्पयेत् तत्र धनादिनि
 मित्रस्थानानि तेषु नैसर्गिकसुहृत्स्थितो धिमित्रं भवति मध्यस्थो मित्रं शत्रुर्मध्यस्थ इति धनादिवर्जितेष्वन्येषु स्थितो नैसर्गिसुहृन्मध्यस्थो भवति मध्य
 स्थः शत्रुः शत्रुरधि शत्रुरिति अमुना ग्रहाणां चतुर्विधं बलं स्थानदिक् चेषा कालबलारव्यम् १८

४१
 ४२
 ४३

तत्रतावन्त्यानदिपलदोपकेनाह स्वोच्चसुदृष्टिस्वग्रहणप्रत्येकमभिसवध्याते तत्रस्वोच्चस्थितोग्रहोवलवान् भवतितात्कालिकस्यसुदृढोऽपि
 क्षेत्रस्थितोवलवानेव स्वत्रिकोणे आक्षीयेमूलत्रिकोणस्थितः स्वग्रहेस्वरागावुपगतः प्राप्नोवत्वनिवृत्तेषामन्यतमेव्यवस्थितोग्रहः
 स्वानयलपुक्तोभवति अत्रार्कस्यसिद्धः स्वत्रिकोण तदेवगृहक्षेत्रे चद्रस्यवृषभःसावत्रिकोण भौमस्यमेषःत्रिकोण तदेवस्वक्षेत्रे बुधस्यकन्यावृषः
 सैवमूलत्रिकोणस्वक्षेत्रगुरोः धन्वीत्रिकोणतदेवस्वक्षेत्रे शक्रस्यतुलात्रिकोणतदेवस्वक्षेत्रे एतेषामान्वार्येणविशो-
 योक्तः अस्याभिरन्यहोराशात्वादानीपशिष्यद्वितायेकृष्टिरप्यते तयान्वसारावल्याविशतिरशा सिद्धित्रिकोणमपरस्व मधनमर्कस्य उच्चभागत्रित-
 यवृषमिदोऽस्यात्रिकोणमपरशाः एतदशाभागमेवत्रिकोणमपरस्वभुभौमस्य उच्चफळ कन्यायाबुधस्यतिथ्यशर्कैः सदान्नित्यपरतस्त्रिकोणज्ञानेपच

स्वोच्चसुदृष्टत्रिकोणानवाशौ स्थानबलंस्वग्रहोपगतेच दिक्षुषुधागिरसौरविभौमीसूर्यसुतसितशीतकरोच १९

मिररौः स्वराशिमपरतः दशभिर्भागैर्जिबिस्वत्रिकोणफळस्वभरत्पापे शक्रस्यतुतिपयोगास्त्रिकोणमपरैधरेस्वराशिञ्च कुभेत्रिकोण
 भिजमेरधिनस्यरैर्यथासिद्धे एतदार्याचतुष्टयम् दिक्षुषुधागिरसावित्यारि प्राच्यायासुतुतसुप्रदिक्षुकमाहुधाद्योवलिनोभवति
 नपूर्वस्यानुधागिरसौकुजीवीपलिनीभवतः लभस्यावित्यर्थःदक्षिणस्यारविभौमीसूयागारकादशमस्यावित्यर्थः पश्चिमायासूर्यसु
 तः शुभिसप्तमस्यइत्यर्था उत्तरस्यासितशीतकरोन्मन्त्रग्रैचतुर्थस्यावित्यर्थः योग्रहोयत्रबलीसतस्मात्सप्तमस्थानस्योविलोभवति
 मध्येनुपात्ततज्ज्यापितिसर्वत्रियपरिभाषा ग्रहणासुच्चनीचविभागेरशीनादिगलप्रविभागेपि तथान्वयकनेचरु शुर्वरेकोपुर्द्विष्ठप्रसंस्वी

नमस्थलस्थौचिवाकरारौ सोरोथवास्तुक्रनिशाकरोतुलेस्थितावन्यबलो भवेतामिति अन्यबलेग्रहाणामंतरेसु पात्ततइत्येवमुक्तं एवमुक्तः एतद्ग्रहाणांदिग्ब
 लमुच्यते १९ अधुनाचेष्टाबलं दोधकेनाह उदगयनेति मकरादिराशिषड्मुत्तरमयनं कर्कटादिराशिषड्दक्षिणमयनमिति उदगयनेउत्तरायणोरविशीतमयूरौषोष
 र्चंद्रमसौबलिनो भवत परिशेषा भौमबुधगुरुसितसौरा वक्रगाविपरीतगतयोबलिनो भवति तथाच समागमगाञ्चंद्रेणसहितावलिनएव चंद्रेणसंयोगोत्र
 हाणांसमागमशब्दवाच्यः रविणासहाऽस्तमयोभौमदीनांपरस्परंयुद्धं उक्तवाचार्यविष्णुचंद्रेण दिवसकरेणास्तमयः समागमः शीतरश्मिसहिताना कुसुतादी-
 नांयुद्धंनिगद्यतेन्योन्ययुक्तानामिति विपुलाः करायेवातेविपुलकराः विस्तीर्णरश्मयोवलिनो भवति शीघ्रकेंद्रेद्वितीयतृतीयपदस्थेत्रहस्यविपु-

उदगयनेरविशीतमयूरौवक्रसमागमगाःपरिशेषाः
 विपुलकरास्तुधिचोत्तरं संस्थाञ्चसितवीर्ययुताःपरिकल्प्याः २०

लकरत्वंप्रायः संभवति वक्रासनत्वात् युधिसंयामेचोत्तरसंस्थावलिनएव कुसुतादीनांयुद्धमिस्क्तं तत्रयः उत्तरदिग्भागसंस्थितोजयीसचवलवान् उत्तर
 संस्थत्वमत्रोपलक्षणार्थं यस्तेजयीसएववलवान् तत्रैतज्जयलक्षणं दक्षिणादिकस्थः पुरुषोवेपथुरप्राप्यसन्निवृत्ततनुः अधिखलोपिक्तोभिः प्रभोविवर्णी
 श्रयः सजितः उक्तविपरीतलक्षणसंपन्नोजयगतोविभिर्दृष्टः विपुलः स्निग्धोद्युतिमान् दक्षिणादिकस्थोपिजयमुक्तइति एतच्छुक्रस्यप्रायः संभवति यस्मा
 दुलिशाचार्यः सर्वेजयिनउदकस्थ्यादक्षिणादिकस्थोजयीशकइति एतच्चेष्टावलं एवामन्यतमेनसंयुक्तञ्चेष्टाबलसंयुक्तो भवति २० ६४ ६५

अप्नायद्वाणा कालबलनेमृगिकवलनमालिन्याह निशीति शशिकुजसौराश्वद्रमौमशूनयः निशिरात्रीधीर्यवतोचलिनः शोबुधः सर्वदा सर्वस्मिन्कालेनिशि-
 रिनेनवनीअन्येपेरारिगुरुसिता अन्दिदिनेबलिनः कूरुः पापाः प्राणुस्रव बहुलपदोक्ष्णाफ्लेबलिनः सीम्याः शुभग्रहाः सितगता शुक्लपक्षेबलिनः कृष्णाप-
 क्षेन्द्रमाअपिकुरोवठवान् भवति पत्थाघवनेश्वरु मासगुसुकुप्रतिपत्भवते पूर्वकरीमध्यखलोद्ग्राहे श्रेष्ठोद्दितीयः स्वयच्छस्तुतयेसौम्येस्तु दशैवलवा-
 न्दयेति सितगता गुरुपक्षेस्तितः सौम्याः बलिनः अप्नतिप्रमाणमुस्य व्यनतत्रुवर्षस्ववर्षे आत्मीयवर्षेयाप्रदोयत्रवर्षेधिपतिः सुतत्रकलवान् सुदिब-
 सेः प्रात्मीयपासरेस्वहायया कालहाराया तया स्वभासेयस्मिन्मासेयोः धिपतिः सतत्रबली अप्नदिवसहोरामासानायधिपतयक्षीग्रहे कालबलापित

निशिशशिकुजसौराः सुर्वदाशोन्दिचान्ये बहुलसितगताः स्युः कूरसीम्याः क्रमेण अप्नदिवसहोरामासपै कालवीर्येशरुबुगु

शत्रुसाधारुद्धितावीर्यवतः २१

कृपलक्षणीय तेकलबलोपेताइत्यर्थः केचिद्व्यनदिवसहोषभासपैरितिपठति अन्येस्वदिवसस-
 महोरामासगेरितिपठति एषः सापराधः पाठः एतेषुकथलेषुसर्वेषुवलिनोभवति एतत्तुग्रहाणांकालवीर्यं एषामन्यतमेनसयुक्तः कालबलसंपन्नोभ-
 वति शरुबुगुक्लराथाइति शादयोवर्णाः येषाशकारआयक्षशायाः शकाराद्यः शनैश्वरुः सर्वेष्योवलहीकः कृष्णधाकधिरः मौमः शनिश्वरात्पल-
 नान् बुकाराघोवृथ सभामाहूत्वान् गुरुराघोगुरुः सनुधाहूली शकाराद्यः शुकः सजीवाहूली चकाराद्यश्वद्र सकाराद्य सविता स-
 च्छाहूतीति एतद्ग्रहाणानैसगिकवल यस्यादेनेवस्वल्पजातकलक मदारद्योम्यवाक् पतिसितचद्राकाययोत्तुरबलिनः नैसगिकवलमेतद्दलसा-
 प्येस्यारधिकवितेति पत्रग्रहाणाग्रहयोर्षावलसाप्यभवति ततस्थाहूलाधिक्यम् अधिधीर्यवत्ताश्रेयेति अत्राचार्येणत्तुग्रहकारस्यग्रहाणान्कलव्यस्य

स्वत्रिकोणबलं पुंसांसांचित्यंबलवति त्ववा
 मिः शिष्यहितहेतवेऽन्यशास्त्राल्लिख्यते तथाचसारावल्यां उच्चबलेनसमेतः पराविभूतिग्रहः प्रसाधयति स्वस्मिन्मिति सुखिनं सुस्थिरविभवंपृपाञ्चलब्धधनं
 क्षंबलेनचसहितः प्रमुदितधनधान्यसंपदान्नातं मित्रभबलसंयुक्तजनयतिकील्यांचितपुरुषं तेजस्विनमिति सुखिनं सुस्थिरविभवंपृपाञ्चलब्धधनं
 स्वनवाशकबलयुक्तकरातिपुरुषप्रसिद्धं सूक्ष्मजातकेउक्तं बलवान्नित्रस्वगृहोच्चनवाशकेष्वीक्षितः शुभैश्चापिचंद्रसितोरुद्रीक्षेत्रेपुरुषक्षेत्रोपगाः शो
 बाइति तत्रशुभमहस्यफलतावत् शुभदर्शनबलसहितः पुरुषकुर्वाडनान्वितरव्यात् शुभगप्रधानमखिलसुखरूपदेहं चसौम्यं च पुंस्त्रीभवनबलेनचकरा
 तिजनपूजितकलाकुशलं पुरुषप्रसन्नचित्तकल्पपरलोकमीरुच आशाबलसमवेतोन्नयतिस्वदिशानभश्चरः पुरुष नीत्वावस्त्रविभूषणावाहनसोख्यान्वि
 तं कुरुते क्वनिद्राज्यं क्वित्सूजां क्वचिद्रव्यं क्वचिद्यशः ददातिविहगश्चित्रं चेषावीर्यसमन्वितः वक्रिणालुमहावीर्याः शुभराज्यप्रदाग्रहाः पापाव्यसनदाः पुं
 साकुर्वन्तिचतुष्टयात्न स्वस्थशरीरसमागमसुखमाह वजयबलेनविदधाति शुभमतुलंविहगेद्रोरज्यं च विनिर्जितारातिं रात्रिदिवाबलपूर्णं भूगजला
 केनशौर्यपरिदृष्ट्या मलिनयतित्रैपक्षसुक्तेयोनरः प्रकटः द्विगुणाद्विगुणादद्युवधाधिपमासदिवसहोरेशाः कुशुर्वृक्ष्यासौरुख्यस्वदशासुधनं चकी
 तिच पक्षबलाद्रिपुनाधारत्वावरहस्ति संपददद्युः स्त्रीकनकभूमिलाभकीर्तिचशशाकधवलतरा सकलबलभारभरितानिमलकजालभाकराः
 सततं राज्यग्रहाविदुद्युः सौरव्यचमनोरयातीतं आन्वारसौरव्यशुभशौचयुताः सरूपाः तेजस्विनः कृतविदोद्विजदेवसक्ताः सद्भस्त्रमाल्यजनभूष-
 णासंप्रियाश्चसौम्यग्रहवलयुतैः पुरुषाभवंति लुब्धाः कुकर्मनिरृता निजकार्यनिष्ठाः पापान्विताः सकलहाश्चतमोभिभूताः क्रूराः शतवधरतामलि-
 नाः कृतघ्नाः पापग्रहवलयुतैः पिशुनाः कुरूपाः पुराशिषुग्रहद्रैधीराः सत्रामकांक्षिणोबालिनः निःस्नेहाः सुकवोराः क्रूराभूर्वाश्चजायते युवति भव
 नेषुचमृदवः संग्रामभीरवः पुरुषाः जलकुसुमवस्त्रनिरताः सौम्याः कलहैः कससयुक्ताइति एतत्सर्वसुगम २१ इतिभट्टात्पलविरचितायाबृहज्जातक

विद्यतीयहयोमिमेदाध्यापोद्वितीयाः २ अयातोविपोमिजन्याप्यायोत्यास्यते रूपफुलःसरियोमिजन्येतुच्यते विविधवियोमिजन्यन्त सिर्ष
 रूपक्षिरयावरादीनामुत्पत्तिर्वियोमिजन्येतुच्यते तत्रप्रभुःसकाराज्जातककमलप्रभकालपाधिज्ञायवियोमिजन्यनिश्चयज्ञानभवति तत्रवसत
 इ क्रुग्रहैःरूपलिभिरिति चद्रोपगहिरसभागेसमानरूपमिति षड्मासपगतोप्यपस्थितोयस्मिन्द्दिरसभागेद्वादशभागेतत्समानरूप्यतत्सदृश-
 रूपसत्वप्राणिनवियोमिजन्यानवदत् सचद्दिरसभागेवदिवियोमिसत्रोभवति सचद्राकृतोद्वादशभागेयदिवियोमिसत्रस्तद्वैषवदेन्नान्यथे-
 ति तत्रमेपद्वादशभागव्यवस्थितेनद्रपसिमेवास्वस्थवियोमिजन्यज्ञानव्य अजादे छागादेः एवष्टवद्वादशभागव्यपस्थितेष्टवास्वस्थमाह्विषादे

क्रुग्रहैःरूपलिभिर्विबलेभ्यसोभ्यैः क्लीवेत्तुष्टयगतेतद्वेक्षणाद्वा
 चद्रोपगहिरसभागसमानरूपसत्ववदेद्यदिभवत्सवियोमिसत्रा १

अकूर्कटद्वादशभागव्यवस्थितेकुलीरादेः सिंहद्वादशभागव्यवस्थितेसिह्वापिशुमालश्वानमार्जारादिसत्वानाजन्म वृश्चिकद्वादशभागव्यवस्थिते
 सर्पकीरादेः धनुर्धरद्वादशभागाद्द्वितीयादेर्व्यवस्थितेः श्वर्दभजन्म मकरद्वादशभागेपूर्वार्धेव्यवस्थितेपुगजन्म अपरेमहृकादेर्जलचरप्राणिन
 इच्छति मीनेपीनस्येयकिमेतावतैववियोमिजन्यनिश्चयेनेत्याह क्रुग्रहैरित्यादि क्रुग्रहैरुदित्यागारकशनिश्चरीषुधेनचतदेकतमेनश्रुतेनदीणेन
 चद्रपसाएनो रूपलिभिरितिबलसयुक्तैः सोभ्यैः श्वसग्रहैः क्रुरपरिशिष्टिर्विल्लैर्बधिरगदितैः क्लृतेःकलैःश्वेःकधेवान्तुष्टयगतेकद्रस्वैःएक्यवियोमिजन्य

योगः तदेवेक्षणान्ना चंद्रमसिप्रदर्शितवियोजनजन्मद्वादशभागव्यवस्थिते क्रूरैर्बलशुक्तैः सौम्यैः विबलैर्हीनबलैर्यत्रतत्रापस्थितेन बुधेन शनैश्चरेण वालने
दृष्टे वियोजनजन्मज्ञाने द्वितीययोगः अथादेवद्विपदद्वादशभागव्यवस्थिते चंद्रमसिपूर्वोक्तयोगाभावे द्विपदजन्मतथाचसारावल्याम् क्रूरैः सुबलस
मेतैर्विबलैः सौम्यैर्वियोजनभागगते चंद्रज्ञशशिकेंद्रतद्द्वीक्षिते चोदये वियोजनः स्यात् मेघेशशीतदंशे छांगादिप्रसवमाहुराचार्याः गोमहिषाणां गो-
शेनररूपाणां तृतीये शेषे तत्रचतुर्थे भागे कूर्मादीनां भवेद्दुकजाना व्याघ्रादीनां परतः परतो ज्ञेयनराणां च वणिगंशेनररूपाद्यश्विकभागतथा भुज
गाद्याः खरतुरगाद्यानवमे मृगशिश्विनां स्यात्तथा दशमे ज्ञेयाश्चतत्रविधा चतुसास्तृणजातयश्चित्राः एकादशे च पुरुषाजलजानां विधाश्चांत्ये श्वमा

पापाबलिनः स्वभागागाः पारक्ये विबलाश्चशोभनाः लसंचवियोजनसंज्ञकं दृष्ट्वात्रापिवियोजनमादिशेत् २ क्रियः शि
रोवक्रगले सृषेन्यपादांसकं पृष्ठसुरोथपार्श्वे कुक्षिस्त्वपानाद्यथमद्रुमुब्बेकोस्फिकृपुच्छमित्याह चतुष्यदागे ३

जीरमूषकादीनां संख्याज्ञानं श्वप्रभृतीनां प्रभवेयावंतोद्वादशांशकालने तावंतिवदेत्याज्ञः पुंस्त्रीसंज्ञान्यपत्यानि १ अथवियोजनजन्मज्ञान-
योगांतरवैतलीयेनाह पापाइति चंद्रोपगहिरसभागसमानरूपमित्यनुवर्तते पापाः क्रूरग्रहाः प्रागुक्ताबलिनः सबलाः नकेवलं यावत्स्वभाग-
गाः स्वनवांशस्थाः भागग्रहणेनेहनवांशकएवज्ञातव्यः शोभनाः सौम्यग्रहाः प्रागुक्ताः पारक्यपरनवांशके विबलावीर्यरहिताव्यवस्थिताः लस
तात्कालिकंचयदिवियोजनसंज्ञकं भवति तदात्राप्यस्मिन्नपियोगे चंद्रोपगहिरसभागसमानरूपसंज्ञातमितिवदेत् २ अथवियोजनावपि चतुष्य
दानां प्राधान्येनोपयोगित्वात्तद्गविभागाराश्वाल्मकमुपजातिकयाह क्रियइति क्रियोभेषश्चतुष्यदानां शिरस्तदुपलक्षितमित्यर्थः वृषोवक्रगलेवल्के

मुखगलकवलचूप अन्येभिद्युनादपोपयाक्रमपादादिपियुन पादासकपादीपूर्वपादावसीस्फुधीपृष्ठकर्कटः उरोवसासिहः अथराब्दानतयेपाम्बे
 पार्श्वहृयफन्त्या कुसिहूयतुल्य अपानगुदोहृमिकः अघ्रीपम्भिमपादोधन्वी अयशब्दपावपूस्णे मेडुलिगमुष्कोदपणीमकरः स्किमोक्रुमः पुच्छलागूल
 मीनश्रुतिशब्द प्रकारकेचिच्चतुष्यदगोराशिभिस्मारागमाहः आहेतिवृषत्यात्रार्याइतिवाक्याध्याहारः चतुष्यदग्रहणमुपलक्षणार्थं पक्षिणामप्येव ते
 यापूर्वपादस्यानेपक्षपातीशेषसामान्य प्रयोजनरासुपलक्षितेगवर्णोपघातादेर्विज्ञानमिति ३ अथविद्योनिवर्णज्ञानवैश्वदेव्याह लमाश्रुइति
 लभेयनग्रहणयोगोयस्तत्रव्यवस्थितस्ययोवर्णः प्रागुक्त वर्णास्मान्प्रसितातिरकृद्भिरिताइत्याद्याः तद्वर्णविषयोनीसत्त्वजातेवदेत् रक्तनसादीवा

लमाशकाद्ग्रहयोगेदसणाहाद्यवर्णान्वेदेद्वलयुक्ताह्रियोनी हस्यासमानान्प्रवेदस्त्वसस्ययोरिखावदेत्स्मारसस्यैश्वपृष्ठे ४

इक्षणादिति अथलभेनकश्चिद्ग्रहोभवति तदायेनग्रहेणलभमीत्यतेहरयतेतस्ययोवर्णस्तवेदेत् अथलभनेकेनचिदुत्तुदृष्टमवति तदालभायका
 न् लभेयग्रहशिनवाशक्येद्योभवति तत्राशिवर्णरक्त इवेतइत्यादिकवावदेत् हस्यासमानानिति अथबहुभिर्ग्रहैर्लभयुतदसंचमवतितदावह
 नेववर्णान्वदेत् तत्रापियावीर्यवान्सस्त्वस्तुह्रणीवाहृत्य यदुक्त बलपुक्तमवइति अथस्वस्वामिनायुतदृष्टस्यराशौ सचधिनवाशकोदयोलभ
 गतोभवति तदातद्वर्णमिववदेत् यत्रयोग्रहविषयोनीयसिन्धगेव्यवस्थितस्तत्रात्मीयवर्णकरोति एतत्कुतोलव्य सप्तमस्थानगतैः ग्रहैर्बलव
 द्ग्रहवर्णपृष्ठेविषयोनीरखावदेत् तथानसारावल्यामु मेवादिभिरुद्यस्यै रशौविग्रहपुतेभदृष्टेवा स्वभृहाशकसयोगाह्रियाह्रणान्पराशकैरुसात्
 १ सप्तमसस्याः कृपुः पृष्ठेरेखास्ववर्णसमा रीदतेपापतोविषोभियणाम्भितावताः २ बलदीसोगगनचक्र करोतिवर्णविषयेनीनाम् पीतकरोतिजीवा

शशीसितंमार्गवोविचित्रं ३ रक्तौदिनकररुधिरौरक्विज् कृष्णांबुध शबलं स्वराशौपरभागोपरराशौस्वेनवांशकतिष्ठुन् ४ पश्यन्त्रहोषिलमंस्वप-
 णवर्णतदाकुरुते ४ अशुनापक्षिणोजन्मज्ञानवंशस्थेनाह स्वगति स्वगेदृक्काणः पक्षिद्रेष्काणस्तत्रपक्षिद्रेष्काणोमिथुनद्वितीयः सिंहः प्रथमः तु
 लाद्वितीयः कुम्भः प्रथमः एषामन्यतमद्रेष्काणोउदयतिशनैश्चरं द्वीक्ष्णयोगसंभवाः यथाक्रमविहगाः पक्षिणः स्थलांबुजाः संभवति पक्षिद्रेष्काणेशन
 श्वरेणशुनेदृष्ट्वास्थलजपक्षिणांजन्मवृत्तव्य एवमिदुनाशुतेदृष्ट्वाजलजानापक्षिणांजन्मइति एकायोगः अत्रलक्ष्मप्रथमदशकभागोयोगः स्थितः प्रथ
 मद्रेष्काणस्थः ततः परमन्यस्मिन्दशकेद्वितीयद्रेष्काणस्थः ततः परेन्यास्मिन्दशकेतृतीयद्रेष्काणस्थइति एवत्रयोभागागलिसाश्चविंशतिकलाश्चैक

रवशेदृक्काणोबलसंयुतेनवाग्रहेणशुक्तेचरमांशकोदये
 बुधाशकेवाविहगाःस्थलांबुजाःशनैश्चरेद्वीक्ष्णयोगसंभवाः ५

नवाशकप्रमाणंपरिक्लव्यं ग्रहस्थितिरन्वेव्यासर्वराशिष्वियंपरिभाषा बलसंयुतेनवाग्रहेणशुक्तेचरमांशकोदयेयस्यतस्थलग्नमस्यचरनवांशकोदयेव
 लसंयुतेनग्रहेणसंयुक्ते तथेति तेशनैश्चरयुतेदृष्टेस्थलजानापक्षिणांजन्मवृत्तयुतेदृष्टेजलजानापक्षिणांजन्मज्ञानं द्वितीयोयोगः बुधाशकत्रेति बु
 धनवाशकेमिथुनकन्धयोरन्यतमेतास्कालिकस्थलग्नस्थोदितेतस्मिंश्चबलवद्ग्रहसंयुक्तेशनैश्चरयुतेदृष्टेस्थलजानाजन्म चंद्रयुतेदृष्टेजलजानामि-
 ति तृतीयोयोगः एतेशनैश्चरस्येदोर्वासंयोगेक्षणेनवासंभवतीति तथान्वसारावल्याम् विहगोदतदृक्काणोग्रहेणवलिनशुतेयचरमाशे त्रीधा-
 शीवाविहगाः स्थलांबुजाः शनिशशीक्ष्णयाधोगात् ५

मधुना वृक्षजन्मज्ञानवसुततिलकेनाह ह्येति होरात्तुमद्दुम्ब्रः सूरिर्जावि रविरादित्युः एतैर्विचलैर्विपरिहृतीः प्रभूतच्छणावृक्षाणां जन्मपृच्छति
 इतिवक्तव्यं तत्रायविशेषः तोयस्यत्वइति तत्रतरुमवोवृक्षजन्मकिं तोपेज्जलैः स्थलेऽन्जलेऽनेति तत्रप्रमेदस्तद्विकल्पोशकृतो नषाराकविहितः त
 त्परराशयशकोदयेतोयसमीपज्ञानवृक्षाननूफजानूतोपशयाः कर्कटमकरपञ्चभृमीनाः पतैरनूफजवृक्षजन्येतिज्ञान इतरराशयशकोदयेस्य
 नूवृक्षजन्मज्ञानं तत्रापिसंख्येयं लमाद्ब्रह्मइति उदितारी स्यलचरिन्नलचरीषामभवति तद्विधिपतियवल्संख्यप्रतीचमाह्यवस्थितस्ता-
 वतएवसख्यमन्त्रेषोवृक्षाः स्यलजानलनायापक्तव्याः अत्राप्यशकपतिवशाद्ब्रह्मद्वयमाणासुदायविधिनादित्रिगुणत्ववाच्यं स्वतुगवकोपगतै

होरेरेदुसूरिभिर्विचलैस्तस्मिन्नातोयस्थलेतरुमवोशकृतः प्रमेद लमाद्ब्रह्मः स्यलजलदर्शपतिस्तुथावास्तावतए

वतरकः स्यलतोयजाताः ६ स्थिसमुणद्विक्रमसाशकभागगीरिति अत्रदित्रिगुणलेप्रासेयावत्योगणानामवति त्वावत्याः का
 योइत्यागमविदाः तथाचसारावल्याम् लभार्कजीवचरैरवैकैः शेषिभ्यभूतपोति स्यात् स्थलजठभवनविभागावसादीनामभेदकणः स्यलजल
 योगोत्तमापावति राशीतुतेपितायतः दित्रिगुणत्वतेषामायुर्दीयप्रकारोक्त ६ अधुनास्थलजलजानामशस्वामिचशाद्वृक्षाणां विशेषज्ञानंमद्य-
 क्तयाह अन्तःसाराभिति रविः सूर्योशकपतिरतः साराण् मध्यद्वान् शिशपादीन्वृक्षान्जनयति रत्नादपति रत्नादपति सूर्यस्त्रुगकिर्दुर्भगान्दृश्यन्शोर-
 प्रियान्कुशप्रघृतीन्जनयति दुहिनकिरणम्ब्रह्मः क्षीरोपेतान्सक्षीरान्दद्भुप्रघृतीन्जनयति मौषः कुजाः कटकादयान्कटकधुलान्तरिरप्रघृतीन्
 जनयति बागीशकाभिति बागीशावृहस्पतिः शोसुधा एतौद्यौपयासख्येनसफलविफलान्घक्षान्जनयतः तत्रब्रह्मस्यक्तिः सफलानामप्रब्रह्म

भृतीन् बुधोविफलान् घेषांलोकैः पुष्यमेवोपयुज्यतेनफलानितान्जनयति शक्रः पुष्यदक्षान् मालत्यादीन्जनयति इन्दुश्चंद्रः भूयः पुनः स्निग्धान्
सचिकृणान् धवदेवदारुप्रभृतीन्जनयति भूमिपुत्रांगारकः कटुकविटपान् मल्लोतकप्रभृतीन्जनयति अत्रोपभयजनितृत्वनिर्देशाच्चंद्रभौ
मयोविकल्पनादेशः ७ अथभूतरुशक्रमाशक्रमज्ञानसंख्यांचं वशास्थेनाह शमोशक्रमर्सेति सएगस्थलजलांशपतिर्ग्रहः शक्रमस्तत्कालमश
मर्सेपापग्रहराशौब्यवस्थितोभवति तदारुचिरतरुशोभनदक्षकुभूमिजमशोभनभूमिजातंवदेत् अन्यथाविपर्ययेविपरीतं दृक्षं करोति अंश
पतिरशक्रमस्तत्कालशक्रमग्रहराशिस्थोभवति तदाअशोभनदक्षशोभनभूमिजातंवदेत् अथदिवशुभग्रहेशक्रमक्षेत्रस्थेशक्रमदृक्षंशोभनभू

अंतःसारान्जनयतिरविर्दुर्भगान्सूर्यसूनुः क्षीरोपेतान्पुहिनकिरणः कंटकाढ्यांश्रभौमः वागीशज्ञौरसफलविफलान्युष्य
रक्षाश्रशक्रः स्निग्धानिदुःकटुकविटपान्भूमिपुत्रश्चभूयः ७ शमोशक्रमर्सेरुचिरकुभूमिजकरोति दृक्षंविपरीतमन्थथा
पराशक्रेयावतिविच्युतस्वकाद्भवति तुल्यास्तरवस्तथाभिधाः ८ मिजातंवदेत् अशक्रमग्रहे अशक्रमक्षेत्रस्थे अशोभनदृक्षमशो

भनभूमिजातंवदेत् पराशक्रेयावतीति स्वस्थलजलांशपतिर्ग्रहः स्वकादात्मीयादंशकाद्द्विच्युतश्चलितोयावत्संख्येपरनवांशकैव्यवस्थितः स्व-
मंशमतिक्रम्ययावत्संख्येपरनवांशकैवर्ततेतत्तुल्यास्तत्संख्यास्तथोक्तास्तज्जातीयाश्चतरोबृक्षाभवंति तावंतुवस्थलजाजलजावातरवः प्रा-
वत्संख्ययात्वथचेति तत्रपुनः संख्याकरणाद्दिकल्पेनादेशइति तथाचसारावल्याम् स्वांशात्पराशागामिभुयाचत्संख्याभवंतितार्वतः स्थल-
जावाजलजावातरवः प्रावत्संख्ययाप्रवदेदिति ८ इतिश्रीमद्भोतपलविरचितायांबृहज्जातकविरचितौघियोक्तिजन्माध्यायस्तृतीयः ३

तस्मिन्क्रमेण सौम्येन पुत्रहेण गुरुणोऽस्ति दृष्टेः कामिनीस्त्रीनरेण गुरुषु केषां सहसंयोगं भैशुनमुपैति गच्छतीति वक्तव्यम् नन्वत्रातो न्यथास्थ इति स्त्रिया उप
 चयस्थः कस्मान्नव्यारव्यायते अयुक्तमेतत्प्राधान्यात्पुरुषस्यैव यस्माद्वाद्दराधना. पुरुषोपचय गृहस्थो गुरुणा यदृश्यते हिममयूरवः स्त्रीपुरुषस
 योगतदावदेदन्यथानैवमिति सारावलीकारेण सामान्यनोक्तं तद्यथा उपचय भवन् शशभृत् दृष्टा गुरुणा सुहृद्भिरथवा सोपुसा करोति वियोगं विशेष
 षतः शुककसूदृष्टः कस्मिन्कालेऽयं विचारः उच्यते चतुर्थदिने स्नाताया तस्यामणिल्यः क्रतुविरमेस्नातायाद्यद्युपचयस्थः शशीभवति बलिना गुरु
 णा दृष्टा भर्ता सहसगमश्च तदा राजपुरुषेण रविणा विदेन भौमेन वीक्षिते चंद्रे सौम्येन च पलमतिना भृगुणा कार्तिनरूपवता भृत्येन सूर्यपुत्रेणायाति

यथा स्तराशिभिश्चुनं समेति तथैव वाच्यो मिथुनप्रयोगः
 असद्रहालोकितसयुतेस्ते सरोषइष्टैः सविलासहासः २

स्त्रीसंगमं हितदा एकैकेन फलं स्यात् दृष्टेनान्यैः कुजादिभिः पापैः सर्वैः स्वगृहं त्यक्ता गच्छति वैश्यापदं युवतिः १ अथ भैशुनप्रकारज्ञानमिन्द्रवज्रयाह
 यथा स्तराशिरिति आधानलनात्प्रभलनाद्वायोस्तराशिः सप्तमोऽस्तलमस्तत्सज्ञको योजंतु स्तन्मिथुनस्त्रीपुमांसौ यथायेन प्रकारेण समेति संयोगसुर
 तं याति तथा तेनैव प्रकारेण तस्थनरस्य मिथुनप्रयोगः संयोगो वाच्यो वक्तव्यः तस्मिन्नेवास्तसप्तमस्थाने असद्रहालोकितसयुते पापग्रहैर्दृष्टे युक्ते वा
 सरोषः सकलहोमिथकनप्रयोगो वाच्यः इष्टैः सौम्यैश्चुतदृष्टे सविलासहासः सीत्करादिसंयुक्तो मिथकनप्रयोगो वाच्यः अथादेवनकेन चिद्युतदृष्टेन सरोषो
 नापि सविलासहास इति मिथश्चुतदृष्टे सरोषो सविलासहासश्चेति तथा च सारावल्याम् द्विपदादयो विलभात्सुरतं कुर्वति सप्तमयहत् तहतपुरु

अथातोभिषेकाध्यापोव्याख्यायते तत्रादाकृतीसतिरामाधानमित्यता अतुनिष्प्रपणाधुनास्वपिस्त्रीपुरुषसयोगज्ञानवशास्येनाह कुम्भेदुहेरुरिति कु
 जोमीमः इदुम्भः तीहेतूकारणभित्तयस्यन्जसा तत्कुम्भेदुहेतुप्रतिमासमासस्त्रीणाप्रतिमासमार्तवकुम्भेदुहेतुप्रतिमासत्रहणन
 प्रथमोक्तूतजोनिपृत्तिदर्शयन् यर्मग्रहणसममार्तवप्रदर्शयति अतोभवमार्तवकथपित्याह गतेषुपीडसंम्लुष्वादीधितोविति अनुष्णादीधितोशीतमयूखे
 न्नेत्रेपीडसंम्लुष्वात्स्त्रीणामनुपचयग्रहृत्रितेआर्त्तवकारुणमर्चति अर्थादेवयदिनद्र कुम्भसरसोभवति एतदुक्तमवति स्त्रियोत्तमसादनुपचयस
 स्यर्चद्रमास्तत्रचयद्यगाकणदश्यतेतदागमग्रहणाक्षपमानवहेतुभवति अन्यत्रवाल्दस्वृष्टापुरवध्याम्या अत्रचवादादरायणः स्त्रीणागतोनुपचयस्यमसु-

इतिश्रीमद्वैतुलविरचित्प्रितायाश्चहृज्जातकश्चित्तैवियोजिजन्माध्यायस्तृतीयाः २ कुम्भेदुहेतुप्रतिमासमार्तवगतेषुपीडसंम्लुष्वा
 दीधितौ अतान्ययास्यशक्तमपुत्रहस्वितेनरेणसथागमुपेतिकामिनी १

नपप्यास्वृष्टापुराल्परयसामपिचैतरिष्ट १ तयात्पसागरवल्याम् अतुपंचपरशिसस्येकुमुदाकरयधयकधिररष्ट प्रतिमासयुवतीनाभवतीहृस्नोहृवत्ये
 के इदुर्गलकुम्भोभिर्जलमश्रुत्वामिरवपित्तस्यात् एवसर्केक्षुभितेपितेनरजा प्रवनेतस्त्रीषु एवपद्भवतिरजोगर्मस्यभिमित्तभेवकथिततत् उपच
 यसस्यविफलप्रतिमासदर्शनतस्याएवगर्मग्रहणशोण्यमानवप्रदर्शपिस्त्रीपुरुषसयोगसमवासमवोप्रदर्शयति अतोन्ययास्यइति अतोन्य
 षा व्याख्यादक्तप्रकारादन्यथास्योविपर्ययस्योक्तव्यमिति

धारशिः सृष्टयतेपृदिधरातनयेनतासा गर्भमद्गतंरमुशति तदा

तस्मिन्शतमेनसौम्येनपुत्रहेणशुक्रुणोक्षितेदृष्टेकामिनीस्त्रीनरेणपुरुषेणसहसंयोगमैथुनमुपैतिगच्छतीतिवक्तव्यम् नन्वत्रातोन्धथास्थइतिस्त्रियाउप
 चयस्थः कस्मान्नव्यारव्यायते असुक्तमेतत्प्राधान्यात्पुरुषस्यैव यस्माद्वादरायणः पुरुषोपचयगृहस्थेयुक्रुणायदिदृश्यतेहिमभयूरवः स्त्रीपुरुषसं
 योगतदावदेदन्यथानैवमिति सारावलीकारेणसामान्येनोक्तं तद्यथा उपचयभवनशशभृत्दृष्टोगुरुणासुहृद्भिरथवासौपुंसाकरोतिवियोगंविशे
 षतः शुकसदृष्टः कस्मिन्कालेऽयंविचारः उच्यते चतुर्थदिनेस्नाताया तथामणित्यः ऋतुविरमेस्नातायाद्यद्युपचयस्थः शशीभवति बलिनारुरु
 णादृष्टोभर्तासहसंगमश्चतदा राजपुरुषेणरविणाविटनभोभेनवीक्षितेचंद्रे सौम्येनचपलमतिनाभ्युणाकातेनरूपवता भृत्येनसूर्यपुत्रेणायाति

यथास्तराशिभिश्चुनंसमेतितथैव्वान्धोभिश्चुनप्रयोगः
 असद्ब्रह्मलोकितसंयुतेस्तेसरोषदृष्टैः सविलासहासः २

स्त्रीसंगमंहिता एकैकेनफलंस्यात्दृष्टेनान्यैः क्रुजादिभिः पापैः सर्वैः स्वगृहंत्यक्तागच्छतिवेश्यापदंयुवतिः १ अथमैथुनप्रकारज्ञानमिंद्रवज्रयाह
 यथास्तराशिरिति आधानलनात्प्रभलनाद्वाशोस्तराशिः सप्तमीस्तलमस्तत्संज्ञकोयोजंतुस्तन्मिथुनंस्त्रीपुमांसौयथायेनप्रकारेणसमेति संयोगसुर
 तंयाति तथातेनैवप्रकारेणतस्थनरस्यमिथुनप्रयोगः संयोगोवान्धोवक्तव्यः तस्मिन्नेवास्तसप्तमेस्थानेअसद्ब्रह्मलोकितसंयुतेपापग्रहैर्दृष्टेयुक्तेवा
 सरोषः सकलहोमिथुनप्रयोगोवान्धः इष्टैः सौम्यैर्युतदृष्टेसविलासहासः सीकरादिसंयुक्तोमिथुनप्रयोगोवान्धः अर्थादेवनकेनविद्युतदृष्टेनसरोषो
 नापिसविलासहासइतिमिथुन्युतदृष्टेसरोषोसविलासहासश्चेति तथाचसारावल्याम् द्विपदादयोविलासहाससुरतंकुर्वतिसप्तमेयहत् तहत्पुरु-

पाणामपिगमौधानसमादेश्य अस्तेकमपुतरष्टेसरोपकलहमचेत्तत्र सौम्यैःसौम्यसुरतवात्स्यायनसप्रयोगिकारव्यातम् ३ अयगर्भसप्तवासभवत्ता
नषरास्येनाह रवीति रविःसूर्योऽइन्द्राद्रःरुक्कःसिताःअबनिजोगारकाः एतै स्वभागागर्भचराशोस्वनशाशकस्थितेरपत्यभवति गर्भसप्तवोभवतीत्यर्थ
यदिनसर्वस्वभायगानस्युस्तदापूरुष्यापचयसंगाभ्यासूर्यसिताभ्यास्वनशाशकल्याभ्यामेवगर्भसंभवोवाच्यः एवमीमचद्राभ्यानार्थुपचयसंगाभ्यास्वनवा
शकस्याभ्यामाधानकलेऽवश्यमवायत्यभवति गर्भसप्तवोभवतीत्यर्थः यस्मादेनैवस्वल्पजातकेऽकम् बलयुक्तेस्वगृह्णारोचकसिताद्रुपचयसंगोपुष्टा
स्त्रीणावाकुनचंद्रोयदागर्भसंभवोभवति गुरात्रिकोणोदयसस्थितेपिवेति गुरीसहस्यतौत्रिकोणयोर्नवपत्रमपारुवयेलमेपिवासस्थितेण्यामन्यतम

रषोदुशक्तवनिजैःस्वभागागौगुरोत्रिकेणोदयसस्थितेपिवा
भवत्यपत्याहिविबीजिनामिकराहिमाशोविदशाभिवाफलाः ३

स्यानस्येपिअपत्यप्रवति गर्भग्रहण विबीजिनामिमेशति हियस्मादर्धे इमेहियोगाः विबीजिनावदानाभिगतबीजवीर्येषास्त्रीपुरुषाणातेयामफला
विद्यमानाअपिनसप्तवति अचोराहरण कर्यादिमांशोविदशामिवाफलाइति यथाहियासोः शीतरसोः चद्रस्यकारशप्रयोविद्यमानाअपिचिदशामधन
मफलानिफलाविगतादशोयेपातेविदशाः तेषामिवेति ३ अधूनास्त्रीपु सपोराधानकलवशादाप्रसवावधिपावच्छुभास्तुभञ्जनवशस्येनाह दिवा
करेति दिवाकरत्सूर्यात्स्मरगोसप्तमस्थानस्थीकुन्नाकञ्चीकुन्नागारकेकजाः सौशिःषदिभवत तदापुगलस्यमनुष्यस्यगदप्रदोरोगमर्षेभवतः एत

दुक्तमवति आधानकालेयत्रार्कस्थितस्तस्मात्सप्तमेस्थानेयदांगारकोभवति सौरोवातदापुंसोरोगप्रदोभवति स्वमासेएवमिंदो चंद्रात्सप्तमोभोमः
 सौरोवाभवति तदायोषितः स्त्रियोरोगप्रदोभवति स्वमासेएव व्ययस्वगोमृत्ककराविति तावेवकुजसौरोव्ययस्वगोद्वादशद्वितीयगौतयोर्दिवा करेद्वोः सका
 शादुभयत्रपार्श्वस्थितयोस्तदापुंगलयोषितोः स्त्रीपुरुषयोर्मृत्ककरोभवतः एतदुक्तमवति सूर्यादेकोद्वादशेद्वितीयोद्वितीयेतदातयोर्मध्येयोबलवान्
 मस्वमासेमृत्ककरोनरस्थमवति चंद्रादप्येवंव्यवस्थिते चंद्रादेकोद्वादशेद्वितीयोद्वितीयेतदातयोर्मध्येयोबलवान् सस्वमासेमृत्ककरोस्त्रियोभवति
 युततथेति तदितिकुजसौरयो परामर्शः तयोःकुजसौरयोर्मध्याद्यैदेकेनादित्योयुतः सहितोभवत्यन्धेनदृश्यतेतदानरस्थमरणायकल्पितोनिश्चि

दिवाकरेद्वोःस्मरगोकुजाकिजौगदुप्रद्वौपुंगलयोषितोस्तदा व्ययस्वगोमृत्ककरोयुतोतथातदेकदृश्यामरणायकल्पितौ ४
 दिवाकककपातृमातृसंज्ञितौशनैश्चरदूनिशितद्विपययान् पितृव्यमातृष्वसृसंज्ञितौचतावश्चाजयुग्मसंगतौतयोःशक्रभो ५

तः एवंचंद्रमाथधेकेनयुक्तोभवत्यपरेणदृष्टः तदास्त्रियोमरणायकल्पितः द्वयोर्मध्येयोबलवान्तस्वमासेद्विति ४ अथनिषिक्तस्यपितृमातृपितृव्य-
 मातृस्वसृणांशक्रमाशक्रमज्ञानवंशस्थेनाह दिवादिनेनिषिक्तस्यजातस्यवाजंतोर्यथाक्रमपितृमातृसंज्ञितावकशक्रोभवतः पितृ-
 संज्ञकोर्कोमातृसंज्ञकः शक्रः एवमेवनिशिरात्रोनिषिक्तस्यजातस्यवाशनैश्चरदूसोरन्वद्वोशनैश्चरोपितृसंज्ञकः चंद्रोमातृसंज्ञकः तद्विपर्ययादिति
 तद्विपर्ययादिवारात्रिव्यत्यथात्तावेवपूर्वोक्तोग्रहोपितृव्यमातृस्वसृसंज्ञितोभवतः तत्रदिवानिषिक्तस्यजातस्यवाशनैश्चरोपितृव्यमज्ञः चंद्रोमातृ-

प्वसृसक्तः रात्रीभिःपिक्तस्यजातस्यवार्कः-पितृव्यसच्चकः शुक्रोमातृवृषसृसृजतत्सृचयोः प्रयोक्त्वन तावपीजसृगमर्षीगतीतयो इक्ष्माविति तावेवयथोक्तौप्रदी-
 तयोरेकसृपदसृगतीरक्ष्मोक्षीयो अोजाविषमर्षीगोपेषमिसुनसिहृगुलाधन्विकुमानामन्यतमस्यः पितुः सृम
 कृत् रात्रीपितृव्यस्यतयादिवाशुकः समर्षीगोष्टृधककटफन्यादृश्विकमकरमीनानामन्यतमस्योमातुः इक्ष्मकृत् रात्रीमातृवृषसु शनिश्वरोरात्रीविषमर्षीगल्-
 पितुः शुकमर्षीदृशपितृव्यस्यतयाचद्रात्रीसमर्षीगोमातुः शुकमकृत् दिवामातृवृषसुः सामर्थ्यादिवान्त्वविपर्ययस्यः सएवोक्तयोरशक्तः यथादिवासम-
 क्षेत्रगतोक्तः पितुररक्ष्मोयत्रीपितृव्यस्य दिवाविषमर्षीगान्तः शुकोमातुरसुभोरान्नोमातृवृषसुः रात्रीसमक्षेत्रगतः शनीश्वरः पितुरशक्ष्मोदिवापितृव्यस्यरात्रौ

अभिलषद्विरुद्धयर्षससृद्विर्मरणमेतिरक्ष्मदृष्टिमयाते
 उदयरशिसहितचयमस्त्रीविगलितोडुपतिभूसुतदृष्टि ६

विषमर्षीगतश्चद्रामातुरसुभोदिवामातृवृषसुभिति ५ अथाधानमममध्येआधानकालवशात्मातृमिरणयोमदयमाह उदयर्क्षसुदयलममसक्तिः पापयर्क्ष-
 गभिलपक्तिः तत्रोदयर्क्षमाभिलापिभिः कश्चिन्नमाद्वितीयस्यग्रहोव्याख्यातः तेषामभिमत्तययोदयलमादनतरंतुभयस्यमत्यासन्नतयाभिलपत्युद-
 यर्क्षमिति अन्येपुनर्लमाद्वादरास्थानस्वग्रहान्योदसाभिलापकयपति यस्मात्तद्विज्ञायोदयरशिशगमनंयद्दः करोति एवलमाद्वादशास्त्रे पापिलमे-
 चयदिरक्ष्मदृष्टिसौम्यग्रहं दर्शनमपाते अपातेसौम्यग्रहं रदरथमानेस्त्रीयोपिहृभिणीमरणमेतिसृत्कधामोति अन्त्यमगवानगार्गि अरक्ष्म-

द्वादशक्षरस्यैः शकमहष्टिविवर्जितैः आधानलमेमरणं योषितः प्रवदेत् बुधइति योगांतरमाह उदयराशिसहिते च यमेत्यादि यमेशनैश्चरे उदयराशि
 सहिते लमस्येतस्मिंश्च विगलिते नोडुपतिना नक्षत्रस्वामिना क्षीणचंद्रेण भूस्फुतेनांगारके पाचष्टवलो किते स्त्रीगर्भिणीमरणमेति ६ अथयोगांतरं वै
 तालीयेनाह लममुदयराशिरिंदुश्चंद्रएतौ लमेद्रूपापहूयमध्यसंस्थितौ लमस्थे चंद्रमसि यद्येकः पापग्रहो ह्यद्वादशस्थो भवति द्वितीयस्थो परः तदाल
 मेद्रूयुगपत्तुल्यकालं पापहूयमध्यगावुच्येते अथ लमेद्रूविप्रकृष्टांशकां न्वितो भवतस्तत्रैवेकः पापस्तावद्प्राप्यस्थितोऽपरस्तावदतिक्रम्यस्थितस्त
 यापिलमेद्रूपापहूयमध्यगावुच्येते अथवा ह्यद्वादशस्थाने एकः पापोऽपरो द्वितीये तृतीये चंद्रश्चतुर्थे च पापो भवति तदापि लमेद्रूपापहूयमध्यगावु-

पापहूयमध्यसंस्थितौ लमेद्रूनचसौम्यवीक्षितौ युगपत्पृथगेव वावुदेन्भारीगर्भयुता विपद्यते ७
 क्रूरैः शशिनश्चतुर्थैर्गैर्लमाह्वानिधनाश्रिते कुजे बंधत्यगर्थाः कुजा कर्थाः क्षीणैर्दैनैः निधनाय पूर्ववत् ८

च्येते एवं लमेद्रूयदि युगपत्पापहूयमध्यगती नचसौम्यवीक्षितौ शकमगृहविलोकितौ न भयतस्तद्भानारीस्त्रीगर्भयुता विपद्यते म्रियते पृथगेवेति
 अथवा पृथक्स्थौ लमेद्रू भवतस्तयोर्मध्यादेकतमोपि पापहूयमध्यगो भवति सौम्यगृहदृष्टश्च न भवति तदानारीगर्भयुता विपद्यते म्रियते इति पृ-
 थगेवेति अथवा लमात्तृतीये चंद्रो द्वितीयचतुर्थद्वादशस्थाः पापाः तथापिलमेद्रूपापमध्यगो भवतः अथवा लमाद्दकादेशे चंद्रो द्वितीयतृतीयद्वा
 दशगाः पापास्तथापिलमेद्रूपापहूयमध्यगो भवतः युगपद्ग्रहणं पादक्षणार्थं विस्मृष्टार्थं वा तदर्थस्य पृथगेव सामर्थ्याल्लुब्धत्वाद्भ्रंशयोगकत्वं तृणाग्रहा
 णां मध्याद्यौ बलीतन्मासि गर्भिणीमरणं भवतीति सर्वत्र परिभाषा ७ अथान्ययोगांतराणि वैतालीयेनाह क्रूरैरिति शशिनश्चंद्रात्क्रूरैः पापग्र

है। चतुर्थस्यानस्यैर्निधनाश्रितेः एमस्यानस्ये कुजेभौमेणुकोयोगः अपवाहमाचतुर्थैः पापैरस्येभौमेचैवहितीयोयोगः वज्रत्यगयोः कुजार्कयो रिति ह
 माहधुगतेचतुर्थस्येभौमस्यगतेहादशस्थानस्यैः केसूर्ययप्रतत्रस्येसीणेन्दोपस्तीणेचंद्रैतृतीयोयोगः एयामाधानकालेकतमस्यसभवमरणायपूर्वकना
 रीगमस्युताशिवकवति ८ अपुन्यामातुः शस्त्रनिमित्तमरणयोगार्थस्वास्वाधानलभशशादृतालीयेनाह उदयास्तइति निषेककालेकुजार्कयोभौमिसूर्य
 योर्धयासरय्यामुदयास्तगयात्तन्मसमस्ययोर्लभेभौमिससमस्यैः केगर्मपुतायाः भार्यायाः स्थिया शस्त्रह्यशस्त्रहेतुकपरणोनिधनवदेत्प्रभूयान्
 तयातेनैवप्रकरणेति नारीगर्मसुताविपद्यतइत्यर्थः मासाधिपताविति गर्भमासेषुमासाधिपान्वस्यति कलत्रधनेत्यादिना तत्रनिषेककालेयो-

उदयास्तगयोर्कुजार्कयोर्निधनशस्त्रकतुर्वदेत्तया मासाधिपतौनिपीहितेतृत्कालस्त्रवृणसमादिशेत् ९ शशा
 कलभौपगतैः श्रमग्रहैस्त्रिकोणजायाः र्यसुस्वास्पदस्थितैः वृतीयलाभसंगतैश्चपापके सुरवीद्युगभौरिविणानि
 शोक्षितः १०

प्रदोभौमादिरन्येनग्रहेणपुष्टेविजितोभवति पराजितोभवति यताकुसुतादीनापुष्टमित्कफम् केतुनावाग्निपूमितउल्कलयावाग्निहताः सोपिनिपीडितग्रह इ-
 त्युच्यते सूर्याषट्प्रसौक्यसुक्त्रोदोवारानुणाग्रहणेपीडितोइत्युच्यते तस्यापिनिपीडितस्यग्रहस्ययोभवति मास्योयस्मिन्मासेमासाधिपत्यतस्यभवति
 तत्कान्तस्मिन्कालेगर्भस्यस्रवणच्युतिसमादिशेत्तवदेत् ९ अपुनागर्मपुष्टिचानवशास्थेनाह शशाकेति यत्रशशौशशाकम्बद्र स्थितस्तत्रैवश्रमग्र-
 हेर्व्यवस्थितैर्बुधगुरुकसितैरित्यर्थः अपवाहमस्यै श्रमग्रहैः लभेच्यवस्थिते अथर्वाकेश्चिन्डशाकोपगतौ कैश्चिल्लपोगागत्कै तत्रकालेनोक्तैः १०

ममहैरुदयोपगतैर्वा अथवात्रिकोणजायार्थं सुखांस्पदस्थितैः त्रिकोणनवपंचमेजायास्थानंसप्तमं अर्थस्थानंद्वितीयं सुखस्थानंचतुर्थं आस्पदस्थानंद-
 शमं एतेषुत्रिकोणजायार्थं सुखांस्पदेषुयथासंभवंद्राष्टुमाहाहृततीयलाभक्षिगतैः क्रूरग्रहैश्चंद्रल्लुमाहातृतीयलाभक्षिगतैः तृतीयेकादश-
 स्थानस्थैस्तेयथासंभवद्वयोर्वास्थितैरविणासूर्येणयदिनिरीक्षितोदृष्टः शशीलमेवाभवति यस्मादवयोगः सचहश्यतेतदागमस्थः सखीपुष्टिमान्भवति
 केचिद्गुरुणाभिरीक्षितइतिपठति तदयुक्तं यस्मात्सारावल्यामुक्तं होरेंदुयुतैः सौम्यैस्त्रिकोणजायार्थं सुखांवरस्थैर्वा पापैस्त्रिलाभयार्तैः सुखी-
 चगमा निरीक्षितोरविणा १० अथानिधित्तस्यनिषेककालाज्जातस्थजन्मकालाद्गुरुभयोरपिप्रश्नकालाद्गुरुस्त्रीविभागज्ञानशादूलवित्रीडितेनाह

ओजक्षैपुरुषांशकेषुबलिभिल्लमार्कगुर्विदुभिः पुञ्जन्मप्रवदेत्समांशकगतैर्युग्मेषुतैर्योषितः

ओजक्षैति ओजक्षैपुरुषांशकेष्विति लभमुदयलग्नं अर्कः आदित्य गुरुर्जीवः इंदुश्चंद्रः एतैर्लमार्कगुर्विदुभिरेजक्षैस्थे विषमराशिव्यवस्थितैर्न-
 केवलं यावद्विषमराशिव्यवस्थितैर्विषमनवांशगतैर्बलिभिश्चपुंसोजन्मवदेत् नन्वत्रविषमनवांशग्रहणानास्तिकथं व्याख्यातविषमनवांशकगैरिति
 उच्यते पुरुषांशकेष्वितिवचनात्पुरुषराशीनामंशकेष्वित्यर्थः यएवविषमराशयस्तएवपुरुषराशयः समांशकगतैर्युग्मेष्विति तैरेवलमार्कगुर्विदु-
 भिर्युग्मेषुसमराशिषुव्यवस्थितैर्नकेवलं यावत्समांशकगतैर्युग्मराशिनवांशकस्थैर्बलिभिश्चयोषितः स्थियोजन्मवदेत् अथैवायथाभिहितानाल
 मग्रहाणामुभयविकल्पकानाबाहुल्यात्पुस्त्रीनिर्देशः साम्येबलाधिकत्वात् गुर्वर्काविति गुरुर्जीवः अर्कआदित्यः एतादृषुमावपिविषमेविषमराशी-

संप्रवस्तत्रपुरुषोवाच्य एवंस्त्रीयोगसंभवेस्त्रीवाच्या यत्रपुरुषजन्मयोगसंभव. स्त्रीयोगजन्मसंभवश्चदृश्यतेतदाथोगोबलवद्ग्राहामिनिर्मितस्तद्वशा
 स्तुस्त्रीजन्मवक्तव्यं १२ अथक्लीबजन्मयोगान्शार्दूलविक्रिडितेनाह अन्योन्यमिति शशीचंद्रः रविरादित्यः एतेोशशिरवीयथाक्रमंयुग्मौजदो
 गतोसमविषमराशिस्थान्योन्मपरस्परद्वयदिपश्यतः समराशिस्थश्चंद्रोविषमराशिगतमर्कपश्यत्यर्कः शशिनंपश्यति तदाक्लीबजन्मयोगएकः अ-
 द्यार्किसौम्यावपि आर्किसौरः सौम्योबुधः एतावार्किसौम्यौयथाक्रमंयुग्मौजदो अन्थोन्ययदिपश्यतस्तदाद्वितीयोयोगः वक्रोवासमगमिति व
 क्रोगारकोविषमर्क्षगः समगंसमराशिस्थं दिनेशंसूर्यपश्यति सूर्यश्चांगारकपश्यति तदातृतीयोयोगः असमेचंद्रोदयोन्वेदिति चंद्रः शशीदयोलभ-

अन्थोन्ययदिपश्यतः शशिरवीयद्यार्किसौम्यावपिवक्रोवासमगंदिनेशमसमेचंद्रोदयोन्वेत्स्थितौ युग्मौजदो
 गतावपीदुशशिजोभूम्यात्मजेनेक्षितोपुभागेसितलसशीतकिरणाः स्युःक्लीबयोगाः स्मृताः १३

मेतावसमेविषमराशावप्रस्थितौभूम्यात्मजेनांगारकेणसमराशिगेनेक्षितोदृष्टोतदाचतुर्थयोगः युग्मौजदोसगतावपीति इंद्रुश्चंद्रः शशिजोबुधः एतोय-
 आसंख्ययुग्मौजदोसमविषमराशिगोभूमिजेनभौमेनयत्रतत्रावस्थितेनवीक्षितोदृष्टोतदापंचमोयोगः पुभागइतिसितः शक्रः लग्नउदयलग्न
 शीतकिरणश्चंद्रः एतेसितलसशीतकिरणाः यत्रतत्रराशोपुभागेविषमनवांशकेव्यवस्थिताभवति तदाक्लीबजन्मयोगः षष्ठः तथाचवादरायणः
 अन्योन्यंरविशशिनौविषमाविषमर्क्षगोभिरादृश्येते इंद्रुजरविपुत्रौवातथैवनपुंसंकुरुतः वक्रोविषमसूर्यः समगश्चैवंपरस्परशालोकात् विषमर्क्षल
 भेदूसमराशिगः कुब्जोवलीकयति बुधचंद्रोक्रुजदृष्टो विषमर्क्षसमर्क्षगोतथैवोक्तो ओजनवांशकसरख्यालभेदुसितास्तथैवोक्ताइति एतेयोगाः

पूर्वयोगानामभाषेपक्तव्याः तेषायोगान्नाभितेषान्त्वसमवेतेषामेववत्तयन्त १३ अधुनाद्यत्रिगर्भसप्तवयोगान्शार्दूलकिचोभितेनाह युग्मेचत्रसितावि
 ति नत्रसितोशाशिशुभ्रेयुग्मेसमराशीव्यवस्थितौतयूक्तेनेचप्रक्षरेणशारजीषोदयाः शोबुधः आरोगारकः जीवापृहस्पति उदयोलभं एतसर्वए
 योजभवनेविषमयशास्फर्मवसुः एवमतेमिक्लकुफुः दारिकादारकम् लभेदूडद्वन्द्वोसमगोयुग्मराशिव्यवस्थितौचमिशिक्षितौनरग्रहणयेनक
 नन्ति रसेमवतस्तयापिमिक्लगर्भसस्यवाच्यम् युग्मेषुवाप्राणिनाः तएवपूर्वात्कशारजीवादयम् सर्वएवयुग्मेषुसमराशिशुस्थिता प्राणि
 नोचलिनोभवति तयापिमिक्लकुफुः ग्रहोदयगतामित्यादिग्रहाः सर्वएवव्यगोशकषुदित्स्वभावनवाशकेषुगतम् प्रासाः उदयोलभचव्यगोशकेषु

युग्मेत्त्वद्रसितौत्थौजभवनेस्सुस्वार्त्स्वीषोदयादुन्नेदुन्निरोक्षितौचसमगोयुग्मेषुवाप्राणिनः
 कुधृस्तेमियुनग्रहादयगतान्द्व्यगोशकन्पश्यतिस्वाशोक्षत्रितयद्यगोशकवशाद्युग्मत्वमिश्रैःसम १४

गतः तान्ग्रहोदयगतान्द्व्यगोशकान् स्वशोस्वनवाशकस्येरेषुपेपरयतिसतितदात्रितयवक्तव्यं तत्रायविशेषः जगोशकवशासुगमपुइ
 तित्तोक्षुपोगतोव्यवस्थितोयस्मिन्नुर्वाशकेस्थितः तद्वशापुगम् बुधोयस्मिन्नुर्वाशकेव्यवस्थितः सयद्विगोशकस्तद्विगतत्रगर्भयुग्मवक्तव्य
 कस्तदिपरीतः एतद्वक्तमवति मिक्लनाराकस्योबुधोयदाग्रहादयमतान् द्व्यगोशकान्यश्रयति तदागर्भेदारकहयद्वारिकान्वैकावक्तव्या अ-
 धोकन्यानवाशकस्याबुधोद्व्यगोशकव्यवस्थितान्ग्रहादयान्पश्यति तदागर्भेदारिकहयएकचदारकवक्तव्यं अमिश्रैःसमभिति तैर्ग्रहोद
 ययुधैरमिश्रस्थितैर्द्विस्वभावसमानलिगस्थितैस्त्रितयसममेकस्निगवक्तव्यम् एतद्वक्तमवति मियुननवाशकव्यवस्थितोक्षुधोपियुन-

धन्व्यंशकव्यवस्थितान् ग्रहोदयान् पश्यति तदागर्भेदारकत्रितयं वक्तव्यं अथ कन्यांशकव्यवस्थितो बुधः कन्यामीनांशकव्यवस्थितान् ग्रहो
 दयान् पश्यति तदागर्भेदारिकत्रितयं वान्व्यमिति तथा च सारावल्याम् समराशीशशिसितयोर्विषमेशुरुक्त्रसौम्यलम्बेषु योगेस्मिन् गर्भगे
 तनूनमिथुनतु विज्ञेयं लम्बदूवासमगोपुं ग्रहदृष्टौ च मिथुनजन्मकरो उदयलम्बवक्रगुरवो बलिनः समराशिगास्तथैवोक्ताः द्विशरीराशकयु-
 क्तान् ग्रहान् विलम्बं च पश्यतीदु स्फुते कन्याशोहकन्ये पुरुषश्च निषिच्यते गर्भे मिथुनांशे कन्ये कादौ पुरुषोत्रितयमेवं स्यात् मिथुनधनराशि
 गतान् ग्रहान् विलम्बं च पश्यतीदु स्फुतः मिथुनाशकस्थश्च यदा पुरुषत्रितयं तदागर्भे कन्यामीनाशकस्थान्विहगानुदयं युवति प्रागगताः प

धनुर्धरस्थां त्यगते विलम्बे ग्रहे स्तदंशोपगतैर्बलिष्ठैः दीनार्किणावीर्ययुतेन दृष्टे संति प्रभूता अपिकोशसंस्थाः १५

पश्यति शीतयुतनयः कन्यात्तयं तदागर्भे १४ अधुना न्यधिकगर्भसंभवयोगज्ञानमुपजातिकयाह धनुरिति धन्विलम्बे धनुर्धरांशके वीद
 यं लम्बमुपगते धनुर्धरस्य धनुर्धोत्यगते विलम्बे धन्व्यंशके चोपगते ग्रहेः सर्वैरेव तदंशोपगतैर्यत्र तत्र राशोधन्विनवांशकस्थैर्न केवलं यावह
 लिष्ठे वीर्यवद्विस्तस्मिन्मूले नार्किणा च दृष्टे न्नेन बुधेन आर्किणाशनैश्चरेण च वीर्ययुतेन बलवता दृष्टे वलोकिते प्रभूता बहवः कोशसंस्था जरायु
 वैक्षितविग्रहागर्भे संति भवंतीति पंचसप्तदशयावत् पूर्वमुक्तमासाधिपतौ निपीडिते तत्कालं श्रवणं समादिशेदिति १५ ६९

पूर्वयोगानामभाषेवक्तव्याः तेषायोगानामेतेषान्त्वसम्भवेतेषामेवत्वल्पत्व १३ अधुनादिभिर्गर्भसम्भवयोगान्शार्दूलम्बिम्बिदिनेनाह युग्मेन्वद्रसितावि
 ति नद्रसितौशशिशुक्रौयुग्मेसमराशीव्यवस्थितौतपूजेनेवप्रकरणेनारजीवोरया नोपुध आरोगारका जीवाद्यहस्यतिः उदयोत्तमे एतसर्वेण
 योज्यसम्भवेविषयप्रयुशीस्फुर्भवेद्युः एवमेतेभिमिफलकुरुः वारिकादारकम् लमेदुदपचद्वयसमगोयुग्मराशिव्यवस्थितौचृमिधिसितौनरत्रहेणयेनके-
 नचिन् रदौसवतस्तयापिमिफलगर्भसंस्थवान्यम् युग्मेमुवाप्राणिनः तएवपूर्वोक्तशारजीवादपाः सर्वेएवयुग्मेषुसमराशिशुस्थिता प्राणि
 नोवन्तिनोभवति तयापिमिफलकुरुं ग्रहोदयगतानित्यादिग्रहाःसर्वेएवद्व्यगाशकषुदित्स्वभावनवाशकेषुगताः प्रासाः उदयोत्तमचद्व्यगाशकेषु

युग्मेन्वद्रसितौतृथेयज्यसम्भवेस्युज्जीस्वीजीवोदयाङ्गनेद्रुन्निरोक्षितौचसमगोयुग्मेषुवाप्राणिनः
 कुरुंस्तमियुनग्रहादयगतान्द्व्यगाशकन्यस्यतिस्वाशेज्ञे त्रितयज्ञगोशकवशाद्युग्मत्वमिभ्रःसम १४

गता तान्ग्रहोदयगतान्द्व्यगाशकान् स्वाशेस्वनवाशकस्येदेतुपेपरयतिसतितदात्रितयवक्तव्य तत्रायविशेषः द्यगाशकवशाद्युग्मद्रु
 तित्तोबुधोगतोव्यवस्थितोयस्मिन्भवांशकेस्थितः तद्वापुग्मं बुधोयस्मिन्भवांशकेव्यवस्थितः सपक्षिगुशकस्तल्लिगतत्रगर्भेषुग्मवक्तव्य
 कक्षाद्विपरीतः एतत्तुक्तमवति मिफलनाशकस्योबुधोयदाग्रहोदयगतान् द्व्यगाशकान्ययुयति तदागर्भदारकहृयदारिकार्त्वेकावक्तव्या अ-
 योक्तन्यनवाशकस्याबुधोद्व्यगाशकव्यवस्थितान्ग्रहोदयान्यस्यति तदागर्भेदारिकाहृयएकत्वदारकवक्तव्य अभिभ्रःसममिति तैर्ग्रहोद
 यबुधैरभिम्यस्थितैर्हित्स्वभावसमानलिगस्थितैस्त्रितयसममेकलिगवक्तव्यम् एतदुक्तमवति मियुननवाशकव्यवस्थितोबुधोपिधुन-

सप्तममासचेष्टा तृष्णाशनास्वादनमश्रुमेस्थ्यात्पूर्वपिरार्द्धनिवमेरतिश्च स्तोत्रीभिरुद्घातितपूर्णदेहोगर्भोकिमासेदशमेप्रसूते आचार्यस्यबहुमतमा-
 सानामभिमतमितिभवति श्रुमाश्रुमंच मासाधिपतेः सदृशगर्भस्थस्यमासाधिपतिसदृशश्रुमश्रुमंफलभवति एतदुक्तमवति आधानकालयो-
 ग्रहोनिपीडितोभवतितन्मासिगर्भस्थपतनं क्लृप्तेमंदूरशो विवर्णेपीडननिर्मलेशुजालसंपन्नेबलवतिपुष्टिरिति तथाचसूक्ष्मजातके क्लृप्तेः
 पीडापतनंनिपीडितैर्निर्मलेः पुष्टिरिति अथचान्यैः शास्त्रकारैर्विशेषउक्तः तत्किंचित्प्रदृश्यते तथाचसारवल्याम् तत्रशुभाश्रुमभिर्भ्रुः क-
 र्माभिरधिवासिताविषयवृत्तिः गर्भावासेनिपततिसयोगेश्रुकशोणितयोः मिथुनस्यमनोभावोयादृक्प्रबलस्यसंभवति श्लेष्वादिभिश्च-

त्रिकोणगोत्रेविवल्लैस्तथापरे सुरवांघ्रिहस्तद्विगुणस्तदाभवेत्
 अवागगवीदावश्रुमंसंधिगैः श्रुमसितैश्चक्रुतगिरन्धिरात् १७

दोषैस्तत्तुल्यगुणोनिषिक्तस्य यादृक्प्रथयति सौम्यस्तत्तुल्यबलयुगं सतंसमाधने पितृजननीसादृश्यंरवेः शशांकस्यबलयोगात् सुबोधमेतत् १६
 अथाधिकागमूकनिरलब्धगिरासंभवयोगान्वशस्थेनाह त्रिकोणगोत्रे त्रेभुधेत्रिकोणगोलभान्नवमस्थेपंचमस्थेवातस्माद्ध्यादपरैरन्यैः सर्वैर्भ्रु-
 यत्रतत्रावस्थितैर्विवल्लैर्वीरहितैः सुरवांघ्रिहस्तद्विगुणगर्भस्थोवाच्यः द्विशिरश्चतुर्भुजाइत्यर्थः त्रिकोणगोत्रे इत्यत्रकेचिन्मूलत्रिकोणगोत्रे-
 कन्यागतइत्याहुः तच्चाश्रुक्तं यस्माद्भ्रुगवान्भागिः बलहीनैर्ग्रहैः सर्वैर्भवपंचमगोत्रे द्विगुणांघ्रिशिरोहस्तोभवत्येकोदूरस्तथा १ अवागि-
 ति गविवृधेस्थितेइदीचंद्रश्रुमैः पापैर्मसंधिगैः कर्कटवृश्चिकर्मिनामत्यनवांशकस्थैर्यथासंभवतदा अवाङ्मूकोगर्भस्थोवाच्यः श्रुमैक्षि-

तदधुनागर्भस्यमासाधिपालत्रोटकेनाद् कललडति सिताद्याग्रहागर्भस्यप्रथममासात्प्रघृत्तिकललादीनिभवति वर्तयति तद्यथा गर्भस्यप्रथमेमा-
 सिक्कलभवति कृकशोणितेघनेसंमित्रीभूते तत्रगर्भस्यतस्मिन्मासेसितः शक्त्रेधिपतिः द्वितीयेघनताकाहिन्यभवति तत्रतस्यकुञ्चोगारक्येभोभो-
 धिपतिः तृतीयेकुरोत्सर्गिहस्ताधव्यकजन्मतन्जीवोवृहस्यतिरधिपतिः चतुर्थेस्थिसभवः तत्रसूर्यारविरधिपतिः पञ्चमेचर्मसभवस्तत्रचन्द्रोधिपति
 षष्ठेगजसुभुवोलाकजन्मतन्त्रार्किः सौरीधिपतिःसप्तमेचेतनतासप्तमषोभयतिचेतनतास्वभावः तत्रबुधोधिपति बुधमासस्तूतोयेन्यशेषामासास्ते
 गर्भस्यशनीर्हगप्रसवकरास्तेपुत्रोदयपतिचन्द्रसूर्यनाथा स्वामिन रुमशोगदिताः उक्ताः तत्राष्टमेमासिगर्भस्योजगुररशनकराति मात्राशुक्लीत-

कललधनाकुशस्थिचर्मगजचेतनताःसितकृकज्जीवसूर्यचन्द्रार्किबुधाःपरत
 उदयप तिसूर्यचन्द्रनायाःकमशोगदिताःभवतिशुभाशुभचमासाधिपते सदृशे १६

रसादिः तन्यानाभिलभनलिनसकमतेतत्रगर्भाधानलम्नाधिपतिर्योग्रहः समासाधिपति नवमेगर्भस्यस्योद्देगोभवति तत्रचन्द्रोधिप-
 तिर्भवति दशमेगर्भस्यप्रसवोप्रसूतिर्भवति तत्रसूर्यारविरधिपति तथाचस्वल्पजातके कललधनावयवास्यित्वत्रोमस्मृतिस्सुदुवाः क्रम
 शः मासिपुशककुञ्जजीवसूर्यचन्द्रार्किसोम्याना अशनीर्हगप्रसवाः परतोलनेशचन्द्रसूर्यीणामिति अत्रप्रथमद्वितीयमासाधिपयोधवनश्चरेण
 सहमतभदुः तथाचतद्वाक्यम् कुजास्फुजिज्जीवरवीदुसौरशशाकलमेदुविषुकराणा मासाधिपत्यप्रभवोन्चेपाजयोपघातेग्रहवद्भवति आ
 येतुमासेकललद्वितीयेपेशिस्ततीयेधिभवतिशाखा १ अस्तीन्ययस्नापुशियम्बतुर्येकज्जातत्रमणिपिपचमेत घल्लत्वसगोपनरैणाकन्कान्केनस्थिता

अ. नचेत्सोम्यदृष्टइति एतेयोगकर्तारोग्रहायथादर्शितानचेद्यदिसोम्यैः शक्रमग्रहेर्दृष्टानभवन्तितदेतद्घोगन्वतुष्टयंपूर्णवक्तव्यं सोम्यैर्बलिभिर्निरी-
 क्षितायोगानभवन्ति मध्यबलेर्हीनबलेर्वाहृष्टास्तदाअसमग्रफलाभवन्तीति १८ अथुनावामनहीनागोदोधकेनाह सौरशशाकइति मकरांत्यलमे-
 मकरस्यांत्यनवांशकेविलम्बस्ये नवमनवांशकोदयमानः सत्वमकरस्यभवतीइत्यर्थः तस्मिंश्चसौरशशाकदिवाकरदृष्टे सौरः शनैश्चरः शशाकश्चन्द्रः दिवा-
 करः सूर्यः एतैरवलोकितैर्वामनकोगर्भस्थोवाच्यः धीनवमोदधगौरिति अत्रकेचिदेवंव्याचक्षते यदालमेद्वितीयेद्रेष्काणोदयोभवतितदातस्यपंचमरा-
 शिसंबंधित्वाद्दीद्रेष्काणइत्याख्यातस्मिन्द्वितीयेद्रेष्काणोपापग्रहयुतेउदयमनुप्राप्तेनवमेतस्मिन्सौरशशाकदिवाकरदृष्टेगर्भस्थोऽभुजोभुजहीनोवा-

सौरशशाकदिवाकरदृष्टेवामनकोमकरांत्यविलमे
 धीनवमोदयगेश्चद्रेष्काणोःपापयुतेरभुजाग्निशिरःस्यात् १९

च्यः एवंयदालमेतृतीयस्यद्रेष्काणस्यउदयोभवतितदातस्यनवमराशिसंबंधित्वान्नवमदृष्काणइत्याख्या तस्मिन्नुदयेपापयुतेसौरशशाकदिवाक-
 रदृष्टेऽनग्निः पादहीनोगर्भस्थोवाच्यः एवंप्रथमद्रेष्काणस्थलमसंबंधित्वाद्दुदयद्रेष्काणइत्याख्यातस्मिन्नुदयगतेपापयुतेसौरशशाकदिवाकरद-
 र्ष्टेऽशिराःशिरहीनोगर्भस्थोवाच्यः एतेषुयोगेषुसौरशशाकदिवाकराणादर्शनयोगात्पापयुक्तइति केवलनांगारकेणयुक्तयोगोभवति अत्रा-
 प्यन्येषानवमोदयगेश्चद्रेष्काणोः पापयुतैः केवलमेवाभुजाग्निशिरसांसंभवव्याचक्षते सौरशशाकदिवाकरदृष्टइत्यस्थानुदृष्टिनेच्छति अन्येवि-
 भुजादिसंभवेयथासरब्धत्यक्त्राद्रेष्काणत्रयेपिप्रतिद्रेष्काणांतदुद्भवविकल्पमाहुः विभुजोवानंघ्रिर्वाविशिरावेति अन्येएवंव्याचक्षते यथा

तदिति चेच्छब्दो यद्यप्येव विधेययोगे यदि शुरुमेक्षितः सोम्यग्रहदृष्टश्चन्द्रो भवति तदजातस्य चिराद्गुहना कालेन गिरवान्कुरुते अयोदिष पापवीक्षि
 ते वाग्धीन इति एवयोगमिच्छन्नुहवीक्षितयदा सोम्यावलि न सदा चिरेण कलन लब्धवारसवतियदा पापावलिनस्तदानेवति अत्रच भगवान्नाभि
 कुलीराठिप्रधातस्योः पापिच्छन्द्रेरुपापगे मूकः पापेक्षितः सोम्यश्चिरेण लभते गिर मिश्रदृष्टेग्रहेद्दीनिभूकोवालम्बवाकिरादिति १० अधुन =
 सवन्तकृच्छ्राजड गन्धयोगान्मदांकात्पाह सोम्येति रक्विणशनेश्वरः रुधिणे गारकः यत्रतत्रराशिशानेश्वरागारके सोम्यदाशिशेषुधनवाशका
 युनाशककन्याशके वा भवतः अथवा शुधर्सेमियुनकन्यथारन्यतमेराशौस्थितो भवतः चेच्छब्दो यद्यर्थे यद्येव तदात्रास्थिन्योगे सदतोदतसदि

सोम्यदाशिरक्विणकृधिरेचेत्सदतोत्रजातः कुञ्जा स्वर्से शशिनितनुगे भद्रमाहेयदृष्टे
 पगुर्मनियमशशिकुलवीक्षितलघुसस्थे सधापापशशिमिच्छड स्यान्वत्सोप्यदृष्टः १८

लोगर्भस्योपाक्काः केचित्सोम्यदाशेमियुनेमियुनाशके कन्याया कन्याशके चेतन्धि ति मूलाशयोर्पुगापद्रुहणान् अशशार्धेनकेवृतेनेवसिद्धि
 स्यात्तदक्षग्रहणमतिरिच्यत इति एवविधेयागगर्भस्यः सदतोसुवत्किजातो वा कुञ्जाः स्वर्से इति शशिमिच्छड स्वर्से आत्मिययशोककटस्थिते त
 यामूते च तनुगते तथाभूते यद्माहेयदृष्टे मदेनशनेश्वरणमाहेयनागारकेणत्वदृष्टे वलोकितचद्रेगर्भस्यः कुञ्जायाच्यः पुंगुर्मान इति मीनेल
 संस्थेयमशशिकुलैः दृष्टेपुगर्भस्थो भवति यमः शनेश्वरः शशिमर्भः कुज मीमाः एतैर्वाक्षितदृष्टेपुगः पादविकलोगर्भस्योवाच्यः सधोपा
 श्येनैवमशशिकुलैः दृष्टेपुगर्भस्थो भवति यमः शनेश्वरः शशिमर्भः कुज मीमाः एतैर्वाक्षितदृष्टेपुगः पादविकलोगर्भस्योवाच्यः सधोपा
 श्येनैवमशशिकुलैः दृष्टेपुगर्भस्थो भवति यमः शनेश्वरः शशिमर्भः कुज मीमाः एतैर्वाक्षितदृष्टेपुगः पादविकलोगर्भस्योवाच्यः सधोपा

च नचेत्सीम्यदृष्टइति एतेयोगकर्तारोग्रहायथादर्शितानचेद्यदिसौम्यैः श्रमग्रहेर्दृष्टानभवन्तितदैतृद्योगत्त्वतुष्टयंपूर्णवक्तव्यं सौम्यैर्वलिभिर्निरी
 क्षितायोगानभवन्ति मध्यबलैर्हीनबलैर्वादृष्टास्तदाअसमग्रफलाभवन्तीति १८ अथुनावामनहीनागोदोधकेनाह सौरशशाकइति मकरांत्यलमे
 मकरस्यांत्यनवांशकेविलग्नस्थे नवमनवांशकोदयमानः सचमकरस्थभवतीइत्यर्थः तस्मिंश्चसौरशशाकदिवाकरदृष्टे सौरः शनैश्चरः शशाकश्चंद्रः दिवा
 करः सूर्यः एतैरवलोकितैर्वामनकोगर्भस्थोवाच्यः धीनवमोदयगौरिति अत्रकेचिदेवंव्याचक्षते यदालमेद्वितीयेद्रेष्काणोदयोभवतितदातस्यपंचमरा
 शिसंबंधित्वाद्दीद्रेष्काणइत्याख्यातस्मिन्द्वितीयेद्रेष्काणिपापग्रहयुतेउदयमनुप्राप्तेनवमेतस्मिन्सौरशशाकदिवाकरदृष्टेगर्भस्थोऽभुजोभुजहीनोवा

सौरशशाकदिवाकरदृष्टेवामनकोमकरांत्यविलमे
 धीनवमोदयगौरेश्चद्रेष्काणैःपापयुतेरभुजाघ्निशिरःस्यात् १९

च्य एवंयदालमेतृतीयस्यद्रेष्काणस्यउदयोभवतितदातस्यनवमराशिसंबंधित्वान्नवमदृष्काणइत्यारव्या तस्मिन्नुदयेपापयुतेसौरशशाकदिवाक
 रदृष्टेऽर्द्धिः पादहीनोगर्भस्थोवाच्यः एवंप्रथमद्रेष्काणस्थलमसंबंधित्वादुदयद्रेष्काणइत्यारव्यातस्मिन्नुदयगतेपापयुतेसौरशशाकदिवाकरदृ
 ष्टेऽशिराःशिरहीनोगर्भस्थोवाच्यः एतेषुयोगेषुसौरशशाकदिवाकराणादर्शनयोगात्पापयुक्तइति केवलनांगारकेणयुक्तयोर्गोभवति अत्रा
 ल्यन्येषानवमोदयगौरैर्द्रेष्काणैः पापयुतैः केवलमेवाभुजाघ्निशिरसांसंभवव्याचक्षते सौरशशाकदिवाकरदृष्टइत्यस्थानुद्यत्तिनेच्छति अन्येवि
 भ्रजादिसंभवेयथासरव्यत्यक्काद्रेष्काणत्रयेपिप्रतिद्रेष्काणंतदद्रवविकल्पमाहः विभ्रजोवानंघ्रिर्वाविशिरावेति अन्येएवंव्याचक्षते यथाल

मेयदाप्रथमद्रेष्काणोदयो भवति तदापचमराशीप्रथमद्रेष्काणोनवमोपिप्रथमएवतत्तद्रेष्काणत्रययदिपापयुतभवति तदाभुजक्षीनोगर्भस्थोवा-
 च्यः अथतमेहितीयद्रेष्काणोदयो भवति तदापचमनवमयोरपितृतीयएवएतद्रेष्काणत्रययदापापयुतभवति तदापादहीनोगर्भस्थोवाच्य व्यल
 मेतृतीयद्रेष्काणोदयो भवति तदापचमनवमयोरपितृतीयएवएतद्रेष्काणत्रययदिपापयुतभवति तदाशिशोविहीनोगर्भस्थोवाच्यः अत्राप्यन्येयया
 सरल्यत्फूकान्निप्रकारेपियोगेभुजाद्विशिशोहीनानाविकल्पेनगर्भस्यसप्तवमाह वययुनर्वाद्रूमः निषेककालेयः पचमराशोयोद्रेष्काणाः स-
 यद्यगारकेणपुक्तः सौरशशाकदिवाकरदृष्टश्चभवति तदाविभुजोनवमद्रेष्काणोनवमद्रेष्काणाः तथानिषेककालेनवम

रविशशिशुतेसिहेलमेकुजाकिंनिरोसितेनयनरहितःसौम्यासौम्यैःसबुहुदलीन्विनः

राशोयोद्रेष्काणाः सयद्यगारकेणपुक्तः सौरशशाकदिवाकरदृष्टश्चभवति तदाअनघ्निर्भवति तथानिषेककालेनवमस्योद्रेष्काणाः सयद्यग
 केणपुक्तः सौरशशाकदिवाकरदृष्टश्चभवति तदाअशिशोर्गर्भस्थोवाच्यः एषिवव्याख्यासाध्वी यस्याद्भगवान्गार्गिः लभद्रेष्काणगोभो
 मः सौरसूर्यदुर्वीक्षितः कुर्याद्विशिरसतद्भूतपचमवाहुवर्जितं १ वियदनवमस्थानेयदिसौम्येनवीक्षितइति तथात्तसाएवत्याम् भीम
 युताद्रेष्काणास्त्रिकोणत्वमेपुसदृष्टाविभुजाधिमस्तकः स्याच्छनिरक्षिद्रैर्वदेक्ष्म १२ अथधिकलज्जमज्ञानार्थहरिण्यामाह रविशशिशुते
 ति सिहेलमेरविशशिशुतेअर्कचंद्राभ्याससुतेतथाभूतेकुजाकिंनिरोसितेभीमसौराभ्यादृष्टेनयनरहितो भवति नत्ररहितो

धोगर्भस्थीवाच्यः अथादिवकेवलेसिंहलमेऽर्केणयुक्तेसौरंगारकेणदक्षिणाक्षिकाण एवंसिंहलमेकेवलेनचंद्रेणयुक्तेसौरंगारकेणदृष्टेवामाक्षिका-
 ण सौम्यासौम्येः सद्बुद्बुदलोचनइति तस्मिन्नेवसिंहलमेऽर्केचंद्राभ्यांयुक्तेसौम्यासौम्ये शरुभपापग्रहैर्दृष्टेगर्भस्थः सद्बुद्बुदलोचनः पुष्पिताक्षीवा-
 च्यः अत्राप्येकतमयुक्तेप्राग्वत्पुष्पिताक्षिव्वाच्यं व्यथगृहगतइति निषेककालमाज्जन्मलमाद्वायस्थचंद्रमाव्यथगृहगतोद्वादशस्थोभवति तस्य
 वामंचक्षुर्हिनस्तिवामाक्षिकाणः सभवतीत्यर्थः एवंपरिविरादित्योलमाद्वादशोऽपरंदक्षिणांचक्षुर्हिनस्ति अमुभगदितायोगाइति यएतेयोगाः
 प्रागभिहितास्त्रिकोणेश्चेत्यादिनाग्रथेनशरुभशरुभफलदास्तेषांसर्वेषामेवयोगानायदायोगकर्तारीग्रहाः शरुभग्रहैः सौम्यग्रहैः दृष्टाभवति तदाते-

व्यथगृहगतश्चंद्रोवामंहिनस्थपरंपरविर्नशरुभगदितायोगाया व्याभवतिशरुभेक्षिताः २०

योगायाव्याभवति पूर्णयथोक्तफलंनप्रयच्छंति किंतुकिंचित्प्रयच्छंतीत्यर्थः २० अथप्रमाधानकालेयोगवशात्प्रसवकालज्ञानंवसंततिल-
 केनाह तत्कालमिंदुसहितेति तत्कालमिंदुः तत्कालेप्रभकालेआधानकालेवायस्मिन् राशौचंद्रमावर्ततेतत्रचयस्मिन्द्वादशभागेव्यवस्थित-
 सतत्कालमिंदुसहितोद्विरसांशकः केचित्तुतत्कालिकेंद्रुसहितोद्विरसांशकइतिपठति तत्कालिकेंद्रुनायावत्संस्थोद्वादशभागसहितः तत्तु
 द्यस्तावत्संस्थोमेघादौगणनयायोराशिसत्त्रस्थेचंद्रमसिपुरतोऽग्रतोदशममासिगर्भस्थप्रसवोवाच्यइतिकेचित् तयाचसारावत्स्थाम्
 यस्मिन्द्वादशभागेगर्भाधानेव्यवस्थितश्चंद्रः तत्तुल्यक्षेत्रप्रसवोर्गर्भस्थसमादिशेत्प्राज्ञः १ अन्येपुनरेवव्याचक्षते आधानकालेयत्ररा-

शीचद्रूपव्यवस्थितस्तत्र पावत्संख्योद्वादशभागोषती तस्माद्वादशभागसरोस्तावत्सख्योपाणवपुरतोराशित्तत्रस्येचद्रूपसिद्ध्युमेमासि-
 प्रसयोक्तव्यं पुंमेवसाधीव्यारव्या यस्याद्गवानार्णि यावत्सख्येद्वादशाशोराशितरुसिर्बन्वस्थितः तत्संख्योयस्ततोराशिनभदुस्त-
 द्तोवरेत् १ अत्रापिनक्षत्रमयनेपमनुपातोपायः यद्विचक्राकातद्वादशभागप्रमाणेन सकलचन्द्रराशिरष्टादशशतलिसाप्रमाणलभ्य-
 ते तदनेनभुक्तद्वादशाशिशुक्रलभ्यते ततोष्टरातलिसापारिकल्पनयानक्षत्रमूल्य अत्रापिदिनरा-
 त्रिकालज्ञानमाह यावानुदेविदिनरात्रिलमाः पूर्वव्यारव्याताः गज्जाश्विकर्मियुनाइत्यादिआयानकालेप्रश्नकालेवापह्लुभतस्ययः

तत्काल्मिदुसहितोद्विरसाशकोयस्तत्तुल्यराशिसहितेपुरतःशाशके
 यावत्सुदतिदिनरात्रिसमानभागस्तावद्गतदिननिशा प्रवदात्तजन्म २१

प्रविभागः दिनसशोरात्रिसंज्ञोवायाषानुदेतिस्वमानातूपायत्कालभागगतस्तावत्येयदिननिशा स्वमानाद्गतेकालेजन्ममभिव्यतीति
 वाच्यमेव दिनस्यरात्रेर्योगतकालबुध्वाप्रसवकालेत्तमहोद्यद्रेष्काणनयांशकद्वादशभागत्रिशाराकावाच्या अत्रयेप्रवदतिकथय
 ति तेषान्तद्वाक्यसाराथस्थाम् तत्कालंदियसनिशासक्रः समुदेतिराशिभागोयः यावानुदयस्तावान्वाच्योदिवसस्युरात्रेयी इ
 त्याधानेप्रथमस्रतिकालस्क्रनिश्चितकस्या जातफविहित्त्रविधिगितयेत्तत्रगणितज्ञः २१ अधनाधतम्यगर्भम्यवर्षत्रयवर्षद्वाव

शज्ञानंमालिन्याह उदयतीति मृदोःसीरस्यभांशो मृदुभांशोनिषेककालेयस्यतस्थलमस्थोदयेमृदुभांशोशनैश्चरराशिनवांशकेभृगांशकेकुंभांशकेवोदयइति तथाभूतेतस्मादेवलमान्मदेशनैश्चरेतल्कालेसप्तमस्थे दूनगतेएवविधेयोगेयदिनिषेक आधानभवतितदाधृतस्यगर्भस्याब्दत्रयेणसूतिकायाःप्रसवोवक्तव्यः शशिनीति एषएवविधियदाशशिनिचंद्रेभवतितदाह्लादशोद्धेह्लादशोवर्षेसूतिःप्रसवंकुर्यात् एतदुक्तंभवति यस्यतस्थलमस्थोदयेयदाकर्कटांशकोदयोभवति तस्माह्लात्सप्तमश्चंद्रोभवतितदाधृतस्यगर्भस्यह्ला

उदयतिमृदुभांशोसप्तमस्थेचंद्रेयदिभवतिनिषेकःसूतिरब्दत्रयेण शशिनित्तुविधिरेषह्लादशोब्देप्रकुर्यान्निगदितमिहचिस्थसूतिकालेपिशुक्त्वा २२ इतिनिषेकाध्यायःसमाप्तः

दशेब्देप्रसवोवाच्यः निगदितमिहेति इहास्मिन्माधानाध्यायेआधानकालयोगवशात्प्रयाहीनाधिकांगादीनांगर्भःसंभवति तथाप्रसूतिकालेपिताहृद्योगवशान्त्याभिधानामेवजन्मवक्तव्यम् पितृमातृपितृव्यमातुलमातृव्यसृणामपिशुभाशुभजन्मकालवशात्तदनंतरमपिवक्तव्यं युक्त्येति यत्रसंभवति यत्रवक्तव्यं यथागर्भस्त्रावादिगर्भप्रसवकालनिर्देशादिचएवमाधानकालात्प्रसवकालान्चयथैवोद्देशःकृतःतथाप्रश्नकालादपिवक्तव्यः उक्तं च जन्मन्याधानेप्रश्नकालेवेति २२ इतिश्रीमद्द्वैतलविरचितार्याबृहज्जातकविवृत्तीनिषेकाध्यायश्चतुर्थः ४१ अथानोजन्मविधिनिर्माध्यायोव्याख्यायते तत्रादावेवपितुःसन्निधावसन्निधोवाजातइत्यनुष्टुप्माह

क्षस्यजातः तथाच स्वल्पजातके चंद्रे लभमपश्यति मध्ये वासौ म्यशक्तयोश्चंद्रे जन्मपरोक्षस्य पितु र्यमीदये वा कुजे चास्ते इति ३ अधुना सर्पवेष्टि
 तजन्मज्ञानचातुष्टुभाह शशांकेति वृश्चिके शोभोमः वृश्चिके चंद्रे वृश्चिके शनिभागे भोमद्रेष्काणस्थे चंद्रे तत्र भोमद्रेष्काणः मेघे
 प्रथमः कर्कटे द्वितीयः सिंह तृतीयः सिंह तृतीयः मीने द्वितीयः एषामन्यतमस्य चंद्रमसः शरभैः शरभग्रहैः स्वायस्थितैर्द्वितीयेकादश-
 स्थानस्थितैः सर्प उरगो जात इत्येवोक्तं यापलमेति एवं पापग्रहसंबन्धिलभोदये यदा भोमद्रेष्काणो भवति तत्र पापलभोमद्रेष्काणः मेघे प्रथमः
 कर्कटे द्वितीयः सिंह तृतीयः वृश्चिके प्रथमः धनुषि द्वितीयः मीने तृतीयः एषामन्यतमस्योदभेलमाद्यदि सुभग्रहैर्द्व्येकादशस्थैस्तद्दृष्टितः सर्पवेष्टितो जनु

शशांके पापलभे वा वृश्चिके शनिभागे शरभैः स्वायस्थितैर्जतः सर्पस्तद्दृष्टितोपि वा ३
 चतुर्थादगतभानो शेषैर्वीर्यसमन्वितैः द्वितनुस्थैश्च यमलो भवतः काशवेष्टितो ४

जति इति वक्तव्यं अन्येषु नरेवं व्याचक्षते चंद्रे पापलभे वा भोमद्रेष्काणस्थे तस्मादेव शरभग्रहैः स्वायस्थितैः विकल्पेन सर्पो वा सर्पवेष्टितो वा जात इति वक्त-
 व्यम् अत्र पूर्वव्याख्या साध्वी यस्माद्भगवान् गार्गिः भोमद्रेष्काणगे चंद्रे सोम्यैरायधनस्थितैः सर्पस्तद्दृष्टितस्तुत्यापलभे विनिर्दिशेत् १ तथाच साराव-
 ल्याम् भोमद्रेष्काणगे चंद्रे लभे वा संस्थिते वदेज्जातम् द्व्येकादशगैः सोम्यैरहितैर्वेष्टितकोमुजंगो वा ३ अधुना कजरानुवेष्टितयज्ञानमनुष्टुभाह
 चतुर्थ्यदिति भानोसूर्ये चतुर्थ्यदरा शिगते मेषवृषसिंहधनिपरार्द्धमकरपूर्वाधानामन्यतमस्य शेषैरन्यैः सर्वग्रहैर्द्वितनुस्थैर्द्वि स्वभावराशिस्थितैः स्व-
 वीर्यसमन्वितैर्वीलिभिश्च काशवेष्टितो एकजरायुर्वेष्टितो यमलो जायते ४

पितृजनिष्ठी इतीन्वद्रेमसकलममपरशपतिसतिपितुः परोक्षस्मजनकस्यासन्निधौजातः तत्रपितुरसन्निधानेस्वदेशपरदेशस्थितिज्ञानमाह विदेशस्यस्या
 विवाकरेक्षुर्पचरमेत्तराशिस्थितेयज्याद्द्रेमध्याद्देशमस्थानाद्द्रेपतिते एकदशह्यदशास्येनचमाष्टमस्थानस्यैपितृविदेशस्यस्य अन्यदेशगतस्यजातः
 चद्रमसिप्रसकलममपरशपत्ययोगोनन्यथेति च्द्रेप्रसकलममपरशपति अर्कस्थिरराशिस्थेपध्याद्द्रेस्वदेशस्यस्यपितुः परोक्षेजातः अस्मिन्ने
 गेद्वित्वसान्त्येर्कमध्याद्द्रेस्वदेशपरदेशयोर्मध्योपस्थितस्युपरोक्षेजातः मार्गमध्येत्रत्यर्थः अथदिस्वद्रेप्रसकलममपरशपत्यर्कचरराशिस्थे
 स्थिरराशिस्थेषाद्वित्वभावरशिस्थेवामध्याद्द्रेषेपिवापितुः स्वदेशस्यस्यवपरोक्षेसन्निधौजातइति वक्तव्यम् तयान्वसारावल्याम् हेरायम्

पितृजनिष्ठीः परोक्षस्यलमपिदावपश्यति विदेशस्यस्वचरशेमध्याद्द्रेद्विवाकरे १
 उदयस्थपिवामेद्विजेवास्तसमागते स्थितेवातः क्षुपानाथशशाकस्कतशुक्रयो २

नीक्ष्यमाणपितृरिनेहस्मितेशशिनिजातः पेशूरणान्पूनेवान्चरोगेभानीविदेशगते १ अयान्यानपियोगाननुसुभाह उदयस्थपति
 मदेशोरुदयस्येकप्रगतेपितुः परोक्षस्यजातः वाशब्दप्रकाराय अपवाकुजेभोभेजन्चलमादस्तंससमस्थानसमागतेभासेपितुः परोक्ष
 स्थनातरति स्थितेषुलइति क्षुपानाथेच्द्रेशशाकस्कतशुचयोर्मध्यस्येशशाकस्कतोबुधः शक्रोभार्गवः अनयोर्मध्यस्थितेच्द्रेचन्द्र-
 दकोदावरन्योद्वितीये अथैवैकस्मिन्शोमध्यमागेषुर्बुधः स्थितः आद्यतमागयोर्बुधश्चकीतथापिमध्यस्यः एयविधेयोगेपितुः परा

यस्माच्चंद्राविकराशिगतौ पापयुक्तावधुक्तौ वाजीविनदृश्यमानौ वाजारजातजन्मकरौ तत्रचंद्रार्कयोर्योगः पापिनसमेत्यकिं कृतं भवति तस्माच्चंद्रार्कौ-
 वेकराशिगतौ अपापो जीवेनादृश्यमानो स पापो जीविनदृश्यमानौ अदृश्यमानौ वाजारजातजन्मकरौ निश्चयात्प्रयदति अत्रचंद्रमायदियुरुदहस्यति गृ-
 हेतद्रेष्काणतन्नवांशकद्वादशभागत्रिंशद्भागश्रीगुरुणा युक्तस्तदानजारजातइति यस्माद्भगवान्नाभिः गुरुक्षेत्रगतत्वे
 द्रेतद्युक्तेवान्यराशिगे तद्रेष्काणतदेशीवानपरेजातइव्यते ६ अधुनाजातस्थपितृबंधनयोगज्ञानवतालीयेनाह कुरुक्षेत्रगताविति कुरुक्षेत्री
 णिकूरग्रहराशयः मेघसिंहवृश्चिकमकरकुंभाः कृष्णपक्षस्थेक्षीणचंद्रेकर्कटः पापयुक्तेषु धेपिकन्यामिथुने अशोभनीपापो शनिभौमीभौ क्रू

कुरुक्षेत्रगतावशोभनीसूयुधूननवात्मजस्थितौ बद्धस्त्वपिताविदेशगःस्वेवाराशिवशादथोपधि ७
 पूर्णेशानिस्वराशिगेसौम्यैलभगतेशुभेस्करवे लग्नजलजेस्तगेपिवाचंद्रपातगताप्रसूयते ८

रक्षगतीपापक्षेत्रस्थितौसूर्याद्रवेर्धूननवात्मजस्थितौ धूनंसप्तमंनवमंमसिद्धंआत्मजस्थानंपंचमंएषामन्यतमस्थौभवतस्तदाजातस्थपिताजन
 कोबद्धीवान्य. तस्यादित्याक्रातराशिवशाद्धनदेशज्ञानमाह स्वेवाराशिवशादथोपधीति चरराशिस्थेर्केपरदेशेबद्धः स्थिरराशिस्थेर्केस्वदेशे
 द्विस्वभावेपथिमार्गेएवंराशिवशात्स्थानपरिज्ञानं अथोइत्यथंनिपातोविकल्पेनकेचिस्वेवान्चरराशिवशात्तथापधीतिपठति ७ अधुनापो
 तगताप्रसवज्ञानवैतालीयेनाह पूर्णति शशनिचंद्रेपूर्णेपरिपूर्णमंडलेतस्मिन्स्वराशिगे कर्कटस्थिते तथासौम्ये बुधे लभगते उदयस्थे शुभे
 जीवेएवंस्करवेचतुर्थस्थेपीतगतानीस्थाप्रसूयते इतिवक्तव्यम् तत्रान्यशुभैः सस्वइतिपठतिपठित्वाखेवव्याचक्षते शुभैःस्करवेचतुर्थभवनस्तु

अधुना नालयेऽस्ति जन्मपद्ममनुसुभाद् छागेति छागोपेयाः सिद्धाः प्रसिद्धाः प्रयोद्धवन्तः एतैः अगसिद्धे वृषेर्लभस्यतीः पृथामन्यतपोयुद्धिलभगतो भवति
 तस्य सौरैः षड्बाकुनेतस्मिन्डागासिद्धवृषाणामन्यतमे लभगततस्यैतत्रस्येसौरशनिश्चरः षड्बाकुनेऽभिधितत्रस्येनालवदितोऽज्जुजायते नालशब्दे-
 ननाड्याभिधीयते कस्मिन्नेनेद्वितइत्याह शर्यंशसुदशोगात्रिति शशेरशोरशरपशाशयोः लभस्यपोनपाराकस्तत्कालमुदितः सचयद्राशिसव
 धीसन्नपशिर्यस्मिन्शोकलपुरुषस्य व्यवस्थितः कालागामीत्यादिवाद्ययेन निष्कृपितस्तत्सदृशो गन्तस्मिन्नेवागेनाड्यावेदित इति वक्तव्यम् तथा
 चसाराथल्याम् सिद्धजगोभिद्धयेचूतेनालेनवेदितोजतुः लभेकुजेयसौरेशरपशसमानगन्त्रेषु ९ अधुनाजास्जातकज्ञानवशास्त्वेनाह

छागेसिद्धेचूतेलभेतस्येसौरैथवाकुजे राशयशसुदशोगात्रे जायतेनालवेदितः ५ नलमभिद्धेचगुरुर्भि-
 रोक्षतनवाशशाकरविष्णासमागतम् सपापकाकिणायुताथवाशशीपरेणजातप्रवदतिभिश्चयात् ६

नलमभिति गुरुजीवीलभमुद्यमिदुचंद्रचयदिननिरीक्षतेनपश्यति लभन्तद्रावेकशशिस्थोपृथकूस्थोवायदोभाविगुरुणानदृश्येतेतवापरेण
 जारेणजातश्रुतिनिश्चयात्प्रवदतिकथयतिपुनरः अत्रयदिलभन्तैजीवभागस्योजीवनवांशकस्याभवतः तदानपरजातश्रुतिवक्तव्यम् यस्याथव
 नेचरः अजीवभागेप्यनवीदितवाजीवेयचद्रूणविलभमेवा जातपरोद्भूतमिति श्रुतिवतिवाच्योजनेनाथनलाबलोक्तमिति १ नवाशाशाकमिति श
 शाकंन्दरविष्णासुयणसमागतसंपुक्तगुरुर्निरीक्षतेन्त्राकवेकशशिस्थोपदित्रहस्यतिनानदृश्येतेतदापरेणजातः अथवाशशीचरः सपा-
 पश्चापयद्दृष्टेणसौमनसोरेणवासुक्त तपाधिकोर्केणसूर्येणयदियुक्तोभयतिपरेणनामश्रुति अत्राप्यन्येजीषदस्थानुनतिव्याख्यानकुर्यतितदयुक्त

यस्माच्चंद्राकीविकराशिगतीपापयुक्तावधुक्तौवाजीविनदृश्यमानौवाजारजातजन्मकरी तत्रचंद्रार्कयोर्योगः पापेनसमेत्यकिंकृतंभवति तस्माच्चंद्रार्का-
 वेकराशिगतीअपापौजीविनादृश्यमानौसपापौजीविनदृश्यमानौ अदृश्यमानौवाजारजातजन्मकरीनिश्चयात्प्रवदंति अत्रचंद्रमायदिगुरुबृहस्पतिगृ-
 हेतद्रेष्काणतन्त्रवांशकद्वादशभागत्रिंशद्भागस्थोभवति अन्यत्रवाराशौगुरुणायुक्तस्तदानजारजातइति यस्माद्भगवान्वाग्निः गुरुदक्षत्रगतत्वं
 द्रुतद्युक्तेवान्यराशिगे तद्रेष्काणेतदंशवानपरैर्जातइष्यते ६ अधुनाजातस्थपितृबंधनयोगज्ञानवैतालीयेनाह क्रूरक्षंगतापिति क्रूरक्षी
 णिक्रूरग्रहराशयः मेघसिंहवृश्चिकमकरकुंभाः कृष्णपक्षस्थेक्षीणचंद्रेकर्कटः पापयुक्तेबुधेपिकन्यामिथुने अशोभनौपापौ शनिभौमीमांक्र

क्रूरक्षंगतावशोभनौसूयद्युननवात्मजस्थितौ बद्धस्वपिताविदेशगःस्ववाराशिवशादथोपथि ७
 पूर्णेशशिनिस्वराशिगेसौम्यैलभगतशुभैस्करवे लग्नैजलजेस्तगेपिवाचंद्रपातगताप्रसूयते ८

रक्षगतीपापक्षेत्रस्थितौसूर्याद्रवेर्धुननवात्मजस्थितौ धूनंसप्तमंनवमंप्रसिद्धंआत्मजस्थानंपंचमंपेषामन्यतमस्थोभवतस्तदाजातस्थपिताजन-
 कोबद्धोवान्यः तस्मादित्याक्रातराशिवधाद्धनदेशज्ञानमाह स्ववाराशिवशादथोपथिति चरराशिस्थेर्केपरदेशेबद्धः स्थिरराशिस्थेर्केस्वदेशे
 द्विस्वभावेपथिमार्गेएवंराशिवशात्स्थानपरिज्ञान अथोदित्यंनिपातोविकल्पेनकच्चिस्वेवाचरराशिवशात्तथापथीतिपठंति ७ अधुनापा-
 तगताप्रसवज्ञानवैतालीयेनाह पूर्णैति शशिनचंद्रेपूर्णेपरिपूर्णमंडलेतस्मिंश्चस्वराशिगेकर्कटस्थितेतथासौम्येबुधेलग्नगतेउदयस्थे शुभे
 जीवेएवंस्करवेचतुर्थस्थेपीतगतानौस्थाप्रसूयतेइतिवक्तव्यम् तत्रान्यशुभैः सस्वइतिपठतिपठित्वात्वेवव्याचक्षंते शुभैःस्करवेचतुर्थभवन्मु

भ्रमिति ब्रह्मवचननघटते लभुधुत्का शकृद्ब्रह्मस्य तीरोपी शकृत्मा सुभयित्पेव प्रामोति भ्रमिथति शर्मोति तस्यादेवमवधीयते पूर्णम्बद्रमाः शकृद्ब्रह्मस्यति
 न्यापुक्तो भवति तत्राकृभ्रिति भवति एतच्चमपलभतत्रस्ये बुधे पूर्णे च्चद्रे सुकचहस्पतिभ्या समाप्तुके कर्कटव्यवस्थिते सर्व युज्यत इति अपपाठो म
 ध्यायानेन युक्त यस्मान्मफरावस्थिते र्ककटस्थश्चद्रमाः पूर्णो भवति मकरव्यवस्थिते चाकर्मकराच्चतुर्धे प्रवने मेरेषु धस्य सप्तवो नास्ति किं
 पुनर्कचत्सप्तमराशौ कर्कटकेशकस्याप्युस्यानमिति तस्मान्चद्रे मेकरे इति सचम्ये कवचनात एव पाठा व्याय्याः सुप्तसुरव इति तत्कचजीवो-
 व्याख्याताः इत्यने बुधोलभगतस्तस्मान्चतुर्थे सुकस्यावस्थानेन भवति अतो जीव इति व्याख्यात केचित्पूर्वशास्त्रात्सारेणेति शुक्रइच्छति अथपात

आप्योदयमाप्यगः शशीसपूर्णाः समवेक्षते यवा मेधूरणवधुलभगाः स्यात्सृतिः सलिलेन सशयः ९

पुनाभ्रमवपोगोद्वितीयाः लभेजलज इति त्रुमेजलजेजलपशौ कर्कटमकरपश्चिमार्द्धी नानामन्थतमेतस्यावस्त्वगेससप्तस्थानस्ये च्चद्रे पूर्णविः पूर्णचिपोतग
 तेव नसृपत इति चारालु प्रकाशयो ८ अथोरकूमध्यप्रसवज्ञानवैतालीयेनाह आप्योदय इति आप्यराशया मकरपश्चार्द्धिके पीनास्तेषामन्थतमस्योदये
 आप्योदयजलराशित्तन्नभवति शशीन्चिद्रश्वाप्यगो नलराशिस्वः तदासृतिः प्रसवः सलिले जलसमीपेन सशयः निम्बया ह्यन्व्यः अथवासपूर्णाः शशीलु मसमाप्य
 दयसमवेक्षते परपति तथापि सलिले जलसमीपे प्रसृतिः मेधूरणवधुलभ इति अथवाप्यराशुपगते मेधूरणवधुलभगमेधूरणदुग्धमेव धुस्थानेन त्रुयलभामल
 धगे स्थितास्यपदे तयापि सलित्प्रसृतिरिति च्चद्रेत् तपत्प्रसागपस्याम् सलिलमलमेचद्रे जलपशौ वीस्यते चवपूर्णः प्रसवसलिले विद्याद्ब्रह्मदयदशगन्धयरा ९

अधुनाबंधनागारावटयोः प्रसवज्ञानवैतालियेनाह उदयेति उदयोलम्बुडपञ्चः तथोरुदयोडुपर्योरकराशिस्थयोयमेसौरे व्यष्टस्थिते द्वादशस्थितस्मिञ्च-
 पापनिरीक्षितेगुस्यांबंधनागारेप्रसूयतेइतिवक्तव्यं सौरेशनेश्वरेअलिकर्कियुतेराश्विककुलीरथोरन्यतमस्थेविलम्बगेतस्मिञ्चशीतकरेक्षितेचंद्रदृष्टेः वटेश्व
 षेप्रसूतिर्वक्तव्या १० अथक्रीडागृहदेवालयसोरवरभूमिप्रदेशेषुप्रसवज्ञानवैतालियेनाह मदेति मदेशनेश्वरेऽङ्गतेजलराशिस्थेतथाभूतेविलम्बगे-
 प्राग्लम्बेकमात्यरिपाट्याबुधसूर्यदुनिरीक्षितेबुधक्रीडाभवनसुरालयेसोरवरभूमिबुचप्रसूयतइतिवदेत् एतदुक्तमवति शनैश्वरेजलराशिस्थेलम्ब
 गतेबुधनिरीक्षितेबुधदृष्टेक्रीडाभवनेरतिगृहेप्रसूयते एवसूर्येपार्केणनिरीक्षितेसोरवरभूमिबुसवालुकास्ववनिषुमसूयतइति ११ अथशमशानरभ्यप्र

उदयोडुपयोव्यष्टस्थितेगुस्यांपापनिरीक्षितेयमे अलिकर्कियुतेविलम्बगेसौरेशीतकरेक्षितेवटे १०
 मंदङ्गगेतविलम्बगेबुधसूर्यदुनिरीक्षितेकमात् क्रीडाभवनेसुरालयेसोरवरभूमिबुचप्रसूयते ११

देशामिशालानृपदेवगृहेगोकुलशिल्पालयप्रसवज्ञानमेवोपजातिक्रयाह नृलम्बगमिति पूर्वश्लोकात्तुमुदइत्यनुवर्तते प्रत्यासन्नत्वात् नृलम्बगंनराशिल
 मेस्थितंनरराशयोमिथुनकन्यातुलाधन्विपूर्वाषुक्रुभाः पत्रगतंशनैश्वरंकुजोऽगारकः प्रेक्ष्यदृष्ट्वाभौमायदिपश्यति तदाशमशानेप्रसवजन्मकरोति के
 चिन्नृलम्बदर्शीक्षितिजइतिपठति नृलम्बगपश्यतितच्छीलोनृलम्बदर्शीक्षितिजः रभ्येसितेदूइति नरराशिलम्बगतंशनैश्वरयुक्तंसितः शुकः इंदुश्वदो
 वापश्यतितदारभ्येऽरमणीयमंदिरेजन्माएवंविधसौरं गुरुर्जीवः पश्यतितदाऽअग्निहोत्रेऽग्निशालायाएवंविधसौरिराकिः पश्यति तदानरेद्रामरगाकुले

लवांस्तत्समानगोचरे मार्गगृहसमीपिषु प्रसवीवक्तव्यः अत्रपूर्वोक्तयोगाभावे राश्यंशसमानगोचरमार्गादिषु प्रसवीवक्तव्यः तेषां संप्रवेयोगोक्तप्रदेशेष्वेव
प्रसवीवक्तव्यः १३ अथयस्मिन्योगे जातो मात्रात्यज्यते यस्मिंश्च योगे जातस्त्यक्तोपि मात्रादीर्घायुः सुखी च भवति तद्योगद्वयं वैतालीयेनाह आराके-
ति चंद्रशशिन्यारार्कजयोर्भौमसौरयोरेकराशिगतयोस्त्रिकोणेन वमस्थे पंचमस्थे वाऽस्ते च सप्तमस्थाने स्थिते जातो बयामात्रा विसृज्यते त्यज्यते
एवंविधयोगे चंद्रमसि अमरराजमंत्रिणा गुरुणा दृष्टे मात्रात्यक्तोपि परहस्तगतोपि दीर्घायुः चिरजीवी सुखभाक् च सुविभोगी भवति १४ अथय-
स्मिन्योगे जातो मात्रात्यक्तो विनश्यति तद्दूसंततिलकेनाह पापेक्षित इति तु हिनगोचंद्रपापेक्षिते पापगृहदृष्टे सौरैर्णार्कैण वेत्यर्थः तथा भूते उदये
लभे स्थिते कुजे भौमेऽस्ते सप्तमस्थानस्थे जातो मात्रात्यक्तो विनश्यति म्रियते इत्यर्थः कुजार्कजयोरिति तथा तेनैव प्रकारेण लगते चंद्रमसि पापे

आसार्कज्ञयोस्त्रिकोणे चंद्रेऽस्ते च विसृज्यते बया दृष्टे मरराजमंत्रिणा दीर्घायुः सुखभाक् च सस्मृतः १४

क्षिते सूर्यदृष्टे कुजार्कजयोर्भौमशने श्वरयोराये एकदशस्थितयोर्जातो मात्रात्यक्तोपि विनश्यति म्रियते इत्यर्थः सौम्येपि पश्यतीति पूर्वोक्तयोगस्थे चंद्रमसि
पापदृष्टे सौम्येषु मंत्रहेपि पश्यति सतु जातो मात्रात्यज्यते त्यक्तोपि यादृग्वर्णप्रभुणा सौम्यग्रहेण चंद्रमादृष्टस्तथा विधस्य हस्तमैतितादृग्वर्णस्य ब्रा-
ह्मणादेहस्तगच्छति तेन उत्यापितो जिविति च अथास्मिन् वयोगे स्थितश्चंद्रमापापेन कुजेन सूर्येण सौरैण वा दृश्यतेऽन्येन सौम्यग्रहेण च दृश्यते त-
दाजातस्तथोदृष्टग्रहयोर्बलवान्तादृग्वर्णस्य ब्राह्मणादेहस्तगतोपि विनश्यति यदुक्तं सौम्ये तरेषु परहस्तगतोप्यनाशुरिति ननु यथायायोगस्थे
चंद्रमसि सौम्यैः पापैश्च दृश्यमाने मात्रात्यक्तो विनश्यतीत्यभिहितं तत्र क्षत्रियवैश्यभूद्रवर्णसंकरादिषु हस्तगतः सर्वेष्वेव विनाशमा-

पुनरेतद्गृहे प्रजवे रामनिअमरगृहे देवागारे वागोकुले वागोशास्त्रया प्रवृत्तिः अन्यएवमेव बुधेन रक्षसोरे शिल्पालये शिल्पिगृहे चित्रपुस्तककूपवर्धकिप्रभृतीना
 शिल्पिनाप्रसिद्धानामन्यतयस्यगृहे प्रवृत्तिरिति तथात्साणवल्थाप रक्तेजलजपिलघे भिडोपाने बुधे स्थिते प्रसक्ता रविणा देवागारे तद्योस्वरे च यच्चरे
 ण १ आरण्यप्रचलमेगिरि कन्दुगंतयानरविलमेरुधिरे स्थिते रामशाने शिल्पिकनिलये च सोम्येन तथात्तवा दरायणाः सूर्ये स्थिते गोतृपदे ववासे शुक्रे
 दुजाभारमणीयदेशे सुरेन्द्रहृदि जवन्दिहोचिनरोदये समभवति सूतिम् १२ अथ प्रसवे देशज्ञानवैतालीयेनाह रायरीति राशिञ्च अशञ्च
 तद्वापरराशिशिल्पिभराशिरशोनवाशका समराशेत्तन्वाशाशकस्ववायः समाना सरशास्त्रस्वीयोगोचरोविषयः स्वचराञ्च सर्वइत्यनेन प्रदर्शितः तत्रय

त्रुलमगयेस्यकुलाशमशानेरस्येसिते द्रुगुरुमिहोत्रे रविर्नरेद्वामरगोकुलेषु शिल्पालयेन प्रसूचकरोति १२
 राश्यंशसमानगोचरे मार्गे जन्मचरस्थिरगृहे स्वदेशिगते स्वमदिरवलयागोस्फुल्लमशकक्षयाः १३

स्मिन्मन्त्रदेशोयोयोराशिक्रूपा प्राणीस्त्वरतितत्रभोमार्गं यथात्तस्मिन्जन्मपादिचरालमस्तन्वाशाशकोवाग्रदिचरोभवति अथलभराशिल्लन
 वाशाश्वेवास्विरस्तदाशिक्रूपतुल्यस्यप्राणिनः यस्मिन्गृहे यत्र प्रसवे सतितत्स्थाने राशिस्रूपतुल्यस्यप्राणिनोपग्रहसमीपत्तत्रमसवइत्यर्थः स्व
 ह्योशगतइति चरस्यस्थिरस्यदिस्तुभाषस्यवागोशेर्लमगतस्य स्वक्षोराआत्पीयनवाशाशकोदयायदाभवतितदास्वमदिर आत्पीयगृहे एकजन्मवत्तव्य-
 म् तत्रउपरशसमानगोचरे मार्गे जन्मइत्यादिसामान्येनोक्तं तत्रज्ञायते किलमपशिसमानगोचरे किमशसमानगोचरे प्रसवादेशः क्रियतात
 दर्यमयनिम्नया बलयोगादिति अशकमेनवाशका करक्षराशिका अनयोर्बलयोगात्कठमस्यवस्थानज्ञानान्नर्त्तयन्तः
 शोर्नवाशाकाराशोश्चयोर्न

लवांस्तत्समानगोचरे मार्गगृहसमीपेषु प्रसवीवक्तव्यः अत्रपूर्वोक्तयोगाभावे राश्यंशसमानगोचरमार्गादिषु प्रसवीवक्तव्यः तेषां संप्रवेयोगोक्तप्रदेशेष्वेव
प्रसवीवक्तव्यः १३ अथयस्मिन्योगेजातो मात्रात्यज्यते यस्मिंश्चयोगेजातस्त्यक्तोपि मात्रादीर्घायुः सुखी च भवति तद्योगद्वयं वेतालीयेनाह आराके-
ति चंद्रेशशिन्यारार्कजयोर्भौमसौरयोरेकराशिगतयोस्त्रिकोणेन वमस्थे वाऽस्ते च सप्तमे स्थाने स्थिते जातो बयामात्रा विसृज्यते त्यज्यते
एवंविधयोगे चंद्रमसि अमरराजमंत्रिणा गुरुणा दृष्टे मात्रात्यक्तोपि परहस्तगतोपि दीर्घायुः चिरजीवी सुखभाक् च सुविभोगी भवति १४ अथय-
स्मिन्योगेजातो मात्रात्यक्तो विनश्यति तद्दसंतिलकेनाह यापेक्षित इति तु हिनगो चंद्रपापेक्षिते पापगृहदृष्टे सौरेणार्कैण वेत्यर्थः तथाभूते उदये
तमे स्थिते कुजे भौमेऽस्ते सप्तमस्थानस्थे जातो मात्रात्यक्तो विनश्यति म्रियत इत्यर्थः कुजार्कजयो रिति तथातेनैव प्रकारेण लग्नगते चंद्रमसि पापे

आराकं ज्योस्त्रिकोणे चंद्रेऽस्ते च विसृज्यते वया दृष्टे मरराजमंत्रिणा दीर्घायुः सुखभाक् च सस्मृतः १४

क्षिते सूर्ये दृष्टे कुजार्कजयोर्भौमशनैश्चरयो राथे एकादशस्थितयोर्जातो मात्रात्यक्तोपि विनश्यति म्रियत इत्यर्थः सौम्येपि पश्यतीति पूर्वोक्तयोगस्थे चंद्रमसि
पापदृष्टे सौम्यशुभग्रहेपि पश्यति सप्तुजातो मात्रात्यज्यते त्यक्तोपि यादृग्वर्णप्रभुणा सौम्यग्रहेण चंद्रमादृष्टस्तथा विधस्य हस्तमितादृग्वर्णस्य ब्रा-
ह्मणादेर्दृष्टं गच्छति तेन उल्यापितो जीवति च अथास्मिन् वयोगे स्थितश्चंद्रमापापेन कुजेन सूर्येण सौरेणा वा दृश्यतेऽन्येन सौम्यग्रहेण च दृश्यते त-
दाजातस्तद्योर्दृष्टग्रहयोर्बलवान्तादृग्वर्णस्य ब्राह्मणादेर्दृष्टं गतोपि विनश्यति यदुक्तं सौम्ये तरेषु परहस्तगतोप्यनायुरिति ननु यथायोगस्थे
चंद्रमसि सौम्यैः पापैश्च दृश्यमाने मात्रात्यक्तो विनश्यतीत्यभिहितं तत्र क्षत्रियवैश्यभूद्रवणसंकरादिषु हस्तगतः सर्वेषु विनाशमा-

भ्रौतिकवहनम्भमानात्वम्भः क्षत्रियादिवर्णसंकरगताम्भजीवमानादश्यते तस्मात्पूर्वलोकादृष्टेः परराजमन्त्रिणादीर्घायु सुखभाक्त्वसस्मृत इत्येतदिहशेष
 भूतमवगतव्य तस्माद्दुर्धेनशुक्रेणराययादर्शितयोगस्यम्भ्रमादश्यते जीवेननदश्यतेतदापरहृत्स्तगतोपिभ्रियते यदापापनसोभ्यनपादश्यमानोपिजीविनदृ
 श्यतेतदादृष्टग्रहवलपशात्तदुर्णस्यम्भ्राह्मणादेर्हस्तगतोजीवति तथान्वसारावल्याम् भ्रियतेपापैर्दृष्टःशशिविलम्बेकुजेक्रेगेल्यक्त लम्बाचलाभगतयोर्वसु
 धासक्तमदयोरेषम् पर्यतिसोम्यावलवान्पादगृह्यतितादशोजात शक्तपापग्रहदृष्टेपरैर्गृहीतोप्यसौभ्रियते सर्वेव्येतेधुपदायोगधुराशिसुरैस्त्र्यसदृष्ट भवति
 तदादीर्घायुर्हस्तगतासर्ववर्णेषु १५ अधुनाप्रसवगृहज्ञानवैतालीयेनाद् पितृमातृशक्तिभिवृमातृगृहादिवर्किक्रकवित्यादिनोक्ता तद्वलासिवृमातृग्रहवीयासि

यापेक्षितेतुहिनगावुदयेकुजेऽस्तेत्यक्तोविनश्यतिकुलार्कज्येस्तथाये सौम्येषिपश्यतितथाविधहृत्तमेतिसौम्येतेरुपपद्स्तगतोप्य
 नायु १५ पितृमातृगृहेषुतद्वलात्तकशालादिषुनीच्येगै शक्तेः यद्विनेकगतस्तुवीक्षितालम्बवृक्विजनप्रसूयत १६

तृमातृगृहेषुप्रसूयतशक्तिवरेत् तदाकेशनैम्भरयोस्त्यतमेवलषतिपितृगृहेपितृष्वसृषिवृव्यादिसंबन्धिगृहेप्रसूतिः एवमातृग्रहयोश्चद्रशुकपोरन्त्यतमेवलव
 तिमातृगृहेमातृष्वसृषुमातृलादिगृहेप्रसूतिः तकशालादिषुनीच्येगै शुभैरिति बहुक्वनात्सुवीगवशभग्रहा यदानेनित्याभवतितदात्तकुरुषुषसेषुशालासुभ्राका
 रसमीपेषुप्रसवोषाच्यु आदिग्रहणान्दीकूपारामपर्वतादिग्रदेशेचनार्हतेषुइति यद्विनेकयतैरिति नीच्येगैः शुभैरित्यनुवर्ततेसर्वेषुभ्रमहाः नीचगतस्तेल
 मेदुउदपंचंद्रषुभाव्येकराशिगुतीग्रहे बहुक्वनात्त्रिमभृतिभिर्यदानदश्यतेतदाक्विजनेनगरहितस्थानेऽटव्यांप्रसूतिरिति यदापुनरेकस्यैबहुभिःग्रहैर्य
 दात्तमेदुदश्येततदाज्जनाब्धिर्गोप्रसूतिरिति तथान्वसारावल्या पितृमातृग्रहेवर्गतत्क्वजनगृहेषुवलयोगान् प्राकारतकनदेषुचप्रसूतिर्नीचाभि

ती. सोम्ये. नक्षत्रे लगेन्द्रयद्येकस्याग्रहास्तदाटव्याम् १६ अधुना दीपसंभवासंभवभूषदेशे प्रसवज्ञानं गर्भमोक्षं भातुः क्लेशज्ञानं मंदाक्रांतयाह मंदक्षंशिशु इति
 शशिनचंद्रे यत्र तत्र राशौ मंदक्षंशिशोने अरस्थ नवभागे मकरकुम्भयो रन्यतमांशकस्थे तमस्य धकारे सूतिकाशयनवक्तव्य हिबुके लमाच्चतुर्थस्थे चंद्रे धकार
 एव शयनं यत्र तत्रावस्थिते चंद्रे मंद्नेन सौरिण दृष्टेऽधकार एव अङ्गगेवा अङ्गराशी अत्र कर्कटमीनौ द्वौ विज्ञेयो मकरकुम्भयो रक्तत्वान् मंदक्षंशिशु इत्यादिने
 ति तेन यत्र तत्र राशौ कर्कटनवाशकस्थे चंद्रे मध्यं धकार एव मीनवांशकस्थे वा तमस्य धकार एव तद्युक्ते वेति तदिति सौरः परामुश्यते यत्र तत्राव-
 स्थिते चंद्रे सौरयुक्ते धकार एव एवं निषेककालेन शयनमपि सर्वेष्वेतेषु योगेषु यदा कर्कटः चंद्रमा भवति तदा धकार एव यस्माद्यवनम्बरः सौरांशकस्थे

मंदक्षंशिशु शिनि हिबुके मंद दृष्टेऽङ्गगेवा तद्युक्ते वा तमसि शयनं नीचसंस्थे अशुभमौ
 यद्दक्षंशिशु जति हरिजं गर्भमोक्षस्तु तद्व्यापि अथ द्रास्मर सुखगतेः क्लेशमाहुर्जनन्याः १७

शशनिप्रलम्बे जलारव्यांशकमाश्रिते वा स्वांशास्थिते केंद्रगते कृजे वा जातस्तमिस्त्रे यदि नार्कदृष्टः १ अन्येषां मंतयथा सूर्ये बलवति भौमे न दृष्टे स-
 त्त्वपियोगे बंधकाराभावः तथा च सारावल्याम् बलवति सूर्ये दृष्टे च द्रुदीपाधराक्षिपुत्रेण अन्यैर्व्यपगतवरीर्यैः सूतीज्योतिस्तृणैर्भवति सौरांशो ज-
 ल्जांशो चंद्रैः क्युते यवा हिबुके तदृष्टे वा कुयति मसि प्रसवनसंदेहः नीचसंस्थे अशुभमौ शयनमित्यनुवर्तते बहुवचननाद्यथा स भवत्प्रभृतिभिर्ग्रहे नीचस्थे-
 भूमौ शयनवान् अम् भूशाब्देनात्र तृणास्तृता भूज्ञेया केवल्लुभस्थे चतुर्थस्थे वा नीचगते चंद्रे भूशयनमिच्छति यथा सारावल्याम् नीचस्थे भूशयनं च
 द्रेष्ययवा सारवेधिलमेवा यद्ददिति प्रसवलमराशियद्दधेन प्रकारेण हरिजं प्रजस्युदयलेखापरित्यजति तद्वत्तेनैव प्रकारेणानार्थगर्भमोक्षोवाच्यः

यत्राकाशमृम्यासहस्रकसमतादूरयतेतदस्मिन् उक्तं हस्त्रिमिति गगनमबनीसप्तकमिषलस्यतेपथेक्तेषु तद्यथा शीर्षोदयेषुलभेपृसनास्यो
 रदशयतोर्गभिस्यमासावाच्यं पृषोदयेष्वपोमुखस्यपृष्ठदर्शयतः मीनोदयेष्वर्षदशयतः तथान्वसाराचन्याम् शीर्षोदयेष्विलभेपृध्मिप्रसवे-
 न्यथोदयेचरणौ उभयोदयेचइस्तीः शूभदृशेगोभनोन्याबाकः केचिदेवव्याचसते यथालभाधिपोनवाशकाधियोरा लमस्योवाग्रहोवक्रोभव
 तिलबावैपरीत्येनगर्भमोक्षोभवति तयान्वमणित्यः लभाधिपेशकपतीलमस्येवकितेग्रहेष्वयथा विपरीतगतीमोक्षोवाच्योगर्भस्यसंफलेषाः
 पापेति पापमईश्वद्रगतैः शशिनासहृन्ववस्यितैः स्मरयतेलभात्ससमस्यैर्षी सुरवगतिश्रुतैः स्थैर्षीप्रसवकालेजनन्या मातुः कुत्रामाहः कस्तकय
 र्थतिसूरयः तथान्वसाराकल्याम् क्लेशोमातुः शूरैर्बिज्वस्तगतैः शशाकयुक्तैर्षी १७ अयदीपपृष्ठद्वाराजलमिद्रक्जयाह स्नेहः शशाक्यदिति शशाक्य

स्नेह शशाकाकावुदयान्चवर्तिर्दीर्घिकपुक्तर्षीवशाश्व रोधैः

त्रग्रक्लेशोपाच्याः जन्मकालेपूर्णेचंद्रमसिस्नेहेनपूर्णेदीपुभाजनवक्तव्य क्षीणेक्षीणस्नेहाकमिति तथान्वसाराकल्याम् क्षीणपूर्णाः पूर्णेशशिमिही
 णेसयस्तुतेलस्य यदेवतदाभाषास्यापासर्वेषामथकारप्रसवोभवति तस्मादयुक्तमेतत् तेनयत्रशौचद्रमाभ्यवस्थितस्तत्रयदिराशिप्रारंभे-
 स्थितोभवतितदावीपभाजनंस्नेहेनपूर्णवक्तव्य यत्रयश्चवसानेस्थितक्लेशस्नेहोतदीपस्नेहुरहित मध्यमार्तेऽर्धम् अन्यत्रानुपातारिति उदया
 श्वर्तिकः उदयाल्लुमारीपवर्तिरुदया लभारभेतत्क्षणादन्तावर्तिरुदया मध्येअध्वर्यावर्तिकः लुभावसानेवर्तिदाहोवाच्यः अंतरलुपातः तथाच
 साराकल्याम् यावन्नूभाद्रुदितवर्तिर्दग्धास्तुतावतीभवति दीर्घिकपुक्तर्षीवशाश्वरोधैः अर्कैरिस्तपुक्तशिवशाश्वराधोदीपोवाच्या कत्रवररा-

शिव्यवस्थितेके संचार्यमाणो दीप आदेश्यः स्थिरराशिस्थेके एकदेशस्थः द्विस्वभावस्थेके चालितः प्रतिष्ठित इति केचिद्दंति यथायस्मिन्नाशावर्केः
 स्थितः सराशिर्यस्यां दिशि स्थितः प्रागादीशः क्रियत्पृथक् पृथक् के देत्यादिना प्रदर्शितस्यां दिशि दीप आदेश्यः अन्ये एव दंति यथायस्यां दिशि अर्कश्च
 मवशेनाष्टमहरकल्पनयाष्टसु द्विसु परिपन्नामति तेनेषु क्रमेणायस्यां दिशिव्यवस्थितः तस्यां दिशि गृहस्थदीपस्थानमिति तथा च सारावल्याम् हाद
 शभागविभक्त्या सुगृहे व्यवस्थिते सहस्रांशो दीपश्चरुस्थिरादिषु तथैव वाच्यः प्रसवकाले अत्र प्राच्यादिगृहे द्वादशधा विभज्य मेषादिगणनया कुरा
 शिर्यत्र भवति तत्र दीपस्थानमिति केचिद्दंति तत्र मणिस्थः लभस्य योत्र वपौ निर्दिष्टे स्तेनवतिरा

द्वारं चतद्वास्तुनिकेन्द्रसंस्थैर्दीपगृहेषु विधिसमन्वितैर्वा १८

देशया द्वारं चतद्वास्तुनीति तद्वास्तुनि स्तूतिका गृहे लभालेन्द्रस्थैर्दीपैर्द्वारदेशः कार्यः तस्य गृहस्थयादिक्रान्धाचारविस्तुक्लोहिततमेत्यादि नोक्तात्
 द्विगमिभुखं स्तूतिका गृहं वक्तव्यं बहुषुकेन्द्रेषु बलवद्गृहवशात् न्यूनेषुकेन्द्रेषु तल्लभराशिवशात् लभस्ययादिकृतदभिभुखं स्तूतिका गृहद्वारं तथा च मणि
 केउक्तं द्वारं वास्तुनिकेन्द्रोपगता इहादसति वा विलग्नसति अन्येवदति यथा लभद्वादशभागराशिदिगभिभुखं स्तूतिका गृहद्वारं तथा च मणि
 स्थः लभेयो द्विरसस्तदभिभुखं स्तूतिका गृहद्वारं एतच्च संवादेनापि दृष्टमिति वीर्यसमन्वितादिसुत्तरत्र संबध्यते केचिद्दंति यथा वीर्यसमन्वि
 तात् गृहाद्गृहद्वारं चतद् तथा च सारावल्याम् वासगृहो धानगतं द्वारं दिक्पालकाङ्क्षोपेतादिति १८

अपुनासृत्तिकाशुहस्वकूपज्ञानशार्दूलविभ्रीडितेनाह जीर्णसंस्तुतमिति वीर्यसमन्वितादित्यसुषर्तते सर्वग्रहेभ्योर्कनेसौरेवीर्यवतिसवले जीर्णमि-
 त्तिचिरतने मूपाससृत्तिसूतिकाशुहपकञ्च क्षितिसुते मीमेवलबत्यभिनादग्ध शीतगोचद्रेनव शक्यपक्षेउपदिसवदेत् यस्याद्यनेश्वर सचर्द्ध
 तानद्रमसोपविष्टमिति काष्ठाद्यनरुदंस्वाधितिखावादित्येकाष्ठाद्यदास्त्वहृत् नहृदमसार शशिसतेतुधेतद्रुह अनेकशिल्प्युद्धवंवहृद्विधशिल्पि
 रस्ति रय्यन्विनयुतमिति मृगुजेश्चक्रैरम्यग्मणीयमनारयन्पर नवनृतनेचित्रयुतचित्रकर्मपुक्त जीवयुरीरोहदन्धिरकालस्यापिचक्रस्मिन्निक्राधि
 स्रदेर्हृद्वानृगृहसमीपस्थैरन्यग्रहेः सामतपूर्वसिमात्सर्वदिसुयथोपरिष्ठावदेद्गुणात् सामतपूर्वापतिवशिकवेशमनासामताश्चमेगेत्यर्थः यथा

जीर्णसस्तुतमर्कजेक्षितिसुतेदग्धनवशीतगौकाष्ठाद्यनहृदरवीशशिसुतेतन्नेकशिल्प्युद्धवम् रय्यन्वित्रयुतनयन्मृगुजे
 जीवेहृदमदिरचक्रस्यैभ्ययोपदेशस्त्वनासामतपूर्वावदेत् १९

स्तेनैव क्रमेणसृत्तिकाशुहस्यानानिमित्तवेशमगृह्णाणिवान्यानि अन्येसामतपूर्वापितिपठति सामतानृहपयत्तपृथिकारचनामिति तथासाराव
 त्याम् मवनग्रहसयोगः प्रतिवेशमाश्रितनोपान्म देशालयाद्युपाचकेशविहाराद्यवस्करस्यान निद्रागृहनभास्करशशिकुजयुरुभागवार्कि
 बुधयोगात् अत्राचार्येणभूमिकाममाजानोक्ति त्रिशालदिशालज्ञानचतदुच्यते बृहस्पतौककेदस्येपरमाञ्चा इष्टलभात् दुःशमरोहिभूमिकमु
 त्रभागेष्ववाकुस्थितेभिर्भूमिकञ्च भागस्येत्तुभूमिकधनुषिसथलेदुःशमस्यानस्यैयुरी त्रिशालतद्रुहमिसुनकन्यामीनस्यैदिशालंउत्कषत्स
 ल्पनातके मुठञ्चेदशमस्यैरिन्विचतभूमिककरोतिग्रह भनधिसचलेत्रिशालस्त्रिजान्पञ्चोत्कषत्सि

गृहदात्तमहस्मपुरतः पूत्र्याद्युपाचयोर्वाऽन्येग्रहाव्यवसि

अथसप्तमस्तवास्तुनिकसूतिकागृहमितितद्विज्ञानदोधकेनाह मेधेति मेषप्रसिद्धः कुलीरः कर्कटः तुलानुलएव अलिर्दृश्विकः घटः कुंभः एषामन्यतमे
 लनेवास्तुनिप्रागभागेसूतिकास्थानवत्कव्यं अंशेवा उत्तरतोगुरुसौम्यगृहेषुगुरुगृहेधन्विमीनो सौम्यगृहेमिथुनकन्धेएतेषुलनेषुतदंशकेचोत्तरतोवा
 स्तुनिसूतिकागृहंवाच्यम् वृषेणतदंशकेनचगृहपञ्चिमभागेसूतिकागृहं मृगसिंहोमकरकेसरिणोदक्षिणभागकराविति दक्षिणभागेसूतिकागृहं
 कुरुतः २० अथसूतिकागृहेक्षशयनमितितस्मान्वैतालीयेनाह प्राच्यादिगृहेति गृहेसूतिकावेशमनिप्राच्यादिदिशिपूर्वाद्यास्वष्टसुदिस्तुक्रियां
 योमेषादयोराराशयः द्वौद्वौचतस्रुषुदिस्तुकोणगताविकथाद्विभूर्तयोद्विस्वभावाः तद्यथा मेषवृषयोर्लभयोर्गृहस्यप्राग्विभागेसूतिकाशयन

मेषकुलीरतुलालिघटैः प्रागुत्तरतोगुरुसौम्यगृहेषु
 पञ्चिमतश्चवृषेणनिवासोदक्षिणभागकरोमृगसिंहा २०

मिथुनेआग्नेय्यां कर्कसिंहयोर्दक्षिणे कन्याथानैर्ऋत्येतुलावृश्चिकयोःपश्चिमे धनुषिवायव्ये मकरकुंभयोःउत्तरे मीनेऐशानेइति एषएवविधिः श
 य्यास्वषिवक्तव्यः अतउक्तशय्यास्वपिवास्तुवहूददिति किंत्वयंविशेषः पादैः षड्विजिनवांत्यसंस्थितैरिति इहरवद्वापादाः षड्विजिनवात्याराशयः लग्नात्ष
 षट्तीयनवमद्वादशाराशयः पादाः परिकल्प्याः तत्रैतज्जातयेनलग्नेनप्रसवस्तदुक्तदिशिशय्यायाः शिरस्तस्मादेवषड्विजिनवात्याः पादाः तत्रद्वादशलृता
 योपूर्वपादौ तत्रापितृतीयोर्दक्षिणः पादोद्वादशोवामः षष्ठनवमौपश्चिमपादौ तत्रापिषष्ठोदक्षिणोनवमोवामः लग्नद्वितीयोशीर्षभागः चतुर्थपंचमौ
 दक्षिणमंगंसप्तमाष्टमौपादात्तभागः दशमैकादशोवामंगंप्रयोजनंविनतत्वयमलक्षैः क्रूरैस्तुतुल्यउपघातइति यत्रद्विस्वभावाराशयः स्थितास्त

अविनतल यत्रपापाकृतस्तदहरीवोपयातः एवसदैवानुपपन्नबद्वागप्रसगाः यस्मादवश्यकश्चिविषयमलक्षेणपापग्रहेर्भवितव्य तस्माद्यत्रयमलद
 सौम्यपहस्वामियुतदृष्टतत्ररिनतत्वपापग्रहोपस्वोन्वयाशिक्षेणमित्रक्षेत्रस्पोशकमफलकरोनभवतीति २१ अधुनोपसृत्तिकामसंख्यामनुसृत्याह
 चद्रढमेति तस्मादारभ्यपत्रशशीचंद्रमाव्यवस्थितस्तदंतरैतयोर्मीथ्ययावतोग्रहाव्यवस्थितास्तेचद्रलमातरगताग्रहास्तकपसृत्तिकाः स्युः ताव
 त्सरव्याउपसृत्तिका समीपवर्तिन्य स्त्रियः स्युर्भवेयुः तान्त्रग्रहजातिवयोवर्णरूपाः तुधाचसारावल्पामु शशिलमविवरयुक्ताग्रहदुल्यया
 सृत्तिकाश्चविज्ञेयाः अनुदितचक्रार्धयुतैरतर्बहिरन्यथावदत्येकै लक्षणरूपविभूषणयोग्यास्तासाशकर्मयोगात् क्रूरैर्विख्यदेहालक्षणहीना
 शरीरमहिनाश्च मिथ्यमध्यमरूपाबलसहितैः सर्वमेतदवधार्य बहिरतश्चेति तत्रयावतोग्रहादृश्यतेचक्रार्धव्यवस्थितास्तावत्सारव्याउप

स्युतैः २१

प्राच्यादिगृहिक्रियाद्योद्दोद्दोकोषागताहिमूर्तयः शय्यास्वपिवास्तुबहूदेत्यादैःषट्त्रिनवात्यसस्युतैः २१
 सृत्तिकागृहवक्षेवक्तव्याः यावतश्चदृश्येचक्रार्धव्यवस्थितास्तावित्सस्युत्तयावतूदरितामगास्तथाहादुशैकादशादशाम
 नवमाद्युपाराशयल्लयासुसमराशेर्लमादितभागतुल्याशादृश्यमघरोपमदृश्यामिति अन्यथापरेक्षपरेअन्येआचार्याअन्यथाः न्येनप्रकारेणदृश्य
 चक्रार्धेअन्यतरगतावर्णयति अदृश्यैवास्त्यस्याज्ञेयाः तयात्कजीषशामाउदृषशशिमध्यस्यैग्रहेः स्युरुपसृत्तिकस्तत्र उदगार्धस्यैवाद्येदक्षिणैरग
 रैज्ञेयाःएतदवधार्यस्वनामिप्रेत यतोनेनेवस्त्वज्जातकेडक शशिलनातरसंस्थ्याग्रहदुल्ययाः सृत्तिकाश्चयक्तव्याः उदगार्धेअन्यतरगावस्थ्याश्चकस्य
 र्हेः नान्यतरगतावर्णयति अदृश्यैवास्त्यस्याज्ञेयाः तयात्कजीषशामाउदृषशशिमध्यस्यैग्रहेः स्युरुपसृत्तिकस्तत्र उदगार्धस्यैवाद्येदक्षिणैरग

गानभवति तथापिग्रहसंख्यासूक्तिकासमवायत्रबहुजनप्रसूतियोगेन भवितव्यमिति २२ अथजातस्यस्वरूपपादिज्ञानदीधेकेनाह लभेति जन्मकाले लभे
 योनवाशकउदितस्तस्ययः स्वामीसलमनवाशप तत्तुल्यतनुस्तदाकारेजातोवक्तव्यः यथामधुपिंगलदृगित्यादि अथवाजातकालेसर्वग्रहेभ्योयोग्यग्रहोवी
 ययुतोबलवास्तत्तुल्यतनुर्वावक्तव्यः यदिलमनवाशकस्थोराशिर्बलवान् भवति तदातदीशतुल्यातनुर्भवति अथसर्वग्रहेभ्योयोग्योवीपवान् ग्रहस्तत्तुल्य
 तनुरिति चंद्रसमेतइतियोनवाशः शशिनान्चंद्रेणसमेतश्चंद्रोयस्मिन्नवाशकेस्थितइत्यर्थः तस्यनवाशराशोर्योधिपतिः सचंद्रसमेतनवाशपतिः तस्य
 योवर्णस्तद्वर्णोज्जातोभवति अत्रचवर्णोरक्तः इयामोभास्वरोर्गोरइति अन्येचंद्राकातराशिवर्णमेवाहुः यथारक्तः श्वेतः शकततनुनिभइत्यादि अत्रसु

चंद्रलमांतरगतैर्ग्रहैः स्वरूपसूक्तिकाः बहिरंतश्चक्रार्धेदृश्यादृश्येन्यथापरे - २२

कचर्णस्यासंसंभवादयुक्तमेतत् एतच्चवर्णादिजातिकुलदेशान्बुध्वावक्तव्यं उक्तं च बलिनः सदृशीमूर्तिर्बुध्वाजातिकुलदेशानिति कादिविलम्बविभक्तभगान्न
 इति आधानविधिनाशीर्पादीनामवयवानांह्रस्वदीर्घत्वनिरूपयति कादिभिर्विलम्बैर्लभराशिभिः विभक्तानिगान्नाणियस्यसः कादिविलम्बविभक्तभगान्न तन्न
 लमादयोरशय कादिषुशिरः प्रभृतिकलागत्रेषुपरिकल्पाः यथाकालागानि तत्रलम्बशिरः द्वितीयोराशिवर्चं तृतीयउरः चतुर्थोर्हत् पंचमः क्रोडः षष्ठः क्रदिः
 सप्तमोबस्ति अष्टमः शिम्भुदे नवमोदृषणो दशमउरू एकादशोजानुनी द्वादशोजधापादौ अत्रचराशीनाप्रमाणमुक्तं पूर्वार्धविषयादयइति तत्रयत्रांगस्थेदी
 र्घ्यशोदीर्घराशयधिपोग्रहोव्यवस्थितोभवतिसदीर्घकृत् तदंगतस्यदीर्घवक्तव्यम् तथाचसत्यः दीर्घाधिपतिर्दीर्घग्रहः स्थितोवयवदीर्घकृद्वति अथदिवाल्पप्र-

माणारा शीव्यवस्थितस्तद्गाल्यकृद्भवति दीर्घराशयधिपोऽल्पराशयवस्थितः समध्यमकृन् अल्पराशयधिपोऽल्पराशयवस्थितो गममध्यमकृन् यत्रागाराशौव
 ह्येव्यवस्थिताच्चत्रचलवद्गृहवशाद्बन्ध यत्रनकम्बिद्वयवस्थिताः तत्रराशिप्रमाणतएवांगंवाच्य २२ इतिस्मृतिकाप्रकरणम् अत्रैवस्मृतिकाध्यायेजात
 स्यत्रणमशुक्रदिभिः षड्प्राथम्यप्रकरणमारभ्यते तत्रलभप्रथमद्वितीयतृतीयद्रेष्काणवशेनप्रथमद्वितीयतृतीयशरीरभागपरिच्छेदाः तत्रशिरः प्रभृतिषाव
 द्द्रुक्त्रषमोगाभिः शिरोधस्तायाक्न्नाभिः तावद्वितीयः तदधस्तात्तृतीयः तेषामगविभागानाराशिभिः शादूळविकीडितेनाह कदगिति चिः प्रिः प्रक
 रैस्त्रिषा त्रिभिर्द्रेष्काणभागेस्त्रिधाशरीरत्रिभागः तत्रलभस्यप्रथमद्रेष्काणेऽदयति प्रथमोमूर्धाद्यगविभाग द्वितीयेद्रेष्काणेऽदयति कठपूर्वकोद्वि

लभनवाशपतुल्यतनु स्याद्दीर्घतनुग्रहतुल्यतनुर्वा चद्रसमेतनवाशापवर्णा कादिविलम्बविभक्तभगाब् २३

तीयोगविभागः तृतीयद्रेष्काणेऽदयति बलिपूर्वकः द्वितीयः तत्राप्यगविभागेवामदक्षिणवर्षवयवज्ञानकथमित्याह वाममुदितैरिति शशिमिरुदितैः दृ
 श्यभावावस्थितैर्वाभागाभिः लभस्योदितभागाः तथाद्वादशैकदशदशानवमाष्टमाः तथासप्तमस्यशशैर्लभोदिततुल्यभागा एषभागेदितः शेषेऽनुवि
 तः अर्थादनुदितैरदृश्यैर्दक्षिणांशति तत्रलभानुदितभागास्तथाद्वितीयतृतीयचतुर्थपंचमषष्ठाः सप्तमराशैर्लभोदिततुल्यभागाः एवस्थिते लभप्रथम
 द्रेष्काणादया लभराशिः कशिरः कल्पीय लभाद्वितीयद्वादशैकचतुष्ठी तत्रद्वितीयोदक्षिणमक्षि द्वादशोवामं तृतीयैकादशीग्रामे तत्रतृतीयोदक्षिणा
 एकादशोवाम चतुर्थदशमोनासापुटी चतुर्थोदक्षिण दशमोवाम पंचमनवमोकापोटी पंचमोवाम षष्ठाष्टमीहनु षष्ठोदक्षिण अष्टमोवा

मं सप्तमोवक्रंमुखं एवं राश्याद्युपलक्षितः प्रथमो गविभागः तं कंठांशक इति अथाद्वितीयो द्रैष्काणोदयः कंठाद्वितीयो गविभागपरिकल्प्यः तद्यथा लम्-
 कंठांगलकः द्वितीयद्वादशोस्कंधौ तत्र द्वितीयो दक्षिणस्कंधोद्वादशोवामः तृतीयैकादशोबाहू तत्र तृतीयो दक्षिणा एकादशोवामः चतुर्थे दशमोपार्श्वे तत्र चतुर्थो
 दक्षिणदशमोवामः पंचमनवमीत्सद्भागौ तत्र पंचमो दक्षिणः नवमोवामः षष्ठाष्टमीत्सद्भागो षष्ठो दक्षिणः अष्टमोवामः सप्तमोनाभिरिति ना
 भित्रहणमुदशोपलक्षणार्थं एवं द्वितीयो गविभागः वस्तिः शिभ्रगुदेति लम् द्रैष्काणे तृतीयो उदयति ते एव होरादयस्तृतीयो गविभागे परिकल्प्याः
 तद्यथा लम् वस्तिः नाभिलिंगयोर्मध्यभागः द्वितीयद्वादशो शिभ्रगुदे तत्र द्वितीयो दक्षिणभागः द्वादशोवामः ततो नंतरत्तृतीयैकादशो वृषणो

कंठकृत्रोन्नस्राकपोलहनवोवक्रं च होरादयस्ते कंठांशकबाहुपार्श्वत्सद्दयं क्रोडानि नाभिरस्ततः
 वस्तिः शिभ्रगुदे ततश्च वृषणावूर्स्ततज्जालुनीजघेघ्रित्युभयत्र वाममुदिते द्रैष्काणभागे स्त्रिधा २४

तृतीयो दक्षिणः एकादशोवामः चतुर्थे दशमो ऊरुचतुर्थो दक्षिणः दशमोवामः पंचमनवमौ जालुनीपंचमो दक्षिणः नवमोवामः षष्ठाष्टमीजंघे षष्ठो दक्षिणजं
 घा अष्टमोवामजघा सप्तमः पादद्वयमिति २४ अथ अंगज्ञानप्रयोजनशार्दूलविक्रीडितेनाह तस्मिन्पापयुत इति तत्र प्रथमं द्रैष्काणे जातस्य शिरोग
 विभागो द्वितीयो द्रैष्काणे जातस्य कवाद्यं गविभागः तृतीयो द्रैष्काणे जातस्य बस्त्याद्यं गविभागः तस्मिन्पापयुतेति यत्रागराशीपापग्रहसंयुक्ते तत्रांगव्रण
 विस्फोटकादि छिद्रमशकादि चिन्हमादिशेत् तस्मिन्पापयुते गराशीपापग्रहसंयुते शमसंयुते दृष्टे सौम्यग्रहसंयुक्तेः बलीकिते वा तद्वाश्युपलक्षिते गल
 क्ष्मादिशेत् मशकादि चिन्हं वाच्यं स्वक्षांश इति स एव ग्रहो व्रणमशकादिकता स्वक्षस्वराशौ स्वनवांशके वा स्थितो भवति स्थिरराशौ स्थिरांशके वा

स्थितस्तराव्रणमशफटिकसदृजोत्पन्नतस्वर्गतो भवति अन्ययोक्तविपर्यस्ये आगतु क्रेजातस्योत्तरकाले केनचिन्निमित्तेन च स्यमाणेन स्वदशाकाले एव सप्त
 य आगतुकस्य व्रणादेर्घहवरोनतस्मिन्निमित्तमाह मदेशानैश्वरेण कर्तृत्वे प्राप्ति तद्द्रवाघरमनापापाणाहेतुकोः निलज्जोवातव्यधि
 हेतुको वा रक्तव्या सोमस्य व्रणस्य कर्तृत्वे प्राप्ते ऽग्निशस्त्रपरिफजोः मिहेतुकाः शस्त्रहेतुको वा वक्तव्याः बुधे भूमवः भूस्यितपातादुद्धृतपाता
 इत्यधिपातहेतुको त्प्रेसप्रहारहेतुको वा सूयरेवोकाश्च प्रहारहेतुकाश्च त्र्युदप्राणिहेतुकाश्च त्र्युदप्राणिहेतुकाश्च त्र्युदप्राणिहेतुकाः सृष्टिमिधातहेतुकाः सृष्टिविद्य
 तस्य प्राणिनाः सप्तमीतज्जाता अज्जोवाकजलप्राणिहेतुको वा वक्तव्य अन्यैः सुप्त अन्ये ग्रहायत्रागदेशस्याभवति तत्र सुभात्रणादिकथनमवति

तस्मिन्पापयुते व्रणशक्तमस्युते दृष्टे च लक्ष्मादिशोत्स्वस्वृशिशिरस्यिरस्युतेषु सुहृजः स्यादत्यत्रागतुकः
 मदेशमानिलज्जोमिश्रशस्त्रविक्रजोभाययुधे भूसुवः सूयकाश्चतुष्यदधुहिमगोऽग्न्यज्जो अन्यैः सुप्त २५

तत्राचरोपौशुरुसितोत्तकिं बहुवचनउच्यते बुधः पापयुक्तो व्रणकरः क्षीणान्मद्रमास्तपाततोन्वैः शुभमित्युक्त २५ अथ व्रणज्ञानहरिण्याद्
 समनुपतिता इति यस्मिन् भागे चामेदस्मिन् वात्रयः सप्तुपायहा भयोन्यग्रहाश्चतुर्येन बुधेन सहिताः समनुपतिताः समाश्रितास्तत्रागे पूर्वात्किप्रणा
 देर्मियमान्निम्बपाद्वरयप्राप्तिर्भवति क्रमेण सुमेधुवा तेग्रहाः सप्तुपाः शक्ताः सौम्याः असुभाः पापावाभवति तयापितत्रागे तस्य व्रणायासिर्षक
 व्या तेवामध्यापोवलीसस्वदूशामवाप्यकरोति व्रणरुद्धि इति लम्बस्त्रे स्थाने असुभ पापोग्रहोव्यवस्थितो देहे शरीरे व्रणरुद्धवति कस्मिन्
 स्थाने तनोर्भसमाश्रिते तनोर्लम्बस्त्रपञ्चस्योराशि कलागानीत्यनेन दर्शितागभिभागे यस्मिन् भवति तस्मिन् भसमाश्रिते यशिसुक्ते देहे शरीरे म

वति अत्रापि स्वसंशो स्थिरसंयुतेषु सहजः स्यादन्वयांगतुक इत्यनुवर्तनीयं स एव षष्ठस्थानस्थः पापः सौम्येन शतग्रहेण यदा दृष्टो भवति तदा तत्रा-
 गे तिलकः कृष्णो विदुः मशको बुद्धः अथ शतग्रहेण स एव पापो युतस्तदा स लक्ष्मणो भवति राशुपुलक्षितमंगं सचिन्हं भवति
 अत्रस्थाने धनो लामनिचयो लक्ष्म इति २६ इति श्रीमद्दोत्पलविरचिताया बुद्ध्युजातकविद्वैतौ जन्मविधिनामाध्यायः पंचमः समाप्तः ५ अथा
 रिष्टाध्यायी व्याख्यायते तत्र तावज्जातस्थारिष्टसंभवे सत्यायुर्दायाष्टकवर्गदिशः कर्तव्यं तस्मात्प्रथमारिष्टाध्यायवद्व्यति तत्रारिष्टद्वयं विद्युन्मा
 कृयाह संध्यायामिति संध्याया लक्षणं संहितायामुक्तं अर्धास्तसमयात्संध्याव्यक्तीभूतानतारकायावत् तेजः परिहानि सुखाद्भानोरधोदियाया

समनुपतितायस्मिन्मार्गे त्रयः सुबुद्धाश्च हा भवति नियमात्तस्यावासिः शुभेष्वशुभेषु वा त्रणकृदशमः षष्ठे देहेतनो
 र्भसमाश्रिते तिलकमसकृद्दृष्टः सौम्यैर्युतश्च सलक्ष्मवान् २६ इति जन्मविधिनामाध्यायः समाप्तः

यत् अस्मिन्संध्याकाल इति तत्र जन्म नियस्यसंध्याकालो भवति तत्काललगता हि मदीधिते अर्द्धस्य होरा भवति यथासंभवं पापे भंति गतैः यत्र
 तत्र राशिस्थानवमाशगताः पापा भवति तदैतद्योगो जातस्य निधनाय मरणाय भवति अत्येकमिति एकमेकमिति प्रत्येकं शशीचंद्रः पापाः त्रयश्च
 तुष्टुके त्रेषु व्यवस्थिता भवत्येकैकं प्रतियथासंभवत्वार्यपिकेंद्राण्याक्रांता निभवंति तथापियस्य जन्म भवति सविनाशसुपैति म्रियत इत्यर्थः १ अथा
 न्यानरिष्टयोगानिंद्रवज्जयाह चक्रस्येति यावंतो भागालमस्थोदितस्तावत् एव भागालमचतुर्थराशेः परित्यज्य शेषभागमारभ्य पंचमषष्ठसप्तमाष्टम
 नवमराशयोदशमराशिलम्बोदितभागतुल्यांशाश्चक्रपराद्धं तत्र चक्रस्य पूर्वभागो क्रूराः पापाः इतरभागे पश्चिमे सौम्याः शुभग्रहाः कीटलने वृश्चिकराशा

महाश्वस्वमंडलगाइति तत्रपूर्वाभिमुखं ब्रजतो गच्छतो लमा द्वितीयस्य तदाभिमुख्यं न संभवति न चाष्टमस्य स्ताभिमुख्यं तेनैतज्जातं लमा
 द्वादशाभ्याश्रितैः पापैर्यस्य जन्मसन्निधयते इति भगवता गार्थेण सर्वाण्येव व्याख्यातान्यभिमुखानीति तथा च तद्वाक्यम् रिपुव्ययगर्तैः पापैर्यदि
 वाधनमृत्कर्मैः लमेवापापमध्यस्थे धूर्ने वा मृत्कमाप्नुयादिति ३ अथयोगान्तरमनुष्ठुमाह पापाविति एकः पापउदये लमे स्थितो न्योऽस्ते सप्त
 भेगत शशीचंद्रमाः यत्र तत्रस्थः कुरेण पापेन युतो भवति स च सोम्यैः शमग्रहैः यदि न दृष्टः तदा जातस्य मृत्करचिराच्छीघ्रमेव भवेत् ३ अथयोगान्तर
 मनुष्ठुमाह क्षीणेति हिमगोचंद्रक्षीणे लमा द्वयगे द्वादशास्थे तथा पापैः कूरग्रहैरुदयाष्टमर्गैः लग्नस्थैरष्टमर्गैश्च केंद्रेषु केंद्रेषु च द्वादिशुभान् भवति

पापावुदयास्तगतौ कुरेण युतश्च शशी दृष्टश्च शुभैर्नयदा मृत्कश्च भवेदचिरात् ३ क्षीणे हिमगोव्ययगे पापैरुदयाष्टमर्गैः
 केंद्रेषु शुभाश्च न च क्षिप्रनिधनं प्रवदेत् ४ कुरेण संयुतः शशी स्मारात्य मृत्पुलमगः कटककादृहिः शुभैरवीक्षितश्च मृत्पुदः ५

तदा जातस्युक्षिप्रमाश्वेव निधनं मरणं प्रवदेद्दुयात् अत्रकेचित्सापैरुदयाष्टमर्गैरिति नेच्छति तदयुक्तं यस्माद्भगवान्गार्गिः क्षीणे चंद्रव्ययगते पापैरष्ट
 मलमर्गैः केंद्रबाह्यगर्तैः सोम्ये जतिस्थ निधनं वदेत् ४ अथारिष्टान्तरमनुष्ठुमाह कूरइति शशीचंद्रः कुरेण ग्रहेण संयुतस्तथाभूतः स्मारात्य मृत्क
 लमगः सप्तमद्वादशाष्टमलमानामन्यतमस्तथा शुभैः शुभग्रहैः कटकबाह्यस्थैः केंद्रवर्ज्ये अन्यस्थानस्थैः अवीक्षितः न दृष्टो यदि भवति तदा जातस्य
 मृत्पुदो मरणप्रदो भवति अथादिवसोम्यैः केंद्रस्थैस्तदारिष्टाभावः तथा च सारावल्या व्यथाष्टसप्तमोदयगे शशांके पापैः समेतैः शुभदृष्टिहीनैः केंद्रेषु सोम्ये

पश्चात्त कलत्रसाहतज्ञातवस्त्रमाधपजन्मलमपताकलत्रसाहतससमस्थानस्थवापापावाजते क्रूरग्रहेण युद्धे संग्रामे विजिते विजितलक्षणम् दक्षिणादिक्
 स्थ. पुरुषो वेपथुरप्राप्य सन्निरुत्तौणुः अधिस्तूलो विहृतो नि. प्रभो विवर्णश्चयः सजित. भोमादीना आकाशे युद्धं भवति यः दक्षिणाशास्थः संग्रहः जितः क्रू
 र्मतादीना युद्धे मित्युक्तत्वाच्चंद्रदीपिकाया परुषोरुक्तं वेपथु. कंपायमानः अन्यगृहमप्राप्य सन्निरुत्तं विपरीतगतिमापन्नः अपुः सूक्ष्मः अधिस्तूलः अन्य
 नाक्रांतः विक्रमः विकारसहितः निष्प्रभो दीप्तिरहितः विवर्णः वर्णरहित. सजित इति च शब्दान्मासं स्थितिस्ततो मरणमिति ६ अथारिष्टांतराणि मं
 दांकांतयाहः लक्ष्मेशीण इति क्षीणे शशिनि चंद्रे क्षीणो लमेजन्मलमस्थिते तथारंघ्रकेन्द्रेष्वष्टमकेन्द्रेषु पापैः क्रूरैः स्थिते र्पथासंभवमेवं विधे योगे जातस्य

लक्ष्मेशीणे शशिनि निधनं लक्ष्मकेन्द्रेषु पापैः पापांतस्थे निधनहिबुक्कधूनयुक्ते चंद्रे
 एवलक्ष्मभवति मदनच्छिद्रसंस्थे च पापे मन्त्रासाधयदि च नशुभवीक्षितः शक्तिमृद्धिः ७

निधनं मरणं वक्तव्यं तथा चंद्रेशशनिपापांतस्थे पापमध्यगते निधनहिबुक्कधूनयुक्तेऽष्टमचतुर्थससमस्थानानामन्यतमस्थे जातस्य मरणं वक्तव्यम्
 एवमिति एवमनेनैव प्रकारेण लक्ष्मगेपापांतस्थे शशिनितथा मदनच्छिद्रसंस्थे ससमाष्टमस्थानयोरन्यतमस्थे पापे क्रूरैर्यदि शुभैः सौम्यग्रहैः शक्तिमृद्धिः स
 बलै चंद्रमानवीक्षितो न हस्यो भवति तदा जातस्य मात्रासाधुजनन्थासहमरणं वदेत् अथनिर्दिष्टयोगस्थे चंद्रमाशुभे ईशयते बलिभिस्तदा जातस्येव मर
 णान्तन्मातुरिति ७ अथारिष्टांतराणि इंद्रवज्रयाह राशयमिति चंद्रेशशिनिराशयंतगे यत्र तत्र राशौ न वमनचाशगेतथा भूते सद्भिः शुभग्रहैरवीक्ष्यमाणेन सह
 पापैः क्रूरैस्त्रिकोणोपगतैः नवपंचमस्थानस्थै जातः शिशुः बालकः आशुक्षिप्रमेव प्राणैरसुमिः वियोगप्रयाति गच्छति म्रियत इत्यर्थः अस्तं च पापैरिति

नुद्दिनाशौचद्रेठमगे अस्तेसप्तमेसप्तमस्थानस्थितौः पापेश्वशब्दाच्छिशुराश्वेषप्राणैः वियोगप्रयाति अत्रतुहिनाशकलमइति कर्कटलघुकेकैश्चिद्वास्यात
 तदपुक्तम् यस्मादनेनेषस्वल्पजातकेऽक्तम् उदयगतोवाचद्रः सप्तमराशिस्वितः पापैरिति ८ अचारिसातगणिहरिण्याह असुप्तसहितइति चद्रेशशिव्यशु
 प्रमाहितेयद्यपिसामान्येनोक्तयथाप्यशक्तमेनपापेनशनीश्वरेणैवयुक्तेतथाभूतेलघगतेनैकैवलयावत् लघगतेग्रस्तेराहीराशिगतेलघाच्चकुजेगारेकेनिधनाभिते
 पूयस्थानस्येज्जनिरक्तयोः मातृपुत्रयोः मृत्युर्भवति रवीतुसशस्त्रजइति एवविधेयोगेरावावादित्येस्थितेजनिसुतयोर्मृत्यु शस्त्रजः शस्त्रेणासुधेनजा
 तोभवति एतेनेतदुक्तमवति शनीश्वरेणबुधेनवायुकेकग्रस्ते लघगतेकुलेचासमगेजातस्यमात्रासहशक्त्वहेतु कमरणावाच्य नन्वशक्तमइति सामान्येनो

राशयुतगेसुद्धिरवीद्व्यमाणेचह्रिकोणोपगतेश्रुपापैः प्राणैः प्रयात्याशुशिशुर्वियोगमस्तेचपापैस्तुद्दिमाशक्तमे ८ अशक्तम
 सहितग्रस्तचद्रकुजेनिधनाश्रितेजननिसक्तयोर्मृत्युर्लघुरवौतुसशस्त्रजः -

रय्यात शनीश्वरेणबुधेनवायुकेः कतिनोक्तम् अत्रोच्यते असमभादेव पीणिमास्यात्चद्रग्रहपापवति तवतावदुक्तसहितेनचद्रमसोानभवितव्य बुधे
 नचाकसमीपवतिनासुद्वैवभवितव्य असमस्थानत्वाद्ग्रीमेनापिचद्रसहितेनभवतितव्य शनीश्वरकिनाव्यवस्थितेनबुधेनसोप्येनैवभवितव्य त
 स्माच्चद्रग्रहेणशनीश्वरेणोतिव्याख्यात अकेग्रहणेतुपुनः बुधेनयदियुक्तोः श्रुमवति तदाकृत्सन्नित्वात्तस्यपापताभवतोत्पत्तिकस्यबुधसहितत्वमिति
 रय्यात क्षीणेदुयोगादुक्त्यपापयोगाएवायनगण्यते यस्मादुपूरयमभावास्यातेऽकेग्रहणेनभवितव्यम् तत्रचावशयमेकणक्षीणत्वरसहितेनभवितव्य य
 दकिः क्षीणेवनायुक्तइति आचार्यस्याभिप्रेतः स्यात्तत्राग्रस्तेकनिधनाभितेकुजेइति कैवलमकरिष्यत् उदयतिरगभिव्यादि रवाबादित्येकैडरयति

लभगतेसीतांशोचंद्रेवालभगतेतथाअशुभे. पापैस्त्रिकोणविनाशगैः नवपंचमाष्टमस्थैः सर्वैरेवयथासंभवमेवंविधयोगस्थे रवौचंद्रेवाशुभैः सौम्यग्रहै वीर्यो
पैते बलवद्भिः नयुते क्षितेनसंयुक्तेनापिदृष्टेजातस्थनिधनंमरणंवेदेत् अथादेवोक्तयोगस्थे रवौचंद्रेवाबलिभिः शुभैर्युते दृष्टेत्चारिष्टयोगाभावः ९
अथारिष्टांतरमपचक्रेणाह असितइति असित सौर रविरादित्य. शशांकश्चंद्रः भूमिजोगारकः एतैः शनिरविचंद्रभौमैर्यथाक्रमं व्यनवमोदयनेध
नाश्रितैः द्वादशानवमलनाष्टमस्थानरथैः तत्रैतज्जातं. शनैश्चरेद्वादशैर्अर्केनवमेचंद्रलग्ने भौमेषुमस्थै एतेसर्वेवयोगकर्तारोऽग्रहायदिवलिनवीर्य
वतागुरुकानद्दृष्टास्तदाजातस्थजंतोराश्वेवमरणं प्रवेदेत् अत्रयद्योगकर्तृन्ग्रहान्सर्वान्बलवान्गुरुः पंचमस्थः काश्चित्पश्यति अथवा

उदयतिरवौशीतांशोवात्रिकोणविनाशगैर्निधनमशक्तमैवीर्योपैतैः श्रुभैर्युतेक्षिते ९ असितरविशशांकभूमिजैर्व्यनवमोदयनेधना
श्रितैः भवतिमरणमाशुदेहिनायदिवलिनगुरुकानवीक्षिताः १० कृतमदननवात्थलग्नरश्मिभुशुभयुतोमरणाथशीतरश्मिः ऋगुसुत

शशिशुचदेवपूज्यैर्यदिवलिनयुतोवलोकितोवा ११ बलहीनः सर्वनिवपश्यति तदाजातस्यमरणाथप्रवेदेत् किंतु आशुशीघ्रंनवेदेत् अथादेवसर्वनिव
गुरुः पंचमग पश्यति तदारिष्टयोगाभावः १० अथारिष्टांतरंपुष्यिताग्रयाह कृतइति शीतरश्मिः चंद्रः सचक्षीणः अशुभयुतः पापग्रहणसंयुक्तः कृतमदननवात्थल-
ग्रंभेषुस्थितः पंचमससमनवमद्वादशोदथाष्टमगतः अथवाकृतमदननवाशरंभ्रस्थितइतिपाठः एतेषाअन्यतमस्थानस्थः ऋगुसुतशक्रेणशशिशुचभु-
धेनदेवपूज्यसहस्यतिनाबलिभिः वीर्यसंयुक्तैर्नयुतोनाव्यवलोकितः एवात्रयाणामध्ये एकतमेनापिसंयुतोनापिदृष्टस्तदाजातस्यमरणाथभवति अथादि-
वभृगुसुतश्चाशिशुचदेवपूज्यानामन्यतमेनबलवतादृष्टोयुक्तोवाभवति तदारिष्टयोगाभावः अत्रक्षीणचंद्रग्रहणानास्ति तत्कथं व्याख्यातमुच्यते आग-

मानरदृष्टवान् तथाचसारावल्याम् मिथनास्तव्ययलभ्यत्रिकोणगाः क्षीणचन्द्रसयुक्ताः पापावलिनि शक्रमंदिरदृश्यमानागत्वायुधाप्रायः ११ अथानुक्रमर
 णकालानामरिपृयोगानाकालपरिज्ञानत्रपरविलक्षितेनाह योगोस्थानमिति यस्मिन्नरिपृयोगजातस्यमरणकालावधिर्नोक्तस्तस्मिन्नरिपृयोगेजातस्ययो
 गकर्तारोपेग्रहास्तेषामध्याद्योवलयानूसयस्मिन्नाशीजनमकाले व्यवस्थितः सगशिवलिनिः तत्स्थानतन्त्रारक्रमाच्चंद्रमसिप्रसेजातस्यमरणचक्रव्यं अथ
 नाचंद्रस्वमात्पीयस्थानगतेजनमकालेयत्राशीचंद्रभाव्यवस्थितस्तमवरशीपुनरपिचंद्रेगतेतत्रतस्यमरणचक्रव्यं तनुग्रहत्रयपातनुग्रहलभवाचारक्र
 याङ्गतेचंद्रमसिजातस्यमरणचक्रव्यं कदेत्युच्यते वर्षस्याताःसवत्सराभ्यन्तरेएतदुक्तमवति अनुक्तखलारिपृजातोवर्षनातिक्रामतीति नन्वत्रम

योगोस्थानगतवतिवलिनिचंद्रेस्ववातनुग्रहमथवा

निमामचंद्रमसासर्वाण्येवस्थानानिगुतव्यानीत्सेतुक्लिमित्ककपर्पस्यातः उच्यते पापैर्दृष्टेवलवतीति एषुभिर्दृष्टस्यानेपुमध्याघत्रगतश्चद्रमाबलवा
 भवति पापैश्चदृश्यते तदाजातस्यमरणचक्रव्यं नकेवलगतमात्रएवचंद्रे किंलसुनिगादित किंलत्यागमसूचनेनिश्चयेनसुनिगादितमिद्रुमरिपृलदा
 णमित्यागमपारपययिणभूयतइति अत्रान्यैराचार्यैरिपृभगाउक्तास्तेचसत्यरूपाः यतोवहवोजाताअपिसत्त्वपियोगेपुजीवतोदृश्यतेऽतोस्माभि
 क्रिबिह्निरय्यते सर्वांनिमनतिचलाः स्फुरद्सुजातोऽत्रस्यितः प्रथमयेसुःराजमंत्रो एकोबहुभिद्रुरितानिसुद्रुत्तराणिभक्त्याप्रयुक्तप्रभुलधरप्रणा
 मः १ लमाधिपोतिक्लवानसुभैरदृष्टैःकैद्रस्थितैः शक्रमफलेरबलोस्यमानाः क्रूरपरिधयविदधानिसुदीर्घमायुःसाधैर्गुणैर्वहभिकर्जितयाचलस्मा २

लघ्यादष्टमवर्त्यपिगुरुभुधशुक्रद्रेष्काणगश्चंद्रः मूत्कप्राप्तमपिनरंपरिरक्षत्येषनिर्व्यजिम् ३ चंद्रःसंपूर्णतिनुःसौम्यर्क्षगतस्थितः शक्रभस्यांतः शक्रोतिरिष्ट
संगविशेषतः शक्रसदृष्टः ४ बुधभार्गवजीवानामेकतमःकेंद्रमागतोबलवान् यद्यपिक्लूरसहायः सद्योरिष्टस्यभगाय ५ रिपुभवनगतोपिशशिशुर्गु-
सितचंद्रात्मजदृकाणस्थः गरुडइवभोगिशुदुष्टपरिरक्षत्येवनिर्व्यजिं ६ सौम्यदूयांतरगतःसंपूर्णःस्निग्धमंडलःशशभृत् निःशेषरिष्टहताभुजग
लोकस्थगरुडइव ७ शशभृत्पूष्णिशरिरेश्रक्त्वलेपसेनिशाभवेकाले रिपुनिधनस्थरिष्टंयत्रभवतिनैवात्रजातस्य ८ प्रसुफरितकिरणजालस्ति
ग्धामलमंडलेबलोपेते सुरमंत्रिणिकेंद्रगतेसर्वरिष्टंशमयाति ९ सौम्यभवनोपयाताःसौम्याशसौम्यदृक्काणस्थाः गुरुचंद्रकाव्यशशिजाःसर्व-

पापैर्दृष्टेबलचतिमरणंवर्षस्यांतेकिलमुनिगदितं १२ इत्यरिष्टाध्या०ब०

रिष्टस्यहंतारः १० चंद्राध्यासितराशेरधिपःकेंद्रेशक्रभग्रहोवापि प्रशमयतिरिष्टयोगंपापानियथाहरिस्मरणं ११ पापायदिशुभवर्गसौम्यैर्दृष्टाःशुभे
शवर्गस्यै निमंत्रितदारिष्टंपतिंघिरक्ताययायुवतिः १२ राहृस्त्रिणभुलाभेलमात्सौम्यैर्निरीक्षितःसद्यः नाशयतिसर्वदुरितंमारुतइवतूलसंघात
१३ शीबोदयेषुराशिषुसर्वगनाधिवासिनःसूतौ प्रकृतिस्थैश्चरिष्टविलीयतेघृतमिवाग्निस्य १४ तत्कालेयदिविजयाशुभग्रहःशुभानिरीक्षि-
तोऽवश्यं नाशयतिसर्वरिष्टमारुतइवपादपान्त्रबलः १५ सर्वैर्गगनभ्रमणैर्दृष्टश्चन्द्रोविनाशयतिरिष्टं आपूर्यमाणभूर्तिर्थथानृपःस्वन्नयद्वेषीति
१६ इतिश्रीभट्टोत्पलविरचित्तायाश्चहज्जानकविद्वतोरिष्टाध्यायः षष्ठः समाप्तः ६ ४४

अथानुदीयाध्यायोव्याख्यायत तत्रपूर्वोक्तरीत्याध्यायोः शिष्टपणितस्यापुर्दीप कर्तव्यः तत्रादावेवमपयवनमणित्यपराशरभतेनप्रत्येकस्यग्रहस्यपरमा
 यु प्रमाणापृथ्विताप्रयाह प्रययवनेति प्रयनामादानवः सूर्यतव्यवरप्रसादः यवनान्तेच्छजातीयाहोराविद मणित्य आचार्य शक्तिपूर्वः परशरः शक्ति
 पूर्वायस्यशक्तिपूर्व पूर्वशब्देनपिताउच्यते तेःप्रययवनमणित्यशक्तिपूर्वः दिवसकरादिपञ्चादित्यादिषुग्रहेषुवत्सराः सवत्सराः परमासु प्रमाणाब्दा प्रविष्टाः
 उक्ताः नचतिथिविषयान्धीत्यादि अत्रनवादिभिर्देशसहिताइति सर्वत्रविशेषमूर्ततेननचभिः दशसहितैकोनविशति, परमासुः प्रमाणवत्सरादिव
 सकरस्यान्यस्यतिथिभिः पचदशभिः सहितादशपचदशभौमस्य अश्विन्याद्याभ्यादशसहितादशदश
 शत्रुधस्य भूतोपचभिः सहितादशपंचदशपुरो रुद्रेकादशभिः सहितादशएकविंशतिः सध्रिवाद्दशविशतिः सौरस्य एतानिग्रहा

प्रययवनमणित्यशक्तिपूर्वैर्दिवसकरादिषुवत्सराःप्रदिष्टा नवतिथिविषयाश्विभूतरुद्रेर्देशसहितादशभि स्वतुगभेषु १

षापरमायु प्रयागवर्षाणिस्वतुगभेषु स्वपरमोच्चाशाम्यितेषुभवति तत्रेदशाः परमाच्चस्थिताग्रहाआदित्यादयोभवतितेपयानिर्दिष्टवर्षाणिप्रय
 च्छति ११।२५।१५।१२।१५।२५।२० अकेनापिष्टतान्यकदीनापरमासुः प्रमाणवर्षाणि १ अयपरमनीचावस्थितानामासुर्दुपज्ञानमवाकाल-
 याह नीनन्ति एतएयदिवसकरादयोनीचेपरमनीचमासाअर्धपरमासुः प्रमाणवर्षेभ्योः पहरति अतएवोक्तनीचैः तास्मात्पूर्वोक्तात्यरमासुषोर्ध
 रानहमतिक्षीयते अयेदशारव्यादपः परमनीचस्याभवति परमनीचस्यास्तएवपूर्वोक्तासुषोर्धदलप्रयच्छति तद्यथा रविः नवसार्धोभिवर्षाणि
 प्रयच्छति च्छोद्दशसार्धोभिवर्षाणिप्रयच्छति एवमौमः सप्तसार्धोभिवर्षाणि एवचहस्यतिः सप्तसार्धोभिवर्षाणि एवशुक्रः पद एवचहस्यतिः सप्तसार्धोभिवर्षाणि एवशनी-

श्यरोद्देश अकेनापि वर्ष ८ मास ६ अयं सूर्यस्य चंद्रस्य वर्ष १२ मास ६ भौमस्य वर्ष ७ मास ६ बुधस्य वर्ष ७ मास ६ शुकस्य वर्ष १० मास ६ शनि
 तत्र श्यातरस्येनुपातइति ततः तस्मादुच्चान्नीचाच्चातरस्ये मध्यवर्तिनिग्रहेनुपातः त्रैराशिकः कर्तव्यः सर्वेषां नीचानि अंकतयेवलिरव्यंते ते
 ने वर्ष १० मास ० ततश्चातरस्येनुपातइति ततः तस्मादुच्चान्नीचाच्चातरस्ये मध्यवर्तिनिग्रहेनुपातः त्रैराशिकः कर्तव्यः सर्वेषां नीचानि अंकतयेवलिरव्यंते ते
 ततावत्सर्वस्येव ग्रहस्य परमोच्चपरमनीचांतरालतावेदवलिसापिंडीकृत्य दशसहस्राण्यस्यैव शतानि भवति तत्रस्त्रीच्चादधिकं ग्रहेणायदाभुक्तमवतितदातत्र
 स्त्रीच्चाविशोध्यशेषस्य लिसापिंडीकार्ये अथस्वनीच्चादधिकं ग्रहेणभुक्तमवति तदातत्रस्वनीचमपास्यावशेषं लिसापिंडीकार्ये ताराग्रहलिसानां ग्रहभुक्त
 लिसागणइत्यारब्धा तस्येव ग्रहस्य परमनीचोक्ता निवर्षाणिमासयुतानि कार्यणि कथमुच्यते वर्षाणि द्वादशभिः संगुण्यतत्रमासान्योजयेत्तानि न्यभासीकृता

नीचेतोर्द्धेहसतिहितत्श्चांतरस्येनुपातोर्द्धेराखंशप्रतिममपरैराशितुल्यं वृद्धति
 हित्वावक्ररिपुगृहगतर्द्धीयतेस्वत्रिभागः सूयाच्छिन्वद्युतिषुचदलप्राइक्षशुक्राकपुत्रौ २

न्यादित्यादीनां लिरव्यते तद्यथा चतुर्दशाधिकं शतरं वेः प्राग्वह्निमज्यसाद्धंशतं चंद्रस्य नवतिमैमिस्य द्विसप्ततिर्बुधस्य नवतिर्जीवस्य षड्विंशत्यधिकं शतं-
 शुकस्य विंशत्यधिकं शतं सोरस्य अकेनापि ११४ सू १५० चं ९० भौ ७२ बु ९० जीव १२६ शुकस्य १२० शनेः तत्रत्रैराशिकं यद्विभगणार्धलिसाभिः स्ववाष्टद्वि
 संख्याभिरेताभिः १०८० इष्टग्रहपरमनीचमासालभ्यते तद्ग्रहभुक्तलिसाभिः क्रियतइति अत्रेदं सूत्रं त्रैराशिकेप्रमाणफलमिच्छाद्यंतयोः सदृशाराशी
 इष्टफलेन गुणिताप्रमाणशुक्राफलं भवति तदर्थं ग्रहभुक्तलिसापेव ग्रहपरमनीचमासैः संगुण्य भगणार्धलिसाभिर्विभज्यावासमासाः मासशेषं त्रिंशद्गुणित
 ३० प्राग्वह्निमज्यावासंदिक्ताः दिनशेषषष्ठ्यासंगुण्य प्राग्वह्निमज्यावासंदिक्ता घटिकाशेषषष्ठ्यासंगुण्य प्राग्वह्निमज्यावासंदिक्तापलानि एवंमासादि

त्वावर्षणामधस्तान्मासाद्यंस्थापयितव्यं तद्यथा यदिलिसाशतद्वयेनद्वादशमासालभ्यंते तद्वशेषलिसामिः कियंतइति तेनावशेषलिसाद्वादशभिःसगुण्य
 शतद्वयेनविभाज्यावासंमासालेचवर्षणामधः स्थाप्यमासशेषंत्रिशतासगुण्यशतद्वयेनप्राग्वद्विभाज्यावासाच्चदिवसाः तान्मासानामधःस्थापयेत् दिनशेषव
 ह्यासगुण्यप्राग्वद्विभाज्यावासंघटिकादिवसानामधः स्थाप्याः घटिकाशेषषष्ठ्यासगुण्यप्राग्वद्विभाज्यावासंघटिकादिकानामधः स्थाप्याः एवंलमायुर्दोयः अ
 परेशितुल्यवदंति अपरेन्येमणित्यादयः आचार्यलिप्तस्यराशितुल्यं आयुर्दोयमिच्छंति लभेयावत्योराशयोमुक्तास्तावत्यएववर्षाणिलमायुः लभस्यभुक्तमा
 गादिकंलिसापिडीकृत्यमासाद्यानयेत्रेशिकं कर्तव्यं यद्यद्वादशमिलिसाशतद्वादशमासालभ्यंते तदैतामिः लभमुक्तलिसामिः कियंतइति प्राग्वद्वर्षणामधस्ता
 मासाद्याः स्थापितव्याः तथाचमणित्यः लग्नराशिसमाश्वाब्दा मासाद्यमनुपाततः लग्नायुर्दोयमिच्छंतिहोराशुश्चविशारदाइति तदेवमतशोभनमित्यस्माकमभिप्रे
 तम् अन्येव्येवमिच्छंति यथा लग्नाकपतौ बलवति अंशतुल्यराशयधिपेबलवतिराशितुल्यवदतिकथयतीत्यर्थः तथाचसारावल्याम् लग्नाद्याशतुल्यः स्यादतरे
 चानुपाततः तत्पदेबलसंयुक्तेराशितुल्यं चमाधिपे हिल्वावक्रमिति येनग्रह्णेणयावत्संख्ययायुर्दोयोदत्तस्तस्यसंभवति तस्मात्स्वादायुर्भौमोमादिकस्यवक्र
 विपरीतागतिहिल्वावर्जधिल्वायोग्रहोरिपुर्गृहगतः शत्रुसेत्रावस्थितो भवति तनस्वादायुषस्त्रिभागोहीयते सग्रहस्त्रिभागमपहरतीत्यर्थः वक्रितः पुनः शत्रुसेत्रग
 तोपिनापहरति तथाच वक्रचारंविनान्यशशत्रुराशौहरेद्ग्रहः एतद्ग्रहनामतं आचार्यस्थपुनः एषएवपक्षोऽभिप्रेतः अन्यथाहिल्वाभौमंरिपुर्गृहगतैर्हीयते स्वत्रि
 भागंइत्येवावस्थत् वक्रहिल्वायोग्रहोरिपुराशिगतएवज्ञायते यथावक्रगोग्रहोशाशुर्दोयबलवत्वाच्चिगुणंददाति तथात्रापिनापहरतीतिभिश्चयः अन्येपुन
 रेवंन्याचक्षते यथा वक्रमंगारकंहिल्वायोग्रहोरिपुराशिगस्तेनस्वादायुषस्त्रिभागोहीयते भौमः शत्रुसेत्रगतोपिनापहरति अत्रचवादेरायणः भूम्याः पुन
 वर्जधिल्वारिमस्थाहन्त्युः स्वस्वादायुषस्त्रोत्रिभागमिति सूर्योच्छिन्नद्युतिषुसूर्येणरविणाउच्छिन्नाकर्तिताद्युतिर्येषांतेसूर्योच्छिन्नद्युतयः आदित्यमडले

अस्तमिते पुत्रे पुटलमर्षिपते - कितुरुक्तार्कपुत्रीसितशनिश्वरीमोक्षमवर्जित्वा तावस्तगतावपिनापहरता तयात्रवाद्दशपणा अस्तयाताः सर्वपवाच्छहा
 भिकुर्षुहित्वादेत्पपूज्यार्कपुत्री २ अथग्रहाणास्वादापुष्यश्रुपातेनापहानिग्रहर्षिण्याह सर्वार्थमिति असत्सुपापग्रहपुष्यभवनादारभ्यद्वादशस्थाना
 त्प्रधृतिसप्तमत्तयावद्ववस्थितेषुवामभ्युक्रमेणयथाक्रमसर्वाथिदयोभागाः क्षीयन्ते तत्रलमाद्वादशस्यः पापग्रहः सर्वमायुरात्मोपमेवापहरति गका
 दशस्योऽर्द्धदशमस्यस्त्रिभाग्नवमस्यश्रुतुभाग असमस्यः पचमभाग असमस्यः चद्वागमिति सत्सर्वमिति एतेष्वेवव्ययादिषुस्थानेषुसत्सुसु
 मग्रहेषुव्यवस्थितेष्वक्रमग्रहात्कस्यार्द्धक्षीयन्ते तत्रलमाद्वादशस्यः श्रुतग्रहः स्वादापुषोर्द्धमपहरति एकादशम्यश्रुतुभागम् दशमस्यः पद्द-

सर्वार्द्धत्रिचरणपत्रुषष्ठभाग क्षीयन्तेव्ययभवनादसत्सुवामम्
 सत्सर्वार्द्धसत्तितयैकराशिगानामकाशहरतिवलीतयाहसत्यः ३

भागम् नवमस्योऽष्टमभागम् असमस्योद्वादशमभाग असमस्योद्वादशभागमिति तथैकराशिगानामिति उक्तस्थानेषुपवाग्रहद्वयभवतिचह
 वोचास्युक्तदातेषामेषस्थितानामध्यादेकपूर्वोवृत्तीवीर्यवान् सार्धैकराशभागयथापठितमपहरतिनान्येतत्रस्थापहरति एतत्सत्यआह सत्या
 चायीः कथयति अशग्रहणयथासप्तमभागप्रदर्शनार्थम् नयान्वसत्यः एकादशोऽक्रमात्सप्तमादितिग्राहृरणकर्माणि एकदशगोपुवीर्याधिकः स्व
 भागहरेदेकम् अर्धवृत्तीयमयत्रतुस्तथापचमचषष्ठ आयुर्षुपिड्यत्वापाहरतिसौम्यास्तथार्थानि द्वादशसस्य पापास्वादापशोभनस्ततोर्द्धतु अ
 त्तन्त्रिंशत्भागिगान्नयोरात्मग्रहिवक्ष्येइति बराहमिहिरस्याप्येवमतम् इहसत्यमतोपन्यासआगमानुसृतिप्रदर्शनार्थः ३ ७ ७

अथलभस्थः यापञ्चक्रपातवदायुषोशमपहरति तस्यांशप्रमाणज्ञानं च संततिलकेनाह साधोर्दित इति उदितानेन वांशांशास्ते उदितनवांशाः सहाधोर्दितेन नवांशे नवर्तत इति साधोर्दितो दितनवाशाः तात्कालिकस्थस्फुटलभस्थयमुक्ताभागाः तेषालिसाः पिंडीकृत्य शतहूयेन भागमपहृत्या वासंतस्मिन्काले भवचक्रस्य च यावती नवांशाकाउदिताः पञ्चादधोर्दितो नवांशकः सतत्र उदितनवांशासमूहे योज्यः एव कृते साधोर्दितो दितनवांशासमूहो भवति तेन गणितागतं समस्तमेवायुः पिंडगुणनीयम् एव कृते साधोर्दितो दितनवांशाहतं समस्तमायुः पिंडं भवति तस्मादष्टाधिकशतेन भागे हृते यदवाप्यते वर्षादितन्नाशमुपैति दशयंगच्छति किं सर्वधानेत्याह क्रूरविलभसहित इति यदा विलभस्थः क्रूरः आदित्यागारकशने अराणामन्यतमो भवति तदैव आगतं वर्षादिसमस्तायुः पिंडात्संशोध्य ए

साधोर्दितो दितनवांशाहनात्समस्ताद्भागोष्टयुक्तशतसंख्यमुपैति नाशम्
क्रूरविलभसहिते विधिनात्वेन सौम्ये क्षिते दलभतः प्रलयं प्रयाति ४

वंकृते तत्कालजातस्य जंतोरायुर्वर्षाणि स्फुटं भवति किंतु प्रत्येकस्य ग्रहस्यैतत्कर्मकर्तव्यं येनायुः संशुद्धानि दशावर्षाणि सर्वेषां भवति विधिनात्वेन सौम्ये क्षित इति अनेन विधिना स एव लभस्थः क्रूरग्रहो यदा सौम्ये क्षितः शतमग्रहणादृश्यते तदा विधिनात्वेन भक्तलमायुः पिंडात्साधोर्दितो दितनवांशाहतात्समस्तायुः पिंडादष्टोत्तरशतेन भागे हृते यत्कलं लब्धं अतो दलमर्धप्रलयं याति तदधीकृत्यायुः पिंडात्पातयेदव कृते आयुः प्रमाणं स्फुटं भवति अन्य एव व्याचक्षते तात्कालिकेन लभेन भुक्तायेन वांशाकास्ते साधोर्दितनवांशेन सह ग्राह्याः अयमर्थः तात्कालिकस्य लभस्थराशेन पास्त्य-
मागालिसापिंडीकृत्य शतहूयेन भागमपहृत्या वासमुदिताशकस्तेः कर्म प्राग्वत्कार्य एतदपि स्थूलम् तेन लग्नभागाह्लिप्तीकृत्य ताभिः प्रत्येकग्रहदत्तवर्षादि-

रायुर्दीपसगुणपाथः स्वच्छेदेभिर्भागमप्लुतयोपपुणरियोजयेत् वर्षस्थानेभगाणकलाभिर्भागमपहरेद्वृथ्वपीदि तस्यप्राग्स्तातनकार्यं तयान्तसारबल्या
 लप्रागुचिसिक्नुहलापत्येकरिहगायुया भाल्यमंडलविसासिलब्धवर्षारिशोपयेत् १ स्वायुषोत्तमगो कुरेसोम्यदृष्टेत्तहृत्तमिति एतदेवश
 प्रतिप्राप्ति नकेवतमत्र यावच्चकपालेव्येवविधि तस्मादिष्टग्रहविशाय्यानशेषपरिवेषभागाद्गुणतदात्सम्बद्धस्थक्कपातोस्तिनात्ययेति एतदेवश
 घेणायुः सिद्धस्यभागमप्लुतलब्धप्रावदायुफः प्राप्तयेत् अथरूपावुनोभागहारोभवति तदाक्रपाद्भागद्वाः सुशोधशोधेणायुर्दोषसगुण
 मप्लुतलब्धमेवायुः शब्दप्रवतिवृत्त तन्ग्रहोत्तमप्लुतभावनकेपद्यसोद्भूतः आयुर्गण्डुसमेत्तेनलब्धवर्षादिशोधयेत् रूपावुदोनाहारः स्थावुपा-
 च्छेदनादयेत् रूपेणविभजेद्वृथ्वतदेवायुः सुन्द्रभवेत् अस्मिन्साञ्चीदितितिकर्मणि तन्मपदापासोव्योमचत्स्वदायोलभरिताशकसमीपवर्तिसिण
 वेग्रास्थानेतरश्चि तत्रकुरशब्देनक्षीणशब्दमानप्रत्येकः तथात्वावरथणः सूर्यागारकुरशनीनामेकस्थिन्लभगभवतिहानिः विधिनात्वनेनसोम्येहि
 नेदत्तपातयेद्वृथ्वयम् ४ अथरूपादीनापरमायुःप्रमाणान्नामिद्वरिण्याद्दृ समाः षष्टिर्हिमाइति समाशब्देनवर्षपुन्यतेसमनावर्षाणाषष्टिर्हिमाहि
 गुणीकृताविशत्यधिकवर्षशतभवति एवविशत्यधिकवर्षशतपचनिशापचरात्रयोः होराबाणीत्यर्थः मनुजकरिणाभनुजनापनुव्याणाकरिणाहस्ति-
 नाचपरमायुः हयानाअश्वानाद्यात्रिशद्वर्षाणिपरमायुः स्वरोर्गदंशः करभ्रदश्च अनयोः पचकल्पतिः पंचकस्यकृतिः पंचानावर्गः पचविशतिः परमायुः चिह्न
 पासाव्यायुरितिसापचकल्पतिः चिह्नपाविगताक्रुशाण्म्याः एकोनाचतुर्विंशतिर्वर्षाणिष्टयमद्विपयो वृषाणामहिषाणाचपरमायुः गोमहिष्योरित्यर्थः शुना
 सारभेयानाद्याशवर्षाणिपरमायुः स्वग्रहणसर्वेषान्स्वीनामुपलक्षणार्थेनसिद्धमाजिरीदीनापव्येतेवस्मृतं छागदीनामितवशाकसहिताषड्बोडशव
 र्षाणिपरमायुः छागदीना आदिग्रहणाद्भवयमृगयेस्त्रिपरमायुश्चि सस्येषाशेषभूतम् परमायुर्दयप्रयोजनं अश्वदीनाज्जातानामायुः प्रमाण-

ज्ञानार्थमिति तद्यथा अस्मादेर्जातस्यपुरुषवदायुः प्रमाणमानीयततश्चैराशिकंकर्तव्यंयदिविंशत्यधिकवर्षशतंपंचदिनाधिकयस्यपुरुषस्यायुः प्रमाणं
 तस्येदमायुस्तद्द्वित्रिंशद्वर्षायुः प्रमाणस्याश्वस्यकिंस्यादिति एवमागतमायुः प्रमाणमश्वस्यतत्कालजातस्यवान्येवसर्वेषामभिहितप्राणिनांस्वायुषाम
 परेणत्रैराशिकंकृत्वातत्कालजातस्यस्वायुषः प्रमाणनिर्देशः कार्यः अन्येएववदन्ति यथाप्रथितंपरमायुषः प्रमाणंनकश्चिज्जीवति तदयुक्तम् यस्माद्विश-
 त्यधिकाद्वर्षशतादस्यधिकमध्यायुर्गणितकर्मणाभवति यस्मात्परमायुः प्रमाणपठनत्रैराशिककार्यमेवज्ञातव्यमिति ५ अथयस्मिन्योगजातस्य
 परमायुर्भवतितद्योगज्ञानपुष्यिताग्रयाह अनिमिषपरमांशकति अनिमिषोमीनः तस्यपरमांशकोनवमनवांशकः तस्मिन्ननिमिषपरमांशकै

समाः षष्टिर्द्विघ्नमनुजकरिणांपंचचनिशाहयानांद्वात्रिंशत्स्वरकरभयोःपंचककृतिः विरूपा-
 साय्यायुर्षमहिषयोर्द्विदशश्रुनास्मृतच्छागादीनादशकसहितः षड्द्वपरमम् ५

धिलभेशशितनयेबुधेगविष्टेषेचपंचवर्गलिसेस्थिते लिसाःपंचविंशतिमुल्काबुधोद्युषेस्थितःसकलाःसमस्ताग्रहाअन्येसर्वेएवयदिस्वतुंगभेषुस्थिताःपर-
 मोच्चगताभवतितथाजातस्यपरमायुः प्रमाणंविंशत्यधिकवर्षशतपंचदिनाधिकमायुर्भवति तत्रचकर्म तद्यथा आदित्यादयोग्रहाः सलभाद्दृष्टशा-
 अत्रादित्यानांबुधवर्जितानांयथापठितानिपरमायुः प्रमाणवर्षाणिभवन्तिबुधस्यपुनः क्रियते तत्रतावहुधोनीचानीनाद्विभ्युतः तस्मात्तात्कालिका-
 दस्माद्बुधान् १।१०।२५ बुधपरमनीचक्रवकमिदं ११।१५।० संशोध्यजातमेतालिसा १।१५।२५ एतल्लिसापिंडीकृतं २७।२५ एतामिस्त्रे
 राशिकयदि भगणार्थलिसानाएताःसंगुण्य १० ८० ० बुधपरमनीचवर्षाणिषड्भवन्ति तदातासानीचाक्रातलिसानां २७।२५ किंस्या

मगतलनेष्टमस्येनबुधेनपंचविंशतिलिसामुक्ताभवंत्यन्येचग्रहाः स्वीच्वराशिशुपरमोच्चभागव्यतिरेकेणापिद्यदिस्थितास्तदायोगशतस्यैवपरमायुः
 प्रमाणंजातोजीवति अथबुधस्यपरमनीचक्रवकर्मदं ११ ११४ पूर्वप्रदर्शितसोप्रतकर्मकालेकथमिदं ११ १५१० प्रदर्शितमित्यत्रोच्यते चतुर्दशभाग
 भुक्तापंचदशेपठितेपरमनीचभागेव्यवस्थितोभवति अतश्चतुर्दशभागाः परमनीचस्यप्रदर्शिताः तत्रस्थस्यपरमनीचप्रदर्शितमायुर्भवति तस्माद्याव-
 त्पंचदशोभागोनभुक्तोबुधेनतावत्रैराशिकोत्पत्तिकर्तव्येत्यतः कर्मकालेपंचदशभागाः प्रदर्शिताः इत्येतत्सर्वेषामेवग्रहाणांत्रैराशिककालपठितेभौगोभुक्तैः प्र-
 दर्शयितव्यानि तत्रत्रैराशिकार्थमुच्चक्रवकाः तथात्रैराशिकार्थपरमनीचक्रवकाः एतैः कर्मकर्तव्यमिति ६ अथास्यापरमतायुर्दायस्यदूषणार्थशालिन्याह

सू	च	मं	बु	गु	शु	श	ल
०	१	९	१	३	५१	६	११
९	३	३७	३४	४	३६	१९	३३

अनिमिषपरमांशकेषिलमगेशशितनयेगविपंचवर्गलिसे भवतिहि-
 परमायुषःप्रमाणाद्यदिसकलाःसहिताःस्वतुंगभेषु ६

आयुर्दायमिति एतवायुर्दायंनकेवलमयथवनमणित्यशक्तिपूर्वैरुक्तंयावद्विष्णुगुप्तेनापिचाणक्यापरनाम्भैवमुक्तम् आचार्यदेवस्वामीतथासिद्धसेनभैवंच
 क्रेकृतवानित्यर्थः तथाचविष्णुगुप्तः परमोच्चगतैः सर्वैर्भूमिनांशसंस्थिते सौम्येचदृष्यगेजातः परमायुःसजीवति तथाचदेवस्वामी सूर्यद्वैरुच्चगतैर्मि-
 नेमीनांशसंस्थिते लने सौम्येदृष्यभयानेजातः परमायुर्भूमिति तथाचसिद्धसेनः मीनेपरमांशगतैसौम्येगविपंचवर्गलिसास्ये सर्वैः परमोच्चगतैर्जातः प-
 रमायुर्गाम्नाति यद्येवंबहुभिराचार्यैरुक्तं तत्कोस्यदोषः तत्रोच्यते वक्ष्यमाणसत्याचार्यमतेप्रदर्शितमायुर्दायंबहुतशणामाचार्याणामतमिति यस्मादा-
 चार्यचराहमिद्विरस्यप्रतिज्ञेयं ज्योतिषभागमशास्त्रंविप्रतिपत्तौनयोत्थमस्माकं स्वयमेवविकल्पयितुं किंतुबहूनांमतंवक्ष्ये अस्यपरमतस्यबहु

तरविकृद्दस्वतावदास्ताम् विषादसप्तवोदोषोष्वस्त्रिदोषद्वीपमित्यादि एषामन्वार्थोणापतेदोषो जायते कीदृश इत्याह अष्टावसिष्टमित्यादि नर्पाष्टकपाव
 ज्ञातानामरिष्टपुक्तहर्पाष्टकहिलात्प्लुक्वर्षशिशोरेरपस्ताहशितमक्षरेणायुर्नस्युत् न्नागच्छति एववर्षाष्टकादूर्ध्वमरिष्टनास्ति तस्माद्व्याष्टकादूर्ध्ववर्षे
 विशतेरपस्तान्कस्यन्विन्यारणामापयते यावद्दस्यते प्रियतइति अयंतेषामेवाचार्योणामायुर्दुपणशालिन्याह यस्मिन्न्योग
 इति अनिमियपरमाशकेरित्तम इत्यस्मिन्न्योगे विशत्यधिकं वर्षशतसप्तविनपरपायुः पूर्णप्रदिसृतस्मिन्न्योगेषद्ग्रहा परमाञ्जुगता भवति षड्भिरभ्यप-
 रमोच्चगतीभ्यक्कषती भवतीति प्रोक्तमभिहितमन्यैश्चार्यैः तथाचचारग्रयणः षड्भिरस्यान्वक्कषतीति सप्तसर्वमेहद्रैरिति यवनेश्वरश्च

आयुर्दीयविष्युगुप्तोपिन्विवदेवस्वामीसिद्धसेनश्चक्रके
 दोपश्चषाजायतेशावरिष्टहिल्वानायुर्विशतेः स्यादधस्तात् ७

षड्भिरजुर्धिवल्लोपकपीप्रराममानेष्वभिजातशक्तिः तत्रपरमोच्चगतायावत् षड्ग्रहानभवति तावत्परमोच्चगता भवति यदापरमोच्चगता भवति
 तदात्मानचक्रवर्तिनाप्रवितव्यम् पवपूर्णीमासुः विशत्यधिकवर्षशतमर्थेर्धुर्निश्चािकेयित्वावहव पुरुषाजोवति तस्मादयमपितेष्वपरोदोषप्र
 तच्चपरमतायुर्वयदूर्ध्वपणशालिनीद्वयमसर्बधत्वाद्दृग्भिहिरह्मभेकभभवतीति नप्रतिभाति तत्रतावद्यद्वत्रप्रथमशालिन्यादूर्ध्वपुणसुक्त तस्यद्वयपण
 स्यासर्बधत्वमुच्यते साद्यदितोदितनवाशाह्वात्समस्तादिति न्यायेनयत्तद्भूरेविलमगते आयुष्कपातनक्रियते तस्यप्रतिलममत्स्यशकवशादि-
 यत्तन्नसप्तभवतीति तत्रपातयित्वायदायुर्विशिष्यते तस्यापीपत्तान्नास्तीति तस्माद्यदुक्त नायुर्विशतेः स्यारथस्तात्तदसुक्त अन्नोदाहरणम् यथा

कुंभलग्नस्याधंशकोदये आदित्यचंद्रशुक्राः परमोच्चैर्बुधजीवशनैश्चराः परमनीचिभौमश्चकुंभस्याप्यष्टाविंशतिभंभागं मुक्तास्थितस्तदाताल्कालिका
ग्रहाः सलग्नाः अत्रलग्नेन किंचिद्भुक्तमिति लग्नायुर्दयानास्ति परमोच्चगतानां परमनीचगतानां च ज्ञान एव भौमस्थक्रियते तां कालिकाद्भौमादस्मान्

सू	न	पं	बु	कुं	शु	श	ल
०	१	१०	११	९	११	०	१०
९	२	२८	१४	४	२६	१९	६
०	०	०	०	०	०	७	०

१०३८ भौमस्थपरमोच्चक्रवकमिदं १३८ संशोध्य जातं ११० एतद्विंशतिपिंडीकृतं १८०० अथत्रैराशिकं
यदि भगणार्द्धलिसानामेतासाम् १०८०० भौमनीचमासाः नवतिर्भवन्ति ९० तदेतासां कियंत इति
लब्धमासाः १५ एतैर्वर्षसत्रिमासं जातं वर्ष १ मास ३ एतद्भौमपरमोच्च वर्षे भवेत् १५ संशोध्य
जातं वर्ष १३ मास ९ एष भौमायुर्दयः अथजीवस्थलग्नाद्द्वादशस्थत्वाच्चक्रपतिनार्द्धपातयित्वा

यस्मिन्योगे पूर्णमासुः प्रदिष्टं तस्मिन्त्रोक्तं चक्रवर्तित्वमन्यैः

जातजीवायुर्दयः वर्ष ३ मास ९ परमोच्चगतानां परमनीचगतानां च शत्रुक्षेत्रत्वात् त्र्यंशं अस्तंगतानां मर्द्धचनपाल्यते यस्मादनिमिषपरमांशकविलने
इत्यत्रयोगे च द्रमसो वृषभस्थत्वाद्यद्युषः त्रिभागः पाल्यते तदा पूर्णमायुर्न भवतीति यस्मादन्याचार्यमतमिति तां कालिकमित्राभिन्नविधावकं मूल-
त्रिकोणाद्धनधर्मबंधुपुत्रव्ययस्थानगताग्रहैः द्राः तां कालिकाः स्युः सुहृदो ग्रहस्थस्वोच्चैर्वयो यस्य विष्कृष्टवीर्यः १ आमित्रषष्ठाष्टमशत्रुमूर्तिद्युनत्रिकाणे
कगृहधिनिसाः तां कालमेतेरिपवो भवन्ति ह्येतानि मित्राणिरिपूश्च वक्ष्य ३ अनेनापिशक्रश्च द्रमसः तां कालिकमित्रं न भवति तस्मान्भौमस्थशुक्रवृष
स्थश्च द्रमाः शत्रुगृहगोभवति तस्य च शत्रुक्षेत्रस्थत्वाद्यद्युषस्त्रिभागः पाल्यते तदा अनिमिषपरमांशक इत्यत्रयोगे पूर्णमायुर्न प्राप्नोतीति तच्चात्वा

र्थेणशुभगद्वाहिसूयेवप्रदर्शित तेनेतत्तज्ञापयति परमोच्चगतानापरमनीचगतानान्तरच्युद्धेत्रेव्यारोमकांगतानाचर्द्धिचनपात्यते तेनयथादर्शितयोगशुभ
 कृपयकृग्रहायुदायवर्षाणिद्विग्यते सूर्यस्यवर्ष १९ चंद्रस्यवर्ष १५ भीमस्यवर्ष १५ मास ९ बुधस्यवर्ष ३ मास ९ सुकस्यवर्ष २१ शनेऽवर्ष १०
 लभननकिञ्चिदुक्तमिति लमायुर्दयोनास्ति अथैतेषायोगः वर्ष ९८ मास ६ अथागारकस्यलभगतत्वात्साहस्रदितेतिकर्मक्रियते तत्रचलमेकुमारप्रभ-
 त्वान्नवति ९० नराशकासुक्ताभवति तेचननाराशचक्रस्योवितउदपगतएकनवतिसप्त ९१ तेनैकनवत्यासवर्षसुः पिडमिदवर्ष ९८ मास ६ समु-
 प्यजात ८ ९ १ ६ अस्यासाधिकशतेन मागमफ्रुत्याषासवर्षाणि ८२ मास ११ स्नि २८ पदी २० अस्मात् ९८। ६ सशोध्यजातवर्ष १५ मास
 ६ दिन १ पल २० एवमष्टभ्यऊर्ध्वीरशतेरधस्तादायुस्सन्नमिति वस्यस्युक्तमुक्तनायुर्विशतेः स्याद्दुधस्तादिति अत्रान्येवदति यथाकुरहीनमीनल
 प्त्तदिकरैतद्वसहमिहिरेणोक्त भूमिपिपरपाराशकइति अनेनापिकारणनवक्तव्यम् ययानायुर्विशतेः स्यादधस्ताद्विषयत्रयन्विलभेक्षीणचंद्रविश
 वितमे मागेबुधस्तनास्तमिताः सर्वेभ्यन्येपुपरमनीचस्यधुयस्यजन्यभवतितस्यचक्रपातेनैवायुर्दयोबहुः पततीति तस्येवतावत्प्रदश्यते तनतात्का
 लिकग्रहाः सत्तमाः तत्रबुधस्यप्राग्बल्लताजातवर्ष १० मास १० अन्येपापरमनीचस्यत्वात्ज्ञापयते तमेननकिञ्चिदुक्तमितितस्यायुर्दयोनास्ति
 चंद्रस्यक्षीणस्यपापत्वाहुमाहुदुरास्यत्वाच्चक्रपातेनसर्वपतति तदातस्यायुर्दयोनास्ति आदित्यस्यलभैकादशत्वाच्चक्रपातेनार्द्धपातयित्वाजातवर्ष
 ४ मास ६ बुधस्यास्तमितत्वाद्दृष्टपातयित्वाजातवर्ष ५ मास ५ वशमस्यत्वाच्चक्रपातवर्ष ५ मास ५ स्वायुपस्तृतीयमशमपहरतिइति सौम्यत्वात्तवर्षमस्मात् ५
 द्वापारवर्षमेकनवपासान्यातयित्वाजातान्यष्टौवर्षाणिनवपासाश्वशुक्रस्यवर्ष ८ मास ९ भीमस्यलभमासमस्थत्वात्स्युप्तभागसहस्रवर्षपातयित्वाजात
 निषर्षाणिपट्टइति एवसर्वेषावर्षाणि वर्षे ४ मास १ सूर्यस्यवर्ष १० मास १ चंद्रस्यवर्ष ६ मास १ भीमस्यवर्ष १० मास १ बुधस्यवर्ष ७ मास १ सूर्यस्यवर्ष ८ मास १ चंद्रस्य

स्य वर्ष १० मास० शनैश्चरस्य वर्ष० मास० लमस्य वर्ष० मास० सर्वेषां योग. वर्ष ४२ मास० अत्रासंभवेत्यभिगाभ्यापि ब्रूमः एवं विधायादुदीचि. सर्वेष्यस्तंग
 तायदिभवंति तदासूर्योच्छिन्नद्युतिषु च दलं प्रोद्धुं शुक्राकपुत्राविति कृत्वा तत्रापि पञ्चविंशत् वर्षाणि मासो नानियतो बुधस्य पूर्वमेवाहं पातितं एवं द्विच-
 त्वारिंशतोऽधस्तादायुर्नागच्छतीति तथापि विंशतरधस्तादित्यसंबद्धं अत्राप्यन्ये एव वदन्ति कूरहीने विलम्बे जाता अष्टाभ्य ऊर्ध्वे विंशतेः अधस्ता-
 न्त्रिमाणा दृश्यन्ते तेनान्याचार्यमतमसंबद्धं अन्याचार्यमतपूर्वापर्येण विचार्येतद्वदन्ति येरेवाचार्यैरेनेन मार्गेणायादुदीचिः प्रदर्शितः तेरेवाच्यं मृत्यु
 योगोभिहितः सचेहलिरव्यते तथाच बादरायणः बष्ठाष्टमस्थोरिपुहृष्टमूर्तिः पापग्रहः पापग्रहो यदिस्यात् स्वातदेशायां मरणाय जेतो ज्ञेयः सयुद्ध
 विजितोयदान्धै. १ तथाच यवनेश्वरः बष्ठाष्टमस्थोरिपुहृष्टरोक्षोपापैः सुखलस्थानगतश्च हृष्टः स्वातदेशायां प्रकरोति मृत्युं पाशाध्वबन्धादिपरिह्राया-
 द्वा १ तथाच सारावल्याम् कूरदशायां कूरः प्रविश्य चातदेशां यदा कुरुते पुंसां स्यात्स देहस्तदारियोगो गौहि स देवमहान् १ रवितनयस्य दशायां क्षि-
 तिजस्यातदेशायां यदा भवति बहुकालजीविनामपि मरणं निःसंशयं पुंसाम् १ कूरराशौ स्थितः पापः बभूवैवा निधनेपि वा तत्स्थेन वारिणा हृष्टः स्वपाके-
 मृत्युदोमहः १ योलन्नाधिपतेः शूत्रुर्लभस्यातदेशागतः करोत्यकस्मान्मरणं सत्याचार्यः प्रभाषते १ ए-
 व कूरहीने लभेये जाता स्तेषां वर्षाष्टकादूर्ध्वं दर्शितकालादधस्तात् मरणं संभवत्येव तेचापि मृत्युयोगेनाने-
 न भूता इति ज्ञेयाः यस्मात्तस्यातदेशादर्शितग्रहसंबन्धिनी कदा भवति अत्रायं नियमः तस्मादन्याचार्य म-
 तेन वा साभ्य ऊर्ध्वं दर्शितकालादधस्तात् मरणं संभवत्येव तस्मादेतत्तद्रूपणमसंबद्धं प्रथमं अर्थाद्वितीय

सू.	च	म	बु	शु	श	लम
६	३	५	९	५	०	८
९	३	२७	१४	४	१९	०

स्य दूषणस्यासंबधत्वमुच्यते अत्रचक्रवर्तिलयोगोपि विना दीर्घमायुः संभवति अत्रोदाहरणम् यत्र तास्त्वलिक्त्रग्रहाः सलभाः वृषे को दश भागात्सुक्ता

र्थेण भृग्यादिहृयेवमदर्शितं तेनेतत्तद्ज्ञापयति परमोच्चगतानापरमनीचगतानाचरुखेत्रे न्यशाभस्तगतानाचार्द्धचनपत्स्यते तेनयथादर्शितयोगशुभ
 रूयुयकृग्रहायुदायवर्षाणिलिख्यते सूर्यस्यवर्ष १५ चंद्रस्यवर्ष १५ मीमस्यवर्ष १३ मास ९ बुधस्यवर्ष ६ जीवस्यवर्ष ३ मास ९ सुकस्यवर्ष २१ शनेःवर्ष १०
 लभननकिनिद्रुकमिति लमायुर्द्वयोनास्ति अर्थेतेयायोगः वर्ष ९८ मास ६ अथांगारकस्य लभगतत्वात्सादौरितेतिकर्मक्रियते तत्रचलमेकुमारभ-
 त्वाभवति ९० नवाशकासुक्ताभवति तेननवाशकचक्रस्योदितलदद्यात् एकनवतिसमाः ९१ तेनेकनवत्यासवर्षासुः पिडमिदवर्ष ९८ मास ६ सगु-
 ण्यजात ८ ९ ६ ३ ६ अस्याष्टाधिकशतेन मागमफ्दत्यावासवर्षाणि ८३ मास ११ दिन २८ पथिर ० अस्मात् ९८। ६ सशोध्यजातवर्ष १५ मास
 ६ दिन १ पल ५० एवपष्टस्य ऊर्ध्वीरशतेरधस्तादायुस्तन्मिति तस्मात्पुक्तमुक्तनायुर्विशतेः स्वादुपस्तादिति अत्रान्येवदति यथाकूरुद्वीनमीनल
 नद्विद्वेष्वेवहराहपिदिरेणोक्त अनिमिषपरमाशकइति अनेनापिप्रकारणनवक्तव्यम् यथानायुर्विशतेः स्यादधस्तादित्यत्रधन्विलनेक्षीणचंद्रविशा
 षितपे मागेबुधस्तत्रास्तमिताः सर्वेभ्यन्येषुपरमनीत्स्येषुपस्यजनम्भवतितस्यचक्रपातेनैवायुर्वेषाबहुपततीति तस्यैवतावत्प्रदरयते तत्रतात्का
 लिकामहाः सलमाः तत्रबुधस्यप्रागवक्त्वाजातवर्ष १० मास १० अन्येषापरमनीचस्यत्वात् ज्ञापयते लभननकिचिमुक्तमितितस्यासुद्वयोनास्ति
 चंद्रस्यक्षीणस्यपापत्वाद्दुमाद्दुशस्यत्वाच्चक्रपातेन सर्वपतति तदातस्यायुर्वीयोनास्ति आदित्यस्यकर्मैकदशत्वाच्चक्रपातेनार्द्धपातायिद्विजातवर्ष
 ४ मास ९ बुधस्यास्तमितत्वाद्दुपातयित्वाजातवर्ष १ मास ५ वशमस्थत्वात्कुक्क ० स्वादायुवस्वतीपमशमपहरतिइति सौम्युद्वात्तुवर्षपस्मात् ५-
 द्वागादर्थमेकनवमासान्यातपित्वाजातान्यषोचर्षाणिनवमासाश्चमुक्तस्यवर्ष ८ मास ९ मीमस्थलमाष्टपस्थत्वात्सुपभागसात्तुवर्षपातयित्वाजात
 नियर्षाणिपट्टइति एवसर्वेषावर्षाणि वर्ष ४ मास ९ सूर्यस्यवर्ष १० मास २ चंद्रस्यवर्ष ६ मास ० मीमस्यवर्ष १० मास ० बुधस्यवर्ष ६ मास ० जीवस्यवर्ष ३ मास ९ सुक

वर्षशतमव्यायुः संभवति केमद्रुमारव्यश्चायंयोगः यस्माद्दृश्यति हित्वाकंसूनफानफादुरधरास्वांत्योप्रयस्थेग्रहैः शीतांशोः कथितोन्वयथात्रबहुभ्रमः कम-
 त्रुमोन्यैस्त्वसौ तस्मादेवंविधेयोगेजातोदीर्घमायुः प्राप्नोति केमद्रुमत्वाच्चदरिद्रोभवति वक्ष्यतिच केमद्रुमेमलिनदुःखितनीचनिःस्वाः प्रेष्याः स्वलाञ्छ
 नृपतेरपिवंशजाता केवलदरिद्रादीर्घायुर्बोद्ध्यते नकेनचित्कस्यचिद्दरिद्रस्यायुः प्रमाणंज्ञातं यथायंदरिद्रोविंशत्यधिकनवर्षशतेनसंपंचदिनेनमृतः
 तस्मात्सौद्रमेवदूषणंज्ञातव्यम् एवमस्यदूषणस्यासंबद्धत्वंप्रदर्शितमिति असंभाव्यत्वाद्ग्राहमिहिरकृतमेतच्छालिनीहृत्यंनसंभाव्यते यच्चदश
 ताचार्यमतेनायुर्दीयंत्यक्कासत्यमतायुर्दीयमंगीकरिष्यत्याचार्यस्तत्रचसत्यमतस्यबहुतराणामाचार्याणांमतांगीकरणमिवप्रयोजनं यस्मात्पूर्वमेवाच्चा
 र्यमतेनायुः प्रतिज्ञाव्यारब्धाता ज्योतिषमागमशास्त्रविप्रतिपत्तौनयोग्यमस्माकं स्वयमेवविकल्पयितुं किंतु बहूनामतंवक्ष्ये अथकश्चिदाह ननु

प्रत्यक्षोयंतेषुदोषःपरोपिजीवत्यायुःपूर्णमर्थैर्विनापि

यीय योगस्वयाप्रदर्शितः सकेमद्रुमएवनभवति यस्मादाचार्यएववक्ष्यति केद्रेशीतकरेथवाग्रहयुतेकेमद्रुमोनेव्यतइति लग्नात्सप्तमस्थः
 केन्द्रस्थश्चंद्रमास्तस्मादयंकेमद्रुमोभवति अत्रचभ्रूमः अत्रचंद्रमानगणयते यस्माच्चंद्रमसः सकाशाद्ग्रहणाब्धेनयोगः कर्तव्यइति यद्येवंतच्छु-
 न्नात्केन्द्रस्थः कथंकरोतीत्यत्रोन्व्यते चंद्रलनयोस्तुल्यत्वात् तथाचयवनेश्वरः मूर्तिचहोरांशशिनंचविंघात् अत्रचगार्गिः व्ययार्थकेद्रगंश्रद्रादि
 नामानुभवेद्ग्रहः कश्चित्स्याद्वाविनाचंद्रलनात्केन्द्रगतोथवा योगःकेमद्रुमोनामतदास्यात्तत्रगार्हितः भवंतिनिदिताचारादरिद्र्यामयसयुताइ-
 ति तस्माद्ग्रात्सप्तमस्थेचंद्रमस्थस्ययोगस्यकेमद्रुमतासिद्धेवेति ८ ६४ ६४ ६४

स्थितः रात्रिपुनेन इमास्थीन् मागान् कुसेतीयोष्टात्रिंशति मागान् मेयेयुधः पत्तदश मागान् सिंहजीवः पत्तमागान् येपेससत्रिंशतिः सत्रिंशत्मागान्
 कुसेत्रिंशति मागान् सौरः पन्चिन्नपत्सो तपया ईदराग्रहा अत्रपूर्वप्रदर्शितकर्मणागताभिन्नाहासुदीयवर्षाणि त्रिंशत्यने वर्षे ७ मास ५ सूरीस्यव
 २२ मास ११ चद्रस्यवर्ष ११ मास ८ सोमस्यवर्ष ७ मास ७ बुधस्यवर्ष १४ मास ७ जीवस्यवर्ष १८ मास ३ शुकस्यवर्ष १९ मास ७ शनैः वर्षे ८ मास ७ ल
 मस्य प्रयत्नस्यते वर्षाणाञ्च कृपतादष्टभागमपास्यज्जातवर्षे १३ मास ८ चद्रस्यपद्भागमपास्यज्जातवर्षे १८ मास ८ रेवेः गुरुभिन्निमृतो न्ययान्यइति
 गुरु रातुः मन्त्रकर्मूत्रत्रिंशत्मासिहान्त्वमेस्थाने स्थितः तस्मात्तास्त्रालिककिकिन्नीमृतः तन्नस्यस्य शत्रुक्षेत्रमध्यस्थितस्तेन तस्यायुदीयनकिचित्त-
 ति चद्रस्वामिपुनेभिन्ने स्थितः तस्यापिययादर्शितान्येवासुदीयवर्षाणि पस्यादुक्तम् इदोर्बुधदेवगुस्तुविद्यात् अगारकः क्रुमेरुत्रुक्षेत्रे स्थितः य-
 स्मादुक्तम् सोमस्यशुकः शशिनश्चभिन्निमिति शेषान् रिपून् शपलाञ्छनैश्चरत्तस्य शत्रुस्तात्कालिकश्चैकगृहे भिविष्टत्वाच्छन्म्वरोपि शत्रुः किलगार
 कस्य रातुश्चनस्यम्यापिनपतनियस्यादुक्तम् हिलवाव करिपुगृहगतीर्हयिते स्वत्रिभागइति तस्मादपारकस्य ययागतमेवायुः चोद्गहनकारिणित्पचनार्थी-
 पोबुधस्यमित्रम् तेन तन्म्यमेपस्यत्वात्पयागतमेवायुश्चैव यस्यादुक्तम् मृगुनदनस्यत्वैर्कुडुवन्पाः सुहृदः प्रदिष्टाः तस्मान्नस्यापिययागतमेवायुः श
 स्य दृहस्यतेः ययागतमेवायुः शुक्रस्य मेपस्यमित्रक्षेत्रे यस्यादुक्तम् मृगुनदनस्यत्वैर्कुडुवन्पाः सुहृदः प्रदिष्टाः तस्मान्नस्यापिययागतमेवायुः श
 नेश्चरस्यापिकुमेस्वक्षेत्रे स्थितत्वाद्ययागतमेवायुः लमस्यपातन्चारहीनत्वान् ययागतमेवायुः एवमायुदीयवर्षाणि पृथक्पृथक् कृत्वा लिख्यते वर्षे १७
 मास ५ सूरीस्यवर्ष १८ मास ८ चद्रस्यवर्ष १३ मास ८ सोमस्यवर्ष ७ मास ७ बुधस्यवर्ष १२ मास ८ गुरोः वर्षे १८ मास ३ शुक्रस्यवर्ष १९ मास ७ शनैः वर्षे १७
 मास ७ लमस्यवर्षे चतुर्दशाधिकवर्षशतमव्यायुः सप्तवर्षे ११२ मास ११ यदचद्रवर्षे २२ मास ८ तदा सर्वेषां योगः ११५ मास १९ एवविधेययोगोपाठशाधिक

म्यितः एवमियुनेत्रद्रमास्तीन् भागान् कुम्भे मौमाद्याविशति भागान् मेघेषुधाः पचद्दशा भागान् सिंहेजीवाः पचद्दशा भागान् मेघेषुसाविशतिः सत्रिभागात् शुक्र-
 कुम्भे विशति भागान् सौरः पन्चिभमपत्योः तद्यथा इदंशाग्रहाः अत्रपूर्वप्रदर्शित कर्मपागागताभिग्रहाः सुदीयवर्षाणि लिख्यन्ते वर्ष ७ मास ५ सूर्यस्य वर्ष-
 २२ मास ११ चद्रस्य वर्ष १२ मास ८ मौमस्य वर्ष ७ मास ७ बुधस्य वर्ष ७ मास ७ जीवस्य वर्ष १८ मास ३ शुकस्य वर्ष १९ मास ७ शनेः वर्ष ८ मास ७ ठ-
 मस्य प्रयच्छहस्रतेर्यषाणाच्चक्रपातादष्टभागमपास्यजातवर्ष १३ मास ८ चंद्रस्य पद्भागमपास्यजातवर्ष १८ मास ८ रेकेः युरुभिः त्रिपुतेन्यथान्यथा न्यइति
 शुक्रः शत्रुः सन्नाके मूलध्रिः कोणासिंहान्चमस्याने स्थितः तस्मात्तात्कालिकमित्रीभूतः तन्मूलपस्यः शत्रुक्षेत्रमध्यस्थितस्तेन तस्यायुर्दीयन किंचित्स्थित-
 ति चद्रम्भमियुने मित्रक्षेत्रे स्थितः तस्यापियथादर्शितान्येषाः सुदीयवर्षाणि यस्मादुक्तम् इदोर्बुधदेवगुस्त्वविद्यात् अगारकः कुम्भेशत्रुक्षेत्रे स्थितः य-
 स्मादुक्तम् मौमस्यरुक्कः शशिकम्भमित्रीमिति शेषान् रिपून् शपत्वाच्छुनेम्बरस्तस्य शत्रुस्तात्कालिकम्भकग्रहे भिविष्टत्वाच्छुनेम्बरोऽधि शत्रुः किन्त्वमार-
 कस्य शत्रुक्षेत्रस्य म्यापिनपतति यस्मादुक्तम् हिलावकरिपुषुहर्गतेर्हृषिते स्वत्रिभागा इति तस्माद्गारकस्य यथागतमवायुः चोदूरनका इति क्वनाद्धी-
 मो बुधस्य मित्रम् तेन तस्य मेपस्यत्वात् यथागतमेवायु बुधस्य बृहस्पतेरप्यादित्यो मित्रं यस्मादुक्तं गुरोश्च मौमपश्चित्यसर्व इति तस्मात्सिंहस्य
 स्य बृहस्पतेः यथागतमेवायुः शुक्रस्य मेघस्य मित्रक्षेत्रे यस्मादुक्तम् घृगुनदनस्य त्वेकैदुवज्याः सुद्धदः प्रदिष्टाः तस्मात्तस्यापियथागतमेवायुः श-
 नेत्रस्य अपि कुम्भक्षेत्रे स्थितत्वात् यथागतमेवायुः लनस्य पार्तवारहीनत्वात् यथागतमेवायुः एवमायुर्दीयवर्षाणि पृथक्पृथक् लिख्यन्ते वर्ष १७
 मास ५ सूर्यस्य वर्ष १८ मास ८ चद्रस्य वर्ष १३ मास ८ मौमस्य वर्ष ७ मास ७ बुधस्य वर्ष १२ मास ८ गुरोः वर्ष १८ मास ३ शुक्रस्य वर्ष १९ मास ७ शनेः वर्ष १७
 मास ७ लमणवधिधे चतुर्दशाधिकवर्षात् यथागतमेवायुः सप्तमवति ११३ मास ११ यत्तत्र वर्ष २२ मास ९ तन्नासरेषां योग ११५ मास ११ एवविधे योगोऽष्टश्राधिक

तेन युक्तायं केन केनानगाताब्दसंख्याकालः शकौ १०४४ नांशविशोध्यतस्मादतीतवर्षाद्यगवर्षजातम् एवंचेत्स्फुजि
कृत्वायते अन्यच्च यवनाचार्यैः पूर्वैः कृतमिति तदर्थं स्फुजिध्वजोप्याह यवनाकृत्युः येसंग्रहेदिगृजनजातिभेदाः
हस्य तदेतत्ज्ञायते यथावराहमिहिरेणपूर्वयवनाचार्यमतमेवोपन्यस्त अस्माभिस्तन्महष्टम् स्फुजिध्वज
पीयमेववातापाराशरीयासंहिताकेवलमस्माभिर्दृष्टान्जातकश्च्युतेस्कंधत्रयमितिपाराशरस्येति तदर्थं वराह
चित्रप्रोक्षपाराशरः कथयतेदोषाग्यदयोषितामित्येवमादिमयमणित्ययोर्द्वाराशास्त्रेविद्यते तथाच एकोनविं
विंशतिः तिथिसंख्याकुजःसौम्योद्वादशोच्चगतोरुरुः कुजवद्वैत्यपूज्यस्तुवधाणामेकविंशतिः एकोनसूर्यपुत्रस्य
यमिदं प्रोक्तमर्धनीचगतस्यतु अंतरेत्वनुपातान्चकारयेदायुःसंग्रहम् तथान्वमणित्यः नवरूपाः शंखमलास्तिययोका
कृतिसंख्याः सूर्यादीनास्वतुगमेष्वब्दाः नीचेष्वस्माद्वलमन्यत्रानुपाततःकार्यम् आयुर्दीयविधानहाराशितुल्यमपि
तायुर्दीयायवनेश्वरसत्यमतानुसारीव्याख्यायते ग्रहभुक्तनवाशराशितुल्यमिति यत्रतत्रराशौयस्मिन्मवांशकं ग्रहोव्यव
षादेरारभ्ययावत्संख्याराशोः संबधीभवति तावत्येववर्षाणिग्रहः स्वायुर्दीयप्रयच्छति एवंभुक्तनवांशराशितुल्यभवति
तस्माद्यद्भुक्तग्रहेणतेनसहत्रैराशिककृत्वामासाद्यानुयनमपिकर्तव्यं त्रैराशिककरणंचवक्ष्यति एवमायुर्दीयानयन
थान्तद्वावयम् राश्यंशकंसंयोगाद्वायुरिहसमासतोद्गहादधुः एतच्चसत्यवाक्यं बहुसाम्यसमुपैति बहुसमतंबहुना
चयवनेश्वरः आयुषिदाशयंशकचारयागादिति अत्रतावत्सत्ययवनेश्वरवाक्यव्याख्यानेकिंविहिप्रतिपन्नं राशेरंशकवारया

प्रथमजीवशर्ममतेनस याचार्यमतेनचायुर्दीयमोपच्छदसिद्धिनाह स्वमतेनेति जीवशर्मनिमान्भान्चार्य स्वमतेनस्त्रीथमतेनपरमायुषोविशत्यधिकस्यवर्षश
 तस्यसप्तचदिनस्वत्वगशससमभागप्रत्येकस्यग्रहस्यायुर्दीयमाहकथयति फिल्लशब्दस्तथानामप्रदर्शनार्थं तद्यथापरमायुः १२१०५ अस्वसप्तभिर्भा
 गमपृष्ठयायासवर्षादि १०११२२।८।२४ ययान्याचार्येनवतिथिविषयक्येवमादीभिपरमोच्चगतानामादित्यादीनावर्षाणिपठितानि तथैतानिपरमायुः
 स्वरारावर्षाण्येकेकस्यजीवशर्मपठितानि नीचेर्दृष्टसतीत्यत्रापिस्थितमेवतत्रार्द्धमेतत् ८।६।२६।४।१७ एतानिपरमनीचस्यस्यैकेकस्यग्रहस्य
 एतोप्राग्देवचैराशिकृत्वैकेकस्यग्रहस्यायुर्दीय कर्तव्यः अत्रापिचक्रविनाशशुद्धेनस्यस्यग्रहस्यशायहानिः शुक्रशनिश्वरीविनाशोमविनाच
 यत्तयद्ग्रहस्थास्तगत स्याद्दोषहानिः सर्वार्द्धत्रिचरणेत्यादिकत्चक्रपातापहानिः कूरोरिचमेसार्द्धदितेतिहानिःएतत्सर्वजीवशर्मणोप्यन्याचार्ये समानः
 म् तयान्कजीवशर्मा सप्तवर्षी १७ को १ द्वियमौ २२ वसवो ८ वेदाभयो ३४ महद्गणा वर्षाण्युच्चस्यानानीत्स्वानामतोर्द्धस्यात्मध्येनुपाततः स्या
 दानयनशेषमत्रयत्किन्ति पिडापुषड्वकार्येतत्सर्वगणिततत्वज्ञैरिति अत्रानयनसुखोपायनदृश्यते स्वोच्चशुद्धोग्रहः शोधयपञ्चादूनोमभूढल्य
 त तद्गणाः कथिषद्गोणि ८६४१ हतावेदात्रसार्थके ५०४ सक्तादिनादियल्लब्धत्दायुर्जीवशर्मजम् दिनेस्तुत्रिशतामासामासेभ्योर
 विभिःसमा नकेवलग्रहदायपरमायुषः स्वराशमेतत्तेनोक्तं यावत्स्वमतेनेति अननेवप्रतिपादयति यथैतन्मयाकपिकृतेष्वान्चार्यैरुत्पे
 वानकेनिच्छास्त्रेषु ८६मिति तस्मादस्यायुर्दीयस्यजीवशर्मणः स्वमतकरणभेदोप एवसर्वाचार्यमतेनायुर्दीयोव्याख्यातः अत्रान्चार्येणय
 वनमतेनोपन्यत्तामयपूवनमणित्यशक्तिपूर्वरिति नचयवनेश्वरकृतेशास्त्रतयाविधयायुर्दीयोदृष्टः यस्माद्यवनेश्वरेणोक्तम् आयुधिराशुश
 कराराशियोगादिति अत्रोच्यते यवनेश्वरेणस्फुजिध्वजेनान्यच्छास्त्रकृतम् शककालस्यार्षाकृत्वायते तथाचस्फुजिध्वजः गतेनसाप्यथश

तेन युक्ताप्यंकेनकेषांनगताब्दसंख्याकालः शको १०४४ नांशविशोध्यतस्मादतीतवर्षाद्यगवर्षजातम् एवंचत्स्कुजिध्वजकृतपराशरस्य
कृदायते अन्त्यच्च यवनानाचार्यैः पूर्वैः कृतमिति तदर्थस्कुजिध्वजोप्याह यचनाऊचुः येसंग्रहदिग्जनजातिभेदाः प्रोक्ताः पुराणीः क्रमशोऽत्र
हस्य तदेतत्तज्ञायते यथावराहमिहिरणपूर्वयवनान्चार्यमतमेवोपन्यस्त अस्माभिरुत्तन्नदृष्टम् स्कुजिध्वजकृतमेवदृष्ट्वा पराशरस्य
पौत्रमेववार्तापाराशरीयासंहिताकेवलमस्माभिर्दृष्टानज्जातकंश्रूयतेस्कंधत्रयमितिपाराशरस्येति तदर्थवराहमिहिरः शक्तिपूर्वरित्याह
चित्रं प्रोद्भूतपाराशरः कथयतेदोर्भग्यदंयोषितामित्ययोर्होराशास्त्रविद्यते तथाच एकोनविंशतिः सूत्रैश्चद्रमाः पंच
विंशतिः तिथिसंख्याकुजःसौम्योद्वादशोच्चगतोरुरुः कुजवद्वैद्यपूज्यस्तुवर्षाणामेकविंशतिः एकोनसूत्र्युचस्यपरमोच्चगतस्यच आयुर्दो
यमिदं प्रोक्तमर्धनीचगतस्यतु अंतरेत्वनुपातान्चकारयेदायुःसंग्रहम् तथान्वमणित्यः नवरूपाः शर्यमलास्तिथयोर्काः पंचरूपाः क्रमशः रूपयमा
कृतिसंख्याः सूर्यादीनांस्वतुंगमेष्वब्दाः नीचेष्वस्माद्वलमन्थत्रानुपाततःकार्यम् आयुर्दथविधानंहोराशिशितुल्यमपि अथवराहमिहिरस्यस्वम
तायुर्दयोयवनेश्वरसत्यमतानुसारीव्याख्यायते ग्रहसुक्तनवाशराशितुल्यमिति यत्रतत्रशशोयस्मिन्नवाशकंग्रहोव्यवस्थितः सचनवांशकोमे
षादेवारभ्ययावत्संख्याराशोःसंबंधीभवति तावत्ये ववर्षाणिग्रहःस्वायुर्दयंप्रयच्छति एवंसुक्तनवाशराशितुल्यभवति यस्मिंश्चनवांशकं चतते
तस्माद्यद्वुक्तंग्रहेणेतनुसहत्रैराशिकं कृत्वामासाधानयनमपिकर्तव्यं त्रैशशिकंकरणंचवक्ष्यति एवमायुर्दयानयनंचसत्याचार्येणोक्तम् त
थाचतद्वाक्यम् राशयंशकसंयोगादायुरिहसमासतोऽज्ञादधुः एतच्चसत्यवाक्यं बहुसांख्यसमुपैति बहुसंमतं बहूनामान्चार्याणां संमतं तथा
यवनेश्वरः आयुर्दयाराशयंशकचारयोगादिति अत्रतावत्सत्ययवनेश्वरवाक्यव्याख्यानैकिंचिद्विभ्रमतिपन्नं रोशीरंशकचारयोगादिति व्याचक्षते य-

यायस्मिन्चशीग्रहोवर्तते तत्रतेनयावतीनवाशाकापुकास्त्वावत्येववर्षापयायुः सग्रहोददाति अत्रचव्यारव्यनेपरमग्रहदायसाध्यमानेनवर्षाणिप्र
 वति एतच्चव्यारव्यान्बादयणार्द्राभिरगीरुत तथान्नवृद्वरापणं यद्रूपशफालागुणिताद्वादशानवभिर्ग्रहस्यभ्रगणोभ्यः द्वादशद्रुतावशेषेब्दमा
 सरिननाडिकाः क्रमशः इयमाचार्यवर्गद्वमिहिरणाविनष्टवस्त्वजातकमिहिताएतदनुसारेणसत्ययवनेश्वरोणाव्यारव्यानक्रियते आयूपिरा-
 द्यशकचार्योगादिति राशीनामशकाराशयशकाः तेषुत्वारयोगादिति यत्रतत्रराशीमेवाशकस्योत्तरोवर्षेएकप्रयच्छति स्पनवाशकस्योत्त-
 रोवर्षेद्वयप्रयच्छति एवमुत्तरोत्तराशकदृष्ट्यावर्षद्व्यावर्षदृष्टिर्षावनमीनातेद्वादशादिति पूर्वव्यारव्यनेनयवनेश्वरसत्यवाक्ययोराशिशुभ्रणमनर्थकम
 ति अवरयमेवराशयशकैर्भरितव्यमिति ९ अयानेनेवव्यारव्यानानुसारणाचार्य साएवासुदीयानयनमार्येयाद् सत्योक्तैति सत्योक्ते

स्वयतेनकिलाहजीवशार्माग्रहदायपरमायुयःस्वराशम् ग्रहमुक्तनवाशाराशितुल्यवहुसाम्यसमुपैतिसत्यवाक्यम् ९
 सत्यमतापूर्वायकरणेतात्कालिकमिष्टमभिप्रेत ग्रहलितीकृत्यलिसापिडकृत्वातस्यशतह्रयेनभागमपहृत्ययदवाप्ततद्वासाव्यस्याप्यम् अ
 वरोममथास्याप्यम् अवासमडलभागविरुद्धेऽब्दास्तुः मडलभागशब्देनद्वादशभागश्च्यते तेनवासस्यद्वादशभिभागमपहृत्यावासस्याज्य
 म् यदवशिष्यतेतेब्दं स्फुस्तावदूर्धाणितेनग्रहणासुषोदत्तानिभयति शेषाद्युमासाद्याः यदवरोपस्थापित तस्माद्वादशागुणितानेवछेदेन
 विभक्त्यामासालभ्यते तच्छेषाश्चिशुभ्रगुणिताहिनानि तच्छेषासृष्टिभादृटिकाः पुनरपिषष्टिभात्माग्वत्प्रमत्तत्रविकलाः लभ्यतेइति एवमा
 गनग्रहस्यासुदीपभवति तत्रोदाहरणं तात्कालिकोग्रहः १।८।४५ लिसापिडीकृत्वा २३ २५ अस्यशतह्रयेन ३०० भागमपहृत्यावास

माणीक्रियते पूर्वोक्तविधिनामययन्मणित्यशक्तिपूर्वैरित्यादिमतेनायुर्दायाः कृतं सत्समास्सत्यभाषिते सत्यान्चार्यकृतेइयानेतावास्विशेषा यदेतत्स
 तुगवभ्रमेपगतस्त्रिसगुणमिति तत्सत्योक्तमेवसमानमन्यदिति अन्यद्यच्छेदतद्भयमेत्युदीरित प्रथमेमययवनादिमतेयदुदीरितमुक्तं तत्स
 मानमन्यत्रापितसुदुम एतदुक्तमवति सत्यान्चार्यमतेनायुर्दायकृत्वावकषण्यशत्रुक्षेत्रगतस्यत्र्यशपातनीय शक्रसोरीवर्ण्य अर
 दुपातनीय सवार्यत्रिचरणत्यादिचक्रपातोपहानि कार्या ११ एवसत्यान्चार्यमतेनग्रहायुर्दायमुक्त्वाधुनालमायुर्दायिकरणकूरोदयेपापहा-
 निः प्रासातदपवादार्थमिद्वक्त्रयाह किमिति अनास्मिन्सत्यमतायुर्दायेहोरालमभाशप्रतिमद्दति मेभावेरारभ्ययावत्सर्व्यास्यराशः
 सबधीनवाशकोलमेनमुक्तस्तावतिसख्यानिवर्षाणिछन्नायुर्दायोददति शोभाद्गागादिकांशैराशिकेनमासाद्यानयनमपिकर्तव्य एतदुक्त

स्वतुगवक्रोपगतैस्त्रिसगुणद्विरुत्तमस्वाशकमत्रिभागैः इयान्विशेषस्तुभदत्तभाषितेसमानमन्यत्यथमेप्युदीरित ११

भवति सत्योक्तेग्रहमिष्टलिप्तीकृत्येतिन्यायेनलमायुर्दायाः कर्तव्या एवकृत्वायद्विधीयांन्विताहोराभवति तदाराशिसमानानामिराशितुल्या
 निवर्षाणिप्रयच्छतीति होयस्वामिगुरुशवीक्षितयुगान्दान्यैरिति न्यायेनयद्विधीयांन्वितायलवतीहोरालमभवतितदाराशिसमददति तत्तु
 ल्यानिवर्षाणिप्रयच्छति भागादिकांशैराशिकेनमासाद्यानयितव्य कथमुच्यते भागाश्र्वलिसापिडीकृत्यद्वादशभिः सगुण्याद्वादशभिः शक्तिः
 भागमपहृत्यावासमासाः अवशेषत्रिशतासगुण्येतेनवच्छेदेनभागमपहृत्यावासदिवसा तद्वशेषषष्ठ्यासगुण्यतयैवघटिकाः पुनरपि
 शेषषष्ठ्यासगुण्य तयैवचयका लब्धमासादितत्रैवयोजयेदेवलभायुर्दायाभवति वीर्योन्वितस्यल्लमस्ययत्कर्मतदीर्यभक्तिस्वचनकर्तव्य

अत्रचबादरायण. होरादयोर्व्येवंबलशुक्लान्यानिराशिलुल्यानिवर्षाणिसंप्रथच्छत्यनुपाताच्चांशकादिफलं एतच्चाचार्यवराहमिहिरेणास्वल्पजातकेऽपि
 नष्टेवाभिहितं क्रूरोदयइति मथयवनादिमतायुर्द्वयक्रूरोदये क्रूरैरुत्तमगतिसाधोदितोपिनवांशहतात्समस्तादिति न्यायेनयदायुर्बोपचयः क्रियते
 तदत्रास्मिन्सत्यमतायुर्द्वयेनकर्तव्यम् अन्यत्सर्वकर्तव्यं कार्यचनाव्दैरिति प्रथमोपदिष्टैः पूर्वकथितैरब्दैः नवतिथिविषयेतियेब्दायवनबादरा
 यणाचार्यमतेनपठिता जीवशर्ममतेनचग्रहदायपरमायुषः स्वराशमिति तैरब्दैस्त्रैराशिकमुक्ततदिहनसंभवति यथादित्यस्य द्वादशकानामंश
 कानामेकोनविंशत्यब्दाभवति तदैकस्मिन्भयकिकिमितिसत्यायुर्द्वयेनकर्तव्यम् १२ अथमयादिमतमुपन्यस्यजीवशर्ममतंचोपन्यस्यसत्यम-
 तस्येवांगीकरणाभिद्रवज्जयाह सत्योपदेशइति अत्रास्मिन्मतत्रयेसत्योपदेशोवरंश्रेष्ठइत्यर्थः किंतुतदत्यन्त्ये बहुवर्गिणाभिः ब्रह्माभिः गुणाना-

किंत्वत्रभांशप्रतिमंदशानिवीर्यान्विताराशिसमंचहोरा क्रूरोदयेचोपचयःसनात्रकार्येचनाव्दैः प्रथमोपदिष्टैः १२

मिरयोग्यं कुर्वति विनाशयति कास्ता गुणनाः स्वतुंगवक्रोपगतैस्त्रिसंगुणमित्यादिकाः तत्रयदिस्वग्रहेग्रहो भवति तदा द्विगुणमायुः कुर्वति स एव स्वग्र
 हांशकेयदि भवति तदा भूयोपि द्विगुणं कुर्वति स एव स्वद्रेष्काणेयदा भवति तदा भूयोपि द्विगुणवर्गोत्तमांशस एव वक्रायादि भवति तदा भूयस्त्रिगुणं कुर्व
 तिस एव स्वोच्चस्थो भवति तदा भूयोपि त्रिगुणं कुर्वति एवमनवस्था अननानवस्था प्रसंगेन सत्योक्तमप्यायुर्द्वयमयुक्तं बहुवर्गिणाभिः कुर्वति तथा
 चमयः वर्गोत्तमेस्वराशोद्रेष्काणस्वेनवाशके द्विगुणं वक्रोच्चगते त्रिगुणं द्विगुणं कार्ययथासरव्य तथाचसारावल्याम् बहुताडनसंप्राप्तौ यां करो-
 ल्येकवर्गिणां वराहमिहिराचार्य. सानदृष्टाचिरंतनैरिति एतदयुक्तं तदत्राकिकार्ये इत्याह आचार्यकल्पंतु बहुघ्नतायामिति एतदाचार्यकत्वमत्रागमः

बहुमतायाप्रासायाधेफतुयद्भूरिबहुतरगुणानतेदेवकार्यमिति बहुपुगुणानामासास्वैकैवक्रियतेइति बहुवार्यत्रद्विगुणप्रासतत्रसकृदेवद्विगुणामायुःकत-
 व्यं यत्रद्विगुणत्वप्रासतत्रसकृदेवत्रिगुणकतव्यं यत्रवारहयत्रिगुणत्वप्रासतत्रसकृदेवत्रिगुणकतव्यं एकतुपद्भिरितेवैक्यथिमितिनन्तान् इत्यल्प
 जातकेषुकेभाचार्येण वर्गित्तमेस्वरशोस्वहोष्काणस्वनवाशकेस्वकेसकृद्विगुणं ककोच्चयास्त्रिगुणिन् द्विगुणत्वसकृद्विगुणमिति चक्रपातंवर्जयि-
 त्वाबहुवर्गिणान्यायेनेतदेवकर्म शत्रुक्षेत्रस्थोनीचसूयवाप्रहोभवति अस्तगतोवातदासकृद्वान्हापहानि कार्यो नीचेतर्ह्दहसतीत्यत्रापिअनुवर्त
 नीय उक्तत्वल्पजातके शत्रुक्षेत्रस्थानीनेर्द्विसूयलुसकिरणाम्वापयतिस्वावाथान्नास्तयातोरेविसुक्राविति एवकृतस्यसत्यात्वार्यमत्तस्यस्पष्ट

सत्योपदेशोवरमत्रकिंतुकुर्वत्ययोग्यबहुवर्गिणाभिः
 आचार्यकस्वचबृहमतायामकतुयद्भूरितदेवकार्यं ३३

तामभवतीत्यात्वार्यस्यमतयभापहानिः प्रासागुणानाचप्रासातत्रसकृदेवापहानिकृत्वासकृदपिगुणानाकार्यो कित्त्वपहानीकर्तव्यायाचक्रपातापहानिकृ
 त्वा ततोः शत्रुक्षेत्रस्थस्यापहानिः सकृदेवकर्तव्या ततः सकृदेवगुणनाकार्यो अत्रचभगवान्नागीः राशितुल्याशसख्याभिन्नहोष्याभिप्रयच्छति लग्न
 यस्वयलोन्वामिभुक्तराशिसमानिषु मासाधान्यनकार्यमनुपातादतपर सर्वाह्निषतुर्योशान्वापुपचतुस्तमित् इतरतिपापः स्वादायास्वर्धमितरेग्रहा व्य
 याचक्रपहानिषु कथितयतेथाप्रव एकस्त्वेकसंगेष्वेककथेतिबलवान्ग्रहः शत्रुक्षेत्रगतस्थशनीनेर्द्विसूयगस्तया इतिस्वाहायाद्भविगावुसितादित्यमदनी न
 चानिष्ठितभाप्रशत्रुक्षेत्रगतस्तया ध्रुवापहानिः कर्तव्याततोन्वयासुबृहध्वपि प्रासास्वैकैवकर्तव्यायास्यात्तासुपहत्तर ततोपिगुणनाकार्योवैकैवपहतीसकृन् द्वाभ्य

वर्गीत्तमेस्वांशेस्वद्रेष्काणोस्वकेगृहे त्रिभिर्वक्त्रगतस्याथस्वोच्चराशिगतस्यच ग्रहदायोभवत्येवंशोधसेपकृतस्तुयः अत्रयद्यध्याचार्येणांशाशुः प्रमाणीकृतं तथा
 पिलगोयदिसम्यग्बलीभवति तदाशाशुः कर्तव्यं अथाकोबलवांस्तदापिंडाशुः तथाचमणित्यः विलभेति बलोपेतशतमद्वेषे शसंभवः रवौपिंडोद्भवकुयार्दितिब्रूमश्रिरं
 तनाः तथाचसारावल्या अंशोद्भवं विलमापिंड्यभानोर्निसर्गजंचंद्रादिति अन्येष्वेवमाहुः यथाशाशुःपिंडायुषीद्वेअपिकार्ये ह्याभ्यामपिदशात्तदशाविभाग
 परिकल्पनाकार्या तत्रयदल्पतस्यायांतिमातदशासैवयद्यपिकस्यतत्कालवतते तदाधिकमायुजीवति शत्रुदशाचेतदातत्रैवमरणमित्रदशानेतदापिजीव
 मध्यमदशान्चेत्तदापीडाभवतिततोपिजीवति अस्माकंसत्याचार्यमभिमतमिति १३ अथयस्मिन्योगेजातस्याशुः प्रमाणंनज्ञायते तद्योगज्ञानपु

गुरुशशिसहितेकुलीरलनेशशितनयेभृगुजेचकेद्रयाते भवरिपुसहजोपगेश्वशेषैरमितमिहाशु
 रनुक्तमाहिनास्यात् १४ इतिश्रीभ०विरचि० बृहज्जातकवि० आयुर्दीय० सप्तमः ७

ग्रयाह गुरुरिति कुलीरलनेककेदोदयेयुरुशाशिसहितेजीवंचंद्रयुक्तेतथाशशितनयेबुधेभृगुजेचमुक्तेकेद्रयातिकेद्रकगतेशेषैः परिशिष्टैः रविभौमसौ-
 रैः भवरिपुसहजोपगतैः भवस्थानमकादशरिपुस्थानषष्ठसहजस्थानतृतीय एतेषुभवरिपुसहजेषुउपगतैः स्थितैः इहास्मिन्योगेजातस्यालुक्त-
 माहिनागणितकर्मातिरेणापिविनामितं अपरिमिताशुः स्याद्भवेत् एतदुक्तंभवति यदाककेदलमभवतितत्रैवचंद्रजीवोव्यवस्थितोभवतः बुधस्तुक्तो-
 सहितोद्वयकृस्थोवालमचतुर्थसप्तमदशमस्थानानामन्यतमेयथासप्तमभवतः परिशेषाः आदित्यांगारकशनैश्चराः पृथक्सहितावायथासंभव-
 मकादशषष्ठतृतीयगाः भवंति तदाईदृग्योगेयोजातः तस्यामितप्रमाणमाशुर्भवति अनुक्तमाज्ञापितानीतंविनैवअयमर्थः एवविधेयोगेदृष्टे

यागणानकृतीष्या यस्यात्तस्यासप्तषडिति अतोऽन्यथाजातस्य यथागतेनापुषावश्यमेव भवति न चापु पिडमिति
कस्यते न नीवितव्यमिति यस्मिन्योगे जातस्यानाचारस्यैवापुषो ध्वसो भवति इति तथा च स्पृश्यात्तम् पारदारनापुष्य इत्येवमादिके दोषेर्न जीवति एतद्यो
गे ज्ञातस्यासुर्वदोक्तैर्भिधिसेवितैरसायनैः प्रयोगैर्यथाभिहितैर्दधिमापुषा भोतीति १४ इति श्रीभट्टेस्त्ववि० चूहज्जात० आयुर्दीपित० सप्तमः ७ अथातो दशा
तद्शाध्यापोऽभ्याख्यायते परिज्ञातसमस्तापुष पुरुषस्य जीवितार्थं स्वस्वरवदुःखयोः परिच्छेदकृतयोः तत्र त्रयोदशोपनिषद्भाष्येऽपि सुहृदापुष्येऽपि
र्णयेन ग्रहणदत्ततावत्प्रयाणीवतस्य सवधिनीदशा भवति तत्र दशा क्रमो न ज्ञायते तद्ज्ञानमालिन्याह उदुपोलन्नतनु रविरादित्य आत्मा शशाकश्चन्द्रो ममनः
एषामुदयविशशाकानामध्याघ भ्रूणीबिलवान् तद्दलनशात्तस्य संबन्धिनी प्रथमा दशा भवति प्राधान्याद्देहवता तथा च यवने चरु निशाकरादित्यविलमम
ध्यतत्कालयागादधिकवलयक विभक्तितस्यादिदशेष्यते सा शोषास्तत शेषवत्क्रमेण इत्यश्चरविशशाकश्चादुय रविशशाकाः उदयरविशशाकानाम्प्रा-
णी उदयरविशशाकमाणी उदयरविशशाकान् च केन्द्रादिसस्याश्चोदयरविशशाकप्राणिकेन्द्रादिसस्याः एवमेवामध्यायेन प्रथमा दशा दत्ता तस्यैव के
न्द्रादिसस्याः केन्द्रपणाफरापोक्त्रिषु स्थिता ग्रहाः वीर्यापचयक्रमेण दशादद्युः एवलमार्कशशाकानामध्यादेकस्य बलवतो दशा आदौ परिकल्प्या तत-
स्तस्य केन्द्रस्यास्ते पादुशाः परिकल्प्या तै केन्द्रस्थैः प्रथमे वयसि फलदत्त भवति यदुक्तम् प्रथमवयसिमध्येत्येव दद्युः फलानीति तथा च यवने चर
पूर्वतुकेन्द्रोपगता फलतिमध्ये वयःपाणाफरनिबिधाः आपोक्त्रिमस्थाः फलदावयोर्यथा वत्तस्वसुपैति पूर्वम् अययदिकेन्द्रस्याग्रहाः न भवति तद क
प्रथमवयसि फलप्रयच्छतीत्याह नहिन फलपिपाक इत्यादिकेन्द्रस्याघभावे केन्द्रस्थानाग्रहाणामभावे असंभवे सति प्रथमे वयसि फलपिपाकः सना
यतोऽनेन यो प्रकृत्यर्थगमयतः पणाफरस्थानामप्यभावे मध्ये वयसि फलपिपाको नहिन पतदुक्त भवति यदा केन्द्रस्याग्रहान् भवति तदा पणाफरस्थाः पूर्वफल

च्छति तत आपोक्लिमस्थाः अथकेंद्रस्थाः पणफरस्थाश्च न भवति तदा सर्वस्मिन्नेव वयसि आपोक्लिमस्थाः फलं प्रयच्छंति यत उक्तं भवति हि फलपक्तिः पूर्व-
मापोक्लिमेति इति एवमापोक्लिमस्थानामभावे प्रथमकेंद्रस्थाः फलं प्रयच्छंति ततः पणफरस्थाः आपोक्लिमस्थानं भवति न च पणफरस्थास्तदा सर्वस्मिन्ने-
व वयसिकेंद्रस्थाः फलं प्रयच्छंति एतदुक्तं भवति लभ्याकेशशाकानां यो बलवास्तद्दशा भवेत्प्रथमा प्रथमा दशा कल्पयित्वा तत्सत्केंद्रगानां सर्वेषां कल्पनीया-
तेषां परिकल्प्य पणफरस्थानां परिकल्पनीया स्ततः परमापोक्लिमस्थानां केंद्रस्थानामभावे प्रथमदशापतेरनंतरं पणफरस्थानां कल्पनीयास्ततः आपोक्लिमस्था-
नां केंद्रस्थानामभावे पणफरस्थानामव्यभावे आपोक्लिमस्थानामेव कल्पनीयाः अथकेंद्रस्था भवति पणफरस्थानं भवति आपोक्लिमस्था एव भवति तदा कें-

उदयरविशशांकृप्राणिकेंद्रादिसंस्थाः प्रथमवयसि मध्येत्येव दद्युः फलानि न हिन-
फलविपाकः केंद्रसंस्थाद्यभावे भवति हि फलपक्तिः पूर्वमापोक्लिमेपि 9

द्रस्थानां कल्पयित्वा आपोक्लिमस्थानामेव कल्पनीयाः अथकेंद्रस्था एव केवलं भवति तदा तेषामेव कल्पनीयाः अथपणफरस्था भवति तदा पणफरस्थानामेव क-
ल्पनीयाः अथापोक्लिमस्था भवति तदा तेषामेव कल्पनीयाः तथा च स्वल्पजातके उक्तं लभ्याकेशशाकानां यो बलवास्तद्दशा भवेत्प्रथमा तत्केंद्रपणफरापोक्लिमोपगा-
नां बलाच्छेषाः १ अथ दशाकालप्रमाणकेंद्रस्थानानामपि दशाक्रमज्ञानमिद्रक्त्रज्याह आयुःकृतमिति शोध्याक्षेपविशुद्धमायुर्विद्वर्षप्रमाणं येन ग्रहणदत्तं तस्य-
ग्रहस्य संबंधिनी दशाकल्याणपरिकल्पनीया तत्र लभ्याकेशशाकानां यो बलवास्तद्दशा भवेत्प्रथमेति न्यायेन तद्दशा प्रथमं कल्पयित्वा तत्सत्केंद्रगानां मध्या-
त्सैव दशाप्रबलस्यातिबलस्य पूर्वप्रथमं कल्याणंतरं तस्माद्दूनबलस्य एव क्रमेण तथा भवति तथातथापञ्चात्तदीयदशाः कल्पनीयाः एव

केद्रस्थानादशाः परिकल्प्यास्तुता यणफरस्थानाअनेनेषकमेणपपरिकल्प्याः ततः आपोक्त्रिमस्थानाअनेनेषक्रमेणेति साम्येयहूनामिति केद्रस्थानाथहूना
 ग्रहाणावलसाम्येसतियहुबर्षदस्यपहूनिवर्षाणिियेनदत्तमितस्यप्रथमवशापरिकल्प्यानन्त्रकथग्रहाणावलसाम्यप्रपति यदिद्वावपिसूत्रश्रिकोणो
 अगतीभवतस्तदानेसगिक्लवलेनयोधिकः सएववलीस्यात् किंतुस्वानदिकृन्नेषाकालवलमहूदर्शनादिबलानियावद्गणितुविधिनैभिक्रियने तत्वहलसा
 व्यभवति ग्रहाणायथासामान्यनोवाहरणं यदिशनिश्चरोवलचयेणसयुक्तोभवति सोमोवलहूयनतवातत्रभोमस्यनिसर्गवलवलात्फलसाम्यभवत्येष
 सर्वेषामपिज्ञेयं तेषान्वसाम्येप्रथमोदितस्येति तेषावर्षाणासाम्येवर्षदानतुल्येपिप्रथमोदितस्यवशापरिकल्प्या प्रथममावावर्कमडलाथउदितउद्धृतस्तस्य

आसुरःकृतयेनहियुतेदेवकृद्प्यादशासाप्रबलस्यपूर्वम्
 साम्येयहूनाबहुवर्षदस्यतेषान्वसाम्येप्रथमोदितस्ये २

यरावलसाम्यनभवति तवावहूवर्षदिपिग्रहेस्त्येतराप्रथमोदितेषित्येतेबलाधिकस्यैवपूर्ववशापरिकल्प्यातेषान्वलसाम्येप्रथमोदितस्येत्यत्रद्विविधउदया
 प्रत्यहून्त्रक्रमवशादेका आदित्यविप्रकर्षेणापर तत्रेहादित्यविप्रकर्षेणठदयोगणितस्तकथोक्तकालाशकवशाद्दोयः अत्रचभूगवानुगार्णि बर्षेस्त्रिभे
 दुसूर्योणावशामाद्याप्रयच्छति तस्मात्तत्प्रयच्छतिकेन्द्रादिस्याःक्रमेणतु तवापिबलिनापूर्वतत्साम्येबहुद्वयका तत्साम्येपिप्रयच्छंतियेपूर्ववि
 विन्धुता ३ एषदशाव्यवस्थायाजातायामतदशापाकग्रहज्ञानवसततिलेकेनाह एकसंगोहमिति दूरापतिनासहकसेगोग्रहः एकस्मिन्शुशीन्यवस्थि
 तादशापतिः दत्तातदशाकास्तस्यपर्यंतवफलस्यैरात्मीयेदशाणीपरिपाचयति अशमिति अशमिकेणगृहग वशापतेस्त्रिकेणगृहगोनवपव

नयोरन्यतमस्थितौ दशापतिर्दत्तातर्दशाकालाल्ब्यंशं तृतीयभागमपहृत्यस्वेरात्मैयैः दशागुणैः परिपाचयति स्मरगः स्मरांशमिति दशापतेः स्मरगः सप्तम-
 स्थानस्थः दशापतिः दत्तातर्दशाकालाल्ब्यंशं सप्तमभागमपहृत्यस्वैर्दशागुणैः परिपाचयति पादफलस्य चतुरस्रगतः दशापतेः चतुरस्रगोष्टमन्वतुर्थ-
 स्थानस्थो दशापतिः दत्तातर्दशाकालाल्ब्यंशं तृतीयभागमपहृत्यस्वैर्दशागुणैः परिपाचयति सहोराः होरालभन्तथासहितापरस्परमन्यान्यमनेन प्रकारेण-
 व्यवस्थिताः स्वैर्दशागुणैः स्वैर्दशागुणैः परिपाचयति एतदुक्तमवति यथादशापतेः सकाशादेकक्षीदिस्योत्रहोयथास्वंपठितमंशं परिपाचयति तथालम्भमपि-
 पाचयति अत्र दशापतेः प्रथममंशपरिकल्पनाकृत्वापश्चादेकक्षीदिस्यतानाकर्तव्याः यस्माद्दशापतेर्योभाग आगच्छति तदनुसारेणाद्वादयोभागाः प-
 रिशेषाणां भवन्ति अथैकस्मिन्स्थाने यदा बहुत्रहा भवन्ति तदा तेषामध्ये यो बलवान् स एवैकः परिपाचयति नान्ये कथमेतदवगम्यते उच्यते एकवचन

एकक्षीगोर्ध्वमपहृत्यददाति तु स्वन्ध्यंशं त्रिकोणगृहगः स्मरगः स्वरांशं

निर्देशात् एकक्षीगोर्ध्वमपहृत्यददाति तु स्वमित्याद्येकवचनात् न केवलमिहिराचार्येणेकवचननिर्देशः कृतो यावत्स्वल्पजातकेपितथाचोक्तम् एकक्षीगो-
 र्ध्वन्ध्यंशं त्रिकोणयोः सप्तमं तु ससांशं चतुरस्रयोस्तु पादं पाचयति गतो ग्रहः स्वगुणैरिति गगदिना मध्येकवचननिर्देशोस्ति तथाच भगवान् गार्गीः एकक्षीसं-
 स्थितश्चाद्धं त्रिभांगं तु त्रिकोणगः सप्तमस्थः स्वरांशं तु पादं तु चतुरस्रगः लक्ष्मणसहितः सर्वेद्यन्थोन्थफलदायकाः यवनेश्वरश्चाप्येवम् कालिद्धिमा-
 गीकग्रहाश्रितस्य तदर्थं भागं लभते चतुर्थे त्रिभागभागी च त्रिकोणसंस्थस्तदर्थं माक्रुस्याच्च पृथक् त्रिकोणे स्यात्सप्तमे सप्तमभागाभागी स्थितो ग्रह-
 श्वारवशात् ग्रहस्य एवं सर्वत्रैकवचननिर्देशः तस्मादेवं ज्ञायते यत एक एवांशहारो भवति न सर्वइति तथाच सत्यं अर्धं तु तृतीयमर्धं तत्तथा र्धस्वोच्चसप्त

केद्रस्थानादशाः परिकल्प्यास्ततोऽपणफरस्थानाअनेनीपक्रमेणपरिकल्प्याः ततः आपोक्षिमस्थानाअनेनीचक्रमेणेति साम्येबहूनामिति केद्रस्थानाबहूना
 ग्रहाणाबलसाम्येसतियदुवर्षदस्यफट्टमिवर्षाणिपेनवृत्तानितस्यप्रथमदशापरिकल्प्यानन्त्रकथग्रहाणाबलसाम्यमवति यदिद्वावपिसूत्रचिकोणो
 अगतीभवतस्तदानेसगिकन्नवलेनयोधिकाः साएवबलीस्यात् किंतुस्थानदिकृचेष्टाकाबलग्रहदर्शनादिवलानियावद्गणितविधिनेधिक्रियते तत्तद्बलसा
 म्यंसवति ग्रहाणापथासाम्येनोदाहरण यदिशनीश्वरोबलत्रयणसयुक्ताभवति भोभोबलहर्यनतवातत्रभोमस्यनिसर्गफलवत्वात्फलसाम्यमवत्येष
 सर्वेषामपिज्ञेय तेषान्नसाम्येप्रयमोवितस्येति तेषाषपीणासाम्येवर्षदानतुल्येपिप्रथमोदितस्यदशापरिकल्प्या प्रथममादावर्कमडलाद्यउदितउद्धृतस्तास्य

आसुः कृतयेनहि यत्तदेवकृष्टव्यादशासाम्बलस्यपूर्वम्
 साम्ययहूनाबहुवर्षदस्यतेषान्नसाम्येप्रथमोदितस्य २

यरावत्साम्यनभवति तदाबहुवर्षेपिग्रहे स्थिते तदाप्रथमोदितेपिस्थितेबलाधिकस्यैवपूर्वदशापरिकल्प्यातेषान्नबलसाम्येप्रथमोदितस्येत्यत्रहि विधच्छेदक
 प्रत्यहन्त्रक्रमवशादेक आदित्यविप्रकर्षेणापः तत्रेहादित्यविप्रकर्षणरुदयोगणितस्कथोक्तकालाशकवशाद्द्रोयः अत्रचभूगवान्गुणाणि बलीलि
 दुसूर्याणावशापायाप्रयच्छति तस्मात्तत्प्रयच्छतिकेन्द्रादिस्यात्क्रमेणतु तत्रापिवृत्तिः पूर्षतत्साम्येबहुद्वयकाः तत्साम्येपिप्रयच्छंतेयेपूर्वरवि
 विस्युताः २ एकदशाच्यवस्यायाजालाथापतदेशापाकग्रहमानवसततिलकेनाह एकसीगोर्द्धमिति दशापतिनासिहकसीगोग्रहः एकस्मिन्पु
 त्तदशापतिः तस्मात्तर्षाकाञ्जनस्ययथार्थेच्छच्छेत्तस्यैराल्पीयेर्षागाणीपरिपत्तयति अशापिति अशात्रिकेणग्रहाः दशापतेस्त्रिकेणग्रहमानवपत्त्वमस्य

३।०।०० एतद्द्व्यांशं गुण्यत्रिभिर्विभज्यावासंफलं ३ इयंमूलदशापतेरतर्दशा अथपुनरेवमूलदशापतिवर्षाणि ३ व० मा०दि० घ० एकेनसंगुण्यत्रिभि-
 र्विभज्यावासंफलवर्षादि १ व० मा०दि० घ० इयं दशापतिनासहेकराशव्यवस्थितस्यातर्दशा एवमूलदशापतिदत्तातर्दशाकाल एकराशिगेनग्रहेणाद्धपाचितोभवति
 अस्यांतर्दशाकालद्वयस्ययोगवर्षादिः ३।०।०० जातासैवमूलदशेति अथदशापतेः नवपंचमस्थानयोरेकस्मिन्स्थानेकश्चिद्ग्रहः स्थितोभवति नद्वितीयेन
 चदशापतिनासहनचतुरस्रयोः नचसप्तमेतदान्यासः ३।१ एतौपरस्परच्छेदहतौ ३।३ छेदंनहीनौ ३।१ एतौगुणकारौ एकीकृतौ ४ एषभागहारः मूलदशा-
 पतेःदायः ४।०० अस्यत्रिगुणस्यचतुर्भिर्भागमपहृत्यावासं ३।०।०० अथमूलदशापतेरतर्दशाकालः अथमूलदशापतिदायस्यास्य ४।०।०।० एक-
 गुणस्यचतुर्भिर्भागमपहृत्यावासं १।०।०० एषात्रिकोणस्थस्यातर्दशेति एवमूलदशापतिदत्तातर्दशाकालत्रिकोणस्थेनग्रहेणात्रिभागमपहृत्यपाचि-
 तंभवति अस्यांतर्दशाकालद्वयस्ययोगः जातः ४।०।०० सैवमूलदशेति अथदशापतेः चतुर्थाष्टमयोरेकस्मिन्स्थानेकश्चिद्ग्रहोभवति नद्वितीयेनचदशाप-
 तिनासहनत्रिकोणयोः नसमे तदान्यासः ३।१।१ परस्परच्छेदहतौ ४।१ छेदहीनौ ४।१ एतौगुणकारौ एकीकृतौ ५ एषभागहारः मूलदशापतेःदायः ५।०।०० अ-
 स्यचतुर्गुणस्य ३।०।०० पंचभिर्भागमपहृत्यावासं ४।०।०० अथमूलदशापतेरतर्दशाकालः अथमूलदशापतिदायस्यास्य ५।०।०० एकगुणस्यपंचभि-
 र्भागमपहृत्यावासं १।०।०० एषान्चतुरस्यस्यातर्दशेति एवमूलदशापतिदत्तातर्दशाकालाच्चतुरस्रस्थेनपादमपहतंभवति अस्यांतर्दशाकाल द्वयस्ययो-
 गः ५।०।०० जातासैवमूलदशेति अथदशापतेः सप्तमेस्थानेकश्चिद्ग्रहोभवति नदशापतिनासहनत्रिकोणेनचतुरस्रयोस्तदान्यासः ३।१।१ परस्पर-
 च्छेदहतावेतौ ७।३।३ छेदहीनौ ७।१ एतौगुणकारौ एकीकृतौ ८ एषभागहारः दशापतेःदायः ८।०।०० अस्यसप्तगुणस्य ५।६ षुभिः भागमपहृत्यावास-
 वर्षादिः ७।०।०० इयंमूलदशापतेरतर्दशापुनरपिमूलदशापतेःदायः ८।०।०० अस्यैकगुणस्याष्टभिः भागमपहृत्यावासं १।०।०० इयंमूलदशापतेः स-

मभागा एकदशनिवचमचतुर्थीनिधनाद्यसप्तानां द्युर्गहायहाणास्त्रदशात्मन्तदशाख्याना फलफालाभिन्नविधिविधकमेणभेदान्मतेव्येवम् एकदशगोपुबल-
 वन्भागाहाणेभित्तोरिपोर्वापि भित्तवपुष्टफलतस्मिन्कालेरिपुर्नय तयात्त्वयमः एकदशोपगतानापोभवतिबलाधिकोविशेषेण एकासएववृत्तानान्येतन्म-
 स्थिताभिद्गाइति तमेपिधनाशापहारित्वासास्तन्नचलमेयरात्रह स्थितोभवति तबालमयहपोर्योवलचान्नाएवैकः पठितमशमपहरति नेतरइति अ-
 न्येसर्वपामेकादिरारिगानामतर्शाभागाभिच्छति अन्येषुना एकमेवभागवृहीत्वाभागास्वीकृत्सगानाभागीकृत्यतद्भागभिच्छति ३ अथबशापरि-
 कल्पनाज्ञानमिद्रक्त्वयाह स्थानानीति अर्थादिक्रमभागाः स्थानशब्देनोच्यते तेषामर्द्धादिक्रमभागासर्वणनाक्रियासर्वणनासाद्यच्छेदनाच्छेदन

पादफलस्यचतुरस्रगतःसहोरास्त्वैवपरस्परगुता परिपान्वयति ३ सूयान्ान्यथैतानिसवर्णायि-
 त्वासवर्णयथच्छेदविवर्जितानि दशाब्दपिंडगुणकायथात्रा छेदस्तदेक्यनदशाप्रभेद ४

सादरयमुत्पापततस्तानिसर्वाणिस्थानानि अन्धेदुः विवर्जितानिकार्याणि छेदानपास्यइत्यर्थ उपरिस्थिताराशयो यथासभवप्रत्यशागुणकारामव-
 ति छेदस्तदेक्येनतेपाराशीनामैक्येनसयोजेनछेदोभागहारोभवति कस्मिन्गुणकाराभागहापइत्याह दशाब्दपिंडेदशावर्षसमूहेतनेतदुक्तमर्वा-
 दशाब्दान्दृपयकृपयकृगुणकारैः सगुण्येदेनविभज्याशुसवर्षार्धतर्दशाभवति तद्यथोदाहरण दशापतिनैवकेवलकश्चिद्ब्रह्मस्थितः अन्यस्थाने-
 पुनकश्चित्स्थितस्तदासपुत्रापहृषितत्रदशापतेः क्प्रस्यैकस्यैवाधोक्त्यमेकन्यसेत् एवमर्द्धद्वारस्यरूपस्याधोत्वपहृषयन्यासा १।१ अत्रपरस्पर-
 च्छेदगुणावेतोपशीकत्तव्यौकृतीजाती २। ३ एतीसमच्छेदीधृतीछेदहीनी १।२ एतीगुणकारोअनयोर्योगः ३ एवभागाहारः अत्रदशापतिदत्तायुर्वेक

३।०।०० एतद्द्विभ्यांसंशुण्यत्रिभिर्विभज्यावासंफलं ३ इयंमूलदशापतेरंतर्दशा अथपुनरेवमूलदशापतिवर्षाणि ३ व० मा०दि० घ० एकेनसंशुण्यत्रिभि-
 र्विभज्यावासंफलवर्षादि १ व० मा०दि० घ० इयंदशापतिनासहेकराशंव्यवस्थितस्यातर्दशा एवंमूलदशापतिदत्तातर्दशाकालएकराशिगेनग्रहेणाद्धंपाचितोभवति
 अस्यांतर्दशाकालद्वयस्ययोगोवर्षादिः ३।०।००० जातासैवमूलदशेति अथदशापतेः नवपंचमस्थानयोरेकस्मिन्स्थानेकश्चिद्ग्रहः स्थितोभवति नद्वितीयेन
 चदशापतिनासहनचतुरस्रयोः ३।३ एतौपरस्परच्छेदहतौ ३।३ छेदनहीनौ ३।१ एतौगुणकारीएकीकृतौ ४ एषभागाहारः मूलदशा
 पतेः दायः ४।०० अस्यत्रिगुणस्थचतुर्भिर्भागमपहृत्यावासं ३।०।०० अयंमूलदशापतेरंतर्दशाकालः अथमूलदशापतिदायस्यास्य ४।०।०० एक
 गुणस्थचतुर्भिर्भागमपहृत्यावासं १।०।०० एषात्रिकोणस्थस्यातर्दशेति एवमूलदशापतिदत्तातर्दशाकालत्रिकोणस्थेनग्रहेणत्रिभागमपहृत्यपात्ति-
 तंभवति अस्यांतर्दशाकालद्वयस्ययोगः जातः ४।०।०० सैवमूलदशेति अथदशापतेश्चतुर्थाष्टमयोरेकस्मिन्स्थानेकश्चिद्ग्रहोभवति नद्वितीयेनचदशाप
 तिनासहनत्रिकोणयोः नसंमे तदान्यासः ३। १। परस्परच्छेदहतौ ४। १ छेदहीनौ ४। १ एतौगुणकारीएकीकृतौ ५ एषभागाहारः मूलदशापतेः दायः ५।०।०० अ
 स्थचतुर्गुणस्थ २।०।०० पंचभिर्भागमपहृत्यावासं ४।०।०० अयंमूलदशापतेरंतर्दशाकालः अथमूलदशापतिदायस्यास्य ५।०।०० एकगुणस्थपंचभि-
 र्भागमपहृत्यावासं १।०।०० एषाचतुरस्रस्थ्यातर्दशेति एवंमूलदशापतिदत्तातर्दशाकालाच्चतुरस्रस्थेनपादमपहतंभवति अस्यांतर्दशाकालद्वयस्थयो
 गः ५।०।०० जातासैवमूलदशेति अथदशापतेः सप्तमेस्थानेकश्चिद्ग्रहोभवति नदशापतिनासहनत्रिकोणेनचतुरस्रयोस्तदान्यासः ३। १। ३ परस्पर-
 च्छेदहतावेतौ ३। ३। छेदहीनौ ३। १ एतौगुणकारीएकीकृतौ ८ एषभागाहारः दशापतेः दायः ८।०।०० अस्यसप्तगुणस्था ५ ६ षष्टिभिः भागमपहृत्यावासं-
 वर्षादिः ७।०।०० इयंमूलदशापतेरंतर्दशापुनरपिमूलदशापतेः दायः ८।०।०० अस्यैकगुणस्थाष्टभिः भागमपहृत्यावासं १।०।०० इयंमूलदशापतेः स-

दृत्वावासं १४।०।० इयंमूलदशापतेरंतर्दशा पुनरपि मूलदशापतिदायस्यास्य २३।०।० सप्तगुणस्यत्रयोविंशत्याभागमपहृत्यावासं ७।०।० इयंपाचकस्यनस-
 दृत्वावासं १४।०।० इयंमूलदशापतिदायस्यास्य २३।०।० इयंसप्तमभागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्द-
 हावस्थस्यांतर्दशा पुनरपि मूलदशापतिदायस्यास्य २३।०।० हिगुणस्यत्रयोविंशत्याभागमपहृत्यावासं २।०।० इयंसप्तमभागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्द-
 शात्रयस्ययोगजातः २३।०।० त्रैत्रमूलदर्शति अथदशापतेस्त्रिकोणयोः अपिग्रहोव्यवस्थितनान्येषुस्थानेषुतदान्यासः एतेराशयः १ १ १ १ १
 परस्परछेदहताजाता ९ १ ३ १ ३ छेदहीनाः ९ १ ३ एतेगुणकाराः एकीकृताः १५ एषभागहारः दशापतिदायस्यास्य ५।०।० त्रिगुणस्य १५।०।०
 गुणस्यपंचदशभिः भागमपहृत्यावासं १।०।० इयंत्रिकोणस्थस्यांतर्दशा द्वितीयस्यैषेव अस्यांतर्दशान्नयस्ययोगः ५।०।० जातासैवमूलदर्शति अथदशा-
 पतेस्त्रिकोणयोः मध्यादेकस्मिन्कश्चिद्ग्रहोव्यवस्थितः चतुरस्रयोः मध्यादेकस्मिन्नपिनान्येषुस्थानेषुतदान्यासः १ १ १ एतेपरस्परहताजाताः
 छेद हीनाः १२ ४ ३ हीनाः १२ ४ ३ एतेगुणकाराः एकीकृताः १९ एषभागहारः अथदशापतिदायस्यास्य १९।०।० चतुर्गुणस्यैकानविंशत्याभागमप-
 शत्या १२ १२ १२ भागमपहृत्यावासं १२।०।० इयंमूलदशापतेरंतर्दशा पुनरपिदशापतिदायस्यास्य १९।०।० त्रिकोणस्यैकोनविंशत्याभागमपहृत्यावासं ३।०।०
 दृत्वावासं ४।०।० इयंत्रिकोणभागपाचकस्यांतर्दशा पुनरपिदशापतिदायस्यास्य १९।०।० त्रिकोणस्यैकोनविंशत्याभागमपहृत्यावासं ३।०।०
 इयंचतुर्भागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्दशात्रयस्ययोगः १९।०।० जातासैवमूलदर्शति अथयत्रदशापतेस्त्रिकोणयोर्मध्यादेकस्मिंस्थानेक-
 होऽन्यः सप्तमेतदान्यासः १ १ १ एतेराशयः परस्परछेदहताजाताः २१ १ ७ छेदहीनाः २१ ७ ३ एतेगुणकाराः एकीकृताः ३१ एषभाग-
 हारः दशापतिदायस्यास्य ३१।०।० एकविंशत्यासंगुणित ३१ ३ ७ इयंचतुर्भागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्दशात्रयस्ययोगः ३१।०।० इयंमूल-

समस्यानस्यस्यातर्दशा एवंमूलदशापत्यतर्दशाकलात्सप्तमोभागःसप्तमस्येनग्रहेणपाचितोभवति अस्यातर्दशाकालद्वयस्ययोगः८।७।०जातासैवमू-
 लदशेति एयमेकस्मिन्दशारिक्त्याः अत्रादौपूवदशापतेरतर्दशाभवति तदनतरमशहरस्य अथदशापतिनासहकस्मिन्शोकाश्विद्रहोभवत्यपरश्वनवम
 पचमयोर्मध्यादेकस्मिन्भवतिनद्वितीयेनान्यधुस्यानेपुनचतुरस्रयोःनसप्तमेतदन्यासः३।१।१ एतेग्रशकापरस्परछेदहतजाताः६।३।३ छेदहीनाः
 ६।३।२ एतेगुणकाराण्कीरुताः१ एषभागहारः अथदशापतिदायः१।७।० अस्यपद्गुणस्यैकोदशभिः भागमपद्वत्यावासः६।७।० एवंमूलदशापतेरंत-
 र्दशा पुनरपिपूलरशापतिदायस्यास्य१।७।० त्रिगुणस्यैकदशभिः भागमपद्वत्यावासः३।७।० इयमद्वैपाचकस्यातर्दशापुनरपिमूलदशापतिवाय-
 स्यास्य१।७।० द्विगुणस्यैकदशभिः भागमपद्वत्यावासः३।७।० इयत्रिकोणावस्थितस्यातर्दशा अत्रदशापतेः यद्वृत्तदकगृहावस्थितापत्चयति
 भागत्रिकोणगु अंतर्दशान्वयस्यास्ययोगः१।७।० जातासैवमूलदशति अथदशापतिनासहकस्मिन्शोकाश्विद्रयत्परश्वतुरभयोर्मध्यादेकस्मि-
 न्द्वितीयेनान्यपुस्यानेपुनत्रिकोणयोःनसप्तमेतदन्यासः३।१।१ एतेपरस्परछेदहतजाताः६।३।३ छेदहीनाः ८।४।२ एतेगुणकाराण्कीरुताः
 एषभागहारः अथदशापतिदायस्यास्य१४।७।० अष्टगुणस्यचतुर्दशभिः भागमपद्वत्यावासः८।७।० इयमूलदशापतेरंतर्दशापुनरपिमूलदशाप-
 तिदायस्यास्य१४।७।० चतुर्गुणस्यचतुर्दशभिः भागमपद्वत्यावासः४।७।० इयमद्वैपाचकस्यातर्दशापुनरपिमूलदशापतिवायस्यास्य१४।७।० हि
 गुणस्यचतुर्दशभिः भागमपद्वत्यावासः३।७।० इयचतुर्थभागपाचकस्यातर्दशा अत्रदशापतेः यद्वृत्तदकगानावस्थिताणस्वयति न्नर्चणान्तरम्

हृत्यावासं १४।०।० इयंमूलदशापतेरंतर्दशा पुनरपिमूलदशापतिदायस्यास्य २३।०।० सप्तगुणस्यत्रयोविंशत्याभागमपहृत्यावासं ७।०।० इयंपाचकस्थेनस-
 हावस्थस्यांतर्दशापुनरपिमूलदशापतिदायस्यास्य २३।०।० द्विगुणस्यत्रयोविंशत्याभागमपहृत्यावासं २।०।० इयंसप्तमभागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्द-
 शात्रयस्ययोगोजातः २३।०।० सेवमूलदशेति अथदशापतेस्त्रिकोणयोः अपिश्रहोव्यवस्थितः नान्येषुस्थानेषुतद्वान्यासः

१	१	१	१
१	३	३	३

 एतेराशयः
 गुणस्यांपंचदशभिः

९	३	३	३
९	९	९	९

 छेदहीनाः ९।३।३ एतेगुणकाराः एकीकृताः १५ एषभागहारः दशापतिदायस्यास्य

१	१	१	१
१	३	३	३

 ५।०।०
 पंचदशभिः भागमपहृत्यावासं १।०।० इयंत्रिकोणस्थस्यांतर्दशा द्वितीयस्थेषु पुनरपिमूलदशापतिदायस्यास्य ५।०।० त्रिगुणस्य १५।०।०
 पतेस्त्रिकोणयोः मध्यादेकस्मिन्कश्चिद्ग्रहोव्यवस्थितः चतुरस्रयोः मध्यादेकस्मिन्नपिनान्येषुस्थानेषुतद्वान्यासः ५।०।० जातासेवमूलदशेति अथदशा
 छेद

१३	४	३	३
१३	१२	१२	१२

 हीनाः १२।४।३ एतेगुणकाराः एकीकृताः १९ एषभागहारः अथदशापतिदायस्यास्य १९।०।० १३ १३ १३
 शत्या

१	१	१	१
१	३	३	३

 एतेपरस्परहताजाताः
 हृत्यावासं ४।०।० इयंत्रिकोणभागपाचकस्यांतर्दशापुनरपिदशापतिदायस्यास्य १९।०।० चतुर्गुणस्थेकोनविंशत्याभा
 इयंचतुर्भागपाचकस्यांतर्दशा अस्यांतर्दशात्रयस्ययोगः १९।०।० जातासेवमूलदशेति अथयत्रदशापतेस्त्रिकोणयोर्मध्यादेकस्मिन्स्थानेक
 होऽन्यः सप्तमेतद्वान्यास

१	१	१	१
१	३	३	३

 एतेराशयः परस्परछेदहताजाताः

२१	७	३	३
२१	२१	२१	२१

 छेदहीनाः २१।७।३ एतेगुणकाराः एकीकृताः ३१ एषभाग
 हारः दशापतिदायस्यास्य

२१	७	३	३
२१	२१	२१	२१

 स्त्रिकत्रिंशताभागमपहृत्यावासं २१।०।० इयंमूलदशापतेरं

न्यासः ६ १ २ २
 मध्या ० ० ० ०
 २४ १ १२ १ ८ १ ६
 २४ १ ३४ १ २४ १ २४
 [१७ १ ३ १ १० ४ ८ १ ७ १ २ ० ३ ४ १ ५ १ ८ १ ३ ६ १ ४ १ ३ १ २ ५ १ १ २]
 अस्यांतर्दशाचतुष्टयस्ययोगः १३ १० १० जातासैवमूलदर्शति अथयत्रदशापतिनासहै करशौकश्चिद्व्यवस्थितः त्रिकोणयोः
 देकस्मिन्कश्चित्त्व्यवस्थितश्चतुरस्रयोर्मध्यादेकस्मिन्नेव नान्यत्रतदान्यासः १ १ १ १ एतेराशयः परस्परच्छेदहताजाताः छे
 दहीनाः २४ १ १२ १ ८ १ ६ एतेगुणकाराः एकीकृताः ५० एषभागहारः मूलद १ ३ ४ शा ३६ १० १० अतः प्राग्वच्चतस्त्री
 तर्दशाः [१७ १ ३ १ १० ४ ८ १ ७ १ २ ० ३ ४ १ ५ १ ८ १ ३ ६ १ ४ १ ३ १ २ ५ १ १ २] अस्यांतर्दशाचतुष्टयस्ययोगः ३६ १० १०
 जातासैवमूलदर्शति अथदशापतिनासहैकस्मिन्राशौकश्चित्त्व्यवस्थितस्त्रिकोणयोः मध्यादेकस्मिन्मन्यः ससमेव्यवस्थितो नान्यत्रतदान्यासः १ १ १
 १ १ १ एतेराशयः परस्परच्छेदहताजाताः ४२ १ २१ ११४ १ ६ छेदहीनाः ४२ १ २१ ११४ १ ६ एतेगुणकाराः एकीकृताः ८३ एषभागहारः १ १ २
 २ १ ७ मूलदशावर्षाणि १६ १० १० अतः ४२ १ ४२ १ ४२ १ ४२ प्राग्वच्चतस्त्रीतर्दशाआनीताः ८ ४ ३ २ अस्यांतर्दशाचतुष्टयस्ययोगः १६ १० १०
 जातासैवमूलदर्शति अथदशापतिनासहैकस्मिन्राशौकश्चिद्व्यवस्थितः अन्योद्वयोश्चतुरस्रः ० ० ० ० योस्तत्रन्यासः १ १ १ १ एतेप-
 रस्परच्छेदहताः ३२ १ १६ १ ८ १ ८ छेदहीनाः ३२ १ १६ १ ८ १ ८ एतेगुणकाराः एकीकृताः ६४ एषभागहारः मूलदशा १ १ ३ १ ४ १ ४ ३६ १० १०
 अतः प्राग्वच्चत ३२ १ ३२ १ ३२ १ ३२ स्त्रोतर्दशा १ ८ १ ८ ४ अस्यांतर्दशाचतुष्टयस्ययोगः ३६ १० १० जातासैवमूलदर्शति अथयत्रदशापति
 नासहैकस्मिन्राशौकश्चिद्व्यवस्थितो न्यश्चतुरस्रः ० ० ० ० योर्मध्यादेकस्मिन्मन्यः ससमेतदान्यासः १ १ १ १ एतेपरस्परच्छेदहताजाताः
 ५६ १ २८ १ १४ १ ८ छेदहीनाः ५६ १ २८ १ १४ १ ८ एतेगुणकाराः एकीकृताः १०६ एषभागहारः १ २ ४ ७ मूलदशा ३६ १० १० अ-
 ५६ १ ५६ १ ५६ १ ५६ तः प्राग्वच्चतस्यांतर्दशाः [१ १ ९ १ ६ १ ८ १ ६ १ ३ ४ १ ४ १ ९ १ १ ४ २ १ ३ १ ८ १ १ ८] अ-

त्यएक एवहात्रिराहिकल्पा ३२ यनद्वह्वः पान्चकाभनतितत्रप्रथममूलदशापतिरेवातर्वाशापान्चकोभवति ततः पर्यएवदशाविभागक्रमः सपवातर्दशा
 विभागक्रमः यस्यादोदशापान्चकत्वतस्यैवातर्दशापान्चकत्वयस्यापञ्चात्तस्यपञ्चारितिदशात्कमपान्चनेपस्यतर्दशापान्चकत्वनभास तस्यनवकथ्य तदनतरप-
 स्यभासतस्यैवबक्तव्य अत्रान्येमूलदशापतेरतर्दशादत्वात्तत्र परएकसंगस्यद्वद्वति ततस्त्रिकोणगस्य ततश्चतुरस्रगतस्य ततःसप्तमागतस्य त्रिकोणचतुस्रयो
 र्दिवाग्रद्वैतवातयोर्वत्त्राधिकत्वात्तस्यैतच्चायुक्त यस्माद्भगवान्गार्गि आदुवत्तर्दशापाकोभवत्येवदशापतेः ततःपरतुवक्तव्यदशापाकक्रमेणतु ६एपरशास्त्रस्य
 विभागेज्ञातेकस्य संवधिनीदशातर्दशावानुमफलाभवतिकस्यास्तुमफलेत्येतन्त्रज्ञायते तदर्थेदशादेः स्वफलासुफलाः सन्नावेतालीयेनाह सम्यग्बलिनइ

सम्यग्बलिन स्वगतुभागेऽसपूर्णाबलवर्जितस्यरिक्तं
 नीचात्रागतस्यशत्रुभागेऽप्यनिष्ठफलादशाप्रसूतो ५

ति यस्मत्तोपुरुषस्वजन्मकालेयोग्रहः सम्यग्बलवान्भवति पूर्वोक्तिः बलीसर्वैर्युक्तोभवतितत्संवधिनीसपूर्णास्मीदशाभवति नैकेवलयात्रत्वतुग-
 भागेः वस्यितस्यपरमोच्चभागागतस्यैवसपूर्णास्मीदशाभवति सम्यग्बलिनइत्युक्तं पुनः स्वतुगभागादत्यनेनैतज्ज्ञापयति यथापरमोच्चगतोमहोऽ-
 न्ये बलकारणे युक्तोभवति तथापितस्यसंवधिनीदशासपूर्णेव सपूर्णायादरायामर्दशायात्चकालशरीरारोग्यधनवृद्धिभिः पुफषोभिवर्धते अयुसम
 स्तबलैर्युक्तोभवतिकिन्निवूनवलस्तदातस्यसपूर्णास्मीदशामर्धति अथपरमोच्चगतोभवति केवलमेवोच्चशिशिगतोभवतितदातस्यवशापूर्णाचम
 वति पूर्णायाचदशायाकालेधनलाभमवाप्नोति तत्रारोग्य बलवर्जितस्यग्रहस्यरिक्तानास्मीदशाभवति यन्मनीचणशोस्थितः तस्यरिक्तैविरक्तमदशाफलं

तद्देशकालेधनहानिमवाप्नोति नीचांशगतस्येतिनीचांशेनीचराशिनवभागेयोग्रहोगतःस्थितोभवति यश्चशत्रुभागेशत्रुनवांशेचस्थितस्तस्यदशाभिसृफ
 लाज्ञेयाज्ञातव्या अनिसृफलदशांतद्देशकालेधनहानिमनारोग्यंचप्राप्नोति अत्रचभगवानुगार्णिः सर्वैर्बलैरुपेतस्यपरमोच्चगतस्यच संपूर्णरिव्यादशाज्ञेया-
 धनारोग्यविवर्धिनी सर्वैर्बलैर्विहीनस्यनीचराशिगतस्यच रिक्तानामदशाज्ञेयाधनारोग्यविनाशिनी स्वोच्चराशिगतस्याथकिंचिद्धकथुतस्यच पूणा
 नामदशाज्ञेयाधनसृद्धिकरीमुभा यःस्यात्परमनीचस्थस्तथाचारिनवांशके तस्थानिसृफलानामव्याध्यनर्थविवर्धिनी ५ अथदशातद्देशासज्ञापुनरपीद्रव-
 ज्ञयाह ऋष्यस्थेति तुंगात्परमोच्चाद्ऋष्यस्थ्युतस्यावरोहिसज्ञा अवरोहिणीनाम्नीदशाज्ञेया दशापरमोच्चभागादारभ्ययावत्परमनीचभागादिअत्रा-

ऋष्यस्थतुंगादवरोहिसंज्ञामध्याभवेत्सासृकदुच्चभागे
 आरोहिणीनिम्नपरिच्युतस्यनीचारिभाशेष्वधमाभवेत्सा ६

तरेयद्वाशिषडूतत्रावस्थितेनग्रहेणयादत्तादशात्तद्देशाद्यासावरोहिणीसंज्ञाभवति यस्मात्परमोच्चाद्ऋष्यः प्रत्यहमधोवतरतीतिविकल्प्यते यावत्परमनीच-
 भिति अवरोहिसंज्ञादूशाऽधमफलाभवति यस्माद्दृश्यति संज्ञानुरूपणिफलान्धैषामिति मध्याभवेत्सासृकदुच्चभागइति सेवारोहिणी यत्रतत्रराशी-
 व्यवस्थितेनसृद्धज्ञानमित्राशकस्थेनदत्तादशामध्यानाम्येवभवति एवंयत्रतत्रराशौ अर्थादेवस्वांशकस्थेनदशामध्येव एवयत्रतत्रराशौस्वोच्चनवाशा-
 कस्थेनदशामध्येव आरोहिणीति निम्नान्नीचात्यरिच्युतस्यचलितस्यग्रहस्यारोहिणीनाम्नीदशाभवति परमनीचांतर्भागदारभ्ययावत्परमोच्चभागादि-
 त्रान्तरेयद्वाशिषडूतत्रावस्थितेनग्रहेणयादत्तादशांतद्देशावासारोहिणीनाम्नीदशाभवति यस्मात्परमनीचाद्ऋष्यः प्रत्यहंतावदारोहतीतिग्रहः परिकल्प्यते

याक्त्वरमोचमिति आरोहिणीश्रेष्ठफलाभवति नीचरिमाशइति सेवारोहिणीयुवतन्मशीस्वनीन्प्रपयथोपगतैस्तथाधनान्नीदशाभवति एवयत्रतत्र ।
शावरिमाशकत्केनशुक्लनवाशकस्थनदत्ताधमेवदशाभवति पूर्वशत्रुनवाशकस्थनदत्तामिष्टफलेदुक्तमकनासेवाधमेति तत्किमेतदित्यत्रोच्यते ०
हिणीशत्रुनवाशकस्थेनदत्तापिअनिष्टफलादेया आरोहियथमा अनयोःकःफलभेदः अत्रोच्यते अनिष्टफलाफलमशुभमुपपच्छति अथमाशकममेवा
त्यमिति एवमवरोहिणीसद्वायवाथमसद्वाभवति तदसेवामिष्टफलसद्वालभते आरोहिणीयदामध्यसद्वाभवति तदासेवपूर्णेति सद्वादेया अत्रच
मगपान्गार्फिः उच्चनीचातरस्यस्यदशास्यारवधोहिणी तस्यामल्पमवाप्नोतिफलभेदेयाचुभंनरु मित्राच्चत्माशकस्यस्यमध्यामध्यफलावुसा नीचोऽथमा

नीचरिमाशेसमवस्थितस्यशस्तेगृहेमित्रफलाद्प्रदिष्टा
सद्वाशुक्लाणिफलान्यथैषादशासुवस्यामियथापयाग ७

गस्योक्तश्रेष्ठानारोहिणीदशा सेवाधमास्याभवतिनीचराययगस्यत्र अवरोहिणीन्वेदधमाभवेत्कष्टफलातदा आरोहिणीमध्यफलासपूर्णापरिष्कृति
तेति ६ अयदशातदेशासद्वाःपुनरूपजातिकषाह नीचाइति शस्तानिगृह्णाणित्स्वमूलनिकोपात्मसंश्रवपित्रसेत्राणि तेष्ववस्थितेननीचराययगस्यत्रमा
येशत्रुनवाशकसमवस्थितनवाग्रहणदत्तायादशातदेशावासाभिमफलानाम्येव मित्रफलाशुभमशुभनफलंप्रयच्छति व्याधिसमेतयथोगममेवमादिरोत्
अयदिवारास्तदागिगेनअशक्ताभशक्ताः शत्रुनीचराययगःतत्त्येनस्वोच्चमित्रमूलनिकोणात्सवर्गोत्तमनवाशकस्येनापिदत्ता मित्रफलैवभवति सद्वाशुक्ल
पाणिस्वनामसदशाभिफलाभिस्वातदेशाद्भस्तेयानि तथाया संपूर्णोत्पतयेषुफलदा पूर्णोऽथैषुफलदा अधमारुहमात्यफलदा रिजार्थोपहारिणी अनिष्ट

फलदात्यंतमशुभकारिणी मिश्रफलाशुभमशुभं च फलं प्रयच्छति अथैषां दशास्थितिः अथशब्द आनंतर्ये एवामादित्यपूर्वाणां ग्रहाणां दशासु यथोपयोग
 मुत्तरत्रवदस्यामि यथायेनैव प्रकारेणैव युज्यते तथातुत्कथयिष्यामि कस्यां तदशायां किं फलमुपयुज्यत इति ७ अथलक्षदशायां शुभाशुभज्ञानवतालीयेना-
 ह उपमेयति उपमेयि द्विस्रभावेराशौ लक्ष्मते द्वेष्काणक्रमेणाधममध्यपूजितादशाज्ञेयाः प्रथमद्वेष्काणे जातस्याधमाऽशोभना निष्ठफला द्वितीये द्वेष्काणम
 ध्यमाभिश्च फला तृतीये द्वेष्काणे मध्यमाभिश्च फला तृतीये द्वेष्काणे पूजिताश्च फला चरमे चराशांतुत्क्रमेणैवैपरीत्येनेतेन प्रथमद्वेष्काणे जातस्य पूजिता
 द्वितीये मध्यमा तृतीयेऽधमानिष्ठफला अशुभेषु समाः स्थिते क्रमादिति स्थिरे स्थिरराशौ प्रथमद्वेष्काणे शुभा द्वितीये द्वेष्काणे शुभा तृतीये द्वेष्का-

उपमेयममध्यपूजिता द्वेष्काणे चरमेषु चोत्क्रमात्
 अशुभेषु समाः स्थिरे क्रमाद्दारायाः परिकल्पिता दशा ८

षेसमामध्यफला एवं होरायाः लग्नस्य दशाः परिकल्पिता उक्ता इति ८ अथनेसर्गिकाणां ग्रहाणां दशाकालं शार्दूलविक्रिडितेनाह एकमिति एकाद्याः समाः ए-
 कादीनि वर्षाणि चंद्रादीनां यथाभिहितानि नैसर्गिकाणि तद्यथा जन्मसमयादारभ्यैकाः समाः सप्तसराः एकश्चंद्रस्थिततः परद्वावारस्थांगारकस्य एवत्रयः ततः पर
 नयेदुजस्य बुधस्य एवं द्वादशततः परविंशतिः शुक्रस्य एवं द्वाविंशत् ततः परधृतयोष्टादशजीवस्थगुरोः एवं पंचाशत् ततः परं कृमिसंख्याविंशतिः दिनकृतः
 सूर्यस्य एवं सप्ततिः ततः परपंचाशत् देवाकरे सारस्य एवं विंशत्यधिकवर्षात् १२० एतेषु निसर्गदशाधिषु ग्रहेषु बलवत्सूपचयस्थितेषु चतद्दशासु शोभना-
 नि दशाफलानि भवन्ति हीनबलेषु नुपचयस्थेषु शोभनानि एतच्च सर्वदा चिंत्यथतो निसर्गदशास्त्विति संवाद् इति तथा च यवनेश्वरः स्तन्यापभोगः शशिनो वयः

स्वमीमस्यस्थिर्यादकनानुज्जम वीधतु शिक्षापदकालमाहु रामैरुनेच्छाकृतमरुति शोक्पुवल्बिधिपूर्वदृष्टमापध्यमाद्देवगुरोर्वदंति रवेर्वयोर्द्व्यन्तरमन्यद
स्यत्सोरेर्जपद्रुममफलमाहु शिवि नैसर्गिकस्वदशाकलस्यप्रयोजनमाह सिस्वीरिति तत्रयस्यग्रहस्वसंबधिनीपूर्वीशधिनाक्जादृशास्तदशावासायदिनैसर्गिकसमा
प्ति निसर्गिकधितवर्षे स्त्रीस्त्री आत्मीयैः युज्यतेस्वदशाकलेनसमकालमभवति तदायावत्कालतस्यदशाधुकाभवति निसर्गवर्षसमपयदिमाभोतीत्यर्थः क्य
लद्वयन्वैस्यसुदृढि तदायावत्कालतस्यसर्वाधिनीदशातदशाभवति तस्या सुष्टफलापक्तिः भवति तस्या युष्टापरिपुर्णाफलापक्तिः कमात्सतिपा
यायावद्दूततेतावच्छुभफलेत्यर्थः अत्रकेचिद्दृढि पूर्वविधिनाजाताशभातराशमफलमत्यर्थप्रयच्छत्यन्यथाशभातराशमफलमत्यर्थमिति एतन्वायुक्तं यु
स्माद्यवनेन्वरः श्रेष्ठादशास्त्वयसिग्रहस्येति तयान्वसत्य एकब्दिकाः शशीत्र्यब्दिकाः कुजोद्वादशाब्दिकाः सौम्याः द्वात्रिंशद्गुप्तत्रेगुरुस्तु कथितः शतस्यद्द
सासत्यब्दः सूर्योविशुत्यधिकः शनैश्चरोब्दराता वयसोतराणिनैषास्वदशानैसर्गिक काल स्वस्ववयसः सदृशाग्रहः समासाद्यदहिनाकालरक्षणपोषणने
दास्वभावदाःस्युययासस्यु अपृष्ठमदशानैसर्गिककालपुराणयवनमतेनाह अतलमृदशादृति विशत्यधिकदृषशतादूर्ध्वयदिकस्यचिदायुषः कालोप्रवा
तरासकालः सर्षएकमस्यनैसर्गिकोभवति तस्मिन्कालेपुराणयवनानामतेनलमृदशाशाभनाभवति विशत्यधिकदृषशतादूर्ध्वपित्येत्कृतावागव्यते उच्य
ते तददोक्तावस्थान्यग्रहपरिशुद्धीतत्वात् वृमस्थानपक्षशादेव अग्रान्यः कश्चिद्दृह यथाननुविशत्यधिकदृषशतादधिकयस्यायुर्नास्ति कित्तस्यल
दशाकालोनास्ति उच्यते नास्त्यवनेकवलयावद्धर्षससतरान्यधिकयस्यायुर्नास्ति तस्यशनैश्चरसूर्यपीनैसर्गिकोदशाकालोनास्ति यस्यपन्थाशतोधिकन
स्ति तस्यादित्यस्यकिमपिनास्ति एवमन्येषामपिथेऽप्यननुविशत्यधिकवर्षशतपरमायुःसप्तऊर्ध्वजीरिताभावात्कालमस्थनैसर्गिकेदशाफल उच्यते पू
र्वमव्याख्यात यथाविशत्यधिकवर्षशतपरमायुः त्रैशिकमन्वाशेनामासुज्ञानार्थप्रदर्शित ततः तावत्समाणावायुषः परसभवतीति तयान्वयदामीनल

श्रेयसवतिमीनांशकांतेचकश्चिज्जातो भवति सर्वत्रगहाः यत्रतत्रराशौमीनाशकावस्थिताभवति केचिदुच्चगताः केचिच्चक्रितास्तदामीनलभोद्वादशवर्षाणि
 ददाति सएवबलधुतस्तदान्यानिद्वादशवर्षाणिग्रहश्चैकोमीनाशकांतस्थत्वाद्द्वादशवर्षाणिददाति तानिचवक्रोच्चस्थत्वाल्लिगुणानिषड्विंशद्भवति आ-
 दित्यवर्ज्यं आदित्यस्यमेषाम्मध्यमांशकस्थितस्यसप्तविंशतिवर्षाणिभवति एवंचंद्रादीनाषण्णांशतद्व्यंषोडशाधिकंभवति आदित्यस्यसप्तविंशतिः ल-
 म्मस्यचतुर्विंशतिः एवमेकीकृतंशतद्व्यसप्तसप्तस्थधिकंभवति नन्वेतावत्प्रमाणं कालकश्चिज्जीवमानोनदृश्यते योगस्थितिदुर्लभत्वान् उच्यते कश्चित्दृ-
 श्यतएकजत्वादिकः नेच्छति केचित्तथेति तालमदशांमंतेकेचिदाचार्याः श्रुतकीर्तिप्रभृतयः तथातेनैवप्रकरणशंभूमितिनेच्छति नोवाञ्छंतीत्यर्थः य-

एकंद्वौनवविंशतिर्धृतिहृतीपंचाशदेषां क्रमाच्चंद्रैरेन्दुजशक्रजीवदिनैर्द्वैवाकरीणां समाः स्यैः स्यैः
 पुष्टफलानिसर्गजनितैः पक्तिर्दशायाः क्रमादंतलमदशाशंभूमितियवनानेच्छति केचित्तथा ९

स्माद्बलत्वे लमस्यवयोतेतद्दशाभवति साशुसा आचार्येणालमदशायांशकमाशुसत्वंबलवशाभ्योक्तं द्रष्काणवशादुक्तं उभयेधममध्यपूजिताइति यस्मा
 हूलहीनस्यापिलमस्यवयोतेदशाद्रष्काणवशाच्छुभाभवति तस्माद्ये आचार्ये अते लमदशानेच्छति तेनिष्कारुणभवेनेच्छति ननुकिमागमग्रथानाकारणे
 नउच्यते यएवाचार्या अंतलमदशानेच्छति तांवागमान्त्यक्त्वा यथादर्शितकारणउपन्यस्यनेच्छति तेनकारणनदोषउक्तः तथाचश्रुतकीर्तिः अंतलमदशा
 शुभेति यवनानैतद्बहूनां मत तस्मिन्हीनबलेयतोत्यसमयेसास्यादतोनेष्यते एतच्छ्रुतकीर्तिनाकारणमुपन्यस्तं तच्चदुष्टमतेनैसर्गिकलमदशाकालंतदशाशुभे
 वेत्यवगतव्यं ९ अथदशांतदशाशुभमाशुभज्ञानंशादूलविक्रीडितेनाह पाकस्वामीति सौरसावनचाब्रनाक्षत्राणि चत्वारि नामानि तत्रसौरमानं रविभगणभागः

यावताकाठेनार्कभमेकमुकेतत्सौरदिनि यावताकालेनराशिद्वादशकमुकेतत्सौरवर्षे तच्चपत्त्वषष्ठ्यधिकैस्त्रिभिः शतैः दिनानाघटिकपत्त्वदशकेनस
 र्द्वानभवति सावनमुद्रुपाद्रुव्या अर्कदयास्तुनेरार्कदिय सावनमहोरात्र तच्चषष्टिघटिकमहोरात्र अहोपत्रत्रिभान्मासः मासाद्दशवर्षे एवषष्ट्यधिकैस्त्रिभि
 शतैर्दिवानासावनपषष्ठाद्रिमिभोगा तच्चस्वामेनषष्ट्यधिकशतत्रयभवति साक्नेनपीयमानशतत्रयत्रयुः पचाशद्दधिकदिनानातच्चवथभवति एवसौरसावन
 चाग्रणित्रीणिमानानिप्रत्येकस्वामेनषष्ट्यधिकशतत्रयभवति नाक्षत्रचद्रनक्षत्रभोगाः तच्चदिनानासप्तविंशत्यामासोभवति शतत्रयेषाचतुर्विंशत्यधिकेनदिना
 नायर्षमुकं रव्यराभोगेहोरात्रा सौरस्वामेनषष्ट्यधिकशतत्रयभोगस्तुनाक्षत्रः परिकीर्तितः ससावनोत्रद्वादशाणामुद्रयादुद्रयावधि नाक्षत्रमानेमास सर

पाकस्वामिनिलभगेसुद्रुदिवावर्गस्यसौम्येपिवाभारव्याशुभद्वादशान्दिदशपञ्चभेषुवापाकपे भित्रोन्वो
 पचयस्त्रिकोणमर्दनपाकेश्वरस्यस्थितम्बद्गस्तफ्लवाधेनानिकुरुत्तपापान्चिन्वान्यथा १०

त्सप्तविंशतिवासराः शेषमानेषु निर्दिष्टोमासस्त्रिंशदिनात्मकइति तस्मात्सावनमानेनावुर्वीपगणनाकथयी यस्मान्छेअधक्षेपविशरुद्रमायुः कर्तव्य त
 चसावनमान सौरमानेनसकृत्यषधिकोमासः सावनस्त्रिंशद्वात्र चात्रोऽमायास्यातिकः नाक्षत्रोरेकस्यतिकः सौरमधिमासयुतचाद्रभवति
 नरात्रेनसाक्नेनभवति चाद्रराब्देनसात्रउक्तपुगवर्षमासपिंडंस्त्रिभानसाधिमासकचाद्र अवमविहीनसावनमेदवपब्दान्वितवर्षमिति एवराध्य-
 क्षेपशिशुद्रसाक्नेमानेनावुर्वीपविधि तपान्त्वमपूरन्वित्रकेभमवान्गार्गिः आयुर्वीपविभागश्चप्रायश्चित्तकियास्तथा सावनमेवकर्तव्यासत्राणाम
 व्युपासन नन्वर्कदयादारन्यार्कदिययावरद्वादशतत्सुच्छिगतवेसौरमहोरात्रपठ्यते वसुसतकूपनवमुनिनगतिथका शतगुणाश्चसौरैरेणितर

पुलिशएवजानाति यस्मात्पुलिशतंत्रवर्जयित्वा सर्वसिद्धतेषु तंत्रेषु सारमानेन रविभगणभोगः सौरमानस्युक्तचंद्रभ्रमवति चंद्रमयमरात्रोने-
 सावनंभवति एवंशोधसंपत्तिमुद्धसावनमानं सर्वसंहितासूक्तार्कदयद्वारभ्यार्कद्विंशत्यथावहोरात्रतत्सावनमहोरात्रमिति संज्ञा तथाच भगवान्पराशरः
 सावनमहोरात्रगार्भिश्च सावनेन स्मृतो मासस्त्रिंशदुष्णाकरोदयः तथाच श्रीमद्ब्रह्मसूत्रस्य सावनमुदयादुदयइति एवंपुरुषस्थजन्मसमये सावनमहर्गणं कृत्वा त-
 स्मात्तिथिनक्षत्रछेदतात्कालिकग्रहलगादिककृत्वा तथा दशाः कर्तव्याः तत आगामिदशाफलवक्तव्यं तत्रप्रथमजन्मनि अहर्गणं तात्कालिककृत्वा तत-
 स्तत्रातर्दशाकालंबर्षादिकं दिनीकृत्य योजयेद्दूर्षाणि द्वादशभिः संगुण्यतेषु मासान्संयोज्य त्रिंशतापुनः संगुण्यतेषु दिनानि क्षिपेत् एवंकृते दशाकालो दिनरू-
 पो भवति तच्चतात्कालिके जन्माहर्गणे सविकले सविकलसंयोज्याहर्गणो भवति तत्राद्योयद्विदिकादिः कालो भवति तस्यातीतार्द्धरात्रात्परतो गणनाकार्यं त-
 स्मादिष्टदिनमानमानयेदनेनाचार्यसूत्रेण द्युगणीधोभवगुणितो द्विनवरसासावमाधिकश्चाद्रः चाद्रो धर्तुर्वेदानागासा अधिमासदिने हीनाइति एतत्स्व-
 स्वाद्यकरणैव भवति कोसौरविद्युगणइत्याह शाकोगवसुशरोनोर्कगुणः चैत्रादिमाससंयुक्तः त्रिंशद्गुणः तिथियुतइति अस्य षष्ठ्यधिकेन शतत्रयणभाग-
 मपहृत्या वासंकरणाब्दाः शेषास्त्रिंशद्भक्तश्चैत्रसिताद्यामासाः शेषावर्तमानमासेसिताद्यास्तिथयः करणाब्देष्वगवसुशरात्संयोज्यातीतः शकं का-
 लो भवति तस्मिन्शकैतस्मिन्मासे तस्मिन्दिने सोऽहर्गणइति तत्रैव दशाप्रवेशः पुनरप्यन्यमंतर्दशाकालं दिनीकृत्य तस्मिन् योजयेत् एवंथावर्त्यो त-
 र्दशा भवति तावंत्योनेनैव प्रकारेण योजनीयाः ततो ग्रहानूलभं च गणयेत् अथवा न्येन प्रकारेण कालानयनं आदित्ये क्रियमाणे यावतो गतं भगणा भवति
 तावतः करणप्रारंभादरप्यगताब्दाः तेषु करणपरिणतशतकालसंयोज्येष्टशककालो भवति वर्तमाने वर्षे यावतो राशयः स्फुटो को भवति तावतो मासाः सू-
 र्यभोगानीताः शुक्लपक्षकृष्णपक्षवातिथिनक्षत्रचंद्रार्काभ्यां ज्ञायते एवंपाकस्वामिनीत्यादि यस्य ग्रहस्थानं दशाप्रवेशः स पाकस्वामी तावच्चैसी पाकस्वा-

यीयावत्तस्यातदेशाभेवत्सत्पाकत्वाभ्यतर्शाभवेशकालेऽनुभोगोयदिभवति तदातस्यसवधिव्यतर्शाप्रारब्धाशुभदाशोभनफलदाभवति अथवातात्कालंया
कृत्वाभिनोयत्सुवभिनंतस्मिन्पिदशाभवेशकालेऽनुभोगोशोभनादशावक्तव्या अथवास्पदशापतेःपूर्वव्याख्यातायावर्गः तस्मिन्प्रिलभगेशोभना अथवातात्कालंया
स्थित्तोम्यशुभमहेतुकालमगदेशाप्रारब्धाशोभनेव अथवापाकपेरशाधिपतीमहेतात्कालिकलमाचिदशरशुभेषु वृतीयवृदशापीकादशस्यानाना
मन्यतयस्येशोभनवदशावक्तव्या यद्यप्यनूसाभान्येनोक्तप्रारब्धासुभवादशातयापि शत्रुअधिशत्रुदशायाप्राप्तानिष्टफलदा अधिभिन्नोपिभिन्नस्य
मेव अथशुभफलापामतर्शापाकिमप्यनवरतमेव सर्वत्रलसुभफलावासिर्मयति किवाकस्मिन्स्वित्कस्मिन्चिदिवसेएवमशुभमायामतदशायायसुभफ
लावासिरित्युभपत्रसुदेहव्युदासायीपाह किञ्चोपचयेत्यादि पाकेचरस्यदशापतेःप्रतिशरीसचरतः तत्कालेयोऽहोभिन्नतत्त्वेऽस्थितशुभद्रमायद-
भवति तदास्फुल्लबोधनामिकुरुते शुभफलानिप्रकटीकरति अत्रयस्मिन्महानियास्मिन्गृहचारवशात्त्रुद्रमाभवति तस्यगृहस्ययोधिपतिर्भवति सचे
तोस्मिन्महानिपाकपतेस्तत्कालिकपिब्रभवति तदाचब्रमापाकपतेर्बिबेदोवस्योत्तेषः तथापाकपतेःस्वोचस्वरशिश्यः सत्फलबोधनामिकुरुते नकेव
त्याकपतेरुपचयस्थानगतोऽपिपडेकादशदशमस्थानानामन्यतमस्थानस्यविकोणगोपिनवपचमस्थानगतोऽपितथापुदनस्यः सप्तमेवस्थितः एतेषुभिर्दश
स्थानेष्वन्यतमस्थानस्यत्रयःशुभफलायादशापास्तुल्लबोधनामिकुरुते नज्ञायते तेषाम्फलानामित्यत्रोच्यते भिन्नोच्चापचयचिकोथमदनेयस्मिन्स्थान-
केचरत्रयपाऽस्थितःमराशिऽजन्मानियोभावआसीत्तदुद्धृतंसफुल्लबोधयतिविशेषयातथावशापसितपिति अतोत्पादुक्तयत्कसंख्ययापाकपतेस्तत्कालरशु
हेनीन्वणशीवारशापतिनासर्वैकरशोऽस्थितस्तथाद्वितीयचतुर्थ्याष्टमद्यदशास्थानानामन्यतमस्थानस्योभवति तद्यसुभफलायादशायायापानिफलानिप्रक

करोति सत्त्वाशिर्योभावआसीत्तदुद्भूतंफलबोधयति विशेषेणदशापठितमिति अनिष्टमव्यष्टकवर्गोद्भूतंच मिश्रदशायांभिन्नोच्चोपचयादिषुसत्फलबोधनानिकु
 रुते शत्रुनीचादिषुअशुभफलानामिति तथाचभगवान्कार्गिः यद्राशिसंस्थशीतांशुः शुभसुकृत्परिकीर्तितः सुराशिर्जन्मकालेतुयोभावस्तूक्ततचतत् शशिरादि
 कृतसौरव्यवक्तव्यबलयोगतः अनिष्टराशिसंस्थतुतद्भावानामशोभनइति १० अथातद्दशाकालेचद्वाकातराशिवशेनशुभज्ञानशाद्बुलविक्रिडितेनाह प्रार
 ध्याहिमगाविति यस्यतस्यद्गृहस्थातद्दशाप्रवेशसमयेहिमगोचद्रेस्वगृहगे आत्मीयक्षेत्रस्थेककेदगे प्रारब्धाप्रविष्टातदास्मैरव्यार्थमानावहाभवतीति सौ
 र्यंस्करभावः अर्थार्थधनमानपूजाभावहतिकरोति कोजेभौमक्षेत्रेमेषद्यश्चिकयोरन्यतमेव्यवस्थितेचद्रेप्रदृत्तातद्वशास्त्रियदूषयतिपरपुरुषकृतंस्त्रीदा

प्रारब्धाहिमगोदृशास्वगृहगेमानार्थसौरव्यावहाकेजेदूषयतिस्त्रियंबुध्नुगृहविद्यासूहृदितदा
 दुर्गारण्यपथालयेकृषिकरीसिहेसितक्षेन्नदाकुरुस्त्रीदामृगकुम्भयागुरुगृहमानार्थसौरव्यावहा ११

असुत्यादयति बुधगृहे मिथुनकन्ययोरन्यतमस्थेचद्रेप्रदृत्तातद्दशाविद्यासुहृदितदा विद्याशास्त्रानुरतिःसूहृदोमित्राणि वित्तंघनंददाति सिंहस्थेचद्रेदुर्गेष्वरण्ये
 बुपथिनमार्गेआलयेचगृहसमीपेएतेषुस्थलेषुकृषिकरोति सितक्षेःशक्रराशौदृषतुलयोरन्यतमस्थेचद्रेऽन्नदा मिष्टभोज्यप्रदाभवति मृगकुम्भयोर्मिकरघटयोर
 न्यतमस्थेचद्रेप्रदृत्तातद्दशाकुरुस्त्रीदा कुत्सितास्त्रियंददाति गुरुगृहे जीवक्षेत्रेधन्विनीनयोरन्यतमस्थेचद्रेप्रदृत्तातद्दशामानार्थसौरव्यावहा मानपूजा अर्थोधि
 नंसौरव्यसुरभावः एतान्यवहतिददाति एवशुभदशाशुभकालप्रदृत्ताशुभतराभवति एवंपुमाशुभकालप्रदृत्तामध्या असुमाशुभकालप्रदृत्तामध्या अ
 शुभाशुभकालप्रदृत्ता असुभतरामध्याशुभकालप्रदृत्ताशोभनामध्या असुभकालप्रदृत्ताअशोभना एवंपुमाशुभत्वकरणानियान्युक्तानितानिविख्याता-

तदशायां शक्रम व्याभियफ्लत्तुपरिकल्पनीयमिति ११ अथार्कदेशायां शक्रमफलप्रदर्शनशार्दूलविक्रीडितेनाह सौर्यामिति सूर्यस्येय दशासौ-
 रीतस्यादशायापतर्शायां वानरवदवर्त्मकनककीर्षीध्रुवपाह्वैः करणभूतैः स्वधनभामोति नस्वसर्गाधिव्यभ्राणिकरणयादतोहस्मिदतादिः नर्मव्या-
 घादीनाकन्दकृत्कर्णिक्रैर्येकूरता अध्वामागी भूपोरजा आहवः सत्रायः एतैः धनभामोति तैस्त्वयउग्रस्वभावता धैर्यशक्रमाशक्रमफलभ्रासौहर्षविषादैः
 अनभिप्रवाः अजस्रमनवरत उधमरतिः उल्यानपरस्वस्यातिः कीर्तिः प्रतापेनशीर्येणोन्नतिः शत्रूणापन्यशत्रुनिग्रहजनित्ताभीति ए-
 तान्यारित्यशक्रमदशायापुरुषस्यभवति अथाशक्रमदशायाभार्यापुत्रेति भायज्जियापुत्राः सक्ताः धनवित्तआरिः शत्रुः शस्त्रमायुधादिहुतमुगमि

सौर्यास्त्विन्नदत्तचर्मकनककीर्षीध्रुवभूपाह्वैस्तेस्वयधैर्यमजस्रमुद्यमरतिः स्व्याति प्रतापोन्नति
 भार्यापुत्रधनारिशस्त्रहुतमुग्भूपाह्वैश्चाव्यापदस्त्यागीपापरतिस्वभृत्यकलहोत्क्रीडापीडामया १२

भूपोरजाएभ्यः अमृतताडत्यन्वाव्यापदोविशेषेणापदोभवति त्यागीत्यागशीलताभवति शक्रमदशायाशक्रमस्यानेत्यागी अमृतमदशाचाशक्रम
 स्थानेत्यागीभवति पापरतिः पापासक्तश्चभवति स्वभृत्यकलहः अह्मीयेभृत्यैः सहकलहोभवति उत्क्रीडापीडनेभवतः त्वत्त्वदयकोडुद्वर त्वद्वर इ-
 पीडाआमया रोगान्वास्यभवति भिन्यायामुभयमपि इति सूर्यदशातदशाफल १२ अथचन्द्रदशायां शक्रमफलशार्दूलविक्रीडितेनाह
 दोषितिइतेः चन्द्रमसोदशानयोवस्यां माप्यलब्ध्वामचहिजासुप्रवानिफलाभिन्नमते मन्त्रीविवेधावादिस्त्राणकन्यविहितोवावेदिकोवा हिजातयोब्राह्म-
 णपस्यः अमृतानिडत्यन्वामि नकेवलथावरिदुविकाराहुडादिकास्त्रीरविकारादध्यादिकाहस्त्रेभ्यांनरेभ्यः कुसुमेभ्यः पुष्येभ्यः कीडायाः कीडाभ्यः

निलेभ्यः अन्नात् श्माच्चव्यायामात् एतैः शकभदशायांशकमानिफ्लानिप्राप्नोति अथाऽशकभायामशुभदशायांनिद्रालस्यमृदुहिजामरूर्तिरिति मि
 द्रायामालस्येचरतिरासक्तिर्भवति मृदुहिजामररतिर्भवति मृदुःक्षमायान् हिजानां ब्राह्मणानाममराणादेवानाचारधनेरतिरासक्तिर्भवति स्त्रीज
 न्मकन्याप्रसूतिः मेधाविताबुद्धिर्बुद्धिः कीर्तिः यशसः अथानां धनानामुपचयक्षयो शकभदशायामुपचयः प्राप्तिरशकभायाक्षयः नाशः अशकभायांवल्व
 द्भिः वीर्यवद्भिः स्वपक्षेणात्मीयबधुवर्गणत्नसहचैरंभवति मिश्रायामुभयमपि इतिचद्रदशातदशाफलं १३ अथभौमदशायांशकभाशुभफलशादूल
 विक्कीडितेनाह भौमेति भौमस्यक्षितिजस्यदशायांकैः धनंभवति अरिविमर्दनेनशत्रुप्रमथनेन भूपोरज्जासहजाः क्रान्तरः क्षितिः भूः आविकर्जैः ऊ

इंदोःप्राप्यदशांफलानिलभतेमंत्रहिजाऽप्युद्भवानीक्षुक्षीरवृत्कारवस्त्रकुसुमकीडातिलान्श्रमैः
 निद्रालस्यमृदुहिजामररतिःस्त्रीजन्ममेधावित्ताकीत्यथोपचयक्षयोचंबुद्धिमिवरस्वपक्षेपान्च १३
 भौमस्यारिविमर्दभूपसहजक्षित्याविकर्जैर्धनप्रदूषः सुतमित्रदारसहजैर्विद्वद्गुरुद्वेषिता

णविकारसंभूतैः अर्जैः छागसंभूतैः एतैः अरिविमर्दादिभिः धनंप्राप्नोति एतच्छुभदशायां अथाशुभायां दशायां सुताः पुत्राः मित्राणि सुहृदः दाराः
 कलत्रसहजाः क्रान्तरः एतैः सहप्रदूषः वैरंविद्वद्भिः पंडितैः गुरुभिः गौरवसहितैश्चसहद्वेषिता अप्रीतिः तृष्णानृदु असृष्टुधिरंज्वरः प्रसिद्धारोगः
 पित्तधातुप्रसिद्धभंगः अवयवादेः स्फोटनं एतैः जनिताऽत्सादितारोगा भवंति परस्त्रीणामिष्टतावाह्लभ्य अन्यरोगाः परस्त्रीकृता इति पठंति पर
 स्त्रीकृता रोगाः अन्यस्त्रीप्रसंगेन प्रहारादिकाः अतिप्रसंगाद्वा तु क्षयकृता वा अथवा तत्कृतमूलकमोद्भवा भवंति तथा पापरतैः अधसक्तैः सहशी

तिर्भवति अघमो निरतिः आसक्तिर्भवति यारुष्यक्वचनपरुपता कर्कशाता तैस्त्रयउग्रस्वभावता मित्रायापुत्रमयमपि इति सोमदशातर्दशाफल १५
 अथ बुधदशाया शक्रभाशक्रमफलशार्दूलविक्रीडितेनाह बौध्यामिति बुधस्येयदशावोधितिस्यादीत्येन हूतत्वेन सुदृन्द्योमित्रेभ्यः शुरुभ्यः पुजाई-
 भ्यः हिजेस्योवात्स्योभ्यः घनप्रभाति विह्व्यः पडितेभ्यः प्रशंसस्तुतिः यशश्चकीर्तिर्भवति युक्तिद्रव्यशोतिकास्थारि संवणकनकुवेसरः अ-
 श्वविरोधः महीभूः सोभाप्यसर्वजनवाहुभ्यः सौरव्यस्करभावः योगानुसेचन एषापासयोलामाप्रभवति हस्यपरोपहासः उपासनासेवा ७
 यो केशलतस्त्रता मतिचय बुद्धिदृष्टिः धर्मक्रियासिद्धयः धर्मयुक्तानाक्रियाणासिद्धयोप्रभवति एतच्छुभदशाया अथाशुभदशाया पारुष्य

नृप्याः सुकृञ्चरपित्तभगजनिता रोगा परस्त्रीकृता त्रीति पापरत्नेरधर्मनिरति पारुष्यतैस्त्रयामिन् १४
 बौध्यादीत्यस्तु हूतत्वेन विह्वयशसायशायुक्तिद्रव्यस्वरूपविसरमहीसासागयसाख्यासय
 हास्योपासनकौशलमतिचयोधर्मक्रियासिद्धयपारुष्यमवधमानसशुच पीडान्वधातुत्रयात् १५

इत्यादि पारुष्यपरुपवचनता अम सैदः वधः वधनमानसशुचः शोकश्चित्तदीस्व्याग्रेते सर्वसि धातुत्रयात्पीडा वातपित्तश्लेष्मणाभयाणादोषाणा
 प्रकोपस्तीडाव्याधिम्वजायते मित्रायापुत्रमयमपि इति बुधदशातर्दशाफल १५ अथजीवदशायां शक्रभाशक्रमफलशार्दूलविक्रीडितेनाह
 जैव्यामिति जीवस्येयदशाजैवीतस्यार्जव्या मानगुणोदयः पूजा गुणाविद्याशौर्योदयः एवासुदयः प्रादुर्भावः मतिचयः बुद्धि विद्वद्धिः
 काति रुमनीपता प्रतापोन्धतिः प्रतापेन पुरुषार्थेन उन्नतिः प्रभावः शत्रूणाभीतिः माहात्म्यपरोपहासः शीलता केचिद्भवपाहु उद्यमः उत्थान

शीलता मंत्रैर्वैदिकैरन्वेषी नीतिनृपतिस्वाध्यायमंत्रैर्धनं नीत्यान्वाणाव्योक्तयान्येननीतिशास्त्रेणावा नृपतीराजातदारार्धनेनस्वाध्यायेनपाठेनमंत्रेनमंत्र-
 जात्येनएतैः धनं वित्तं प्राप्नोति हेमसकवर्णं अश्वःतुरगः आत्मजः पुत्रः कुंजरः हस्ती अंबराणिवस्त्राणि एषांचयोबाहुल्यसद्भूमिपैः गुणवद्भिः नृपैः सहस्री
 तिः स्नेहप्राप्तोति एतच्छुभदशाया अथाशुभायासूक्ष्म्योहेत्यादिसूक्ष्मवस्तुगहनात्मकचोहयतस्तर्कयतः श्रमः खेदोभवति अस्सूक्ष्ममतिरवेदसहग
 हनगूढ तद्गूहयतइत्यर्थः श्रवणरुकृकपर्णरोगः वैरंविधर्माश्रितैः धर्मवाद्यैः पुरुषैः सहवैरं मित्रायामुभयमपि इतिगुरोर्दशातर्दशाफल १६ अथशुक्रदं-
 शायाशुभाशुभफलशार्दूलविकीडितेनाह शौत्र्यामिति शक्रस्येयदशाशौक्रितस्याशौत्र्यां गीतरतेः गीतासक्तः प्रमोदस्यहर्षस्थसुरसिद्रव्याणासु

औष्यामानगुणोदयोमतिचयः क्रांतिः प्रतापोन्नतिर्माहात्स्योद्यममंत्रनीतिनृपतिस्वाध्यायमंत्रैर्धनं
 हेमाश्वोत्सजकुंजरांबरचयः प्रीतिश्वसद्भूमिपैः सूक्ष्म्याहाहनाश्रमः श्रवणरुर्वैरविधर्माश्रितैः १६
 शौत्र्यांगीतरतिप्रमोदस्करसिद्रव्यान्चपानांबरस्थीरत्नधुतिमन्त्रायोपकरणज्ञानेषुभिन्नागमाः

गंधद्रव्याणांअन्नस्यभोजनस्यपानस्यसवस्थंबराणांवस्त्राणांस्त्रीणांयोषितांरत्नानामणीनांघृतेः कंतिः मन्मथोपकरणानांकामोपभोग्यानांशय्यादीनां
 विज्ञानस्ययोगशास्त्रस्यज्ञानांप्रियाणां मित्राणांरुहदाभागमालब्धयोभवति कुशलः शिक्षितः कुशलस्यभावः कोशलस्यकुशलः श्रेयोवाकोशल्यमभीष्ट
 क्रियासम्प्लव कथविक्रयेकयोयदिच्छतिक्वतुतक्रयः विक्रयोयदिच्छतिविक्रेतुतद्विक्रयः कृषिः कृषिणांनिधिः निधानं परैरर्थद्विस्तंभूमावधः स्याद्यतेसनिधि
 स्तत्सासिद्धाभः एतेभवति एतच्छुभदशाया अथाऽशुभदशायांसंदोर्वीशेति संदेनबहुभिः सहउर्वीशिनराज्ञानिषादानामन्धर्जाधिनांप्राणिघातिनांधर्मरहितैः

तिर्भवति अपथैर्निरतिः आसक्तिर्भवति पारुष्यवचनपरुषता कर्कशता तैस्त्वयुग्मस्वभावता मिश्रायापुत्रप्रथमपि इतिभौमदशातर्देशाफल १४
 अथपुत्रदशायाशुभाशुभफलशादूलविक्रीडितेनाह वौध्यामिति बुधस्येपदशावीधीतस्यादीत्येन दूतत्वेन सुदन्द्योमित्रेभ्यः गुरुभ्यः पूजाह-
 म्यः द्विजैर्मथैवात्मणोभ्यः धनप्राप्नोति विद्वद्भ्यः पठितेभ्यः प्रशसास्तुतिः यशस्वकीर्तिर्भवति युक्तिद्रव्यं शतिकास्त्यादि संवर्णकनकवैसरः अ-
 स्वविरोधः पदेषु सोभार्यसर्पजनवाहुभ्यु सौरव्यस्वरुभावः योगानुसेचन एवामासयोलाभाप्रवति ह्यस्यपरोपहासः उपासनासेवा अन-
 योः कौशलतत्प्राता मतिचय बुद्धिरुद्धिः धर्मकियासिद्ध्या धर्मयुक्तानाक्रियाणासिद्धयोभवति एतच्छुभदशाया अयाशुभदशायायापारुष्य

तृष्यासृक्चरपित्तभगजनिता रोगा परस्त्रीकृत् प्रीतियापरणैरधर्मनिरति पारुष्यतैस्त्वयान्निच १४
 वौध्यादीत्यसूदुःखदुःखिजाधनुविद्वत्प्रशसायशा युक्तिद्रव्यम्वर्णवैसरमहासाभार्यसास्त्यासय-
 हास्योपासनकाशलमतिचयोधर्मकियासिद्ध्यः पारुष्यप्रभवधमानसशुच पीडानथातुत्रयान् १५

इत्यारि पारुष्यपरुषवचनता अमः खेदः घटाः यधनमानसशुचः शोकश्चित्तदीस्वयणैतेभवति धातुत्रयत्पीडा वातपित्तश्लेष्मणात्रयाणादोषाणा
 प्रकोपत्सोद्यल्याधिभ्रजायतेमिआयापुत्रप्रथमपि इतिबुधदशातर्देशाफल १५ अयज्जीवदशायाशुभाशुभफलशादूलविक्रीडितेनाह
 जैव्यामिति जीवस्येयमदशाजैवीतस्याजैव्या मानपूजा गुणाविद्याशोधयः पुषामुदक प्राबुर्भवाः मत्तिचये बुद्धिः निश्चिः
 कातिः कमनीयता प्रतापेनपुनरुषार्येनउन्नतिः प्रभाव शश्रुणाप्नोति माहात्म्यपरोपकारशीलता केचिक्रवीमाहुः उधमः उत्थान

शीलता मंत्रैर्वैदिकैरन्वैर्वा नीतिनृपतिस्वाध्यायमंत्रैर्धनं नीत्याच्चाणाच्योक्तयान्येननीतिशास्त्रेणवा नृपतीराजातदारार्धनेनस्वाध्यायेनपाठेनमंत्रेनमंत्र-
 जायेनएतैः धनवित्तंप्राप्नोति हेमसकवर्णं अश्वःतुरगःआत्मजःपुत्रकुंजरःहस्तीअबराणिवस्त्राणि एषानच्योबाहुल्यंसद्भूमिपैःगुणवक्त्रिःनृपैःसहस्री
 तिःस्नेहप्राप्तोति एतच्छुभदशायांअथाशुभमायांसूक्ष्मयोहेत्यादिसूक्ष्मवस्तुगहनात्मकंचोहयतस्तर्कयतःअमःखेदोभवति अलसूक्ष्ममतिरवेदसहग
 हनंगूढं तद्गूहयतइत्यर्थः श्रवणरुकुकर्णरोगःवैरंविधमर्माश्रितैःधर्मबाधैःपुरुषैःसहवैरं मित्रायासुभयमपि इतिगुरोर्दशातर्दशाफल १६ अथशुकुर्द-
 शायांशुभमाशुभफलशार्दूलविकीडितेनाह शौच्यमिति शक्तस्येयदशाशौक्याशौक्या गीतरतेःगीतासक्तेःप्रमोदस्यहर्षस्यसुरभिरुव्याणास्तु

औष्यांमानगुणोदयोमतिचयःकांतिःप्रतापोन्नतिर्माहात्म्योद्यममंत्रनीतिनृपतिस्वाध्यायमंत्रैर्धनं
 हेमाभ्यात्मजकुंजरांबरचयःप्रीतिश्चसद्भूमिपैःसूक्ष्माहागहनाश्रमःश्रवणरुखैरंविधमर्माश्रितैः १६
 शौच्यंगीतरतिप्रमोदसरभिरुव्यान्पानांबरश्चीरत्नद्युतिमन्मथोपकरणज्ञानेष्टमित्रागमाः

गंधद्रव्याणांअन्नस्यभोजनस्यपानस्यासवस्थंब्रूणांस्त्रीणांशोषितारत्नानामणीनांद्युतेःकांतिःमन्मथोपकरणानांकापोपभोग्यानांशव्यादीनां
 विज्ञानस्ययोगशास्त्रस्यज्ञानांप्रियाणांमित्राणांस्फुटामागमालब्धयोभवति कुशलःशिक्षितःकुशलस्यभावःकोशलस्यकुशलःश्रेयोवाकोशलस्यममोक्ष
 क्रियासंश्लेषत्व कथयिकथेकथोयदिच्छतिक्वतुंतकथःविकथोयदिच्छतिक्वतुंतद्विकथःकृषिःकृषणंनिधिःनिधानपरैर्थाद्विस्तंभूमावधःस्याप्यतेसनिधि
 स्तस्यासिलीस एतेभवति एतच्छुभदशाया अथाऽशुभदशायांरंदेवैर्विशेति रंदेनबहुभिःसहउर्वीशिनराज्ञानिषादानामन्थजीविनांप्राणिधातिनांधमरहितै

श्वरः निशाकरादित्यविलम्भानां तत्कालयोगादधिकं बलं यः विभक्तितस्यादिदशेष्यते सा शेषास्त्वतः शेषबलक्रमेण वयोधिको यः प्रथमोद्भवावाग्रहः
 स पूर्वपठितो दशेशः बलाधिकश्चेद्यदिकेद्रसंस्थः पूर्वसशेषास्यथाप्रदिष्टः श्रेष्ठादशास्वेवयसिग्रहस्य स्वोच्चश्रिताकालबलाश्रितश्चेत् मूलत्रिको
 णास्त्वगृहाच्चमध्यामित्राश्रिताजन्मगृहाश्रितावा नीचारिभाशोपगताजिताद्वागृहात्परिध्वस्तविवर्णरूक्षात् जन्मेशशत्रोर्निधनारिभेशाद्यावाद्यते
 सा बहुदाषदास्थान् एव शस्तासुशोभनासुदशासुग्रहाः श्रुमान्येव फलानि कुर्वन्ति दशाफलदृत्तेयानि श्रुमान्यश्रुमान्यमिहितानितान्येव भवन्ति
 नेतराणि अनिष्टसंज्ञास्वश्रुमदशासु अश्रुमान्यनिष्ठानि एव भवन्ति मियासुदशासु मिश्राण्येव दशाफलानि भवन्ति एतच्च प्रति सूत्रमस्माभिश्च व्या-
 रब्ध्यात् तथाच सत्यं जन्मल्युपचय भवनेषु संस्थिताः सव्यगाः सुमूर्तिधराः श्रेष्ठफलविदधुग्रहाः कमात्त्वाद्दशाप्राप्य अन्यैर्निहिता रूक्षाल्पभूत

दशासु शस्तासु श्रुमानि कुर्वन्त्यनिष्टसंज्ञास्वश्रुमानि चैवं मिश्रासु मिश्राणि दशाफलानि होराफलं लभतेः समानम् १९

योत्कृपंचयर्क्षसंस्थाश्च स्वदशाभिहितं नेष्टं ग्रहाः प्रथच्छंति लोकेषु होराफलं लभतेः लंभाधिपस्य समानं तुल्यं वक्तव्यम् यथा मे बलं ज्ञातस्य भौम
 दशाफलं सुबलं ज्ञातस्य शक्रं दशाफल एव मन्येष्वापि वक्तव्यं किं तु द्रेष्काणवशाच्छ्रुमायालं दशायां शक्रमफलमस्युभायामसुभं मिश्रायासुभयमपि
 अथये पूर्वदशारिषु उक्तास्तेषु भिमभंगाः प्रोक्ताः तथा च सारावल्यां प्रवेशे बलवान् खेटः शुभैर्वासन्निरीक्षितः सौम्याधिपि त्रवर्गस्थो मृत्कृच्छ्रं भवेत्तदा अं-
 तर्दशाधिनाथस्य विबलस्य दशासूदा विबलस्य तदा भंगो न बाध्यात्तस्य च क्रवं युद्धे च विजयीतस्मिन् ग्रहयोगे शक्रभौयदि दशायां न भवेत्कष्टस्वोच्चदिलुचसं-
 स्थित इति १९ अथान्येषामपि फलानां दशास्वतिदेशार्थं शालिन्याह संज्ञाध्यायेति यस्य ग्रहस्य संज्ञाध्यायेयद्भव्यतां च स्यान्मणिहेमेत्यादिना ग्रंथे-

जिह्वाज्ञेया तद्यारसस्थोपलब्धेः आस्थग्रहणं चान्नवृत्तानुरीधीकृतं आग्नेयी आग्नेयं गुणं रूपमभिव्यंजयति दृष्ट्यानुमेयवाचयी वाचव्यं स्पर्शगुणमभिव्यंजय
 तित्वगनुमेयं स्पर्शोपलब्धतेनामसीनामसंगुणं शब्दमभिव्यंजयति श्रवणानुमेयं कर्णोपलब्धं एतदुक्तं भवति यदाशुभगंधः पुरुषो भवति तदास्थबुध
 कृतापार्थवीच्छयाज्ञेया यदामिष्टरसभोजी भवति तदास्थचंद्रशुक्रकृताछायाज्ञेया यदातीवरूपवान्शुक्रांतः पुरुषो भवति तदासूर्यभौमकृता आग्नेयीछाया
 ज्ञेया यदास्पर्शनमृदुर्भवति तदाशनैश्वरकृतावाचवीछायाज्ञेया यदास्थवचनं कर्णयोः स्वरकरं भवति तदाजीवकृतानामसीछायाज्ञेया छायाविशेषलक्षणमाचार्य
 णसंहितायामभिहितं तथाच छायाशकमाशकमफलानि विवेदयतीलक्ष्यामनुष्यपशुपक्षिषुलक्षणज्ञैः तेजो गुणान्बहिरपिप्रविकाशयतीदीपप्रभास्फटिकरत्नघ

छायां महाभूतकृतां च सर्वे भिव्यंजयंति स्वदशाम्वाप्य कंबुनि
 वाचं वरजानुणांश्चनासास्य हकृत्वकृश्रवणानुमेयान् २१

वस्थितेव स्निग्धद्विजत्वमरवरीमफेशाछायास्रगंधान्चमहीसमुत्था तुष्ट्यर्थलाभाभ्युदयान्करोति धर्मस्य च वह्न्यहनिप्रदं स्निग्धासिताचहरितानयनाभिरामासौमा
 ययार्दवकराभ्युदयान्करोति सर्वाथिसिद्धिजननीजननीवचाव्याख्याफलतनुभृताश्रममाददाति चंडाधृष्यापद्महेमाशिवणयुक्ततेजोविक्रमैः सप्रतापैः आग्नेयी
 तिप्राणिनास्थाज्जयायक्षिप्रसिद्धिवांछितार्थस्थधत्ते मलिनपरुषकृष्णापापगंधानिलोत्थाजनयति वधबंधं व्याध्यनर्थार्थिनाशं स्फटिकसदृशरूपाभाग्ययुक्तात्युदा-
 रानिधिरिवगनीत्याश्रयसास्वच्छवर्णा २१ अत्र च वाचव्यां छायां कर्जयित्वा सर्वास्वच्छवर्णा २१ अत्र च वाचव्यां छायां कर्जयित्वा सर्वास्वच्छवर्णा २१ अत्र च वाचव्यां छायां कर्जयित्वा सर्वास्वच्छवर्णा २१
 ज्ञायते तत्रज्ञानमंतरात्मन स्वरूपमालिन्याह शकमफलमिति शकमफलददति यः सशुभफलदः शकमफलदस्य ग्रहस्य यादशात्तस्यां अंतरात्मा स्वदेहस्थः

परमात्मास्तिस्वरूपः तादोवशमोभवति पुरुषस्यतस्यचक्षाद्यादशितग्रहदशाफलेषुहविधमनेकप्रकारंसीस्त्वस्वरुभावमयीगमधनलाभकजनयत्युत्सादय
ति अपदिवाशकमवशायापुरुषस्यातरात्माप्यशक्तोभवति तत्रछायादशितग्रहजातातादोवफलदा सान्वासीरव्यमनथीगमन्वबहुप्रकास्जनयति मित्रा
यामित्रान् यत्रायान्वदयति मिमित्तानुरसूक्ष्मदेहंश्रियग्रहसरं तेजोस्येतच्छरीरस्यंत्रिकलफलकृष्णानाथेनासिद्धीवभिन्दति तस्मात्सर्व
त्मनायानुरनुमेययामन्क शुभाशक्तमानिसवर्षाणिभिमिस्तानिस्युरेकतः एकत्तन्ममनभ्युदित्स्त्रिष्टुडिज्यावद्वाइतिकथितफलविपाकैरिति ग्रहाप्राक्क
सुयानिफलाभिरुमान्यशक्तमानिवाकथितान्युक्त्वाभितानियाःपुरुषोभुक्ते तस्यपुरुषस्यतद्ग्रहवशावर्तते इतिज्ञेय एतदुक्तमवति यादृशफलशुभमसुभ

शुभफलददशायातादृशेवातृरात्मावहजनयतिशुभांसीरव्यमथीगमन्व
कथितफलविपाकैस्तर्कपेहृत्समानापरिणमतिफलाकि स्वमन्वितास्ववीर्यैः ३२

बापुरुषस्योफलभ्यते तत्रयस्यग्रहस्यदशायापठित्सातस्यदशानरस्ववर्ततइतिज्ञेय एववर्तमानादशातर्कपेहृत्सपेदित्यर्थः एवृत्तायत्वशेनातरात्मावशेनफ
लपक्त्विशेनवागणितस्मजातफलस्यवर्तमानादशावदेत् अथसीरदशापामशक्तमायव्यगत्वमुक्तन्वक्तुमापोअशक्तमायामथनेकेषाव्यगत्वंएष शुक्रदरा-
याशुभायाभिधिमासिरुक्तान्वसापिदृष्टातदयेमाह परिणमतिफलाकिरिति अवीर्यैबद्धीनेग्रहेः फलानियामिशुभान्यशुभानिवादत्तानित्स्फलोकिःफ
लमासिः स्वप्नेसमावस्यायापरिणामत्यनुभूयते शितायाफनारचेननेति केनिचुम्फलददशायातादोवातराख्यारितिपठति पठित्वैकव्यान्वक्षते यथाशुभा
यादशायापतराख्यातदंशाशाभायदिभवति तत्वावहजनयतिपसासीरव्यमथीगममिति अथदिवाशकमायत्दशायामशुभातदंशाअसीरव्यमनथीगमन्व

हुजनयति अनेनव्याख्यानेन शमायां च शमाशुभानि भवन्ति मिश्रफलं प्रयच्छति न चैतदिव्यते यस्मादुक्तं एकक्षीगोर्द्धमपहृत्य ददाति तु स्वमिति
 अत्र दशापतेः फलमपहृत्या तद्दशापतिरेव स्वफलं ददातीति ज्ञेयं अन्यथापहृत्येति निरर्थकं स्यादिति तस्मात्पूर्वपाठः प्रथमपाठेन वि-
 ना छायां शुभाशुभत्वमनुमातुं न शक्यत इति २२ अथैकग्रहदत्तयोः फलयोः सदृशयोर्न शो भवति भिन्नदत्तानां बहुनामपि पक्तिरेव भवतीत्येतद्दत्ततिलकेना-
 ह एकग्रहस्येति सर्वाण्येव फलानि नाम सवर्ज्यं स्वदशायां ग्रहः प्रयच्छतीत्युक्तं तत्रैकेन ग्रहेण यदा सदृशं विरुद्धं फलदत्तं भवति तस्मिन् सदृशे तुल्ये द्वयोः
 फलविरोधे सति नाशो भवति तस्य फलद्वयस्य वेदं द्यूनात् कीदृशं तद्विरुद्धमित्यत्रोच्यते यथा कश्चिद्ग्रहः कथापियुक्त्या दशाफलादिना सुवर्णदो भवति स एवान्य

एकग्रहस्य सदृशे फलयोर्विरोधेनाशं वेदद्यदधिकं परिपच्यते तत्
 नान्यो ग्रहः सदृशमन्यफलं हि नस्ति स्वास्वादशासुपगताः स्वफलप्रदाः स्युः २३

यायुक्त्या अष्टवागफलयोगफलदृष्टिफलभावफलानामन्यतमेन सुवर्णापहारी भवति तदा फलद्वयेपि स्ववर्णसंबंधोस्तीति सादृश्यं स्ववर्णदानापहारिणाविति वि-
 रोधः एवमेकस्य ग्रहस्य सदृशे फलयोः विरोधेनाशं वेदत् न सुवर्णलाभो न चापहानि रितियदधिकं परिपच्यते तत एकेनापि ग्रहेण फलद्वयदत्तमन्यरूपं तयोः
 मध्याद्यदधिकतत्परिपच्यते भवति यथा कश्चिद्ग्रहो निर्दिष्टप्रकारद्वयेन स्ववर्णदः स एव प्रकारेणैकेन स्ववर्णापहारी तदा द्वयोरधिकत्वात्तद्दानस्य सुवर्णदत्तत्वा-
 वनापहरति अथवा प्रकारद्वयेन स्ववर्णापहारी प्रकारेणैकेन सुवर्णदः तदापहरणस्याधिकत्वात्तदापहरत्येव अथवा स्ववर्णापहारी रूढ्यदत्तत्वापि हे असदृ-
 शी असदृशत्वादधिकं परिपच्यते सुवर्णापहारी रूढ्यदत्तत्वात्तस्य सदृशं विरोध्यपि फलं नान्यो ग्रहोऽपि हि-

नस्यपहरति यथाक्वश्चिद्ग्रहः स्रवणदोभवत्यन्यन्मस्रवणपिहारी तदातत्रस्रवणद स्वदशायास्रवणद्वद्वति स्वदशायास्रवणपिहारीचापहरति अनेनैतत्पुक्त
 भवति यथैकग्रहस्यसदृशफलयो विरोधेसमग्रजन्मातरेपिफलनाशवत् अन्यत्रविरुद्धयोरपिफलयोःनाशनवदेत् यतःस्रवणदोग्रहः स्वामात्म
 यादशामुपगतःप्रासः स्रवणपिहारीस्वदशामुपगत प्रासःस्रवणमपहरति एतदष्टकवर्गफलकिाशयतस्तत्रैकस्यग्रहस्यफलस्य फलसदृ
 शयोरपितुल्यसस्ययो फलयोर्नाशोभविष्यति तयानभविष्यति तथातत्रैवप्रतिपादयिष्यामइति २३ इतिश्रीभद्रेश्वरविरचितायास्रहज्जातक
 शिरोतौदशातर्दशाध्यायोष्टमः ८ अथाष्टकवर्गाध्यायोऽष्टमः समाप्तः ८

इतिश्रीभद्रेश्वरविरचितायास्रहज्जातकविष्टतौदशातर्दशाध्यायोऽष्टमः समाप्तः ८ अथाष्टकवर्गाध्यायप्रारम्भः
 स्वादकैःप्रथमायवधुनिधनद्व्याज्ञातपापूनागावकात्स्वादिवतद्वदवरविजाञ्चुक्कात्स्मरात्पारिषु

फलस्यावमरःलभासमा सर्वेएवग्रहास्तेभ्यःसकाशादेकैकस्यग्रहस्यचारवशाद्राशौविचरतः शक्रमासुभफलमष्टकवर्गेनिच्छप्यते तत्रादोवेवाकाष्टकवर्ग-
 शार्बिलिक्तीडितेनाह स्वादकैइति यनराशौजन्मसमयेपुरुषस्यादित्यगस्यितःसएवतस्यस्वस्थानमुच्यते एवमन्येषामपिग्रहाणांशेषाम् योयत्रव्यव-
 स्थितासएवतस्यस्वस्थानतस्मात्स्वादकैः प्रथमायवधुनिधनद्व्याज्ञातपापूनागाः प्रथमैकादशतुर्थाष्टमद्वितीयदशमनवमसप्तमेषु १ ११ ४ ८
 २ १० ९ ७ एतेषास्थानानामज्ञाः प्रागव्यारख्याता अत पुनर्नोच्यते एषामकन्यासापव्यारव्यानमिति सर्वत्रज्ञेयम् एतेषुस्थानेषुगतःस्वास्त्य
 नादकैःसूर्यःशुभ इष्टफलदः अथविरान्यस्थानेष्वशुभअनिष्टफलदः यतोवस्यति इतिनिगदितिमिष्टनेष्टमन्यदिलेवसर्वत्रज्ञेय वक्रात्स्वादिव-

वक्रादंगारकास्वादात्मीयस्थानादिवशुभः येष्वेवस्वस्थानात्सेष्वेवांगारकात् १।११।४।८।२।१०।९।७ एतेष्वर्कोपीमाच्छुभः लहृदेवरविजात् रविजा
 त्सूर्यपुत्रात्तद्वदेवयेष्वेवस्थानेषु स्वाच्छुभस्तेष्वेवसीरात् १।११।४।८।२।१०।९।७ एतेषुसीरादर्कः शुभमिति सर्वत्रानुवर्तते शुक्राल्मरात्मारिषु सएवा
 र्कः स्मरात्सारिषु ससमद्वादशषष्ठेषु शुक्रात् शुभः ७।१२।६।जीवाद्दर्मसुतायशत्रुषु जीवाद्दृहस्पतिस्थानात् धर्मसुतायशत्रुषु नवमपंचमैकादशषष्ठे
 बुशुभः ९।५।११।६ दशअ्यायारिग शीतगोः शीतगोश्चंद्रस्थानेषु दशअ्यायारिगः दशतृतीयैकादशषष्ठगः शुभः १०।३।११।६ एतेष्वेवात्थतपः सु
 तेषुचबुधात् शुभः एष्वेवप्रागुक्तेषुचंद्रस्थानेषु दशअ्यायारिषुचशब्दात्तथात्थतपः सुतेषुचबुधात् शुभः १०।३।११।६।१२।९।५

जीवाद्दर्मसुतायशत्रुषु दशअ्यायारिगः शीतगोरेष्वेवात्थतपः सुतेषुचबुधात्संबंधंत्यगः १

लभ्रात्संबंधंत्यगः सहशब्देनप्रागुक्तानिचंद्रस्थानान्यनुकृष्यंते तेनात्थतपः सुतस्थानानीतिसर्वत्रपरिभाषातेनेतेषुचंद्रस्थानेषु दशअ्यायारिषु संबंधंत्येषु
 चतुर्थद्वादशसहितेषुगतौ लभ्रादुदयाच्छुभः १०।३।११।६।१२ तथाचसत्यः स्वात्स्थानाद्दिवसकरस्तृतीयषष्ठांत्यमत्रिकोपानिहि
 त्येषुः ३।६।१२।५ एतानिवर्जयित्वातान्येनवराहमिहिरदर्शितानिस्थानानिजातानि १।११।४।८।२।१०।९।७ सौरस्यतुसहजा
 रिशुतांत्यसंज्ञानिहितेषु इत्यनुवर्तते ३।६।५।१२ एतानिवर्जयित्वातान्येववराहमिहिरदर्शितानिस्थानानिजातानि १।११।४।८।२।१०।९।७
 चब्राह्मणैकादशतृतीयषष्ठापगः शुभः सूर्यः १०।११।३।६ जीवाच्चिकोणयोः षष्ठस्तथैकादशअ्येषुः ९।५।६।११ प्रथमद्वितीयससमचतुर्थ

नेधनगतान्बिनाराशीन्सीम्यादिष्टः सूर्यः १।३।७।४।८ एतानिर्जयित्वातान्येवबग्रहभिहिरप्रदर्शितानिस्थानानिजातानि १०।३।११।६।१३।१९।
 कुजस्तुसर्शोर्केपुत्रेण १।११।४।८।२।१०।९।७ दशमैकारशषष्ठतीयोगोत्पन्नतुर्यगोलमात् १०।११।६।३।१३।४ शुक्रस्थानाद्भिः पद्
 सप्तमद्वादशेषु भवतीष्टः ६।७।१२ तयान्वसूस्थजातके केंद्रयाष्टद्विनवस्वकेः स्वादोर्किंभोपयोश्चशुभः पद्सप्तसात्येषुसितात्षडायधीधर्मगोर्ज
 वान् उपनयगोर्किंश्चद्वादुपचयनवमात्यधीयुतः सोम्यात् तन्मादुपचयवपुन्यवस्थिता शोभनः प्रोक्त इतिआदित्याष्टकवर्गः १ अथचन्द्राष्टकवर्ग
 शार्दूलभिन्धीद्वितेनाह लमात्यधिति लमात्षट्त्रिदशायाः शशीचन्द्रः लमाद्दुवयात्षडित्यादिगः षष्ठवतीयदशमैकादशेषुस्थानेषुशुभः ६।३

लमात्षट्त्रिदशायगत्सधनधीर्धर्मेषुचराच्छशीस्वात्सास्तादिषुसाष्टसससुरवे षट्त्रयायधी
 स्योयमान् धीन्त्रयायाष्टमकटकेषुराशिजाज्जीवाद्ययापाष्टग केंद्रस्थश्चसितात्तुधर्मसु

स्वधीन्त्रयायास्यदानगगः २

१०।११ सधनधीधर्मेषुचराच्छशीसहशब्देनप्राप्तुक्तान्येवस्थानान्यनुक्षिप्यते
 शशीचन्द्र आराद्दीमादेव्वेवषट्त्रिदशायेपुधनधीधर्मसहितेषु द्वितीयपचमनवमयुक्तेषुशुभः ६।३।१०।११।२।५।९ स्वात्सास्तादिषुआ
 त्पीयस्थानादेव्वेवषट्त्रिदशायेषुसास्तादिषुसप्तमप्रथमसहितेषुशुभः शशी ६३।१०।११।७।१ साष्टसससुरवेरादित्यादेव्वेवस्थानेषुमा
 ष्टसससु अष्टमसप्तमसयुक्तेषु ६।३।१०।११।८।७ शुभ षट्त्रयायधीस्थोयमान् यमात्सीरान् षट्त्रयायधीस्य षष्ठवतीयेकादशपचम-
 स्थानस्यः शुभः ६।३।११।५ पीन्त्रयायाष्टमकटकेषुराशिजात्शरीरजाहुधादुधस्थानास्त्रिन्वयायाष्टमकटकेषुपंचमवतीयेकादशाष्टमकेऽप्रेपुशुभः शशी ५।३।३।

११।८।१।४।७।१० जीवाद्ययायाष्टग केंद्रस्थश्च जीवाद्गुरुस्थानाद्ययायाष्टगः केंद्रस्थश्च द्वादशैकादशाष्टमकेंद्रस्थश्च शतमश्वंद्रः १२।११।८।१।४।७।
 १० सितात्तुधर्मस्वरधीत्र्यायास्पदः नंगग सितान्छुक्राद्धर्मस्वरधीत्र्यायास्पदानंगेषु नवमचतुर्थपंचमत्तृतीयैकादशदशमसप्तमेषुशुभः ९।४।५।३।
 ११।१०।७ तथाचसत्य षष्ठैकादशसप्तमदशमैकादशसंस्थितश्चंद्र स्वादिष्टः ६।११।७।३।१०।१ सौरस्थतुसहजारिस्कतायसंस्थितश्चक्रमः ३।६।५।
 ११ रिपुनिधनसहजसप्तमदशमैकादशसंस्थितः सूर्यात् ६।८।३।७।१०।११ लमात्तृतीयदशमारिलाभसंस्थितः शुभश्वंद्रः ३।१०।६।११ फालुसकत
 कर्मधनलाभधर्मरिपुराशिगः कुजादिष्टः ३।५।१०।३।११।९।६ जीवात्तृतीयषष्ठद्विनवमसकतवर्जितेबिष्टः ३।६।३।९।५ एतानिवर्जयित्वा तान्ये

वक्रस्तूपचयेष्विनात्सतनयेष्वद्यादिकेषूदयाच्चंद्रादिविफलेषुकेंद्रनिधनप्राप्त्यर्थगः स्वाच्छुभः
 धर्मायाष्टमकेंद्रगोकतनयाश्शात्षट्त्रिधीलाभगः शुक्रात्षड्व्यथलाभमृत्युषुगुराः कर्मात्यलाभारिषु ३

ववराहमिहिरपठितानि स्थानानि जातानि १२।११।८।१।४।७।१० प्रथमद्वितीयषष्ठाष्टमांत्यवर्जेषु भागवादिष्टः १।२।६।८।१२ एतानिवर्जयित्वा ता
 न्येववराहमिहिरपठितानि स्थानानि जातानि ३।४।५।७।९।१०।११ षष्ठधननवमपश्चिमवर्जेषु धात्वाशस्तश्च ६।३।५।९।१२ एतानिवर्जयित्वा
 तान्येववराहमिहिरपठितानि स्थानानि जातानि १।३।४।७।८।१०।११ तथाचसूक्ष्मजातके शशुपचयेषु लमात्साद्यमुनिः स्वाधुजात्सनवधी
 स्थः सूर्यात्साष्टस्मरगस्त्रिषडायसुतेषु सूर्यसकतान् ज्ञात्केंद्रनिस्कतायाष्टमगुरोर्व्ययभावाष्टकेंद्रेषु त्रिचतुः सुतनवदशासप्तमायगश्वंद्रमाः
 शतम शकान् इतिचंद्राष्टकवर्गः २ अथभौमाष्टकवर्गशादूलधिकीडितेनाह वक्रस्तूपचयेष्विनादिति वक्रोगारकः इनादादित्याहु-

पचयेपुत्रिपडेकादशदशमेपुसतनयेषु पचमस्थानसहितेषुक्रम ३।६।१०।११।५ आधाधिकेषुदयाहृक् क्रमः उदयाहृमादेभ्वेवोपचयेव्याधा
 धिकेषुप्रथमस्थानयुक्तेषुक्रम ३।६।१०।११।१ चंद्रादिग्विफलेषुचंद्रस्थानादेभ्वेवोपचयेषुदिग्विफलेषुदशमस्थानफलवर्जितेषुतेनदशम-
 स्थानेनशतभाष्यक्रमंफले करोतीत्यर्थ ३।६।११ एतेषुक्रम कद्रनिधनप्राप्त्यर्थः स्वात्स्नीयस्थानात्केन्द्रनिधनप्राप्त्यर्थः केन्द्राष्ट
 मीकादशद्वितीयग क्रमः १।४।७।१०।८।११।२ धर्मायाष्टमेकेन्द्रगोर्कतनयात् सौराष्ट्रमियाष्टमकेन्द्रगः नवमैकादशाष्टमकेन्द्रगतः क्रमः ९।११
 ।८।१।४।७।१० ज्ञात्यद्विधीलाभगः ज्ञात्सुधात्षट्त्रिधालाभगः षष्ठतृतीयपचमैकादशगत शुभ ६।३।५।११ शुक्रात्पष्टव्यपलाभमृत्सुषुशुक्र
 स्थानात्पष्टद्वादशैकादशाष्टमेषुशुभ ६।१२।११।८ गुरो कर्मात्यलाभारिषुगुरोःजीवाद्दशमद्वादशैकादशषष्ठेषुशुभः १०।१२।११।६ तथान्वसत्यः
 द्वादशर्षेभनवमतृतीयपश्चान्चिनाकुञ्जस्त्रिष्टः स्वस्थानात् १२।५।९।३।६ एतानिचर्जयित्वानान्येवग्रहभिहिरपठितानिस्थानानिजातानि
 १।४।७।१०।८।११।२ सौरस्वतुनवमाप्त्यधिकेषुअनर्थेषुएभ्वेवद्वितीयस्थानंविनानयमाप्त्यधिकेषु १।८।११।४।७।१० भौमस्वतीयपच-
 मदशमैकादशरिषुस्थितः सूर्यादिष्ट ३।५।१०।११।६ चंद्रान्मध्यमोदशमषष्ठसहजलाभेषु १०।३।६।११ दशमैकादशाषष्ठात्यगः कुञ्ज भू-
 म्भिज पूजितोगुरुस्थानात् १०।११।६।१२ अष्टैकादशापचमतृतीयगशुभ ६।११।५।२ अत्यायाष्टमपषष्ठग कुञ्ज पूजितः शुक्रान्
 १३।११।८।६ प्रथमैकादशदशरिषुसहजोपगतः सौरायाष्टमोदशम १।११।१०।६।३ तथान्वस्वल्पजातके भौमः स्वादापस्वाष्टकेन्द्रगः व्यायषदसुते
 पुषुधात्जीवाद्दशापचतुर्व्ययैर्विनादुपचयसुतेषु उदयादुपचयतनुषु त्रिषडावेष्विदुतः समोदशमः चंद्रस्थानादुपचयेषु दशमवर्जितेषुक्रम
 दशमोरुमोपिनमवति ३।६।११ षडगुतोत्यषडायेषु १२।६।११ असितात्केन्द्रायनववसुषु १।४।७।१०।११।८ इतिभौमाष्टकवर्ग ३

अथबुधस्याष्टकवर्गशादूलविक्रिडितेनाह छयाद्याष्टतपइति दंडुजोबुधः षट्गुजाच्छुक्रात् छयाद्याथाष्टतपःसुरवेषु द्वितीयप्रथमैकादशाष्टमनवम
 चतुर्थेषुसव्यात्मजेषुतृतीयपंचमसुक्तेषुशुक्रमः २।१।११।८।१।४।३।५साज्ञास्तेषुप्रथमारयोः एष्वेव छयाद्याथाष्टतपःसुरवेषुसाज्ञास्तेषु दशमसप्तमसहितेषु-
 यमारयोः शनैश्वरंगारकयोः यमात् २।१।११।८।१।४।१०।७अथरिपुप्रास्यसृगोधावभतेः वाक्यतेःजीवात् द्वादशाषष्ठैकादशाष्ट
 मगत शुभः १।२।६।११।८ धर्मायारिसुतव्ययेषुसवितुः सूर्यान्वमेकादशषष्ठपंचमद्वादशेषुशुभः ८।१।६।५।१२स्वात्साद्यकर्मत्रिगः स्वादात्मीयस्थानाद्ब्वेव धमा
 दिषुस्थानेषुसाद्यकर्मत्रिकेषु प्रथमदशमनृतीयसहितेषुगतःशुभः ८।१।६।५।१२।१।१०।३ षट्स्वायाष्टकरवास्वदेषुहिमगोश्र्यद्रात् षष्ठद्वितीयैकाद-

द्वाद्याद्याथाष्टतपःकरवेषुषट्गुजात्सव्यात्मजेष्विदुजःसाज्ञास्तेषुप्रथमारयोर्व्ययरिपुप्रास्यसृगोधावभतेः
 धर्मस्वारिसुतव्ययेषुसवितुःस्वात्साद्यकर्मत्रिगःषट्स्वायाष्टसुस्वास्वदेषुहिमगोःसाद्येषुलमाच्छुभः ४

शाष्टमचतुर्थदशमेषुशुभः ६।२।११।८।१।४।१० साद्येषुलमाच्छुभः एष्वेवषष्ठादिषुस्थानेषुसाद्येषुप्रथमस्थानसहितेषुलमाच्छुभः ६।२।११।८ ४।१०।१। ता
 थात्त्वसत्यः स्वात्स्थानाच्छशितनयोद्वितीयसप्तमचतुर्थनिधनानिहितेषुः २।७।४।८ एतानिवर्जयित्वातान्येववराहमिहिरपठितानिस्थानानिजाता
 नि १।३।५।६।९।१०।११।१२सूर्यस्थतुलाभारिस्कर्तात्यनवमस्थः १।६।५।१२।९ स्कर्तसहजषष्ठपश्चिमवर्जितेषुमंडलेषुबुधस्त्विष्टः सौराराभ्यांस्थानाद्वि
 कल्याच्छान्नियमेन ५।३।६।१३ एतानिवर्जयित्वातान्येववराहमिहिरपठितानिस्थानानिजातानि १।१।१।४।२।८।९।१०।७ लमाच्छुक्रोयेषुप्रशस्थते तेषु
 चंद्रजस्तस्य येषुस्थानेषुलमाच्छुक्रः शरभस्तेष्वेवस्थानेषुशुक्रस्थानाद्बुधः शुभोभवति शुक्राष्टकवर्गः पठ्यते लग्नादिषुशुक्रोरिषुसप्तमदशमपश्चि

माह्विता ६।७।१०।१२-एतानिस्थानानिक्कीधित्वातान्येववगृह्णिहिरपठितानिस्थानानिजातानि १।२।४।५।८।९।११ एतेषुस्थानेषु शकस्थानानि च्छु-
 भोषुषा अतुयोयत्याष्टमशासुभेकुजीवाहुयः येष्ठा १।२।१।८।६ दशमस्वतामषष्ठाश्रमेषुषथ्युपश्चतुर्थेन १।२।१।६।८।११।६।८।१४ लभान्निष्ठाधुनात्यनवमस्क
 तसहजवर्ज्येषु ७।१२।९।२।२ एतानिक्कीधित्वातान्येववगृह्णिहिरपठितानिस्थानानिजातानि २।६।१०।११।८।११ एतेषुलभान्कुम्भः तथान्वस्व
 त्यजातके सोम्योत्सथवन्वायात्मजेष्विना १।२।६।९।१।५ स्वाचित्तु ३।१ दशसूतेषु १० चद्राहिरिमुदशायाष्टसुखगतः २।६।१०।११।८।१४ सादि
 पुबिलमात्र प्रथमसुक्तापहिनिधनधर्मेषु १।४।१।२।८।९ सितान्निधीसमत्तेषु ३।५ साशास्मरषु १।७ सीरारयोर्व्ययायरिपुवसुषु १।२।१।१।
 ६।८ गुरोः इतिबुधस्याष्टकवर्गी ४ अयजीवस्याष्टकवर्गशार्दुलविश्रिहितेनाद् विगिति विरुत्वाद्याष्टमवायवपुषुकुजादगिराशति क्
 गिरजीव कुजाद्गारअदशमहितीयप्रथमाष्टमसप्तमैकादशचतुर्थेषुशुक्रमा १०।२।१।८।७।१।१।४ स्वात्सच्चिकेष्णगिरिः स्वादत्मीपस्थानाद्
 गिर्या गुरुपूर्वोक्तेषुदिक्स्वाद्यादिषुसच्चिकेषुतृतीयस्थानसहितेषुशुक्रमा १०।२।१।८।७।१।१।४।३ सूर्यात्सत्त्रिनैषेषुगुरुः शक्रमा सूर्यादादित्याद्
 ध्वेवस्थानेषु प्रागुक्तेषुसतपस्तृतीयपृत्तृतीयनपमस्थानाधिकेषुशुक्रमा १०।२।१।८।७।१।१।४।२।९ धीस्त्वनवदिगलाभारिगोभार्गवात् मा
 गिषाच्युञ्जत् पचमहितीयनवमदशमैकादशषष्ठेषुशुक्रमा ५।२।९।१०।१।६ जायायार्थनवात्मजेषुहिमगोः हिमगोन्वद्वात् सप्तमैकादशशितोक्ता
 रयस्त्वमेषुशुक्रमा ७।१।२।१।५ मदात्रिपट्टधीव्ययमवात्सौरात् तृतीयषष्ठपन्चमद्वादशेषुशुक्रमा ३।६।५।२ दिग्धीपट्टस्वस्वायपूर्वेनवगोज्ञाहुक शार्दुया
 दशमपचमपष्ठहितीयचतुर्थैकादशप्रथमनवमेषुशुक्रमा १०।५।६।२।४।१।१।९ सस्परम्नादयात् उदयाङ्गुमादेव्वेवस्थानेषुसप्तमैरपुससप्तमस्थानसाहिते
 शक्रमा १०।५।६।२।४।१।१।९।१० तथान्वस्वः येषुबुधस्याष्टकलेषुशुक्रः पुष्कलस्वकात्स्थानात् च्छाष्टकवर्गीपठ्यते षष्ठधननवमपञ्चिमकज्ज

बुबुधात्प्रशस्तश्च ६।२।१२ एतानिस्थानानिवर्जयित्वाजातानि १।३।४।५।७।८।१०।११ अत्रपंचमद्वितीययोः स्थानयोः वराहमिहिरेणसहभेदः
 अत्रचवराहमिहिरेणयवनेश्वरमतमंगीकृत्यद्वितीयस्थानस्यशकमत्वमंगीकृतं तथाचयवनेश्वरः स्वस्थानगः स्थानसकवर्णमानप्राप्तिद्वितीयैवगुरुः कश
 ति एवंद्वितीयेचशुभः विवाददेन्याध्वगदस्त्रिकोणेनस्मात्पंचमेनशुभः एष्वेवाकदिष्टोनवमाश्याधिकेषुभवनेषु १।३।४।५।७।८।१०।११ अत्रापिप
 चमद्वितीययोः वराहमिहिरेणयवनेश्वरमतमंगीकृतं तथाचयवनेश्वरः स्थानरेषुषुद्धिस्कृद्दनासिकरोक्तिजीवोधनदोद्वितीये एवंद्वितीयेषुभत्वा
 हराहमिहिरेणांगीकृतं रुजापीडाध्वदारिद्र्यसूरिः स्यात्पंचमेतस्मात्पंचमेनशुभः आत्मसहजेषु सहजभवनेविनाकुजाच्चगुरुरिष्टः १।४।५।७।१०।११

दिक्रस्वाद्याष्टमदायंबंधुषुकुजास्त्वात्सत्रिकेष्वंगिराः सूर्यात्सत्रिनषेषुधीस्त्वनवद्विग्लामाश्रिगोभार्गवात्
 जायायाथनवात्मजेषुहमगोर्मदात्रिषट्स्वसुखाथपूर्वनवगोत्रात्सस्मरश्चोदयात् ५

अत्रापिपंचमद्वितीययोः वराहमिहिरेणसहभेदः अत्रापियवनेश्वरः गुरुः कुजस्थानगतोऽरिहंताद्वितीयगस्तुद्यतिहर्षदाता तस्माद्गराहमिहिरेणहि
 तीयस्थानमंगीकृतं जामित्रगोव्याध्यरिशोककारीएवंससमस्थानेनांगीकृतं द्वादशरिपुपंचमद्वितीयसंज्ञेशकमः सोरात् १२।६।५।३ दशभैकादश
 नवमद्वितीयषट्पंचमेषुभुगोः जीवइष्टः १०।११।१२।६।५ चंद्राज्जामित्रनवमसकतलाभकोशार्क्षेषुगुरुः शुभः ७।९।५।११।२ अथमद्वितीयपंचम
 चतुर्थधर्मारिलामदशमस्थः सोम्याद्गुरुरिष्टः १।३।५।४।९।६।११।१० जीवीलमादेवमिष्टः सजामित्रः १।३।५।४।९।६।११।१०।७ तथा
 चस्वल्पजातके जीवोभौमाह्वयायाष्टकेद्रगो २।११।८।११।४।७।१० कर्त्तिसधर्मसहजेषु ३।११।८।११।४।७।१०।९।३ स्वात्सत्रिकेषु ३।११।८।११।८।११

११३

११३।११३ शक्रान्वदरावाप्तस्वधीशुभः ११३।१११।२।१५६ शशिनःस्परन्किर्णार्थत्वात् ७।१५।२।१११ स्थिरिषुधीन्येपुयमान् २।६।५।१२ नवद्वि-
 यधीत्वायशाशुभः १।१५।११।५।२।१११।६ त्सकामगोलमान् १।१५।११।५।१० इतिजीयाष्टकवर्गः ५ अथशक्रव्याप्तकवर्गशिशुविक्री-
 डितेनाद्र लमादिति सितःशुक्रः लमादाकृतलाभरधनवगः शुक्रः लमात्प्रतिमुत्सुतस्थानं पंचमं यावत्तथात्वाभरधनवगः सितःशुक्रः तेषुप्रथमदि-
 तीयन्तरीयचतुर्थपंचमैकादशराष्टनवमपुलमाच्छुक्रः शुक्रः १।२।३।४।५।११।८।९ सात्वः शशाकाल्लिताः शशाकाच्चन्द्रेष्वेवस्थानेषु सात्वेषुसव्य-
 येषु द्वादशस्थानाधिकेषुशुभः १।२।३।४।५।११।८।९।१२ स्वात्साज्ञेषु स्वात्स्वीयस्थानादेष्वेवस्थानेषु साज्ञेषुदशमस्थानाधिकेषुशुभः

लमादाकृतलाभरधनवगःसात्वःशशाकाल्लिताःस्वात्साज्ञेषुसुखत्रिधीनवदशछिद्रासिगःसूर्यजात्
 रभायव्ययगोरवेनवदशमास्यष्टधीस्थोगुरोत्तन्दीन्यायनवारिगस्त्रिनवषट्पुत्रायसात्य कुजात् ६

१।२।३।४।५।११।८।९।१० सूर्यत्रिधीनवदशछिद्रासिगःसूर्यजात् सौराच्चतुर्थतृतीयपंचमनवदशमास्यमीकादशेषुशुभः ४।३।५।६।१०।८।११
 रभायव्ययगोरकेः रवेरादित्यादस्यैकादशराष्टदशेषुशुभः ८।११।१२ नवदशमास्यष्टधीस्थगुरो-जीयान्वमदशमैकादशशष्टमपचमेषुशुभः १।१०।११।८
 १५ शोन्दीन्यायनवारिगः शान्तुधान् पंचमवृत्तीयैकदशानवमषष्ठेषु शुक्रः ५।३।११।९।६ त्रिनवषट्पुत्रायसात्याः कुजात् कुजाद्रीमात्तृतीयन-
 वमपञ्चपंचमैकादशेषुसात्येषुअत्येनद्वादशनसहितेषुस्थानेषुशुक्रः शुक्रः ३।९।६।५।११।१२ तथाचसत्यः स्वस्थानाद्गुणनयः पट्सससमप-
 त्रिमेतरविष्टः ६।७।१३ एतानि वर्जयित्वातान्येववगहभिहिरपठितानिस्थानानिजातानि १।२।३।४।५।६।१०।११।१२ रिषयल्लिकर्मवज्यैयुसितात्

द्वात्रिंशत्पुष्कलीचूपां ६ । ७ । १० एतानि वर्जयित्वा तान्येव वराहमिहिरपठितानि जातानि १ । २ । ३ । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । १० । ११ । १२ अंत्योपांत्याष्टमगः सूर्यादिष्टस्तु
 भागवः कथितः १३ । ११ । ८ भौमादंत्योपांत्यतृतीयनवमस्तुरिपुशाशिगश्चैवं १२ । ११ । ३ । ९ । ५ । ६ दशमैकादशानि धनत्रिकोणसंस्थो मृगुजीवात् १०
 ११ । ८ । ५ । ९ सौम्यास्तत्तधर्मलाभसहजारिसंज्ञेषु ५ । ९ । ११ । ३ । ६ उन्मादिष्टः शक्रोरिपुससमदशमपश्चिमान् हित्वा ६ । ७ । १० । १२ एता
 नि वर्जयित्वा तान्येव वराहमिहिरपठितानि स्थानानि जातानि १ । २ । ३ । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । १० । ११ आद्यद्वितीयरिपुससमांत्यवर्ज्येषु सौर्य १ । २ । ६ । ७
 १२ एतानि वर्जयित्वा तान्येव वराहमिहिरपठितानि स्थानानि जातानि ३ । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । १० । ११ तथा च स्वल्पजातके शुक्रकोलभावाकतमवाष्टला

मंडस्वात्रिसंज्ञतायशत्रुशुक्रभः साज्ञात्केंद्रायासुधनेष्विनादुपचयेष्व्याद्येषु रवेवोदयात्
 धर्मायारिदशात्थमृत्कषुबुधाच्चंद्रात्रिषड्भाभगः षष्ठायात्थगतः सितान्त्सुरगुरोः प्रास्यतर्थाशत्रुषु ७

भेषु १ । २ । ३ । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ । १० । ११ सव्ययश्चंद्रात् स्वात्साज्ञेषु रविसंज्ञतात्रिधीसंज्ञासिनवकर्मरंध्रेषु चस्वत्यायेष्वकान्नवदिग्गामाष्टधीस्थितोजीवात्
 ज्ञात्रिसुतनवायारिष्वायसंज्ञतापोक्लिमेषु कुजादिति सुक्राष्टकवर्गः ६ अथ सौरस्थाष्टकवर्गशापूर्वलिक्त्रिगडितेनाह मंदः स्वात्रिसुतायशत्रुषु शुभद
 ति मंदः सौरः स्वादात्मीयस्थानात्तृतीयपंचमैकादशषष्ठस्थानेषु शुभः साज्ञात्थगोमृमिजात् मृमिजाज्ञोमादेष्विवप्रागुक्तेषु साज्ञात्थगुगतः दशमद्वि
 शसहिलेषु शुभः ३ । ५ । ११ । ६ । १० । १२ केंद्रायासुधनेष्विनात् इनात्सूर्यत्किं द्रेकादशाष्टमद्वितीयेषु शुभः १ । ४ । ७ । १० । ११ । ८ । २ उपचयेष्वान
 येषु स्वचोवयात् उव्याल्लुभात्तृतीयषष्ठदशमैकादशप्रथमचतुर्थेषु शुभः ३ । ६ । १० । ११ । ११ । ४ धर्मायारिदशात्थमृत्कषुबुधात् बुधाहुधस्थाना

न्ययैकादशपञ्चदशमहाद्वाराष्टमेपुत्रुः १ ११ १५ १० ११ १० चन्द्राभिपट्टाभगः चन्द्रस्थानात्तृतीयधैकादशेपुत्रुः १ १५ ११ पञ्चस्थायमतःसिता
 न् क्रकस्थानान् पञ्चदशकादशेपुत्रुः ५ ११ ११ सुरुरोःप्राप्त्यन्वपीशुपु सुखयोः जीवादेकदशद्वाराष्टपनमपञ्चपुत्रुः ११ ११ ५ १५ तयान्वसत्य
 एकदशपनमपञ्चगोर्कजः स्वाङ्कुमस्तृतीयेन ११ ५ ५ ३ स्थानान्निशाकरस्यतुपन्मन्वर्षेण्येष्वेव १ ३ १६ येष्वत्यनेरिष्येपुमास्करि स्तारशोरिस्वा
 नात् आदित्याष्टकवर्गपटयते स्वास्थानाहिनसकरस्तृतीयपञ्चम्यमन्त्रिकोणानि हिलेष्टः ३ १६ ११ ५ १९ एतानिहिलाजातानि १ ३ १४ १० १ १ १ ८
 अत्रयसूहमिहियदस्यधिकनवर्मन्यानतत्रयवनेश्वरविरोधितादराहमिहिरेणेत्युक्त तयान्वधनेश्वरः पापप्रवृत्तिनवमेधिसदति जीवादिष्टः षट्पच
 मपञ्चमेकदशस्यञ्च ६ १९ १२ ११ स्वावसुतविजयलाभस्यकर्मगः पुञ्जोन्मृणा मीमस्थानात्सीरिः ३ ५ १६ ११ १ २ १ ० पञ्चोत्थोपात्य
 गःशुक्रान् ६ १२ ११ दशमैकादशपञ्चष्टमाल्यनवमोर्कजःसीप्यात् १ ० ११ १६ १२ १९ स्वानारिषोडशान्कुमस्तुठमाद्यथासूयी व्या
 त्याष्टकवर्गपटयते दशमैकादशपञ्चतृतीयगोठभागश्चतुर्थश्चलमात् १ ० ११ १६ १२ १ १ ४ तयान्वस्वल्पजातके स्वात्सीरस्विकतायारिः ३ ५
 १ १ ६ कुजादत्यकर्मसहितेषु ३ १९ ११ १६ १२ १ १ ० स्वायाष्टकेद्रगोर्क ३ ११ १६ १ १ ४ १ ० च्छुक्रात्वष्टालाभपु ६ १ २ १ १ चिपहा
 यगा शशाका ३ १६ ११ दुदयात्सकखायकर्मगो ३ १६ ११ १४ १ १ १ ० यगुरोःसुतपट्वन्ययायगो ५ १६ १ २ १ १ १ आह्वयायरिपुट्टि
 वासस्यः १ २ १ १ १६ १ १ ० इतिसीरस्याष्टकवर्गः ७ अयाष्टकवर्गफलनिकूपणार्थमाठिन्याहृ इतिभिगदितमिति इत्यन
 केनप्रकारेणयन्निगदितमुक्तदिवनेष्टमन्यत् यद्वन्यन्निगदिततत्सर्वमिष्टमशोभन एतदुक्तमवति स्वादकप्रथमायवंधुनिपनइत्यनेन
 यान्युच्चमित्यनानितेयामेसुफल विशेषादधिकफलविषाकमेवमिष्टानिष्टयोःफलयोःविशेषात्सगोधनादधिकमिष्यते तस्फलविषाकमवति एतज्जन्मा

जन्मस्थाने यत्र स्थाने ग्रहाः स्थिताः तस्मान्स्थानाच्छुभाशुभानि फलानि प्रयच्छन्ति न तथा तत्कालाक्रान्तराशितः एतदुक्तं भवति यानि शुभस्थानान्याचार्ये
ण पठितानि तानि विदुषुः पलक्षितानि कार्याणि यान्यशुभानि तानि रेखापलक्षितानि तत इष्टानिष्टयोः विशेषमतं कृत्वाऽवशिष्टस्य फलस्य पक्तिरिति यत्र वि
दुषुः कजातत्र शुभफलसंपूर्णं यत्र च षड्विंशतिवस्तत्र पादोनं फलं यत्र च विदुश्चतुष्टयं तत्रार्द्धफलं यत्र विदुश्चैतत्र पादुफलं अशुभफलस्यैवं रेखाभिः कल्पनाकार्या तत्र
चानि मिषपरमाशके विलस इत्यत्र प्रयोगे जातस्यागारकस्याष्टकवर्ग उदाह्रियते तत्राचार्ये पठितानि स्थानानि विदुषुः पलक्षितानि कार्याणि अपठितानि अशुभानि
स्थानानि रेखापलक्षितानि कार्याणि तद्यथा ग्रहसंस्थामीलमगतः शक्रः मेषे द्वितीयस्थानस्थोर्कः तृतीये द्वेषचंद्रबुधोपंचमस्थाने कर्कटे स्थोर्जीवः

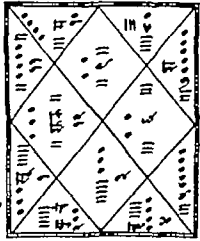
इति निगदितमिष्टं नेष्टमन्यद्विशेषादधिकफलवृत्तिपाकं जन्मभातत्र दद्मः इत्यष्टकवर्गः
मित्रस्वोच्चैर्गोः पुष्टमिष्टस्य पचय गृहनीचारातिर्नेष्टसंपत् ८

अष्टमे तुलायां शनैश्चरः एकादशे मकरस्थो भौमः अनया ग्रहसंस्थया प्रदर्शयते न्यासः वक्रस्तूपचयेष्विनाष्वतनयेष्वाम्नाद्यादिकेषूदयाञ्चंद्राद्विग्निकलेषु-
केंद्रनिधनमास्थर्थगः स्वाच्छुभः धर्मायाष्टमकेन्द्रगोर्कलनया ज्ञातृषु त्रिधीलाभगः शक्रात्षड्व्यंलाभ १२ मृत्युषु कुरोः कर्मात्स्यलाभारिषु १ अष्ट-
कुंडलिकान्यासः अथ शक्रभाशुभफलविशेषः क्रियते तत्र मेषे रेखापंचकं विदुश्चतुष्टयं च जातं रेखात्रयं विदुश्चतुष्टयं चापास्यद्वेरे खेजाते तस्मादेवं विधेयो गजात-
स्य सदेव चारवशात् मेषस्थो गारकोष्टभागद्वयेनाशुभः दृषे रेखापंचकं विदुश्चतुष्टयं च जातं रेखात्रयं विदुश्चतुष्टयं चापास्यद्वेरे खेजाते तस्माद्दृषस्थो भौमोष्टभागद्वये
नाशुभो भवति मिथुने रेखापंचकं विदुश्चतुष्टयं च जातं रेखात्रयं विदुश्चतुष्टयं चापास्यद्वेरे खेजाते तस्मिन् मिथुनस्थो भौमोष्टभागद्वयेनाशुभः कर्कटे विदुश्चतुष्टयं

न्ययैकादशपष्ठदशमहादशाष्टमेयुयुयोः ९।११।६।१०।१२।१८ चन्द्राधिपट्टाभगा चन्द्रस्यानात्तृतीयषष्ठिकादशोपुस्तुभाः ३।६।११ पञ्चत्यायगतःसिता
 त् सकस्यानात् पञ्चदादशैकादशोपुस्तुमः ६।१२।११ सुरयुरोःप्रास्यन्पीश्लुप्तु सुरयुरोःजीवादेकदशदशपञ्चपुस्तुमः ११।१३।५।६ तथान्वसत्य
 एकदशपञ्चगोक्तिः स्वाच्युमस्त्वृतीयैः ११।५।६।३ स्यान्नानिशाकरस्यतुप्तमर्क्येष्वेव १।२।६ येष्वत्यनेरिक्तेषुमास्वरि स्वारशोरिस्त्या
 नात् आदित्याष्टक्यर्गेपठ्यते स्वात्स्यानाद्दिवसकरस्त्वृतीयषष्ठ्यात्यमत्रिकोणानि द्विलेष्टः ३।६।१२।५।९ एतामिहित्वाजातानि १।२।४।७।९।११।१।८
 अत्रबराहमिहिरादभ्यधिकनवमस्थानतच्चयवनेश्वरयिरोधितादशाहमिहिरैणेत्युक्तं तथान्वयनेश्वरः पापप्रवृत्तिनवमेधिद्यत्तश्रुति जीवारिष्टः षड्दृक्च
 मयश्चिपैस्त्रदशस्यम् ६।५।१२।११ श्चादसुतक्जियलाभात्यकर्मगः पुञ्ज्जोनृणा मीमस्थानात्सौरिः ३।५।६।११।१२।१० पञ्चात्योपात्य
 गाशुक्तात् ६।१२।११ दशमैकादशषष्ठाष्टमात्यनवमोर्केजः सौम्यात् १०।११।६।८।१२।९ स्थानारिषोठम्राच्युमस्त्वुलभाद्यथासूयोः आदि
 त्याष्टकवर्गपठ्यते दशमैकादशषष्ठतृतीयगोलभगाम्बतुर्धर्मलघात् १०।११।६।३।१।४ तथान्वस्त्वल्पजातके स्वात्सौरिस्त्रिकृताधारिगः ३।५
 ११।६ कुजादंत्यकर्मसहितेषु ३।५।११।६।१२।१० स्थायाष्टकद्रगोर्का २।११।८।१।४।७।१० च्चुकात्वषात्यलाभेषु ६।१२।११ विषढा
 यगः शशाका ३।६।११ दुदयात्सस्रत्वायकर्मगो ३।६।११।४।१।१० यगुरोःसुतपट्द्व्ययार्थयोगो ५।६।१२।११ श्राह्ययायारिषु
 वाष्टस्य १२।११।६।१०।१९।८ इति सौरस्थाष्टकवर्गः ७ अथाष्टकवर्गफलनिरूपणार्थयालिन्याह इतिभिगदितमिति त्यन
 केन प्रकारेणयन्निगदितमुक्ततदिसनेष्टमन्यत् यदन्यन्निगदिततत्सर्षपनिष्टमशोभन एतदुक्तमवति स्वादूर्कःप्रथमायवंपुभि
 यान्युक्तानित्येपान्मेषफल विशेषादधिकफलविपाकमेवमिष्टानिष्टयोः विशेषात्सशोधनत्वधिकपिष्यते तस्त्विरिपाकमवति एतज्जन

यस्तु चतुर्भिर्निष्टः सर्वफलेकल्पनाप्येवं ननु पूर्वमुक्तं एकग्रहस्थसदृशफलयोर्विरोधेनाशंवदेद्यधिकपरिण्यतेतत् इतिनिगदितमिष्टनेष्टमन्यादृशयादीनां
पुनरुक्तं उच्यते नैतत्पुनरुक्तं अष्टकवर्गविनायदुक्तमेकग्रहस्थसदृशफलयोर्विरोधइति तत्रसदृशयोःफलयोर्विरोधेनाशोविज्ञेयः यथासएवग्रहः कस्या
पियुक्त्यासुवर्णदोषवति सएवयुक्त्यन्तरेणसुवर्णपिहारीतदानसुवर्णदोषवति नसुवर्णपिहारीचिति यदाधिकपरिण्यतेतत्रापि यदिकारणद्वये
नसुवर्णपिहारीभवति कारणैकेनसुवर्णदस्तथापिसुवर्णपिहारीभवति नसुवर्णदः अथकारणद्वयेनसुवर्णदः कारणैकेनसुवर्णपिहारी तथा
पिकारणद्वयस्याधिक्यात्सुवर्णदएव एवतत्रसदृशफलयोर्विरोधेनाशंवदेन्नाशसदृशयोः इहपुनः सदृशोपिफलयोर्विरोधेनाशएवेति तद्यथा
बादरायणयवनेश्वरादिभिरष्टकवर्गमिहितं अस्यग्रहस्थस्थानादयग्रहः स्वस्मिन्स्थानतिष्ठमानइमानिश्रमभान्यश्रमभानिफलानिप्रयच्छती
ति तत्रासदृशान्यपियदितानिफलानिभवति तथापितेषामुभयोरुपि विशेषादधिकफलविपाकजन्मभातन्मदधुरि
ति यथाकश्चिद्ग्रहः केनचित्कारणेनसुवर्णदोषवत्यपरेणरूपापहारीच तथाप्यसदृशोपिफलयोर्विरोधेदानहरणात्मकेनश्रमोनाप्यश्रम
इतिकल्पनीयः एवस्थानाष्टकाद्यत्रस्थानेबहुभिः श्रमोभवत्यल्पनाश्रमः तत्रश्रमाश्रुमफलविशेषकत्वाश्रममेककल्पनीयं अनेनैव
प्रकारेणस्थानसंज्ञामात्रेणस्थानश्रमाश्रमत्वमेवोक्तं नपृथक्फलनिर्देशोयवनेश्वरादियावत् यद्येवंचाष्टकवर्गप्रधानतत्संहितायांगोचर
फलेचंद्रस्थानात् किमितिपृथक्फलनिर्देशोवराहमिहिरणरुक्तः जन्मन्यायासदोर्कइत्येवमादि अत्रोच्यते तस्मादष्टकवर्गफलविशेषाद्यदिति
रिच्यते तदेववक्तव्यमिति तदेवपूर्वप्रत्ययनार्थमतिप्रसिद्धत्वाद्गोचरस्थान्यमतमेवागीकृतोक्तं तथाच यात्रायातेनैवोक्तं यस्यगोच
रफलप्रमाणातातस्थबंधफलमिव्यतेनवा प्रायशोबहुशुसंमतंत्विरस्थूलमार्गफलदोहिगोचरइति यवनेश्वरेणापिपृथक्पृथक्फलनिर्दे-

रेखात्रयुष्टयचक्रजातम् तत्रनफिचिद्वशिष्यते तेनतत्स्थाननशुभनाव्यशुभ समत्वान्मध्यमः सिंहेषिदुपचकरेखात्रयंचक्रजात रेखात्रयचिदुत्रयत्रापा
 स्यषिदुहर्षकजातच तस्मात्तस्यसद्वसिहस्योभौमोष्टभागद्वयेनशुभोभवति कन्यापाररेखापङ्क्तिषिदुहर्षयचक्रजात षिदुहर्षयरेखाद्वयचक्रपास्यरेखात्रयुष्टय

जात तस्मात्कन्यास्योभौमोष्टभागचतुष्टयेनाशुभः तुल्यापाररेखात्रयषिदुपचक्रजात तत्ररेखात्रयषिदुत्रय
 चापास्यषिदुहर्षयजात तेनतुलास्योभौमोष्टभागद्वयेनसद्वशुभः पृश्चिकेरेखाससकमेक्येषिदुजातः तत्र
 षिदुरेखात्रापास्यरेखापङ्कजात तस्माद्दृश्चिकस्योभौमोष्टभागपङ्कजातः धनुषिरेखापङ्क्तिषिदुहर्षय
 त तत्ररेखाहर्षयषिदुहर्षयचापास्यरेखात्रयषिदुपचक्रजात एवमष्टभागचतुष्टयेष्येष्योभौमोसद्वेवाशुभः सक
 रेरेखात्रयषिदुपचक्रजात तत्ररेखात्रयषिदुत्रयचापास्यषिदुहर्षयजात तेनमकरस्थोभौमोष्टभागद्वयेन
 शुभः कुम्भेरेखात्रयषिदुत्रयचक्रजात अत्रचक्रस्थानात् दशमस्थाने भौमस्यसमत्वावष्टमोषिदु
 नजातस्तस्माद्दरेखात्रयषिदुत्रयचापास्य एकारेखाजातातस्मात्कुम्भस्थोष्टमभागेनेकेनाशुभः मीनेरु-
 स्वापचक्रषिदुत्रयचक्रजात रेखात्रयषिदुत्रयचापास्यरेखाद्वयचक्रजात तस्मान्मीनस्थोभौमोष्टभागद्वये
 नाशुभः अस्यतोशुद्धीस्थापना एवशुभमाशुभान्येषिकत्याष्टौफलाभिसवति तेषासशोः

शिष्यतेतदादेस्य यत्ररेखात्रयषिदुत्रयचक्रभवति तत्रसममध्यस्थोत्रयोभवति यत्ररेखाष्टकतत्रातीवाः शुभः यत्रषिदुष्टकत ।
 तीचक्रमः एकजन्मकालात्कतराशिष्येनेनसर्वेग्रहाणामष्टकवर्गः कार्यः तथानववदरायण एकेनयःशुभःस्यात्षड्विंशत्येन सपापदोः

ग्रह इव फलमनुदधाच्चंद्रस्तु यदीदृशः कष्टः वराहमिहिरोप्यबलानां ग्रहाणां फलदाने असमर्थानां यात्राया माह नीचस्थानग्रहविजितारव्यभिभूता-
धिरथमथोह्रस्वाः सुजगाद्वमत्रहता भवतिकायास्मालमे यात्रायायवनेश्वरोपि स्वर्गसंस्थाबलिनो विशेषाग्रहायथोद्दिष्टफलप्रदाः स्युः नीचिजि-
ताश्चारिगृहेल्पवीथीस्तेमत्यनिषेष्टफलप्रदृतिं तत्रशास्त्रेषुथानिचान्यान्धुच्चदिसंस्थानां शुभाशुभफलप्रदृतिप्रदशकानिनीचारिस्थानामशुभफ-
लप्रदर्शकानि तानिजन्मसमयेज्ञेयानि यानिचशक्तमानामशक्तमानां वा फलानिग्रहवशेनैवपुष्टिप्रदर्शकानितानि चारवशात्फलदानकालेग्रहस्थज्ञया-
नीति ८ इतिश्रीभद्रोत्पलविरचितायाभृहज्जातकविवृतावष्टकवर्गाध्यायानवमः समाप्तः ९ अथातःक्रमज्जीवाध्यायोव्यारव्यायु-
ते अनेनपुरुषेणकथधनमर्जयितव्यमित्यध्यायेऽस्मिन्निरूप्यते अत्रचप्रकारद्वयेनधनदाताग्रहोभवति लग्नाच्चंद्रमाच्चयोदशमस्थो-
ग्रहः सधनदाताभवति अथलग्नचंद्रयोर्दशस्थानेभूत्येभवतस्तदालग्नचंद्रादित्यानांयेयेदशमशशयस्तेषांयेऽधिपतयस्तेषुनवांशैकेषुपुरुष-
स्यजन्मकालेस्थितास्तेषानवांशकानांयेग्रहाअधिपतयस्तेग्रहाः धनदातारोभवति किंतुलग्नाच्चंद्राच्चयदशमाग्रहाः तेअनेनप्रकारेणधनदाता-
रोभवति किंतुलग्नाच्चंद्राच्चयदशमाग्रहाः तेअनेनप्रकारेणधनदातारोभवति किंतुभेदूकस्यदपतिगांशानाथाअनेनप्रकारेणेति तत्राद्वि-
वलमाच्चंद्राच्चदशमस्थोग्रहोयेनप्रकारेणधनदातारोभवति तथाभेदूकस्यदपतिगांशानाथायनप्रकारेणधनप्रदास्तत्प्रकारद्वयप्रदर्शनं ग्रहर्षिण्याह
अर्थासिरिति होरंद्वोःलग्नचंद्रयोःदिवाकराद्यैःसूर्याद्यैःग्रहैःदशमगतेः दशमस्थानाश्रितैः पित्रादिभ्योर्थासिः धनप्राप्तिः विकल्पनीया
विचिंत्या तत्रपुरुषस्यजन्मसमयेलग्नाच्चंद्राद्वायद्यादित्योदशमस्थोभवतितदापितृतीर्थासिर्भवति एवंचंद्रेलग्नाद्दशमगतेपितृपत्नितःमातुः
सकाशात् भीमेलग्नचंद्रयोर्दशमसति शत्रुतःरिपुतः बुधेभित्रात् सुहृतःगुरोभित्रात् सहजात् शुकेस्त्रीतः योषितःसौरैभृतकजनानात्मकशतत् सव

शीतलेतरेषाष्टकवर्गमीकृतं तयात्ततद्विकृतं फलाष्टकवर्गशुभपापठद्वेसमानकल्पाषफलोप्रतिरिती ज्यायास्तुयस्यफलंविद्यार्थेयात्राविधानेनसमुद्र
 देव वृषकृफलनिर्देशकत्वावादारयणोष्यष्टकवर्गमिवाद् कष्टश्रेष्ठेतुल्यसम्बन्धेफलेचेत्स्यातान्नाशः फलयोस्तत्राभ्याः शान्त्यापत्कियातिरिक्तस्तयोः स्य
 दस्यानेस्यानेफल्यनेयप्रदिशा उपचयगृहमित्रत्वोच्चर्गैः पुष्टमिष्टमिति लमाश्चद्राहयान्युपचयस्यानाभितयाभित्रक्षेत्राणिस्वीच्यन्व एगानिस्तुप्र-
 स्यानामि शमस्यानोपलक्षणानि उपलक्षणत्वात्स्वस्त्वमूलत्रिकोणचगृह्यते तत्रलमाश्चद्राहोपचयतोमहः स्वसेत्रस्यः स्वीच्यस्योमित्र-
 क्षेत्रस्योमूलत्रिकोणस्यश्चयदाशमंफलंप्रयच्छति तरतीवपुष्टंफलंप्रयच्छति अत्रचश्रीदेवकीर्तिः लमाडुपचयसंस्थश्चद्राहस्तगृहमूलगुण
 म्याः यित्रक्षेत्रगतोवाफलमतिशयिताः शमदद्यात् लमाश्चद्राहान्यान्यपचयस्यानामि तयाशत्रुक्षेत्रनीचानिचतान्यस्तुमामि तेषुस्थिताय
 होयदाशमफलप्रयच्छति तदप्यतिनिरुष्टमिति अयोरिवशुभग्रहः शमफलप्रयच्छति अशुभगृहस्थशुभशक्तमल्प क्रमेववियेषुप्रहस्यज
 न्नफालेस्थितिरन्वेभ्याः क्पिाचारवशात्कठफल्यनेति उच्यते जन्मफालेकयमेतत् उच्यते तत्रागदरेनतः तयात्तद्वर्षभक्तिः अपचयपरा
 शौजीवेशुक्षेत्रेचजन्मकालेस्यात् यत्सुसदद्यात्पापफलमतिशयितायया काल यनेभरस्व यत्सुस्वनीचारिगृहोपगोन्येभितोरिदृशाल
 नुरिचर्णः सूतायभूज्जन्मपतीयलस्येसजन्मगोवधफलोभिकृत् इमत्सुदृहत्वोच्चर्गैः मृदिष्टदृष्टोभित्रक्षेत्रनीचपचयेवलीयान् योजातकेभूत्सतु
 जन्मसस्योदघान्तुमनलशुभोप्यमिष्ट तयात्तसत्याः जन्मनुपचयमथनएकग्रहत्वुपचयेषुपुष्टफलाः अपचयमवर्नोपेताः पीडास्थानेषु
 पचयायफलकालेतुपुनश्चद्रयज्यमन्योग्रहोयलवानेचशुभमशुभवापुष्टंफलप्रयच्छतीति चद्राशमोपिबलरहितपापफलोभवति अत्रचमीदेवके
 र्णैः पुष्टमपुष्टत्वफलदघात्सपठोबलेनहीनस्तु ग्रहद्वयसंश्लेषकृष्णफलोबलविहीनश्च तयात्तसत्याः स्नेहवपुष्टुर्बलैर्विवर्जितः शत्रुभोरिसदृष्ट

भिषक्क्रियारोगिणापरिचर्ययाचधनमाप्नोति अथचंद्रांशोभवति तदाकुब्जाकर्षणेनजलदैः शंखमुक्ताप्रवालादिभिः अंगनाभिः स्त्रीभिः जलजानां
 क्रयविक्रयैः अंगनानांसमाश्रयणैरेतैः धनमाप्नोति अथकुजांशोभोभनवांशोयदाभवति तदाधातुभिः मृत्तिकादिभिः पद्मभिः सुवर्णरूप्यताम्रादी-
 निभवति ताभिः प्राप्नोति अथवाधातुभिः मनःशिलाहरितालहिंयुलकाजनप्रभृतिभिः अग्निनामिक्रिययाप्रहरणैः स्वद्वचक्रकुतचापतोमशर्धैः साह-
 सैः असमीक्षितकार्यकरणैरथवास्वबलक्रियारंभैः धनमाप्नोति अथसौम्याशोबुधनवांशकोयदाभवति तदालिपिगणित्तदिकाव्यशिल्पैः धनमा-
 प्नोति लिप्यक्षरविन्यासेनगणितेनआदिग्रहणाद्द्वयारव्यानेन यंत्रादिप्रयोगैः काव्यक्रिययाशिल्पैः चित्रपुस्तकपत्रछेदबाणमाल्यरचनागद्ययुक्तिप्र-

अर्कशेतृणाकनकोर्णभेषजाद्यैश्चंद्रशेहृषिजलजांगनाश्रयान्च
 धात्वभिग्रहरणसाहसैः कुजांशोसौम्याशोलिपिगणित्तदिकाव्यशिल्पैः २

मृत्तिभिः धनमाप्नोति ३ अथजीवांशोद्वितीयग्रहर्षिण्याह जीवांशेति जीवांशोद्विजविबुधाकरादिधर्मैरिति अथजीवांशकोयदाभवति तदाद्विजे-
 ष्योब्राह्मणोभ्यः विबुधेष्योदेवेभ्यः पंडितेष्योवा आकरेभ्यः सुवर्णादीनालवणादीनां अजनादीनागजादीनाचसमुत्पत्तिस्थानेभ्यः आदिग्रहणा-
 ल्क्रिययादेन धर्मैः यज्ञदानोपवासतीर्थगुरुसेवनादिभिः धनमाप्नोति अथशुक्रनवांशकोयदाभवति तदामणिभिः वज्रमरकतपद्मराग-
 द्रनीलप्रभृतिभिः रजतेनरूप्येण आदिग्रहणात्सर्वलोहैः गोभिः तथाग्रहिषकर्मणिमहिषेष्योवासाधुः महिष्यः श्रेष्ठमहिष्यैः धनमाप्नोति
 अथसौरांशकोयदाभवति तदाश्रमेण अध्वगमनादिकेनवधेनचवध्ययातितया अथवास्वशरीरताडनाद्येन भारवाहनेन नीचशिल्पैः स्व-

नारित्यर्थः अपकश्चिदुमाहशमेभस्त्वपरश्चक्षुश्चरुस्वस्थास्वस्थामतर्शापाशावपिस्वाभिहितफलप्रदोभवतः नकेवल यावच्चद्राक्षुमाञ्चवहवोपि
 परिशामस्याभवति तदामर्षेणस्वस्थास्वस्थामतर्शापात्स्वप्रकरणेनप्रदुभवति अयलमान्ब्रह्मज्ञानकश्चिद्दशमोभवति तवाकार्यप्रदोभवति
 अतउक्त मेदूर्ध्वस्यदपतिगाशनायस्य्या मलमद्रद्व्यद्म अर्क आदित्याः मनेदुश्चार्कश्चभेदूर्ध्वः तेभ्य प्रत्येकस्यास्त्रास्त्रोपोप्राशिः दशमइत्य
 र्कः तस्ययोधिपतिः घह गुः यस्मिन्बवाशकेगतः स्थितस्तस्यपायस्यमाणानृतिः तयासृत्वातस्यधनप्रदोभवति एवल्प्रमा
 च्छेद्रादूर्ध्वपिपक्तय केनिदेवव्यात्तस्यते ययालमान्ब्रह्मचयदादशमस्थाग्रहोभवति तवालधन्वहयोः योवलधन्वतस्ययोदशमः सएवार्धमदो-

अथकूर्माजीवाध्यायोव्याख्यायते अर्थोऽसिःपितृपितृपत्निशत्रुभिन्नघ्नानृस्वीघ्नतक
 जनाहिवक्त्रार्थः होरेहोर्दशमगतेर्विकल्पनीयामेहकस्यदपतिगाशनायस्य्या १

भवति महर्काणायोवलीतस्यास्यदपतिगाशनायस्य्यापकएवार्धप्रदोभवतीति तदपुक्त पस्माश्चपलग्रहणानस्त्रितस्मादेवज्ञायते सर्वेभ्य
 एवभवति पुरुषस्यबहुप्रकार्धनागपदर्शनादिति तथान्यस्मान्वार्धिः उदयान्च्छशिनोवापियेग्रहादशमस्थिताः तसर्वथप्रवन्तियाः स्वदशा
 सुययादिताः तन्माकरानिनायेभ्योदशमाधिपतिर्ग्रहः युस्मिन्बवाशेतकालवर्ततेतस्यप यतिः तदुत्साप्रवेदेहित्जानतस्यवहवोपुदा भव
 त्तिचित्तदास्तेष्विस्वदशासुविभिन्विन्नभिति १ मन्दूर्कास्यदपतिगाशनायस्य्याग्रतियनुक्तमपुनातासृतिप्रहर्षिणोहयेनाह अर्काशइति
 मन्दूर्काम्पदपतिगाशनायोर्कः यदाभवतितद्वानुणे स्रगाधे कनकेनसुवर्णेन रुर्गयाआरिकलोष्माभेपजेन औपथेन आदिरव्यन्त

षिषक्क्रियारोगिणापरिचर्ययात्तधनमाप्नोति अथचंद्रांशोभवंति तदाकृष्याकर्षणेनजलदैः शंखमुक्ताग्रवालादिभिः अंगनाभिः स्त्रीभिः जलजानां
 क्रयविक्रयैः अंगनानांसमाश्रयणैरेतैः धनमाप्नोति अथकुजांशोभोमनवांशोयदाभवति तदाधातुभिः मृत्तिकादिभिः पद्मभिः सुवर्णरूप्यताम्रादी-
 निभवंति तामिः प्राप्नोति अथवाधातुभिः मनःशिलाहरितालहिंगुलकांजनप्रभृतिभिः अग्निनामिक्रिययाग्रहणैः रघङ्गचक्रकुतवापतामश्वैः साह-
 सैः असमीक्षितकार्यकरणैरथवास्वबलक्रियारभैः धनमाप्नोति अथसौम्यांशोबुधनवांशकोयदाभवति तदालिपिगणितादिकाव्यशिल्पैः धनमा-
 प्नोति लिष्यक्षरविन्ध्यासेनगणितेन आदिग्रहणाद्द्वयारब्धानेन यंत्रादिप्रयोगैः काव्यक्रिययाशिल्पैः चित्रपुस्तकपत्रछेदवापामाल्यरत्ननागंधयुक्तिप्र

अर्कशोतृणकनकोर्णभिवृजाद्यैश्चंद्रांशोक्तषिजलजांगनाश्रयान्च
 धात्वग्निग्रहणसाहसैः कुजांशोभ्यांशोलिपिगणितादिकाव्यशिल्पैः २

मृत्तिभिः धनमाप्नोति ३ अथजीवांशोद्वितीयग्रहर्षिण्याह जीवांशेति जीवांशेहिजविबुधाकशदिधर्मैरिति अथजीवांशकोयदाभवति तदाहिजे-
 प्योभ्राह्मणेष्यः विबुधेष्योदेवेष्यः पंडितेष्योवा आकरेष्यः सुवर्णादीनांलवणादीनां अजनादीनां गजादीनांचसमुत्पत्तिस्थानेष्यः आदिग्रहणा-
 ल्कियात्वादेन धर्मैः यज्ञदानोपवासतीर्थगुरुसेवनादिभिः धनमाप्नोति अथशुक्लनवांशकोयदाभवति तदामणिभिः वज्रमरकतपद्मरागं-
 दनीलप्रभृतिभिः रजतेनरूप्येण आदिग्रहणात्सर्वलोहैः गोभिः तथामहिषकर्मणिमहिषेभ्योवासाशुः महिष्यः श्रेष्ठमहिष्यैः धनमाप्नोति
 अथसौराशकोयदाभवति तदाश्रमेण अधगमनादिकेनवधेनचवध्यघातितया अथवास्वशरीरताडनाद्येन भारवाहनेन नीचशिल्पैः स्व

क्तानुवृत्ते कर्मभिः धनमाप्नोति एकजातककालवशात्पुत्रपस्यधनगामज्ञात्वा कालानुकम्पकर्मेशाचारवशात् कर्मसिद्धिमाह कर्मशास्त्र्युपितनया
 शकर्मसिद्धिः कर्मणिर्दृशः कर्मशु लभ्यात्सप्तगुणिकः तदुपि कर्मशुः सचारवशाद्यरिपन्नवांशके अध्युषितो भवति व्यवस्थितो भवति तत्सुख्य
 स्वापी तस्ययानिकर्माणि अकशोवृणकनकाणभयजायैरित्यादीनि तत्समानानासिद्धिर्भवति तानिप्रारब्धानिसिद्धयतीति अत्रकेचित्कर्मशा
 पितसमानकर्मसिद्धिरिति पठति अत्रचनवाराकग्रहणनास्तिप्रकृतत्वान्प्रागनुवृत्तेनवांशकोन्वारव्यायते तयान्वभगवान्गार्गिः लभ्यकर्मो पो
 भेन्नवाशोवर्ततेग्रहः चारुमेणततुल्याकर्मणासिद्धिर्भादिशेत् ज्ञात्मानातकस्यैदक्रियात्रकर्मकर्मशास्त्र्युपितनवाराकपतिकर्मणापयादा

जीवाद्योद्भिज्जिविद्युथाकरादिधर्मैः काव्याशोमणिरजतादिगोमुद्भिष्यैः
 सौराशोत्रमवधभारनीचिशिल्पैः कर्मशास्त्र्युपितनवाशकर्मसिद्धिः ३

प्रारब्धानाकालानुकम्पसिद्धिर्विद्वन्मानान्येषामिति २ अयधनागमज्ञानमहर्षिण्याह मित्रारिस्वगृहगतैरिति चरुलभयो येदशमगाग्रह
 क्तवभापेचयेभेहृक्तस्ववृत्तिगाशनाया तेवयदिजनमकालेभिवगृहस्थिताभवतितदात्वांतदशाकालेपित्रग्रहेस्थिताभवति ततस्तस्मात्
 भिवात् भिक्तः धनप्रदाभवति अपारिग्रहस्याः शत्रुगृहगाभवति तवारितएव अयस्वगृहस्थास्तदास्वगृहद्वैरधनप्रदाभवति तुगस्येवलिनीति
 यस्यपूर्वेषिपिनामास्करः सूर्योधनप्रदोज्ञातः तस्मिन्नुगस्येउत्रगेभेषभासेतद्दलिन्यन्येर्बले कालवलापयुक्तेस्तदासपुरुषः स्वर्गोपाद्भनभर्जय
 ते स्वविक्रमाजितधनोभवतीत्यर्थः आपस्यैरिति सौम्ये शुभग्रहेः जन्मन्यायसंस्वरेकदशस्थानगतोऽवयधनाश्रितम्बलभर्गोऽद्वितीयस्थान

गतेवर्तिश्वबलसहितैः वीर्यवद्भिः जातः अनेकधाबहुभिः प्रकारैः स्वधनप्राप्तोतीति संविंयन्निश्चयः कार्योयेनयेन प्रकारेण धनार्जनमाकांक्षते तेन तेन
 प्रकारेण यत्नाद्वाप्तोतीत्यर्थः तथाच प्रगवान्गार्गिः धनदाजन्मसमये मित्रारिस्वगृहोपगाः यस्य तस्य धनदद्युभिन्त्रारिस्वगृहोद्भवम् धनदोभास्क
 रोयस्य तु गेवलसमन्वितः भवेज्जन्मनि यस्य स्याद्विस्तमात्मोद्यमार्जितं लाभार्थलभगेः सोम्यैयेनयेनैव कर्मणा धनार्जनप्रार्थयते तेन यत्नात्स
 मश्नुत इति ४ इति श्रीमद्भट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकविदृती कर्मजीवाध्यायोद्देशः १० अथातो राजयोगाध्यायो व्याख्यायते
 तत्रादावैवथवनानां जीवशर्मणाश्च मत्तवैतालीयेनाह त्रिप्रभृतिभिरुच्चस्थैर्नृपवंशभवाभवति राजानः इति सर्वजातकेषु प्रसिद्धं तत्रैतावद्यव-

मित्रारिस्वगृहगतैर्ग्रहैस्तथोत्थांतुंगस्थे बलिनित्वास्करे स्ववीर्यात् आयस्यैरुदयधना
 अितैश्चसौम्यैः संचित्यंबलसहितैरेनेकधास्वम् ४ इतिकर्मजीवाऽध्यायः

नानां मतभेदः यस्य जन्मसमये क्रूरैः पापग्रहैः स्वतुंगैः स्वोच्चस्थैर्जातो महीपती राजा भवति किंतु क्रूरमतिः पापबुद्धिरिति प्राहुः कथयति अ
 थादेवसौम्यैरुच्चगतैः महीपती धर्मत्मान् च भवति मित्रैरुच्चगतैर्मित्रस्वभावो राजा इति एष एवार्थो मणित्थेनाभिहितः तथाच तद्वाक्यं पापैः पापम
 राजा प्रजायते किंतु राजा तुल्यो धनवान् भवति तथाच तद्वाक्यं पापैरुच्चगतैर्जातान् भवति नृपानराः किंतु वित्तान्वितास्तस्युः क्रोधिनाः कलह
 अध्याय इति वराहमिहिरस्य यवनेश्वरमतमभिप्रेतं यतस्तेन सामान्येनैव स्वल्पजातकं भिहितं त्रिप्रभृतिभिरुच्चस्थैर्नृपवंशभवा भवति राजानः

पचाश्रिभिरन्यकुलोद्भवाश्चतसृन्निकोणगतेरिति १ अथरात्रिशद्राजयोगान्वसततिलेऽनाह वकार्कजाइति वक्रोकारकः अर्कजः सौरः अर्कः
 यो गुरुर्जीवा एतः वक्रार्कजाकिं गुरुभिः सोमशानिसूर्यजीकेः सकलैः सर्वैश्चतुर्भिरपिस्वोच्चेषु स्थितैः कथितैकलभे एपाकथितग्रहाणान्वतुर्णा म-
 ध्यादेकस्मिन्नुभगतेचत्वारो राजयोगाभवति तयात्रिपिञ्च एयामेयमध्यात्रिपि स्वाचर्गताः कथितैकलभेद्वाद्दशराजयोगाभवति एव
 षोडशास्यैकाश्रितिविति एतेषामध्याद्वाप्त्यामुच्चगताभ्यामनयामध्यादेकस्मिन्लभगतेशशिनित्त्रेस्वक्षेत्रगे कर्कटस्थेतेषामेव वक्रार्कजाकिं गुरु
 नूणामध्याद्गृहद्वयस्वोच्चाश्रिततेदेकजमेरिलभगहादशराजयोगाभवति एकाश्रितेषु च तेषामेवमध्यादेकस्मिन्नुच्चाश्रितेतस्मिन्नेवचिलग्रगेचत्वारो

अथराजयोगाध्यायभारतम् प्रादुर्यवनाःस्वतुर्गोः कुरैः क्रुमति
 महीपतिः कुरैस्तुनजीवशर्मणः पक्षसित्वाधिपः प्रजायते १

राजयोगाभवति एतयोद्देशान्तोकेः पूर्वोक्तेः सहस्रात्रिशत् तद्यथा मेयेकः कर्कटेजीवा तुलेसौरः मकरेकुज शोषायथैष्ट ईदरयाग्रहसस्थायाभेष
 लभगतेएकोयोगाः १ कर्कटेद्वितीयः २ तुलेतृतीयः ३ मकरेचतुर्थः ४ एववकार्कजाकिं गुरुभिः सकलैः स्वाच्चतुर्भिरादेकतमे लभेचत्वारो राजयोगाः
 श्रिभिः तद्यथा मेयेकः कर्कटेजीवाः तुलेसौरः शोषायथैष्ट ईदरयामपिग्रहसस्थायांमपलभेएकोयोगः कर्कटेद्वितीयः तुलेतृतीयः पूर्वः सहस्रम् ७ अ
 यमपेकः कर्कटेजीवाः मकरेसौमः शोषायथैष्टम् ईदरयाचग्रहसस्थायांमपलभेएकोयोगः कर्कटेद्वितीयः मकरेतृतीयः पूर्वः सहस्रम् १० अथ
 मेयेका तुलेसौरः मकरेसौमा शोषायथैष्टम् ईदरयाचग्रहसस्थायांमपलभेएकः तुलेद्वितीयः मकरेतृतीयः ३ मकरेचतुर्थः ३ अथकर्कटेजीवाः

तुलसीरः मकरेभौमः शेषायथेषुम् ईदृश्यांचग्रहसंस्थायार्ककटेः एकः तुलसीद्वितीयः ३ एवंषोडशराजयोगाः १६ चतुर्भिः त्रिभिः स्वीचगतैः त
 दुक्तमेविलमेइतिगतम् इमेकाश्रितेव्यित्यादियोगेषुयावत्ककटेचंद्रमानभवति तावद्योगाएवभवति तद्यथा ह्याश्रितेषुग्रहसुस्वसेत्रगतेचंद्रहादशा
 जयोगाव्याख्यायते तद्यथा भवेकः ककटेचंद्रजीवांशेषायथेषु ईदृश्यांचग्रहसंस्थायामेविलमेएकोयोगः ककटेद्वितीयः २ अथमेषेकः ककटेचंद्रः
 तुलसीरः शेषायथेषुम् तदाभेषेतृतीयः ३ तुलचतुर्थः ४ अथमेषेकः ककटेचंद्रः मकरेभौमः शेषायथेषु तथाभेषेपंचमः ५ मकरेषष्ठः ६ अथ
 ककटेचंद्रजीवी तुलसीरः शेषायथेषुम् तथाककटेसप्तमः ७ तुलस्यमः ८ अथककटेस्थौचंद्रजीवी मकरेभौमः शेषायथेषुम् तदाककटेन

वक्रार्कजार्कगुरुभिः सकलैस्त्रिभिश्चस्वेत्त्रेषुषोडशानुपाः कथितैकलमे
 द्वयेकाश्रितेषुचतथैकतमेविलभस्वसेत्रगेशशिनिषोडशभूमिपाः स्युः २

वक्रः ९ मकरेदशमः १० अथतुलसीरः मकरेभौमः ककटेचंद्रः शेषायथेषु तदातुलेएकादश ११ मकरेहादश १२ ह्याश्रितेष्वितिगतं
 अथैकाश्रितेषु ककटेस्थेचंद्रमेषलमे एकः १ ककलमेतद्गतयोश्चंद्रजीवयोः द्वितीयः २ ककटेस्थेचंद्रतुलास्थेसौरैतस्मिन्नेवलेमेतु
 तीयः ३ ककटेस्थेचंद्रमकरस्थेभौमेतस्मिन्नेवलेचतुर्थः ४ एवपूर्वेद्दशभिः सहषोडशश्लोकपूर्वैकैः षोडशभिः सहहात्रिंशद्राजयो
 गारख्याताः ३५ ३ अथचतुश्चरिंशद्राजयोगानुषुभाह वर्गोत्तमगतेलग्नइति लग्नजन्मकालिकेलेवर्गोत्तमगतेस्वनवांशकस्थइत्यर्थः
 तस्मिंश्चंद्रवर्जितैस्स्यग्रहेश्चतुर्भिः पंचभिः षड्विंशवलोकितेहाविंशतिराजयोगाः स्मृताः उक्ताः अत्रलमेचंद्रदृष्टेनयोगभंगः किंनु

पश्यतामर्धनगण्यत सनुपरयतुमापापरयतु अन्यैश्चतुर्णादिभिः ग्रहे दृष्टे राजयोगो भवति एषु वर्गोत्तमगते लभेद्द्विशतियोगाः १३ एषु चैव वर्गोत्तमगताः
 स्पेचतुराद्येर्ग्रहे एवेद्द्विशतियोगा भवति एषु चतुर्णादिभिः ग्रहे दृश्यमाने पञ्चदश १५ विकल्पा भवति पञ्चभिः दृश्यमाने ६
 षट्शिकल्पा भवति पद्विरेकः १ पूर्वद्द्विशति २ तपया लभे चैद्द्वारविभीमबुधयुग्मभिः दृश्यमाने एकोयोगः रविभीमबुधयुग्मसितौ द्वितीयाः ३ रवि-
 भीमबुधसौरिः तृतीयाः ४ रविभीमजीवसौरिः पञ्चमः ५ रविभीमशक्रसौरिः षष्ठः ६ रविबुधजीवसुक्रैः सप्तमः ७ रवि-
 बुधजीवसौरिः षष्ठमः ८ रविबुधशक्रसौरिः नवमः ९ रविजीवसुक्रसौरिः दशमः १० भीमबुधजीवशक्रैरेकदश ११ भीमबुधजीवसौरिर्द्वादशः १२ भीम

वर्गोत्तमगते लुभे चैव त्रैवान्चद्रवर्जितैः
 चतुराद्येर्ग्रहे दृष्टे चतुराद्द्विशति स्यूता ३

बुधशक्रसौरिः त्रयोदशः १३ भीमजीवसुक्रसौरिः चतुर्दशः १४ बुधजीवसुक्रसौरिः पञ्चदशः १५ एषु चतुर्भिः रविषिकल्पैः पञ्चदश अथपञ्चविकल्पाः
 रविभीमबुधजीवसुक्रैरेकः १ रविभीमबुधजीवसौरिर्द्वितीयः २ रविभीमबुधशक्रसौरिः तृतीयः ३ रविभीमजीवशक्रसौरिः चतुर्थः ४ रविबुधजीव-
 शक्रसौरिः पञ्चमः ५ भीमबुधजीवसुक्रसौरिः षष्ठः ६ एषु पञ्चविकल्पे पद्वि पूर्वोक्ते पञ्चदशभिः सहैकविशति २१ रविभीमबुधजीवशक्रसौरि-
 पद्विरेकः १ एषु द्विशति २ लभ्याच्च त्रैवान्चतुर्णादिभिः ग्रहे दृश्यमाने पञ्चदश २४ परमायनेन द्यागद्वयमेव तपया वर्गोत्तमगते चैव त्रैचतुराद्येर्ग्रहे दृष्टे-
 एका लभे द्वितीयाः सख्याप्रदर्शनगणितप्रदर्शनार्थं अर्धे च त्रैवान्चतुराद्येर्ग्रहे दृश्यमाने वर्गोत्तममाचस्थिति निरूप्य गणितक्रियते तदेतया मेव योमाना

चतुःषष्ठ्यधिकं शतद्वयं संभवति एवं प्रत्येकस्मिन्वर्गवर्गोत्तमस्थे चतुःषष्ठ्यधिकमेव योगशतद्वयं एवं चंद्रलभयोर्गोणानामेकीकृतानां पंचशतान्य
 ष्ठाविंशत्यधिकानि भवति तथा च मांडव्यः विलसभवनगते बलयुते च वर्गोत्तमचतुःषष्ट्यधिकं शशिन्यासमालोकिते सप्त भवति पार्थिवः रवल्
 कृपाणपापीरणे कदाचिदपि दृश्यते रिपुजनो नयं स्थानम् १।३ अथ शिखरिण्यापचयोगानाह यमे इति यमे सौरः कुंभस्थे अर्कसूर्येऽजे भेषस्थे स
 ति शशनिचंद्रे गविष्टस्थिते तेरे वतनुगैः तेषां ग्रहाणामैकतमे तनुगेलमस्थे न केवलं यावच्छशिजगुरुवर्कैः बुधजीवभोमैः नृयुकुसिंहालिस्थैः मियुन
 हरिवृश्चिकस्थैः जातानृपतयो राजानां भवति चकारोत्रलुसोद्रष्टव्यः तत्रैतज्जातं सौरः कुंभे रविमेषे चंद्रो रषे बुधो मियुने जीवः सिंह भौमो वृश्चिक

यमे कुंभे जे गविशाशिनितेरे वतनुगैरे नृयुकुसिंहालिस्थैः शशिजगुरुवर्कैर्नृपतयः
 यमे द्रुतुगैरे सवितृशशिजोषष्ठभवनतुलाजदुक्षेत्रैः ससितकुजजीवश्च नरयो ४

इदृश्यां ग्रहसंस्थायां कुंभलभे एको योगः १ मेषे द्वितीयः २ वृषे तृतीयः ३ यमे द्रु इति सौरचंद्रौ तुंगे उच्चैर्न केवलं यावदंगे तनीलभे इत्यर्थः सवितृ
 शशिजोसूर्यबुधोषष्ठभवने कन्यायां तुलाजे दुक्षेत्रैः तुलाप्रसिद्धः अजो मेषः इंदुक्षेत्रककटः एतैः यथासंख्यं ससितकुजजीवैः शुक्रभौमगुरु
 युक्तैः नरपाद्वाराजयोगाविति तत्रैतज्जातं तुलसौरः वृषे चंद्रः कन्यायामर्कबुधो तुलेशुक्रः मेषभौमः कर्कटे जीवः इदृश्यां ग्रहसंस्थायां तुला
 लभे एको योगः १ वृषे द्वितीयः २ पूर्वैस्त्रिभिः सह पंच ५ अत्र षष्ठभवने षष्ठराशालभास्के चिदिच्छति एतदुक्तं यस्मानुलस्ये शुक्रे मीनस्थस्था
 कंस्थासंभवः तथा च बादराथप्रः तुलालभे सितसौरौ मेषभौमो गुरुः कुलीरातः कन्यायां रविशाशिजो ज्ञातो नृपतिर्बुधे सचंद्रवा ४ अथान्यद्राज

योगत्रयशिशिरागिण्याह कुन्जेतुगे केहोरिति कुजेभीमेतुगन्धेउच्चम्वेमकरगतेइत्यर्थः अर्केहोः सूर्यशशिनोः पशुषिचापेस्थितयोः यमलभेयत्रत
 अगुशीलभेशनैश्रैलघगतेमकरस्थइत्यर्थ एषविधेयोगज्ञातः कुपति भूमीशः नृपतीराज्ञाप्रपति यमलभेइति मकरकुभयोः अन्यतमेलभेइति-
 व्याख्यातं यमन्व्यलभे यमलभइति वैश्वित्यनतत्रप्रशापस्थितेसौरैलभगेइतिव्याख्यानमूतच्चायुक्तं यस्याद्वादरायणाः लभेसौरस्तुगेभीमम्ब्रह्म
 रित्तौचापप्रासाविति अस्माकप्रयमव्याख्यासाध्वीप्रतिभाति यस्मान्मांडव्य आदित्यश्वनिशाकश्चभ्रवतोवागीश्वारशौयदासम्हृमास्करिणा
 स्तगशिसहितः प्रासोमृगेमंगलः प्राप्नोतिप्रभततबाससुकुतीत्मापालचूडामणिस्थस्यतिप्रतिपथिनोराणामुसेयस्मात्स्थानात्तारिव पतिभूमैभ्यान्यइतिअ

कुन्जेतुगेकेहोर्इतुषियमदूभेचकुपति पतिभूमैभ्यान्यःक्षितिस्तुतद्विलभेशशशिमि
 सचंद्रसौरैस्तकरपतिगुर्गेचापधरगेस्वतुगस्यैभानाबुदयमुपयातक्षितिपतिः ५

स्थिन्नेवयोगेक्षितिसूतनित्तमेभीमेराशशिमिचन्द्रयुक्तेलभगेक्षितिस्तुतोगारकः तस्मिन्स्वोच्चस्थेशशिमिचन्द्रमसोयुक्तेर्केयनुर्धरस्थैराजयोग तत्रैत
 तंमकरलभेनद्रगास्त्रुतेधनुर्धरगतेऽर्कः न्योदितोपोभूमेः पतिभ्रवतिउज्जाइत्यर्थः अत्रचवादरायणाः भालुभ्यापसेंदुभीमस्तुगनासोलभेवास्वात्
 सचंद्रसौरैस्तइति भौरशनैश्रैसचंद्रशशिमियुक्तेवचाभूतेस्तेसप्तमस्थानगते तथासुरपतिगुरीजीवेनापधरगेधनुर्धरस्थभानो आदित्यस्वतु
 गस्येन्वोच्चैमेपयानेउदयत्रममुपयातेनास्तेजातः क्षितिपतीराज्ञाभवेति तत्रैतज्जातं मेषलभेस्तेत्रैवार्कःधन्विभिजीवतुलागतौशशिसौरैएषविधेयो
 गेज्ञातोराज्ञाभ्रवत्येवराजयोगात्त्वयः ५ अयशिस्रिषपारत्नयोगद्वयमाह वृषेसेदीलभइति वृषेगविसेर्वैत्नद्रयुक्तेलभेस्यते सधित्गुरुकीदृशा-

श्रुतनयैः सूर्यजीवसौरैः यथासंख्यं स्रष्टृज्जायाखस्थै चतुर्थसप्तमदशमस्थितैः नियमान्निश्चयात्मानवपतिः राजाभवति तत्रैतज्जातं वृषोल्लस
 स्तत्रैवचन्द्रः सिंहः कर्कश्रिकेजीवः कुम्भेसौरः एवंविधेयोगेजातोऽवश्यराजाभवति मृगेमंदइति मृगेमकरेलमेतत्रस्थेभंदेसौरे सहजरिपुधर्मव्य
 यार्तैः तृतीयषष्ठनवमद्वादशस्थैः शशांकाद्यैः चद्रांगारकबुधजीवैः एवंविधेयोगेजातः ख्यातः सर्वत्रविदितः पृथुगुणयशाः गुणाः शीयादयः वि
 स्तीर्णगुणकीर्तिः पुंगलपतिः मनुष्यनाथोभवति तनुशशाकाद्यैरित्युक्तं शक्रः क्कगच्छतु उच्यते यथासंख्याल्लवमस्थानस्थविद्यमानत्वात् सु
 क्रस्यादित्यपंचमत्वादनवकाशः तत्रैतज्जातम् मकरील्लस्रुतत्रैवसौर मीनेचन्द्रः मिथुनभौमः कन्यायाबुधः धन्विन्जीवः शुक्राकौथअतत्र

वृषेसेदोल्लसेसवित्पुरुतीक्ष्णां श्रुतनयैः स्रष्टृज्जायाखस्थै भवति नियमान्मानवपतिः
 मृगेमंदल्लसेसहजरिपुधर्मव्ययगतैः शशांकाद्यैः ख्यातः पृथुगुणयशाः पुंगलपतिः ६
 हयसेदीजीवेमृगसुखगते भूमितनयेस्वतुगस्थौल्लसेभृगुजशशिजावचनृपती

स्थौ एवंविधेयोगेजातो राजाभवति पृथुगुणयशाः एवमत्रराजयोगोद्धो तथाचमांडव्यः मृगेल्लसेसौरस्तिमिसुगगतः शीतकिरणः कुजोयुग्मेना
 यंशशभृत सुतश्चापधरगः गुरुद्वैत्येज्याकाविसिमगतौ चारवशतः प्रसूतीयस्यासौ भवति नरपः शक्रसदृशः १। ६ अथशिश्वरिण्या राजयोग
 त्रयमाह हयसेदाविति हयधनुषिजीवगुरोसेदोसचंद्रस्थिते भूमितनयेऽगारकेमृगसुखगतेमकरस्थे मृगार्द्धपूर्वोमकरोमृगार्द्ध इतिवचनात्
 धृगुजशशिजोशक्रबुधौ स्वतुंगस्थौ स्वोच्चप्राप्तौ यदिल्लसेभवतस्सदात्रास्मिन्योगद्वये एतत् तत्रैतज्जातं बृहस्पतौसचंद्रधन्विगतिमकरगते-

अथराजयोगविद्युन्मालयाह कर्किणिलभेककटकलभेतत्स्थेतत्रैवव्यवस्थितेजीवेगुरौ चंद्रसितद्वौ शशिशुक्रबुधैः आयप्राप्तैरेका
दशस्थानस्थैः मेषगतेर्के आदित्ये मेषस्थे जातसभृतपृथ्वीनाथ मूमिपतिं विक्रमयुक्तं प्रतापसहितं विद्याज्जानीयान् ९ अथद्रुतविलंबेन
राजयोगमाह मृगमुखेति अर्कतनयः सौरः मृगमुखे मकरगतः सचतनुसंस्थोलभप्राप्तः तथाक्रियकुलीरहरयः मेषकर्किसिंहाः अधिपैः
स्वनाथैः युक्ताः साहिताः तथा मेषभौमः कर्कटे चंद्रः सिंहसूर्यइत्यर्थः तथा बुधशर्करेज्ञासितोयथासंख्यमिथुनतौलिसहितौ तथा मिथुने बुधः तुलै

कर्किणिलभेतत्स्थे जीवे चंद्रसितद्वौ रायप्राप्तैः मेषगतेर्के जातं विद्याद्विक्रमयुक्तं पृथ्वीनाथ ९
मृगमुखे कतनयस्तनुसंस्थः क्रियकुलीरहयोऽधिपयुक्ताः मिथुनतौलिसहितौ बुधशुक्रौ य
दितदापृथुयशाः पृथिवीशः १० स्वोच्चसंस्थे बुधे लभे भृगो मभूराश्रिते सजीविः स्त
निशानाथे राजामदारयोः सुते ११

शुक्रः एवंविधोयदियोगो भवति तदाजातः पृथुयशाः विस्तीर्णकर्तिः पृथि-
वीशो राजा भवति तत्रैतज्जातं मकरोलभस्तत्रैवसौरः मेषभौमः कर्कटे चंद्रः सिंहः इकेः मिथुने बुधः तुलैः शुक्रः एवंविधायां ग्रहसंस्थायां यत्र तत्र-
स्थे जीवे यदि जातो भवति तदापृथिवीशः पृथुयशा भवति १० अथराजयोगमनुशुभाहः स्वोच्चिनि बुधे स्वोच्चसंस्थे कन्यागते लभगे भृगो शुक्रे मे भू-
रणाश्रिते दशमस्थानस्थिते निशानाथे चंद्रे सजीवे बृहस्पति संयुक्तेऽस्ते सप्तमस्थानगतं मंदारयोः शनिभौमयोः सुते पंचमे स्थितयोः जातो राजा भव-
ति तत्रैतज्जातं कन्यालभे स बुधे मिथुनगते शुक्रे गुरौ स चंद्रमीनस्थे मकरस्थयोः शनिभौमयोः जातो राजा भवति एते राजयोगाः प्रोक्ताः ११ ७

भौमे एव रिपाया ग्रहसख्यायाम्बलमेसस्तुकेऽप्युकोयोगः कन्यालभेद्वितीयोयोगः कृतस्थितिं वक्रार्कीभौमसीरोसुतस्योपचमस्थानगतौ त
 यागुरुशिशिता जीवचन्द्रमुकाहिषुकेचतुर्थस्थानेषुधेकन्याभलेलभेज्यातोः न्योपयेपिनृपोरजागुणवन्मयति तत्रैतज्जात कन्यालभतत्रैपुदुधः
 मकरस्याशानिभामोयतुर्धरस्वाजीवचन्द्रमुकाः यदाभवति तदाजातोरजागुणवन्मयति एवगुणयोगास्थयाः ७ अथशिवरिण्याराजयोगत्र
 यमाह सधेमेदाभिति द्रपेमीनेमेदीसचन्द्रलभेमीनलभेसचंद्रे एवमृगमृगेद्रेषुसहितेयमारार्केः घट्कुम्भः मृगोमकरः मृगार्कः सिद्धः तेषुपथास-

कृतस्यीवशुर्क्षगुरुशिशिताम्बुपिहिसुकुधुधेकन्यालभेभवति हिनुपोन्योपिगुणवान् ७
 द्रपेसद्वलभेयदमृगमृगेद्रेषुसहितेयमारार्क्याभुस्तस्वलुमसुज शाल्लिवसुधाम्
 अजेसारमृताशिशिशिगृहगतचामरगुरोसुरज्यवालभेधरणिपतिरन्योपिगुणवान् ८

स्वयमारार्केः स्थिते तत्रैतज्जात मीनोलभस्तत्रैवचन्द्र स्थितः कुभेसौरः मकरेभीम सिद्धः र्कः एवविधेयोगेज्जात यः उतपुनः समनुजोमनु-
 प्योशाल्लिवसुधाभूमिपरिपालयति रजाभरतीत्यर्थः रवलुराध्युदाक्यालकारु अजेमेपेसारेसभीमे मूर्तोलभस्थिततयात्रा
 मरगुरो जीपेशिशिशिगृहगते कर्कदभ्येजातोऽप्योरजागुणवान्भवति अथवासुरज्येचहस्पतौकर्कदस्यैलभगतेभीमेपस्वजातान्योपयेरजा
 गुणयाम्भवति एवमचरजयोगास्थयाः ८

अथान्यद्राजयोगविद्युन्मालिन्याह लेखास्थेइति लेखाधातिस्रुतीतिलेखास्थः तस्मिन् लेखाशब्देनोदयउच्यते अर्केसूर्यतस्थेलेखास्थेभूदृतादयो
 दितेनकेवलयावदजेमेप्रस्थेतत्रैवमेषलमेइदोचंद्रेस्थितेभौमेकुजेसोचैमकरस्थेमंदेसौरेकुंभस्थेजीविगुरौचापप्राप्तेधनुर्धरगतेएवविधेयोगेजातोराज्ञः पुत्रोनु
 पसुतोयदिभवति तदातंभूमेर्नाथंविद्याज्जानीयात् अन्यकुलजोधनवान् अत्रकेचिह्लयस्थेर्केजेदोलमेइतिपठति आदित्येलेयस्थेसति सिंहगतेसू
 र्यचंद्रेमेषस्थेलेमेतदपिनकश्चिद्दिरोधोराजयोगएवभवति १४ अन्यद्राजयोगविद्युन्मालिन्याह स्वर्क्षेइति स्वर्क्षेसितेआत्मीयराशौस्थितेच-
 बतुलयोरन्यतमस्थेनकेवलयावत्पातालस्थेलेमाच्चतुर्थे चंद्रधर्मस्थानप्राप्तेनवमगतेशेषैरन्यग्रहेः रविभौमबुधगुरुसौरैः दुश्चिक्यागप्राप्तिप्राप्तैः

लेखास्थेर्केजेदोलनेभौमेसोचैकुंभेमंद्रे चापप्राप्तेजीविराज्ञःपुत्रंविद्यात्सृथ्वीनाथं १४
 स्वर्क्षेर्क्रेपातालस्थेधर्मस्थानप्राप्तेचंद्रे दुश्चिक्यागप्राप्तिप्राप्तैःशेषैर्जातःस्वामीभूमैः १५

तृतीयलमएकादशस्थानस्थैः जातोभूमैः पृथिव्याः स्वाम्यधिपतिर्भवति तत्रैतज्जातं कुंभेलेमेचषेसुकः तुलेचंद्रः शेषाग्रहायथासंभवं मेषकुंभ-
 धन्विस्थाः एवंविधयोगेजातोराजपुत्रोराजाभवति अन्यकुलजोधनवान् अथवा कर्कदोलनः तुलेसुकः मीनेचंद्रः शेषाग्रहायथासंभवं कन्याक
 केदृष्टपस्थाः एवंविधयोगेजातोराजपुत्रोराजाभवत्यन्यकुलजोपिधनवान् १५ अथान्यद्राजयोगनवमालिकयाह सौम्येबुधेवीर्ययुक्ते
 कालादिबलैः युक्तेतथाभूतेतनुयुक्तेलनस्थेशुभेशुभयाते शुभेशुभग्रहेगुरुसितयोरन्यतमेयथासंभवंवीर्याद्व्येच सबलेशुभयातेधर्मस्थानगतन-
 वमगतइत्यर्थः शुभेशुखयातइतिपठति चतुर्थस्थानस्थइत्यर्थः अवशेषैःपरिशिष्टग्रहैः यथासंभवधर्मार्थोपचयेषु नवमद्वितीयत्रिषडैकादशदशमानां अ

गतं न राजन्वरातोपि जाता राजा भवति वदस्यमाणे पुनुराजवशाजगवद्यना भवति तच्च शालिन्याह अपि शब्दः सभायनायाप्रोक्तमूपालयोगी कस्यि
 तप्रत्ययोगेः खन्कुनजातानि वशोद्धवा अपिमानयाः पुरुषाः राज्यभाजः नृपाः भवति किमुतकिपुनः नृपकुलोत्थाः राजवशासभूताः तैः वश्यरजानो-
 भवति वस्यमाणः पुनः योगी नृपति म्भ्रममुत्थाः राजवशाजाः पार्थिवा राजानो भवति तेषु वस्यमाणेषु अपूपालवराजः अराजपुत्रः नृपतितुल्यः
 भवति गजममद्रत्ययः नराजा किमुतसभायनायाम् १२ अयराजयोगमोपछदसिकेनाह उच्चस्वत्रिकोषणगेरिति त्र्यार्यैः त्र्यारिभिर्मह
 भगते स्वत्रिकोषणगतेः वदस्य कालादिवलापितेः जाता भूपतिवशजाः नृपकुलजातानरेद्रा राजाना भवति आदिग्रहणाच्चतुर्भिरपिपत्वादिभिर

अपि गन्धकुलजातामानवाराज्यभाजः किमुतनृपकुलोत्था मोक्तमूपालयोगी नृपतिकुलसमुत्था पार्थिवा वदस्यमाणे भवति नृपति
 त्यन्नेवमूपालपुनः १२ उच्चस्वत्रिकोषणगवदस्येत्याद्यभूपतिवशजानरेद्रा पत्वादिभिरत्यवशजाताहीनिर्वित्तयुतानभूमिपाला १३
 न्यवशागता इति पत्वादिभिः ग्रहेः स्वाचम्यैः मूलत्रिकोषणगैर्षा अन्यवशाजानाहीनकुजजा अपिराजानो भवति आदिग्रहणात्सद्यत्रिः सप्तभिरपिहीनैर्वि
 त्तपुता इति त्रिभिन्मस्योः मूलत्रिकोषणस्यैः गद्दीनवदोः कालादिवलरहितैः राजकुलजा अपिराजानो भवति किपुराजतुल्या भवति एतैः ययोक्तैः ही
 नैः पित्तपुता मथना भवति नभूमिपालाः राजानः एतदुक्तमथति एकेनग्रहणादाभ्यावास्वोच्चगाभ्यामूलत्रिकोषणस्याभ्यापाराजकुलजोपिराजान-
 भवति किंतु धनवान् एतत्रिभिश्चतुर्भिः न्यवशाजाना पित्तयुता भवति नराजानः अन्यदिग्रहाः यथा मिहितमरल्याऽच्चम्या न भवति स्वोच्च
 गाभून्त्रिकोषणस्यै मद्रसस्थामपादयति तथापियथाक्तफलदा भवति अयोच्चगताः केद्रवलाः स्वत्रिकोषणगतावा तथापि १३ ७

न्यतमस्थानस्थितैः एवविधे योगेजातो नृपजोराजाभवति धर्मात्मान् अन्यकुलोधनवान् १६ अथान्यद्राजयोगहृद्यवशास्येनाह वृषोदयशु-
 वृषोरयेष्यतमे तथाशाकाब्जीवार्कस्क्तापरैः चद्रगुरुसौरैरपरेश्वरविक्रुजबुधसितैः यथासख्यमूर्तिधनाभिलाभगे लभद्वितीयपैष्टिकादशस्यै जाता
 नृपोराजाभवति तत्रैतज्जात वृषलमेसत्रेद्दुमिथुनस्येजीवे तुलास्येसौरमेलस्यैः रविकुजबुधसितैः जातोराजपुत्रोरजाभवति अन्यकुलजापिधनवान्
 सुतमृग्यविति गुरीजीवस्क्तेचतुर्यस्थानस्यै स्वदशमेशाशितोत्थादीधिति चद्रार्कयमोदयेशनीश्वरेलभगते अपरैरस्यैभौमिबुधसूक्तैः लाभगतैरकादश
 स्यै जातो नृपोराजाभवति तत्रैतज्जात शनीश्वरेलभे चतुर्यैजीवः दशमैसूर्यचंद्रो भौमबुधस्तुकाएकादशो एवविधेयोगेजातोराजपुत्रोरजाभव-

सोम्यवीर्ययुतेतनुसुक्तेवीर्याद्ध्येचशसेशुभयाते धर्मार्थोपचयेष्ववशेषैर्धर्मात्मानुपुज पृथिवीशुः १६ वृषोदयेमूर्ति
 धनारिलाभगे शशाकजीवार्कस्क्तापरैर्नृप सुखेगुरोस्वशाशितोत्थादीधितियमादयलाभगतैर्नृपोपर १७

ति अन्यकुलजोपिधनवान्भवति १७ अथान्यद्राजयोगहृद्यवसततिलकेनाह मेधूरणापतनुगाइति शशिमंत्जीवा चद्रसौरगुरवः यथासख्य
 मेधूरणापतनुगा दशमैकादशलभस्याः ज्ञारोबुधभौमो धनेद्वितीयस्थाने सितरवीरकार्कोहिवुक्ते ४ चतुर्थैवविधेयोगेजातो नरेद्रो नृपोभ
 वति तत्रैतज्जात दशमेचद्रः एकादशेसौरः लभेजीवः द्वितीयेबुधभौमो चतुर्यैरकार्को एवविधेयोगेजातोराजपुत्रोरजाभवत्यन्यकुलजो
 नवान् वक्रासिताविति वक्रासितोभौमसौरैराशिसुरेख्यसिताकसीम्याः चद्रगुरुसुकसूर्यबुधाः यथासख्य होयसुरवास्तुभरवासिगताः
 लभचतुर्यैमसमनवमदशमैकादशस्याः भवति तदज्जातः प्रजेशोरजाभवति तत्रैतज्जात भौमसौरैरलभगतो चतुर्यैचंद्रः सप्तमेजीवः

नवमेऽक्षकः दशमेऽसूर्यः एकादशेऽबुधः एवंविधेयोगेजातोराजपुत्रोराजाभवत्यन्यकुलजोधनवान् १८ अथराजयोगजातस्यकस्मिन्कालेराज्यावासि
 र्मविष्यतीतितस्त्रानंस्वागतयाह कर्मलभ्युतपाकदशायासिति राजयोगकतृणाग्रहाणामध्याद्योग्रहः कर्मणिलभाद्दशमेस्थितः यश्चराजयोगक
 तृणाग्रहाणामध्याद्योग्रहः लभ्युतोऽजन्मलभस्थः तत्पाकदशायातस्थसंबन्धिनीयापाकदशांतदशाभवति तत्रतस्थराज्यलब्धिर्भवति अथल-
 भदशमयोः द्वयोरपिग्रहोभवतः तदातयोर्बलवान्तस्थदशायांतदशाकालेराज्यलब्धिः अथतत्रबहवोयदाभवति तदाप्रबलस्यसर्वोत्तमब-
 लस्यांतदशाकाले अथवाप्रबलस्येति अथलभदशमौयदाऽन्योभ्रवतस्तदजन्मनियः प्रबलः सर्वोत्तमबलस्तस्यांतदशाकालेएवराज्यदः स्या

मेषूरुणांयतनुगाःशशिमंद्जीवाज्ञारौधनेसितरवीहिबुकेनरेंद्रं वक्रासितौशशिसुरेज्यसितार्कसौम्याहोरासुस्वास्तशुभरवासिग
 ताःप्रजेश १८ कर्मलभ्युतपाकदशायांराज्यलब्धिरथवाप्रबलस्य शत्रुनीचगृहयातदशायांछिद्रसंश्रयदशापरिकल्प्या १९

त् बहुभ्वंतदशासुयस्मिन्नंतदशाकालेचारवशादतिबलवन्त्वंसंभवति तस्याभेचांतदशायांराज्यप्रदोभवति शत्रुनीचगृहेति लब्धराज्यस्यापिजन्मकाले
 शत्रुक्षेत्रस्थेननीचद्वेत्रस्थेनत्रग्रहेणायांतदशातस्यातस्मिन्बलवतिराज्यहृरणवाच्यं यतःसाछिद्रदशाविवलेऽपितस्मिन्नापद्रवति साचसंश्रयदशाप
 रिकल्प्या तस्याभंतदशायांसंश्रयकार्यं देवयुक्तनृपसंश्रयगुणात्तन्मासोपि वक्ष्यतिचयान्नाया अरिर्कोपहतदशायांजन्मोदयनाथशशुपाकच
 स्वदशेशकारकदशाः संश्रयणीयोनरेंद्रइति अत्रचभगवान्गार्गिः लभगः कर्मगोवास्यादथवाप्रबलोपियः सः स्यात्स्वांतदशाकालेराज्यदः प्रब
 लोयदा १ नीचारिगृहसंस्थस्यदशायांप्रबलस्यच च्युतिर्बलविहीनस्यतन्मोक्षपरसंश्रयादिति १९

अथ भोगिनाशवरदस्य स्वाभिनात्तजन्मज्ञानमालिन्याह गुरुसितसुपलभेति गुरुसितसुधाः जीवसुकसौम्या एषामन्यतमैलभगते अर्कपुत्रेसौरे
 सप्तमस्येदिवमनाथेसूर्ये पियतिदशमस्थानगते त्वयिधेयोगभोगिनाभोगवतजन्मभिरद्याज्जानीयान् एवविधेयेभोजातोसदैयभोगवान्म
 वति तस्यायविहीनम्यापियता कृतश्चिद्वेगोवासिर्भवति रविलुधसितलमेइत्यत्रकेम्बित् रविलुधसितान्नासवधिलभइतिव्याख्यात सिंहवपु
 त्नामियुनकृत्यालभेविति यतोदशमस्येर्ष्वमेसुधसितयोरवस्थाननसभवति आचार्यणवग्रहभिरिणपूर्वशास्त्रानुसारेणाययोगः कृतः जी-
 वनुप्रागवर्षेसप्तमस्येर्कनदने दशमस्यैरवजातोभोगवान्पुरुषोभवेत् कृमवलसुतकेद्वीरिति कृमग्रहसर्वधिनोरशया तेनसब

गुरुसितपुषुधलमससमस्येर्कपुत्रेवि यतिदिव्सुनाथेभोगिनजन्मभिर्यात् कृमवलसुतकेद्वी
 कुरमस्येर्ष्वपापेर्त्रजतिशयरदस्युस्वामितामथेभास्के २० इतिरजयोगाध्यायएकादश ११

लायस्यकेद्रगताभवति तेनयाभूते तथापि कूर
 द्वे कुरमस्यैः पापरायात्रिनौ यस्वजन्मभवति सशवरणापुल्लिदनादस्यूनान्चोरणास्वामिलभजतिगच्छति अर्थभागभाग्यवानुधनुवान्भवति शुभप-
 नुपुतकेद्वीरिति अथकृमग्रहेः वलपुतौ केद्रगतौरिति केम्बित्कृष्णवानुर्गार्भिः पापसेचगतेः पापे केद्रस्यैः सौम्यराशिभिः सप
 नेयस्वजन्मम्यात्स्यादसौदस्युनायकइति २० इतिश्रीमद्वेस्वलविरचितायाबृहज्जातकविसुतोरजयोगाध्यायएकादश ११

अथातोनामसयोगाध्यायोव्याख्यायते नामसयोगानां चत्वारो विकल्पाः तत्राकृतियोगाएको विकल्पः आकृतियोगाः संख्यायोगाश्च विकल्पद्वयम्
 आकृतियोगाः संख्यायोगाश्च विकल्पत्रयं आकृतियोगाः संख्यायोगाश्च विकल्पत्रयं तत्र विंशतिराकृतियोगाः
 सासंख्यायोगाः त्रयश्चात्रययोगाः होदलयोगौ तत्र द्वित्रिचतुर्विकल्पजानायोगानां संख्याज्ञानमपीपच्छब्दसिकेनाह नवदिगिति नवप्रसिद्धादिक्शा
 ब्देन दश उच्यते वसवीक्षे एतेयथासंख्यत्रिकमिवेदेः गुणिता त्रिकशब्देन त्रय एव उच्यते अग्निशब्देन त्रयः वेदाश्चत्वारः ४ एतैः गुणिताः तद्यथा
 नवदिग्बसवः ९।१०।८ एतेयथासंख्यत्रिकमिवेदेः ३।३।४ एतैर्गुणिता जाताः २७।३०।३२ एतेयथासंख्यं द्वित्रिचतुर्विकल्पजातम्

अथनामसयोगाध्यायप्रारम्भः नवदिग्वसवस्त्रिकमिवेदेर्गुणिता द्वित्रिचतुर्विकल्प-
 जाः स्क्ः यवनैस्त्रिगुणाहिषदशतीसाकथिता विस्तरतात्रतत्समाः स्त्रुः १

वंति एतदुक्तं भवति आकृतियोगाविंशतिः संख्यायोगाः सप्त एवमाकृति संख्या विकल्पद्वयेन सप्तविंशतियोगाः भवन्ति आश्रययोगास्त्रयः
 आकृति संख्या आश्रयकृतेन विकल्पत्रयेणात्रिंशत् ३० दलयोगौ द्वौ आकृति संख्या आश्रयदलयोगकृतेन विकल्पचतुर्भूतेन द्वात्रिंशत् ३२ एवं-
 द्वित्रिचतुर्विकल्पजायोगाः स्क्ः भवेयुरिति यवनैस्त्रिगुणाहीति पुराणयवनैः त्रिगुणाहिषदशतीकथिता षण्णांशतानां समाहारः षट्शतीसाचत्रि
 गुणा अष्टादशयोगशतान्यभिहितानीत्यर्थः १८०० ननु स्फुजिध्वजेन किमुक्तं उच्यते नामसयोगानामान्त्य तथाचतद्वाक्यं संस्थानसादृश्यं
 मनंतकस्याद्ब्याणिनानाप्रकृतीनिदृश्वेति कथं पुराणयवनैरष्टादशशतान्यभिहितानि उच्यन्ते आकृतियोगास्त्रयोविंशतिसैरभिहिताः सं-

स्थायोगानाससत्रिशत्यधिक्यात्प्रभवति एवमसहस्रात्प्रभवति तत्रैकैकराशितुघातमधिकृत्योक्त तस्माद्धमद्वादशकनाष्टादशयोगशातानिप्रभवति यन्म
 त्साहस्रात्प्रभवति एतेषामुत्तरिदश्यायतेप्रदशधिष्व्यामः शिविताध्यायापस्यसुगवाबोधत्वात् एवंपवनेस्त्रियुगापद्भवति
 त्रिफारत कथितोक्त अथास्थिरशास्त्रेत्तसमाप्तः तत्सप्तैषः कियतेविलस्यसयासोमिधीयतइति पूर्वप्रदशिताद्वात्रिशदेवाभिधीयते तत्कलेष्व-
 न्यफलानासमानत्वात् द्वात्रिंशत्स्वयोगेवद्वादशुयोगशातान्यतर्भवतीति १ अथाश्रययोगत्रयवलययोगहृद्यवीपच्छदसिकेनाह रज्जुर्मुशालमि
 ति चरायैः चरस्थिरगिरिस्वभावराशिनहसत्रुक्तं यथासख्यरज्जुर्मुशालनलश्चेतियोगत्रयंभवति तद्ययैकस्मिन्चरराशौचरराशिहृद्येचरराशिचर
 चरराशित्तुकेषायदासर्वग्रहाः भवति स्थिरराशयोद्विस्वभावराशयश्चसर्वैर्मून्यासभवति तदारज्जुर्नामयोगीभवति एवमेकस्मिन्दिः
 राशिद्वयेराशिनयेराशित्तुकेषापदासर्वग्रहाः भवति चरराशयोद्वि स्वभावराशयश्चसर्वैर्मून्यासभवति तदानलारव्योयोगीभवति एतानामयजा
 स्वभावराशौराशिहृद्येराशिनयेराशित्तुकेषासर्वग्रहा भवति चरराशय स्थिरराशयश्चसर्वैर्मून्यासभवति तदानलारव्योयोगीभवति तयान्नसत्य स
 स्त्रीन्योगान्स्त्वान्चायान्गगादुक्तवान् केचित्तस्यस्त्वान्प्रयजानिहाहइतियोगानितिपवति इहास्मिन्प्रकरणे आहोक्तवानिति तयान्नसत्य स
 केन्द्रेषुराशिपुयदास्थितायोगप्रमाहतरज्जु अनयप्रियस्यसततविदेशासार्यसुक्तस्य सर्वैस्त्रिरपुराशिशुपदास्थितापुशालमाहतयोग जन्मनि
 कर्मकराणाशुक्तानामर्थमानान्या द्विशरीरेधुनलइतियोगोदीनानितिरिक्तदेहाना नियुगानापुलषाणाधनसचथमोगिनाभवति अत्रकैश्चिद्वा-
 रव्यात्चरराशित्तुकेषुदासर्वग्रहाः भवति तद्वास्त्रुस्थिरराशित्तुकेषुशुल दिः स्वभावराशित्तुकेनलइति तन्वापुक्त यस्याप्रगयानागर्गिः ए
 कोटीषाथका सर्वैस्त्रैरुक्तयदाग्रहैः चरयोगस्त्वदारज्जु शीर्ष्याणाज्जन्मदोभवेत् स्थिरस्त्रैर्मून्याशालनामपानिनाजन्मपकन्मुणा दिः स्वभावोन्नलास्य

पराशुरेणोक्तेः नलन्यैरप्युक्ते उच्यते अन्यैरुक्तेः अन्यैर्नोक्तेः पराशुरेणोक्तेः तथान्वयमणित्यः केन्द्रत्रयगैः पापैः नो-
 म्पेर्बादलसञ्ज्ञिती द्वेयोगोसर्पमालाख्यौ विनष्टेष्टफलप्रदी एवमाश्रययोगत्रयमपियोगद्वयमाह अन्यैरुक्तमन्यैर्नोक्त अन्यैरुक्तत्वाद्गृहमिहि-
 रेणशास्त्रसगृहीत एवदलयोगगृहपव्याख्यात २ अथान्यैराचार्यैर्नकारणेनाश्रययोगत्रयदलभोगद्वयचनान्स्यात्तत्कारणसुपजातिकया
 इ योगात्रजतीति आश्रयजायोगास्त्रयुर्गुणलनलाख्या आकृतियोगैः यवास्तवज्वाढकगोलकार्यैः यवपद्मवज्जविह्वगोलकैः आश्रयगृहणाद्ग
 दाशकदाभ्याचतथासख्यायोगैः गोलकप्रदीः गोलकयुगमूलकेदारैः सयोगैः आश्रयजायोगैः तुल्यतासमत्वभ्रजतीत्यतोऽन्यैर्नोक्ताः तद्व्यति

योगाश्रयत्वाश्रयुजासमत्वपवाह्ताकम्पाडजगोलुकुमुदी
 केन्द्रोपगैः प्राक्तफलीदलाख्याकित्याहुरन्येनपृथक्फलतीति ३

केणाप्याश्रययोगानामवकारोनास्तीति वराहमिहिरेणोक्ताः यैश्चयोगैः समतायास्यति यत्रचैतेषामनवकाशस्तद्दध्यापातेन्यारव्यास्यामः के-
 द्रोपगैः प्राक्तफलमिति दलाख्यौदलयोगौहीकेन्द्रोपगैः प्रोक्तफलीकथितफलीकेन्द्रोपगतीः गृहैः प्रोक्तेफलेययो केन्द्रत्रयगैः केन्द्रस्यानाश्रयमग्रहाप्य
 श्रमफलमुक्त अश्रमानामश्रममिति अतएवमीमोक्तफलीकथितफली उक्तत्रयगैः पापैः प्रशस्तास्तन्निचपापानश्रमत्र
 दाः म्युः केन्द्रत्रिकोपगैः श्रमैः श्रमफलमपतीति यालानोक्ता एवकेन्द्रत्रयगैः पापैः पापफलमभवतीति सपनिक्ता एवमन्येऽपरेऽप्यहः कथयंति
 तथातानपृथक्फलानुकार्यत्वात् यथेवतर्हि किमर्थं वराहमिहिरेणोक्तापित्यत्रोच्यते नाभसयोगात् भूतत्वात्समस्तदशास्त्रपिफलदी-

भवतः यदाकेंद्रोपगान्नायोगंविनाफलमंगीक्रियते तदास्वदशास्वेवफलंप्रथच्छति एतच्चपराशरादीनांमतं तेषांमतंयथानामसयोगावेती
समस्तदशास्वपिफलप्रदोतेनवराहमिहिरेणोक्तौ ३ अथाकृतियोगान्यंचगदाशकटविहंग्मृगादकहलारव्यान्वसंततिलकेनाह आसन्नमिति
आसन्ननिकटवर्तिनिकेंद्रमवनद्वयकटकराशियुग्मेयदासर्वग्रहाः भवति तदागदारव्यायोगोभवति सचचतुःप्रकारः लघ्नचतुर्थस्थैः सर्वग्रहैरेकः
चतुर्थसप्तमस्थैर्द्वितीयः सप्तमदशमस्थैस्तृतीयः दशमलघ्नस्थैश्चतुर्थः तन्वस्तगेषु लघ्नसप्तमगेषु सर्वग्रहेषु शकटमवति
खबंध्वोः दशमचतुर्थयोः स्थितेषु सर्वग्रहेषु विहंगारव्यायोगः नवमपंचमलघ्नस्थैः सर्वग्रहैः शृंगादकारव्यायोगोभवति लघ्नान्यगैर्हलमिति

आसन्नकेंद्रमवनद्वयगैर्गदारव्यास्तन्वस्तगेषु शकटविहंगः खबंध्वोः
शृंगादकनवमपंचमलघ्नसस्थैर्लघ्नान्यगैर्हलमिति प्रवदंति तद्भाः ४

लघ्नवर्जयित्वा यथासंभवमन्धेसर्वग्रहाः परस्परत्रिकोणगताभवति तदाहलमित्योगः तद्भाः होराशास्त्रपंडिता प्रवदंति कथयंति सचत्रिप्रकारः
द्वितीयषट्दशमस्थैः सर्वग्रहैरेकः तृतीयसप्तमैकादशस्थैर्द्वितीयः प्रकारः चतुर्थषष्टिमहादशस्थैस्तृतीयः प्रकारइति ४ अथवज्रयचकमलवा
पीसंज्ञायोगचतुष्टयवैतालियेनाह शकटांडमिति शकटवच्छुभैः अथस्थितैरंडजवदशुभैश्चवज्रंभवति एतदुक्तंभवति लघ्नसप्तमयोः सौ-
म्याश्चतुर्थदशमयोश्चपापाभवति लान्यत्रकेचित्सप्तमवारव्यायोगोभवति तद्विपरीतगैर्यवः तएवग्रहायद्विपरीतगताभवति तदायवारव्यो
योगोभवति शकटवदशुभाः अंडजवच्छुभाः एतदुक्तंभवति लघ्नसप्तमयोः पापाः स्थिताः चतुर्थदशयोश्चशुभाः स्थितास्तदायवारव्योयोगो

भवति कमलमिति एतरेवसीम्यपपि विभिन्नसस्थितेभ्यस्तुष्वपिकेन्द्रेषुसमवस्थितिः कमलाख्योयोगोभवति तदेवकमलंयदिकेन्द्राख्यतोभवति त
 दागपीत्यज्ञोयोगः एतदुक्तमवति सर्वैरेवकेन्द्रवास्यातास्यितीकेन्द्राणिर्जथिल्वान्यत्रपणफणपोक्षिमेपुस्थितेस्तदेवकमलवापीसज्ञोभवतियोग प
 णफरेषुचतुष्वपिपोक्षिमेपुचतुर्व्वेति ५ अथकत्रयवयोःसमर्षानभवति तीनमयापूर्वशास्त्रानुसारेणकृतावित्येतदनुष्ठुभाह पूर्वशास्त्रा
 नुसारेणति पूर्वशास्त्रानुसारेण पूर्षानार्यैः मययवनारिभिः कथाख्योयोगः कृतःयवाख्यम् तस्मान्मयापि कृतः कजादयश्रुतिबहुवचननिर्दे
 शाः न्येयामेवप्रकाराणामदर्शनार्थः कजादयोयोगायद्यपिनसंभवति तथापिपूर्वशास्त्रानुसारेणमयाकृताः तान्यनुसृत्यदृष्वेत्यर्थः यतः

शकट्याडजवचुभाशुभैर्षज्वतद्विपरीतगौर्युषः कमलंतुविभिन्नस
 स्थितैर्वापितद्यदिकेन्द्रवास्याताः ५ पूर्वशास्त्रानुसारेणमयाव
 ज्जादयःकृता चतुर्थमवनसूर्याश्चसितोभवत कथम् ६

सूर्यादारित्याचतुर्थेमवने चतुर्थराशौपूर्वेषापश्चिमेनवाज्ञसितौबुधशुक्रौकथमवतौ नकदाविदकेन्द्रेस्तसमयेवामध्या क्लृष्टं रात्रयोः बु
 धशुक्रौमवता आदित्येमाध्यान्हस्यैः कुरात्रस्येवातयोःकदय स्तमयेवानभवत्येव ६ अथयूपेषुशक्तिबहाख्ययोगन्वितुष्टयमनुष्ठु-
 भाह कदकावीति दोरालभंतदार्थी केन्द्रेः क्रमात्परिपाठ्या लभकेन्द्रमावितः कृत्वाचतुर्षुगृहेषुयथासंभवसर्षिग्रहाणामवस्थानमवति
 तथायूपेषुशक्तिबहाख्यम्बलापेयोगाभवति तद्यथा लभद्वितीयवृत्तीयचतुर्थेषुचतुर्व्वीपियदासर्वेग्रहाः भवति तदायुपाख्योयोगोभवति

अथचतुर्थपंचमषष्ठसप्तमेषु चतुर्षुसर्वेष्वग्रहाभवंति तदेषुःशारारव्योयोगः अथसप्तमाष्टमनवमदशमेषु चतुर्षुसर्वेष्वग्रहाभवंति तदाशक्तियो
 गः अथदशमैकादशद्वादशालंभेषु चतुर्षुसर्वेष्वग्रहाभवंति तदादंडयोगइति ७ अथनौकूटछत्रचापाद्धचंद्रारव्ययोगपंचकमनुषुमाह नौकूट
 छत्रेति तद्धत्तेनैवप्रागुक्तेनप्रकारेणलंभकेद्वादशभ्यैकैकस्मात्किंद्वादसप्तभिर्ग्रहैः सप्तदशसंस्थितैः नौकूटछत्रचापसंज्ञयोगचतुष्टयभवति
 तद्यथा लंभद्वितीयतृतीयचतुर्थीपंचमषष्ठसप्तमेषुयदासर्वेग्रहाः भवंति तदानौनामयोगोभवति एवंचतुर्थपंचमषष्ठसप्तमाष्टनवमदं-
 शमेषुयदासर्वेग्रहाः भवंति तदाकूटारव्योयोगोभवति अथसप्तमाष्टमनवमदशमेकादशद्वादशालंभेषुसर्वेग्रहाभवंति तदाछत्रछत्रारव्यो

कंटकादिप्रहृतैस्तुचतुर्गृहगतैर्ग्रहैः यूपेषुशक्तिदंडारव्याहारुद्घैःकंटकैःकृमात् ७
 नौकूटछत्रचापानितद्वैसप्तसप्तसंस्थितैः अर्द्धचंद्रस्तुनावाद्यैःश्रीकस्वन्यक्षुसंस्थितैः ८

योगः अथदशमैकादशद्वादशालंभद्वितीयतृतीयचतुर्थेषुयदासर्वेग्रहाभवंति तदाचापंचापाारव्योयोगः अर्द्धचंद्रइति नावाद्यैरेवयोगैरन्यक्षसं
 स्थितैः अपरराशिव्यवस्थितैरर्द्धचंद्रारव्योयोगोभवति नावाद्याः कंटकेषूक्ताःतैश्चान्यक्षसंस्थितैः अपरराशितैःतेनपणफरेभ्यः आरभ्य
 निरतरसप्तसुगृहेषुयदासर्वेग्रहाभवंत्यापौक्लिमेभ्योवातद्वर्द्धचंद्रारव्यः सत्चाष्टग्रकारः तद्यथा द्वितीयतृतीयचतुर्थपंचमषष्ठसप्तमाष्टमेषुस
 सप्तसर्वेग्रहायदाभवंतितदैकः एवंतृतीयादिनवमांतिषुद्वितीयःषष्ठादिषुद्वादशांतिषुचतुर्थः अष्टमादिषुद्वितीयांति
 शुपंचमः नवमादिषुतृतीयांतिषुषष्ठः एकादशादिषुपंचमांतिषुसप्तमः द्वादशादिषुषष्ठांतिषुयदासर्वेग्रहाभवंतितदाः सप्तइति ८

अयसमुद्रचकारव्योदोयोगावनुष्टभाह अर्याद्वितीयस्यानादारभ्यैकतरगतीग्रहेः षष्ठगृहाभित्तैः सप्तभिर्ग्रहेः समुद्रा-
 रयोयोगोभवति तपया द्वितीयचतुर्थषष्ठाष्टमदशमद्वादशेषु पद्सुपृदासप्तग्रहाभवति तदासमुद्रारव्योयोगः विलम्बादिस्थितौरिति अनेनैवप्रकारेण
 वेढभाङ्गमात्ममृत्पेकातरस्यैः पृङ्गुहधुसप्तभिर्ग्रहेः स्थिते चक्रास्थ्यायोगोभवति तपया लभत्तृतीयपंचमसप्तमनवमेकदशेषु बङ्गुहेषु पदासवे
 ग्रहाः भवति तदाचक्रारव्योयोगोभवति इत्येवप्रकारेण आकृतिजानामाकारवशादुत्पन्नानासप्तहोव्याख्यातः ९ अथसरव्यायोगसप्तकशा
 लिन्याह सरव्यायोगइति सप्तभिर्ग्रहेः सप्तदशसस्यैः सप्तसुराशिषुगतेरेकापायादेकापगमाभ्रमात्सप्तसरव्यायोगाः स्युः भवेसु तेचबहुव्यादयो

एकातरगतैरर्थत्समुद्र षड्गृहाभित्तैः विलम्बादिस्थितैश्चक्रमित्याकृतिजसप्तग्रह ९
 सरव्यायोगा स्युः सप्तसप्तदशसस्यैरेकापायाहस्तुफीदाभिनीच पाशाः केदार
 श्रूलयोगायुगचगोलश्चान्यान्यपूर्वमुक्तान्विहाय १०

गोलाताः तपया येषुतेषुसप्तसुगृहेषुपदासर्वग्रहाभवति तदायष्टकीनापयोगोभवति यदाषट्सुगृहेषुसप्तग्रहाभवति तदादामिनीनाम
 योगोभवति एवपचक्रसप्तग्रहाः पाशाः पाशोयोगः चतुष्टुकेदारः त्रिषुश्रूलः श्रूलोयोगः द्वयायुगयुगनामयोगः एकस्मिन्नाशीसप्तग्र-
 हापदाभवति तदागोलः गोलनामायोगः अन्यान्यपूर्वमुक्तान्विहाय पूर्वोक्तानन्यान्यागान्विहायवर्जयित्वाएतेयोगा प्रवृत्ति एतदुक्तमवति ययो
 क्तानायोगानामप्याथरिसरव्यायोगान्यसात्स्यभवति तदासस्यायोगनागीकार्यैः सप्तवयोगोमात्स्यइति १० ७ ७

अथाश्रययोगत्रयजातानां दलयोगद्वयजातानां च फलवसंततिलकेनाह ईर्ष्युरिति ईर्ष्युः समत्सरः परर्द्धिमत्सरी विदेशानिरतः परदेशाध्यासनशी-
लः अध्वरुचिः सततमदनः ननु विदेशानिरत एवाध्वरुचिः तस्किमत्रद्वयोर्ग्रहणा उच्यते विदेशेष्वनेकप्रदेशाध्यासनशीलो भवति सततमदनो न भ-
वति एवंविधो रज्वारज्वारव्ययोगे जातो भवति मानी गर्वितः धनी वित्तवान् बहुषु कृत्येषु कार्येष्व्वासक्तः बहुकर्मारंभशीलः एवंविधो मुशालारव्ययो-
गे जातो भवति व्यंगोऽगहीनः विगतमरायस्य स्थिरो हृदनिश्चयः आढ्योधनवान् निपुणः कार्येषु सूक्ष्मदृष्टिः एवंविधो नलजो नलारव्ययोगे जातो
भवति एवमाश्रययोगत्रयजातानां फलव्याख्यातं स्वगुण्यो भोगान्वित इति स्वगुण्यः स्वयोगे जातो भोगान्वितो भवति भुजगजो भुजगारव्ये सपयो

ईर्ष्युर्विदेशनिरतो ध्वरुचिश्चरज्वांमानी धनी च मुशाले बहुकृत्यसक्तः व्यंगस्थि-
राढ्यनिपुणो नलजः स्वगुण्यो भोगान्वितो भुजगजो बहुदुःखभाक् स्यात् ११

गेजातो बहुदुःखभाक् स्यात् नानाप्रकाराणां दुःखानां भोगी भवति केचिदत्र बहुवचनपठंति व्यंगाः स्थिराद्यानिपुणानलजाः स्वगुण्याः भोगान्वि-
ता भुजगजा बहुदुःखभाज इति न कश्चिदोष एव दलयोगद्वयजातानां फलव्याख्यात ११ अथान्ययोगाश्रययोगश्च दसमकालत्रयदृश्यते तत्राश्र-
ययोगस्य निराकरणार्थं भुजग आश्रयोक्ता स्थिति यथान्ययोगाश्रययोगश्च भवति तत्राश्रययोगो न्येन यवादिना मिश्रो भवति मिश्रितत्वा-
च्चाफलो भवति स्वफलनप्रयच्छति एवमन्यैरपैः विमिश्रितानिः फला भवति यैश्च मिश्राः सादृश्यगतास्ते तत्र फलद्वयुः केचिन्मिश्रायैस्ते फलतेषा-
मिति पठंति अभिश्चान्यैः यदा भवति तदा स्वफलप्रदा आत्मीयं फलं ददति तत्र चरशौलमगते स्थिराद्विस्वभावस्थैरभिष्ठाः स्थिरलभे चरद्विः स्व

भावगतीरभिन्नाः द्वि स्वभाषेलमेचरस्त्रिरगतीरभिन्नाइति १२ अथगदाशकटविद्गयशृगाटकह्लास्येपुयोगोपुजातानास्वरूपवसततिलकेकेनाह
 ज्ञार्थभागिति यज्वायजनशीलाः अर्थभाषानानाभजनसततसर्वकालमर्थस्त्विः अर्थार्जनोद्यमशीलाः एवविधोगदारस्येयोगेजातोभवति त
 द्बुचिसुगिति तदितिशुक्रकटपरामर्शः तद्बुतिशुक्रशकटवृत्तिमुक्ते शकटाजीवीभवतीत्यर्थः सरुजोव्याध्यर्हितः कुन्दारः कुस्मितभार्यः एवविधः श
 कटजा शकटपौगेजातोभवति दूतोदनइति दूतः परसदेशेप्रापणार्थपरसकाशगामी अटनः परित्रमणशीलः ननुदूते नाप्यवश्यमटनेनम
 वितव्य उच्यते परेच्छयागमनशीलोदूतः अयपुनः स्वेच्छयाटनः तदुभयभागभवति कलहकृत्कलहशीलः एवविधोविहगारस्येयो

आत्रयोक्तास्तुविफलाभवत्यन्यैर्विभिश्चिताः मिश्रायैस्तेफल्दधुरमिश्रास्वफल्प्रदा १२ यज्वार्थभाक्सततमर्थरुचिर्गदा
 यातद्बुत्तिशुक्रशकटज सरुजःकुन्दार दूतोदनःकलहकाह्रिहगेप्रदिष्टःशृगाटकेचिरसुरखोरुषिहृत्खलारस्य १३

गेजातोभवति प्रदिष्टः उक्तः निरेणसरुखीचिरसुरखीवयोः तेसरुखीत्यर्थ एवविधः शृगाटकारस्येयोगेजातोभवति अन्येश्चिरसरुखीचिरसुरखी
 शृगाटकेव्याख्यातः तच्चापुक्तः यस्माद्भगवानार्गिः लभ्यपत्रमर्थमस्यैयोगः शृगाटकोमतः वयोऽतेसुखिनाजन्मतत्रस्यात्स्वादुभाषिणा क
 पिरद्वारस्ये ह्वारस्येयोगेजातः कृषिकृद्भवति कृषिकरोतीत्यर्थः १३ अथयज्वयवपृथवापिजातानास्वरूपवसततिलकेकेनाह कञ्जत्यपूर्वसु
 ग्विनइति अत्येवयोलेस्करिना पूर्वसुखिनश्चथाल्येसरुखी योवनेदुःखितोऽद्वलेपुनरेवसुरखीभवतीत्यर्थः सुभगः सर्वजनवल्लभाः आतिशु
 रोतीपसत्रामपीर एवविधोवज्ज्याल्येयोगेजातोभवति शौर्यान्विताः पराक्रमयुक्तः अथशब्दः पादपूरणेवयोतः वयोमध्येसरुखी अतः शब्दः

अमध्यपर्यायः एवंविधोयवारब्धयोगेजातोभवति विख्यातकीर्तिः सर्वजनप्रसिद्धकीर्तिः सानतुकिमत्रविख्यातकीर्तिरस्ति उच्यते अस्तिक्वचिच्चसा
 यथाकीर्तिप्रापककर्मणि. शतैरपिपरंप्रख्यातकीर्तिनप्राप्नोति अमितसौरव्यगुण. अपरिमितसौरव्योऽपरिमितगुणश्च गुणाविद्याशौर्यादयः एवंवि-
 धः पद्मार्ब्धयोगेजातोभवति तनुस्थिरस्सखं तनुस्वल्पस्थिरं चिरकालस्थायिसुखं यस्यस्वल्पसुखं बहुकालं भवतीत्यर्थः. निधिकृत् भूमावर्थ
 स्थापनशीलः नदाताकदर्धः एवंविधोवापीसंज्ञयोगेजातोभवति १४ अथयूपशरशक्तिदंडारब्धेयागचतुष्टयेजातानास्वरूपवसंततिलकेनाह
 त्यागात्मवानिति त्यागीदाता आत्मवानप्रमादी क्रतुवरैर्यज्ञश्रेष्ठैर्यज्ञैः यजते एवंविधोयूपारब्धयोगेजातोभवति हिंस्रेति हिंस्रोवधरुचिः गुस्य

वज्रंत्यपूर्वसुस्थिनः स्रग्भगोतिशूरोवीर्यान्वितोऽप्यथयवेसुखितोवयोऽतः विख्यातकीर्त्यमितसौरव्यगुण
 श्रपद्मवाप्यातनुस्थिरस्सखानेधिकृन्नदाता १४ त्यागात्मवान् क्रतुवरैर्यजते चयूपे हिंसाथगुस्य-
 धिकृतः शरकृच्छरारब्धे नीचोऽलसः सुखधनेर्वियुतश्च शक्तौदंडे प्रियैर्विरहितः पुरुषोऽत्यद्यत्तिः १५

धिकृतः बंधनपाल शरकृतशरकारः एवंविधश्चशरारब्धयोगेजातोभवति नीचः अधमानामकुलोचितानां कर्मणां कर्ता अलसः क्रियास्वपदुःसु
 खधनेर्वियुतोभोगवित्तविवर्जितः निःसुखोनिर्धनश्च एवंविधः शक्तौयोगेजातोभवति प्रियैः पुत्रादिभिः विरहितः वर्जितः अत्यद्यत्तिः दासद्यत्तिः भूत्र
 दृत्तिरित्यर्थः एवंविधोदंडारब्धयोगेजातः पुरुषोभवति १५ अथनीकृच्छत्रकार्मुकजातानास्वरूपवसंततिलकेनाह कीर्त्यायुतश्चलसुखइति
 कीर्त्यायुतः ख्यातयशाः चलसुखः कदाचित्सुखीकदाचिदुखी कृपणः अदातान्चशब्दोत्रसमुच्चयार्थः एवंविधोनीजाः नावारब्धयोगेजातः प्रा-

णीभ्रपति फूटेनृपइति भ्रन्तेषुयनामतिर्यस्यासायन्नतपुवनः असत्याभिधाषीअसत्याभिभाषीच बधनप वधनपातीतिबधनपाः केचिक्वुटेः
 रूपपधनपभ्रजतइतिपठति एवंविधाः कूटास्येयोगेजातोभवति इतिकूटयोगः छनोद्रूपइति स्वजनसीस्यकरः स्वजनेषुसुखकथेतीति
 रस्यकरः प्रत्यसोग्योवृद्धोसुखित एवंविधः छनारस्येयोगेजातोभवति इतिछत्रयोगः कासुक शूरस्य सग्रामप्रियः प्रयमात्यसीरस्यः प्रयमेवा
 न्येकरुषी अत्येच्छलेकस्तीच एवंविधः कर्ममुकभवः चापारस्येयोगेजातोभवति इतिचापयोगः १६ अयत्वेत्त्वद्रसुमुद्रुच कथञ्चकीजातानास्वरूप
 नसततिलकेनाह अर्द्धदुजइति कभगः सर्वजनप्रियः कातवपुःप्रदर्शनीयः प्रधानः सर्वजनपूज्याः एवविधोर्द्धदुजाश्च चन्द्रारस्ययोगेजातोभवति

कीर्त्यायुतयलकरवः कपणाश्रनूज फूटेनृतपुधनुधनपश्रजातः छत्रोद्रुप स्वजनसीरस्यकरोत्यसीरस्यः
 मूरत्यकामुकभषःप्रथमात्यसीरस्यः १६ अर्द्धदुजःकभगकातवपुःप्रधानस्तोयालयनरपतिप्रतिम
 स्तुभोगी चकेनरद्रमुकुटद्युनिरजिताघ्रीवीणोर्द्धवश्चनिपुणःप्रियगीतनृत्यः १७

समुद्रयोगः नरपतिप्रतिमः राज्ञातुल्याः भोगीभोगयान् एवविधस्तोयालयेसमुद्रारस्येयोगेजातोभवति चकेति नरेन्द्रराजनः त्रैषामुकुटाः किरीटाः
 मूद्रामणिरत्नानितेपापुतिःकृतिः तयारजितोक्षुरितावघ्रीपादोयस्यरत्नानः तस्यपावयोत्पति मूद्राराजाधिराजोभवतीत्यर्थः तपानानादियोगाद्
 ज्ञापृजनीयोवा एवविधश्चक्रारस्येयोगेजातोभवति आरुतियोगविशतिजातानाफल्ठव्याख्यात अशेषभूपालसत्यायोगानाफल व्याख्यायते वीणा
 द्रव्यैति निपुणाःसत्यरुष्टिः प्रियगीतनृत्यः गीतप्रियोनृत्यप्रियम्एवविधोवीणोर्द्धवोवीणारस्येयोगेजातोभवति- १७

अथदामिनीपाशकेदारशूलजातानांस्वरूपंचसंतिलकेनाह दातान्यकार्येति दाताउदारः अन्यकार्यनिरतः पशुपः पशुरक्षिता बहुपु-
 श्कभागभवति अथत्रापशुपपाठेपशूनांपालयितारः क्षयिता ग्रामाधिपतिरित्यर्थः एवंविधोदास्मियोगेजातोभवति पाशइति धनार्जनेविशीलः धनार्जन
 विशीलः धनार्जनविशीलश्चासौसमृत्युबंधुश्च धनार्जनविशीलसमृत्युबंधुः स्वयमेवधनार्जनेविशीलः सन्मार्गेणधनार्जनं करोति तथाभूतास्यभृत्याः
 कर्मकराबाधवाश्च भवन्ति एवंविधः पाशाख्ययोगेजातोभवति केदारजइति कृषिकरः कृषिकरोति सुबहुपयोज्यः सस्रशोभनकृत्वाबहूनामुपयुज्यते
 उपकरोति एवंविधः केदारजः केदाराख्ययोगेजातोभवति शूरः समरधीरः क्षतः प्रहारितः धनरुचिः अर्थप्रियः केचिद्वधरुचिरितिपठति विधनश्च

दातान्यकार्यनिरतः पशुपश्चदास्मिपाशोधनार्जनविशीलसमृत्युबंधुः
 केदारजः कृषिकरः स्रबहूपयोज्यः शूरः क्षतो धनरुचिर्विधनश्चमूले १८

दरिद्रः एवंविधः शूलारख्ययोगेजातोभवति १८ अथयुगगोलयेजतिस्यस्वरूपंसर्वेषां चनाभसयोगानांसमस्तदशास्वपिफलप्रदर्शनंहरिण्याह धा
 नविरहितइति धनविरहितः अर्थहीनः पारवंडी त्रयीमार्गव्यपेतः एवंविधोयुगारख्ययोगेजातोभवति केचिद्धनविरहितः पारवंडीचेतिपठति वाशब्दो
 त्रचार्थे अर्थहीनः पारवंडीच अथशब्दः आनंतर्थेविधनोऽर्थहीनः मलिनोमलोपेतशरीरः मलिनवासावाअज्ञानोपेतः मूर्खः कुशिल्योलोकेनिघंशि-
 ल्यकर्ता भलसः क्रियास्वसमर्थः अतनोऽत्रमणशीलः नन्वत्रालसोऽतनश्चेतिविरुद्धोच्यते यद्यपिस्वरूपेणालसः तथाप्यतिदारिद्र्याद्भोजनक्रिया

युतनभिनमपादयितुमराभ्युत्पादना एषविधयोगोलाख्येयोगेजातोभवति एवमसक्तसख्यायोगोपुत्रमफलव्याख्याम् इतिभिर्गिरितायोगा इति
स्वेवपक्षगन्नाभसयोगाः फलैः सार्द्धसहनिर्गदितहृत्काइहस्मिन्प्रायणैतेसमस्तदशास्त्रनिर्णयतफलदाः सर्वकालफलपदाः वित्याविज्ञातव्याः इ
रुन्वारिप्रायणतमुपिनाप्रदशितलक्ष्यसमस्तदशाभिसुक्ते उच्यते तेषां च नारायणदशितकालो सुखदुःखयोर्भीविष्यति येषां फलविभागो नोक्त-
मेति खैरभितसाभवति येषिभिस्साशिनस्तेपिकदाविद्धर्माभितसाभवति शीतलासुप्तुपञ्चापासुक्तास्वितमित्यात्मानमन्यते तस्मादेवमा-
दिफलदुःखसर्वेषां सारजातेन विपर्ययानुभूयते तत्कथमस्तदशास्त्रपियोगाः फलप्रशमवति उच्यते नैतेयोगादशास्त्रकथं फलदत्ता-
रः शुभमरुतमवाफलदशापतिर्देदत्यष्टकवर्षाभितमपिफलत्र अतोपथाकार्दयोगा अपिसमग्रमन्यानि फलदत्तयेवमिच्छाफलानुभवोभोगि-
द्राणत्वसमवत्येव पूर्वतावन्नामसयोगाध्यायोव्याख्याता अस्मिन्प्रायेयदृश्यपूर्वमितिज्ञाततदुच्यते इत्ययोगाकृतियोगयोः समकालसु-
ननास्वितयादलयोगैः सद्वात्रपयोगानां तुल्यकालपुपस्याननास्येव अयदलयोगैः सद्दुःखयोगाद्युज्यते तदादलयोगफलमेवभवति अयाकृ-
तियोगो आश्रययोगे युज्यते तवाथाकृतियोगफलभवति अथाकृतियोगाः सख्यायोगे युज्यते तदादलयोगफलमेवभवति अयाकृ-
मपवादः अन्यान्यपूर्वमुक्ताविहाय आश्रययोगानामप्यपवाद आश्रययोगास्तु विफलाभवत्यन्यैर्भिर्मिश्रिता इति तस्यात्सख्यायोगा आश्रययोगा-
श्रवाकृतियोगेभ्यामिभूयते अथाश्रययोगेन सद्दुःखयोगास्योपस्यानभवति तदासख्यायोगस्यावकाशा एवभवति अथाश्रययोगेन स-
ख्यायोगस्यापवादशमनेरुनेनान्योवकाशामन्यापागस्य क्लेशे कस्मिन्धीयदा सर्वत्रयः भवति तदाश्रययोग एवभवति नन्वाश्रययोग एवभवति

ममहे एकाधनासमातानान्यासुः ७ १९ १८ १२ १२ ११ अत्रपूर्वणागतेन युक्तस्थानधिनाल्यामिति पूर्वव्यासीगतम्भपूर्वगतः तेनपूर्वणागतेन युक्तमस्य
 मुपरिसम्यन्तरिनातदज्येतिव्यर्गः प्रथममेकमधःस्थिततयोर्दयोरुपरिस्थयोऽसिपेत् एवंतत्रत्रीणिरूपाणिभातानि तामिचस्वोपरिऽत्रिपुसिपेत् एव
 तत्रपइजानानितानिस्वोपरिचतुर्पुसिपेत् एतत्रदशरूपाणिजातानितानिस्वोपरिचतुर्पुसिपेत् तत्रपचदशजातानितानिस्वोपरिचतुर्पुसिपेत् तत्र
 करिगतिगतिमि अतःपचकमणोऽभावात्तदुपरिसमेवस्थिताः यदुक्त स्थानरिनात्यपुनरप्यधः मभृत्येवकृत्वापचमेस्थानेपचत्रिशब्जानाः
 पुनरपिचतुर्पेचरिशत् पुनस्तृतीयैकपरिशतिः पुन द्वितीयेससप्रथमेएकैव १ १०१ १२५ १२५ १२१ ११ ११ अथयान्ये-
 नत्रकारेणसख्यानपनप्रतिलोपधिमिसिष्यन्वानुलोममधःसिपेत् अनुलोपंसमाह्न्यादधस्येनरिमाजयेत् न्यासः अथससनामयो

७	६	५	४	३	२	१
१	१	३	४	५	६	७

रूपेदेः
 न्याभागम
 चिरत् १५ एतैश्चतुर्थेस्थानस्यात्रत्वारिसुष्यचतुर्भिः मजैरुमगुणसप्तभिः विभज्यावाप्तमेकएव एवमेकद्वित्रिचतुः पचयद्सप्तसिफल्या १५
 २१ गभि हेमगुणपद्भिः विभज्यावाप्तसप्त एभिरेकमगुणसप्तभिः विभज्यावाप्तमेकएव एवमेकद्वित्रिचतुः पचयद्सप्तसिफल्या १५
 निकल्पगणितोरुलापयेद्ससख्यानांन्याख्येय अयेतेपाविकल्पानांलोभकयस्तारेपोद्धारः कर्तव्यो इच्छाविफल्यैः क्रमशोभिनीयनीते
 मि पुनरन्यनीतिगति यथेष्टसख्यानाधिकल्पानामाद्यादराफलिकेत् तत्रैकविफल्यैर्विकलोभचिक्कृत्वाविकल्पानुत्सावपेत् द्विविकल्पेष्व
 षस्तिरलोभचिक्कृत्वाद्वितीयेनलोभचिक्कृत्वाविकल्पानुत्सावपेत् पचयद्द्विविकल्पेष्व्याथस्तिरलोभचिक्कृत्वाविकल्पानुत्सावपेत् चरलोभचिक्कि

तैः सहान्यस्त्वाविकल्पादुत्पादयेत् एवंकृत्वाप्रथमस्थापासनंकार्षे नीतेनिवृत्तिरिति वचनात् ततो न्यस्थिरचिन्हं कृत्वा न्यसेत् पुनरन्यनीतिरिति व
 चनात् उक्तं च सप्तशक्रेण वर्णसंख्यां ककोष्ठारव्यां सेपक्षो द्वैयसंख्यकः द्वैयोक्तथान्यत्र तत्पूर्वहान्पूर्वव्याप्यसुक्रममात् नयेद्द्वामाद्यमंत्यसंघिपू
 र्त्तानिरंतरं ज्ञेयोतः पुनराद्याश्चकोष्ठनिष्ठावधिर्विधिरिति तद्यथैकविकल्पाः रविः चंद्रः भौमः बुधः शुकः शनिः एवमेकविकल्पाः सप्त ७ अ
 थद्विविकल्पना रविचंद्रोरविभौमो रविबुधो रविजीवो रविशक्रो रविशक्रो रविशक्रो अथतृतीयविकल्पः शशिभौमो शशिबु
 धो शशिजीवो शशिशक्रो शशिशक्रो एवंचंद्रेणसहपंच भौमबुधो भौमशक्रो भौमसौरो एवंभौमिनसहचत्वारः बुधजी
 वो बुधसुक्तो बुधसौरो एवंबुधेनसहत्रयः जीवसुक्तो जीवसौरो एवंजीवेनसहद्वौ सुक्तसौरो एवंशक्रेणसहएकः एवंद्विविकल्पः एकविंशतिः
 अथत्रिविकल्पाः रविचंद्रभौमाः रविचंद्रबुधाः रविचंद्रजीवाः रविचंद्रशक्राः एवमादित्यचंद्रयोः पंच रविभौमबुधाः रविभौ
 मजीवाः रविभौमशक्राः रविभौमसौराः एवमादित्यागारकयोश्चत्वारः रविबुधजीवाः रविबुधसुक्ताः रविबुधसौराः एवमादित्यबुधयोश्च
 यः रविजीवसुक्ताः रविजीवसौराः एवंद्वोरविसुक्तसौराः एवमेकः एवमादित्येनसहत्रिविकल्पाः पंचदश चंद्रभौमबुधाः चंद्रभौमजीवाः चं
 द्रभौमशक्राः चंद्रभौमसौराः एवंचंद्रभौमयोश्चत्वारः चंद्रबुधजीवाः चंद्रबुधसुक्ताः चंद्रबुधसौराः एवंत्रयः चंद्रजीवसुक्ताः चंद्रजी
 वसौराः एवंद्वौ चंद्रजीवसौराः एकः एवंचंद्रेणसहद्वया १० भौमबुधजीवाः भौमबुधसुक्ताः भौमबुधसौराः एवत्रयः भौमजीव
 शक्राः भौमजीवसौराः एवंद्वौ भौमशक्रसौराः एवंभौमिनसहषट् बुधजीवसुक्ताः बुधजीवसौराः एवंद्वौ जीवसुक्तसौराः एकः
 एवंत्रिविकल्पाः चंचत्रिंशत् ३५ अथचतुर्विकल्पाः रविचंद्रभौमबुधाः रविचंद्रभौमजीवाः रविचंद्रभौमसुक्ताः रविचंद्रभौमसौराः ए

अथासंश्रद्धयोगाध्यायोव्याख्यायते तत्रादावेवाकारिकेद्रुपाफरा बो क्लिमस्ये चंद्रेजातस्यस्वरूपं ज्ञानं मालिन्याह अधमसमवरिष्ठानीति विनयोनी
 तिः स्रशीलता वित्तधनज्ञानं विज्ञानं शास्त्रावबोधः धीः बुद्धिः नैपुण्यं कार्येषु सूक्ष्मदर्शित्वं अकारादित्या लेंद्रादि संस्थे केंद्रपणाफरा पोक्लिमसस्येशशिमि
 चंद्रेजातस्य विनयवित्तज्ञानधीनैपुणान्यधमसमवरिष्ठानि क्लृप्तमध्यमात्तमानि भवति एतदुक्तं भवति यस्यादित्या ज्जन्मनिकेंद्रस्य श्रद्धाभाभवति त
 स्येता निविनयादीन्यधमानि भवति अधमत्समेतेषामभावः यस्माद्यवनेश्वरः मूर्खान्दूरिद्राश्च पलान्विशीलं श्रद्धः प्रसूते कंचतुष्यस्यः यस्य जन्म
 समये पणाफरस्य श्रद्धः सूर्याद्भवति तस्येता निमध्यमानि भवति नचाति भवतीत्यर्थः यस्य जन्मनि आपोक्लिमस्य श्रद्धा भवति तस्य वि-

अथ चंद्रयोगाध्यायप्रारंभः अधमसमवरिष्ठान्यकेंद्रादिसंस्थेशशिमि विनयवित्तज्ञानधी
 नैपुणानि अहनि निशि च चंद्रेस्वे धिमित्रांशके वा सरगुरुसितदृष्टे वित्तवान्स्यात्सुरवीच १

नयादीनि वरिष्ठानि भवति तथा च यवनेश्वरः कुर्याद्द्वितीये धनिनां प्रसूतिमापोक्लिमस्ये कुलजाग्रजानामिति अहनीत्यादि चंद्रेशशिमिस्वे धिमित्रांशक
 स्थे अहनि निशि च यथा सरं ब्यं सुरगुरुसितदृष्टे जीवसुक्ताभ्यामथ लोकि ते जातो वित्तवान् धनी सुरवीच भोगवांश्वरस्याद्भवेत् एतदुक्तं भवति यस्या
 हनि विषजन्म भवति चंद्रश्रयस्मिन्तस्मिन् शीस्वनवांशकस्थो भवति स्वस्या धिमित्रांशके स्थितो वा सुरगुरुपाजीवेन दृष्टः तदा स पुरुषो वित्त-
 वान् सरवीच भवति अथ यस्य निशि रात्रौ जन्म भवति चंद्रमास्वनवांशकस्थो ऽ धिमित्रनवांशकस्थो वा भवति शुक्रेण दृश्यते तदा जातो वित्तवा
 न् सरवीच भवति अत्राह निशि च चंद्रे स्वाधिमित्रांशके वा स्थिते यथा सरं ब्यं सुरगुरुसितदृष्टे केचिद्भ्यान् भवति अयुक्तमेतत् यस्माद्भगवान्

गार्गीः स्वाशोधिमित्रस्यांशोकासस्थिवोदिवसेशशी शुरुणाहस्यतेतत्रजातोक्तिरुक्त्वात्वितः निरुपेवधुगुणाहस शरीज्जन्मनिशस्यते विपर्ययस्ये
 शीताशीजायतेल्पधनानरा इति तथाचपचनेम्बरः स्वशेशशीभागवदष्ट मूर्तिनिशीश्वरोस्यत्तिक्तुः प्रविष्ट तदुत्तमोद्भूतिक्तःसतुप्त्या दृष्टोदिवा
 देवपुरोहितेन १ अथाधिययीगास्वयोगंसफलवसतमिलकेनाह सीम्येरिति इदोश्चद्रात्सीम्यैः बुधशुक्रसिते स्मरारिनिधनेषु सप्तमषष्ठा
 हमेपुत्रिपुस्यानेषु दयोर्वास्थानहयोरैकस्थिन्वास्थानेसर्वएवभवति तदाधियोगास्वयोगोव्याख्यातोभवति अवकैश्चित्षष्ठसप्तमाहमानास्या
 नानासीम्यग्रहनयस्यावस्थानादत्युन्वतायामभियोगोव्याख्यातः तच्चयुक्त यस्मान्कृतकारिः निधनरूपतषष्ठचद्रत्यानापयाशुर्भयुक्त अवियो

सीम्यैःसमरारिनिधनेष्वधियोगइदोस्तसिन्धुमूपसचिवसितिपालजन्म
 सपन्नसीस्यविभवाहृतशत्रवश्चदोघादुवाविगतरोगभयश्चजाता २

गःसभोक्तोव्यासकृतीससधापूर्वैः व्यासरुतोविस्तररुतौपूर्वैरानार्थैश्चिरतरैः सचससधाससप्रकारमोक्तःकथितः तपया षष्ठेराशौयदास्रर्बसी-
 प्यमहाभवतितर्कः सप्तमेद्वितीयः अष्टमेतृतीयाः षसससमयोश्चतुर्थैः षष्ठाष्टमयोःपंचमः सप्तमाष्टमयो षष्ठाः षष्ठसप्तमाष्टमेपुससतमइति ए
 नमेवस्थितेषुसीम्येष्वधियोगः अयदिवैवमस्थितेषुपापैः पापः विम्रीमिक्का तयान्चयुक्तकारिःषट्सप्तमाष्टमसस्यै श्वद्रात्सीम्यैः शुभोधियोगःस्यात्
 पापंपापैरेवमित्रीभिन्नस्तार्थैर्बोक्त अधियोगजातानाफलमाह तसिन्धुमूपयतिसौचिवसितिपालजन्मेति तस्मिन्अधियोगेजातश्चमूपःसेनापतिर्भ
 वति सचिवोमत्रीभवति क्षितिपालोभूपल्बोयजाभवति तेषापुगपदस्यभवात्तपरा

त्पादरायणः शरिनिःसीम्याः षष्ठेधुमेवानिध

नसंस्थितावास्थुः जातो नृपतिर्ज्ञेयो मंत्री वा सैन्यनायको वापि तेनेतदुक्तं भवति बुधगुरुसितैरुक्तं षुषीर्यैः नृपो मध्यमवीर्यैः सत्त्विवः हीनवीर्यैः सेनाप
 तिः एषामन्यतमा अपि सपन्नसौरव्यविभवाः अतिसौरव्यैश्चर्यसंपन्नाः हतशत्रवः नष्टरिपवः दीर्घायुषः चिरजीविनः विगत रोगभयाः स्वस्थदेहा
 निर्भयाश्च एवंविधयोगे जाता भवति केषां चिन्मते रजयोग एव तथा च सारावल्यां द्यूनषष्ठमथाष्टमशिशिरीगोः प्राप्ताः समस्ताः शुभाः कुराणां यदिगोचरे
 नपतिताः सूर्यालयादूरतः मूपा ल प्रभवेत्सयस्थजलधेर्वलावनांतोद्भवैः सेनामत्तकरींद्रदानसलिलं भृंगैर्भुहुः पीयते १ तथा च माडल्यः अमित्र
 यामित्रं निधनमथवा शीतरुचितोगताः सर्वे सौम्यास्तमिह जनयेयुर्नर प्रति धृतेनेवासिकगतवति विषादतु पथसाप्रतापाभिर्यस्थज्वलति विषयेषा

हिल्वार्कस्कनफानफादुरुहुः स्वांत्यो भयस्थैर्ग्रहैः शीतांशोः कृथितोन्यथातु बृहभिः कमद्रुमोन्ये स्वसौ
 केद्रे शीतकरथवाग्रहयुते कमद्रुमोनेष्यते केचिकेद्रनवाशकषुचवदस्युक्ति प्रसिद्धानते ३

बुधमृशाम् ३।२ अथस्कनफानफादुरुहुः शक्रे मृद्रुमारव्ययोगचतुष्टयं शार्दूलचिक्राडितेनाह हिल्वार्कमिति अथार्कमादित्यं हिल्वार्ककायदान्यः कश्चिद्
 होमोमादिकः शीतांशोश्चंद्रास्वांत्यो भयस्थो भवति द्वितीयस्थाद्वादशास्थो वा हो भवतस्तदास्कनफा अनफादुरुधुरारव्ययोगत्र
 य भवति एतदुक्तं भवति अर्कहिल्वार्कदान्यो ग्रहः कश्चिच्चंद्राद्वितीयस्थाने भवति तदासुनफानामयोगो भवति अथार्कवर्जयित्वा चंद्रात्द्वादशे कश्चिद्
 हो भवति तदा अनफानामयोगो भवति एवं चंद्रात् द्वितीयद्वादशे गौग्रहो भवतस्तदादुरुधुरानामयोगो भवति अत्रयोगत्रयेष्व्यादित्यो द्वितीयेद्वादशे वास्थाने
 भवति तदानफायोगमंगलद्रवति किंतु योगकर्तृणां मध्यनगण्यते एतदुक्तं भवति आदित्यो द्वितीयेद्वादशे वास्थाने भवतु मा भवतु मा भवतु वा भौमादित्यत्रस्थो यथादर्शि-

त्रयोगञ्जाम्प्रति एतेयोगाबहुभिराचार्यैः पठिताः अन्यथा केमद्रुमउक्तः अस्यायोगत्रयापद्योपयोगीनभवत्तितदाकेमद्रुमास्त्वोयोगोभवति एतदुक्तमवमि
 भौमादीनाकेन्द्रशीतकरेयवाग्रहसुतेकेमद्रुमोनेष्यते अन्येपागर्गरीनामेषमते केद्रेजन्यलभेकेद्रेशीतकरेचंद्रेवाभीमादिग्रहसुतेभीमादिग्रहविरहितयोर
 पिचंद्राद्वितीयदादशस्थानयोः केमद्रुमोनेभवति केद्रेग्रहसुतइत्यनकेअिचंद्रकेद्रेमेवकेवलव्याख्यातं तच्चायुक्तं चंद्रकेद्रेग्रहसुतेचंद्रमसोपियोगोतमिवति
 शीतकरेग्रहसुतेइत्येतदपार्थकस्यात् अत्रचमगवानुर्गर्गिः न्यार्थकेद्रेग्रहसुतइत्यनकेअिचंद्रकेद्रेमेवकेवलव्याख्यातं तच्चायुक्तं चंद्रकेद्रेग्रहसुतेचंद्रमसोपियोगोतमिवति
 मद्रुमोनामतदास्यात्सुत्रगर्हिताः भवतिनिदिताचारारुद्विस्थापत्तिसयुताः तयानसारवल्याम् सुनफानफद्रुकधुफाः क्रमपायोगाभवति रभिरहितैः
 रतात्योमपसस्यैः करववनबाधवादिर्गोः एतेनयदायोमाः केद्रेग्रहवर्जितः शशाकश्च केमद्रुमतिकष्टः शशिनित्वसर्वग्रहादृष्टे एयकेद्रेशातकरे
 यवाग्रहसुतेकेमद्रुमोनेष्यते अन्येआचार्योनेच्छति वराहमिहिरस्तुपुनरिच्छत्येव यस्मिन्नर्थतस्वीपतदाक्य अन्यथाकेमद्रुमइत्येवपुत्रकापरम्
 तमुक्तं अन्येसौएवकेद्रेशीतकरेयवाग्रहसुतेकेमद्रुमोनेष्यते स्वल्पजातैकैपि तेनसूनफनफादुरुधुराभाविकेमद्रुमुक्तं तथाच रविकर्णद्व
 दशगीरनफाचंद्रद्वितीयोः सूनफा उभयस्थितैर्दुरुधुराकेमद्रुमसप्तकोतोन्मः सत्यस्यापि सूनफनफादुरुधुराभाविकेमद्रुमः तमान्च सूनफ
 ल्यनफायोगोदुरुधुराग्रहसंस्थितः सेवान् प्राकृष्टवर्वाग्रहेदुरुमयगतिस्तधुरविकर्ण केमद्रुमोत्रयोगोन्यथाभवेद्यत्रगर्हितजन्म केनित्केद्रेनवा
 किञ्चित् केचिराचार्यैः केद्रेपुकेचिच्चनवाशकंवेतद्योगत्रययदति यथात्वद्वाह्वितीयद्वाराप्रयस्येग्रहेः सूनफायायोगाव्याख्याताः तथाके
 न्धिकिनीवशर्मप्रभृतिभिः केद्रेपुकेचिच्चनवाशकंवेतद्योगत्रययदति यथात्वद्वाह्वितीयद्वाराप्रयस्येग्रहेः सूनफादशमस्थानस्यैरन
 न्धिकिनीवशर्मप्रभृतिभिः केद्रेपुकेचिच्चनवाशकंवेतद्योगत्रययदति यथात्वद्वाह्वितीयद्वाराप्रयस्येग्रहेः सूनफादशमस्थानस्यैरन

द्वितीयथायोगः केचिक्लेद्रनवांशकेषुतुवदंति यत्रतत्रशोयद्राशिसंबंधिनवांशकेचंद्रमाभवति तस्माद्राशेयोद्वितीयोराशिः तत्रयदिताराग्रहोभवति तदासूनफा अथचंद्रनवांशकराशेः द्वादशोताराग्रहोभवति तदानफा अथचंद्रनवांशकराशेः द्वितीयेद्वादशेचयद्वादुरुधुरा अतीत्यथा केमद्रुमः तथाचचंद्रनवांशकराशितोद्दिह्वादशराशोयदिग्रहरहितोभवतः तदाकेमद्रुमः तथाचजीवशर्मा यद्राशिसंज्ञेशीतांशुर्नवांशेजन्मनिस्थितः त द्वितीयस्थितैर्योगः सुनफारव्यः प्रकीर्तितः द्वादशोरनफाज्ञेयोगेद्दिह्वादशस्थितैः प्रीक्तोदुरुधुरायोगोन्यथाकेमद्रुमः स्मृतः उक्तिः प्रसिद्धानते येषा मेवंविधंमतं तेषामुक्तिलोकैकनप्रसिद्धा तन्मतं दृष्ट्वा ज्योतिषिकैर्नागीकृतमित्यर्थः ३ अथसुनफानफादुरुधुरारव्यप्रकारज्ञानमिद्रक्ज्वाह

त्रिंशत्सरूपाः सूनफानफारव्याः षष्टित्रयंदौरुधुरेग्रमेदाः
इच्छाविकल्पैः क्रमशोभिनीयनीत्तेनिवृत्तिः पुनरन्यनीतिः ४

त्रिंशत्सरूपाइति सरूपाः त्रिंशदेकत्रिंशत् एकविंशत्सुनफारव्यायोगाः तावंतएवानफारव्याः षष्टित्रयमशीत्यधिकं शतंदुरुधुराग्रमेदानां एषांपूर्ववद्दि कल्पगणितं इच्छाविकल्पैरित्यादि एतत्सुलोकैल्लोष्टुकप्रस्तारपूर्वमेवनामसयोगाध्याये व्याख्यात इच्छाविकल्पैः क्रमशः परिपाद्यान्यत्रल्लोष्टुकमभि नीयनीतेनिवृत्तिः कार्या पुनः भूयोन्यनीतिरित्यत्रस्थानान्तरेचालनं अथसूनफादयोभौमबुधगुरुसितासितैः पंचभिर्निष्पाद्यंते तस्मादिच्छौविक- ल्याः पंचतेषान्यासः अत्रप्राग्वसूर्वेणगणितेनयुक्तस्थानंविनांत्यप्रवदतिसंख्यामितिक्लवाजात ५।४।३।२।१ अथवाप्राग्वत्सरेव्यैः स्वसंख्याजाता एकमे

५	४	३	२	१
५	३	३	४	५

कविकल्पाः पंच द्विविकल्पादश त्रिविकल्पादश चतुर्विकल्पाएकः एवमेकत्रिंशत् ५ । ५० । १० । ५ । १

सौरी २९ भौमः सौरजीवी ३० जीवः बुधशक्तौ ३१ बुध शक्तजीवी ३२ जीवः बुधसौरी ३३ बुधः सौरजीवी ३४ जीवः शक्तसौरी ३५ शक्तः सौर
 जीवी ३६ शक्तः भौमबुधो ३७ भौमः बुधशक्तौ ३८ शक्तः भौमजीवी ३९ भौमः जीवशक्तौ ४० शक्तः भौमसौरी ४१ भौमः सौरशक्तौ ४२ शुकः
 बुधजीवी ४३ बुधः जीवशक्तौ ४४ शक्तः बुधसौरी ४५ बुधः सौरशक्तौ ४६ शक्तः जीवसौरी ४७ जीवः सौरशक्तौ ४८ सौरः भौमबुधो ४९
 भौमः बुधसौरी ५० सौरः भौमजीवी ५१ भौमः जीवसौरी ५२ सौरः भौमशक्तौ ५३ भौमः शक्तसौरी ५४ सौरः बुधजीवी ५५ बुधः जीवसौरी
 ५६ सौरः बुधशक्तौ ५७ बुधः शक्तसौरी ५८ सौरः जीवशक्तौ ५९ जीवः शक्तसौरी ६० एवमेकत्रजाताः ६० अथकोद्वितीये द्वादशेऽत्रयः तद्य
 या भौमः बुधजीवशक्ताः १ बुधजीवशक्ताः भौमः २ भौमः बुधजीवसौराः ३ बुधजीवसौराः भौमः ४ भौमः बुधशक्तसौराः ५ बुधशक्तसौराः
 भौमः ६ भौमः जीवशक्तसौराः ७ जीवशक्तसौराः भौमः ८ बुधभौमजीवशुक्ताः ९ भौमजीवशक्तः बुधः १० बुधः भौमजीवसौराः ११ भौम
 जीवसौराः बुधः १२ बुधः भौमशक्तसौराः १३ भौमशक्तसौराः बुधः १४ बुधजीवशुक्तसौराः १५ जीवशक्तसौराः बुधः १६ जीवः भौमबुधशुक्ताः १७
 भौमबुधशक्तः जीवः १८ जीवः भौमबुधसौराः १९ भौमबुधसौराः जीवः २० एवमेकत्र १०० जीवः भौमबुधसौराः १ भौमशक्तसौराः जीवः २
 जीवः बुधशक्तसौराः ३ बुधशक्तसौराः जीवः ४ शक्तः भौमबुधजीवाः शुक्तः ५ भौमबुधजीवाः शुक्तः ६ शक्तः भौमबुधसौराः शुक्तः
 ८ शक्तः भौमजीवसौराः ९ भौमजीवसौराः शक्तः १० शक्तः बुधजीवसौराः ११ बुधजीवशक्ता सौरः १२ सौरः भौमबुधजीवाः १३ भौमबुधजी-
 वाः सौरः १४ सौरः भौमबुधशुक्ताः १५ भौमबुधशक्ताः सौरः १६ सौरः भौमजीवशुक्ताः १७ भौमजीवशुक्ताः सौरः १८ सौरः बुधजीवशुक्ताः १९
 बुधजीवशुक्ताः सौरः २० एवमेकत्र १२० अथद्वितीयेऽकोद्वादशेऽत्रयैकः तद्यथा भौमः बुधजीवशक्तसौराः १

तपया द्वितीयेचद्रात्रीमः बुधः बहुस्पतिः शक्रः सीरः एवमेकविकल्पाः पत्र अथद्विविकल्पाः भीमजीवी भीमशक्ती भीमसीरी बुधजीवी बु
परक्को बुधसीरी जीवशक्ती जीवसीरी शक्रसीरी एवद्विविकल्पाः दश अथत्रिविकल्पाः भीमबुधशक्ता भीमबुधशक्ता भीमबुधसीराः भी
मजीवशक्ताः भीमजीवसीराः भीमशक्रसीराः बुधजीवसीराः बुधशुक्रसीराः जीवशुक्रसीरा एवत्रिविकल्पादश १० अथ
चतुर्विकल्पाः भीमबुधजीवशुक्ता भीमबुधजीवसीराः भीमजीवशुक्रसीराः भीमबुधशक्रसीराः बुधजीवशुक्रसीराः एवचतुर्विकल्पाः पत्र ५
अथपंचविकल्पाः भीमबुधजीवशक्रसीराः एवंपंचविकल्पएकः १ एवमेकत्रिंशत् ३१ सप्तफायोगाः उल्पादिताः अनेनेयप्रकारणद्वादशस्यैः अ
नफाभेदाः एकत्रिंशत् अथदुरुधुरविकल्पा एधानोष्टकप्रस्ताराभावात्त्वबुधस्येच्छाविकल्पैः कमशोभिनीयतिन्यायेनच्युत्पत्तिः एकाद्वितीये द्वि
तीयोद्वादशे एकोद्वादशेद्वितीयोद्द्वितीये तद्यथा भीमबुधो १ बुधभीमो २ भीमजीवी ३ जीवभीमो ४ भीमशुक्रो ५ शक्रभीमो ६ भीम
सीरो ७ सीरभीमो ८ बुधजीवी ९ जीवबुधो १० बुधशुक्रो ११ शक्रबुधो १२ सीरबुधो १३ सीरशुक्रो १४ जीवशुक्रो १५ शक्रजीवो १६ जी
वसीरो १७ सीरजीवो १८ शक्रसीरो १९ सीरशुक्रो २० अथैकोद्वितीयोद्द्वितीयेद्वादशैकैः तद्यथा भीमः बुधजीवी १ बुधजी
वभीमो २ जीवशुक्रबुधो ३ बुधशुक्रभीमो ४ भीमबुधसीरो ५ भीमशुक्रभीमो ६ बुधसीरभीमो ७ जीवः शुक्रभीमो ८ भीमजी
वसीरो ९ जीवसीरभीमो १० भीमः शक्रसीरो ११ शुक्रसीरभीमो १२ बुधः भीमजीवी १३ जीवः भीमबुधो १४ बुध भीमशक्ती १५
भीमः शक्रबुधो १६ बुध भीमसीरो १७ भीमः सीरबुधो १८ बुधः जीवशुक्रो १९ जीवः शुकबुधो २० बुधजीवसीरो २१ जीवः सीरबुधो
२२ बुधः शक्रसीरो २३ शक्रः सीरबुधो २४ जीवः भीमबुधो २५ भीमः बुधजीवी २६ जीवः भीमशक्ती २७ भीमः शक्रजीवी २८ जीवः सीरभीम

अथसूनफानफयोर्योगजातस्यस्वरूपविज्ञानंमालिन्याह स्वयमिति स्वयमात्मनाधिगतमर्जितंविस्तंथेनस्वबाहूर्जितधनः पार्थिवोराजाभवति त
 त्समोवा यदिराजानभवतितद्वाराजतुल्यः धीधनरव्यातिमान् बुद्धिवित्तकीर्तिभिः युक्तः एवंविधः सूनफायायोगोजातोभवति प्रसुरिति प्रसुर
 प्रतिहताज्ञः अगदशरीरोनिरुजदेहः अविद्यमानागदारोगाथस्य शीलवान् दमविनयादिभिर्गुणैः युक्तःख्यातकीर्तिः प्रथितयशाः जनविदितसद्गु
 णः विषयस्करः शब्दस्यशरिसरूपगंधाविषयाः तत्स्करवैयुक्तः ननुकिंविषयव्यतिरिक्तस्करवमस्ति उच्यते अस्ति यद्योगिनामनः सुखंसुखेषुः अ
 नुलेपेनालंकारमाल्यसद्वस्त्रधारणशीलः निर्दतः मनोदुःखविनिमुक्तः एवंविधोनफायायोगोजातोभवति ५ अथदुरुधुराकैमद्रुमयोगेजा-

स्वयमधिगतवित्तःपार्थिवस्तत्समोवाभवतिहिसूनफायांधीधनरव्यातिमांश्च प्रसुरगदशरीरः शीलवान्स्व
 तकीर्तिविषयस्करसुखेषुनिर्दतश्चानफाया ५ उत्सन्नभोगस्करसुगधनवाहनंढ्यस्त्यागान्वितादुरुधु
 राप्रभवःसुभृत्यः केमद्रुमेमलिनदुःखितनीचनिःस्वाः प्रेष्याःखलाश्चनृपतेरापिवंशजाताः ६

तयोःस्वरूपंवसंतिलकेनाह उत्सन्नभोगस्करसुगिति तत्रत्रयथातथोत्सन्नेभोगैःस्करवानिमुंक्ते धनेनवित्तेनवाहनैरश्वादिभिराढ्यो त्यागान्नि
 तोदातासुभृत्यः भोजनभृत्यः एवंविधोदुरुधुराप्रभवोदुरुधुरायोगोजातोभवति केमद्रुमइति मलिनःमलवासाःस्नानालसश्चदुःखितःशरीराद्यैःमा
 नसाद्यैःदुःखैरन्वितःनीचःस्वकुलानुचितोधमकर्मकरः निःस्वःदरिद्रः प्रेष्यःदासकर्मकरःखलःदुर्जनस्वभावः एषामुक्तार्थनामन्यतमेनयुक्तो यदि
 नृपतेःराज्ञोपिवशोकुलेजातः तथाप्येवंविधः केमद्रुमजातोभवति केचिदत्रबहुवचनंपठति केमद्रुमेमलिनदुःखितनीचनिःस्वाः प्रेष्यास्वला-

बुधजीवशक्रसौराः सोमः ३ बुधः सोमजीवशक्रसौराः ३ सोमजीवशक्रसौराः ह्यध ५ जीवाः सोमबुधशक्रसौराः ५ सोमबुधशक्रसौराः जीव
 ६ शक्र सोमबुधजीवसौराः ७ सोमबुधजीवसौराः शक्र ८ सौराः सोमबुधजीवसुक्ताः ९ सोमबुधजीवसुक्ताः सोरा १० एवमेकत्र १३०
 अथदोहादशुद्वावद्वितीये तद्यथा सोमबुधजीवसुको १ जीवसुको सोमबुधो ३ सोमबुधो जीवसोरो ३ जीवसोरो सोमबुधो ५ कोम
 बुधो शक्रसौरा ५ शक्रसौरा सोमबुधो ६ सोमजीवो शक्रबुधो ७ शक्रबुधो सोमजीवो ८ सोमजीवो बुधसोरो ९ बुधसोरो सोमजीवो १०
 सोमजीवो शक्रसौरा ११ शक्रसौरा सोमजीवो १२ सोमशक्रो बुधजीवो १३ बुधजीवो सोमशक्रो १४ सोमशक्रो बुधसौरा १५ बुधसौरा सोमसु
 को १६ सोमशक्रो जीवसोरो १७ जीवसोरो सोमशक्रो १८ बुधजीवो सोमसौरा १९ सोमसौरा बुधजीवो २० एवमेकत्र १५० सोमसौरा बुधशक्रो
 बुधको सोमसौरा २ सोमसौरा जीवशक्रो ३ जीवशक्रो सोमसौरा ४ बुधजीवो शक्रसौरा ५ शक्रसौरा बुधजीवो ६ बुधको सोमजीवसोरो
 जीवसोरो बुधशक्रो ८ जीवसुको बुधसौरा ९ बुधसौरा जीवसुको १० एवमेकत्र १६० द्वितीयेनयोद्वावशब्दादेशोत्रयाद्वितीयेन तद्य
 या सोमबुधो जीवशक्रसौरा १ जीवशक्रसौरा २ सोमजीवो बुधशक्रसौरा ३ बुधशक्रसौरा ४ सोमजीवो ५ सोमशक्रो बुध
 जीवसौरा ५ बुधजीवसौराः सोमसुको ६ सोमसौरा बुधजीवसुकाः ७ बुधजीवसुकाः सोमसौरा ८ बुधजीवो सोमशक्रसौराः ९ सोमशक्र-
 कसौराः बुधजीवो १० एवमेकत्र १७० बुधशक्रो सोमजीवसौरा १ सोमजीवसौरा बुधशक्रो २ बुधसौरा सोमजीवसुकाः ३ सोमजीवसु
 काः बुधसौरा ४ जीवशक्रो सोमबुधसौरा ५ सोमबुधसौरा जीवसुको ६ जीवसौरा सोमबुधसुकाः ७ सोमबुधशक्रा जीवसोरो ८ बुध
 सौरा सोमबुधजीवाः ९ सोमबुधजीवाः शक्रसौरा १० एवमेकत्र १८० एवदुर्धुरयोगसंबन्धः शतमशीत्यधिकप्रदशित ४

अथसूनफानफयोयोगजातस्यस्वरूपविज्ञानंमालिन्याह स्वयमिति स्वयमात्मनाधिगतमर्जितं वित्तं येन स्वबाहूर्जितधनः पार्थिवो राजा भवति त
 त्समोवा यदि राजान भवति तदारजतुल्यः धीधनख्यातिमान् बुद्धिवित्तकीर्तिभिः युक्तः एव विधः सूनफायायोगजातो भवति प्रभुरिति प्रभुर
 प्रतिहताज्ञः अगदशरीरोनिरुज्जदेहः अविद्यमानागदारोगायस्य शीलवान् दमविनयादिभिर्युगैः युक्तः ख्यातकीर्तिः प्रथितयशाः जनविधितसद्गु
 णः विषयस्वरुः शब्दस्पर्शरसस्त्वपंगंधाविषयाः तत्स्वरवैयुक्तः ननु किंविषयव्यतिरिक्तस्वरुमस्ति उच्यते अस्ति यद्योगिनामनः सुखं सुखेषुः अ
 नुलेपेनालंकारमाल्यसहस्रधारणशीलः निर्दयः मनोदुःखविनिर्मुक्तः एवंविधो नफायायोगजातो भवति ५ अथदुरुधुराकेमद्रुमथोगेजा-

स्वयमधिगतवित्तः पार्थिवस्तत्समोवा भवति हि सूनफायां धीधनख्यातिमांश्च प्रभुरागदशरीरः शीलवान् ख्या
 तकीर्तिविषयस्वरुस्त्वेषो निर्दयश्चानफाया ५ उत्पन्नभोगस्वरुमुग्धनवाहनं द्यस्व्यागान्वितादुरुधु
 राप्रभवः सुभृत्यः केमद्रुमेमलिनदुःखितनीचनिःस्वाः प्रेष्याः खलाश्च नृपतेरपिवंशजाताः ६

तथोः स्वरूपं वसंतिलकेनाह उत्पन्नभोगस्वरुमुगिति तत्रतत्रयथातथोत्पन्नेभोगैः सरवानिर्मुक्ते धनेन वित्तेन वाहनैरश्वादिभिराढ्यो त्यागान्वि
 तोदाता सुभृत्यः भोजनभृत्यः एवंविधोदुरुधुराप्रभवीदुरुधुरायोगजातो भवति केमद्रुमइति मलिनः मलवासाः स्नानालसश्चदुःखितः शरीराद्यैः मा
 नसाद्यैः दुःखैरन्वितः नीचः स्वकुलानुचिताधमकर्मकरः निःस्वः दरिद्रः प्रेष्यः दासकर्मकरः खलः दुर्जनस्वभावः एषामुक्तार्थिनामन्यतमेन युक्तो यदि
 नृपतेः राज्ञोपिवंशेकुलेजातः तथाप्येवंविधः केमद्रुमजातो भवति केचिदत्र बहुवचनं पठति केमद्रुमेमलिनदुःखितनीचनिःस्वाः प्रेष्याः खला-

श्वतृपतेरपिषशजाताः तयापिनकश्चिदोषः ६ एवतावत्कनफानफादिषुसामान्येनफलमपिधेयेदानीग्रहवशाद्द्विशेषफलवसततिलकेनाह उ
 त्साहवान्बलीनित्योद्यमशीलः शौर्यवान्रणप्रियः धनवान्चित्तान्वितत्साहसवानसमोक्षितकार्यकरः यद्यत्कर्मपैयराफालेत्वविचार्यकरोति यः ससा
 सिका एषविधोमहीनोगारकोयदियोगकर्ताभवति तदजातोभवति पदुःखसः सुखचनः शोभनवाक् कलासुनिपुणः गीतवाद्यनृत्यचित्रपुस्तक-
 कर्मादिषुसूक्ष्मदृष्टिः यदिसोप्योबुधोयोगकरः तदैवविधोजातोभवति अर्थभाक् धनानामाजनः धर्मभाक् धर्मक्रियास्वरुरतः करवभाक् नित्य
 करिषिता नृपपूजितः राजामान्यः यद्विजीवोसहस्यतिः योगकरः तदैवविधोजातोभवति कमी कामुकः स्त्रीलीलः बहुपनः प्रसूतार्थैः विषयोपभोक्ता

उत्साहशौर्यधनसाहसवान्महीनाःसौम्यःपदुः सुखचनोनिपुणाःकलासु जीवोर्थधर्मकरवभागुनृप
 पूजितश्चकामीभूषुषहधनाविषयोपभोक्ता ७ परविभवपरिच्छदोपभोक्तारवितनयोबहुका
 र्यैरुद्राणांशः अशर्मैकबुडुपाङ्क्तिदृश्यमूर्तिगलिततनुश्चशक्तमान्यथान्यद्वृद्धम् ८

विषयानामिद्विपार्थानामुपभोक्ताउपभोगशीलः तरस्तखान्वितः यदिसृष्टुः शक्तोयोगकरस्तदैवविधोजातोभवति ७ अथशनिश्चरेयोग
 कतेरिषुरुषस्यस्वरूपचद्रमसिचदृश्यादृश्येजातस्यस्वरूपज्ञानपुष्पिताग्रसाह परजितानोविभवानामैश्वर्याणापरिच्छदानागृहवस्तुवाहन-
 परिबाराणाठपभोक्तृभवति बहुकार्यैकन्नातिधानांकर्याणाकर्ता गणेशः बहुगणस्वामी गणाःसंघाःतेषांप्रभुः एवविधोरवितनयःशनिश्च
 रोयोगकरोयदिसभवति तदजाताभवति अत्रयोगत्रयेकनफानफदुःकधुःखरव्येएकैकस्यग्रहस्यफलपुक्तद्व्यादिसप्तमिफलद्वयादिकवाच्य अमु

भक्तदिति उडुपश्चंद्रोन्हिदिने दश्यमूर्तिः दश्यमानशरीरः अशुभकृदनिष्टफलकर्ता एतदुक्तंभवति दिवाजन्मनिचंद्रमाहश्येचक्रार्द्धस्थितः अशुभंफलं
 करोति सपुरुषोदारिद्र्यादियुक्तोभवतीत्यर्थः गलिततनुरदश्यमूर्तिः शुभः एतदुक्तंभवत्यहश्येचक्रार्द्धस्थितः शुभकृज्जातेश्वर्यादियुक्तोभव
 ति अन्यथान्यदूह्यम् उक्तप्रकारादन्यथास्थेचंद्रमसिफलमन्यदूह्यम् स्वबुध्याविकल्पनीय एतदुक्तंभवति रात्रौजन्मन्यहश्येचक्रार्द्धस्थितः अशुभंफलं
 द्रोभवति तस्याशुभजन्म यस्यदश्येचक्रार्द्धेचंद्रोभवतितस्यशुभजन्म यस्यदश्येभवतितस्यशुभजन्मभवतीत्यर्थः ८ अथलमाचंद्रा-
 द्वायस्थीपचयेसौम्यग्रहाभवंतितस्यफलवसततिलकेनाह लमादिति यस्यजन्मनिलमात्सौम्यग्रहाः बुधजीवसिताउपचयगताभवन्ति स

लमादतीववसुमानत्यर्थोपगतैःसमस्तैः द्वाभ्यांसमोल्प
 वसमाश्चतदूनतायामन्येष्वसत्त्वपिफलेष्विदमुक्तेन ९ इतिचंद्रभागाऽध्यायः १३

वैएवसपुरुषोतीववसुमानत्यर्थधनवान्भवति यस्यशाशांकाच्चंद्रादूह्युपचयेसर्वाएवसौम्यग्रहाःभवन्ति सोपिधनवान्भवति एवंसमस्तैःत्रिभिरेत
 त्फलं द्वाभ्यांसुमः यस्यलमाचंद्राद्वाद्दोत्रहोसौम्येउपचयगतोभवत्तः समांमध्यमधनोभवति नातिबहुधनोभवतीत्यर्थः तदूनतायामिति तदूनतायांल
 माचंद्राद्वायस्यैकःसौम्यग्रहःउपचयगतोभवति सोत्पवसुमान्किंचिद्धनान्वितोभवति अर्थादिवलमाचंद्राद्वायस्योपचयनकाश्चित्सौम्यग्रहोभवति सदरिद्रो
 नेष्वपिफलेषुसत्त्विदफलमुक्तेनबाहुल्येनभवति एतदुक्तंभवति सोप्यतीववसुमान्भवति अन्येष्वसत्त्वपिफलेष्विति अन्येष्वपरेष्वसत्त्वशाभ
 त्तुमुक्तेनबाहुल्येनभवति यस्यलमाचंद्राद्वाउपचयस्थाःसौम्यग्रहाःभवन्ति तस्यान्ययोगमशुभमपिकेमद्रुमादिकलमन

निम्नपेदशभमेवञ्चमुक्तरेत्केनप्राबल्येनभवतीति ९ इतिश्रीभद्रेश्वरविरचितायाःपृहञ्जातकरिचृतीचद्रयोपाध्यायस्वयोदशासमाप्तः १२
 अपरिप्यदयोगाज्यायोव्यागव्यायते तत्रादित्येचद्रादिसुकेज्जातस्यस्वस्वशादुलिकिभिडितेनाह तिम्माशुचिति तिम्माशुचित्यःउपशेनचद्रमसासदितोशुक्तः
 उवाचकिः उवापार्शुशःउपेशः यन्निनाकःनरुमनुष्ययत्रारमकार्जनयति यत्राणिसहस्रपातिप्रधृतीन्त्यरमनः पायाणाः तत्क्रियासुतत्कर्मसुनिरतःसक्तः
 करोति एवमीयेनसहैकराशिगतोःसैः परतपापासक्तजनयति बुधेनक्रियासुनिपुणसूक्ष्मदृष्टिधीकीर्तिसौरव्यान्वित धीर्बुद्धिः कीर्तिः यशःसौ
 रव्यसुरसकररभाकः एतैरन्वितससुक्तवाक्यतिनाशुरुणाकूरविपमस्वभावमन्यकार्यनिरतपरकर्मत्त्पर जनयति शुक्लेणरंगापुधै रगावतरण

अथहियहयोगाध्यापभारम् तिग्माशुर्जनयत्युपेशसहितोयत्राश्रमकारनरभीमेनायतबुधेननिपुणार्थः
 क्षतिंसौरव्यान्वित कूरवाक्यतिनात्यकार्यनिरतशुक्लेणरंगासुधैर्लव्यस्वरयिजेनधातुबुधालभाहप्रकारशुवा १

क्रिययामह्यदिकयाःपुधैःसङ्घारिभिश्चलब्धसुप्रासार्येजनयति रक्तेनशनेश्वरेपायातुपुतान्नाद्युसत्तिमृत्तिकामुर्गेरिकाद्यासुवाधातुपुङ्गुसन्धि
 इयकारेपुसाशुद्रादुपस्तपुङ्गुशलषा १ अथमीमादिसुक्तेर्चंद्रजातस्यस्वरूपशादुलिकिर्काहितेनाह कूटश्रुति कुवपप्यद्रव्याणाप्रतिक्रियाः १
 एष्यनारीविक्रयक आद्रवपण्यपालविक्रयक कुंभपण्यपटविक्रयक अशिवश्रुत्रैयस्कर मातुःजनन्याःएवविधशशीचद्रमासकषक्रेणागारुकेणादु
 भेनरजनयति सन्नइति प्रसूतवाक्य प्रियपद अर्थनिपुणमर्थेषुसूक्ष्मदृष्टिसौभाग्येनसर्कजनवष्टुभेनकेत्यापशसान्वितससुक्त सद्रोबुधसहितःश
 शीनरस्जनयति विद्यतराज्जेतार कुलप्रत्ववधमधान अस्यिरमतिचपलपितेन्वरधनस्वामिन सागिरा अगिरसाशुख्याससुक्ता शशीनर

नयति वस्त्राणां क्रियादि कुशलं तं तु वाचः आदिग्रहणारसो वनं रजनक्रयविक्रयेष्वपि कुशलं ससितः शशीनं रजनयति हिः संस्कृतापुनर्भूः
 तस्याः कृतपुत्रसार्किः अर्किणाशनैश्चरेणयुक्तः शशीनं रजनयति पुनर्भूलक्षणां परिणीतापतिहित्वा सवर्णकामतः अयेत् अक्षताचक्षताचैव पुन
 र्भूः संस्कृतापुनः २ अथांगारक्रेबुधादियुक्ते जातस्य स्वस्वरूपं स्रग्धरायाह मूलादीति ससोम्ये भूमिजे बुधयुक्ते गारके जातो यणि रभवति सचवणिङ्
 लादिभिः व्यवहरति मूलादीनि मूलपुष्यवल्कलसारफलानि स्नेहास्तेलादयः एतेष्व्यवहरति कूटेश्चद्रव्यप्रतिरूपैः कृत्रिमैर्व्यवहरति बाहुयोद्धानियु-

कूटस्यासवकुंभपण्यमशिवं मातुः सवक्रः शशीसद्मः प्रसूतवाक्यमर्थनिपुणं सौभाग्यकार्यी न्वितं विक्रान्तं कुलमुख्यम
 स्थिरमतिवित्तेश्वरसांगिरवस्त्राणां ससितः क्रियादि कुशलसार्किः पुनर्भूकृतं २ मूलादिस्नेहकूटैर्व्यवहरति वणिगर्वाहयो
 द्वाससोम्ये पुष्यपुष्यसः सजीवभवति नरपतिः प्रासविद्याद्विजावा गोपीमल्लोत्थदक्षः परयुवतिरेतो द्यूतकृत्सासुरेज्ये दुः
 र्वातो सत्यसंधः ससवित्तनये भूमिजे निदितश्च ३

द्वयक्षः नगराधिकृतः पुरिअध्यक्षः पुष्यध्यक्षः स्वामीअथवानरपतिः राजाभवति अथवा द्विजो ब्राह्मणः प्रासवित्तोलब्धधनः केचित्प्रासविद्यइति पठति
 सजीवगुरुसंयुक्ते भौमजातो भवति गोपः गोपालकः मल्लः बाहुयोद्धा अथशब्दः पादपूरणे दक्षः चतुरः परयुवति रतः परस्त्रीसंक्तः द्यूतकृत्कृतवः सा
 सुरेज्ये असुरैरीज्यः असुरेज्यः तेन असुरेज्येन शक्तेण युक्ते भूमिजे जातएवंविधो भवति दुःस्वार्तः दुःखपीडितः असत्यसंधः असत्येन संधाप्र
 तिज्ञायस्य अनृतभाषी निदितः कुत्सितो सूयया युक्तः ससवित्तनये सवित्तनयेन सौरणयुक्ते भूमिजे जातो भवति ३

भ्रमपुधेजीपादिपूक्तेजीरिचगुक्त्वादिपूक्तेजातस्यत्वरशार्दुलविक्रीडितेनाह सीम्येरागचरइति रागत्रोमह्लादिकः गीतप्रियाः गीतवल्लभाः नृत्तविन्वृत्तज्ञाः
 गुपरिषा सोम्येपुधेस्यहस्यतिनायुक्तेजातोभवति प्रशस्तावाग्यस्य सवाग्मी बन्धनक्रिययापरमत्यायनसमर्था मृणालः सुवश्रगणानासयानामधिपति
 एवविधावुधेसितनयुक्तेणामहित जातोभवति भाषापदुपरवचनदत्ताः लघुकम्बुकचमातिक्रामी एवविधोपूडुनाशनेश्वरेणसहितेषुर्धे जातोभवति
 सद्विद्यइति सद्विद्यः शासनवियः धनदारवान् विसकलनस्युक्तः बहुगुणः प्रभूतगुणः शीघ्रीदिभियुक्तः एवविधागुरोजीविक्रकेणयुक्तेजातोभवति
 शमशुक्रोनापितः अथवापदरुद्रकुमकारः अथवानकारोसूपकारः एवविधोऽसितेनसौरैणयुक्तेपुरैजातोज्ञयोविज्ञातव्याः ४ अयश्चक्रशानेश्वर

सोम्येरागचरोबृहस्पतियुतेगीतप्रियोनृत्यविद्युगमीभुगणपगसितेनपूडुनाभायापदुर्लभकः सद्विद्योपनदा
 रधान्यहुगुणः शक्रेणयुक्तेपुरोद्वयः शमशुक्रोऽसितेनघटकृज्जातोऽन्नकारोपिवा ४

युक्तेजातस्यस्वरूपत्रिग्रहयोगफलनपुष्पिताग्रयाह असितइति अस्यचसुरल्पदृष्टिः प्रवतिसुमाश्रयेणस्त्रीसम्रयणेनसम्यक्प्रसूद्वित्तयूनयस्य
 सपुनतिसमाश्रयसमसूद्वित्तः निषिर्स्तररिन्त्यासः पुस्तकूलवकर्म चित्रमालख्य एधावत्तत्तज्ज्ञएवविधाः असितसितसमागमेशानेश्वर-
 स्यशक्रेणसयोगेजातः पुरुषएवविधोभवति यदिसाशिद्वयद्वीग्रहयोगीभवतः तच्चद्विग्रहयोगद्वयस्यापिफलवक्तव्य अथराशित्रयेद्विग्र
 हयोगभवति तदाद्विग्रहयोगत्रयस्यापिफलवाच्य कथितफलैरिति द्वाभ्यापरतोऽपरेऽन्यत्रयाग्रदायदेकगताभवति तदाकथितफलैरु
 लैरेव विकल्पनीयाः तदाद्विग्रहयोगत्रयस्यफलवाच्यम् यथैकैचंद्रमौमाएकशशिस्याभवति तदाकैचंद्रयोगेयस्कलमुक्त यथास्त्रियागात्कय

फलयञ्च चंद्रांगारकयोगेफलं तत्फलत्रयमपि वाच्यम् एवं यथासंभवमन्यत्रापि ग्रहत्रयस्यैकराशिगतस्य फलं वक्तव्यं यद्येकराशौ द्विग्रहयोगोऽन्यत्र त्रिग्रह
 योगो वा भवतस्तदासर्वाणि फलानि वाच्यानीति ५ इति श्रीमद्दोत्पलविरचिते तारासुहृज्जातकविद्येतो द्विग्रहयोगाऽध्यायश्चतुर्दशः समाप्तः १४ अथा-
 तो प्रब्रज्यायोगाऽध्यायो व्याख्यायते तत्रादावेव चतुरादिभिरेकस्थैः ग्रहैः जातस्य प्रब्रज्यायोगशाडूलविक्रीडितेनाह एकस्थैरिति एकस्मिन्न्यत्र
 तत्रराशौ चतुरादयो ग्रहा भवन्ति चत्वारः पंचषट्सप्तसवा भवन्ति तैरेकस्थैश्चतुरादिभिः जातः स भूताः शाक्यादि

असितसितसमागमेल्पचक्षुर्युवतिसमाश्रयसंप्रवृद्धवित्तः भवति चलिपिपुस्तचित्रवेत्ता कथितफलैः प
 रतो वृत्कल्पनीयाः ५ इति द्विग्रहयोगाऽध्यायः समाप्तः १४ अथ प्रब्रज्यायोगाऽध्यायप्रारम्भः
 एकस्थैश्चतुरादिभिर्बलयुतैर्जाताः पृथग्वीर्यगैः शाक्याजीविकामिक्षुपृष्ठचरकानिग्रथवान्थाशनाः माह
 यज्ञगुरुक्षपाकरसितप्राभाकरिनैः क्रमात्प्रब्रज्याबलिभिः समाः परजितैस्तस्त्वामिभिः प्रच्युतिः १

काः प्रब्रज्याकाः भवन्ति किंतु चतुरादिभिः बलयुतैरेका प्रब्रज्या भवति तदर्थमाह पृथग्वीर्यगैः तैश्च बलिभिः वीर्यगैः सबलैः पृथक्पृथक् प्रब्रज्या भव
 ति पुनहुक्त भवति चतुरादीनामिकस्थानामध्याद्येको बलवान् भवति तदाजातस्यैके व प्रब्रज्या भवति अथ चतुरादीनामिकस्थानामध्यान्नामध्यान्नाम
 अधिद्वलो भवति तदाजातस्य प्रब्रज्यान भवति अथ द्वौ बलिनो भवतस्तदाजातस्य प्रब्रज्या द्वयमेव भवति यदा बहवो बलिनस्तदा बल्यः प्रब्रज्या भवति
 एवमेकस्थैश्चतुरादिभिर्बलयुतैः जाताः प्रब्रज्याभाजो भवन्ति यस्मादुक्तं प्रब्रज्याबलिभिः समाः ताश्च पृथग्वीर्यगैः माहयादिभिः भौमाद्यैः शाक्याद्याः भवन्ति

तथया चतुरादीनामिक्तस्यानामध्यापदामादेयोभोभोवतवान्भवति तद्वानात शान्त्योरक्तपदोभवति एवंद्वेषुधेवलवतिभिस्तु यतिर्भवति गुणैकत्ववन्निभोजीविक
 न्पाकरश्चश्रीपदादृष्टु दृष्ट्यावकः कापालिकः वृत्तसंगमयाच्युवकशब्देन लुप्तोदृष्ट्याः सितेशंकेवलवतिवरकः चक्रधरः प्राप्ताकीरः सौरः तस्मिन्वलवति
 ग्र्यकः नमः क्षणकः प्रावरणरहितइत्यर्थः इनेआदित्येकत्ववतिवन्याश्रमः मूलफलाशनस्तपस्वीभवति एवकमाचक्रभशः परिपाठ्याएतेप्रक्रज्या पर्यायाः ए
 तोत्तरकथकमताध्याख्याताः तयाचवकथकचार्थः तावसि आदिणपाद्वैवेकाबालि ॐ तहामणि ॐ रत्तवडोभूमिस्केसोमसुवेए अदहीआ
 इतुगुरुककौषाफवेणजईत्वर अरववणाई अस्यार्थः तावसि ओतापसिक दिणणाहेदिननाथेसूर्येचंद्रेवा स्रवालिओकापालिक तहामणिओ
 तयाभणितः इत्तवडोरक्तपदः भूमिस्केवेभूमिस्केते सोमस्केवेसोमसुतेसुधे एअदहीआएकदही देवगुरुर्षिहस्पतिः शुकस्तुकः कौणः शनीश्वरः क
 वेणक्रमेण जईपतिः चरअचरकः खपणाईदुपणकः अत्रदृष्टत्प्रावकग्रहणभाहेश्वराश्रितानाप्रक्रज्यानासुपलक्षणार्थे आज्ञापिकग्रहणचनाराय
 याश्रिताना तयाचवकलेकेसद्वितातरेपठ्यते जलणहरसुगअकेमवसूईवसुणुणमामगेसु रिक्स्वाणणाअच्चासूराडुगोहाकवेणणाहगअज
 लणज्वलनः सामिकइत्यर्थः इन्दैश्वरभक्तः मन्धारकः समाभक्तातुः बीरुइत्यर्थः केसवकेसवभक्तः भागवतइत्यर्थे सूईयुतिमार्गितः श्रीभास
 कः बस्मणत्रस्रभक्तः चानप्रस्यः णागोनस क्षणक मणेसुमारेषु दिक्स्वापदीक्षाणाअच्चात्तव्याः सुर्यगुहासूर्यादिग्रहाः कवेणक्रम
 ण ग्राहग अनायागतः एवचतुपरिनामेकस्थानामध्यापितापठिन तावंत्यएवप्रक्रज्याभवति तत्रापिचीर्याधिकस्यप्रथमासबंधिनीप्र
 ज्याभवति यस्मास्त्वल्फजातफेत्तक चतुरादिभिरकस्थैः प्रक्रज्यान्वाग्रहः क्मेति बलीबहुवीर्येस्ताबन्ध प्रथमावीर्याधिकस्यैव तापसः इह
 प्रावकरक्तपदानीविभिस्तुनरकाणांनियन्थानांचेति वीर्योपचयक्रमेणान्यासात्कमः एववळिभिः समाः प्रक्रज्याः वन्निग्रहस्यपादरेवतइल्लसुरेणप्र

मोतिपरिपालयति ऊनबलस्यमनाङ्गनामोतिपालयति पराजितैस्तत्त्वामिभिः प्रच्युतिरिति शाक्यादिप्रज्यास्वामिभिर्ग्रहैः पराजितैरन्धैर्ग्रहैः युद्धे
 विजितैः प्रच्युतिः प्रज्यात्यागः तत्रप्रज्यागृहीत्वानुनस्त्यजति एतदुक्तमवति चतुरादीनामध्याद्यद्येकोबलवान्भवति सचग्रहयुद्धेजातककलिन
 पराजितस्तदाप्रज्यागृहीत्वानुनस्त्यजति त्यक्त्वाचप्रज्यामनाश्रित्येवतिष्ठति अथचतुरादीनामध्याद्ब्रह्मवोवाबलिनीभवति तेचपराजिता
 स्तदाअन्यस्थसर्वपथः प्रज्यापथः च्युतिः भवति यस्माद्बलवत्ग्रहसंख्यास्तेनप्रज्याः कर्तव्याः अंत्यप्रज्याधिपतिर्यदन्येनग्रहेणजितेनभ
 वति तदातामेवप्रज्यामाश्रितोभ्रियते अथप्रज्यादायकाग्रहएकएवजितेनभवति तदायाकज्जीवंतामेवप्रज्यामाश्रयति अथद्वोग्रहोप्र
 ज्यादायकोतोचापराजितौ तदाप्रथमप्रज्यादायकातद्देशायाप्रथमांप्रज्यांगृहीत्वातामेवप्रज्यामाश्रयति अथद्वोग्रहोप्र
 दशाप्रवेशः तत्रप्रथमात्यक्त्वाह्नितीयामाश्रयति एवंबहुषुप्रज्यासुसंभवेयोज्यं अत्रचसत्याचार्यः तेष्वधिकबलीजीवस्त्रिदंडिनं प्राग्विचरकमु
 र्भ्यं नमश्चमणसौरोबुधस्तदजीविकाचार्यम् हृद्भावकमिंदुदिवाकरस्तापसंतपोयुक्तं वक्रः शाक्यः श्रवणंक्षत्राश्रयजगुणांश्रैतान् वीर्यपि
 तेल्यलेनावदीक्षिताभक्तिवादिनस्तेषां अन्यैः पराजितश्चेत्प्रज्याप्रच्युतिं कुर्यात् यावतोवीर्ययुताः प्रज्याभवतितावत्यः एकद्विगेषुनि
 यमात्तेषामाद्याबलोपेतात् १ अथास्तमितान्यजितान्यदृष्टानांग्रहणामपवादवैतालीयेनाह श्रुतिलुसकरैरिति चतुरादीनामेकस्थानाम
 ध्याद्यावंतोग्रहाबलिनस्तापतः स्वप्रज्यादायकास्तत्रापिबलिनामध्येयावतोरविलुसकराः सूर्यमंडलगाअस्तमिताभवति तैर्दीक्षिताजा
 तांभवति तावतःस्वकीयाः प्रज्यानप्रयच्छतीत्यर्थः किंतुजातानराः तद्गतभक्तयः तद्गतानातत्प्रज्याप्रविष्टानामध्येभक्ताभवति अत्र
 विलुसकरत्वमुदथास्तमयंगणयित्वाऽन्वेष्यम् शक्रगुरुदार्किंकुजाः कलाशैथ्यतरोत्तरेः नवमिदृश्यादृश्याद्यकर्मणारकेः द्वादशाभिरिंदुरि-

रयेवमारि कर्मणि क्लेने कदाचिदादित्येन सद्देकराशिरागते गतेरपि नास्तमितो भवति क्वान्वित् द्वितीयराशिस्योप्यस्तमितो भवति एवमुदयाराम मन्-
 न्वेष्यास्तमितफलवाच्य अभियाचितमात्रदीक्षिता इति बलिभिरित्यनुवृत्ते बलिभिरिन्द्रैः ग्रहपुद्गेत्यग्रहविजितैरन्यैश्च ग्रहैर्निशक्षिते हे
 अभियाचितमात्रदीक्षिताः दीक्षाप्रार्थनपरा भवति नचतामाभुवति पूर्वमुक्तपराजितैस्तस्वामिभिः मन्वृत्तिरित्यस्यायमपवादः तन्नेतद्,
 बति बलीयद्ग्रहपुद्गेत्येन विजितो भवति नकेनचिद्दृश्यते तदा तत्प्रज्यागृहीत्वा पुनस्त्यजति अथबलीग्रहः समागामेन ग्रहणविजित
 वर्यन्येन च दृश्यते तदा प्रज्या प्रार्थयमानोऽपि न प्राप्नोति यस्य च प्रज्या प्रच्युतिः जाता तस्य तदवसाने बहु भवतदसासन्वारवशाद्यस्मिन्

रषिभुसकैरदीक्षिता बलिभिरुत्तमभक्त्युनरा
 अभियाचितमात्रदीक्षितानि हतेरन्यभिः शसितैरपि २

दीक्षाकालबलवानभविष्यति तस्मिन्काले प्रज्यादास्यति तथान्वेत्त दीक्षादानसमर्थो भवति तदा वलेन सपुक्तः तस्यैव दशाकाले दीक्षा
 भतेन रोषय यस्य च दीक्षान्युपनतस्यैव दशावसाने स्यात् एवजातकाले सन्वित्यथलापलवाच्यं ३ अथचतुरादिसुरकस्थैर्विना-
 प्रज्यायोगमालिन्याह जन्यशादिति जन्यभियास्मिन् राशीचक्रः स्थितस्तस्य योधिपतिग्रहः सजन्मेशः सचययन्यग्रहै रइन्दोनाथलो
 फिता नकेनचिद्गृहेण दृश्यते तथा भूतो सावर्कपुत्रशनेऽश्वरपश्यति तदा ज्ञातस्मग्रज्या भवति सा च शनेऽश्वरकृता शनीऽश्वरजन्मशयोः यो
 बलयास्तदीयातदशाकाले उत्संभ यस्य सते केषु जन्ममनायोऽर्द्धेर्न संदृष्टः तस्य हि दीक्षालाभात्तद्वलयोगाद्दशाकाले पर्यत्याकिरिति अ

अथार्कि. सौरः सबलो जन्मराश्याधिपंबलो नवीर्यरहितपश्यति तथापि शनैश्चरोक्ते प्रवज्यां वदति उक्तंच शनिदृष्टे बलिहीने जन्मनि नाथे वेदे च निग्रंथं दी-
 क्षां प्राप्नोतीति यत्र तत्र राशौ चंद्रशशिन्या किं द्रेष्काणसंस्थे सौरद्रेष्काणव्यवस्थितेन केवलं था वद्री मां क्ये शी कुजसौरयो रन्यत मनवा शकस्ये तस्मिंश्च
 सर्वत्र हादृष्टे शनैश्चरेण क्षमाणे दीक्षा प्राप्नोति शनैश्चरोक्ते प्रवज्यां प्रजति तथाच सौरद्रेष्काणसंस्थो यदि भवति शशीतदंशसंस्थश्च वक्रा शेषादृष्टः
 सौरिणानुसर्वदर्शनविमुक्तः निग्रंथसंज्ञो यो किं पुत्रपीयानुसारेण जन्माधिपतिः पापैरपि निरीक्षितस्त्वे क इक्षिते सौरः यस्य पुरुषस्य मूर्ते नि यता दीक्षिता
 भवंति यस्य जन्माधिपति विबल निरीक्षिते यस्य सूर्यजो बलः सोपि रबलु भाग्यहीनः प्रवज्यां प्राप्नुयज्जातः मां देकै जे वा शेशशी स्थितः कृष्णजे द्रेष्काणा

जन्मेशो न्यैर्यद्यदृष्टो कपुत्रं पश्यत्या किं जन्मपं वा बलोनम
 दीक्षां प्राप्नोत्या किं द्रेष्काणसंस्थे भौमा क्ये शेशी सौरदृष्टे च चंद्र ३

वा अंशाधिपानु रूपे काले दीक्षा प्रदो भवति अत्र योगत्रये पि पूर्वपदादनुवर्तनीयः ३ अथ येन योगेन जातः शास्त्रकरो भवति येन च राजापि दीक्षितो भव
 ति तद्योगद्वयं मालिन्याह सुरगुरु रिति सुरगुरुः जीवः शशी चंद्रः हारालनं एतासु करगुरुशशिहोरासु आर्किणाशनैश्चरेण दृष्टासु अवलोकितारु
 धर्मेन वमेस्थाने गुरुः जीवो यदि भवति अथ शब्दपादपूरणे नृपतीना योगजः कश्चिद्राजयोगजातस्य भवति तदा संपुरुषः तीर्थकृच्छ्रास्त्रकृत्स्यार्द्रवृत् क्रा
 णाद्बुद्धपांचशिरववराहमिहिरब्रह्मगुप्तमिति सुरगुरुशशिहोरास्त्विति धन्विमीनकंकलनेकैश्चिद्द्वाराख्यातं तच्चायुक्तं यस्मान्मांडव्यः गतमृदालो
 कं गुरुशशिविलसेन वमगुरौ निष्यद्यते न इह नृपयोगनृपतयः विजृम्भते येषां लट्हरचनारं भसु भगजगत्यां यै विहृण कथनपाषाण सदृशाः तथाचोक्त

शुरुशिल्पभाद्राकाशेननुनवगायदियुरुः नरनाफजन्मनायः शास्त्रकरोभवतिन्नुपः अथद्वितीयोगजयोगत्तत्रोपस्थानकथेति तदारजाभवति
 तार्थकरश्चक्रिकाशिरुजशुनिध्वजप्रतिमद्विति उक्तं भस्मिन्योगेचन्येनृपयोगोभवति तत्रयोञ्जातः स्वप्नपतिजिनेद्रुत्व्योनरनाय शास्त्रकर्ता
 नृपप्रबनसस्येप्रदगच्छतीतिमद्गसौरः तस्मिन्मद्गोलुमान्भवमभयनसस्येधर्मस्थानाधितेर्नके सर्वेग्रहेरदृष्टेनावलाकिते तथानरपयोगरज
 योगानामध्यहन्यतेमेरुजयोगेसक्तिजातोदीक्षितः प्रव्रजितः पार्थिवेद्रुग्रज्जाधिपजोभवति पञ्चात्तत्फलसर्पवलीतदीक्षापादोक्षितश्चभवति राज्ञ

करगुरुशशिहोरास्वार्किदृष्टासुधर्मेयुरुत्थनृपतीनायोगजस्तीर्थेकृतस्यात् नृपमभूषनस
 स्येमद्गोन्येदृष्टस्यतिलरपयुगादीक्षितः पार्थिवेद्रु ४ इतिश्रीमद्दोस्तुलविरचिताया
 बृहज्जातकविसृतीप्रव्रज्यायोगाऽध्यायः समाप्तः १५ ७

योगविनायपिप्रव्रज्यायोगः योगेस्मिन् राजयोगजन्मेज्जातोऽजादीक्षितश्चभवति अन्ययादीक्षितपृक्तय नृपस्थानेसुरोपदिस्थितः
 वैदर्शनविमुक्तः नगनाययोगजातोऽपिदीक्षान्वितोभवति नृपयोगस्याभावियोगेस्मिन्दीक्षितोऽनरोजातः निःसदिग्धपवदेद्योगस्यास्यप्रभावे
 ति ५ इतिश्रीमद्दोस्तुलविरचितायाबृहज्जातकविसृतीप्रव्रज्यायोगाऽध्यायः पञ्चदशः समाप्तः १५ ७

अथऋक्षशीलाध्यायव्याख्यायते ऋक्षं नक्षत्रं राशिश्च तत्रादौ वेवचंद्रमुज्यमानं नक्षत्रं शीलं भवति तत्राश्विनीभरणयोः जातयोः शीलविज्ञानमा-
 र्थयाह प्रियभूषण इति प्रियभूषणः अलंकरणवह्नुमः सुरूपः शोभनरूपः वपुष्मान् सुभगः सर्वजनप्रियः दक्षः सर्वकार्यकरुणापटुः मतिमान् बुद्धि-
 युक्तः एवंविधोऽश्विनीषुजातो भवति तारकापेक्षया त्रसर्वत्र बहुवचननिर्देशः कृतः कृतनिश्चय इति कृतनिश्चयः प्रारब्धानां कर्मणामतृगः सत्यः सत्य-
 वाक् अरुकृनिरुजः दक्षः चतुरः सुखितः दुःखनिमुक्तः एवंविधो भरणेषुजातो भवति १ अथ कृत्तिका रोहिण्या जातस्य स्वरूपमाथयाह बहुभु-
 कप्रभूताहारः परदाररतः परस्त्रीव्यासक्तः तेजस्वी असहिष्णुः विख्यातः सर्वत्र प्रसिद्धकीर्तिः एवंविधः कृत्तिकासुजातो भवति सत्यः अवितथभाषा

अथऋक्षशीलाध्यायः प्रियभूषणः सुरूपः सभगो दक्षोऽश्विनीषु मतिमांश्च कृतनिश्चय
 सत्याकृदक्षः सुखितश्च भरणेषु १ बहुभुव्यरदाररतस्तेजस्वी कृत्तिकासु विख्यातः
 रोहिण्या सत्यश्च चिः प्रियंवदः स्थिरमतिः सुरूपश्च २

शक्तिः परस्वाद्यलुब्धः शास्त्रीकशोचानुष्ठाता प्रियंवदः मधुरवाक् स्थिरमतिः एकमतिः सुरूपश्च वपुष्मान् एवंविधः रोहिण्यां जातो भवती-
 ति २ अथ मृगशीर्षाद्रियोः जातस्य स्वरूपमाथयाह चपल इति चपलः क्रियास्वनवस्थितः चतुरः दक्षः मीरुः भयानकः पटुः प्रवक्ता उत्सा-
 हीसौद्यमः धनीवित्तवान् भोगी च संभोगशीलः एवंविधो मृगेशिरसि जातो भवति शठः परकार्यविमुखः उक्तंच ग्रंथांतरशठलक्षणं मनसा
 वचसाथश्च दृश्यते कार्यतत्परः कर्मणा विपरीतश्च सशठः सद्विरीर्यते गर्वितः मानी कृतं घ्नः रवलः कृतमुपकृतं हंतियः सकृतघ्नः हिंस्रः वध

कः पापः पापकर्मकर्ता एवविधोरीदृक्षैर्आर्द्राभ्याज्जातोभवतीति ३ अथपुनर्वसीजातस्यस्वरूपमार्ययाह दाताःशमपूर तफः श्लेशसहः सुरवीसु
 खित सुरशीलाः शोभनशीलाः विनयवान् दुर्मधाजहमायः रोगभाक् पीडितदेहः पिपासुः तृष्णार्तं अल्पेनस्तोकैर्नवार्येनसत्पुष्टः एवविधोभक्तुर्जा
 मनुष्य पुनर्वसीजायतेऽत्ययते ४ अथपृष्याश्लेषयोः जातस्यस्वरूपमार्ययाह शातात्माइति शातात्माशमदमपरोजितद्रियाः सुभगः सर्बेज
 नदिय पङ्कितः शास्त्रार्यवित् धनीवित्तवान् धर्मससृत धर्मनिरतः एवविधः पुष्कजोभवति शठः परकार्यविमुखाः सर्वभक्षः संवचनशीलः पा

चपलश्चतुरोभीरुः पटुः सुताहीधनीसुरोभोगी शठगर्वितः कृतभोहिस्तृत्सापञ्चुरोद्रक्षै ३
 दातः सुरवीसुशीलोऽुर्मधारोगमाक्षिपासुश्च अल्पेनचसत्पुष्ट पुनर्वसीज्यायतमनुजः ४
 शातात्माकुम्भगः पडिताधनीधर्मससृतः पुष्य शठः सर्वभक्षपाफः कृतस्रधूर्तश्चभोजगु ५
 बहुभृत्यधनाभागीसुरपितृभक्तमहोद्यमर्षिष्ये प्रियवान्द्यताद्युतिमानद्वानृपसर्वकोभाग्य ६

फः पापकर्मरतः कृतमः कृतमृपकृतहृणिसकृतमः धूर्तः परवचनदक्ष एवविधोभोजगे आश्लेषायजातोभवति ५ अथमघापूर्षीफाल्गुन्यो
 जातस्यस्वरूपमार्ययाह बहुभृत्यइति बहुभृत्यधेनः प्रसूतपरिवारवित्तान्वितः भोमीभोगान्वितः सुरपितृभक्तः देवानापितृणान्भक्तः महो
 यमः महोत्साही एवविधः पिष्येमपायुजातोभवति प्रियवाक् अभिमतवक्तु दातादानशीलाः युतिमान्स्कफातिः अदलः परित्वमणशीलाः नृ
 पसेवकः रुजसेवानुरतः एवविधोभाग्यपूर्वीफाल्गुन्याज्जातोभवति ६

अथोत्तराफाल्गुनीहस्तयोर्जातस्यस्वरूपमार्यथाह स्रमगइति स्रमगः सर्वजनप्रियः विद्यासधनः विद्ययाआसंधनयेन भोगीभोगान्वितः सुरवभाकृदुः
 स्वरहितः एवंविधोद्वितीयफाल्गुन्याउत्तराफाल्गुन्यांजातोभवति उत्साहीसौद्यमः धृष्टः प्रतिभायुक्तः निर्लज्जोवापानपः पानप्रियः आसवानुरक्तः ३
 घृणीनिर्दयः तस्करः चोरः एवंविधोहस्तेजातोभवति ७ अथचित्रास्वात्योर्जातस्यस्वरूपमार्यथाह चित्रांबरमाल्यधरः चित्राणिनानाप्रकारा
 णि अंबराणिवस्त्राणिमाल्यानिचधारयति सलोचनांगः शोभनानेत्रावयवायस्य एवंविधः चित्रायांजातोभवति दांतोविनयान्वितः जितेंद्रियः

स्रमगोविद्यासधनोभोगीस्वरूपमाकृद्वितीयफाल्गुन्यां उत्साहीधृष्टः पानपोघृणीतस्करोहस्तै ७
 चित्रांबरमाल्यधरः सलोचनांगश्चप्रयतिचित्राया दांतोवणिक्कृपालुः प्रियवाग्धर्माश्रितः स्वातो ८
 ईर्ष्युर्बुब्धोद्युतिमान्वचनपटुः कलहकृद्विशारवास्तु आढ्योविदेशवासीक्षुधाखुरदनीऽनुराधासु ९

वणिक्रयविक्रयज्ञः कृपालुः दयालुः केचित्सृषालुश्रितिपठंति तृषालुः तृषानसहते प्रियवाक् अभिमतवक्ता धर्माश्रितः धर्मरतः एवंविधः स्वातोजा
 तोभवति ८ अथविशाखानुराधयोर्जातस्यस्वरूपमार्यथाह ईर्ष्युरिति ईर्ष्युः परर्द्धिमत्सरी लुब्धः लोभाभिभूतः द्युतिमान्शुक्रांतिः वचनपटुः
 संभाषणदक्षः केचिदर्थपटुरितिपठंति अर्थार्जनेपटुः प्रवीणः कलहकृद्विरोधशीलः एवंविधोविशाखासुजातोभवति आढ्यः ईश्वरः विदेशवा
 सी परदेशनिवसनशीलः क्षुधालुः सुधानसहते अदनः परिश्रमणशीलः एकविधोऽनुराधासुजातोभवति ९ ७

अपज्येष्ठाभूषणोर्जातस्यस्वरूपमार्ययाह नवहभिन्व सल्पसुदृत् सतृष्टः संतोषशीलः धर्मकन्दमन्त्रितः प्रचुरकोपः अतिक्रोधी एवविधोज्येष्ठाभूष-
 णोभवति मानीगर्वितः धनवान्प्रभूतचित्तः सुसीसुखितः नोहक्काः साम्यप्रकृतिः परविधातनकराति स्थिरः एकमतिः भोगीभोग्यान्वितः एवविधो-
 जाताभवति १० अथपूर्वोत्तराधादयोर्जातस्यस्वरूपमार्ययाह इष्टानदकलनः इष्टोभिमतः सुलभाः आनदकरः तुष्टिकरः कलधमार्यायस्य पान-
 र्विता दृढसीददः स्थिरसुदृत् एवंविधोजलदेवेपूर्वाथादायाजातोभवति विनीतः विनयसयुक्तः धार्मिकः धर्मज्ञः चतुर्भिन्व प्रभूतसकृत् कृतज्ञः प्र-

ज्येष्ठासकनपुहुभिन्वः सतृष्टोथर्मकन्दमन्त्रितः सुलेमानीधनवान्करवीनहिम्नः स्थिरोभोगी १०
 इष्टानदकलन्नामानीदृढसौख्यदुःखजलदेव वैश्वेविनीतधार्मिकवहुभिन्वः कृत्तुज्ञः सुभगश्च ११
 श्रीमान्श्रवणेश्रुतषानुदारदाराधनान्वितः ख्यातः दाता आदय श्रूरागीतप्रियोधनिष्ठासुधनलुब्ध १२

सुपकारशीला सभगश्चसर्वजनप्रियः एवंविधोवैश्वदेवे उत्तराथादायाजातोभवति ११ अथश्रवणधनिष्ठयोजीतस्यस्वरूपमार्ययाह
 श्रीमान्प्रियायुक्तः श्रुतबान्धुचित्तः उदारदारुः शोभनस्वीकः धनान्वितः कित्तवान् ख्यातञ्जनविरितकीर्तिः एवविधः श्रवणैजातोभवति दाता
 दानशीलः आदयः ईश्वरः शूरः रणप्रियः गीतप्रियः गीतवल्लभाः धनसुब्धः अर्थरुन्निः एवविधोधनिष्ठासकजातोभवति १२ अथश-
 भपकपूर्वाभाद्रपद्योजीतस्यस्वरूपमार्ययाह सुदराकृन्निष्ठुरभापी सत्यवादी व्यसनीस्व्यातिगाम्ज्येष्ठाहः त्रिुहाशशुघातकः साह-

सिकः असमीक्षितकार्यकृत् दुर्गच्छि. दुराध्यः एवंविधः शतमिषजिजातो भवति उद्विग्नः दुःस्वितमनाः स्त्रीजितः स्त्रीभिरमिभूतः धनीधनवा
 न् अथवास्त्रियाजितधनस्थपटुः प्रवक्ता अथवा धनपटुः धनार्जनेचतुरः अदाताकदर्यः एवंविधः पूर्वाभाद्रपदासुजातो भवति १३ अथवा
 राभाद्रपदारेवत्योजितस्थस्वरूपमार्यथाह वक्ताचचनपटुः संभाषणोद्दक्षः सुरवीविद्यमानसुरवः प्रजावाल्बहुपुत्रपात्रः जितशत्रुः जितारिः धार्मि
 कः धर्मशीलः एवंविधो द्वितीयासूत्रराभाद्रपदासूजातो भवति संपूर्णांगः परिपूर्णावयवः सभगः सर्वजनप्रियः भूरुः संग्रामधीरः शुचिः पर

स्फुटवाग्व्यसनीरिपुहासाहसिकः शतमिषजिदुर्गच्छिः भाद्रपदासूद्विग्नः स्त्रीजितधनीपुटुर्दाताच १३
 वक्तासखीप्रजावान्जितशत्रुर्धार्मिकोद्वितीयासु संपूर्णांगः सुभगः भूरुः शक्तिरथवान्पौष्णा १४
 इतिश्रीमद्भद्रकालविरचितयाबृ० तोत्रदशशिलाऽध्यायः समाप्तः १६

धनादिष्वलुब्धः अर्थवान् धनान्वितः एवंविधः पौष्णोरेवत्यांजातो भवति एतेयथोक्तानक्षत्रस्वभावात्पंचद्रस्यसबलत्वात्परिपूर्णा भवति १५ इ
 तिश्रीमद्भद्रकालविरचितायांबृहज्जातकविद्यतोत्रदशशिलाऽध्यायः १६ अथातोराशिशीलाध्यायोव्याख्यायते अथमेवस्थचंद्रमसिजातस्य
 स्वरूपंशादूलविच्छिदितेनाह चरेति चतेपरिवर्तुले आतामे लोहितवर्णेदृष्टीचक्षुषीयस्थसृताताम्रदृक् परिवर्तुललोहितनेत्रः उष्णशाक
 लधुचस्वल्पभुंके सउष्णशाकलधुभुक् उष्णभोजीयाकमोजीलधुभोजीक्षिप्रप्रसादः आम्बेवप्रसीदति अटनः परिभ्रमणशीलः कामीसुरतमि

या दुर्बलजसुः निर्मीमलजयासपि अस्विरपत्नः अचिरवित्तमूरु रणप्रियः अगनाचल्लुप्तः स्त्रीप्रियः अगनावाबल्लु मोअगनाबल्लु मायस्येतिवा सेवात्ता-
 पराराधनकुरत्वा कुनारीकुस्मितनखः मणांकितशिरः सच्छिद्रमूर्द्धामालीगर्वितः सद्दोत्याग्रजः सद्दोत्यानासहजातानामग्रणीगणप्रधान पाणितले-
 इस्ततलेरास्यानिन्दु विरोपेपाकितः चिह्नितः अतिचपलः क्रियास्वनयस्थितः तोयिकजलेभीरु सभयः एवंविधः क्रियेपेपस्थितेन्द्रमसिजतोभवति
 १ अयद्यपस्येन्द्रमसिजातस्यस्वरूपशादूलपिकीठितेनाह कातइति कथतः दर्शनीया खेठगति सविलासगामी पृथूरुक्वनाः पृथूविस्वीणी-

अथराशिशीलाध्यायारम्भः वृत्तात्तन्निद्रयुष्माशाकलयुष्मकृत्सिमप्रसादोदनाकामीदुर्बलजासुरीस्विरधनः मुरोगना
 बल्लुप्तः सेवात्ताः कुनरवीम्रणाकितशिरामानीसहत्याग्रजः शक्यापाणितलकितोऽतिचपलस्तौर्येचभीरुः क्रिये १
 काताखेलगतिः पृथूरुक्वदनः पृष्ठास्यपार्श्वकितस्त्यागीक्लेशसहः प्रभुः ककुद्वात्कन्याप्रज स्लेष्वल पूर्ववैधुधनात्म-
 नैविरहितः सोभाग्येयुक्तः समीदीसाग्निः प्रमदाप्रियः स्थिरशुक्लमध्यातसीरव्योगवि २

रुरुक्वदनशुखपस्य पृष्ठपश्चिमभागः आस्यवक्षःपार्श्वेपसिदे एयामन्यतमस्थाने क्लिभिन्दिता त्यागीदाताक्लेशसहः कर्त्तर्यनासमर्थः प्रभुरम
 तिहनाज्ञा ककुद्बान् ककुद्दस्युक्ता कन्याभजायस्यर्षजिनकः श्लेष्वलाः कफाधिकः पूर्वः प्रथमैः बधुभिः कुद्बैः धनैः वित्तैः आत्प्रजेः पुत्रैश्चविरहि-
 तः यियुक्तः सोभाग्ययुक्तः सर्वजनबल्लुप्तः समीक्षमावान् सदृष्ट्यासित्यर्थः दीसाग्निः बहुकृशी मप्रवाप्रियः स्त्रावस्तुभाः स्थिरसुखत् एवपिक्तः मध्यात
 सोम्या मध्येयोवनेत्यस्त्वलेनशुल्लिता अथदिबवाल्थदुःखितः एवविधयोगवियपस्येन्द्रमसिजतोभवति २

अथमिथुनस्थे चंद्रमसि जातस्य स्वस्वरूपं शार्दूलविक्रीडितेनाह स्त्रीलोलइति स्त्रीलोलः स्त्रीष्वभिलाषकरः स्वरतोपचारकुशलः सुरतोपचारिसुरलफ
मणिकामशास्त्रेषु कुशल शिक्षितः ताम्रेक्षणः लोहितनेत्रः शास्त्रविच्छास्त्रज्ञः पंडितः दूतः परेच्छयागमनागमनशीलः कुचितमूर्खजः कुदिलशिरो
रुहः पट्टमतिश्चतुरधीः अतीवप्राज्ञः हास्यमुपहास इंगितपरचित्तज्ञान द्यूतएतानिवेत्तिजानाति चार्वंगः शोभनावयवः प्रियवागभिमतवक्ता प्रम
क्षणरुचिः बहुभुक् गीतप्रियः गीतरतिः नृत्यविन्मृत्तज्ञः क्लृबैः बंटेः सहरति याति गच्छति समुन्नतनसउच्चनसः एवंविधश्चंद्रे तृतीयक्षेगे तृतीयराशौ न

स्त्रीलोकः सुरतोपचारकुशलस्ताम्रेक्षणः शास्त्रविद्यूतः कुचितमूर्खजः पट्टमतिर्हास्ये गितद्यूतचित् चार्वंगः प्रियवाक् प्रमृक्षण
रुचिगीतप्रियो नृत्यविष्कृाबैर्यातिरति समुन्नतनसश्चंद्रे तृतीयक्षेगे ३ आवकद्रुतगः समुन्नतकटिः स्त्रीनिर्जितः सस्सुहृद्द्वजः
प्रचुरालयः क्षयधने संयुज्यते चंद्रवत् ह्रस्वः पीनगलः समतिचवशसान्नासुहृद्दरसलस्तोयाधानरतः स्ववेशमसहिते जातः शशाकनरः ४

स्थिते मिथुने जातो भवतीत्यर्थः ३ अथ कर्कटस्थे चंद्रमसि जातस्य स्वरूपं शार्दूलविक्रीडितेनाह आवकति आवकं कुदिलं द्रुतं सत्वरंगच्छतीति आ
वकद्रुतगः कुदिलसत्वरगामी समुन्नतकटिः उच्चजघनः स्त्रीनिर्जितः प्रमदाजितः सस्सुहृच्छोभनमित्रः देवज्ञः ज्योतिः शार्दूयार्थवता प्रचुरालयः प्रभूत
गृहकती क्षयधने रपचयोपचये चंद्रवच्छशीवत्संयुज्यते कदाचिद्विधिन इत्यर्थः चंद्रक्षयवृद्धिवत् ह्रस्वः अदीर्घः पीनगलः पारसलकठः साम्नाप्रीत्यापत्र
वश्यतो समति याति सुहृद्दरसलः मित्रबल्लभः तोयाधानरतः जलोपवनसक्तः तोये नजले न उपपने न चरतः एवंविधः स्ववेशमसहिते कर्कटस्थे शशाकं चंद्रे न

नर पुरुषाज्जातो भवति ५ अथसिद्धस्येत्वंद्रमस्तिजातस्यस्वरूपशार्दूलविश्वप्रहितेनाद् तीष्णवति तीष्णः अमर्षशीलाः स्यूतहनुः घृद्धहनुः बृद्धलम्पोलर्ग
 शातवदनो बिस्तीर्णवृक्कः पिंगेक्षुणः कपिलनेत्रः अल्पभ्रूमर्जाः स्त्व्यापत्यः स्त्रीहिपी प्रमदाहिद् स्त्रीहेत्वेति केस्तिपठति प्रियमासक्यननग मासमासिष
 काननमरण्यनगरः पर्यतः एतेप्रियायस्य आप्रियचनपयतानुरतः अकार्षे अकरणीयेर्ये कुप्यति कुप्यति निरबहु काल केचिदकाड इति पठति अकाडे अ
 काले सुअसिद्धा वृष्यापिपासा उदरं जठरं दत्तादशुनाः यनश्चित्तएभ्योजातारुजः पीडास्त्राभिः संपीडित उपतसः त्यागवान्वाता विकृतः पणकमर्ष
 नाः स्थिरधीरेकमतिः गर्हितमनाः अभिमानसयुक्तः मातृविपेयोजननीवर्याः मत्करत्यर्षेः विधयोचनग्राही इत्यर्थे एषविधो कर्मसूर्यराशौ

तीष्णः स्यूतहनुर्विशालवदनः पिंगेक्षुणोऽल्पभ्रूमर्जः स्त्रीहिपीप्रियप्रासक्यननगः कुप्यत्यद्रुकार्येचिर
 दूरदत्तमानसकृजासपीडितस्त्यागवान् विक्रान्तः स्थिरधीः स्तगवितमनामातृविधेयार्कर्म ५

सुचृष्यो

सिद्धस्येत्वंद्रजातो भवति ५ अथकन्यागतेत्वंद्रमसिजातस्यस्वरूपशार्दूलविश्वप्रहितेनाह श्रीढामयराचारुवीक्षणगतिरिति श्रीडाकञ्जातया-
 फ्मथरत्वअलसत्वेतेन चारुशोभनवीक्षणदृष्टिपातो गतिः गमनचयस्य स्वत्तावधः पतितो शिथिलार्णसौस्वधी बहुभुजोयुस्वकस्वीसुखितः म्द-
 क्ष्णाभृद्वारुतनुकायोवा सत्यरतः सत्यभाषी धार्मिकश्चपरमार्थवादी कलासुनिपुणः कलासुन्दर्यगीतवाद्यपुस्तकनिष्कर्तृमसुनिपुणः सुतः शास्त्रा
 यैरिस्सहितः धार्मिक धर्मानुरतः मेधावी बुद्धिमान् कुरतप्रियः कामलोहृप यरगृहीः परचेरमभिः रित्तेधनेश्च संयुज्यते सुप्यगुक्ता भवति परदेशग
 त अन्यदेशानिवासशीलः प्रियवन्नाः प्रियसाथी कन्यामर्जः कन्यामर्जायस्यस्वीजन्मस्त अल्पभ्रूमर्जाः स्वल्पभ्रूमर्जाः एषविधा कन्यायां स्थितेत्वंद्रजातो भवति ५

अथतुलास्थे चंद्रमसिजातस्थस्वरूपंशादूलविक्रीडितेनाह देवेति देवब्राह्मणसाधुपूजनरतः देवानांकराणां ब्राह्मणानां द्विजानां साधूनां सज्जनानां च
 पूजनेरतः सक्तः प्राज्ञः मेधावी अत्रमेधाबुद्धिः प्रज्ञालक्षणं अतीतानुस्मृतिर्मेधाबुद्धिस्तस्कालग्राहिणी शकभासुभविचारज्ञाप्रज्ञाधीरिफदाहता शुचिः
 परधनाद्यलुब्ध श्रोत्रियोवा स्त्रीजित योषितां वशगः प्रांशरस्युच्चः उन्नतनासिकः अत्युन्नतनासः कृशाचपलगात्रः दुर्बलशिथिलावयवः कृशबु
 बलं चपलंबनहीनगात्रशरीरयस्थ अटनः परिश्रमणाशीलः अर्थान्वितः सधनः हीनांगः अपरिपूर्णावयवः क्रयेषु विक्रयेषु च कुशलः शक्तः देवद्विनामा

त्रीडामंथरचारुवीक्षणगतिः स्रुस्तांसबाहुः स्रुवीश्लक्ष्णाः सत्यरतः कलासक्तिपुणः शास्त्रार्थविद्वार्मिकः
 मेधावीस्करतप्रियः परगृहं पितृश्रयसंयुज्यते कन्यायापदशगः प्रियवचाः कन्याप्रजो ल्यात्सुजः ६
 देवब्राह्मणसाधुपूजनरतः प्राज्ञः शक्तिः स्त्रीजितः प्राश्रुश्र्वोन्नतनासिकः कृशाचलङ्गात्रोत्तनाथान्वितः
 हीनांगः क्रयविक्रयेषु कुशलो देवद्विनामा सरुबधूनामुपकारकृद्द्विरुषितस्य कस्तुतेः ससमे ७

सपथपर्यायद्वितीयाभिधानः द्वितीयनामदेवारब्धं च्वास्थ भवति सरुकूपीडितदेहः बंधूनां स्वकुटुंबानामुपकारकृद्दितकारितैश्च बंधुभिः विरुषितः
 मत्सितः पराभूतः त्यक्तः र्याजितश्च एवंविधः ससमेतुलास्थे चंद्रमसिजातो भवति ७ अथष्टश्रिकस्थे चंद्रमसिजातस्थस्वरूपं मालिन्याह पृथुलेति
 पृथुलनयनवक्षाः पृथुले विस्तीर्णनयनेनेत्रे वक्षउरोयस्थ वृत्तेपरिवर्तुले जंघे ऊरुजातुनीचयस्य जनकैः मानुपितृभिः गुरुभिश्चोपदेशकारिभिः
 गौरवशुक्तैश्च विद्युत्कारहितः शौशवेवाल्ये व्याधितः पीडितः नरपतिकुले राज्ञां वंशो पूज्यः आराध्यः पिंगलः क्रूरचेष्टः विषमस्वभावः अर्बकु-

लिशखगाकः सुयोपीनः कुलिशवज्रखगाः पत्नी एतेर्मत्स्यवज्रपत्निसमानैरुकेऽश्विद्वैरफितश्चिन्हित छन्नपापः गुसाश्रमकृत् एवविधोऽलि-
 निरुश्रिकस्येचत्रेजातोभवति ८ अथधनुर्धरस्येचत्रेजातस्यस्वरूपशार्दूलविक्रीडितेनाह व्यादीर्घास्येति व्यादीर्घास्यशिरोधरः व्यादीर्घम
 तिदीर्घमास्यमुखशिरोधराग्नीवाचयस्य पितृधन जनकृपित्तान्वितः त्यागीवाता कविः काव्यज्ञः वीर्यवान्धली कक्तामभाधणोदक्षः स्यूलरद
 श्रवाधरनसः स्यूलामहत्प्रमाणाः अरदादताः श्रवणौ कर्णौ अधरओष्ठः नसः नासिकाघ्राणाः एतेसर्वे एवस्यूलायस्य कर्मोद्यतः सर्वकार्याणां

पृथुलनृथनवक्षासृक्तजघोरुजानुर्जनकुरुविशुक्तः शैशवेव्याधितश्च नरपतिकुलपूज्य पिगलः
 क्रूरचक्षाद्राधकुलिशखगाकछन्नपापाङ्गजातः ८ व्यादीर्घास्यशिरोधरः पितृधनस्यूलागीकविर्वा
 यवानृपृक्तास्यूलरदश्रवाधरनसः कर्माद्यतः शिल्पवित् कुक्षात्सः कुनरवीसमासलभुज प्रागल्भ्य
 बान्धमविहृद्युहिदूनबलात्ममतिचषशासाम्नेकसाध्योररजः ९

सुपमशीलः शिल्पवित् शिल्पज्ञः लिपिपुस्तकचित्रकः कुक्षात्सः अस्यष्टस्कंधः कुलात्सः कुलखीकुत्सितनरकः समासलभुजः पीनबहुः प्रागल्भ्यवान् अ
 तिप्रतिभाशुक्तः धर्मवित् धर्मज्ञः यद्युहिद् बहुनामप्रीतिभाक् देहाप्लवान् हठादाक्रमणादसविधेयतावशात्पश्यतानसमेतिनायाति सा
 क्षाप्रतीत्याएकनैषगुणेनसाध्याः स्वीक्रियते एवविधोऽम्बजोपतृपिस्थितचत्रेजातोभवति ९ अथमकरस्येचत्रेजातस्यस्वरूपशार्दूलविक्रीडिते
 नाह नित्यलाजयतीति नित्यलाजयति स्ववारतनयान् स्वकलचतनयोऽम्बपुत्रान् लाजयति आराधयति प्रीत्याभजते धर्मध्वजाः दामिकः

मिथ्याधार्मिकः अधःकृशः अधोभागादतिदुर्बलः स्वप्न शोभननेत्रः क्षामकटिः कृशजघन गृहीतवचनः उक्तग्रहकः यदुच्यते तस्मिन् देवगुह्याति सौभा-
 ग्ययुक्तः सर्वजनप्रियः अलसः क्रियास्वपदुः शीतालुः शीतनसहते अटनः परित्रमणशीलः सत्वाधिकः उदारचेष्टः बलाधिको वा काव्यकृत् विद्वान् लु-
 ब्धः लोभाभिभूतः अगम्यास्वगमनीयासकनिकृष्टजातिषुजरद्गनासक वृद्धस्त्रीषु निरत संसक्तः संत्यक्तलज्जः विमुक्तबीडः अधृष्टः निर्दयः एव
 विधीमनुजो मनुष्यो मकरस्थे चंद्रमसि जातो भवति १० अथ कुंभस्थे चंद्रे जातस्य स्वरूपं त्रौठकेनाह करभगल इति करभगलः उष्ट्रसमग्रीवः

नित्यं लालयति स्वदारतनयान्धर्मध्वजो धः कृशः स्वप्नः क्षामकटिर्गृहीतवचनः सौभाग्ययुक्तो लसः
 शीतालुर्मनुजोऽटनश्चमकरसत्वाधिकः काव्यकृद्बुधो गम्यजरागनासु निरतः संत्यक्तलज्जो घृष्टः १०
 करभगलः शिरालुः स्वरलोमशदीर्घतनुः पृथुचरणोरुपृथुजघनास्थकटिजठरः परवनिता र्थपा
 पनिरतः क्षयवृद्धियुतः प्रियकुसमानुलेपनस्कहत् घटजो ध्वसहः ११

शिरालुः शिरासंततः स्वरकर्कशालोमाय स्थान्यशालोमशादीर्घाऽत्युच्चातनुः शरीरं यस्य पृथुविस्तीर्णो चरणोरुपृथुजघनास्थकटिः तथा जठरः मूर्धः परवनितासु परस्त्री
 देहपश्चिमभागे जघनं नित्यं स्थानमारुथं मुरवं कटिश्च वस्तिः यस्य सः पृथुचरणोरुपृथुजघनास्थकटिः तथा जठरः मूर्धः परवनितासु परस्त्री
 शुपरार्थेषु पापे च निरतः सक्तः क्षयवृद्धियुतः उपचया पचयैर्युक्तः प्रियकुसमानुलेपनस्कहत् कुसमानिपुष्याणि अनुलेपनं समां भनं कृद्दोमि
 त्राणि प्रियाणि यस्य अवसहः पथिक्षमः एवं विधो घटजः कुंभस्थे चंद्रमसि जातो भवति ११

अथमीनस्येचद्रमसिजातस्यस्वरूपमालिन्याह जलपरधनभोक्तेति जलपरधनभोक्ता जलधनानामुदकोत्पन्नवित्तानामुक्ताफलानाकथविक्रयज्ञा
 तानापरधनानाचभोक्तास्वामी दारवासाोनुरक्तः दारुषुकलनेषुविषयेषुवासुसावस्वाभाचानुरक्त समरुचिरशरीरु समतुल्यसर्वावयवपरिपूर्णक
 चिरदीप्तिमच्छरीरपस्य तुगनासाअसुचनसिकः बृहत्कः विलीणापुष्टी अभिमवतिसपत्मान् सपत्नान् शत्रून् अभिमवति परामवति स्त्री
 जिता प्रमदापशगः चारुदृष्टिः शोभनाक्षः द्युतिनिधिधनभोगी द्युतिः कैतिः निधिः भूमावधः स्यापितमर्थः निधिशब्देनोच्यते धनवित्त एवाभो-
 गीभोक्ता पडितन्वशास्वार्थवित् एवंविधात्यप्रशोमीनस्येचद्रमसिजातोभवति १२ अथोक्तराशिस्वरूपमपवाद्वत्त्वमरविलसितेनाह बलवति

जलपरधनभोक्तादूरवासोनुरक्त सुमरुचिरशरीररत्नगुणान्मो बृहत्कः अभिम
 वतिसपत्नान्स्त्रीजितन्वारु दृष्टि द्युतिनिधिधनभोगीपडितन्वाराशौ १२

राशाविति पुरुपस्फजन्मसमयेयस्मिन्शीचद्रमाव्यवस्थितस्तस्मिन्भवतिसबलेतयातस्यचराशोयोधिपतिस्तस्मिस्तदधिपतीच बलवति त-
 यानुद्दिनाकुश्रद्रमासचपदिस्वपलेनास्मीयेनवीर्येणपूर्वोक्तनसयुतोन्वितः स्याद्भवेत् एवमेतेषुत्रिषुयदिसवलत्वंयिद्यतेतदा यथोक्तप्राशिस्वरूप
 ज्ञातापुरुषोभवति यतइक्त कथितफळानामधिकलदातेति अनयासामग्रासचद्रः कथितफलानाउक्तस्वरूपाणामविकलानापरिपूर्णाना दाताम
 वति एवामध्याहूयोर्बलवतोर्मध्येपुक्तस्वरूपमाभेति एकस्मिन्बलवतिदीनकित्विन् नकश्चित्काम्बिहूलयतितदुक्तस्वरूपनकिचिद्भवति शशिव
 दत्तर्षति अतोस्मान्बद्रान्येपरिशिखायेयहाः रक्षिमीमद्यगुरुसितसौराः शशिवन्बद्रवत् परिकल्प्याः यत्रराशोस्थितामर्षति नगम्भयेण

वस्यमाणांस्वरूपं दास्यंति तदपि चंद्रवत् एतदुक्तं भवति बलवतिराशौतदधिपतौ च बलवतियस्य ग्रहस्य राशिस्वरूपं पठ्यते तस्मिन्नपि बलवतित
 दधिपतौ च संपूर्णतत्पठितं राशिस्वरूपं भवति यद्येकयोश्च बलवतो मीध्यमौ न भित्तिनूकस्मिंश्चि हलवति नैतत्किंचिदिति चंद्रराशिस्वभाव इति १३
 इति बृहज्जातके राशिशीलश्चंद्रस्य सप्तदशोऽध्यायः १७ अथ मेषवृषभगतेर्जातस्य स्वरूपमौ पच्छदसिकेनाह प्रथितः प्रख्यातः चतु
 रः दक्षः अटनः परिभ्रमणशीलः अल्पवित्तः स्तोकार्थः आयुधभृत् शस्त्रधारणजीवी एवंविधः क्रियगो मेघस्थमानावादित्ये जातो भवति एतच्च

बलवतिराशौतदधिपतौ च स्वबलयुतः स्याद्यदितुहिनांशुकः कथितफलानामपिकलदाता शशिवदतोन्येत्यनु
 परिचिंत्याः १३ इति बृहज्जाः राशिशीलाऽध्यायः १७ प्रथितश्चतुराटनोल्पवित्तः क्रियगोत्वा
 युधिभृद्दितुगभागे गविवस्त्ररुगधपण्यजीवी वनिता द्विदूकुशलश्चरायवाद्य १

फलं वितुंगभागे यदि तत्रैव मेघस्थः आदित्यः परमोच्चस्थो भवति तुंगभागां परमोच्चं वर्जयित्वा अन्यत्र स्थिते केचैतत्फलं दोषभागजातो भवति
 तद्यथा अल्पवित्तो बहुवित्तो भवति अटनो न भवति आयुधभृन् न भवति तस्यान्ये आयुधभृतो तु यायिनो भवति अन्ये तु पुनः पूर्वोक्ता गुणाः
 प्रथितश्चतुरो भवति गूवीत्यादि वस्त्रैरंबरैः रुगंधद्रव्यैः पुण्यैश्च जीवति वनिता द्विदू स्त्रीषु द्वेषा गेये गतिवाद्ये च वादनविधौ कुशलः शिस्तः ए
 वंविधो गविवृषस्थे सूर्ये जातो भवति १ अथ मिथुनकके सिंहकन्यारस्थे सूर्ये जातस्य स्वरूपशाबूलविक्रीडितेनाह विद्याज्योतिषवित्तवान् वि

पावान् व्याकरणज्ञः ज्योतिषज्ञः ज्योतिषशास्त्रज्ञः वित्तवान् धनी एवविधेऽपि युनस्ये भानो जातो भवति तीर्था उद्यः अस्वः दरिद्रः परकार्यस्य
 कार्यकर्ता भ्रमृपयः श्रमेण स्वदेन पथा ध्वना कुशी दुः खी च स पर्यकालसयुज्यते एवविधः कुलीरस्ये कर्कटगते भानो जातो भवति सिंहस्य इति वनम
 राण्य शैलपर्वतः गोकुलः गोवाट एतेषु स्थानेषु रतिः निवासशीलः तदासक्त इत्यर्थः वीर्योन्वितः बली अद्भुतः एवविधः पुमान् पुरुषः सिंहस्ये
 कजातो भवति लिपिरदारविन्यासः लेख्यचित्रकर्म काव्यकवेः कर्म गणितग्रहगणितादि ज्ञानविज्ञानं एते रन्वितो युक्तः स्त्रीवपुः स्त्रीतुल्य
 शरीरः एवविधः कन्यास्ये कजातो भवति २ अथतुलाद्यम्बिकधन्विमकरस्ये कजातस्य स्वरूपशार्दूलविक्राडितेनाह जात इति ग्राहिको म

विद्युज्योतिषवित्तवान् मिथुनगोभानो कुलीरिस्थिते तीर्थाऽऽ स्व परकार्ये कुशुमपय वलेशे च स युज्यते सिंहस्ये
 वनशैलगाकुलगतिर्वीर्यान्वितो ह पुमान् कन्यास्ये लिपिलेख्यकथ्यगणितज्ञानान्वित स्त्रीवपु २

द्यविक्रपी भवति मद्यकरो वेतिकेचित् अध्वनिरतः पश्चिमसक्तः हिरण्यकः स्वर्णिकार नीचरुदनुचितकर्मकर्ता एवविधः तीलिभितुनास्ये कजा
 तो भवति क्रूरः उग्रस्वभावाः साहसिकः असमीक्षितकार्ये कृत् तथान असमीक्षितकार्याणां कर्ता साहसिकः स्मृतः विपार्जितधनाः विषप्रयोगी र
 जितधनसचितरितयेन मत्यतरं सार्जितधनाः फलमभवति चौरादयोपहरति शस्त्रातगः शस्त्रनैपुण्यकः शस्त्रस्य
 सुधस्त्रातगः एवविधो लिस्थिते चम्बिकगते कजातो भवति सत्कृत्यः सतामर्षनीफः धनवान्वितयुक्तः तीर्थाः निरपेक्षः शिषकृषेयः प्रयो
 यज्ञः कारुकः शिल्पिकर्मज्ञः एवविधो धनुर्धरस्ये कजातो भवति नीचः कलान्विता धर्मद्वेषितः शस्त्रः कृत्स्नतवणिक् अस्य

धनवान् स्तोकार्थं लुब्धः लोभाभिभूतः अन्यभागे रतः परकीये भाग्यै रतः वित्तादिभिः रतः परार्थोपकारभोक्ता एवंविधो भृगे मकरस्थे केंजातो भवति
 अथ कुंभमीनगते केंजातस्थस्वरूपं चंद्रार्कयोरेकराशिगतयोस्तुलद्मज्ञानवसंततिलकेनाह नीचइति नीचः कुलानुचिताधमकर्मकृत् तन
 ३ ये पुत्रैः भाग्यैश्च परिच्युतः त्यक्तः पुत्रैः जनवाह्लभ्येन च विरहितः अस्वः निर्धनः एवंविधो धर्ते कुंभस्थे केंजातो भवति तोयोस्थजलोत्पन्नमुक्ताफ
 लादिना तत्पण्येन तद्विचयेण विभवमेभ्यर्थयस्य वनिता हतः स्त्रीपूज्यः एवंविधो त्येमीनस्थे केंजातो भवति नक्षत्रमानवतनु रित्यादि नक्षत्रमान

जातस्तौ लिनि शोडिको ध्वनिरतो ह्यैरुण्यको नीचरुत्कूरः साहसिको विषार्जितधनः शस्त्रांतगो
 ल्लिस्थिते सत्पूज्यो धनवान् धनुर्धरगते तीक्ष्णो भिषक्शूरको नीचोऽज्ञः कुवणिग्भृगे ल्यधनवा
 ल्ख्यो न्यभागे रतः ३ नीचो धदतनयभाग्य परिच्युता स्वस्तो योत्थपण्यविभवो वनिता हतो
 त्ये नक्षत्रमानवतनुः प्रतिमे विभागोलद्मदिशत्तु हिनरश्मिदिने शयुक्ते ४

वक्रोराशिपुरुषः कालांगानीत्यादिना प्रदर्शितः तुहिनरश्मिश्चंद्रः दिने शआदित्यः एतौ समेतौ अस्मिन् शोस्थितौ सराशिनक्षत्रपुरुषस्थयस्मिन्भगे
 स्थितस्तत्रपुरुषस्थजातस्थलद्मचिन्हं मशकादिसमादिशत् वदेत् यथा मेषस्थयोः शिरसि वृषस्थयोः मुखे इत्येव मूढम् आदित्यराशिस्वभावः
 ४ अथ मेषवृश्चिकवृषतुलस्थे कुजे जातस्थस्वरूपं चोदकेनाह नरपतिसंस्कृतः राजपूजितः अतनः परित्रमणशीलः चमूपः सेनापतिः वणिक्
 ऋषिकथनः सधनः वित्तान्वितः क्षततनुः विक्षतदेहः वणितशरीरः चौरस्तस्करः भूतिविषयः विप्रकीर्णो द्वियः एवंविधान् स्वगृहे मेषवृश्चिकस्थः

कुजाः भौमा जनयेत्, पुवतिजिताः स्त्रीविधेयाः सुदुस्तकपित्रेषु विधमाः दुर्विधेयाः सकूरस्वभावाः परदाररताः परयोधितिप्रसक्ताः कुदकज्ञाः ऐहजालिकाः सुवे
 यः शोभनालंकारः श्रीरुःससपाः परुफः कर्कशः मिःस्मेहः एवविधान्युरुयान् सितसफकक्षेत्रेदपेतुलेच स्थितोभौमोजनयेदुत्सादयेत् ५ अथमिथुन
 कन्याकर्कस्थेभौमेजातस्यस्वरूपवसततिलकेनाह अथमिथुनकन्यागतभौमेजातस्यस्वरूपमाह कोधेति असहतेजस्वी तनयवान् पुत्रयुक्तः
 विसुदत्त्वं मिनरहिताः कृन्नाः परपकारशीलाः गाधर्वयुद्धकुशाळाः गाधर्वगीतियुद्धेचसद्यमेप्रवेशमिर्गमभ्यूहरचनारिपुत्रकुशाळाः तस्त्वाकृपणः अश्या-

नरपतिसत्कतोदनश्चमूपवृणिकृसपनाः सुततनुन्द्वोरभूरिविषयाश्चकुज स्वगृहे पुवतिजितान् सुदुस्तकपिषु
 मान् परदारतान् कुहकुक्षुचधृमीरुपरवान् सितभोजनयेत् ५ कोधसहस्तनयवान्विसुदुष्टस्तज्ञागाधयेयु
 द्दकुशाळाः सुसपाभयायी च्चाद्रथवान्सलियानसमर्जितस्वप्राज्ञश्चभूमिभितनयविकल्परवलम्ब्य ६

ताअमथानिर्मयः अर्थीयाभ्रचापरः एवविधोवोधिमिकनकन्यास्येकुजेभौमेजातोभवति अथकर्कटस्थेभौमेजातस्यस्वरूपमाह चोद्रेति
 अर्थवान् सधनाः सलितयानसमर्जितस्तः सलितयानेनहुयारिनासम्यगर्जितस्वधर्नयेन अपवासलितेनजलेनयानेनगपनेनाभ्वनासमर्जितस्व
 धनेन प्राक्तमेपाथी शिकजोगदीनाः मठाः दुर्जनः एषविधम्बोद्रेकर्कटगतेभौमेजातोभवति ६
 ५ ५

अथसिंहधन्विनीनकुंभमकरस्थेभोभेजातस्यस्वरूपंशादुल्लविक्रीडितेनाह निःस्वइति निःस्वःनिर्धनिःक्लेशसहः आपह्नीरः कदर्थनाक्षमः वनातरचरः
 अरण्यमध्यचारी केचिदभयौवनचरइतिपठति अभयौभयरहितः वनातरचरोऽरण्यचारी अल्पदारात्मजोल्पकलत्रः अल्पापत्यः एवंविधःसिंह
 रथेभोभेजातोभवति अनेकरिपुःबह्वारिः नरेंद्रसचिवः मंत्रीरव्यातः विदितकीर्तिः अभयःनिर्भयः अल्पात्मजः स्वल्पापत्यः एवंविधोऽधन्विनीनस्थे
 भोभेजातोभवति दुःखार्तःनित्यदुःखसंतप्तः विधनःदरिद्रः अदनःपरिभ्रमणशीलः अनृतरतः असत्यभाषी तीक्ष्णःनिरपेक्षः क्रूरः एवंविधःकुंभस्थे
 भोभेजातोभवति भूरिधनात्मजः प्रभूतधन प्रभूतपुत्रः सूपःराजा अथवातत्समः राजतुल्यः एवंविधोऽभृगगतेमकरस्थेभोभेजातोभवति ७

निःस्वःक्लेशसहोवनांतरचरःसिंहैल्पदारात्मजोर्जेवेनेकरिपुनरेंद्रसचिवःख्यातोभयोल्पात्मजः दुःखार्तोविधनोऽनृनृतर
 तस्तीक्ष्णश्चकुंभस्थितभोभेभूरिधनात्मजामृगतेभूपार्थवातत्समः ७ द्युतणीपानरतनास्तिकचौरनिःस्वाःकुस्थीककूक्कद
 सरयरताःकुजर्क्षे आचार्यभूरिस्कतदारधनार्जनेष्टाःशौकैवदान्यगुरुभक्तिरताश्चसौम्ये ८

अथमेवद्यश्चिकतुलबुधगतेबुधेजातस्यस्वरूपं वसंततिलकेनाह द्यूतेति द्यूतेः क्षज्ञानेत्रणोपरस्वहरणोपानेचनिरतः सक्तःनास्तिकः शास्त्रार्थी
 द्युतेतः तार्किकः नास्तिपरलोकैमतिर्यस्यसनास्तिकः चौरस्तस्करः निःस्वैदरिद्रः कुस्थीकः कुल्लुत् कूटकतादाभिकः अस-
 त्यनिरतः अनृतभाषी एवंविधाजाताःसौम्येबुधेभोभेक्षेमेवद्यश्चिकस्थेभवति आचार्यः उपदेशकर्ताभूरिस्कतः प्रभूतापत्यः
 भूरिदारीबहुकलत्रः धनार्जनेष्टः धनार्जनमिश्रयस्य अर्थार्जनेनित्यमुद्यतः वदान्यःदाता गुरुभक्तिरताः मातृपितृगुरुणाभक्ताः एवंविधाः

पुरुषाः शौक्येष्टपुत्रस्येषुपेजाताभवति ८ अथभियुनकर्कटस्येषुपेजातस्यस्वरूपमुपेद्रक्त्वपाह विकस्यनश्रुति विकस्यनः वान्तालः असत्य
 नारी शास्त्रकलाविदग्धाः शास्त्रेकलासञ्चगितवाधनृत्यलपविषकर्मसविदाध शीक्षिताः प्रियवदोभिमतवक्ता सौख्यरताः सुखासक्त एवविधु
 शशाकजेबुधे तृतीयेभियुनस्येजातोभवति जलार्जितश्रुति जलार्जितस्व जलेनोदेकेनार्जितस्वधनयेनसः केचिद्भूलाब्जितस्वश्रुति बलेनवीर्येणार्जित
 स्वधनयेन स्वजनन्यात्पीएजनस्यचवपुजनस्यशत्रुपरिभुः एवविधुः शशाकजेबुधेशीतकरक्षेत्रद्रशशौककर्कट्युत्कजातोभवति ९ अथसिंहकन्या

विकस्यनशास्त्रकलाविदग्धा प्रियवदसौख्यरतत्त्वतीये जलार्जितस्व स्वजनस्युशत्रु शशाकजेशीतकर
 क्षयुक्ते ९ स्त्रीद्वेष्याविधनसुरवात्मजोदनासूःस्त्रीलाल स्वपरिसर्वाकर्णशिराङ्ग त्पागीक्ष प्रभुरगुण
 सुखीक्षमावान्दुक्तिदोविगतमयश्चषष्ठराशौ १०

गतेबुधेजातस्यस्वरूपमहर्षिण्याह स्त्रीद्वेष्यइति स्त्रीणाद्वेष्यः स्त्रीहिष्यः विधनसुखात्मजः विधनोधनरहित विसुखः विगतफलः कि
 त्तरमजः पुनरहित अदन परिस्त्रमणशोला अतःमूर्खः स्त्रीलालः वनिताभिलाषी स्वप्नरमवः स्वपामात्सुपानासकाशात्सरिमवोयस्य एवविधो
 नेबुधे कर्णशिराङ्गसिंहस्येजातोभवति त्पागीदत्ता इ पठितः प्रभूतगुणेश्रुतः गुणाः विधाशाय्यादयः सुखीसुखितः क्षमावान्सहि-
 ष्युःपुक्तिः मयोगवेत्ता विगतमयः निर्मयः एवविधुः पष्ठराशौकन्यास्येबुधेजातोभवति १०

अथमकरधन्विमीनगतेबुधेजातस्यस्वरूपमौपच्छंदसिकेनाह परकर्मकृदिति परकर्मकृत् परप्रेष्यकरः अस्वः दरिद्रः शिल्पबुद्धिः शिल्पकर्मस्वनुरतम-
तिः क्रणवान् परस्वग्रहणशीलः विष्टिकरः आज्ञाफरः एवंविधोर्कजर्क्षेमकरकुंभस्थेबुधेजातो भवति नृपससृक्तः राजपूजितः नृपसमतोवा राजवल्लभ-
पंडितः विद्वान् आसवाक्यः व्यवहारार्थवेत्ता आसमनुकूलवाक्यस्य एवंविधोनवमेधन्विस्थितेबुधेजातो भवति जितसेवकः जितासेवकारेण प-
राराधनदक्षः पराभिप्रायज्ञः अत्यशिल्पः एवंविधोऽत्येमीनस्थेबुधेजातो भवति इतिबुधराशिसवभावः ११ अथमेषदृष्टिकदृषतुलमिथुनकल्या-

परकर्मकृदस्वः शिल्पबुद्धिर्नृपावान्विष्टिकरोर्बुधेर्कजर्क्षे नृपससृक्तपंडितासवाक्योनवमेत्येजितसे-
वकोऽत्यशिल्पः ११ सेनानीबहुवित्तदारतनयादातासमृत्युः क्षमीतृजादारगुणान्वितः सरगुरोरख्यातः
पुमान्कोजभे कल्यांगः सधनार्थमित्रतनयस्त्यागीप्रियः शोक्रभेबोधेभूरिपरिच्छदात्मजसहस्राणि
व्ययुक्तः सरवी १२

गतेजीवेजातस्यस्वरूपंशार्दूलविकीडितेनाह सेनानीति सेनानीसेनानायकः बहुवित्तः प्रभूतधनः ब-
हुदारः प्रभूतकलत्रः बहुतनयः प्रभूतापत्यः दातादानशीलः समृत्युः शोभनभृत्यः क्षमीसमावान् तेजसांकात्यादारगुणैः कलत्रशौर्यैरन्वितोयुक्तः
ख्यातः प्रख्यातकीर्तिः एवंविधः सरगुरोर्जीवेकोजकुजभे भौमक्षेत्रेमेषदृष्टिकस्थेजातो भवति कल्यांगः स्वस्थदेहः सधनार्थः सधनः समित्रः स-
सहत् सतनयः पुत्रान्वितः सरवधनमित्रपुत्रयुक्तः त्यागीदाता प्रियः सर्वजनवल्लभः एवंविधः शोक्रभे शक्रक्षेत्रस्थेदृषतुलस्थेजीवेजातो भ-
वति बोधेत्यादि भूरिपरिच्छदः बहुवस्त्रगृहपरिवारः भूर्यात्मजः बहुपुत्रः भूरिसहत्प्रभूतमित्रः साचिव्येभंत्रित्वेनियुक्तः सचिवस्यभावः

सावित्र्यसूखीस्यसिक्ता एषविधोवोषेयुधक्षेत्रेषिद्युनकन्यास्येजीवेजातोभवति १२ अथफर्कदसिहधन्विमीनकुंभमकरस्येजीवेजातस्यस्वरूप
 शादूनभिन्निप्रितेनाह चाद्रुडति रूत्नानिमणया सुता पुषाः स्वधनदाराः कलत्रविभवोऽप्येयं प्रज्ञामेधासन्नवस्वरभावः एतैरन्तिकाः ससुक्त एव
 शिषुः चाद्रुनद्रक्षेपिकर्कदस्येऽसुरगुरोर्जीवेजातोभवति बलनायकः सेनाप्रधानः अन्यत्रयश्चद्रुमे कर्कदस्येऽक्तम् रत्नसक्तस्वदारविभव प्रज्ञा
 मकरैरन्तिका एवविधः सिहस्येजीवस्याद्भवेत् मांडलिकः पंडलाधिपतिः सेनानायोवा अययाधनीवित्तवान् एषविधः स्वसस्वराशोधन्विमीन
 स्येजीवेजातोभवति यानिकर्कदस्येजीवेऽप्लान्यभिहितानि रत्नसक्तस्वदारविभवः प्रज्ञासुरैरन्वितरत्येतानिकुमस्येयुरीभवति अत्रान्येन

चाद्रुनद्रुक्तस्वदारविभवः प्रज्ञासुरैरन्वितःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैःसिंहस्यैः
 नापतिवाधनीकुंभमकरदवत्प्लानिमकरेनीचाल्पवित्रोऽसुरी १३ परसुवतिरतस्तदर्थवादद्वैतविभवः कुलपासनः कुजार्क्षी स्वव
 लमतिथनानरद्रपूज्यस्वजनविद्युःप्रथिताभयःसितस्व १४

यात्रयेसक्त नीचा कुलावृत्तिताथमकर्मकृत् अल्पवितास्त्रोत्कार्यः असुरीदुःखित एवंविधोमकरस्येजीवेजातोभवति इतिबृहस्पतिपाशिस्रभावात्
 अयशकणशिः भयमपशुश्रिकश्चपतुलगतेशकैजातस्यस्वस्वपुष्पिताय्याह परसुवतिरतःपरस्त्रीपुसक्तः तदर्थवारेस्तासा परस्त्रीणामर्थवारेपरराध
 नेने इतशिप्रोपद्वतार्थः कुलपासनः कुलकूटकमृतः एषविधःसितेनुकेकुजार्क्षीभोमसेत्रमेपशुश्रिकस्येजातोभवति स्वबलेत्यादि स्वबलेनात्पीयबी
 ण म्वमत्याअत्पीपवुध्याचपनयस्यासोस्वबळमतिथना नरेद्रपूज्यः राजपक्षुभः स्वजनविद्युःबपुपयानःप्रथितारित्यातः अत्रयानिर्भयाएवविध

स्वेस्वक्षेत्रेष्टुषतुलास्थेसितेशक्रेजातोभवति १४ अथमिथुनकन्यामकरकुंभस्थेशक्रेजातस्थस्वरूपमौपच्छंदसिकेनाह नृपकृत्यकरः राजकर्मकर्ता
अर्थवान्धनी कलाज्ञः गीतवाद्यादिकवेत्ता एवंविधोमरारिपूज्यदैत्यगुरीशक्रेमिथुनस्थजातोभवति षष्ठगतेकन्यास्थेशक्रेऽतिनीचकर्मसृष्टक
कार्यकरोजातोभवति सुभगः सर्वजनप्रियः स्त्रीविजितः प्रमदावशगः कुनार्याकुस्मितस्त्रियारतः सक्तः एवंविधः शुक्लेशक्रेजसंगतेमकरकुंभस्थजातो-
भवति १५ अथकर्कटसिंहधन्विमीनस्थेशक्रेजातस्थस्वरूपंशिखरिएयाह द्विभार्यः द्विस्त्रीकः अर्थीयाञ्चापरः भीरुः सभयः प्रवरमदोतिहस्तः प्र-

नृपकृत्यकरोर्थवान्कलाविन्मिथुनेषष्ठगतेतिनीचकर्मा रविजक्षगतेमरारिपूज्येसभगः स्त्रीविजितोरतः कुनार्या १५ द्विभ्रा
र्यैर्भीरुः प्रबलमदशोकश्चशशिभेहरीयोषासार्थः गणैः पूज्यः सस्वस्तुरगसहितदानवगुरोश्चषवि
द्वानाढ्योनृपजनितपूजातिस्कभगः १६

वरशोकोतिदुःखितः एवंविधोदानवगुरोदैत्यपूज्येशक्रेशशिभेकर्कटस्थजातोभवति यो
षासार्थः स्त्रीप्रासधनः प्रवरशुवतिः प्रधानस्त्रीकः मंदतनयः अल्पापत्यः एवंविधोहरोसिंहस्थेशुक्लेजातोभवति गुणैः पूज्यः मान्यः सस्वः सध
नः एवंविधस्तुरगसहितेधन्विस्थेदानवगुरीशक्रेजातोभवति विद्वान्यडितः आढ्यः ईश्वरः नृपजनितपूजः नृपणाराज्ञाजनितोत्पादितापूजाऽर्हणाय
स्थ अतिस्कभगः सर्वजनानामतिवल्लभः एवंविधोक्षपेमीनस्थेशुक्लेजातोभवति इतिशुक्रराशिस्वभावः १६ अथशनिः अथमेषष्टुश्रि
कमिथुनकन्यागतेसौरैरेजातस्थस्वरूपं वसंततिलकेनाह मूर्खोऽज्ञानोपेतः अटनः परिश्रमणशीलः कपटवान् दांभिकः विसुहृत् मित्ररहितः

एवशियोपमेसोरे अजेमेयस्येजातोभवति यथवपमाकृ षथोवधनवधत्ताठनषधवधीभजते चपला क्रियास्वनवस्थितः अपृणः निरियः एवविधः की
 देयश्चिकुस्वजातोभवति निर्हसिस्वार्तितनयः निर्गताहीर्लज्जायस्वसनिर्लेङ्ग निस्तरपोदुःखिता निरयोदिरिद्रः भित्तनया पुत्ररहितः लेख्ये आलेख्य
 कर्मणिस्ववृत्तः अज्ञः रसापतिर्भवत्यारक्षिकः सुख्यपतिः प्रथाननायः एवविधोवीधेधुधक्षेत्रेभिसुनकन्यास्येसोरेजातोभवति १७ अथ
 रपतुलाकर्कटसिहस्येसोरेजातस्यस्वरूपमदाभ्रतयाह वन्यास्वगभ्यासुस्त्रीपुयोषित्सुद्रष्टः वल्लभा नवहुविभवः नम्रभूतेश्वर्ययुक्तः अ

मूर्त्वादितनःकपटवाञ्चिसूद्वयमेजेकीटितुवधवधमाकृचपलोऽपृणाश्च निर्हसिसुस्वार्थतनयस्स्वलितश्चलेस्येर
 क्षापतिर्भवति सुस्यपूतश्चोपे १७ वज्यस्त्रीष्टानुवहविभवाभूरिभार्योद्युषस्यख्यात स्वोच्चगणापुरवलया
 मपूज्योथवाश्च कर्केणयस्त्वोविकलदर्शानोमातृहीनोऽसुतोऽज्ञःसिद्धानार्योविष्टिःकृत्सूर्यपुत्रे १८

त्येश्वर्ययुक्त मूरिभार्यः मभूतदारः पथविधोद्युपस्येसूर्यपुत्रेशनेश्वरेजातोभवति ख्यातःविदितकीर्तिः गणानासमूहानापुराणानगराणा
 यलानास न्यानायामाणानपूज्योमान्यः अर्थवान्सधनाः एवविधः स्वोच्चे आत्षीपस्वोच्चशोतुलास्येसोरेजातोभवति अस्वा वरिद्रः वि
 फलदर्शनः अल्पदतः मातृहीनः जननीरिपुक्तः अस्तरःपुत्ररहितः अज्ञःपुर्वी एवविधः कर्कटस्येसोरेजातोभवति भिहिनार्येइति अनार्यः
 मूर्त्कः विसृन्नोदुःखितः वितनकः पुनरहिताः विसिःकृत्कारषाहकः एवविधः सिहस्येसूर्यपुत्रेशनेश्वरेजातोभवति १८

अथधन्विमीनमकरकुंभगतेसौरेजातस्यस्वरूपंशार्दूलविक्रीडितेनाह स्वतःशोभनोतःपर्यंतोयस्यसस्वतःशुभेनकर्मणातस्यमृत्युर्भवति अथवांतेशो
 भनंस्तरवादिंकथस्य नरेद्रभवनेराजपुहेप्रत्ययितःसजातप्रत्ययःससुन्नःशोभनापत्यःसज्जायःशोभनभार्यःसखूनःसहितःपुरबलग्रामाग्रनेतापुरा
 णानगराणाबलस्यसेनायाःग्रामाणाचअग्रनेताप्रधानोनायकःएवंविधोर्कजेसौरेजीवक्षेत्रेधन्विमीनस्येजातोभवति अन्यस्त्रीधनसंघतःपर्या-
 षिद्धिःपरधनेश्वसंघतःसंयुक्तःपुरबलग्रामाग्रणीःपुराणाबलानामाग्रणीःअग्रणीःप्रधाननायकःमद्दृगल्पचक्षुःमलिनःमलोपेतःस्नानालसःस्थि
 रार्थःस्थिरचित्तःस्थिरविभवःस्थिरेश्वर्यःभोक्ताअसन्चयशीलःएवंविधःपुमान्पुरुषःस्वक्षेत्रेमकरकुंभस्थेसौरजातोभवति इतिशनेश्वरराशिस्व

स्वतःप्रत्ययितो नरेद्रभवनेससुन्नजायाधनेजीवक्षेत्रगतेर्कजेपुरबलग्रामाग्रनेताथवा अन्यस्त्री

धनसंघतःपुरबलग्रामाग्रणीमद्दृक्स्वक्षेत्रेमलिनःस्थिरार्थविभवोभोक्ताचजातःपुमान् १९

भावःएतेषुसर्वेषुग्रहराशिस्वभावेषुबलवतिराशौतदधिपतौचतस्मिंश्चग्रहेबलवतिजातस्ययथोक्तराशिस्वरूपंभवति द्वेकयोश्चबलवतोर्मध्येसमा
 नमिति नकस्मिंश्चिहूलवतिनकिंचिदिति १९ अथमेषादिषुलनेषुचंद्रांकातराशुक्तस्वरूपातिदेशंपुष्पिताग्रयाह शिशिरकरश्चंद्रमास्तस्यरा
 शिभिःसहसमागंमथत्स्वरूपमुक्तंइत्तांतांभ्रदृगित्यादिकतन्मेषलग्नजातस्यापिबक्तव्य एवमन्येष्वपिराशिषु वृषादिषुस्थितेचंद्रमसियदुक्ततल्ल
 ग्नजातस्यापिबक्तव्य यतोमुनयःसदृशफलवदति कथयति स्वरूपंमेदाभावात् तथाचसत्यःमेषविलनेकुनर्षीस्फुरोषणाभेदकत्स्वलितवाक्यः नी
 वित्तानिलपूयिष्ठःकृपणोऽतिबहुव्यथश्चैव रहितोबाल्येगुरुभिमदसुतःस्वजनसहजहितकर्ता धर्मस्थितोविदेशोपगन्धकमारिमत्यफल नी

चावापिशूनापाविकल्मलभतेन्यपूर्विक्रमार्था सुहृन्समान्यपिभिन्नाणिचास्यवधुत्वमुपयाति शस्त्रेणवाविषैर्वाघ्नरैर्विकारैर्वि स्वात्यादाज्ज्व-
 लनाहावधादुगात्मपतनाहा वृषभविलभेस्मूलोष्ठगठनासोमहाललाटश्च स्वेध्याभिलक्ष्यिष्ठस्वागीचहृशोव्यपरतश्च कन्याभ्रमोत्वपुत्रःपितृर्जनन्या-
 श्वदोषरुद्धराः कुर्मणिसततसक्तोऽग्निधर्मयुक्ताः रथभाकुर्यैप नित्यकलत्रकसोशस्त्रविघातीसवास्वजनहृती मृत्युः शस्त्रैः पारोभृगोश्चलभतन्यदेशेषु
 देहः श्रमेजलवाभूलोषोव्यदनमिरसनश्चैव पुरुषश्चतुष्यदेवीबलावितान्पृत्यमुपयाति पूर्वविलभेमियुनेहीनागा सूर्यतेधिकागोवा भियवाग्बिशिष्टकमा
 भैश्रमकृतिर्हिजननीकः अल्पमतिरल्पकायःसतान्चमहितोगुरुणाच अल्पसहजोल्पचेष्टःपराबमर्दशुणयुतश्च कर्मसहहुष्वपिरतोधर्मसाधयतिनत्रा
 ष्यथर्मण प्राप्तान्त्वभान्बिधान्दोषैस्तेसौम्यनाशयति बहुप्रलीलभतेरोगाश्चदारुणानूजयति व्यालाह्रिपान्भूगाहाप्युरकहासृत्यमुपयाति रुर्कि
 णिपूर्वविलभेनेकधोगुत्थरोगवान्भीरुः उरसिकृताभिज्ञानःकफप्रनिलात्माददग्राहो पापानहितान्भजनपरस्वमपिभिक्षिपद्यप्यनसकृत् स्वजना-
 दसः स्वजनैर्बिभस्मिताद्यस्थिरप्रसूवः तीक्ष्णकर्मविदेशो नित्यदुर्द्धावितःपरस्वोभी असदृशदारोगिषुभिर्जितश्चफुज्यःसमूहाना कठपीडाद्भ्रजा
 कफोव्यादस्यिभजनक्रेदात् देहच्छरावथजलोव्रान्भूत्कमाप्नोति सिंहविलभेकठिनःप्रियाभिषःपैतिकोविततनाशः बह्वारभकुद्वःहृमण-
 स्त्वयसमतभव्यातःसहजविधादोस्वजनस्यघातकोविभ्रमैःस्वकैर्युक्तः अविषादीकर्मकरोविक्षिधोपार्यैस्त्वधर्मिषुःभार्याचक्रोत्तमतेविद्याद्विविधाः
 कुलरूपेताश्च कट्यास्त्रभयहृशो नान्योदेशनेषुनाभोति फुरकशस्त्रापापिविषैश्चकाष्ठिरयामयैश्चापि अनुचरिणोसत्त्वेभुसुष्टुयाक्कासमुपयाति यद्यपि
 लभेपिपशाकृतनुत्तनिर्दिधिकस्वरणाः भिन्नाप्रकृतिभ्यापीच्छतित्रैणीचार्यवान्कृपणाःस्वजनस्येष्टःकन्यानहुक्रजोन्नातुभिरिदम्न धर्मप्रियोल्यलाभः
 कर्मणिन्पुणःसमाचरति भिन्निधाच्चतुष्यवर्गजाच्छस्त्राष्ट्रपित्तोष्णरात्रोगात् शोकप्रसफाताहाभृत्युनाभोतिपाशाहा ससमराशौलभेविषमागास्सूर्य

तेविषमशीलः कफवातिकः सूचपलोक्तस्वप्नीवः कृतज्ञश्च अर्थान्विपुलान्लभतेव्ययेन संपूज्यतेयशः प्रायः गुरुसेवायांनिरतः पितात्यजनसहजपूज्यः
 अध्वरुचिर्धर्मिष्ठोविनाशमायातिपीडनः स्वेः स्वेः मृतभार्य कलहरुचिर्बहुशः शोकादिभिः क्लिष्टः मृत्युः रव्यातास्तुरुषात्स्वजनात्सौभ्याच्चतुष्यदाहा-
 पिं र्वेदाच्चविप्रयोगादुपवासान्मार्गयोगाद्वा अष्टमराशौलभेविशालरज्वाननोदूरः क्रूरः पित्तप्रकृतिः पिण्डेक्षणोमृदुद्रुतगतिः परस्वामी स्फातकुटुव-
 स्वजनोतकश्चबहुव्ययौबहुप्रसवः सरवरहितोऽप्रातुव्योसृषसेवीधर्महीनश्च भार्यानिमित्तविमुखीशत्रोरथान्नददातिबहुशश्वः स्वकुलोद्धृताश्छत्रू-
 ल्लभतेरोगांश्चनैकविधान् गात्रछेदः शत्रुविशंगतोबंधनैः प्रहारेश्च रोगोर्वापापकृतैर्ज्वलनाद्वा मृत्युमुपयाति स्थूलोष्ठिदशननासानवमलमेकफा-

शिशिरकरसूमागमेक्षणानांसहशफलंप्रवदंतिलभजातम् कलमधिकमिदंयदत्रभावाद्
 वनभनाथगुणैर्विचिंतनीयाः ३० इतिबृहज्जा० राशिशीलाऽध्यायोऽष्टादशः समासः

निलप्रकृतिः मांसलगुह्योरुमुजः कुनुरवीकर्मोद्यतः शूरः सुभ्रान्नीचान्भजतेचौर्यदिनलान्मृपाञ्चनष्टधनः विज्ञानानांप्रसवोबहुपूज्योऽत्रातुधातरुचिः
 कर्मविदेशेस्विष्टः कुरुतेचित्तानिचार्हतिनृपेभ्यः धर्मतुमध्यममतिदरिरेश्चविशोधमुपयाति रोगान्बद्धनेलभतेचतुष्यदाच्चात्मनः समाप्नोति मृत्यु-
 बिलेशयाद्वा नृपाच्चबंधाज्जनाद्वापि दशमविलभेतनुनासिकापुटोदीर्घवक्त्रकरचरणः वाच्यात्मकोमृगास्योभीरुश्चपलौथबंधनभाक् सुद्रुकुटु-
 वोऽल्पधनः कृपणः कन्याप्रजोमृतस्वजनः सहजसमृद्धः शीर्थान्मृपादरण्याच्चलब्धधनः उपवासप्रतशीलोनीचामिष्टामवाप्तुयाद्भार्या बहुविप्रहा-

ल्पकेशोर्दुर्बलजातुश्चरेगार्तिः बालादभिलाच्छन्नात्पृष्टिप्राप्त्यपतनाङ्गजाद्वापि पित्तोदयाद्जीर्णाग्निप्रियतेवामार्गविश्वशुः पुकादशीविलमस्तव्यः श्लुः
 कुलाप्रजापुरुषः पित्तानिलभूयिष्ठस्तिव्युध्यसमानमासश्च मासान्नाशयतेथानुवृद्धमृत्यन्साध्यतेव्ययेश्चापि क्षीणः स्वगतत्रगुरुजनपरपक्षसुख-
 त्स्वजनशत्रुः कर्मणिपापेसक्तस्तनुश्चक्रातानवानुपास्तान् घर्मध्वजप्रवृत्तीदेवतपूजश्चकारयतिभार्याम् विभ्रहशीलालभतत्रिविधानुरोगान्कफो
 द्ववानुरसि अत्रियतेचजठरोगाहमनात्क्षीणाप्रयायाद्वा हादशगेप्राग्लभेस्थूलोष्ठोमीनिद्वन्द्वहानासः कफवातिकोमहात्मात्वम्वोषीनि कभतिचशुः
 शिष्यायव्ययमृत्यैः स्वजनस्त्रीपूजितः सहजनायः कर्मणिधर्मयुक्तः फिन्नोपचये सुदारश्च नीचाचाराभार्यालभतेचरिपुस्तुदाकृणान्कुरान् योगात्स
 शोणितोदाशुयाइयव्यालसिंहभ्याः मृत्युकुर्वैगण्यवृद्धपूजितैर्युयजैर्किमरेवो विदीपयप्रयोगादुपवासान्भारिवोषाद्वा एवाशिशिरकरसमागमसदशल
 मजातफळ तथाचशिशिरकरणभितरशोरासणदृष्टिकलवस्यमाणतयातदेवतल्लभजातस्यापिवक्तव्य त्रद्रसूपसुधावित्स्यादि किंपुलमेफळमपिकि
 भिद् यदप्रभावइति चद्रशशितइवमत्रलमादिषुभावेचधिकफलयद्वास्तन्वाप्य भवनशुणीः शशियुणीभवनशुणीस्तत्स्वामिशुणीविचिन्तनीया
 धिचार्योः भवनभनाययोरुणाः सबलत् एतदुक्तमवति लभेवलुबतिलभपतीचवलवतिजातस्यशरीरसुष्टिर्वक्तव्या लमाहितीयप्रशीवलवतितद्
 धिपतीचवलवतिजातस्यधनसमृद्धिर्वक्तव्या एवशोषराशिबलतवधिपवलेचजातस्य त्रान्नादिनादृष्टिर्वक्तव्या तथापिकिन्दिशेषः कथयति विप
 त्तरिः कथञ्चाष्टमेषु इत्यादि एतन्व्यादिस्थेषु राशिष्ववलवत्सुतरधिपेष्ववलवत्सुत्पभावहानिर्वक्तव्या भवनभनायुयोः यथेकेवलवानुभ-
 वतितद्वामध्यस्याभावसृष्टिर्बान्ध्वेति तथात्पवर्षनेम्बरु भावेशभावयशिमस्वभावप्रधानमध्यापमदर्शनायोः तद्वयसपचिविपस्युपायेनयाणि
 कपाफमुपेतिप्रसाम् २० इतिश्रीमश्वेत्सुखविरचितायाश्चन्द्रज्वातकविरचितोरशिशीलाः ध्यायोः श्रावशाः समाप्त १८ ७

Handwritten text in a cursive script, organized into approximately 10 vertical columns. The text is dense and fills most of the right half of the page.

Handwritten text in a cursive script, organized into approximately 4 vertical columns. This section is positioned in the center of the page.

Handwritten text in a cursive script, organized into approximately 10 vertical columns. This section fills the left half of the page.

अयसिद्भक्त्यातुलायुष्मिकस्येचेद्रेषुधाविदृष्टेजातस्यस्वरूपशादूलविधिभित्तेनाह ज्योतिरिति बुधादय बुधगुरुशक्रशानिसूर्यभौमा हरि सि रू सि
नृहोसिद्भक्त्यातुलायुष्मिकस्येचेद्रेषुधाविदृष्टेजातस्यस्वरूपशादूलविधिभित्तेनाह ज्योतिरिति बुधादय बुधगुरुशक्रशानिसूर्यभौमा हरि सि रू सि
श भूपतिः एवसिद्भक्त्यातुलायुष्मिकस्येचेद्रेषुधाविदृष्टेजातस्यस्वरूपशादूलविधिभित्तेनाह ज्योतिरिति बुधादय बुधगुरुशक्रशानिसूर्यभौमा हरि सि रू सि
दृष्टेनपुण पुतः सर्वकार्येषुसुसमदृष्टिः अकर्म सौररविभौमेदृष्टेस्व्यात्रयोभवति स्त्रियमात्रित्यजीवतीत्यर्थ एवकन्यालभेपि जूकेतुलास्ये
चद्रमसिबुधदृष्टेभूपोपजाभवति जीवदृष्टेसकवर्णिकारः शक्रदृष्टेवणिजः क्त्यविक्रयज्ञः शोयाः सौरसूर्यभौमाः एते दृष्टेनेकतीनिकृतः प्राणिघात

ज्योतिर्नाद्व्यनरेद्रनापित्तुपद्वेशुधायेहूरीतहृषुष्वभूपनैपुणापुता बृष्टेशकृतेस्व्यात्रय जूके
भूपसकवर्णकारवणिजः शोयासितनेकतीनिकृततश्च राजकीव्यगोधनोभूपतिः ३

कः एषतुलायमेपि कीदृशश्चिकस्येचेद्रमसिबुधदृष्टेसुगमपितासुगमस्वजनका हयोः पिताजालोभवति जातपुत्रसुगमपिता द्विपितृकइतिकेचि
त्यथति जीवदृष्टेनतः प्रकृ शक्रदृष्टेरजका वरुषरागकृत् सौरदृष्टेव्यंगोऽगहीनः सूर्यदृष्टेः धनः दरिद्रः भौमदृष्टेभूपतिः राजाएवमेतरे वदृष्टेष्ट
श्रिकेपि ३ अयधन्विमकूरकुसमीनस्येचेद्रमसिबुधाविदृष्टेजातस्यस्वरूपशादूलविधिभित्तेनाह शासुर्वशिति तुगोधन्वीतत्रस्येचेद्र
बुधदृष्टेनातीराः स्वजनभता जीवदृष्टेष्टवर्षिशोराजा शक्रदृष्टेजनात्रयः जनानामात्रयेस्थान पापेः शनिरविभौमेः दृष्टेसदभः दुभिका पिप्या
धर्मज्जी शठः परकार्यविमुस्वत्रभवति एवधन्विलभेपि सुगोमकरस्तत्रस्येचेद्रेषुधाविदृष्टेऽत्यर्षिशोराजादिगजानोपभवति जीवदृष्टेनेचेद्रोर

जा शक्रदृष्टेपंडितः शनिदृष्टेधनीवित्तवान् सूर्यदृष्टेद्रव्योनः दरिद्रः शीमदृष्टेभूपोराजा एवंमकरलमेपि कुंभस्थेचंद्रमसि बुधदृष्टेभूपः राजाभ-
 वति जीवदृष्टेभूपसमः राजतुल्यः शक्रदृष्टेऽन्यदारनिरतः परस्त्रीसक्तः चशब्दाच्छेषैः शानिसूर्यभौमैस्त्रिभिरव्यन्यदारनिरतएव एवंकुंभ-
 लमेपि झषगमीनस्थेचंद्रमसिबुधदृष्टेहास्थज्ञः उपहासकर्तुंजानाति जीवदृष्टेनृपतिः राजा शक्रदृष्टेबुधः पंडितः पापाः शानिसूर्यभौमाः ए-
 तेदृष्टेचपापएवभवति एवमीनलमेपि लग्नदृष्टिफलचंद्रदृष्टिफलानिदेशोक्तं शिशिरकरसमागमेक्षणानासदृशफलप्रवदंतिलग्नजातमिति
 तत्रचंद्रमसादृष्टेलमेफलनोक्तं तस्मात्तत्रोच्यतेउक्तमेवयस्मादुक्तं होरास्वामिगुरुश्ववीर्योक्तं तत्रकर्कटवर्ज्यमन्थो-

शास्त्रुर्षीशजनाश्रयश्चतुरोपायैःसदंमःशतश्रार्युर्षीशनरेंद्रपंडितधनीद्रव्योनभूपोसुगे
 भूपोभूपसमान्यदारनिरतःशेषेश्रुकुंमस्थितहास्थेज्ञानृपतिबुधश्चझषगपापश्चपापैक्षिते ३

लभः चंद्रदृष्टोहीनबलोभवति हीनबलत्वाद्शोभनफलःउक्तंच मुक्तातुचंद्रमवनंलग्नगतंशिशिरकिरणसंहृष्टं अशुभफलंनिर्दिष्टुपृच्छयांजन्मस-
 मयेया ३ अथहोराद्रेष्काणव्यवस्थितस्यचंद्रस्थग्रहदृष्टिफलशादूलविक्रीडितेनाह होरेतीति होराशब्देनराष्यर्षमुच्यते होरतिलग्नभवन-
 स्थचार्द्धमितिचचनान् होरायाईशोहोरेशः तस्थर्क्षदूलहोरेशार्क्षदूल तत्राश्रिताहोरेशार्क्षदूलाश्रिताः तेग्रहेः होरेशार्क्षदूलाश्रितैः शशीचंद्रः त-
 द्रतस्तद्धोरास्थोदृष्टः शक्रमकरोभवति एतदुक्तंभवति यत्रतत्रराशीयस्थांहोरायाचंद्रमाःस्थितः तद्धोरास्थैः सर्वग्रहैः यदिदृश्यतेतदाजन्मनि

शक्रमकरो भवति तेनार्कहोरास्मर्यद्रोयत्रतत्रगुण्याभितेरर्कहोराभितेर्ग्रहेः दृष्टम्बशक्रमकरो भवति अथादिव च द्रुहोरास्यर्धेद्विष्टो शक्रमकरः एवयत्रतत्र
 राशीस्वहोरास्यश्च द्रुहोरास्येर्ग्रहेर्धेनतभावस्यैर्दृष्टः शक्रमकरो भवति अथादिवाकैहोरास्यर्धेद्विष्टोऽशुभकरः एवलभेपिहोरेशेनफलयोज्य व्यश
 तत्सतिमिति पंचतत्रराशीयस्मिन्त्रैष्काणेषितश्चद्रस्त्वस्ययः पतिस्तेनत्रैष्काणपतिनादृष्टम्बद्रः शस्यतेस्तूयते शक्रमकर इत्यर्थः पतिभिरि
 ति बहुवचननिर्देशान्मवाशब्दशाशत्रिशाराशक्राधिपतयोग्यते तैरपिदृष्टः चद्रः शक्रमकरो भवति एवलभेपि यथापिसामान्येनोक्त तथापि
 शक्रमग्रहैर्द्रैष्काणपतिभिर्दृष्टः शस्यते पापग्रहैर्मध्यमः यस्मादनेनैवस्वल्पजातकेऽक्त क्षेत्राधिपसदृशेशिशिनिचूपस्तत्कहृद्विरपिधनवान्

होरेशर्षदलाभितैः शक्रमकरो दृष्टः शशीतद्गतस्त्व्यशेत्तापुतिमि सुहृद्भवनेर्वावीक्षितः शस्यते
 भ्रत्याक्तप्रतिराशिर्वाक्षणाफलतद्दशाशस्मृतसूयाधैरवलाकित्तिपिशशिशिनिज्ञेयन्वाशेष्वतः ४

त्रैष्काणाशकूपैर्वाभापन्सोम्यैः शक्रमनान्यैरिति सुहृद्भवनेर्गौरित्यारि सुहृद्भवनेर्गैः भित्रक्षेत्रस्यैः ग्रहेः वीक्षितः दृष्टः चक्रः शस्यतेस्तूयते शुभकर
 राएव अथादिवस्वभवनगतैर्दृष्टः शस्यते अथादिवारिभवनगतैः दृष्टः नशस्यते अशक्रमफलो भवति एवलभेपियोज्य यत्प्रोक्तप्रतिरा-
 शिर्वाक्षणाफलतद्दशाशोस्मृतमिति प्रतिराशिराशोराशीमेधादित्येन्नुद्रमसि यद्वाक्षुणाफलप्रोक्तकथिततदेवमेधादिद्वादशाशुक्रस्ये
 चद्रमसिस्मृतमुक्त तदेववाच्यमिति चन्द्रेभूपुण्यावित्पादिपुक्त एवलमपि त्वापिकके दहाद्दशाशिविनाचन्द्रदृष्टिरशोभनासूयाधैरि
 त्यारि अतोऽस्मात्परशशिशिनिचन्द्रसूयाधैरकादिभिरवलाकितेर्दृष्टेनवाशेषु फलज्ञेयज्ञातव्यमिति ४

अथमेपदृष्टिकृषतुलांशकस्येचंद्रमसिसूर्यादिदृष्टे फलंवसंततिलकेनाह आरक्षिकइति क्षितिजोभौमः तन्नवांशकस्ये मेघनवांशकस्येदृष्टिक
 नवांशकस्ये चंद्रमसिसूर्यदृष्टे आरक्षिकोभवति आरक्षिकः नगररसाधिकृतः भौमदृष्टेवधरुचिः प्रणिघातकः बुधदृष्टेनियुक्तेकुशलः नियुक्तेबाहु
 युक्तकुशलः शिक्षितः प्रवीणः जीवदृष्टेभूपुः राजा शक्तदृष्टेर्यवानीश्वरः सौरदृष्टेकलहकृदिति मूर्खइत्यादि सितारिशुक्रनवाशकदृषमवाशकतु-
 लनवाशकेवास्थितेचंद्रमसिरविदृष्टेमूर्खोभवति भौमदृष्टेन्यद्वारनिरतः परद्वारासक्तः बुधदृष्टेकाव्यकृत् काव्यज्ञः कचिदाद्यावदितिपठति जो
 वदृष्टेसत्काव्यकृत्शोभनकाव्यकर्ता शक्तदृष्टेशुखपरः करवासक्तः सौरदृष्टेपरद्वारागः परकलत्राभिगामी ० अथमिच्छनकन्याककंदन

आरक्षिकोवधरुचिः कुशलो नियुद्धेभूपोर्थवान्कलहकृत्क्षितिजांशसंस्थे मूर्खोन्यद्वारनिरतः सुकविः सितंशेसत्काव्यकृत्सुरव
 परोन्यकलत्रगम्भ ५ बोधेहिरगन्धर्वोरकवीरकवीरमंत्रोगयज्ञशिल्पनिपुणः शाशिनितिस्थितेशे स्वाशिल्पगात्रधनलुब्धतपस्विमु
 रव्यः स्त्रीपोष्यकृत्यनिरतश्च निरीक्ष्यमाणे ६

वांशकस्येचंद्रेकीदिदृष्टे फलंवसंततिलकेनाह बोधेहीति शाशिनित्चंद्रेबोधेबुधनवांशकस्ये
 मिथुननवांशकस्येकन्यानवांशकस्येवाकणनिरीक्ष्यमाणेदृष्टेरगन्धर्वः मूलादिकोभवति भौमदृष्टेचोरः तस्करः बुधदृष्टेकवीरः कविराजः जीवदृष्टेभत्रीस
 चिवः शक्तदृष्टेगेयज्ञः सौरदृष्टेशिल्पनिपुणः स्वांशेतिस्वांशे आत्मीयनवाशकस्येककंदनवांशस्थेशशिनित्चंद्रेसूर्यदृष्टेऽल्पगात्रः कृशादेहोभवति भौम
 दृष्टेधनलुब्धः कृपणः अल्पधनोवा बुधदृष्टेतपस्वीजीवदृष्टेमुरव्यः प्रधानः सितदृष्टेस्त्रीपोष्यश्चौमिच्छनीयः सौरदृष्टेकृत्यनिरतः कार्यासक्तः ६

अयमिन्द्रपद्मिनीनन्वाशास्येन्द्रेऽसूर्यादिदृष्टेफलप्रहर्षिण्याद् सन्नेधइति सिंहाशाकस्येचद्रमस्यर्कदृष्टेसम्नेधः कोधपुक्त्रेभयति भीमदृष्टेनरपति
 समतः राजवल्लभाः दुपरदृष्टेनिधीशा निधिनाप्राप्तार्थः शुकदृष्टेप्रभृदुप्रतिहताज्ञः शक्रदृष्टेऽसन्नः पुत्ररहितः सौरदृष्टेतिहिस्त्रकर्मा क्रूरकर्माणिरत जी
 वाशाइत्यादि जीपाशा बाहस्यस्वेनवाशाशकैधन्व्यशकैमीनाशाकगतिवास्थितेचद्रमसिसूर्यदृष्टेप्रथितबलः प्रख्यातवीर्याभवति भीमदृष्टेरणोपदेष्टा
 सन्नामदेशकालव्यूहत्वेनाभिज्ञः बुधदृष्टेहास्यज्ञः उपहासवेता जीवदृष्टेसत्त्विकमंत्रा शक्रदृष्टेविक्रमः कामहीनः पुस्तहीनः सौरदृष्टेऽरुशीलः
 र्ममतिरिति ७ अथमकरनवाशाकस्येर्कुभनवाशाकस्थेवाचद्रेऽसूर्यादिदृष्टेजातस्यफलशालिन्याह अल्पापत्यइति आर्कः अर्कस्यापत्यमार्कः तस्य

सन्नेधोऽनरुपतिसूमतोनिधीशाः सिंहाशेषमसुरसक्तोतिहिस्त्रकर्मा
 जीवाशेषप्रथितबलारणापदष्टाहासज्ञः सत्त्विविक्रमवृद्धशीलः ७

भागेशनिश्चरनवाशाकैमकरनवाशाकस्येर्कुभनवाशाकस्येवाचद्रेऽसूर्यदृष्टेऽल्पापत्योऽल्पप्रसभोभवति भीमदृष्टेसत्यपित्वेदुःखितः सत्यपिषिद्यमाने
 पित्वधनेदुःखितोभवति बुधदृष्टेमानासक्तगवितः जीवदृष्टेस्वे आत्मीयेकर्मण्यनुक्तः कृत्वाऽनुकूपकर्मकम् शक्रदृष्टेदुष्टुत्वीषिष्टुः यल्लभाः सौर
 दृष्टेऽकृपणाः अवाता पूर्वतल्कालनवाशाकवशात् महदुत्थालमपिवक्तव्यं कितुतत्रापिकर्कदनवाशाकविनाचुद्रदधिरसुभृति मानोतद्वद्वद्वद्विह
 द्रे मानायादित्याहादिदृष्टेचद्रेऽर्धे महदुत्थालमपिवक्तव्यं कितुतद्वतनेवप्रकारेणद्विफल्यत्रतत्रशोथभतभनवाशाकस्येचद्रमस्यकारिदृष्टेयत्कलमुक्तगद्वत्
 यत्रतत्रराशौ यत्रतत्रनवाशाकैवस्थितेर्कैर्बचदृष्टेतेवफलवान्यं एतदुक्तंभवति नवाशाकव्यवस्थितस्यादित्यस्यचन्द्रस्यचताराग्रहद्वि

फलं तुल्यं किंतु यदादित्यदृष्ट्या चंद्रस्योक्तं तच्चंद्रदृष्ट्या सूर्यस्यवक्तव्यं तद्यथा मेघदृष्टिकनवांशकस्थे केचंद्रदृष्टे आरक्षिको भवति दृषतुलानवाशक
 स्थे मूर्ध्नि मिथकनकन्यानवांशकस्थे रंगचरः सिंहनवाशकस्थे सक्रोधः धन्विमीननवांशकस्थे प्रथितबलः मकरकुंभनवांशकस्थे अल्पापत्यः कर्क
 टनवांशकस्थे ल्यगानः एवमादित्यस्यनवांशकावस्थितस्य ग्रहदृष्ट्या चंद्रेण फलसमानमिति ८ अथास्थैवनवांशकदृष्टिकलस्य विशेषवसंततिल
 केनाह वर्गोत्तमिति नवांशकव्यवस्थिते चंद्रेनवांशकदृष्टिकलद्विः प्रकारमुक्तं शतमसुभंच यथा आरक्षिकइति शुभं वधरुचिरित्यशतमंच तत्रवर्गा

अल्पापर्योदुःखितः सत्यापिस्वमानासक्तः कर्मणिस्वेनुरक्तः दुष्टस्त्रीषुः कृपणश्चाकिंभागे चंद्रेभानौ तद्दृदिं द्वादृष्टे ८ वर्गोत्तमस्व
 परगेषु शोभयदुक्ततत्सुष्ठमध्यलघुताशतमुक्तमेषा वीर्यान्वितोशकपतिनिरुणाद्विपूर्वराशीक्षयास्य फलमशकलददाति ९ इति च ०

दृष्टिकलाः अध्यायः स० १९

तमांशकगते चंद्रेयत् ग्रहदृष्टिजं फलशतममुक्तं तत्सुष्ठमतीवशतमभवति स्वांशकस्थे तु यच्छुभमुक्तं तन्मध्यमं परनवांशकव्य
 वस्थिते यच्छुभंतल्लघुत्तो कधिज्ञेय एवशतमफलस्यपुष्टतामध्यतालघुताच्च अशतममुक्तमेषा असुभममिष्टयत्फलतदुक्तमेषा विपरीतज्ञेयं परनवांशकस्य
 स्थन्वद्रस्थयदसुभदर्शनफलमुक्तं तदतीवाशतमभवति स्वनवांशकस्थस्य मध्यमं वर्गोत्तमांशकस्थस्य लघुता एव लघुतादित्ययो रपि दृष्टिकलयोज्यं जातके
 सर्वाण्येव फलानि भवतीति प्राप्तं यस्माद्यवनन्धरः अन्योन्यराश्यशकसययोगैरन्योन्यसदर्शनसंगमेश्च अन्योन्यसंयोगविकल्पनाभिरिदं समुद्रां बुवद्भ
 मेयमिति अतः सदैवराशिदृष्टिनवांशकदृष्टिकलयोरपिसदैवपत्तिं प्राप्नोति तत्रनवांशकपतौ बलवति राशिदर्शिन फलबाधनार्थमाह वीर्यान्वितइति

यस्मिन्नवाशकेज्यवस्थितम्ब्रोतमवाभवतितस्यनवाशकस्ययोधिपतिः सचेदीपीन्वितोबलवान्भवति तदानिरुणाद्धिपूर्वेप्रथमनिवारयति क्रिसर्पमे
 वनदिगशीसणान्यफल नदीगरेष्काणद्वादशभागक्षणस्यतत्तद्दिवाशेषणफलमेवददाति अवाशकेपतिर्विलधान्नभवति तद्वाराशीसणाशकेक्षण
 फलेउभेअपिवाच्ये एवचद्रुतमयोरुभयोरपि आदित्यस्यवृत्तवाशकक्षणफलमेवक्तव्यं यस्मात्तस्यराशीक्षणफलमिहलोकमिति ९ इतिबृह
 दृष्टिफलाध्यायएकोनविंशतिः १९ अथातोभावाध्यायोव्याप्यते तत्रादित्यस्यलभगतस्यद्वितीयस्यस्यचफलमदन्वितयाह त्रुरश
 मूरः सुग्रामपियास्तव्याचिरकार्यकृत् विकलनयन हीनदृष्टिः निर्युणानिर्दयः एवविधोर्केरभौतनुस्येलमस्येजातोभवति एतत्तायत्सर्वलभमु-

अथभावाध्यायप्रारम्भः शुकस्तव्योविकलनयनोनिर्द्युणोर्केतनुस्येमेधेसस्वस्तिमिरुनयन सिंह
 सस्यनिर्वाध नीर्केधोऽस्य शशिगृहगतबुहुदाक्षपतगभूरिद्रव्यानृपकृतधनावत्करागीद्वितीय १

सामान्यफलभवति अयमेवसिंहतुलाकर्कदानामन्यतमेलभगतेकतवापूर्वोक्तफलनभवति वक्ष्यमाणचोक्तराशीनामत्रिशिफलभवति मेधेस-
 स्वइति मेपलभेतवस्येचाकेसस्व सार्पगतिमिरुनयनः चक्षुषेगीभवति तिमिरव्यसुरोगीतिमस्किः सिंहलभेतत्रस्येचार्कनिशाधः रात्र्यधोभवति
 आरियस्यनीचः तुलातस्मिन्भगतेतत्रस्येचाकेसूर्क्ष्मः नत्रहीनोऽस्वः दरिद्रव्यभवति शशिगृहेककेटलभेतभस्येमतगेचाकेसुहुरेक्षण पुष्पि ७
 आरियस्यनीचः तुलातस्मिन्भगतेतत्रस्येचाकेसूर्क्ष्मः नत्रहीनोऽस्वः दरिद्रव्यभवति शशिगृहेककेटलभेतभस्येमतगेचाकेसुहुरेक्षण पुष्पि ७

अथलमात् द्वितीयतृतीयचतुर्थपंचषष्ठस्थानस्थार्कफलमौपच्छंदसिकेनाह मतीतिमतिः बुद्धिः विक्रमः पराक्रमः एतौ विद्येते यस्य तथा विधस्तृती
यगेर्केरवो भवति विसरबोदुःखित पीडितमानसः नित्यो द्विसचित्तः एवं विधश्चतुर्थगेऽर्केजातो भवति असतः विपुत्रः धनचर्जितो दरिद्रः एवं विधस्त्रिको
पीपंचमस्थेरवो जातो भवति बलवान्बलयुक्तः शत्रुभिरिभिः जितः एवं विधः शत्रुयातेषु स्थानऽस्थेर्कजातो भवति केचिद्बलवान् नष्टरिपु
श्च शत्रुयात इति पठति तथाच सत्यः वृष्टेरिपुरोगशोकसः आचार्यणात्रयवनेश्वरमतमंगीकृतं यतः षष्ठस्थानस्थितानां पापानां यवनेश्वरेणानिष्टफलमभि
हितं तथाच शक्रचिध्वजः षष्ठाश्रितोकोविषशस्त्रदाहकुश्लोगशत्रुव्यसनोपतप्तं काष्ठाशमयातोचविशीर्णदंतान्धूनेदवीदंष्ट्रिनखिसतांश्च कुजोगतस्तत्रपरि

मतिविक्रमवानुतृतीयगोऽर्केविसुरवः शीडितमानसश्चतुर्थे असक्तो धनवर्जितस्त्रिकोणेबलवाञ्छत्रुजितश्च शत्रुयाते २ स्त्रीभिर्गतः प
रिभवंमदगेपतंगस्वल्पात्मजा निधनगेविकलेक्षणश्च धर्मेसक्तार्थसुरभार्कसक्तशौर्यभाक्वेलाभिप्रभूतधनवान्पतितस्तुरिकः ३

द्वतारांद्वाधितं धिक्कृतिकर्षितं च सौरः शिरोभूमाशानिपातवातद्विसुष्टिघातोपहृतं च कुर्यात् अर्नेनेवातिदेशं पापानामाचार्यः करिव्यत्यर्कवत् २ अ
थलमात्सप्तमाभूतवमदशमैकादशद्वादशस्थऽर्केजातस्यस्वरूपवसतिलकेनाह स्त्रीभिर्गतिइति पतंगे आदित्ये मदनगेसप्तमस्थानस्थे जातः स्त्रीभिः
योषिभिः परिभवंगतः प्रासो भवति केचिन्मतेपतंगइति पठति निधनगे अष्टमस्थेपतंगेसूर्ये स्वल्पात्मजः अल्पापत्यः विकलेक्षणश्च विकले अक्षिणीय
स्य अहदचक्षुर्मवति हीनदृष्टिर्भवतीत्यर्थः धर्मेनवमस्थेसक्तार्थसकलभाक् सक्ताः पुत्राः अथो धिनस्करं करुणावः एषा भागी भवति केचिद्दुर्मेस्क

तार्थरहितइतिपठति तयान्नसत्यः साध्वान्नारविरोधस्तुः प्रदीर्घ्यकृन्नचमसस्यः त्रैदशमेससखशौर्यमाकृ स्मस्वितोक्तीन्वभवति लाभेएष्यदशप्र-
 मृतधनवान् बहविसोभवति रि फेहादशोपतितः स्वकर्मपरिभ्रष्टोभवति इत्यादित्यन्वारः ३ अथचंद्रेन्द्रमाद्वितीयतृतीयचतुर्थपंचमषष्ठस्यजातस्य
 स्वरूपशाद्वृत्तिरिच्छितेनाह मूकइति मूकोवाध्वीन उन्मत्तः धातुवैषम्याद्यथेष्टकरी जडः अघतिपन्न अधःनेत्रहानः हीनः अनुचितकर्म
 कृत् चपिरा शोत्रेभ्रियहीनः प्रेव्योद्वासः एषामन्यतमोज्ञातः शशाकोदये शशाफेचंद्रेउदयगेलमस्येजातोभूवति एतन्मेषरूपककंदवज्यतेषाणि
 शपमाह त्रस्राजोच्चगतइति स्वर्गकंदकः तस्मिंल्लभेततस्येचंद्रमसिपनीवितवान्भवति अजेमेषलभततस्येचंद्रमसिबहुसक्तः प्रभृतपुत्रो

मूकोन्मत्तजशधहीनुवधिरप्रेष्या शशाकोदयेस्वसृजिञ्चगतेधनीबहुसक्त सस्व कुटुबीथने
 हिंस्रोभ्वाद्गतस्वरवसतुनयेतद्योक्तभाषान्वितानकारिमृदुकायबन्धुमदनस्तीक्ष्णौलस्यारिगो ४

भवति चद्रस्योच्चोष्णः तस्मिंल्लभेचंद्रेसस्यः अर्थवान्भवति धनेलभात् द्वितीयेचंद्रेकुटुबी बहुकुटुभोभवति भ्वावृगतेतृतीयस्थानस्येहिस्रःकु-
 रोभवति प्राणिपथकोषा स्वरुचतुर्थसतनये तनयेनपंचमेनस्थानेनयुक्तेतद्योक्तभाषान्वितस्त्रानभोक्तेनकथितेनभात्रिनान्यितोयुक्तोभवति त-
 नस्वरुस्वस्वितजनयेपुत्रान्वितइति नैफारिण्यनेकारिः बहुशत्रुः मृदुकाय सुकुमारशरीरः मृदुबद्धिः नानिभवीमायिः मृदुमदन मेपुनशीघ्र
 का तीक्ष्णप्रम्वभाषः अलसाः क्रियास्वपदः एचविधागिगेलभात् पञ्चस्येचंद्रेजातोभवति ४

अथलभ्यास्समाष्टमनवमदशमैकादशद्वादशस्थे चंद्रेजातस्थस्वरूपं शार्दूलविक्रीडितेनाह ईर्ष्युरिति ईर्ष्युः परहिंस्रत्सरी तीव्रमदः अतिमदनः एवंविधो
 मदेसप्तमस्थे चंद्रेजातो भवति बहुमतिः बहुप्रज्ञः चपलबुद्धिरित्यर्थः व्याध्यर्दितः रोगपीडितः एवंविधोऽष्टमस्थे चंद्रेजातो भवति सोभाग्यसर्वजनवा
 ह्नुष्यं आत्मजाः पुत्राः मित्राणि सुहृदः बाधेवाः स्वजनाः धनवित्तैर्बांभागी भवति शीतगौ चंद्रे धर्मस्थे नवमस्थानाश्रिते जातो भवति निष्पत्तिः निष्पत्त्या
 दनं सर्वकर्मसमुपतिगच्छति धर्मधनधीशौर्ययुतः धर्मपाधनेन वित्तेन धिया बुध्या शौर्येण बलेन युतः एवंविधः कर्मगोदशमस्थानस्थे चंद्रे जातो भवति
 ख्यात इति ख्यातः सर्वत्र प्रसिद्धः भावगुणान्वितः भावो एकादशालाभस्थानतेनान्वितः सलाभ इत्यर्थः एवंविधो भवति एकादशस्थे चंद्रे जातो भवति

ईर्ष्युस्तीव्रमदो मदे बहुमतिर्व्याध्यर्दितश्चाष्टमे सोभाग्यात्मजमित्रबंधुधनभाक्कृधर्मस्थिते शीतगौ
 निष्पत्तिसमुपति धर्मधनधीशौर्ययुतः कर्मगोख्यातो भावगुणान्वितो भवति दुद्रोगहीनो व्यय ५

क्षुद्रो हिंस्रस्वभावः अंगहीनः अवयवरहितः एवंविधो व्यये द्वादशस्थे चंद्रे जातो भवति इति चंद्रचारः ५ अथलभ्यादिस्थयोर्भौमबुधयोजितस्थ
 स्वरूपं वसंततिलकेनाह लभे इति लभस्थे कुजे प्रहारादिनास्रततनुः विस्मृतशरीरः धनगोद्वितीयस्थे कदन्नः कुस्सितान्भाशी भवति धर्मे नवमे
 घवान् पापरतो भवति अन्यसंस्थो दिनकरप्रतिमः अन्येषु परिशिष्टस्थानेषु स्थितो दिनकरप्रतिमोर्कतुल्यफलः तृतीयचतुर्थपंचमगष्टसप्तमा-
 ष्टमदशमैकादशद्वादशेषु यान्ये वादित्यस्थफलान्यभिहितानितान्येव भौमस्थवान्यानि तद्यथा तृतीये मतिविक्रमवाश्वतुर्थे विसुर्यः पीडितमान-
 स पंचमेकतधनवर्जितः षष्ठे बलवान् शत्रुजितः सप्तमे स्त्रीभिः परिभवंगतः अष्टमे स्वल्पात्मजः नवमे विकलेक्षणः दशमे सुखशौर्यवान् एकादशे प्र-

मृतपुत्रान् द्वादशोपतितः इति सौमचारः अथ युधन्वारः विद्वान्धनी इत्यादि त्रेषु धेनुमगते विद्वान् पण्डितो भवति द्वितीये पनवान् तृतीये प्रसूतः प्रक-
 षण्णल्लोदुग्धनः चतुर्थे पण्डितः पञ्चममत्री पञ्चशत्रुः षष्ठे पण्डितः सप्तमे धर्मनः अष्टमे विश्रुतयुगाः प्रख्यातयुगाः पल्लोदुग्धनतरान्यस्थानेऽकेवत् सूर्येवत् नवम-
 दशमे कादशाद्दशोपुयान्यर्कस्य फलान्यभिहितानितान्येषु धस्यवाच्यानि तद्यथा नवमेरुतार्थं सुखभाक् दशमे सुखशोभभाक् एकादशे प्रसूतघ-
 नवान् द्वादशोपतित इति बुधन्वारः ६ अथ लघादिस्यस्य जीवस्य फलमिद्रकजभाद् विद्वानिति जीवेशो विद्वान्मात्प्रभृति स्थितेषु द्वादशोपु-

लमे कुजे सुपुत्रसुर्धनरो कर्दन् नो धर्मेषु वा न्दिनकरप्रतिमोन्यसस्य विद्वान्धनी पञ्चलपण्डित
 मथ्यशत्रुयमन्त्रविश्रुतयुगा परतार्कवह्ने ६ विद्वान्सुवाक्य कृपणः सुखी च धीमान् शत्रु
 पितृताधिकम् नीचस्तपस्वी सधनः सलाभः खलुः श्वजी विक्रमशो विलसात् ७

म्यानपुत्रकमरः परिपाह्यैतानि फलानि तद्यथा लघस्येशुरो विद्वान्धनो भवति द्वितीये सुवाक्यः शोभनवचक्रः तृतीये कृपणः अदाता चतुर्थे
 करी पञ्चमे धीमान् बुद्धियान् यष्टेः शत्रुः षष्ठे पण्डितः सप्तमे पितृताधिकः पितुः सकाशात् युगाधिकः अष्टमे नीचः स्वकुलानुचितकर्मकृत्
 नवमे लपस्वी विद्यमानतया दशमे सधना सक्तिः एकादशे मलाभः नाभयुक्तः द्वादशे खलः त्रैलोक्य इति बहुस्मृतिचारः ७ अथ ल-
 ग्नादिस्यस्य रक्तस्य फलचिन्तयाद् स्मरनिपुण इति स्मरनिपुणः कामकुशलः सुखितः सुजातः सुखः तर्बुधिधो विलम्बस्ये मध्यपुत्रे शुक्ले
 जाता भवति भिषकचक्रः कलहवह्नेमः सुरतेऽम्नः सुरतामिलापी रायविधोः स्मानेऽपान्नाः ७

खितो भवति गुरुवदतो न्यगृहे अतोस्मात्स्थानत्रयादन्यस्मिन्गृहेस्थाने गुरुवत् जीववत्कलानिवक्तव्यानि द्वितीयतृतीयचतुर्थषष्ठाष्टनवमदशमै
 कादशद्वादशेषुयान्येवगुरोः बृहस्पतेः फलान्यभिहितानि तान्यवशक्तस्यवक्तव्यानि तद्यथा द्वितीयेसुवाक्यो भवति तृतीयेकृपणः चतुर्थेसुखी ब
 ष्टेःशत्रुः अष्टमनीचः नवमेतपस्वी दशमेसधनः एकादशेसलाभः द्वादशेश्वलः सधनोत्येअत्यमीने यत्रतत्रभावस्थेसधनः वित्तवान् भवति स्थानो-
 क्ततत्फलन भवति केचिद्गुरुवदन्थतस्तु द्वाषेद्भविणीस्यादितिपठति अतो नंतरपरिशेषस्थानेषुगुरुवत् द्वाषेमीनेद्भविणीस्यात् भवेदिति इति
 शक्तचारः ८ अथलनादिस्थस्यसौरस्थफलशिवरिण्याह अदृष्टार्थेः नित्यदरिद्रः रोगीव्याधितः मदनवशागः कामार्थिनः

स्मरनिपुणः सखितश्च विलभे प्रियकलहोस्तगते सुरतेष्कः
 तनयगतस्तस्वितो मृगुपुत्रे गुरुवदतो न्यद्द्वेषेद्भविणीस्यात् ८

अत्यंतमलिनः अतीवमलोपेत. शिशूत्वेबाल्येपीडातोव्याध्यदितः अलसवाक् अव्यक्तभाषी एवंविधः सवितृकतेसौरेलमस्थितेजातो भवति
 यदितुल्यधन्विमकरकुंभमीनानामन्यतमोराशिः लग्नगतो न भवति तदा तदेतद्गुरुकंफल भवति एषामन्यतमेललग्नगततस्यसौरस्यफलमाह गुरु-
 स्वसौच्यस्याइति गुरुक्षेत्रे धन्विमीनो शनैश्चरस्थस्वर्सेस्यक्षेत्रे मकरकुंभोत्स्येवोच्चस्तुला एषामन्यतमोराशिः यदिलग्नगतो भवति तत्र-
 स्थितेचसौरैरेनृपतिसदृशः राजतुल्यो भवति ग्रामपुरपः ग्रामाणापुराणांचाधिपतिः सुविद्वान्पंडितः चार्वागः शोभनाव्ययश्च भवति केचि-
 त्तद्व्यक्त यस्मात्सारावल्यामुक्तं स्वाच्चेस्वजीवभवनेदिति पालतुल्यालभेः कर्जं भवति देशनराधिनाथः शेषे

पुद्गलस्यैवपीडिताएववात्येदारित्यकामवशागोमन्विनोलसम् १ दिनकरसमोन्यत्रकथितइति अन्यत्रद्वितीयादिषु स्थानेषु दिनकरसमोर्क्तुल्यः कथितः
 कथान्यादित्यस्य फलान्यभिहितानितान्येवसीरस्यवान्यानि तपया द्वितीयेभूरिद्रव्योत्पत्तधनोवञ्जोगीचप्रवति तृतीयेमतिथिक्रमवान् चतुर्थे-
 षिक्रमः पीडितमानसाः पंचमेकसक्तोधनवर्जित षष्ठेवलवान् शत्रुनिर्जितः सप्तमेत्थीभिः परिभ्रमगतः अष्टमेस्वल्पात्मजोषिकठेक्षणश्चनपमेसुता
 येसुखमारु दुःशमेकत्वशौर्येभ्यः एकावशोमधूतधनवान् द्वादशोपतितइति इतिशनिश्चरचारः ९ अथलभामादारभ्ययेतन्वाद्योभायास्ते
 पुभाप्येपुव्ययेस्थिताना सर्वपामेवग्रहाणा फलविशेषमालिन्याह सुद्धविति यदेतत्प्रतिगृह्लभात्मभृतिद्वादशसुस्थानेषु फलमनुपरिचित्य

अदृष्टार्थोर्गीमदनवशागोत्यतमलिनः शिशुत्वेपीडुर्त्त सवितृसक्तलभेत्पलसवाकू
 गुरुत्वज्ञान्चस्यनृपतिसदशाग्रामपुरपःसुविद्याश्चार्चवर्गोदिनकरसमोन्यत्रकथितः ९

भायतनुकुडुवसहात्यादृक् लभदेहाद्भिर्भावेरिति लभदेह शरीरपरिकल्प्यम् लभामादारभ्यतनुकुडुवसहोत्यादयोभावा परिकल्प्याः अत्रका-
 ल्मातिः तन्नाच्यते अस्त्येव यस्माधवनम्बरः पृत्तिवहोरांशुशिशमचधिघादिति अत्रशशिभान्नपरिकल्प्यालभामात्परिकल्प्याः तेषुशरीरादिभ
 वेपुयोग्रहोयवस्थिताः सतस्यभावस्यपृष्टिकृशातावाकरोति कथमित्याह सत्त्वरिपरकीक स्वदेतुगस्थितानाफलमनुपरिचित्यमिति सु
 त्क्षेत्रमित्तैः अरिद्वेनशत्रुर्त्त परकीयमुद्रासीनभ स्वर्क्षमात्मीयक्षेत्रे तुगासुचम एतेषुस्थानेषु स्थितानाफलमनुपरिचित्यम् परि
 कल्प्य भारस्योग्रहोयादशोक्षेत्रेभयतितादशाफलमयच्छति नन्वत्रगकद्वदादिसेनाणापरिगणनाकृता तत्रनशुभाशुभफलविभागउक्तः

उच्यते अथदेवैतद्गम्यते तथाभिन्नक्षेत्रस्थोभाववृद्धिकरोति शत्रुक्षेत्रादिस्थश्चतद्धानिं तत्रचयेशुभाशुभक्षेत्रेनोक्तेत्रिकोपानीचभेतेपित्राद्ये मि
 त्रादिक्षेत्राण्यक्षेत्रोपलक्षणानिद्वेषानि कः पुनरपि अरिपरकीयाविशेषउच्यते उदासीनोत्रपरोभिप्रेतः अरिः शत्रुः परउदासीनः तत्रैतदुक्तमव
 त्ति याप.सौम्योवा नीचस्थः शत्रुक्षेत्रस्थोवा यस्मिन्भावव्यवस्थितः तस्यभावस्यहा निकरोति उदासीनक्षेत्रस्थोनहानिनन्ववृद्धिं भिन्नक्षेत्रे-
 स्वक्षेत्रे मूलत्रिकोणेस्वोच्चेव्यवस्थितोभावस्यवृद्धिमिति एतत्केषांचिन्मते तथाचभगवान्गार्गीः नीचक्षैरिपुगहस्थोग्रहोभाषविनाशकृत् उदा
 सीनगृहे मध्योभिन्नक्षेत्रत्रिकोणगः स्वोच्चगश्चग्रहोवश्यंभाववृद्धिकरः स्मृतइति सत्याचार्यस्तुपुनः समुपचयविपत्तीसौम्यपापेषुकथयति य

सरुदरिपरकीयस्वर्क्षतुंगस्थितानां फलमनुपरिचिंत्यंलभदेहादिभावैः
 समुपचयविपत्तीसौम्यपापेषुसत्यः कथयति विपरीतरिः फषष्ठाष्टमेषु १०

स्मिन्भावेसौम्याः स्थितास्तस्यभावस्यसमुपचयंवृद्धिकुर्वति यस्मिन्भावेपापाः स्थितास्तस्यभावस्यविपत्तिं हानिकुर्वति किंतुरिः फषष्ठाष्टमे
 व्येत्तद्विपरीतंकथयति रिः फेहादशेस्थानेसौम्याः भावहानिकुर्वति पापाः वृद्धितेनरिः फेसौम्याव्ययहानिकुर्वति पापाः व्ययवृद्धिं षष्ठसौम्याः शत्रुहा
 निकुर्वति पापः शत्रुवृद्धिं अष्टमेसौम्याः मूलकहानिकुर्वति पापाः मूलकवृद्धिमिति तथाचसत्यः सौम्याः पुष्टिपापास्तद्धानिंसंश्रिताग्रहाः कुर्युः मूर्त्यादिषु
 निधनेत्येषषष्ठेचविपर्ययात्कलदाः ननुपूर्वसौम्यानांपापानाचोपचयस्थानावस्थितानांशुभफलव्याख्याततत्कथं षष्ठस्थाः पापाः शत्रुवृद्धिकुर्वति अत्रो
 च्यते पूर्वसामान्येनोक्तं यत्रचवाचनिकीबाधाभवति तत्रसामान्यभावफलं त्यक्त्वा यथोक्तफलं वक्तव्यं यद्येवंकथं स्वल्पज्ञातके उक्तं पुष्पातिशक्तमा-

भावान्पूर्त्यादीघ्नतिसस्यताः पापाः सौम्याः घघ्नेरिघ्नाः सघ्नेनिष्ठाव्ययाष्टमगाइति अत्रोच्यते बहुज्जातके आचार्येणोक्तस्वल्पजातकेन्यान्चार्येभतेन
 प्रतिज्ञेपमान्चार्येण ज्योतिषमागमशास्त्रविघ्नप्रतिपत्तो नयोग्यमस्माक स्वयमेवविकल्पयितुं किंपुबहुनामतवक्ष्ये यान्त्वार्यणासमसख्यानामत
 मेदसमत्वमवति तन्नवराहमिहियेमतद्वयमपिदरायति तयात्तबहुद्यानायामन्यरूपाग्रहकुडलिकभस्त्रुल्पयात्राभासामान्यरूपापठति एवसु
 हदल्पयोर्विवाहपदलयोरपि १० अयग्रहकुडलिकफलविशेषमनुब्रुमाह उच्येति ग्रहकुडलिकायाफलद्विविधमुक्त शकममसुभच तत्रयच्छुभं
 फल तदुच्चत्रिकोणस्वसुदृच्छत्रुनीचग्रहाकिंग्रहैर्दत्तयथानकमपादेनवलपादाल्पनिष्कलभवति तेनोच्चस्योग्रह सपूर्णप्रयच्छति मूलत्रिक-

उच्चत्रिकोणस्वसुदृच्छत्रुनीचग्रहाकिंगैः शकमसपूर्णपादेनदल
 पादाल्पनिष्कलम् ११ इतिबृह० सावाऽध्यायः समाप्त ३०

णस्य पादेनसद्वेनस्योऽर्द्धं भिन्नक्षेत्रस्य पादफल शत्रुक्षेत्रस्यः पादादप्यल्पम् नीचस्योस्तमितश्चनकिञ्चिदपि एयशकमफल शुभग्रहणा
 देवारकमस्यग्रहस्यभ्युक्कमोव्याख्येयः तत्रास्तमितोनीचस्यश्चाशकमफलसपूर्णप्रयच्छति शत्रुक्षेत्रस्यः पादेनभिन्नक्षेत्रस्योऽर्द्धस्वक्षेत्रस्यः
 पादम् त्रिकोणस्यः पादादप्यल्प उच्चस्योनकिञ्चिदपि एयजातकफालेग्रहस्यापस्थानात्फलवाच्य दशाष्टकवर्गादिफलपत्तिकाले शकमशक
 मश्रापुष्पफलबूनयानेयमयच्छति एतच्चपूर्वमेवव्याख्यात उक्तं तत्कालथलयुक्तोभवति यदिदशाधिपस्तस्यशकमशकमवापिफलपत्तव्यंनि
 त्यमवपरिपूर्णा ११ इतिश्रीभद्रोत्पलगिरिचिन्तायाश्चहज्जातकाविरुतोभावाऽध्यायोविशतिः समाप्तः २० ७

अथात आश्रययोगाध्यायो व्याख्यायते तत्रात्रावैकादिसंख्योत्तरदृष्ट्या स्वगृहगतानां ग्रहाणां मित्रक्षेत्रगतानां च फलं पुष्पिताग्र्याह कुलसमकुले
 ति स्वभेषु स्वराशिष्वेकदृष्ट्या श्रितैः ग्रहेर्जाताः कुलसमकुलमुख्यबंधपूज्या धनिस्तु खिमोगिनृपाः पुरुषा भवति यस्मिन्तस्मिन् गृहस्वक्षेत्रगतजातः
 कुलसमः स्वकुलतुल्यो भवति एवंह्ययोः स्वक्षेत्रस्थयोः कुलसुरव्यः स्वकुलप्रधानः स्वकुलाधिकः त्रिभुबंधूनां पूज्यः चतुर्भुधनी विसवान् पंचसुसुरवी
 बहसुभोगी नृपतुल्यः केचिद्रूपइतिपठंति सचोपमानाद्भूपतिरिव भूपस्तस्मत्समत्वमेवमुक्तं स्वल्पजातकेषु कं कुलतुल्यकुलाधिकबंधुमान्यधनि
 भोगिनृपसमनरक्षाः एवंषट्सकृत्पसमः सप्तस्कृत्पौराजा एवंगुणः एकोत्तरदृष्ट्या स्वक्षेत्रगुणजातो भवति परविभवेत्यादि एकदृष्ट्या इत्यनु

कुलसमकुलमुख्यबंधुपूज्या धनिकस्त्रिमोगिनृपाः स्वभेषेकदृष्ट्या
 परविभवसुहृत्स्वबंधुपाष्यागणपबलेशानृपाश्च मित्रभेषु १

वर्तते मित्रभेष्वेकदृष्ट्या स्थितेषु परविभवसुहृत्स्वबंधुपाष्यागणपबलेशानृपाश्च जाता भवति तेनैकस्मिन् मित्रक्षेत्रस्थे ग्रहे जातः परविभव
 पोष्यो भवति पराजीवीत्यर्थः द्वयोः सुहृत्पोष्यः त्रिभुस्वपोष्यो ज्ञातिप्रोष्यो भवति चतुर्भुबंधुपोष्यः पञ्चातृपोष्य इत्यर्थः पंचसंगणपः गणा-
 स्वामी षट्सकबलेशः सेनापती सप्तस्कृत्पौराजा १ अथोच्चगतस्यैकस्यापि मित्रदृष्टस्य फलमेकोत्तरदृष्ट्या नीचशत्रुस्थानां च मालिन्या
 ह जनयतीति एकोषुच्चगतो ग्रहो मित्रदृष्टः सुहृदवलोकितः नृपराजानं जनयति एवमेकोषुच्चगतो मित्रयोगाभिचयुक्तत्वात्सुर
 धनसमेतं सिद्धं जनयति ग्रन्थुरधनसमेतं पर्यासवित्तयुक्तं सिद्धं च सर्वत्रावासपूजं जनयति विधनविसरवमूदेत्यादि एकदृष्ट्या इत्यनुवर्तते

एक इत्याशन्ननीचर्षीगेषु शत्रुक्षेत्रस्येपुनीचर्षीगेषु बाग्रहेषु विधनचिकुरवमूढव्याधितावधतषाबधदुरितसमेतानाता भवति तेनयस्यजनमन्येकोग्रहः
 शत्रुक्षेत्रगोर्नीचर्षीगेषु वा भवति सविधनः विगतधना भवति दरिद्रः यस्यहो सचिकुरवोदुःखिता यस्यत्रयः समूढः विविक्तः यस्यत्रवारः सव्याधित षोडश
 तं यस्यपचसपधनतसो भवति यस्यपटु सतसो भवति बहुदुःखसतस यस्यसससपधदुरितसमेतो भवति बधपधोर्दुरितदुष्कृत बधएचदु-
 रिततेनसमेतो वृक्षोवा नीचियद्यपिससनस भवति तथापिचञ्जादिवसूषंशास्त्रानुसारेणतत्कलोपदेशः २ अथकुमलमजातस्याः शुभफल
 सुपज्ञातिरुपाह् नकुमलममिति सत्याचार्यः कुमलमजन्यमिनसुभमाह नशोभनसुक्तवान् तथात्वसत्यः जन्यमिचद्व श्रेष्ठा प्रवदेद्वोरारिमि

जनयति नृपमेकोप्युच्चगोमि नदृष्टं प्रचुरथनसमेतमिन्नयोगाच्चसिद्ध
 विधनचिकुरवमूढव्याधितोवधतसावधदुरितसमेतः शत्रुनीचर्षीगेषु २

धनवर्ज्यः स्यात् होरानभवेदिष्टादिपेदिष्टिह कुमविलभेजातो भवति नयेदु स्वशोकसतस इति नभागाभेदादिति पुराणयवनाभागाभे-
 दाद्वादशाभागाभदान्मनिकुमलममशक्तमिति यस्यतस्यलभस्यकुमद्वादशाभाग जन्यनशक्तमिति तेपामतनकुमलमे तथाच तन्भतानुसारि
 णाश्रुतश्रुतिनाप्युक्त मर्षेस्मिन्लभगतकुमद्विरसाराकोयदाभवति यशान्तदासुखितः पर्यन्तमोजीभवेत्पुरुष इति अत्रविष्णुगुप्तनाणाख्याया
 हतः कन्याराभेद इति यदुक्त भागाभेदात्कुमलमजन्यमिनसुभ तत्कल्प्यारोहमगतस्य कुमद्वादशाभागोनास्त्यपितु सर्वेस्यैवास्तिविद्यते यस्मा
 द्दिक्कुमस्यद्वादशाभागोनशक्तमस्तादासराण्येवलत्रोक्तामिफलानिनिरर्थकानिभवति तस्माद्वतिप्रसगाः तेनकुमलममेवा शुभनतः अगभेद-

इति तथा च तद्वाक्यम् कुंभदादशभागोलक्षणगतो नम्रशस्थतेयवर्नैः यद्येवं सर्वेषां लक्षणगतानामनिष्टफलं न स्यात् यद्ययोगाद्वाशीनिं न च तत्सर्व-
शास्त्रकाराणां तस्मात्कुंभविलक्षणान्मन्थशुभानतद्भागइति ३ अधुना होरास्थानां ग्रहाणां फलवसंतिलकेनाह यातेष्विति असद्ग्रहाः पापाः
तेष्वसत्कृपापेषु समभेषु विषमराशयवस्थितेषु न केवलयावद्दिने शहाराभादित्यहोरायातेषु प्राप्तेषु विषमराशिषु पापाः प्रथमार्द्धस्था यदा भव-
न्ति तदा जातः रव्यातः सर्वत्र प्रसिद्धः महोद्यमबलार्थयुतः महत्सकार्येषु द्यमरतो बलवान् वीर्यवान् अर्थयुतो धनवान् अतितेजा अतितेजस्वी भ-
वति चांद्रोशकभेष्चिन्ति युजियुत्राशौशकभेषु सौम्यग्रहेषु चांद्रो होरायातेषु समराशिषु प्रथमार्द्धस्थाः सौम्याः भवन्ति तदा जातो मार्दवयुतो मृदुस्व

नकुंभलक्षणशुभभागसत्त्वो न भागभेदाद्यवनावंदति कस्यांशभेदेन तथा स्तिरुशेरुति प्रसंगस्त्वि
ति विष्या गुप्तः ३ यातेष्वसत्स्वसमभेषु दिने शहोराख्यातो महोद्यमबलार्थयुता तितजाः
चांद्रोशकभेषु युजि मार्दवका तिसौख्यासौ भाग्यधीमधुरवाक्ययुतः प्रजातः ४

भावः कांति युतो द्युतिमान् सौरव्ययुतः सुखान्वितः सौभाग्ययुतः सर्वजनप्रियः धीयुतः मतिमान् मधुरवाक्ययुतः प्रियवदः एतैः गुणैर्युक्तो जातो भ-
वति ४ अथ पुनरपि होरागतं फलमिंद्रवज्रयाह तास्वैवति तास्वैव पूर्वोक्ता सुहोरास्वपरक्षेगेष्वन्यराश्यां श्रितेषु जातानराः सर्वेषु पूर्वोक्त
गुणेषु मध्या भवन्ति एतदुक्तं भवति समराशिषु रविहोरायां पापग्रहाणामवस्थानं भवति तदा जातानां पूर्वोक्तगुणामध्या भवति एवं विषमरा-
शिषु चंद्रहोरायां सौम्यग्रहाणामवस्थानं भवति तदा जातानां पूर्वोक्तगुणामध्या भवति व्यत्यस्तहोरा भवनस्थितेष्विति व्यत्यस्तासु विपरीत

म्याकृद्भागमु अ पन्नेपुन प्रवनेपुराशियुस्थितेषु ग्रहेषु जातामर्त्यापुनृष्या उक्तगुणैः प्रागुद्दिष्टे गुणो विहीनावर्जिताभवति एतदुक्तमवति सप
 गशियुचद्रहारायापापानामवस्थानमवति तदज्ञातामहोद्यमवन्नाथेहीनाभवति वितेजसम् गवेषियमराशियु आदित्यहोगयासाम्यानामवस्था
 नभवति तन्नाज्जाभारवकातिसौख्यमोभाग्यधीमथुर वाक्यविहीनाजाताभवति अनन्दर्शितेग्रहावस्थानयथायथाग्रहवहूस्वभवति ते
 यातयागुणवहु वयस्त्प्य • अयद्रक्षणापस्थानाच्चद्रस्यफलपसतिलकेनाह कन्याणरूपगुणमिति आत्मीयद्रक्काणेयदाचद्र म्बि
 तोभवति अथवास्तुद्रैः क्काणे स्थितस्तदाजात कन्याणरूपगुणः यथास्तस्फुः यथास्तगुणश्चभवति आत्मीयद्रैः क्काणमिन्द्रैः क्काणावस्था

तास्वेवहोगस्वपरद्दिगेपुनेयानुरा पूर्वगुणेषुमुध्या
 अस्यन्तद्वाराभवन्स्थितेषुपत्याभवत्युक्तगुणैर्विहीन ५

ननिनान्यद्रैः क्काणावस्थितेचद्रममिन्धारः पस्मादुक्तान्यगस्तदधिनायगुणकरोति यस्मिन्त्रैः क्काणेचद्रमाव्यवस्थितस्तस्ययोधिपतिः मयदि
 चद्रस्यतत्कालमध्यम्यन्तराजातम्यमध्यमौकृद्गुणोभवतः अयद्रैः क्काणपिपतिश्चद्रस्यतत्कालमरिन्तदजातोः कृद्गुणहीनोभवति व्यालो
 यतापुपेति व्यालद्रैः क्काणाः मर्पद्रैः क्काणास्तत्रम्यनेद्रजात तीस्याउमोभवति इपतायुधद्रैः क्काण सायुधमन्तस्यचद्रैः जातोतिद्रिस्तोमा
 र्गात्प्ररोमवति प्राणिघातरत्नद्रैः पर्यैः चतुत्ररणाः चतुष्यदद्रैः क्काणाः तत्रस्येचद्रैः कृत्तल्पस्तोयुक्रुदागामिगोमीभवति अइमद्रैः क्काणा
 यस्मिन्त्रैः क्काणस्तत्रम्यनेद्रैः इत्जः परिश्रमपणर्गल्लोभवति आत्मीयादिद्रैः क्काणस्येचद्रमभिज्याल्लैः क्काणास्येचद्रेः समवता फलद्रपमधि

वक्तव्यं अत्रव्यालद्रेष्काणा. कर्कटद्वितीयः शुश्रिकाद्याः मीनतृतीयः उद्यतायुधद्रेष्काणः मेघाद्यः मेघतृतीयः मिथुनद्वितीयः सिंहाद्यः तुल
 द्वितीयः कुंभाद्यश्च अत्रापिगुणाद्भ्यातभूतद्रेष्काणस्थेचद्रेफलद्वयवक्तव्यमिति ६ अधुनामेघादिचवांशकजातस्थस्वस्वपंशालिन्याह
 स्तेनइति मेघवर्ज्यमन्यास्मिन् राशीमेघलभगतेनवांशकेजातः स्तेनश्रौरोभवति दृषवर्ज्यदृषनवांशकेजातोभोक्ता असंचयशीलः एवमिथुन
 वर्ज्यमिथुननवांशकेजातः पडितोविद्वान्भवति कर्कटनवांशकेजातः आढ्यः ईश्वरः सिंहाशकेनरद्रोरजा कन्याशकेकुंबः पुरुषाकारहितः तुला
 शकेश्वरः संग्रामप्रियः शुश्रिकांशकस्थेविष्टिहृद्गरजीवी धन्व्यशकेदासवृत्तिः मकराशकेपापः कुंभाशकेहिंस्रः क्रूरः मीनाशकेऽपीः निभयः के

कल्याणारूपगुणमात्मरूढदृकाणेचंद्रोन्मगस्तदधिनायुषुपंकरोति व्यालोद्यतायुध
 चतुश्ररणाडजेषुतीस्पांतिहिसंगुक्तल्परतोऽटनश्च ६ स्तेनाभोक्तापडिताद्व्योनेरुद्रः कुं
 बः श्रौरेविष्टिकृदासवृत्तिः पापाहिंस्रोऽपीश्रवगतमाशेष्वेवामीशाशाशिवद्वादशाशः ७

चिदधीरितिपठंति अधीः बुद्धिरहितः आन्वार्थस्थचाप्रीरभिमत्तं तथाचस्वल्पजातके तस्करभोक्तृविचक्षणधनिचृपूतिनपुंसकाभयदरिद्राः स्व
 लपापोग्रीक्तृष्णमेघाद्यानानवांशभवाइति वर्गात्तमाशेष्वेवामीशाः एष्वेवराशिषुवर्गात्तमांशिषुजाताएषामेवपूर्वाक्तानामीशाः स्वामिनोभव
 ति एतदुक्तमवति मेघलभेमेघनवांशकेजातश्रौरस्वामीभवति दृषलभेदृषनवांशकेजातोऽजातृणांमसंचयशीलानास्वामीभवति एवमिथु
 नेपडितस्वामी कर्कटलभेईश्वराणांस्वामी महोधनिकः सिंहेनृपस्वामी महाराजाधिराजः कन्यायाक्लीबस्वामी तुलेश्वराणांस्वामी शुश्रिक

मारवाहनास्वामी पन्विनिदासनास्वामी मकरपायानास्वामी कुंभेकृष्णास्वामी मीनाशकेऽभयानास्वामी राशिषट्पादशाशैरिति द्वादशांशैः
 राशिषट्पलाभिनाच्यानि यानि मेपादिस्थे चन्द्रमसि फलान्यभिहितानि सृत्तातान्मृदुगित्येव मार्गरीनितान्येव मेधादिद्वादशांशकजातस्य क्तव्यानीति ७ अ
 यमीमसौरयोः स्वत्रिशाशकस्वयोः फलवसततिलफेनाह जायान्वितइति जायान्वितो भार्यायुक्तः बलवीर्यैर्विभूषणान्यलक्षणानि सूत्रमीदर्यैर्गतेषु
 क्तः तयातितेजाः अतिसाहसेनासमीक्षितफयकरणेनचयुक्तः एवविधः कुजेभोमेस्वभागेस्वत्रिशाशकस्येजातो भवति रोगीभ्याधिता मृतत्वयुष
 तिः मृतास्वाप्नास्मीयापुषतिभार्यायस्य विषमः क्रूरः अन्यराशोऽन्यसर्षिनीदायस्य परदायसक्तः दुग्धीरिसक्तः परिच्छेदयुतः गृहवस्थपरिवा

जायान्वितो बलविभूषणसत्वयुक्तस्तेजोतिसाहसयुतश्चक्रुर्ग्रेड्भ्रमागे
 रोगीमृतत्वयुषतिविषमो न्यदारदुःखीपरिच्छेदयुतामलिनोऽप्युत्रे ८

रोपेकः मलिनः मलोपेतः एवविधोर्केषुत्रेसैरिस्वत्रिशाशकस्येजातो भवति नन्वत्रत्रिशाशकमृदुहानास्ति तत्कथन्नायते त्रिशाशकफळमेतत् उच्य
 ते शुकफलाभिधानेत्रिशाशकमृदुहणमविष्यति ८ अथजीवियुधयोः स्वत्रिशाशकस्य योज्जातस्य स्वस्वस्वस्वसततिलकेनाह स्वाशइति ध
 नेनचित्तेनयशासाकीत्यास्करेननिर्दुस्त्वेन बुद्ध्याप्रदायान्चयुक्तः तेजस्वीसोत्साहः पूज्यः लोकवर्षाः निरुक्तस्य देहः उपमवान् उत्पन्नशी
 लः मागधन् मागसयुक्तः एवविधागुरीजीर्विस्वत्रिशाशकस्येजाता भवति मेधाबुद्धिः कलागीतवाद्यनृत्ययुस्तकवित्रकमूर्दिकाः कपटः दा
 भिकत्वं काव्यकवैः कर्म विवारः वाक्यदुल शिल्पतक्षकमूर्दि शास्त्राभ्यां सतामान्चारानुष्ठानं साहसमसमीक्षितकार्यकरणशीलता अ

तिमाम्न्योतिपूज्यः एवंविधाः शशिजेबुधे स्वत्रिंशांशकस्थेजाताः भवन्ति केचिद्द्वयसर्वत्रैकवचनमेवेच्छन्ति तथापिनकश्चिद्दोषः ९ अथशुक्रस्य
 स्वत्रिंशांशकस्थस्य भौमादित्रिंशांशकस्थयोश्चद्वार्कयोश्चजातस्य स्वरूपं मंदाकातयाह स्वत्रिंशांशेति बहुकृतः प्रभूतपुत्रः बहुकरवोऽपरिमित
 म्रकः आरोग्येणानिरोगतया भाग्यैः जनप्रियत्वेन अर्थेन धनेन रूपेण सुचारुतया सुयुक्तः केचिद्भार्यायै रूपइति पठति भार्याकलत्रेण तथा
 तीक्ष्णः क्रूरः सुललितवपुः शोभनशरीरः सुप्रकीर्णोद्विजः विक्षिप्तानोद्विजाणियस्य बहुस्त्रीगमनशीलः एवंवि-
 धः शक्रेस्वत्रिंशांशकस्थेजातो भवति शूरस्तब्धावित्यादि आरपूर्वांशकेषु भौमप्रथमेषु भागेषु रविशशियुक्तेष्वर्कचंद्रसयुक्तेषु यथासंख्यं फ-

स्वांशो गुरौ धनयशः करवबुद्धियुक्तास्तेजस्विपूज्यनिरुद्यमभोगवृतः मेधाकलाकपटकाव्यविवादशिल्पशास्त्रार्थसाहसयुताश
 शिजेतिमान्याः ९ स्वत्रिंशांशे बहुकृतस्वराराय भाग्यार्थरूपः शक्रेतीक्ष्णः सुललितवपुः सुप्रकीर्णोद्विजश्च शूरस्तब्धाविषम
 वधकौसद्वुणाढ्यौ सखिद्वौ चारवगश्चरविशाशियुतेष्वारपूर्वांशकेषु १० इति श्रीबृहज्जात० आ० यो० सं० २१

लानि तद्यथा भौमत्रिंशांशकस्थेर्केशूरः संग्रामप्रियः चंद्रस्तब्धश्चिरकारी सौरत्रिंशांशकस्थेर्केशिषमः क्रूरः भवति चंद्रमसिवधकः जीवत्रिंशां
 शकस्थेऽर्कसद्वुणो भवति चंद्रमस्याढ्यः ईश्वरः बुधत्रिंशांशकस्थेर्केशिषमवति चंद्रज्ञः पंडितः शक्रेत्रिंशांशकस्थेर्केशिषमवति चंद्रमशरीरः च
 द्रमसीष्टः सर्कजनप्रियः एवमारपूर्वेष्वंशेषु आरोगारकः पूर्वः प्रथमोयषामशकानात्रिंशांशकस्थेर्केशिषमवति १० इति श्रीभट्टोत्पलविरचित्ता
 यां बृहज्जातकविसृतौ आश्रययोगाऽध्याय एकविंशतिः समाप्तः २१

६४

६४

६४

६४

२१

अपातः प्रकीर्णकाध्यायोव्याख्यायते भिन्नप्रकीर्णकसूत्रसूत्र्यते तत्र महाणापरस्परकारकसज्ञावैतस्तीयेनाह स्वर्सेति स्वर्सेस्वसेत्रेयोयग्रह स्थितः
यन्त्रतुगेस्वोत्रे यन्त्रसूत्रत्रिकोणस्थितः साचयद्विद्वामकटकेपुकेद्रेष्वाभितस्थितोभवति एवविधस्यग्रहस्यान्योप्येवविधः केद्रगोयदिभवति
तदातोयग्राहवन्योन्यपरस्परकारकाख्योभवतः अनेनप्रकारेणया कर्मगतयोयस्मात् यहात्द्रुमस्यानस्यः सविशेषतः विशेषेणतेयाग्रहणा-
मध्यात्कारकसज्ञानामते अतश्च कर्मगत्युतेषाविशेषतइति १ अथास्येयोदाहरणमद्वानार्यरयोस्तुत भाह कर्कटेति यथाकर्कटोदये
कुन्डीरलमेतत्स्येचोदुपेचद्रेकुजोगारका यमासीरः अर्के आदित्यः सूरिः बहुस्पतिः एतेकुजयमार्केसूरयः स्वीचगाः आत्मीयतुगस्याय

स्वर्सेतुगसूत्रत्रिकोणा कटकेषुपापतः श्रितः
सर्वाण्यन्यकारका कर्मगत्युतेषाविशेषतः १

दिभवति कुजोपकरेयमस्तुटे अर्कमेपेसूरिः कर्कटे तदतेपरस्परमन्योन्यकारकानिगदितशक्तः अनेनप्रकारेण
यापताभवतितापतः परस्परकारकाख्याः अनेनोदाहरणेनेतत्प्रतिपादितभवति यथापुरुषस्वजनमलमेकैद्विना
सर्वेचश्रित्रिकोणागः अपिसततपरस्परकटकास्तादाकारकसज्ञामतिलभते लभगस्यग्रहस्यग्रहस्यग्रह
मेषमवस्थितस्यमकला सर्वाग्रहोवरगः दशमस्थानस्यश्वाशुगश्चतुर्थस्थानस्यश्रकारकसज्ञोभवति अनेनैतदु
केभवति लभगोयग्रहः म्वस्वगश्चत्रिकोणेषुपयपिभवति तस्यापादशमस्यः चतुर्थायासाप्युच्चत्रिकोणस्वसेत्राणा मन्यतमस्योभवति त

आपिलगगतस्यसकारकारव्योभवति नतस्थलगगतइति अतउक्तं लगगस्यसकलोबरांबुगइति ३ अथपुनरपिअन्यस्कारकलक्षणमनुसुभा
 ह स्वत्रिकोणोच्चगइति स्वत्रिकोणोच्चगोत्रहः कारकत्वेहेतुः कारणनकेद्रस्थः यतीन्योस्यग्रहस्यलमेकेन्द्रविनाप्यवस्थितस्ययदिकश्चिद्ग्रहः कर्म
 गोदशमस्थानस्थोभवतिसचस्वक्षेत्रोच्चमूलत्रिकोणानामन्यतमेनभवति तस्मान्चदशमस्थस्ययदिसहस्रिन्निर्गतीनेकेवलयावत्तदुणासपन्न-
 स्तेनमित्रगुणेनसंश्रुक्तस्तास्कातिकेमित्रामित्रविधिनधिनाधिमित्रताप्राप्तास्तथाविधः सर्वग्रहः कारकारव्योभवति यस्यचदशमः सतस्थकारको-
 रव्योभवति कारकसंज्ञान्चात्रायामुपयुज्यते यतस्तत्रोक्तं रिक्तोपहतदशायांजन्मोदयनाथशत्रुपाकेच स्वदशेशकारकदशासंश्रयणीयो

कर्कटोदयगतेयथोडपुस्वोच्चर्गाः कुजयसार्कसूर्यः कारकानिगदिताः परस्परं लगगस्यसक
 लोबरांबुगः ३ स्वत्रिकोणोच्चर्गाहेतुरन्योन्ययादिकर्मगः कुहत्तदुणासपन्नः कारकश्चापिस
 स्मृतः ३ शकभवर्गोत्तमेजन्मवेशिस्थानेचसद्ग्रह असून्येषुचके द्रेषुकारकारव्यग्रहेषुच ४

नरेन्द्रपतिरिति तथाससस्विवेशिगृहयुक्तः कारकक्षेपिचंद्रः जयसुरवधनदातातत्प्रहर्तान्यथेति ३ अथकारकसंज्ञाप्रयोजनमनुसुभाह शुभ
 भिति अर्यलग्नवाशेवर्गोत्तमाख्यजन्मभवति चंद्रोपिवावर्गोत्तमाशागताभवति तस्यशुभंजन्मयस्मिन्शौपुकषस्थजन्मसंश्रयकः स्थितस्त
 रमाद्राशोः योद्वितीयोराशिः सर्वेशिसंज्ञः यस्यचप्रागुक्तेवेशिस्थानेसद्ग्रहः सौम्यग्रहोद्गुरुसितानामन्यतमोभवति तस्यापिसुभंजन्म यस्यजन्म
 लग्नकेद्रचतुष्टयादेकमव्यभून्यंकेद्रंभवति तस्यापिसुभंजन्म अत्रसौम्यग्रहाधिधितेकेद्रविशेषिणशुभंजन्म यस्मादुक्तमनेनैव एकस्मिन्नपिकेद्रे

परिमोष्येनग्रहोस्त्रियाभाया जन्मन्यथाकर्मणिनतस्कुभमाहुराचार्याः यस्यजन्मभिकारकारव्याः कारुकसद्वाग्रहाभवति तस्यापिशक्रजन्म मप्रय
 घागुणाधिस्यतयाशक्रप्रतरमेकजन्म ४ अपयेनयोगेनजातीयोक्नेस्करवीभवति दशापतिफलपाकवेतालीयेनाइ मध्येवयसइति गुरुजीविः जन्म-
 निफत्रशौचद्रमास्यिता तदधिपति जन्मफःपस्त्रिह्रभेमात्क तदधिपोलमफ एषामन्यतमोयस्यलभेकेद्रेभवति तस्ववयोमध्येसुस्वप्रदाभवति यौ
 वनेस्कराीप्रवतीत्यर्था अत्रन्यवनेश्वरः लभाधिपोलमपतिश्वयेस्याह्लवान्गुरुर्वा चतुर्भुद्वोरादिप्रुसगतः स्याच्चतुवयः काष्ठफलप्रदः
 स्यात् पृष्ठोभयेत्यादिदशापतिदशाप्रवेशकालेपृष्ठोदमराशिगोमेषवृषधनिमकराणामन्यतमास्यतोयदाभवति तदास्वदशातेफलप्रदाभवति

मध्येवयसस्करवप्रदाःकेदूस्याशुरुजन्मलभपा
 पृष्ठोभयकादयक्षगास्त्वततःप्रथमेषुपाकदा ५

अथोप्रयोदयेभीनेभवतितदातर्दशामध्येफलप्रदोभवति अथकोदये शीर्षोदयेभिभुनसिह कन्यातुलाशुचिकुमानामन्यतमेयदाभवति तदा
 प्रथमदशाप्रवेशसमयेफलप्रदोभवति एवमुपस्याप्यशुभस्यवापक्तिवन्व्या दशाकालत्रिधापरिकल्प्ययस्मिन्कलेतस्यफलपक्तिज्ञायते आरे
 मध्येत्येयातत्र चंद्रः सकलबोधनानिकुरुतेपापानिचिातान्यथेति एतन्त्रियाविभक्तेदशाक्षलेस्य पूर्वोक्तसर्वदशाफलयोग्य दशापतिः प्रवे
 शकालेतिबुन्नेवतस्कलददातीत्येतत्कूपगण्यते यवनेश्वरारिभिः सामान्येनचोक्त उच्यते मगवतागर्गवचनात् तथाचमगवान्गार्गी
 ७ ७

अथासुकवर्गफलस्थकालंपुष्यिताग्र्याह दिनकरेति चारवशात्पात्तिकालेयस्मिन्प्राशौशकमशकंवासुकवर्गफलंदिनकरआदित्यः प्रयच्छति तस्मिन्प्राशौशकप्रवेशकाले आद्येतिभागोतिष्ठन्नेवफलप्रयच्छति एवमेवरुधिरोमोमः गुरुर्जावः भृगुः शक्रः एतौगुरुभृगुजोभतनुस्वराशोमध्ययातोमध्यत्रिभागगतौफलप्रदोभवतः रविस्कत सौरः शशीचंद्रः एतौरविस्कतशशिनोविनिर्गमस्थौरारयतत्रिभागस्थोफलप्रदोभवतः शशितनयोबुधः सर्वकालफलदः सर्वभागस्थोफलप्रदोभवति सर्वस्मिन्नेवराशौयावतिष्ठतितावत्फलसुभमशुभंवायथाप्राप्तंदातीति इतिश्रीभद्रोत्पलकि० बृ० प्रकीर्णाऽध्यायोद्वाविंशः २२ अथातोअनिष्ठाऽध्यायोव्याख्यायते तत्रादावेवदारकतहीनजन्मज्ञानशाठूलवित्राडितेनाह

दिनकररुधिरोप्रवेशकालेगुरुभृगुजौसुवनस्थमध्ययातो रविस्कतशशिनोधि
निर्गमस्थशशितनयःफलदस्तुसर्वकाल ६ इतिप्रकीर्णाऽध्यायः २२

लमादिति यस्यजन्मनिलमात्पुत्रभंपंचमस्थानशकमग्रहेणस्वपतिनाचप्राप्तंसंयुक्तमयत्यथवा आलोकितंदृष्टंभवति तस्यापिपुत्रसंपत् अनस्तीतिवक्तव्यं चन्नाहंपंचमस्थानयस्थशकमग्रहेणस्वपतिनावायुतदृष्टंभवति तस्यापिपुत्रसंपदस्ति यस्यलभंचंद्रयोःरुमयोरपिपंचमस्थानंशुभग्रहेणस्वपतिनावायुतदृष्टंभवति तस्यपुत्रसंभवः अपुत्रत्ववक्तव्यं अत्रकेचिद्वाद्वाप्रकारपुत्रवर्णयति औरसः क्षेत्रजः दत्तः कृत्रिमः अधमप्रभव गूढोत्पन्नः अपविष्टः पौनर्भवः कानीनः सहोदः दासीप्रभवइति तथाचसारायल्याम् शकमभवनमयशकमयुतं शकमदृष्टंवासुतर्क्षमिहयेषां तेषांप्रभवपुंसांभवत्यवश्यंनविपरीतं १ एकतमेगुरुवर्गेशकमराशावीरसोभवेसुत्रः लमाच्चद्वादथत्रावलपुक्ताद्वादि

नोपिवासोम्के ३ सरव्यानवाशातुल्यासोम्याशोतावतीसदादृष्टा शरुमदृष्टेतद्विगुणास्त्रिधापायाशकतथादृष्टा ३ सारक्षेसीप्रणोसु-
 धदृष्टोर्गुरुजार्कदृष्टीनिः क्षेनजपुञ्जनयति गोधोपिसुणोरुविजदृष्टः ४ मादकतर्क्षमिन्दु निरीक्षतेयदिशनीश्वरेणसुत इतकसुत्रा-
 त्सति शितम्बुधस्यचबस्यात् ५ सप्तमभागेकोजेसोरपुतेपचमसदाभ्रभने कृत्रिमपुत्रविद्याच्छेषग्रहदर्शानाम्युक्ते ६ वगपिचमराशो
 सोरेसूर्यचतनस्युक्ते लोहितदृष्टेवाच्योजातश्चसुतोपमप्रभवः ७ चंद्रोभोमाशागतधीस्यमदावलोकितेभवति गूढोत्सतिभवेत्युत्र शेष
 ग्रहदर्शनीयाते ८ तस्मिन्नवचभोमशानिर्गस्येनिधेक्षितेरविणा पुरुपस्यभवतिपुत्रोऽपविद्धइतिचरकमुनिवचनात् ९ शुनिवर्गस्य-
 चंद्रशानियुक्तेपचमेसदासोरे शरुनरविभ्यादृष्टेषुनपीनसोभयति १० चूहायदार्कसत्वात्कलादतस्येयपचमभ्रभने रविदृष्टेष्यथसूहि
 तेकान्निगसभवतिपुत्रः ११ वर्गरविचंद्रमसो क्तगोहेचंद्रसूर्यसयुक्ते शक्रेणदृष्टमानेषुत्र कथित सूहोदश्च १२ पापैवैलिभियुक्ते
 पापक्षपचभेमदाराशो जातोपुत्रःपुरुषःसोम्यग्रहदर्शनातीते १३ शरुनवाशेतस्मिन्शक्रेणानिरीक्षितस्त्वपत्यानि दासीप्रमवाभिवद्वच
 त्रिपिक्त्रिदानार्थाः १४ सितशाशिवर्गपीस्येताभ्यादृष्टयथापिसयुक्ते प्रायेणदारिकास्कस्तद्वाशिगणापिवात्यथापुत्रादिति १५ एवं
 लम्नाच्चद्वाहाकलनमससमन्थानयस्यशरुमेनस्यपतिनापायुतदृष्टमपति तस्यकलनसूपदस्तीतिवक्तव्य एषलभान्चद्वाहायस्यसप्तम
 स्थानराशुग्रहेणस्वपतिनापायुतदृष्टनभवतितस्यकलनसपन्नभवतीतिवक्तव्य भायातस्यनभवतीत्यर्थः यत्तदुक्त श्रेयोत्यथासुभवाः
 अन्यथातयोः पुत्रकलत्रयोरसमफः अप्रापोहेपोज्ञातव्य अचपुत्रकलत्रग्रहणामुपलक्षणार्थं सर्वधामपितन्वादीनाभावनालमाच्चद्वाहा-
 स्थितिरन्येव्या यतोद्वापेतीभृत्तिसज्ञो तेषाचयपनेचरा मूर्तिचहानाशाशिमन्चविद्यादिति अत्रकलत्रस्थानेपिकेचिद्विशेषवर्णयति ३४

केंदुजीवशाशिजेः सकलैस्त्रिभिश्च द्वात्रिंशत्कलत्रप्रवनेचतथैककेन एषांगृहेपिचगणेथविलोकितेवासंतिस्त्रियोभवनवर्गस्वगस्वभावाः १ एवंकुरे
 नाशालनाच्चद्रादृद्वेच्चबलयोगात् शशिरविजयोःकलत्रेभार्यापुसापुनर्भूःस्यात् २ भवनाधिपाशतुल्याभवंतिनार्योनिरीक्षणद्वापि एकैवरे
 विकुजाशेरुगुरुधुधयोश्चापियामित्रे ३ प्रायेणचंद्रसितयोबलसमुक्तैथवापियामित्रे दृष्टेवाबहुपत्न्योभवन्तिशक्रकेविशेषिण ४ गुरुशक्रयोः
 स्ववर्णारविकुजशशिमामुजैर्भवंत्थूनाः शक्रकेवेश्याप्रायाश्चंद्रेपिवदतिकेतुमालारव्याः ५ पाथेनत्यादि पाथेनःकन्यातस्मिन्नुदयेगतेलमस्ये

अथानिष्टाऽध्यायः लभालुत्रकलत्रमिश्रमपनिप्रासेथवालोकितेचंद्राद्वाद्यदिसंपद
 स्तिहितयोर्द्वयोन्वयासम्भवः पाथेनोदयगरेवोरविक्रतोमीनस्थितोद्गारहापुत्रस्या
 नगतश्चपुत्रमरणपुत्रावनेयच्छति १ उग्रग्रहैःसितचतुरस्रसंस्थितैर्मध्यस्थितैर्भृगु
 तनयेथवाग्रयोः सौम्यग्रहैरसहितसंनिशीक्षितजायावधोदहननिपातपाशजः २

तत्रचप्रभार्वर्कस्थितेरविकृतः सौरःमीनस्थोयदिभवति तदादारहाभवति दारान्कलत्राणिहंति घातयति तस्यपुरुषस्थजीवतएवभार्यामिरणं
 क्लम्यम् अस्मिन्नेवयोगोपाथोनोदयगरेवो अवनैःभूमैःपुत्राभूमैःपुत्रस्थानगतः पंचमेस्थानेगतीमकरस्थितोभवति तदापुत्रमरणं कृतविप
 त्तियच्छति ददाति तस्यजीवतएवपुत्रमरणवक्तव्य १ अथजीवतएवभार्यामरणयोगत्रयप्रहर्षिण्याह उग्रग्रहैरिति उग्रग्रहाः आदित्यभो
 मसौराः तैः सिताच्छुक्राद्यथासंभवचतुरस्रसंस्थितैः चतुर्थाष्टिमगतैः यस्यजन्मभवति तस्यजायावधोभार्याविपत्तिः दहनैनाग्निनाम

वति तस्यजीवतएवभार्याग्निनात्मानव्यापादयति अथवीथयो पापयोः ह्योर्मिध्रेरुक्त्रवेक्रेहावशो न्योद्वितीयेभृगुतनयेशुक्त्रेस्थितेजातस्यनिपा
 तेनोऽत्रितपतनाज्जायावधोभवति तस्यजातस्यजीवितएवपतनान्निपतिताभार्याग्निपतइति अथर्वकस्मिन्शशविकेनमुक्त्रस्थानमतिक्रम्यान्व्येन
 मुग्धमानमप्राध्ययदिरुक्त्रस्यावस्थानंतरापिपापह्यसध्यस्योभवति अथयस्यजन्मनिसेष्यग्रहयोरन्यतमेनसहितः ससुक्त्रे शुक्रेन
 वति नचापितन्निरीक्षितोरुधुस्तस्यपाशज्जेजायावधोभवति जीवतएवभार्याग्निधनेनात्मानव्यापादयति कैश्चियोगाह्यममद्वारव्यात
 उग्रग्रहेः सितचतुरस्वसस्थितेरफः मध्यस्थितेभृगुतनयेथवोथयो द्वितीयः सीम्यग्रहेः सहितः सन्निरीक्षितइति योगाह्यविशेषभूत-

लमाह्यग्नारिगतयोः शशितिग्मशुभ्यो पूत्यासुहेकनयनस्यवदतिजन्म
 धूनस्ययानवमपचमसस्यथावाशुक्त्राकपोविकलदारसुशक्तिजातम् ३

जायावधोदहननिपातपाशाजः इतियोगाह्येपिविकल्पः तच्चासुक्त्रे यस्माद्गगवान्गर्गिः चतुर्थाधमर्गिः शुक्त्राल्सीरारार्कहुताशनात् तेवाह्यो
 मध्यस्येतथाशुक्त्रेनिपातजः शुक्त्रेसद्योगादृघ्निपाशाद्गारायावधोभवेत् २ अधुनाविकलनयनदारजन्मयोगज्ञानवसंततिलकेनाह लमा
 ति शशीचन्द्रः तिग्मरश्मिः सूर्य एतयो लमाह्यारिगतयोः एकोऽप्येहादशेस्थानेद्वितीयोरिस्थानेषुपत्यासुहेकनयनस्य एकस्यस्यजन्मवद-
 तिकथयति नातः काणोभवति नरेवलयावत् तद्गुर्धिकाणीभवतीत्यर्थः धूनस्ययोरिति शुक्त्रसूर्ययोर्धूनस्ययोः लमाह्योरपिससमस्ययोः नवमया
 पचमयोर्बिजातविकलदारसुशक्ति कथयति भार्याहीनागामवतीत्यर्थः अथधूनस्ययोगनवमपचमसस्ययोर्वाशुक्त्रार्कयोः कैश्चिद्यथासप्तममेवयोगेना

रथानः तत्रायुक्तम् यस्माद्भगवान्गार्गिः पंचमेनवमेदूनेसमेतौसितभास्करो यस्यस्यातांभवेद्भार्यातस्यैकागविवर्जिता ३ अथासतकलत्रवंध्यापति
 जन्मज्ञानमालिन्याह कोणोदयइति कोणेशनेश्वरस्तस्मिन्नुदयेलगतेभृगुतनयेशुके अस्तचक्रसंधौवृश्चिककर्कटमीनानामन्यतमांस्थनवांशकस्थेनकेव
 ल्यावदस्तेलमास्सतमस्थानस्थेएवमस्तस्थश्चक्रसंधोयदिभवति तदाजातोवंध्यापतिर्भवति वंध्यानिःफलार्त्वा एतन्मकरहृषकन्यालभेषुसंभवति अ
 पुत्रइतिवक्तव्येवंध्यापतिग्रहणेनैतद्ज्ञापयति यथाकोमारेभ्योदारभ्यः पुत्रोत्पत्तिर्भवत्यविरुद्धकामेभ्योभवति पापग्रहैरिति पापग्रहैः व्ययस्थानं-
 द्वादशा मदस्थानंससमं लग्नराशिरुदयः एतेषुद्वयोरैकस्मिन्वापापग्रहैः यथासंभवस्थितैः शाशिनित्त्रेक्षीणोधीस्थेलभपंचमगे अस्तस्यापुत्र

कोणोदयेभृगुतनयेस्तचक्रसंधौवंध्यापतिर्भृगुयुक्तं पापग्रहैर्व्ययमदलग्नराशिसंस्थैः क्षीणेशाशिन्यसु
 तकलत्रजन्मधीस्थे ४ अस्सितकुजयोर्वगस्तथेसिततद्वेक्षितेपरयुवतिगस्तौचेत्सद्वृश्चियासहपुश्चलः भृगुज
 शाशिनोरस्तेः भार्येनरोविकृतोपिवापरिणततनूत्स्व्यादृक्षोश्रुमैः प्रभदापती ५

स्याकलत्रस्यचरन्धीवर्जितस्थपुत्रभार्यावर्जितस्थजन्मभवति जातस्थनभार्यानिपुत्रोभवतीत्यर्थः ४ अथपरयुवतिगजन्मज्ञानंहरिण्याह असिते
 ति असितकुजयोः सौरभौमयोः अन्यतमस्यवर्गैसितेशुकेस्थिते तस्मिन्नास्तस्थेलग्नरास्ससमगेतद्वेक्षितेतयोरेवसौरारथोरन्यतमेनावेक्षितेदृ
 ष्टेजातः परयुवतिगः यरदारगामीभवति तौचेदित्यादि तौसौरारावस्तेससमेस्थानेएकराशिस्थितौसंदूचंद्रसहितौभवतः सितकुजयोःवर्गः त
 तस्थसितः तद्वेक्षितः तदाजातः स्थियासहपुंश्चलोभवति सपुरुषः परदारेषुगच्छति तद्भार्यापरपुरुषेषुगच्छति भृगुजशाशिनोरित्यादि

धृगन्तु शब्दाः शशीचन्द्रः तथाः पराजगदिना गुरुगदिगतयाः युत्रतत्राचस्थितयो तापेयमितकृजावस्तसप्तमेस्थानेभवत तदाजातो नरः अ
 म्पयामसति भिक्षुणाया वागज्याः त्रनार्यनविकल्प्यत अप्राचामपत्यपुत्रश्च परिणततनू इति नाचस्थानत्रस्थिया नरन्धीग्रहयोरेकयशि-
 गपाग्न्यन्यमपतारवामिग हुनाभारतः तालनाराभद्रप्रोभाप्यग्रहेणननिभोदश्यततदापरिणततनू प्रमदापतीभवत परिणततनूययो
 त्तदुन्पासति तन्ग्रच्छन्नाऽदागाथपतिप्रतइति ५ अयान्यान्यव्यनिप्रयोगान्यदा ज्ञातयाद् वरा उतेति चन्द्रशशीदैन्यम्पः रुद्र पापा
 हुगन्दता प्रादियभाममाय गते स्वमदकृत्वगेऽत्रमज्ञदशम मदस्थानसमम सुखससत्तनुये एतेषुस्थानेषुचन्द्रदैन्यप्रपापे गतेः न्यम

वरान्त्रेत्तास्त्रमदभस्वगेऽद्ददैन्यपापैः शिल्पीत्युगेशशिशुनसुतेकेद्रसस्यार्किदृष्टे
 गस्याज्ञातादिति म्कतगुरोरिक्कगसारभागनीचिकेद्रोमिदनगतयादृष्टयोः सूर्यजेन ६

अभ्युतेः जालोचराच्यनामवति गतदृक्तप्रगति परव्यजनमनिद्रमादुरामः रुद्र मसमः पापाश्चतुर्थेभ्याः सत्रशब्देता त क्रतोयशब्दि-
 एत कृत्त्रभिच्छिर्षयति दूर्वाधनत्राप शिल्पीन्यशादिति शशिशुक्तेनूपुष्टेनयुक्तेयाः व्यशोद्द्रकाणाः सयम्यगरोः सवर्धातस्मिन्भरशिश
 त्रमच्छस्यनास्त्रिगान्मारण्टपुजतः शिल्पीमसति चित्रकर्मणामीषतीत्यर्थः अत्रकृत्त्रिदुधपुक्तसारः शनत्ररदृष्टिधर्षाप
 मि परपारगारण्टेऽन्धमर्णापिदृष्ट म्यान् यथेष्ट पदाः प्राचार्योसिप्रतः म्यात् तदुपुधेकेद्रम्यनसोरिणाद्वे शिल्पीमयत्यतदे-
 ज्ञाचापापरदग्रह व्यस्यदृगानाचग्भ्यन् रतयान्नातो नसीयतनेतनाचार्ये स्यामिप्रतपिति तेन व्यशग्रहणकश तम्पारैः क्राणशरो

दृष्टिविचार नकेवलंयावद्विलम्बांश स्वनाथेनेत्यत्रैवोदाहार्यम् दास्यांजातइत्यादि दितिमुतगुरीशकृत्तरिःफगेलमाद्वादशस्थेनकेवलंयावत्सौरभागेश
 नेअरनवांशकव्यवस्थितेदास्यांजातः दासीपुत्रोजातइतिवक्तव्यम् नीचेकैहोरिति अकैहो रविशशिनीः ह्योरपिलमान्मदनगतयोः सप्तमस्थान
 स्थयोः सूर्यजेनसौरैणदृष्टयोरवलोकितयोः जातानीचोभवति स्वकुलानुचितोधमकर्मकदित्यर्थः ६ अथान्यानप्यनिष्टयोगान्शार्दूलविक्रीडि
 तेनाह पापालोकितयोरिति सितः शक्रः अवनिजोऽगारकः एतयोरस्तयोः लग्नात्सप्तमगतयोरपि पापालोकितयोः पापग्रहदृष्टयोजितस्थवाध्यरु
 क्मभवति सचप्रसिद्धः यत्रतत्रराशौचंद्रेशानि कर्कटदृष्टिकांशकथोरन्यतमस्थेतत्रान्येनपापेनयुतोजातोगुल्मरुमभवति गुल्मरुक्पुरुषव्या-

पापालोकितयोःसितावनिजयोरुस्तस्थयोर्वाध्यरुर्कृद्रेकर्कटदृष्टिकांशकगतेपापैयुतेगुल्मरुक् शिवत्रीरिःफधनः
 स्थयोरश्रुभयोश्चंद्रोदयस्तरवौचंद्रेखेवनिजेस्तगेचविकलोग्यद्यर्कजोविशिगः ७ अतःशशिन्यश्रुभयोमृगगोपतं
 गेश्वाससयप्तिहकविद्रधिगुल्मभाजः शोषीपरस्परगृहाशागयारवीदोःक्षेत्रेथवायुगपदेकगयोः कृशावा ८

धिः शिवत्रीत्यादि अश्रुभयोः सौरारयोः रिःफधनस्थयोः द्वादशहृतीयगतयोः चंद्रे लग्ने उदयस्थे रवावाहित्येस्तेसप्तमस्थेजातः शिवत्रीस्थेत्तकुष्ठ
 युक्तोभवति चंद्रेखेदशमस्थेऽवनिजेभौमेऽस्तगेसप्तमस्थेअस्मिन्योगेयद्यर्कजः सौरौवेशिस्थानस्थोभवति तदाजातोविकलोगृहीनोभवति
 ७ अथान्यानप्यनिष्टयोगान्वसंतिलकेनाह अंतरिति यत्रतत्रस्थेशशिनचंद्रेअशुभयोःसौरभौमयोःरतमध्येस्थितेपतंगेसूर्येचमृगगतेमक
 रस्थेजाताः श्वाससयप्तिहकविद्रधिगुल्मभाजोभवन्ति श्वासः प्रसिद्धः क्षयः शरीरक्षयः प्लीहः प्रसिद्धः वामकुक्षिसंस्थोमासरवडः क-

विद्रुधिगुल्मोरोगोप्रसिद्धे एवामन्यतमेनरोगेणादिताभवतीत्यर्थं केचिद्भेदकपचनपठति इषासक्षयप्रीहकविद्रुधिगुल्ममाकृस्यादिति शोषीति
 रवीदेन्चद्रार्कियोः परस्परमन्धोन्यगृह्णाशागयोः आदित्यः कर्कटेसिंहचन्द्रोयवायत्रतत्राशोसिंहशकेन्द्रः कर्कटशसूर्यः तदजातः शोषीभवति
 अत्र कर्कटित्परस्परगृह्णाशागयोर्द्वौहादिति सिंहसिंहशकेस्थितेचन्द्रकर्कटेकर्कटंशस्येसूर्येचजातः शोषीस्यपीभवतीतिवर्णयति तच्चायुक्तम्
 यस्माद्गगान्गार्गिः परस्परगृहेयातोयदिवापितद्रागी भवेतामकशीतामृतदाशोषीप्रजायते १ हेत्रेयवेति युगपत्सुल्यकालतयोरिवपर
 स्परसेचेयदाद्वापिभवतः सिंहयदोभावपि अर्कचन्द्रोस्थितौकर्कटेवाभवत तदजातः शोषीभवति रुशोवाकशोदुर्बला < अधन्यानप्यनिष्टयोः

च्छेद्विमध्यक्षपकर्किमृगाङ्गुभागेकुक्षीसमंदरुधिरतद्रुवेक्षितेवा
 यातस्त्रिकोणमलिकर्कस्यमृगचकुक्षीत्विपापसाहितैरवलाकितैर्वा ९

नसत्तितनेकेनाह चद्रइति अरिवमध्ये पन्निपचमनवाशकेचंद्रस्थितेत्तत्रचसमंदरुधिरि मदेनसौरिणारुधिरिणागारेकेणयुक्ते यथासभवपन्यतमे
 नतद्वेक्षितेवाताभ्यामन्यतमेनदृग्जातः कुक्षीभवति अथवायत्रतत्रशोक्षपकर्किमृगाङ्गुभागे क्षयोमीनः कर्कटकुक्षीरु मृगोमकरः भ्रजोमेघः ए
 वामन्यतमेनवाशकस्येचंद्रतत्रमंदरुधिरयारन्यतमेनयुतेरक्षेयजातः कुक्षीभवति अत्रचंद्रोमदारुभग्रहदृशेभवति तदाकर्कटविकारीभवति ननु
 सी यस्माधवनेशरु मीनाशकेमेषमृगाशकेवाचंद्रस्मितोत्रेवहिपापरुः किलासकुष्ठादिधिनसृदेहमिष्टेक्षितः कडुविकारिणश्च १ यात
 स्त्रिकोणपिति अलिकर्कस्ये सच्चिककुक्षीरस्यसौः मृगेचमकरेणैतच्चत्रिकोणार्थोः प्राप्तेः तथाविधौलघोभवति यस्येषामन्यतमेनवमे

पंचमेवास्थानेभवति सचपापानामन्यतमेनयुक्तोदष्टोवापभवति तदाजातः कुष्ठीभवति ९ अथान्यानप्यनिष्टयोगान्वसंततिलकेनाह निधनेति
 रधिरादित्यः चंद्रःशशी आर अंगारकः यमः सौरः एतेरविचंद्रारथमाः यथातथायेनतेनप्रकारेणनिधनारिधनव्ययस्थिताः अष्टमवसृष्टिलीयहाद
 शगास्तदाजातानामनुजानामनुष्याणामनेत्रतामाध्यंजनयस्युत्पादयति यथातथेतिक्रमनिवारणार्थः तांचानेत्रतांबलवद्ग्रहदोषकारणैः तेषांच-
 तृणां ग्रहाणामध्याद्योबलवास्तस्थयोवातप्रित्तप्लेब्भाणामध्यादोषउक्तः तेनदोषकारणेनतत्प्रकोपेनतस्यास्तिविनाशोभवति १० अथान्यानप्य-
 निष्टयोगान्वैतालीयेनाह नवेति अशुभाः पापाः नवमायतृतीयधीयुताः नवमेकादशेतृतीयधीस्थानेपंचमे एतेषुयथासंभवयुताः समव-

निधनारिधनव्यवस्थितारविचंद्रारथमाप्रथातथा बलवद्ग्रहदोषकारणैर्मनुजानांजनयंत्यनेत्रताम् १०
 नवमायतृतीयधीयुतानचसौम्यैरशुभानिरीक्षिताः निधमाच्छ्रवणोपघातदारद्वैकृत्यकराश्चसप्तमे ११
 उदयत्युडुपस्करास्यगेसपिशाचोऽशुभयोस्त्रिकोणयोः सौपप्लुवमंडलेरवावुदयस्थनयनापवर्जितः १२

स्थिताः तेचसौम्यैः शुभमग्रहेरनिरीक्षितानदृष्टाः तदाबलवद्ग्रहदोषकारणैर्नैवपुरुषस्थनियमान्निश्चयाच्छ्रवणोपघातदाः श्रोत्रयोः कर्णयोः उपघा-
 तदाबाधिर्यकराः अत्राशुभग्रहणेनार्कचंद्रारसौराः प्रायुक्ताएवज्ञेयाः रद्वैकृत्यकराश्चसप्तमेइति तएवार्कचंद्रारसौराः लनात्सप्तमेस्थानेस्थिताः
 सौम्यैरदृष्टारदानांदतानावैकृत्यकरास्यकः ११ अथान्यानप्यनिष्टयोगान्वैतालीयेनाह उदयतीति उडुपेचंद्रेउदयति लगतेतस्मिंश्चासुरास्यगे-
 राहुग्रस्ते तस्माच्चलमादशुभयोः सौरभौमयोः त्रिकोणयोः नवमपंचमस्थयोः जातःसपिशाचोभवति पिशाचाधिष्ठितोभवतीत्यर्थः एवंरवा

वाटिले मठे सोपपूवे अस्त्रास्यगे अर्के राहु इले तस्मिन् श्रोत्रपस्ये लमगेलभादशतमयोः सौरभौमयोः त्रिकोणगतयोः आतोनप्रनापवर्जितो भवति अथ इत्यर्थः १३ अधान्यानप्यनिष्टयोगान् शार्दूलविभीक्षितेनाह ससृष्टइति यस्य जन्मनिमद्गः सौरोधने ससमेसुतः स्थितो भवति विलभेचगुरुः बृहस्पतिः सपवनेन वायुना ससृष्टो भवति वातरोगी भवतीत्यर्थः अवनि भूः तस्याः जातो वक्रिजः तस्मिन्स्तपवने ससमेस्थाने स्थिते विलभा- अत्रितप्राग्लभगेच जीपेयुरीजातः सोन्मादो भवति विचित्र इति तद्दिति सूर्यसक्तः सौर तस्मिन्बुदये लभे स्थिते अवनिसक्ते भौमेयमत्स्रजभूज

ससृष्टः पवनेन मद्गयुते धने विलभेयुरी सोन्मादो वनिजे स्थितेऽस्तपवने जीवे विलभाश्रिते तद्दत्सूपकृतो दयऽवनिसक्ते धूमस्त्रिभुवनयेक्षीणव्यये शीतगो १३ राश्यशापोष्णाकरशीतकरामरेज्यनीचाधिपाशकगतररिभागोर्षा एभ्योऽल्पमध्यबहुभिः क्रमशाः प्रसूता शेयास्करभ्युपगमक्रयगभंदासाः १४

ने नवमपचमससमस्थानानामन्यतमस्थानस्ये जातस्तद्दत्सोन्मा इत्युच्यते इति पठति अथवाक्षीणे शीतगोचन्द्रे सद्दस्त्रशिमतनये नशनीचरेण सयुक्ते व्यपद्दशस्थलयाति प्राप्तायाः शीतकुरश्वद्रः अमरेक्यजीवः राश्यशापोष्णाकरशीतकरामरेज्ये आस्मीयाद्बुध्वात्ससमरायधियोनीचाधिपस्तदीयेनीचाधिपतिनवाशकेव्यवस्थिते अरिभागोः शत्रुनवाशगतैर्वाजातादासा भवति एभ्योऽल्पमध्यबहुभिरिति एभ्योऽग्रहभ्य

एकोल्य द्वीमध्यमी यत्रचलारोवावहवः एष्यः प्रसूता क्रमशोदासाभवन्ति यस्यैकोनीचाधिपांशके शत्रुत्तवांशके वागतो भवति सोभ्युपगमेनात्मना
 जीवितार्थी दासत्वमुपपद्यते यस्यद्वौसौन्ध्येनकीतो विक्रीतः येनकीतस्तस्यदासो भवति यस्यत्रयश्चत्वारो वासगर्भदासो दास्यपुत्रो दास्यावा
 पुत्रो लोके गृहदास इति प्रसिद्धः १४ अद्यान्धेषामनिष्ठयोगानाज्ञानार्थहरिणयाह विकृतेति वृषः प्रसिद्धः अजोमेषः हयोधन्वी एषामुदयेऽन्य
 तमेलने पापैर्दृष्टेऽवलोकिते विकृतदशानो विरूपदंतो भवति अश्रुमक्षेत्राणि पापग्रहराशयः मेषसिंहदृष्टिश्चिकमकरकुभाः एषामन्यतमलने हूये
 धन्विनिषाद्यवसे पिवालने पापदृष्टे जातः खलतिः खल्वादो भवति रवावादित्येन वमस्कतगेलभान्नवमपंचमथोरन्यतमस्थानस्थे पापग्रह दृष्टे-

विकृतदशनः पापैर्दृष्टे दृषाजहयोदये खलति रश्रुमक्षेत्रे हूये वृषभे पिवा नवमस्कतगोपापैर्दृष्टे रवाव हूयेऽस
 यो दिनकरसक्तेऽनेकव्याधिः कुजे विकल्ः पुमान् १५ व्यस्कृतधनधर्मगौरसौम्यै भवनसमाननिबंधनवि
 कल्प्यम् भुजगनिगडपाशभृद्दृकाणे बलवदसौम्यनिरीक्षितेश्चतहत् १६

जातः अहृदेषणो भवत्यसारनयनः एवं दिनकरसक्तेसौरेलभान्नवमपंचमस्थे पापैः दृष्टेनैकव्याधिः बहुरोगो भवति एवमेव कुजे भौमेलभान्नवम-
 पंचमस्थे पापदृष्टे पुमान् पुरुषो जातो विकलोऽगहीनो भवति १७ अथान्यानध्यनिष्ठयोगान्पुष्पिताग्रयाह व्यस्कतेति असौम्यैः पापैः व्यस्कतधनधर्म
 गैः हूदशापंचमद्वितीयनवमस्थानानां यथासंभवमन्यतमस्थैः जातस्य निबंधनं भवति सबध्यत इत्यर्थः तच्च निबंधनं भवनसमानं राशिसदृशं संप्रा-
 णीयेन प्रकारेण साराशिः बध्यते तेन प्रकारेणेत्यर्थः तद्यथा मेषदृषधनुर्धराणामन्यतमेलने तस्य रज्ज्वादिना बंधनं भवति मिथुनकन्यागुलकुभा

नामन्यतमेतदपेनिगर्हः वध्यते कर्कटमकरमीनानामन्यतमेतदपेवधनकिनादुर्गस्थितोरस्यते वृश्चिकलभेभूद्रुहेषध्यते शुजगनिगडपाशाशुदिति यस्मिन्ने
ष्काणपुरुषोजातः सचेद्रुजगपाशाशुद्रुवति सपिष्ट्रेष्काणोनिगडपाशाशुद्रुवत्कथाः सचप्रथमपचमनवमानोभित्यनयागणनयायस्वराशोः सबधीभवति
सनेशशिः बठवताव्यवस्थितः असौष्येनपापग्रहणान्यतमेनदूरयतेतथाज्ञातस्यतद्भवनसमस्तं निवधततद्दत्तेनवमकरेणविकल्ब्यशुजगद्रेष्काणाः
कर्कटापः वृश्चिकाय वृश्चिकद्वितीयः मीनात्पश्चनिगडस्यद्रेष्काणेमकरायः शुजगनिगडपाशाशुदिति कैश्चिद्व्याख्यातु तत्रपाशाशुवनेनद्रेष्का-
णोनपठितः तस्माद्भुजगनिगडपाशाशुन्निगडपाशाशुदिति व्याख्येय शुजगपाशाशुन्निगड पाशाशुद्रुजगादिभार्गीबलवत्सौष्यनिशुदिति-

परुषवचनोऽपस्मारार्त्तु सुधीचनिशापतेःसूरवितनयेवक्कालोऽकुरातेपरिवेषगो
रविचमकुब्जेःसौम्यादधुनेमस्थलमाश्रितेसूतकमनुजःपूर्वाद्दृष्ट्वैवराधममध्य
मा १७ इतिष्टहज्जातकविस्रतावनिष्ठाऽध्याय समाप्तः ३३

श्रुतदत्त इतिस्पष्टोपवेदित्यर्थः अस्मिन्स्लोकेपठितइति १६ अयान्वानप्यनिष्टयोगान्हरिण्याह परुषवचनइति निशापतेःचेद्रुसरवितनये-
सौरसाहितेयक्कालोकगतेभोमिनदृष्टेपरिवेषगतत्कालुपरिवेषपुनेज्जातः पुरुषःपरुषवचनःसुवाप्रियाप्रियासिधायी अपस्मारार्त्तुःसुधीचमपठति अ
त्रन्द्रमसस्यपाःप्रकारव्याख्याताः त्रयश्चद्वेषाः यस्यैकप्रकारश्चद्रुमाभवति तस्यैकोद्वेषोभवति यस्यप्रकारद्वय तेनचेद्रुसौरणपुकेपरुषव
चनःसदैवापियासिधायीभवति सरवितनयेभोमिदृष्टेअपस्मारार्त्तोऽपस्मारार्त्तुत्क सरवितनयेभोमिदृष्टेतत्कालपरिवेषगेस्योभवति यथियम

कुजैरिति रविरादित्यः यमः सौरः कुजोऽगारकः एतैः नभस्थलमाश्रितैः दशमस्थानस्थैः सौम्यादष्टैः शक्रमग्रहाणामध्यान्केनचिद्दृष्टैरवलोकितैः
जातोमनुजोमनुष्योभृतकोभवति तैः पूर्वोद्दिष्टैर्ग्रहैः रविथमकुजैः वराधममध्यमोभृतकोभवति तेषाग्रहाणामेवविधेनेकेनभृतकोपिवरः श्रेष्ठो
भवति अजुगुप्सिताभृतिकरोति द्वाभ्यामध्यमोभवति मध्यमाभृतिकरोति त्रिभिरधमोजुगुप्सिताभृतिकरोति १७ इतिश्रीभद्रोत्पलवि
रचितायाबृहज्जातकविसृतौअनिष्टाध्यासत्रयोविंशतिः २३ अथातःस्त्रीजातकाध्यायोव्याख्यायते तत्रादावेवपुदूषजन्मोक्तफलानि
देशंतदधिकचवसंततिलकेनाह यद्यत्फलमिति नरभवेपुंजन्मनियद्यत्फलमंगनानांस्त्रीणामक्षममसंभाव्यंतत्सतिश्रुतद्रहृषुवदेद्रूयान् पुंज

यद्यत्फलंनरभवेक्षममंगनानांतत्तद्देत्सतिषुवासकलंविधेयं तासांभुभर्तृमरणंनिधनेवपुस्तु
लमेद्रुगंस्कभगतास्तमथेपतिश्च १ युग्मेषुलग्नशशिनाःप्रकृतिस्थितास्त्रीसंखीलसूषणायुता
शक्रमदृष्टयाश्च आजस्थयोश्चमनुजाकृतिशीलयुक्तापापाचपापयुतवीक्षितयोरुणाना २

न्मोक्तंफलंयद्दृताताम्रहृगित्यादि तत्रयत्स्त्रीणांक्षमयोग्यं तत्तासामेवक्तव्यं यच्चाक्षमंनसंभवति रज्यादितत्सतिषुतज्जातककालेदृष्ट्वावक्त
व्यम् यच्चसंभवति स्वनफादियोगानांफलतदखिलंसकलमुपयोरैवक्तव्यं तामिचत्रिविधानिफलानिकानिचिरस्त्रीणावक्तव्यानि कामिचिन्
त्यतिषु कामिचिद्दूयोरपि वृत्ताताम्रहृगित्याकारप्रदर्शनानिस्त्रीणामेवक्तव्यानि राजयोगादिफलानितत्सतिषुतसतीनांमुनफादियोगफला
निस्करवद्दुखप्रदर्शकानिउपयोरपि अथवासकलंसमग्रंस्त्रीजातकफलंतत्सतिषुविधेयंक्तव्यंतासामित्यादि तासांस्त्रीणानिधनेऽद्यमे-

स्यानेभर्तृमरणायथावक्तव्यतयोपरिष्ठाहस्यति यपुस्तुशरीरलभेदुगलमन्त्रद्रयोगति तन्नापितासायथावक्तव्य तथावस्थिति तासासुभगता
 सोभागयथादृग्भाविपतिर्वातादृगस्तमयसप्तमस्थानाहक्तव्य तदपिवक्ष्यति यदुक्तवपुस्तुलभेदुगतम् १ पतिदर्शनवसततिलकेनाह
 युग्मेत्यादि लभशशिनोरुदयचन्द्रयोरपियुग्मेधुसमराशिषुस्थितयो स्त्रीयोषिस्रकृतिस्थितास्त्रीस्वभावाभवति प्रकृतौस्वभावेतिष्ठति
 तयोरेवलभेदोः शतमदस्योः सौम्यग्रहावलोकितयोः सन्धीलभूषणायुताभवति सन्धीलशोभनन्चारित्रतदेवभूषणमलकरणतेनयुता
 अथवाशोभनेनशीलेनभूषणेन्चयुता औजस्ययोरिति तयोरेवलभेदोरोजस्ययोर्विषमराशिगतयो मनुजाकृतिशीलयुक्तासुररुपाकारा

कन्यैवदुष्टाङ्गजनीहृदास्यसाध्विसुभायाकुचखिसुक्ता
 भूम्यात्मजसिक्मशशकभुवकाकि्लीविदुजभागवानाम् ३

पुरुषशीलत्वभवति तयोः लभेदोः पापयुतवीक्षितयो अवलोकितयोर्वापापापशीलापुणोनासर्वगुणरहितान्त्वभवति अर्था
 देवैकस्मिन्समराशिगेअन्यस्मिन्विषमराशिगेपुस्त्रियोर्मध्यस्वरूपाकाराभवति एवमेकस्मिन्शतमग्रहयुतेअन्यस्मिन्पापयुतेसन्धीलाभव-
 ति असन्धीलाचमित्रेत्यर्थे एवमेकस्मिन्शतमग्रहद्वेरेअन्यस्मिन्पापद्वेरेपि एवमुभयोरपिमोभ्यासीम्ययुतदृष्टयोश्च अनयादिशाशेषकल्पना
 कार्या २ अयमोमर्दलमगेन्त्रगेवाभीमादित्रिशाशकजातायास्वरूपमिद्रक्तयाह कन्येवेति सुप्यात्प्रजसोमोमक्षेत्रेमेपसम्बिकयो-
 रन्यतमेतमगतेन्त्रद्रगतेपातमन्त्रवक्त्राकिञ्जीपिदुग्मभागवाना कुजयमजीवज्ञसितानामशकैपुत्रिराग्रगेषु कर्मणफलनिर्देशोवक्तव्य तद्यथा

भौमलनेभौमत्रिंशांशकेलसगतेचंद्रगतेवाजाताकन्धैवदुष्टाभवत्यनूढापि सापुरुपसंप्रयोगेचब्रजतिगच्छतीत्यर्थं सौरत्रिंशांशकजाताकन्धैव
 दारुयदासभावब्रजतिजनयति इहास्मिन्भौमद्वेनेजीवत्रिंशांशकेसाध्वीसन्धीलामवति बुधत्रिंशाशकेजातासामायुक्ताभवति शक्रत्रिं-
 शाशकेजाताकुचरित्रयुक्ताभवति दुष्टताइति एवंत्रिंशांशकफलसर्वदागुणनयापरीक्षितव्यम् ३ अथबुधशक्रक्षेत्रयोरेत्यतमेलमगेच
 द्रगेवाभौमाद्रिंशाशकजातायाः स्वरूपमिंद्रवज्रयाह दुष्टेति अशकषुवकार्किजिविदुजभार्गवानामिति सर्वत्रानुवर्तते अस्करपूजित-
 शक्रस्तस्थक्षेत्रषतुल्योरन्यतमेलमगेचद्रगेवा भौमत्रिंशांशकेजातादुष्टादुष्टशीलामवति शनित्रिंशांशकेजातापुनर्भूः पाणिग्रहणा

दुष्टापुनर्भूः सगुणाकलाज्ञारख्यातागुणैश्चासुरपूजितर्क्ष
 स्यात्कापटीकूबिसमासतीचबोधैर्गुणाढ्याप्रविकीर्णकामा ४

दनंतरंअन्यस्थमार्थीभवति जीवत्रिंशांशकेजातासगुणागुणवतीभवति बुधत्रिंशांशकेजाताकलाज्ञामवति गीतवाद्यनृत्यचित्रादिपुरुकुश-
 ला शक्रत्रिंशांशकेजातागुणैः शीलादिभिः ख्याताभवति स्यात्कापटीत्यादिबोधे मिथुनकन्धयोरेत्यतमेलमगेचद्रगेवाभौमत्रिंशाशकजा-
 ताकापटीकपटासक्ताभवति सौरत्रिंशांशकेजाताकूबिसमानपुंसकतुल्याभवति गुरुः बृहस्पतित्रिंशाशकजातासाध्वीभवति बुधत्रिंशाश
 कजातागुणाढ्यागुणबहुलामवति शक्रत्रिंशांशकजाताप्रविकीर्णकामाविक्षिसमन्मथासर्वपुरुषगामिनीभवतीति ४ ६

अयन्तडाकृतीरगोरक्षेचाणापुन्यतपेलद्रगेचद्रगेवाभोमत्रिशाराशकजाताया स्वकृपशाद्विधीदितेनाह स्वच्छदेति इदुमेककेटेलमेतद्वतेवाचद्रे
 भोमत्रिशाराकजातान्चउदान्चैरिणीययेस्यवहारिणीभवति भोरत्रिशाराशकजातापतिपातिनीभवति जीवत्रिशाराशकजाताबहुगुणाभवति बुध
 धिगाराकजाताशिल्पिनीशिल्पकर्मनिरताभवति कृत्त्रिशाराशकजाताअसाधीदुःशीलाभवति न्यावारेति अकर्मसिंहेलनेतद्वतेवाचद्रेभोमत्रि
 शाशकजातान्वाचारापुर्यत्वारुभवति नुरिवाचरोपस्या केनिहान्वादाइतिपठति बहुभापिणी सौरत्रिशाराशकजाताकुलदा असाधीभवति जीव-
 त्रिशाराकजातान्गवपराजभापामयति बुधत्रिशाराशकजातापुत्रेक्षितापुरुपन्मभायाभवति कृत्त्रिशाराशकजाताअणव्यपायाप्यपुरुपगामिनीभव

सूच्युदापतिपातिनीयहुगुणाशिल्पिन्यसाधीदुमेन्वाचाराकुलदार्कभेनृपवधूपुत्रेक्षितागम्युगा
 जनेनरगुणात्पगत्वतिगुणाविज्ञानयुक्तासतीदासीन्तरताकिभेपतिरतादुष्टाप्रजास्वाशके ५

ति जीवसेत्रेपविपोनयोरन्यतपेलप्रगतेनद्वतवाचद्रेभोमत्रिशाराशकजातानैकगुणायहुगुणाभवति सौरत्रिशाराशकजाताअल्परतीशीप्रवेद्यामय
 ति बहुग्यतित्रिशाराकजाता अतिगुणायहुगुणवतीभवति बुधत्रिशाराशकजाताविज्ञानपुक्ताआश्चर्ययुक्ताभवति कृत्त्रिशाराशकजाताअसतीभ्र
 ताधीभवति दामीति आर्कभेस्यारक्षेत्रमकरभयोरन्यतमेलमगेपद्रगेषाभोमत्रिशाराशकजातादासीभवति सौरत्रिशाराशकजातानीचरता-
 नीचपृन्थामक्तामरति जीवत्रिशारा कजातापतिरतामर्द्धमक्ताभवति बुधत्रिशाराशकजातादुष्टाभवति कृत्त्रिशाराशकजाता प्रजामयतिच
 जा० एतद्दगभेगिततदर्थमनुभूमाह राशीतिराशिगणियमधिकृत्ययेदंतत्रिशाराशकेइत्तफल नन्वकसिद्धिः
 हेत्विशाराश

के यस्मिन्नाशीयद्ग्रह त्रिंशाशकैश्चंद्रमाभवति तद्धत्फलं वाच्यम् योवालमेभवति तस्ययस्त्रिंशांशः तद्वशाद्वा कथमुच्यते बलाबलविकल्पेनेत्या-
 दि चंद्रलक्षणयो योबलवान्सयत्राशीयत्रत्रिंशांशकैभवतिव्यवस्थितः तस्ययदुक्तं फलं तदेवंविचिंतयेत् एतदुक्तमवति अन्यस्मिन्नाशाचन्य-
 स्मिन्त्रिंशाशकैश्चंद्रमाभवति अन्यस्मिन्नाशीअन्यस्मिन्त्रिंशांशकैलभ्यात्तदातयोर्बलवान् सयस्मिन्त्रिंशांशकैभवति तस्यैवफलवदेत् योब-
 लरहितस्तस्य फलं नभवतीति ६ अथयस्मिन्योगेजाताः स्त्रीभिः पुरुषाकारसंस्थाभिः सह मदनं शमयति तद्योगद्वयज्ञानं प्रहर्षिष्याह दृक्स-
 स्थाविति असितः सौरः सितः शक्रः एतावसितसितोपरस्परंशे अन्योन्यांशगतौ सौरः शुक्रांशगतः शक्रः सौरांशगतस्तौ च परस्परं दृक्संस्था-

शाशिलभसमायुक्तैः फलं त्रिंशांशकैरिदं बलाबलविकल्पेन तयोर्दुक्तं विचिंतयेत् ६ दृक्संस्थावसितसितोपरस्परं
 शशौकैवायदिघटराशिसंभवांशः स्त्रीभिः स्त्रीमदनविषानलप्रदीसंशान्तिनयति नराकृतिस्थिताभिः ७

अन्योन्यंपश्यतः एकोयोग अथवाशौकराशौघषतुल्योरन्यतमेलभ्रगतेतत्कालंयदिघटराशिसंभवांशः कुंभनवांशकोदयोभवति तदाद्वितीयो-
 योग अस्मिन्योगहृयेजातास्त्रीअन्याभिरपराभिः स्त्रीभिः योषिद्भि नराकृतिस्थिताभिः पुरुषसंस्थानाभिः पुरुषाकारयुताभिः मदनविषानलप्रदी-
 संकामविषाग्निप्रज्वालितं शांतिं नयति शस्यति एतदुक्तमवति अन्यास्त्रीस्वर्जघनेन पुरुषरूपान्त्वर्ममथलिंगवध्वापुवत् तस्यार्तिमभिजनयति यता-
 तिकामार्तत्वात् पुरुषयोगंगंतुं नशक्नोति ७ अथास्तमथेपतिश्चेति यदुक्तं तद्विज्ञानशार्दूलविक्रीडितेनाह शून्येति लभ्याच्चंद्राद्वायः सप्तमोरा-
 शि सयदिमून्यः सर्वग्रहविद्युक्तोभवति अबलेबलहीनश्चतस्मिन्बस्तमवने शून्ये अबलेबलरहितेतथासौभ्यैः शक्रभग्रहैरनिरीक्षितेनकेन

निष्कामग्रहेणादरयमानेनकेनचिन्मोष्यग्रहेणयुक्तेजाताया मर्त्तिकापुरुषः कुस्मितपुरुषो भवति अथबालमात्रद्राह्यय सुसमोराशिस्तत्रबुधमदयो
 त्तमाग्यार पतमेभ्यितेजाताया मर्त्तकीवः पुरुषाकारहानोभवति यस्याश्रयगृह्नरराशिः ससमेभवति तस्या नित्यसयकालमत्ताप्रवासान्वित प्र
 वामशीतोमगति भयादवम्विरेमसमेनित्यगृहेस्थितोभवति हि स्वभावेकिंचित्प्रासेकिंचिद्गृहे स्थितोभवति उत्सृष्टारविणाकुजेनविधवेति
 तगणोरवापस्तस्थितेसममगेजातापतिनात्सृष्टामर्त्तिकाभवति एवकुजेससमगतेतस्मिन्त्र्युभ पापे वीक्षितेवात्येविधयागडाविगतभर्तृकाम
 ति प्रकृतनयेमारेपुनेसममगेतस्मिन्त्र्यारुमे पापेर्वाक्षितेदृष्टेकन्ये गजरासुपगच्छति कुमायवस्य्दाभवति वृद्धत्वप्राप्नोतीति विवाहनकरोतीत्यर्थ

शून्येकापुरुषोवलेस्तभवनेसीम्यग्रहाशीक्षितेकीवोस्तेबुधमदयोश्रयगृहेनित्यप्रवासान्वितः उत्सृष्टार
 विणा कुजेनविधयावात्येऽस्तराशिस्थितेकन्येयाशक्तमवीक्षितेफलनये शून्यजरागच्छति ८

अत्रचद्रत्तमयोर्वन्वशादेरेतद्वृत्तव्य ८ ननुचन्द्रात्समस्यानादप्येतत्कथमयगम्यते उच्यते ससमेस्थानेचद्रमम फलुदर्शनाभावात् पुनर
 पिजाताकीदशीमनिच्यतीतितद्विज्ञानशाईलविधीक्षितेनाह आग्नेयैरिति एकैकस्मिन्यापग्रहेससमेफलमुक्तं यदिवहवः आग्नेयाः श्रुत्याः सममस्या
 मपति तदाप्रतिग्रहेकफल पशुतेराग्नेयैरस्तगरासिद्धितैः विधयाभवति पितृभूरे गोम्यश्चससगम्यैः पुनभूमेवेत स्वपाणित्राहिणत्यल्का अन्यस्यम
 योमगतीपर्ये हिमन्त्या तयान्त्रययातरे पुनभून्क्षणमुक्त नैरिणीस्वपतिद्विज्ञासवर्णिकामतः श्येत् अक्षतचमजादारपुनभूसंस्कृतपुनः फूरइति

क्रूरआदित्यांगारकशनिश्चरामन्यतमेऽस्तगेलभात्ससमस्येतस्मिंश्चहीनेबलेसर्वबलरहितेतथाभूतेसौम्येक्षितेशुभग्रहाणांबुधगुरुसितानामन्यतमेन
 दृष्टजातास्वपतिनाआल्मीयेनैवमन्त्राप्रोक्षितात्यक्ताभवति अन्योन्यांशगयोरिति सितःशुक्रः अवनिजोभारकःएतयोःसितावनिजयोःअन्योन्यांशगयोः
 परस्परनवाशकस्थितयोःयत्रतत्राशोसितनवाशकेभोभोभोमनवांशकेशुक्रःतदासागनास्त्रीअन्यप्रसक्तापरपुरुषताभवति अथवाधुनेलनात्स
 समेस्थानेतावेयधंगारकशुक्रोशीतरश्मिसहितौ चंद्रसहितौभवतस्तथाप्यन्यपुरुषासक्ताभवति किंतुभर्तुरनुज्ञयापत्युरानुज्ञयेति ननुस्वातंत्र्येणिति ९
 अथयेनयोगेनजातामात्रासहबंधकीभवति येनचरुगदितयोनिर्धेनचरुमगातघागत्रयमालिन्याह सौररक्षेइति सौरःशनेश्वरःतददसेमकरकु

आग्नेयेर्विधवास्तराशिसहितैर्मिथैःपुनर्भूमेवेकुरेहीनबलेस्तगोस्वपतिनासौम्येक्षितेप्रोक्षिता अन्योन्या
 शगयोःसितावनिज्योरन्यप्रसक्तागनाधुनेवाथद्विशीतरश्मिसहितोभर्तुस्तदानुज्ञया ९ सौररक्षेइत्युक्तमग
 सेंदुशुक्तेमात्रासाहबंधकीपापदृष्टे कौजेस्तांशिसारिणीव्याधियानिश्चारुआणीवल्लभासद्ग्रहाशे १०

भौ आरोभोमस्तदृष्टे मेघचुश्चिकोएषामन्यतमेलग्रतेतस्मिंश्चसेंदुशुक्तेदुनाचंद्रेणशुक्लेणचसंयुक्ततथाभूतेपापदृष्टे यापग्रहावर्णोकितेजाता
 बंधकीपरपुरुषगामिनीभवति नकेवलयावन्मात्रासाहबंधकीजातातच्चातापिबंधकीपरपुरुषगामिनीभवति अस्तांशेलनात्सस
 मेस्थानेयोराशिस्तत्कालकौजोभोमनवांशकोभवति तस्मिंश्चकौजेऽस्तांशेसौरिणारविजेनदृष्टेजाताव्याधियानिःसुरोगभगाभवति यदुक्तं
 सुभ्रगतास्तमथेतदर्थमाह चारुआणीवल्लभासद्ग्रहाशइति यदा लभात्ससमेस्थानेसद्ग्रहस्थभुभग्रहस्थनवांशकोदधोभवति तदान्चारुआ

णीशासनमगावस्रभापत्कः प्रियाचमवति १० अथयस्याः ससमस्यानभून्यमवतितस्याः शनैश्चरागारकशक्तक्षेत्रेभेत्देशोवाससमेयादशीमवतित-
 दितानमात्तित्याह कृद्दृति यस्याजन्मभित्तमात्ससमेस्थानेसूर्यजस्यसौरस्यर्क्षमकरकुमयोरन्यतमसवधीनयाशकषाससमेमवति तस्याः
 कृद्दः पूर्वश्चमर्तामवति यस्याः प्रावनेयस्यागारकस्यर्क्षमेपशुम्बिकयोरन्यतमस्तद्दशकोषाससमेमवति तस्याः स्त्रीपुसृहपालु
 शोधनः कोधशीलश्चमर्तामवति एवशोकेराशीष्टपतुल्योरन्यतमेतद्दशकेवाससमध्ये कातोतीवद्दर्शनीयोः तीषसोभाग्ययुक्तोबल्लमश्वम
 र्तामवति वीधेमियुनकन्ययोरन्यतमेतद्दशकेवाससमध्येजातायाः मर्त्तौविहान्यदितोर्नैपुणश्चसर्वत्रसूक्ष्मदृष्टिर्भवति ११ अथचप्रराशीस

कृद्दोमूर्खःसूर्यजर्क्षेशकेषास्त्रीलोल स्यात्क्रोधनश्चावनेये शौकेकतोतीषुसोभाग्ययुक्तोविहल्म
 तान्पुणान्श्ववीधे ११ मदनवशगतोमृद्दुश्चन्द्राद्रिदरागुरौगुणवान्जितद्रियश्च अतिमृदुरति
 कर्मकृच्चसौर्येभवतिगृहेस्तमयस्यितः शकैवा १२

सभेतन्नवाशकेजीवरशीवाहित्यगुरौचतन्त्रवाशकैवातद्विज्ञानपुपिताययाह पदनेति यस्याः जातायाःससमेस्थानेचाद्रौराशिः कर्कटत्वर्दशूकोषामवति
 तस्याः मर्तामदनवशगतोऽकमानुरामृद्दुश्चाकनिश्चमवति त्रिदरागुरोः जीवस्यगुरोधन्विमीनयोरन्यतमेससमस्येतद्दशकवाजातायाः मतागुणवान्श्री
 योद्विभिगुणेषुक्ताजितेद्रियोदातश्चमवति सौर्येराशीसिंहैतद्दशकेवाससमध्येजातयाः मर्त्तोऽतिमृदुरतीचाकठिनः अतिकर्मकृदतीषव्यापार
 द्रवति व्यापारकरणशीलः केन्द्रितिकर्मकृदन्तिकपातुरोऽकामासक्तोभवति एवमस्तमपस्थितेससमस्यानस्येगृहेराशान्तोकेकाफलमभिहित

यत्रान्यसंबंधीराशि ससमेभवति अन्वसंबंधीनवांशश्चतत्रश्रुतत्रश्रुतशपयो योबल्लवांस्तदीयंफलंवाच्यमिति १३ अथचंद्रशुक्रबुधानादौत्रयोवाल-
 मगतायस्थाभवति तस्याः स्वरूपं वसत तिलकेनाह ईष्येति यस्याः जन्मलमेशशिशुक्रैचंद्रसितौसमेतौभवतः साईष्यान्वितामस्मिथयुक्त
 सुखपरास्वस्काचभवति श्रेही बुधचंद्रयोः लगगतयोः कलासुनिपुणातद्ग्रासुखितासंजातसुखापवति गुणाद्व्यागुणबहुलान्वशुक्र
 ज्ञयोः सितबुधयोर्लगतयोरुचिरादर्शनीयासुकातासुभगाभर्तृवल्लभाकलाज्ञान्भवति त्रिष्वपीति यस्यास्त्रयोपिचंद्रबुधशुक्रालभगताम

ईष्यान्वितासुखपराशशिशुक्रलमेद्रेदोः कलासुनिपुणासुखितागुणाद्व्या शुक्रज्ञयोस्तु
 रुचिरासुभगाकलाज्ञात्रिष्वप्यनेकवसुसौरव्यगुणाशुक्रभेषु १३ क्रूरशुभविधवतानिधनेश्व
 रंशेयस्यस्थितोवयसितस्यसमेप्रदिष्टा सस्त्वथगोभुमरणस्वयमेवतस्याः कन्यालिगोह
 रिषुन्वाल्पसुतत्वमिंदो १४ वंतिसाऽनेकवसुसौरव्यगुणा अनेकैवसुमिः धनेः सौरव्यैरनेकैर्बहुभिश्चशुणैर्युक्ता

भवति अपिशब्दात्रिषुशुभेषुबुधगुरुसितेषुलगतेषुजाता अनेकवसुसौरव्यगुणाभवति १३ अत्रपूर्वतासांभर्तृमरणमितियदुक्तं तद्विज्ञान
 वसंततिलकेनाह क्रूरशुभइति यस्याः क्रूरशुभहोष्टमेस्थानेभवतितस्याविधवताभवति कस्मिन्कालंइत्याह निधनेश्वरीयस्येति निधनेश्वराष्ट
 मस्थानाधिपतिर्यस्यग्रहस्थनवांशकेभवति तस्यग्रहस्तस्मिन्वयसिवाहात्परतस्तस्याः वैधव्यवत्कव्य एकंदौनवविंशतिरित्यादिग्रहवयः
 एवकेचिद्दंति वयंपुनः दशातर्दशाकालं वयः शब्देनश्रूमः यत्रनिधनेश्वरश्चद्रभौमयो रन्थतमेऽशेषभवति तत्रचंद्रभौमयोवयः प्रमाणवर्षत्रितय

नत्रप्रायाः कुमारिणा विवाहासमवस्तस्मादष्टयस्यानाधिपतिर्यस्याशक्रेष्वयस्थितस्तस्यातर्देशाधिपतिस्तस्याचिवाहात्सरविधवतामदिष्टोक्ता मल्लि
 ति यस्याजन्मभिक्षुरग्रहोः प्रमगो भवति सङ्ग्रहः शक्रमग्रहः कश्चिदर्थगोहितीयस्यानगतो भवति तस्या भक्तुः परस्तात् स्वस्यैव मरण भवति यस्माज्ज
 न्मनिकन्यायापनिनिद्विभिक्षेगनिद्वेपेहरीसिंहचाइदुः स्थितो भवति तस्या अल्पसुतत्वस्त्वपुत्रत्ववक्तव्य कन्यालिगोहरेणामून्यत भश्चद्र राशिर्यस्या
 त्तस्याः अल्पाः पुत्रा भवतीति १४ अथयस्मिन्योगे जाता पुरुषिणी भवति यस्मिन्म्रम्रह्मवादिनी भवति तद्योगद्वयशादुलविक्रीडितनाह सीरेषु
 ति मारेगनेश्वरे मध्यवलेनातिवत्तवति नचातिवत्तहीने तयाशीताशुशुकेद्वुजैः शशिसक्तबुधैः वलेन वीर्येणरहितैः विवर्जितैः शेषैरादित्यमीम

सौरैस्मथ्रुथुले वलेनरहिते शीताशुशुकेद्वुजैः शेषैर्वीर्यसमन्वितैः पुरुषिणीयद्योजरारसुहृमः जीवारा
 म्कुजिदेदपुयलिपुम्रालमराशासमविरय्यातासु विनेकशास्त्रनिपुणास्त्रीब्रह्मवादिन्यपि १५

जीपैर्यिसमन्वितैः सयनेर्यनतत्रावस्थितैर्यद्योजराशिः विषमराशिरुद्धका उद्गमेरुदपेलेमे भवति विषमराशि लमेजाता भवतीत्यर्थः तदा
 जातापेपमिसुनसिद्धतुलाधन्विः कुमानामन्यतमे मापुरुषिणी भवति बहुपुरुषेत्यर्थः जीवा रास्कुजिदेद्वेध्वितिजीवो ब्रह्मस्पति आरोमीम
 आम्कुजिन्धरुः कः ऐदुवापुधः एतेपुयनतत्रावस्थितेपुवलिपुवीर्यवत्सुतया मगले मेयदिसमराशि भवति तदजातास्त्रीभुविभूमोचिरल्या १५ अथय
 ताम्यपत्रत्रायिता अनैकरशास्त्रकुशला अनैकेषु बहुपुशास्त्रपुफुराला तस्त्रात्रह्मवादिन्यपि मोक्षशास्त्रे कुशला भवति १५ अथय
 योगज्ञानान्मन्त्र्यापाम्त्रयतितदि ज्ञानप्रहर्षिण्यान् पापति पूर्वससमस्यस्यग्रहस्यपृथक्पृथक् फलमुक्त तत्रलमात्सापेचुरग्रहे

स्तेससमस्येयद्यन्व्यः कश्चिद्गृहो लान्नवमगतो भवति तदासास्त्री प्रागुक्तं फलनप्राप्नोति नवमगतस्य ग्रहस्य तु द्वायातत्कथिता प्रव्रज्या युवार्तिः
 स्त्री असंशयेन निःसंशयेनोपति प्राप्नोति एवंस्त्रीजातकव्यारब्धात् उद्गृह इति अत्रयेयोगाव्याख्यातास्ते च तुद्गृह विवाहकाले भवति तदा
 योगोक्तफलवाच्यं तथा तस्यावरणविधौ कन्यामार्गणकाले प्रदानकाले कन्यादानकाले च चिताया प्रश्नकाले व्यसकलसर्वविधेयं च क्तव्यम्
 स्त्रीजातकेषु ये सुभासुभयो गा उक्तास्तेऽत्राभिस्तु भाऽशुभावक्तव्याः न स कलजातकोक्ताः ते च यथाप्रदर्शितकाले नैव ज्ञेयाः येषां च वक्ष्यमाणानि वा
 हपटलोक्तयोगे बाधो भविष्यति तेत्रनवक्तव्याः युक्तयैतद्दिवाहपटलमुक्तमिति १६ इति श्रीमद्दोस्तलविरचिताया बृ० स्त्रीजातका० श्रुतु० २४

यापिस्तेनवमगतग्रहस्य तुल्यां प्रवृत्त्यां युवतिरुपैत्यसंशयेन उद्गृहवराणां विधौ प्रदानकाले
 चिंतायामपि स कलविधेयमेतत् १६ इति बृह० स्त्रीजातकाध्यायश्रुतुर्विंशतिः २४

अथातो नैर्याणिकाऽध्यायो व्याख्यायते तत्रादावेवाष्टमे स्थाने ग्रहदृष्टे विरुक्ते युते वायथा म्रियते तद्विज्ञानं शार्दूलविक्रीडितेनाह मूलकरिति ब
 लिभिर्गृहे मूलकगृहे क्षणेन मूलक भवति यस्य जन्मलक्षणं मूलकं गृहपक्षमस्थानं न्यून्ययोगे ग्रहो बलवान् पश्यति तस्य ग्रहस्य यो धातु रक्तस्तद्धातुको
 पोद्भवस्तेन धातुना प्रकुपितेन स म्रियते तद्यथाऽक्तस्य पित्तचद्रस्य वातको भौमस्य पित्तं बुधस्य त्रयोपि वातपित्तं स्लेष्माणः बृहस्पतेः कफः शु
 क्रस्य वातको सौरस्य वात इति तत्संयुक्तमगात्रं जइति तदित्यनेन लभाद्दृष्टमस्थानस्य परामर्शः तेनाष्टमेन युक्तं यद्गानं तत्संयुक्तमगात्र
 लज्जातस्तस्स भूतः लभाद्दृष्टमोराशिः यस्मिन्नगे कालारब्धयुरुषस्य वर्तते तस्मिन्नगे दृष्टग्रहो रक्तदोषकोपान्त्रियते मूरिभिर्बहुभिः

शीर्षान्वितौ सप्लेः बहुभवो मृत्युः यदा बहुवोपि वीर्यानि्वितास्तच्छून्यमष्टमस्थानपश्यति तत्रायावता पश्यति तावता यद्गुणामुक्तदापप्रकोपेन तेन च बहुवो
 दोषा यस्मिन्काले पुरुषागलभादष्टमराशिवर्तते तस्मिन्भोगे प्रकुम्भनिधनकुर्वतीति अस्मद्युधजइति सूर्यादिभिर्भ्रमस्थाने स्थिते रस्यादिभिसृष्टु
 भवति तद्यथा यस्य लभादष्टमस्थानेः कर्षभवति तस्याभिहेतुको मृत्युर्भवति एव च द्वेःष्टमेऽनुहेतुकः प्रोमे आयुधहेतुकं बुधेज्ज्वहेतुकः
 जीवे आमयकताः अग्निज्ञातव्याधिहेतुकः शक्रेवृद्धहेतुकः सौरैश्चुष्टे तुकइति एते ग्रहे बलिभियथा क्त एव मृत्युः शक्रेन कर्मणा भवति बल-
 हीने ररुभेन मध्यप्लेर्मध्यमेनेति चिन्ता तमरणप्रकारस्य मरणादशज्ञानायमाह निधने च गदिष्विति यस्य निधनेऽष्टमे स्थाने च रघुशिशि भवति

व्युत्पन्नैर्याणिकाऽध्यायप्रारम्भः मृत्युर्मृत्युर्ग्रहेक्षणैर्बलिभिस्तद्गुणैर्भोगेभ्यस्तस्मिन्सुक्तमगात्रजो बहुभवो वीर्यानि्वितौ
 भूरिशिभिः अभ्यवायुधजो ज्वरामयकृतस्तद्दृष्टुकृतश्चाष्टमे सूयार्ये निधने च रादिषु परस्वाध्वप्रदेशेष्विति १

सपरदेशी म्रियते यस्य स्थिरः सत्त्वदेशो यस्य हि त्वभावः सोऽजप्रदेशो पथि म्रियत इति १ अयं शैलाग्राभिप्राते पुष्ये र्भोगे म्रियते तान् शार्दूलपि
 भीदितेनाह शैलाग्राभिदतस्येति सूर्यकुनयोः राशिभोगयोः सुगपत्तुल्यफालरषथयुस्ययोर्दशमयोऽनुतुर्धयोर्वो जातस्य शैलाग्राभिर्हृत्
 शिवाप्रहारेण हतस्य मृत्युर्भवति कूपइति मद्राराकभूमितनेके सारदुभोगे र्भयासरज्यवध्वस्तकमस्थितेऽनुतुर्धससमद्रशमस्ये त
 यथा सौरैस्त्वुर्धगे च त्रे ससमगे भोगे म्रियते कन्याया मिति हिमोप्याकरयोऽम्बद्रकयोः कन्याया स्थितयोऽवपाप
 ग्रहैः एवोर्जाताः स्वजनेन म्रियते स्वजनेन च्यापापते उभयोर्दये हि स्वभावरगावरेषु लभगते तत्र चार्कशशिनोरुधिनं ह्येयं च स्यातामवेतात

दातोयेजलेमज्जितोमसोन्नियते ३ अथान्यानपिमृत्युयोगान्शार्दूलविक्रीडितेनाह मंदेइति मंदेशनेअरेककटगेकुलीरस्थेमृगांकेचंद्रेसृगे
मकरस्थितेजालस्थजलोदरकृतोजलोदरेणामृत्कर्मवति शस्त्रामिप्रभवइति शशिनचंद्रेकुजक्षेमिषद्युश्चिकथोरुन्यतमस्थेतत्रचाशुभयोद्भवयोः
पापयोर्मध्यस्थेजालस्थशस्त्रामिप्रभवः शस्त्रेणामिनावामिभवति तत्कृतोमृत्कः कन्यायामिति शीतगोचंद्रेकन्यायांतद्वस्थितिपापद्वय
मध्यगतेजालस्थरुधिरौत्थशोषजनितोमृत्युर्मरणंभवति दुष्टेनरक्तेनशोषेणावाउत्थितोजनितः उत्पन्नः सौरक्षइति हिमगोचंद्रेसौरक्षे-

शैलात्रामिहतस्थसूर्यकुजयोर्मृत्कःरवबुंधुस्थयोः क्रुपेमंदशशांक्रुमिमतनयेर्बुधस्तकर्मस्थितेः
कन्यायास्वजनाद्धिमोष्णकरयोःपापग्रहदृष्टयोः स्यातायद्युभयोर्दयैकशशिनोतेयेतदासृजितः २
मंदेककटगेजलोदरकृतोमृत्युमृगांकेसृगेशस्त्रामिप्रभवःशशिन्यशुभयोर्मध्येकुजद्वस्थित
कन्यायाफुधिरौत्थशोषजनितस्तद्वस्थितेशीतगोसौरक्षेयदितद्वदेवहिमगोरुचमिपातेःकृतः ३

मकरकुंभयोरुन्यतमस्थेतद्वत्सस्मिंश्चपापद्वयमध्यगतेयदित्वेज्जालस्तदारुचामिपातेः रुचामिनापाताद्वाभियतइति ३ अथान्यानपिमृत्यु
योगान्शार्दूलविक्रीडितेनाह बंधाद्धीनवमस्थयोरिति असुभयोद्भवोः पापयोर्द्धीनवमस्थयोःपंचमनवमस्थानस्थयोस्तयोश्चसौम्यग्रह
दृष्टयोरनवलोकितयोर्जातः बंधाद्धधनेनन्नियते द्वेष्काणोरिति येनलभेनपुमान्जातस्तस्मादष्टमेस्थानेयोराशित्तत्कालवर्तते तत्रयदि-
सपाशसपीद्वेष्काणोभवतिसनिगडोवातदाजातः बंधनेनन्नियते तत्रभुजगपाशामृद्वेष्काणः कर्कटाद्यः वृषाद्वितीयः कन्यातिमश्च

कन्यापामिति पीनतमजातः कन्यापामस्तगोसतमस्येचद्रेतस्मिश्चाशमान्वितेकेननित्यापेनसहिते सितेशक्केमेधो सुर्यरवीलभगतेजातस्यम
 रणमशिरगृहेत्थितुफल्थीनिमित्तयिद्विजानीहि ५ अयान्यानपिपृत्कयोगान्शाद्वलचिक्राडितेनाह मूलोद्भिन्नतत्रुरिति सूत्रेच
 त्तुपुस्यानेऽ गमिक्तमामेस्थितेन्यूर्यपिवाइति रथोचतुर्यस्येखेदशमेस्थानेयदियमः सोरोभवति तदाजात मूलोद्भिन्नतनुम्रियते
 मूलैनाद्भिन्नातनुपुम्यमूलप्रतस्यतस्यमरणभवति सप्रक्षीणोति पापैः रविभौमसौरैः सप्रक्षीणहिमाशुभिरतिक्षीणान्चद्रसपुक्तै

वधाहीनयमस्ययोरशक्तमयो सौम्यग्रहाद्बुयोर्द्रफ्णोश्चससर्पाशनिगंडे छिद्रस्थितैर्वधित
 कन्यायामशमान्वितस्तम्यगेत्सद्भ्रसित्तुमपुगेसूर्यलभगतचचिद्धिमरणास्त्रीहस्तुकमदिर ४
 शूलोद्भिन्नतनु सूत्रेचनिकुतेसूर्यपिवाख्यमसप्रक्षीणहिमाशक्तिमन्त्र्युगपत्पुपिद्विक्रकाणाद्यो
 र्येस्यन्वरयोवियत्यवनिजक्षीणेदुसयीदितिकाष्ठुनाभिहतः प्रयातिमरणासूयात्मजनादिति ५

युगपत्तुन्यकालत्रिकोणायगेः पचमनयमलमस्यैः एतदुक्तभवति सक्षीणचक्राणापापानामेतत्स्थानत्रयमुक्त्वाऽ न्यत्रावस्थितिर्नभयति
 तदा चकारान्चमूलोद्भिन्नतनुम्रियते वधुस्येचेति रथोसूर्यवधुस्येनमात्र्यतुर्योगेवियतिदशमेऽ वनिकुतेभौमस्थितेतस्मिश्चक्षीणेद
 नाक्षीणचद्रेणामयीदितितदाजातम्बकाराच्छूलोद्भिन्नतनुम्रियते अस्मिन्नेपयोगेचतुर्योगे रवीदशमस्येभौमितस्मिन्चसूयात्मजनशाने
 श्वरेणेदितिरदन्जातः कात्रेनाभिहतः कात्रुपातनतादितोमरणाप्रयाति प्रामोतीत्यर्थः ५

अथान्यानपिमृत्युयोगान्वसंतिलकेनाह रंघ्रास्पदेति रंघ्रमष्टमंस्थानं आस्पदंदशमं अंगलमं हिबुकस्थानंचतुर्थं एतैरंघ्रास्पदांगहिबुकैर्यथा-
संख्यप्रक्षीणचंद्ररुधिरार्कदिनेशयुक्तैः एतदुक्तमवति अतिक्षीणचंद्रोऽष्टमेरुधिरौमीमः दशमेआर्कः सोरोगेलेनेदिनेशोरविश्वतुर्थेएवंविधयोगे
जातेलगुडहतागोलगुडताडितावयवोम्रियते केचित्पठतिलगुडाहतांतइति लगुडाहतामवति तैरेवेति तैरेवग्रहैः प्रक्षीणचंद्ररुधिरार्कदिनेशैः य
थासंख्यकर्मनवमोदयपुत्रसंस्थैः दशमनवमलमपंचमस्थैः क्षीणचंद्रमादशमेमौमोनवमे सोरोलमे अर्कः पंचमयादिभवति तदाजातस्यधूमनामि

रंघ्रास्पदांगहिबुकैलगुडाहतांगः प्रक्षीणचंद्ररुधिरार्कदिनेशयुक्तैः तैरेवकर्मनवमोदयपुत्र
संस्थैधूमामिश्रिबधनशरीरनिकुट्टनातः ६ बंध्वस्तकर्मसहितैः कुजसूर्यमंदेनिर्याणामायुध
शिशिविद्वितिपालकोपात् सोरदुभूमितनयैः स्वस्वरथास्पदस्थे शयः क्षतकामिकतश्चशरी

रघातः ७

नाबंधनेनशरीरनिकुट्टनेनकाष्ठादिनाप्रहरणेनवा तस्यमूर्कमवति ६ अथान्यानपिमृत्युयोगा
न्वसंतिलकेनाह बंध्वस्तकर्मसहितैरिति कुजोऽगारकः सूर्योरविः मंदःसौरः एतैर्यथासंख्यबंध्वस्तकर्मसहितैः चतुर्थसप्तमदशमस्थैः चतु
र्थेमीमः सप्तमसूर्यः दशमेसौरः यस्यजन्मनिभवति तस्यायुधेनखड्गादिनाशिविनाग्निनाक्षितिपालकोपेननृपन्काधेनवा एषामन्यतमेननिर्याणं मृ-
त्युर्मवति सोरदुभूमितनयैः शनिशशिमौमैः यथासंख्यस्वरथास्पदस्थैर्द्वितीयचतुर्थदशमस्थैर्द्वितीयेसौरः चतुर्थेचंद्रः दशमेमौमः यस्यजन्मनि-
भवति तस्यक्षतकमिकतः क्षतेछिद्रेकमयः कीटाउत्पद्यते तत्कतश्चशरीरपातोभवति क्षतकमिभिः पतितैर्मृत्युर्मवति ७ ६

अयान्यानपिमृत्कयोगान्गार्द्धिलुवित्रिभित्तिनाह इयस्यइति अर्केर्धोरवस्येदुशामुस्थानगनेकुजेरसातलगतिचतुर्थेस्येजातस्ययानप्रपातात् ग्राहना
 सलितस्यवधोमृत्कभवति यत्रोत्पीडनजइति कुजेऽगारकेऽस्तमयाससमस्यसोरहिनाभ्युक्तमेसारश्चदुश्चैनश्चतेसोरहिना शनिचद्रविधिमिरभ्यु
 इमेत्वमेस्थितेः जातस्यपुत्रोत्पीडनजोयथ यत्रपीडितोमिप्रियते केस्तिस्तीणोहिनाभ्युक्तमइतिपठति क्षीणचद्रमाइनआदित्यः आर्कि सौररा
 तःलभ्येस्थितेः जातस्ययत्रोत्पीडनजोवध विष्णमध्यइति रुधिरोगारकः आर्कि सौरः शीतकिरणश्चद्रः एते यथासस्यजूकजसौरसंगीः जूकजल
 अजोमेपा सौरक्षेमकरकुभोतेनतुठेकुजोभोमः मेपेसौरः मकरकुभयो रन्यतमेचंद्रः एवयस्वजन्यनिभवति सविणमध्येः मध्यमध्येमिप्रियते यातेव

एवस्योर्केवनिजेरसातलगतेयानप्रतापाहूधोयभेइपीडनजः पुनोऽस्तु मय
 गेसारहिनाभ्युक्तम विष्णमध्येरुधिराकिशीतकिरणजूकजसौरसंगया
 तर्चागलितदुसूयरुधिरैर्व्यामास्तवज्वाह्वयान् ८

ति गलितेदुः क्षीणचद्रः सूर्यअदित्यः रुधिरोगारकः एतेर्यथासरव्यव्योमास्तवज्वाह्वयान् यातेः प्रासैः व्योम्निदुशभेक्षीणचद्रः अस्तमयेससमेसू-
 पो नज्राहपे बंधुसंज्ञिकत्वात्पेमे वधित्याकृत्यसंज्ञापस्य एवयस्वजन्यनिभवतिसवामहणात्विणमध्येमिप्रियत ८ भयान्यानव्यनिधुयोगान्
 वैतस्नीयेनाह शीर्षान्वितेति क्षीणेदीक्षीणचंद्रवीर्योन्वितेनसुबलेनवकेणभीमेनहृष्टेवासितेः केजेसौरैरनिधनस्थितेः सुमेजातस्यऽस्तुपुंस्वरौ-
 तपीडियागुल्यपञ्चमस्त्यन्त्रोत्पीडयाः शोभगदृष्टार्थीकमिशस्वदाह्वजः स्वभिकः शस्वजः बाह्वजः अर्शोभगदृष्टरिरेगसेषान् कृमिपात

नशस्त्रकर्मणावादाहेनवाक्रियमाणेनतस्यमूलकभवति ९ अथान्यानपिमृत्युयोगान्वसूततिलकेनाह अस्तेरवाविति अस्तेससमेरवावादित्यसूरु-
 धिरेणभौमेनसंयुक्तेस्थितेऽकीपुत्रेसौरनिधनेऽष्टमेक्षीणेहिमगोचद्रेरसातलगतेचतुर्थस्थानस्थेजातःस्वगंतोभवतिरवगःपक्षीतकृतोमृत्युर्भव
 ति तस्यमृतस्याभिसंस्कारेणभवतीत्यर्थः लज्जाम्जाष्टमेति इनःसूर्यःभौमःकुजःमदःसौरःचंद्रःशशाकःएतेचथासख्यलज्जाम्जाष्टमतपःसु
 स्थितैःलज्जपचमाष्टमनवमस्थैःतेनलज्जेकःपंचमेभौमःअष्टमेसौरःनवमेचंद्रोयस्थजन्मनिभवति तस्यशैलशिरवरात् पर्वतमस्तकात् पतितस्याश

वीर्यान्वितवक्रवीक्षितेक्षीणेदौनिधनस्थितेऽकृजे गुह्योद्रवरोगपीडयामूलकःस्यात्कृमिश
 रुद्रदाहजः ९ अस्तेरवोसूरुधिरेनिधनेकेपुत्रेक्षीणेरसातलुगतेहिमगौरवगतः लज्जा
 त्मजाष्टमतपस्विनभौममदचंद्रस्तुशैलशिरवराशनिकुड्यपातः १०

निपातेनचोल्कथावज्रपातेनकुड्यपातेनभित्तिपातेनवामृत्युर्भवति १० अथयस्थजन्मन्येतेषांयोगानांमध्यादन्यतमोयोगेनभवति नचाष्टमे-
 स्थानेकश्चिद्गृहोभवति नचाष्टमस्थानकश्चिद्गृहःपश्यतितन्मूलकारणंवेतालीयेनाह द्वाविंशदिति येनद्रेष्काणेनपुमानूजातस्तस्माद्योद्वाविंशोद्रे-
 ष्काणोभवति ससूरिभिःपंडितैःनिधनस्यमृत्योःकारणनिमित्तकथितःकथमित्याह तस्यद्वाविंशस्यद्रेष्काणस्यथोधिप
 तिर्ग्रहस्तस्याग्र्यव्यायुधजइत्यादि स्वगुणैर्योहितुःपठितस्तेननिर्याणंमरणंप्रयच्छतिददाति अथवायस्मिन्नाशोसद्वाविंशोद्रेष्काणोभवति तस्यराशे

र्थो स्वामीतत्समवोभवति सवास्वगुणीरात्मीयहेतुभिः निर्याणपरणप्रयाति सचद्दशविशोद्रेष्काणोलभादष्टमराशौभवति सकथज्ञायतेऽस्वपते
 यद्विभस्यप्रथमोद्रेष्काणस्तवाष्टमस्यापि प्रथमाथलभस्यद्वितीयस्तदाऽष्टमस्यापिद्वितीयोऽथलभस्यतृतीयस्तदाऽष्टमस्यापितृतीय नकेवल
 यावत्सर्वराशीनामेषैवव्यवस्था अनेनक्रमेणप्रकरणयोऽष्टमराशि द्रेष्काणःसाष्टदशविशोद्रेष्काणइति तत्रैतज्जात यस्योक्तयोगानामन्यतमोयोगो
 नभवति नचाष्टमस्थानग्रहयुतवीक्षिततस्यहाविशद्रेष्काणाधिपाष्टमराश्याधिपयोर्थापलनास्तदुक्तदोषेणमृत्युरिति ११ अथपादःश्रूमौस्त्रियतेतद्वि

द्वाविंश कथितस्तत्कारणद्रेष्काणोन्निधनस्यसूरिभि
 तस्याधिपतिभवापिवािनियाणस्वरुणे प्रयच्छति ११

ज्ञानवसत्तिलकेनाह होशुनवाशेति पुरुषस्यजन्मसमयेहोरायालभेयोनयाशकोभवति तस्ययोधिपतिः ग्रहस्तेनयोयुक्तोराशि सराशिर्यव
 स्थितइत्यर्थे तस्यराशेर्थायोगाधुमित्तस्याश्रूमौसन्धियते तद्यथा सन्वेद्राशिद्वयेभयति तदाधिकसन्चारश्रूमौसन्वेद्राशिःमेयोभवति तदा
 जाविकल्पसदोश्रूमौ दृषुभश्चेत्तददृषुभश्चारश्रूमौमियुनश्चेत्तदागृहे कर्कश्वेत्तदाकरणे कन्याचेत्तदाकूपे तुलाचेत्तदायगागृहे रु
 द्धिकश्चेत्तदाश्रुभश्चेत्तदाऽश्वप्रचारश्रूमौ मकरश्चेत्तदानूपे कुभश्चेत्तदागृहे मीनश्चेत्तदानूपेति येषालुपुनमृत्कयोगजलादोमरणामुक्तते
 पातभैव नकेवलदशितराशिवशेनश्रुभदेशोवक्तव्यः अपितुयोगक्षणादिभिरिति सलभनयाशकाधिपतिर्योस्मिन्यराशौव्यवस्थितः तत्रयद्यनेन

ग्रहेणतस्ययोगीभवति तदातस्यचयाभूमिः ईक्षणादिर्योवातस्यपश्यति आदिग्रहणाद्यस्थनवांशकैस्थितस्तस्यापियाभूमिरुक्तातस्यांसन्निभ
 तदिति अत्रचबहुभूमिसंज्ञेग्रहबलाद्भक्त्याः ननुचग्रहस्यकाभूमिः उच्यते ग्रहस्यात्मीयराशेयाभूमिः सैवेति ननुयस्यराशिद्वयतस्यकाभूमि-
 रित्कच्यते तत्रत्रिकापाराशेः संवाधिनीभूमिः तद्यथा आदित्यस्यसिंहभूमिः अरण्यम् चंद्रमसः कर्कटभूमिरनूपभूमिस्यसंषभूमिरजाविकृरा-
 नारप्रदेशः बुधस्यकन्याभूमिरनूपः जीवस्यधनुर्भूमिरश्वप्रचारः शक्रस्यतुलाभूमिः विपाणिः शनैश्वरस्यकुम्भभूमिः ग्रहमिति केचिद्ब्रह्म
 लक्ष्मिः अग्निविहारकोशशथनक्षित्युक्तराः स्युरित्यादिकंस्थानमिच्छति एतच्चशोभनं यतः एतेषुस्थानेषुन्निभभाणाहयतइति एवमेतस्मादन्य

होरानवांशकपथुक्तसमानभूमौयोगेक्षणादिभिरतःपरिकल्प्यमेतत् मोहस्तुमूलक
 समयैः नुदिताशतुल्यः स्वशैक्षितेद्विगुणितस्त्रिगुणः शक्यैश्च १२

त् परिकल्प्यंचित्यम् मोहस्त्विति यावंतोलग्रस्थनवांशकाअनुदिताः शेषास्तेषामंशानांसपीडितानांयावत्कालोभवति एतदुक्तंभवति . याव-
 त्कालोलनादवशिष्टः पुरुषरच्यजन्मविषयेभवति तावंतस्तावत्कालमिति सचेह्लुभराशिः यदिस्वैशेनस्वपतिनेक्षितोदृष्टस्तदासएवकालोद्विगु-
 णीयक्तव्यः अथादिवस्वामिनासौम्यग्रहेणाचदृष्टस्तदाषड्गुणकालोवक्तव्यः १२ अथमृतस्यशरीरपरिणामज्ञानमालिन्त्याह दूहनेति निघन
 भवनेष्टमेस्थानेयोद्रेष्काणोव्यवस्थितः तद्दशाच्छवपरिणामश्चितनीयः सचगणनयाद्वाविंशोद्रेष्काणोभवति सचयदिदहनद्रष्काणोऽग्नि-
 द्रेष्काणोभवति तदाभस्मत्वेनपरिणामस्यमिनादस्यते पापद्रेष्काणोग्निद्रेष्काणः अथजलद्रष्काणोभवतितदासक्लिद्यते जलमध्येक्षि

दिनकरः सूर्यः शशीचंद्रः अनयोः दिनकरशशिनोः मध्याद्योबलीवीर्यवान् तेनाधिष्ठितोयुक्तोभस्वयंशोद्रेष्काणः तस्यथोनाथः स्वामी तस्यथोलोकस्त
 स्मादागतइतिवक्तव्यं तत्रसयदिद्रेष्काणागुरोः जीवस्वसंबंधीभवति तदा विबुधलोकदागतइतिवक्तव्यं अथचंद्रशतक्रयोरन्यतमसंबंधीभवति
 तदापितृलोकदागतइतिवक्तव्यं अथसूर्यभौमयोरन्यतमसंबंधीभवति तदातिर्यग्लोकादागतइतिवक्तव्यं अथशनिश्चरबुधयोरन्यतमसंबंधी
 भवति तदानरलोकदागतइतिवक्तव्यं यस्माल्लोकदागतस्तत्रापिअशुभमध्यहीनस्वज्ञानमाह प्रवरत्यादि यस्यग्रहस्यप्रदशितलोकतस्यजन्म
 ज्ञानमाह ग्रहस्तुगस्थः स्वाचराशिगतोभवति तदातत्रप्रवरः प्रधानमासीदिति विशेषं अथाचराशिन्युतोनीचमप्राप्य तदातत्रासौमध्यमआसी

गुरुरुडपतिशक्रोरसूर्यभौमौयमज्ञौविबुधपितृतिरश्चोन्नारकीयांश्चक्रुः
 दिनकरेशशिवीर्याधिष्ठितास्वयशनाथात्प्रवरसमानिकृष्णस्तुग क्सादनूक १४

दिति विशेषं नीचस्थः निकृष्टः हीनः एतदनुकंप्राजन्मनिज्ञेयं १४ अथमृतस्यकागतिर्भविष्यति तद्विज्ञानंमालिन्याह गतिरिति यस्यजन्मनिल
 ग्रात्प्रसप्तमाष्टमस्थानानिभून्त्यानि भवति तस्यतत्कालरिपुस्थानेच्यंशोद्रेष्काणोवर्ततेतथोर्यावधिपतीतयोर्मध्येयोबलवास्तस्यथोलोकोभि
 हितः सएवगतिः एवंत्रिपुरंध्वंशपइति तत्रतेनमृतेनगतव्यमिति अस्तस्थितोवा अथलमात्प्रसप्तमाष्टमस्थानानामन्यतमेस्थानेकश्चि
 द्रहोभवति तदातस्यदर्शितलोकेतेनगतव्यं अथलमात्प्रसप्तमाष्टमस्थानानांदेस्थानेत्रीणिवासग्रहाणिभवति सोप्येकस्मिन्नपिद्व्यादयोग्रहा
 भवति तदातेषांग्रहाणांयोबलवास्तस्यथः प्रदर्शितोलोकस्तेनगतव्यमिति नन्वस्तस्थितोवेतिकैश्चिद्बलमुक्तं तत्रसप्तमस्थग्रहणं कृतं तस्यष्टा

लमार्त्रिक्रिकोणगोभृत् समुद्रवेत्तद्रवनक्रमेणस्वाचारमाद्दगतिप्रगणयात् यद्यप्यत्रसामान्येनोक्तं बहुस्तेरवस्थानं तथात्वाद्वाशभागक्रमेणप्रति
 गृहीतत्वात् तपया यद्विप्रमलमस्यप्रथमद्वादशभागोदयोमधति तदाल्मस्येजिविजातः द्वितीयद्वादशभागश्चेत्तदाल्मद्वितीयगुरुरीजात् एवम्
 तीयार्द्रद्वादशभागोदयेवृतीयारिपुस्यत्नेपुञ्ज्यम् विकल्प्यवर्षाणियथोनुमानं देवस्थानं ज्ञात्वा तस्य एव वर्षयोनुमानं तत्स्थाकृतिशरीरम
 नस्यवर्षाणिविकल्प्यवर्षैः प्रमाणत्वाद्वाद्वादशसुवर्षेषु विकल्पनाकार्यो किमस्मिन्नेवमगणपरिवत्तज्ञानराशोः बहुस्तेरवस्थानमभूत्तुत
 द्वितीयउतवृतीयारिपु एतत्स्याल्लक्षितमवेदयवथानुमानवक्तव्यं यत्रद्वादशसुवर्षेषु ज्ञातिर्भवति तत्रपुरुषलक्षणोक्तेन दशषिभागेन द्वादशवर्षाषिकोद

लम त्रिकोणेषुगुरुकस्त्रिभागैर्विकल्पवर्षाणियथोनुमानत्

शास्त्रेषुपरिकल्प्यथत्तल्लेप्रागसस्यशीर्द्धर्षज्ञानतथाचपुरुषलक्षणेपठ्यते पादोसगुल्फोप्रथमप्रदिसृजयेद्वितीयतुसृजानुवर्के मेदोरुपुष्कृञ्चतत
 स्वृतीयनाभिकटिचेतिचतुर्थमाहुः उदयकथयतिपचमद्दयपृष्ठमभूस्तनान्वित अथसप्तममराजनुणीकथयत्यष्टमपोषकधरे नवमनयनचसुत्रु
 णीमललाटदशमशिरस्तथा अशुभेष्वनुमदशाफलचरणार्थेषुरक्षमेषुरोभनमिति किञ्चनविरास्यधिकवर्षातपस्यजनमनोतीत तस्यनष्टजागक
 वर्षज्ञानोपायएवनास्ति एववर्षेषुज्ञातेषुभुक्तानमाह मीचोर्क्लिमइति येनन्वभेनप्रष्टापृच्छति तत्रनेरकीसूर्योऽस्थितस्तद्देष्वाणोचालभेतदाभीष्मे-
 ज्ञातइतिवक्तव्यं कथितास्तुशेषैरिति शेषैरन्वेष्यइति किञ्चिद्विभागैर्विकल्पवर्षाणियथोनुमानत् तत्राहोक्तं यथप

दाशनैश्चरीलमेभवति तद्द्रेष्काणोवातदाशिशिरेजातइतिवक्तव्यं एवंप्रभोसुं ग्रीष्मे एवमेवर्वावपि
 चंद्रलगतेतद्द्रेष्काणोवावर्षासुबुधेशरदि जीवेहेमतइति यदाबहवोलगताः भवतितदातेषामध्ययोबलवान्तदुक्ततौजातइतिवक्तव्य अथ
 नकश्चिद्यदिलगगतोभूवति तदातस्यसंबंधीद्देष्काणोदयोभवति तदातदुक्ततौजातइत्येवंवक्तव्यं अन्याथनताहतुरंकेचारादिति अन्यस्मि
 न्मथनेऽन्यस्मिन्नुतावर्कचाराहतुः अन्यस्मिन्मथनेउदयनासंभवश्चेदतुर्न्याभवति तदतुरंकेचारवशेनवक्तव्यं एतदुक्तंभवति सौरणामानेन-
 चरुवक्तव्यः नतुचांद्रेणयथाशिशिरेजातेमकरकुंभयो रन्धतमेराशोसूर्यस्थावस्थानंशेष एवशेषराशिष्वप्युह्यं अनेनलोकिकश्चांद्रमासोनिराह

ग्रीष्मोर्कलूमेकथितास्तु शेषैरन्याथनत्सा हतुरंकेचारात् २ चंद्रज्ञजीवाः परिवर्तनीयाः
 शक्रकारमंदैरथनेविलोमं द्रेष्काणभागप्रथमंतुपूर्वामासोनुपाताच्चतिथिविकल्प्यः ३

तोभवतीति २ अथाथनेविलोमिग्रहपरिज्ञानाहतुपरिज्ञानंमासपरिज्ञानंचंद्रवज्याह चंद्रज्ञेति अथनेविलोमेसति चंद्रज्ञजीवाः शुक्रारमंदैःपरिवर्तनी
 याःशशिबुधयुरवःसितभौमशनैश्चरैःअथनव्यस्ययेप्रासेसतिपरिवर्तनीयाःव्यस्ययेनव्यवस्थाप्याःएतदुक्तंभवति यद्युत्तरायणज्ञातेप्राहृदकालेज्ञात
 स्तदावसतेजातइतिवक्तव्यम् चंद्राच्छुकेणान्परिवर्तितःअथोत्तरायणेशरदिप्रासायांग्रीष्मेजातःदक्षिणायनेग्रीष्मेजातेशरदिजातःअथबुधो रवि
 भौमयोरपवर्तितौ रविभौमौबुधेनच उत्तरायणेहेमंतेजातेशिशिरेजातःदक्षिणायनेशिशिरेप्रासेहेमंतजातःइतिवक्तव्य अत्रजीवमंदोपरस्परमपव
 र्तितौ एवमृतौजातेमासज्ञानमाह द्रेष्काणभागइति प्रभलनेयोद्रेष्काणोवर्ततेतस्यचंद्रेष्काणस्ययदिप्रथमभागोवर्ततेतदाज्ञाततौप्रथमेमासिजातः

इतिपक्तव्यं अथलभेद्रेष्माणस्यद्वितीयोभागोवर्तते तदाज्ञाततौद्वितीयेमासिजातः तृतीयद्रेष्काणेदोविभागोपूर्वपरावत्रापि अर्कावस्थानताएवमास
 ज्ञानं अथएवमासज्ञातातिथिज्ञानार्थमाह अनुपाताच्चतिथिर्विकल्प्यः अनुपाताच्चैराशिक्यसिथिर्विकल्पनीयः लभस्यबद्धिसायातानिद्रेष्का
 णः द्रेष्काणेनचज्ञातर्क्तुज्ञानतदर्थेऽलिसाशतत्रयं लिसाशतत्रयेणमासज्ञानं अत्रानुपातात्तिथिर्लिसादशकेनकेचमत्रेयः एवम्वतिथिरादित्यभागः
 एवमादित्यस्यराशयोभागाज्ञेया मासारशयस्तिथयोभागाः यस्मिन्वतिथीज्ञातवर्षयथाप्रवृत्तिरादित्योभवति तस्मिन्तिथीतस्यजन्मश्रुतिवक्तव्यं
 ३ अथचद्रमानतिथिज्ञानोपायपिट्रक्जयाह अनर्पीति अत्रास्मिस्तिथिज्ञानेद्विजेद्रामुनयोहोराशास्त्रज्ञा सूर्याशतुल्या अशास्थानेस्फुटार्कम

अत्रापिहोरापटवोद्विजेद्रासूर्याशतुल्यातिथिसुदिशति
 रात्रिधुसद्येषुविलोमजन्मभागेऽश्ववलाःक्रमशोविकल्प्या ४

गसमातिथिसुदिशति कथयति प्रथमकालेतात्काठिकेनदित्येनयावतोभागासुक्तास्तावतः शुक्लप्रतिपत्समृतिज्ञातमासस्यतिथयोव्यतीताः अत्रन्वा-
 द्रमानेमकरमासेजातृमायमासोत्तमः एवमन्येष्वपिमासकल्पनाकर्या तथान्वमणित्यापृच्छाकालेरविणयावावतोशाः स्फुटेनसमुक्ताः राशेस्तादि
 ययः स्युः शुक्लादावर्कमासस्यपूर्वादिनेज्ञातेकिमप्यरात्रीजातोदिवापेति तदर्थमाह रात्रिधुसद्येष्विति रात्रिधुसद्येष्वप्यारव्याताः गोजाश्विकर्क
 पियुनाइत्यादिनातनभ्रमकालेपरिरात्रिसज्ञोत्तमोभवति तदातस्यविलोमतादिराजन्मवक्तव्यं अथधुसज्ञोत्तमोभवति तद्वारात्रीजन्मवक्तव्यं
 एवदिनरात्रिविभागेज्ञातेपेलाज्ञानमाह मागेऽश्ववेलाः क्रमशोविकल्प्याः यस्मिन्दिनेषुषस्यजन्मज्ञानेतस्मिन्दिनेअशादित्योपिज्ञाताः तत-

स्तस्यपुरुषस्यथदिवाजन्मतदा तस्मादादित्याह्नप्रमाणंकार्यम् अथरात्रौजन्मतदारान्प्रमाणं तत्रप्रभलमस्यतस्मिन्कालेभावंतश्चषकासुकास्तौरनुषा
 तःकार्यः यद्विपुरुषस्यदिवाजन्मतदादिनप्रमाणेन यदारत्रौतदारान्प्रमाणेन तात्काललंममुक्तचषकाणांगुणानाकृत्वातस्यैषलनस्यस्वदेशराशुद
 यप्रमाणेनभागमपहत्यावासांवेला तावताकालेनगतेनदिनस्यरात्रेर्वाजन्मवक्तव्य एषलमभागैःक्रमशः परिपाद्यांवेलासमयः विकल्पाविकल्प-
 नीया ४ अर्थांतरेणमासज्ञानमिंद्रक्ज्याह केचिदिति केचिदाचार्याः शशांकाद्युषिताच्चंद्रयुक्तान्नुक्तांतसंज्ञमासकथयति प्रश्नकालेयस्मि
 न्नुवांशकेनवमेशेचंद्रमाभवति तमपिनवांशकत्रिधापरिकल्प्य तस्मिन्नुवांशकेनवमेशेचंद्रमाव्यवस्थितइति चंद्रनवांशकगतनक्षत्र

केचिच्छशांकाद्युषितांनुवांशान्नुक्तांतसंज्ञकथयतिमासं
 लमत्रिकोणोत्तमवीर्ययुक्तसंप्रान्व्यतंगालभनादिभिर्वा ५

मेषादिराशा
नाचषकाः
मे. २०० मी.
वृ. ३४० कुं.
मि. २८० मं.
क. ३२० ध.
सिं. ३६० वृ.
क ४०० तु.

मन्वेष्यमू तन्नक्षत्रशकृतांतसंज्ञकेमासितस्यजन्मवक्तव्यं अत्रयस्यनक्षत्रस्यशकृतांतसंज्ञोमासोनास्ति तस्यबृहस्पतिचारोक्तविधिनाशु
 कृतांतसंज्ञोमासः परिकल्प्यः तत्रोक्तं नक्षत्रेणसहोदयमंस्तंवायेनयातिसुरसंज्ञी तत्संज्ञवक्तव्यं वर्षेमासक्रमेणैव वर्षाणिकार्तिकादीन्याम-
 याद्द्रुहयानियोज्यानि क्रमशस्त्रिभंगुपंचममुपात्यमंत्यन्वथहूर्षमिति तत्रचंद्रमायाद्वृषनवांशकेतन्नवांशकसप्तकस्यार्वाग्भवतितदा-
 कार्तिकेमासिजातइतिवक्तव्यं अथवृषनवांशकस्योर्ध्वभवति मिथुननवांशकेतन्नवांशकषट्कस्यार्वाग्भवति तदावर्गशीर्षे
 मासिजातइतिवक्तव्यम् अथमिथुननवांशकेतन्नवांशकषट्कस्योर्ध्वकटकनवांशकेतन्नवांशकपंचकस्यार्वाग्भवति तदावैषेमासिजातइतिवक्तव्यं अ-

चयवनेश्वरः मासेतुशकुकुप्रतिपत्त्यद्यत्तेपूर्वेशशीमध्यबलोदशाहे तथाच यद्राशिसंज्ञेशीतांशुकः प्रश्नकालेनवांशके स्थितस्तद्राशिगः पूर्णोयस्मिन्भव-
 तिचंद्रमाः जन्ममासः सनिर्दिष्टः पुरुषरश्चतुपृच्छतः कृष्णपक्षातिकोमासोद्देशोत्रुविपश्चिता लभस्यप्रथमलभस्यत्रिकोणया-
 श्वनवमपंचमयोर्मध्याद्यस्तत्कालमुत्तमनप्रधानवीर्येणबलेनयुक्तस्तद्गुराशिः प्रोच्यते कथ्यते यस्मिन्राशीगतेचंद्रमसिजातइतिवक्तव्यं तथान्व
 यवनेश्वरः होरादिवीर्याधिकलभमाजिस्थानंत्रिकोणेशशिनोविधार्थं अगालभनादिभिर्षा कालांगानीत्यनेनप्रदर्शितोयः कालपुरुषस्थांगविभाग
 स्तदात्मनाद्धानेनविधिनास्मष्टुस्मृशतः यदेवकालपुरुषस्थांगस्मृशतितस्स्थेचंद्रमसिजातइतिवक्तव्यं आदिग्रहणात्प्राणयुक्तसत्वदर्शनअवर्ण

यावानुगतः शीतकरोविलमाचंद्राद्देतावतिजन्मुराशिः
 मीनोदयेमीनयुगप्रदिष्टमद्व्याहृताकारकतश्चचित्यम् ६

गृह्यते ५ अथप्रकारांतरंणजन्मेशराशिज्ञानमिंद्रक्त्रयाह यावानिति विलमात्पृच्छालमाच्छीतकरश्चंद्रोयावानुगतोजन्मुराशीव्यवस्थितस्त
 स्माद्यस्तावतिराशिः तत्रस्थेचंद्रमसिजातइतिवक्तव्यं मीनोदयेयदिमीनलभगतोभवति तदामीनयुगमेवप्रदिष्टमुक्तं मीनस्थचंद्रमाइतिव
 क्तव्यं ननुदर्शितविधिनाराशिरनेकप्रकारोयत्रप्राप्तोभिन्नरूपस्तत्रकोवक्तव्यइत्याशंक्याह मद्व्याहृताकारकतेरिति यस्थराशोः संबंधिमस्य
 द्रव्यतस्मिन्कालेकृत्रिममानीयते तदाकारश्चदृश्यते यथामार्जारिदिदर्शनेसिंहोमहिषादिदर्शनेघृषइत्यादि अथवाराशयुक्तरूपंपुरुषस्य
 दृष्ट्याथंवारुतेनयस्थराशिसदृशाप्राणिनोरुतंशब्दः कथ्यतेतत्रस्थेचंद्रमसिजातइतिवक्तव्यं ६

एकजन्मराशीज्ञातिलभज्ञानमिद्रयज्वयाह हेरेति होरायाभूमलमेयस्यराशेर्नवाशकस्तस्कात्प्रतितेतस्मात्तायतितमतस्त्रातिमतमेवाशकशशितस्य
 जन्मलभक्तव्य अथचालमालुभद्रैष्काणोदारभ्यरविः सूर्योयावति यावत्सस्येद्रैष्काणेव्यवस्थितस्तस्मात्तुमादार्भ्यतावतिशशीलभगतेतस्य-
 जन्मवक्तव्य अत्रचद्वादशोप्योधिकेद्रैष्काणेद्वादशकमपास्यसख्याभिर्देशः चतुर्विंशतेरधिकेचतुर्विंशतिमपास्यशेषवदत् एवशास्त्रपाद् शास्त्रकथ
 यति नस्वमनीपिकयोक्तमित्येतत्प्रतिपादयति शास्त्रग्रहणेर्नैतत्प्रतिपादयते उक्तं पृच्छालभनवाशुस्ययोराशिसंज्ञयासमस्तस्मिन्लभगतेराशी
 जन्मवक्तव्यम् पृच्छतस्तावत्सख्योपगतेलमाहृक्काणेदिनहृत् तत प्रमलमात्तावत्सख्येकतेलभराशीप्रभुर्जन्मविभिर्दिशेत् ७ अपप्रकारातरेण

होरानन्वाशाप्रतिमविलमलमाह्रविवर्थावतिचद्रकाणे
 तस्माद्दस्तावतिवाविलमप्रभुःप्रसूताधितिशास्त्रमाह ७

लमानयनमिद्रक्वज्याह जन्मादिशेदिति लभगेग्रहेजन्मादिशेत् प्रमलमेयोग्रहोव्यवस्थितस्ततात्कालिकृत्वालिसापिहीकार्य अथबहुबोलम
 गताभवति तदातेपायोवलुवानु ततात्कालिकृत्वालिसापिहीकार्यम् ततः सलिलसमीकृतायामवनोद्वादश्यागुलेनशकुनातात्कालिकानि
 जायगुलानिगृहीत्वा तैर्गुलैरेकैकग्रहयद्दशितकाले लिसापिडीकृतगुणयेत् अस्यवासर्वग्रहेभ्यायोचलवानुग्रहकृतात्कालिकृत्वालिसापिड
 कृत्वाजायागुलाहत्तचकिशुद्रकारयेत् द्वादशभिर्विभजेत्तत्रयावत्सख्यमवशिष्टतावत्सख्यामिपादेपरभ्ययोराशिशिर्भवति तस्मिन्नाशीलभगते
 तस्यजन्मवक्तव्य अपप्रकारातरेणाह आसीनित्यादि आसीनठपचिद्येयदाप्रसाप्रच्छति तत्रान्तापच्छयतात्कालेनससमराशिश्लस्मिन्कभगतेनस्यजन्म

क्वथम् अथमुसः सुसोत्रशयनपतितोविहितः लभनिद्रस्यप्रभाभावात् तत्रपतितोयदापृच्छति तदालनाद्यत्स्करस्थानंचतुर्थराशिसाम्बलम्
 गतेतस्यजन्मवक्तव्यं अथोल्यितः पृच्छति तदातस्माल्लनाद्यदाज्ञास्थानं दशमोराशिसाम्बलम् अथशयनादासनान्बोल्यि-
 तः उत्तिष्ठतः पृच्छति तदोदयलभराशौ तस्मिन्नेवजन्मवक्तव्यम् उक्तंच उत्तिष्ठतोविलम्बाल्पसुः कस्तस्यबहुलमाच्च उपविष्टस्यास्तमथेव्रजतोमेधूर
 णस्थानादिति ८ अथप्रकारांतरणसर्वमेवभूजातकवक्ति ततः प्रश्नकालेतात्कालिकलभे कृत्वालिसापिंडीकार्यं ततस्तस्थालिसापिंडीकृतस्यगु
 णकारविज्ञानार्थशादूलविकीडितेनाह गोसिंहाविति गोसिंहादयोराशयोयथाक्रमं दशादिभिर्गुणकारैः संवर्ग्यगुणनीयाः तद्यथा गौसिंहीदृषसिंहा

जन्मादिशेह्लभगेवीर्यगेवाछायांगुलघ्नोर्कहृतेवशिसुम्
 आसीनसुसाथिततिष्ठताभजायासुखाज्ञादयगंग्रदिसुम् ८

दशाभिर्गुणयेत् दृषलभंलिसापिंडीकृतं दशभिर्गुणयेत् एवंसिंहं दशभिरेव जितुमासुभौ मिथुनदृश्विकौलभगतावष्टभिर्गुणयेत् क्रियतुलेभेषतु-
 ले एतौ सप्तभिर्गुणयेत् ७ कन्यासृगौकन्यामकरो एतौ लभगतौ विषयैः पंचभिर्गुणयेत् एवमेतेयथाक्रमं संवर्ग्यगुणनीयाः शेषा अनुत्काराशयः स्वस-
 रव्यागुणा आत्मीयसख्ययागुणनीयाः तत्रगणनयाकर्कटंचतुर्भिर्गुणयेत् एवंधन्वीनयभिः ९ कुंभमेकादशभिः ११ एवंमीनोद्वादशभिः १३ एवतावल्लभंस्व-
 मे ७ १० ८ १० ५ ५ ११ १३

मे	७	१०	८	१०	५	५	११	१३
	७	१०	८	१०	५	५	११	१३

गुणकारेणावश्यमवगुणयेत् दशकाष्ठसप्तविषयैः ततस्तत्रयदिग्रहोभवति तदाग्रहगुणकारेणावश्यमवगु-
 णयेत् तत्रग्रहगुणकारविधिः जीवरासुफुजिदैदवा प्रथमवद्दशकाष्ठसप्तविषयैरिति जीवगुरौ लभगतेतमेवल्लभं

स्वगुणस्वरेऽदृतरशभिर्गणयेत् आरिभौमेलमगतअष्टभिः व्यस्फुजिच्युक्तः तस्मिन्मगतेसप्तभिः शेषारविशशिखीरास्तेचसौम्यवत् बुध

र	६	७	८	९
५	४	३	२	१

रत् पंचभिर्गुणनीयाइत्ययो एवताल्कालिकलमअवश्यपराशिशुणकरेणगुणयेत् ततःसमहोक्तगुणकरैरपितत्रचयदात्र
 भोभवति तदात्रहृगुणकरेणगुणयेत् यदाबह्वोयहाभवति तदासर्वपागुणकरैरगुणयेत् एवचतद्गुणितमेकतेस्थापये
 त् • प्रयनदधानयनचसततिलकेनाह ससाहृतमिति ससाहृतसप्तभिर्गुणयेत् बलायवेति ततस्तत्रनवेद्याः शाध्याना नकिन्दिहाउदेत्युच्यते यदि
 मन्तरगशित्तमगतोमपतितरानयेद्याः स्थिरेनवेपानापिशोध्याः द्विस्वभावेचित्तमेनयशोध्याः एवकेचिद्वानक्षते वयपुनर्भूमः यदिप्रमलमेप्रयाः

गोसिद्धोजितुम्राष्टमोक्रियतुलेकन्यामृगोत्त्वकमात्सवर्ग्योदशकृष्णसप्तविषयैःशेषाभूत्वसख्यगुणाः
 जीवारास्फुतिदेववा प्रथमवच्छपाग्रहोःसौम्यवद्वशीनानियतोविधिग्रहसुतोःकापाचतद्वगणा ९

प्राणोभवति तदान्देयाः द्वितीयेनदेयानापिशोध्याः तृतीयेनवशोध्याः एवकृत्वातस्यप्राशोस्त्रिधनेनसप्तविशत्याभागमपहृत्यावासत्याज्य तत्र
 यापत्सन्ध्योक्तेपरोपोभवति तावत्सख्यमशिन्यादितोयन्तक्षत्रतन्सूचतस्यप्रसुर्वेकच्य केचिद्दति ययास्थितस्वपराशोः सप्तविशत्याभागमप
 हृत्यापरोपाकनपकदानेनविशोधनेनवापयास्थितोनाकेनसवादत्सद्ये तयानक्षत्रसहजात्मज रात्रुभोभ्यइति भा
 योमर्हपुत्रशिपुनस्जातकपरापृच्छतितदातद्रेभ्यस्तद्भवेभ्यः एवमशु पृच्छकस्यवेदे इत्यात् तमेवोदपराशिरिक्तपयेरिक्तार्थः एतदुक्तमप-
 ति

देयमथशत्रोः पृच्छति तदाराशिपंचकंदेयं एवं कृत्वा यद्भवति तदेवोदयराशिंप्रकल्प्य तद्गुणकारेण गुणयेत् तस्य ग्रहगुणकारेण च तत्सत्रभागवन्भवक
 दानविशोधने कृत्वा सप्तविंशत्या भागमपहृत्या वर्षा कसमंयस्य प्रष्टा पृच्छति तस्य नक्षत्रकव्यं एतद्द्वयुपलक्षणार्थमेव त्रिराशि संहिता तात्कालिका-
 छुभान्मित्रस्य वक्तव्यमत्तन्नक्षत्रानयनमभ्युपलक्षणमेवं स कलमपिनष्टजातकं वक्तव्यं १० अथ वर्षाद्यानयनवसततिलकेनाह वर्षतुमासिति वर्षादी
 न्निसर्वाणि स्वविकल्पेन भागे हृते यथा पाठक्रमेणानयितव्यानि तद्यथा तात्कालिकं लंलितं पिंडीकृतं राशिगुणकारहंतं ग्रहसंयुक्तं वैश्वहगुणकारा
 हृतमपि यदेकांते स्थापितं तत्पुनरपि दशादिगुणं कार्यम् एतदुक्तमवति सराशिः स्थानचतुष्टयार्थः एकत्र दशगुणोऽन्यत्र द्वितीयैः स्रगुणान्यत्र तृतीयै

ससाहंतं त्रिधनभाजितशेषमूक्षं दत्वाथवानवविशोध्य नवाथवास्मात् एवंकलत्रसहजात्मजशत्रुभे-
 ष्यः प्रष्टुर्वैदुदयराशिवशेनतथा १० वर्षतुमासतिथयोद्युनिशब्दुनिवेलादयेक्षेनवभागाविकल्प
 नाः स्युः सूर्यादशादिगुणिताः स्वविकल्पभक्ता हर्षादथानवकदानोर्विशोधनाभ्याम् ११

ससगुणः चतुर्थीपंचगुणः कार्यः यत उक्तं सूर्योदशादिगुणितान्मूर्यः पुनरपि दशकाष्टसप्तविषयैर्गुणनीयाः तंतस्मास्मिन्नाशिचतुष्टये प्राग्वन्भवक
 दानविशोधने कृत्वा स्वविकल्पे भगिमपहृत्या वासवर्षादयोदियाः ११ अथ नन्नायते कस्माद्देशे कस्थानयनकार्यतदनुष्टुपुत्रयेणाह विज्ञेयादशकेष्व
 ब्दा इति अत्र बहुवचनबहुधोपयोगित्वात्कृतं यदुक्तं स्वविकल्पभक्ता हर्षादथस्तद्धारव्यायते एते चत्वारो राशयः स्थापितास्तेषां नवकदानविशोध
 नं कृत्वा कर्मयोग्याः सर्वे प्रवति ततो दशगुणस्थपृथक्स्थस्य परमाद्युभाविशाल्यधिकेन वर्षशतेन भागमपहृत्य त्रुसंख्ययोकोवशिष्यते तदं कसमंतस्य

वर्षसख्यानवर्तते तस्यैवषड्विंशतिभागमपहत्यत्रतुसख्यपातत्रयोक्तेवशिष्यते तदकसमेशिशिरादारभ्यतेज्जातइतिवक्तव्य तस्यैवतुमाससख्ययाहाभ्या
 भागमपहत्ययद्येकोवशिष्यते तदाज्ञाततौत्रयममासिजातइतिवक्तव्य अथभूयमवशिष्यते तदाद्वितीयेमासिजातः एवकृत्वादर्शगुणः कर्मयोग्योरा-
 शिरपास्य यस्यविशत्याधिकाहर्षयतादप्यधिकजन्मनोतीत तस्यनष्टजातकशनोपायपृथनास्ति असृकैबित्यादि योसावष्टहतोरशिक्षेत्स्य
 प्रयकृत्यकर्मयोग्यस्यपक्षसख्ययाहाभ्याभागमपहत्ययद्येकोवशिष्यते तदाशकृत्वपदेजातइतिवक्तव्य नकिंचिद्वशिष्यते तदाकृष्णापक्षेत्
 स्मेरतिथिसख्ययापचदशभिर्भागमपहत्य योकोवशिष्यते तदकसमानेतियोजातइतिवक्तव्य एवकृत्वाष्टगुणः कर्मयोग्योराशिरपास्यः

पिज्ञेयाद्दर्शकैष्वब्दानस्तुमासास्तथैपच असृकैष्वपिमासासर्हास्तियथश्चतथास्मृता १२
 दिवारात्रिप्रसूतित्वनक्षत्रानयनतया ससकैष्वपिवर्गेषुभित्यमेषोपलक्षयेत् १३

१२ दिवेत्यादि योसीससहृत्तोरशिक्षत्रभाग्यदेवनब्रह्मनविशोधनेकृत्वातकर्मयोग्यराशिस्थापयेत् तस्यदिवारात्रिसख्ययाहाभ्याभागम
 पहत्ययद्येकोवशिष्यते तदादिवसेजातोऽयनकिंचिद्वशिष्यते तदागर्भोजातइतिवक्तव्यम् योसीससहृत्तोरशिक्षेत्स्यनक्षत्रसख्यया सप्तविंश
 त्याभागमपहत्ययोकोवशिष्यते तदकसख्येनक्षत्रेऽभिन्यादितआरभ्यजातनक्षत्रइतिवक्तव्य अस्यकर्मणाः पुनरपिघाननक्षत्रानयनस्यबाहु-
 न्योपयोगित्वात् १३ वेदेत्यादिपस्मिन्दिनेपुरुषस्यजन्मज्ञानमदिनप्रमाणयटिफ्रदिककर्मज्य रात्रौनेत्रदाराविप्रमाणं ततमभ्युणस्मथरोस्तेनदिनप्रमा
 णेनणत्रिप्रमाणेनसागपहत्ययोक्तेवशिष्यतेतस्मिन्कालेदिनगतेयन्विगतेवातस्यजन्मवक्तव्य कण्ठजिह्वारहित्वादि अथशब्दः पारपूर्णाद्यै-

काले ज्ञाते राश्यादिलक्षणं कर्तव्यं ततस्तस्य होराद्वेषकाणनवांशद्वादशांशत्रिंशांशप्रागाः कर्तव्याः तात्कालिकाग्रहाश्रयकर्तव्याः ततो यथाभिहितेन विधिना द्वादशांशं कर्तव्यं ततस्तस्य फलस्य निर्देशः कार्यः एवं नष्टजातकं साधयेत् १४ अथ प्रकारांतरेण नक्षत्रानयनमार्थं याह संस्कारनामेति संस्कारेण नाम संस्कारनाममात्राः संस्कारेणागतस्थनाभ्यो मात्राः संस्कारनाममात्राः संस्कारग्रहणेन तत्प्रतिपादितं भवति संस्कारेण यत्पुरुषस्य नाम कृतं तस्य मात्रायाः नान्यस्य कस्य चिकुनामादेः मात्राश्चेह गृह्यते ह्य अर्द्धमात्रिकः अचमात्रिकः इत्यनया स्थित्या ताः संस्कारनाममात्राः संगृह्य द्विगुणीकार्याः ततस्तात्कालिका निशंकु छायागुलानि गृहीत्वा ता द्विगुणमात्रास्तैरगुलैः संयुक्ताः कार्यः एवं कृते यद्भवति तस्य त्रिनवकेन स

वेला मथ वैल्लं च होरांशकमेव च पंचकेषु विजानीयान्नष्टजातकसिद्धये १४ संस्कारनाममात्रा द्विगुणां छायागुलैः समागुक्ता शेषत्रिनवकमेकान्नक्षत्रतद्धनिष्ठादि १५ द्वित्रिचतुर्दशदशतिथिसप्तत्रिगुणानवाष्ट्रैचैद्राद्याः पंचदशमास्तद्विस्तरान्विता मधनिष्ठादि १६

सविंशत्या भागमपहृत्य यः शेषो भवति तदंशसंज्ञस्य धनिष्ठादित आरभ्य नक्षत्रं वक्तव्यं १५ अथ नक्षत्रानयनं प्रकारांतरेणार्थं याह द्वित्रिचतुर्दशतिथिपूर्वाभिमुखो यदा प्रष्टा पृच्छति तदा द्वयोरकाः स्थाव्याः अथामेयाभिमुखस्तदा त्रयाणां अथ दक्षिणाभिमुखस्तदा चतुर्दशानां अथ नैऋत्यभिमुखस्तदा दशानां अथ पश्चिमाभिमुखस्तदा तिथिसंख्यानां पंचदशानां अथ वायव्याभिमुखस्तदा सप्तत्रिगुणा एकविंशतिः उत्तराभिमुखस्तदानवानां ऐशान्याभिमुखस्तदाष्टानां तद्यथा एवं दिग्भिमुखप्रभृत्वशेषानां कुं गृहीत्वा ततः पंचदशगुणः कार्यः ततस्तस्मिन्पदेशे यावंतः पुरुषास्तदभिमुखाः स्थितास्तसंख्या न्वितो युक्तः कार्यः एवं कृते यद्भवति तस्य सप्तविंशत्या भागमपहृत्य योको वशिष्यते

तदकसमतस्यधनिष्ठाधारस्यनक्षत्रवत्त्व्य १६ अफनसृजातकेपसहार आर्षयाह इतिनसृजातकमिति इतिशब्द उपसहारे मया ब्राह्मणिहिपुत्रार्षे
 णनसृजातकबहुप्रकारबहुभेदविनिर्दिष्टम् उक्तमिदं अतोस्यादेतो सञ्छिष्ये शीमनसञ्छार्षी ग्रहस्य फलात्परीक्ष्यविचार्य यथायेनप्रकारेणसं
 ष्यति सत्यरूपतयायाद्ध्यमिति येनप्रकारेणसंभवतिन्यासद्रुतव्यमित्यर्थः बहुमिद्यगभेर्मथाविचार्यपराशरवसिष्ठयवनसत्यमणित्यादीना
 मतानि आलोक्ष्यकृत तदेवभूयोनिर्मलगुणानिपुणबुध्याविचार्य सविदयाकार्य येनसुकृदसिद्धोसोसंपद्यते १७ इतिश्रीमद्भोक्त्यलविरचिताय च
 इज्जातकरिषुतीनसृजातस्याध्यायःपद्मिशक्तिःसमाप्तः २६ अथद्रेक्काणाध्यायोव्याख्यायते तत्रादीभेपाद्यद्रेक्काणस्यस्वरूपज्ञानवैताल

इतिनसृजातकमिदं ब्रह्मप्रकारमयाविनिर्दिष्टम् ग्रह्यमतःसञ्छिष्योपरीक्ष्य फलाद्यथाभवति १७
 इतिनसृजातकाः ध्यायःसमाप्तः २६ अथद्रेक्काणाः अध्यायप्रारम्भः कदप्यांसि
 तवत्त्ववेष्टित कृष्णाःशक्तइत्याभिरसिषु रीद्रःपरशक्तसमुद्यतयत्तैरक्तविलोचनःपुमान् १

नाह कदप्यामिति कदप्याजयनेसितम्बेतवत्त्वपचरवेष्टितयेन कृष्णाः असितवर्णाः शक्तश्चअभिरक्षितुमाभिसुख्येन रक्षाकर्तुंशक्ताः सम
 धीरश्च रीद्रोभीयणाः यापरशुकुणारसमुद्यत धत्तेधारयति रक्तविलोचनोलोहिताक्षाः सचपुमान्पुरुषा एषपुरुषद्रेक्काणाः सायुधोभोभासक्त
 म् १ अयमेवद्वितीयद्रेक्काणस्यस्वरूपमिन्द्रस्त्वयाह रक्ताबरेति रक्तविरालोहितरक्ष्या मूषणमलकरण मस्यभोज्य तत्रचित्तवस्वा
 कुमास्त्वितिःपरोररी नानिपुत्री अश्ववत्त्व च्छान्तीपिपासासर्षी एकेनपोरेनचरणेनोपलसिता इदंवेक्काणास्त्वैतैरुक्तैः २७
 गोपमिष्य पचनान्त्रा

र्यैः कथितं एषचतुष्यद्रेष्काणाः स्त्रीद्रेष्काणोः कंसक्तश्च यस्मादान्वाचार्यैश्चतुष्यान्स्वाच्चतुष्यद्रेष्काणइतिव्याख्यातस्तथाखगमुखोद्रेष्काणश्च २ अथ
 मेषतृतीयद्रेष्काणस्यस्वरूपमिन्द्रवज्रयाह क्रूरइति क्रूरोविषमस्वभावः कलाज्ञः कलावित् कपिलः पिंगलः क्रियार्थी कर्मस्वभिलाषुकः भग्नव्रतः स्वलि-
 तनियमः आभिमुख्येनोद्यतोदंडः हस्तेपाणौयस्य रक्तानिलोहितानिवस्त्राण्यवराणिबिसिंधारयति चंडः क्रोधशीलः अयमेषतृतीयस्त्रिभागोद्रे-
 ष्काणः कथितः उक्तः एषनरद्रेष्काणः सायुधीजीवसक्तश्च ३ अथदृषप्रथमद्रेष्काणजातस्यस्वरूपं दोषकेनाह कुंचितेति कुंचिताः कुंचिलाः स्त्रु

रक्तं वराभूषणमक्षयचिंताकुंभाकृतिर्थाजिमुखीतृषार्त्ता एकेनपादेनचमेषमध्येद्रेष्काणरूपंयवनोपदिष्टं २
 क्रूरः कलाज्ञः कपिलः क्रियार्थी भग्नव्रतोभ्युद्यतदंडहस्तः रक्तानिवस्त्राणिबिसिंचंडोमेषे तृतीयः कथितस्त्रि
 भागः ३ कुंचितेत्सूनकचाघटदेहाद्गंधपदातृषिताशनचिता आमरणान्यभिवांछतिनारोरूपमिन्द्रदृषभेप्र
 थमस्य ४ क्षेत्रधान्यगृहधनुकलाज्ञालागलसशकटकुशलश्च स्कंधमुदहतिगोपतितुल्यक्षुत्पराजवदनामलवासाः ५

ना. कचाः केशायस्याः कुटिलछिन्नकेशा घटदेहा कुंभसदृशोदरी दग्धपटा दग्धवस्त्रा तृषितापिपासार्ता अशनेभोजने चिंतयस्याः आमरणानि भू-
 षणानि अभिवांछति साचनारीस्त्री इन्द्रदृषभप्रथमस्यद्रेष्काणस्यस्वरूपं एषः स्त्रीद्रेष्काणः सामिकः शक्रसक्तश्च ४ अथदृषद्वितीयद्रेष्काणो
 स्थस्वरूपंस्वागतयाह क्षेत्रधान्येति क्षेत्रकेदारः धान्यानिशालयः गृहवेष्मधेनुः गौः कलाः गीतवाद्यनृत्यलेखचित्रकर्मोदि एतासांज्ञः पंडितः ला

तदकसमतस्यपनिष्ठाधारयनसत्रवक्तव्य १६ अफनष्टजातक्यपसहार आर्ययाद् इतिनष्टजातक्यमिति इतिशब्द उपसहारे मया पराहपिहिसुचार्ये
 णनष्टजातक्यवहुप्रकारवहुभेदविनिर्दिष्टम् उक्तमिदं अतोस्याभेदो सच्छिष्यैः शोभनसञ्चार्यैः प्रात्य यत्नात्परीस्थविचार्ये यथायेनप्रकोरोपास
 प्रवति सत्यरूपतयामाह्यमिति येनप्रकोरेणसंप्रवतितपाएदृष्टितयमित्यर्थः बहुभिरायेभ्योविचार्यपराशरवसिष्ठयवनसत्यमणित्यादीना
 यतानि आलोच्यकृत तदेवभूयोभिर्पल्लगुणानिपुणबुध्याविचार्ये सविदयाकार्ये येनस्फुटसिद्धोसीसपद्यते १७ इतिष्ठीप्रज्ञोत्सलविरचितयाद्
 इज्जातकरिष्वतीनष्टजातकाऽध्यायःपद्मिशक्तिःसमाप्तः २६ अथद्रेष्काणाध्यायोव्याख्यायते तत्रादीभेयापथेद्रेष्काणस्यस्वरूपज्ञानत्रैतालीये

इतिनष्टजातक्यमिदं ब्रह्मप्रकारमयाविनिर्दिष्टम् शास्त्रुमत सच्छिष्यैःपरीक्ष्यैःपरीक्ष्य यत्नाद्यथाभवति १७
 इतिनष्टजातक्यऽध्यायःसमाप्तः २६ अथद्रेष्काणाऽध्यायप्रारम्भः कठ्यांसि
 तयस्त्ववेष्टित कृष्णाःशक्तइवाभिरसिषु रौद्रापरशक्तसमुद्यतधत्तेरक्तविलोचनःपुमान् १

नाह कठ्यामिति कठ्याजयनेसितम्बेतयस्त्वमथरवेष्टितयेन कृष्णाः असितवर्णाः शक्तइवअभिरसितुमाभिमूर्त्येन रक्षाकर्तुंशक्तः सम
 धीरव रौद्रोभीषणः यःपरशुकुटारसमुद्यतं धत्तेधारयति रक्तविलोचनोलोहितादा सचपुमान्पुरुषः एषपुरुषद्रक्ष्णः सायुधोभोमासक्त
 म् १ अयमेवदिलीयेद्रेष्काणस्यस्वरूपमिदंरक्त्याह रक्त्याषेरिति रक्तंभरालोहितरुस्या मृषुणमलकरणं भरुणमन्त्र्य तचचित्तवस्व
 कुमाह्यतिपरोरपी नानिमुस्ती अन्ववस्व तृषात्कीपिपासासर्त्तौ तरेज्जणोऽन्ववस्व तरेज्जणोऽन्ववस्व तरेज्जणोऽन्ववस्व तरेज्जणोऽन्ववस्व
 वमध्यमेवदिलीय यकनोपरिह यकनान्त्रा

इनंकीडा आत्मजाः पुत्राः अलंकरणामाभरणं अर्थोविप्तं एषां संबंधिनीं चिंतां करोति अथ मिथुनस्य राशी मध्ये द्वितीयद्रेकापाइत्यर्थः एष न रद्रेष्का
 णः सायुधः स्वगद्रेष्काणाः शुकसक्तश्च ८ अथ मिथुनस्य तृतीयद्रेष्काणस्वरूपं स्वागतयाह मूषितइति मूषितोलंकृतः वरुणावत्समुद्रं वत् बहु रत्नः
 प्रभूतमणिः तूष्णं शाराधानं कुवचं सन्नाहः एतेो बद्धो ग्रंथितो येन सधनुष्कः चापयुक्तः नृते वादिते वाद्यविषयकलासक्तचनिः शोषासु विहास्तः शः का
 व्यकृत्यडितः काव्यकर्मकार्यतत्करोति एषो मिथुनस्य राशेरवसाने तृतीयद्रेष्काणो इत्यर्थः एषः न रद्रेष्काणः सायुधः सौरसक्तश्च ९ अथ कर्कटदू

उद्धानसंस्थः कवचीधनुष्यान्शूरोस्त्रधारी गरुडाननश्च क्रोडात्मजालं करणार्थं चिंतां करोति मध्ये मिथुनस्य राशीः ८ मूषि
 तो वरुणावहूर्ल्लो बद्धतूष्णकृवचैः सधनुष्कः नृते वादिते कलासक्त्यविद्वान्काव्यकृन्मिथुनराशयवसाने ९ पुत्रमूलफलभूद्धि
 पकायः कानने मलयगः शरमाग्निः क्रोडतुल्यवदनो हयकतः कर्कटे प्रथमरूपमुशति १० पद्मान्विता मूर्द्धनि भोगियुक्ता
 स्त्री कर्केशारण्यगता विरोति शारवापलाशस्य समाश्रिता च मध्ये स्थिता कर्कटकस्य राशीः ११

र्थस्य स्वरूपं स्वागतयाह पत्रेति पत्राणि मूलानि फलानि च विभर्ति धारयति द्विपकायो हस्ति सद्दृशशरीरः कानने मलयगः मलयश्चंदनचूडतः त
 त्रौपगतः स्थितः शरमाग्निः शरभसहशपादः क्रोडः सूकरस्ततुल्यवदनः तत्सद्दृशवक्रः हयकतो ३ श्वग्रीवः कर्कटे कर्कटराशौ प्रथमद्रेष्काणस्य
 स्वरूपमुशति कथयति एषद्रेष्काणश्चतुष्पाञ्चद्रसक्तश्च १० अथ कर्कटद्वितीयद्रेष्काणस्य स्वरूपमिद्रवज्रयाह पद्मान्वितेति स्त्रीयोषिन्मूर्द्धनि
 शिरसिपद्मे कमलैरर्चिता पूजिता भोगियुक्ता ससर्पा कर्कशाकविनयो वनोपेता अरण्यगता एकांतस्थिता विरोति आक्रोशयति पलाशचक्षुस्य शारवाल

गले हृत्वे सशकटे शकटं महिते कुशलाः शिक्षिता गोपति तुल्य वृषभसदृशस्कंधं ककुदमुहहति धारयति सुत्यरा सुधयार्ताः अजवदनः छागवक्त्रः म
 ल्वासामलिनाचरा एषानिरद्रक्षणाः चतुष्पाद्रेष्काणोवुधसक्तश्च ५ अयं वृषभतृतीयद्रेष्काणस्य स्वफूपदोधकेनाह द्विपसमकाय इति हि
 पसमक्ययो महाशरीरो हस्ति तुल्यदेह नपुना हस्तिशरीर पादुरदुष्टु इवेतदतः शरभसमाधिः बृहत्सादोनपुनः शरभसदृशापादः पिगलमूर्
 र्तिः कपिलदेहा अचि प्रसिद्धः मृगआरण्यपरकः अविमृगलोभाय व्याकुलचित्तयस्य अयं वृषभवनस्य वृषराशोः प्रातगतस्तृतीयद्रेष्काणः
 चतुष्पादः सौरसत्तश्च ६ अयमियुनस्य प्रथमद्रेष्काणस्य सच्छ्रजानवसतगिलकेनाह सूच्याअथमिति नारीस्थीसूच्याअथकर्मसीव

द्विपसमकायः पादुरदुष्टु शरभसमाधिः पिगलमूर्तिः अविमृगलोभव्याकुलचित्तो वृषभवन
 स्य प्रातगतोयम् ६ सूच्याअथसममिवाडुतिकर्मनारीक्षुण्विताभरणकाथस्त्रादराच
 हीनप्रजाञ्छ्रितमुजासुमतीत्रिभागमाद्यतृतीयमथनस्य वदन्ति तद्भ्राः ७

नक्रियासम्यगभिवाचति इति कृष्णान्वितास्कृष्णाभारणकार्येषूपुणकर्मणि कृत आदरः अभिलाषा अद्यायया हीनप्रजा अपत्यरहिता उ
 च्छ्रितमुजोर्ध्वबाहुकीकजुमतीसातेवाकामातावा वृतीयमवनस्यमिथुनस्यार्थं प्रथमत्रिभागद्रेष्काण तद्भ्राः पृडिताः प्रवृद्धतिकथयति ए
 यस्थीद्रेष्काणोवुधसत्तत्र ७ अयमियुनद्वितीयद्रेष्काणस्य स्वफूपमुपजातिकयाह उधानसस्य इति उधानसस्य उपयनेति षडिति कर्त्रीस
 न्नाहः पाच्यतशरीरः धनुष्मान् नृवापहस्तः शूरोरणप्रियः शरस्यधरिनापाठ शरणः कश्चिन्नितान्येवास्त्राणि त्स्वरणशीलयस्येति गच्छन्तोपशिसाथतच्छ्रि

डनंकीडा आत्मजाःपुत्राः अलंकरणामाभरणं अर्थोचितं एषांसंबन्धिनींचिंतां करोति अयमिथुनस्य राशौ मध्ये द्वितीयद्रेष्काण इत्यर्थः एष न रद्रेष्का
णः सायुधः स्वगद्रेष्काणः शक्रसक्तश्च ८ अयमिथुनस्य तृतीयद्रेष्काणस्वरूपं स्वागतयाह मूषित इति मूषितोल्लेखतः वरुणवत्समुद्रवत् बहुरत्नः
प्रभूतमणिः तूणं शाराधानं कवचं सन्नाहः एतौ बद्धौ ग्रंथितौ येन सधनुष्कः चापयुक्तः नृते वादिते वाद्यविषयकलासक्तचनिः शेषासु विद्वास्तज्ज्ञाः का
व्यक्त्यं दितः काव्यकर्मकार्यतत्करोति एषामिथुनस्य राशौ रचसाने तृतीयद्रेष्काणो इत्यर्थः एषः न रद्रेष्काणः सायुधः सौरसक्तश्च ९ अथ कर्कटदृ

उद्यानसंस्थः कवचीधनुष्मान् शूरोरुद्रधारिगरुडाननश्च ऋडात्मजालंकरणार्थचिंतां करोति मध्ये मिथुनस्य राशौः ८ मूषि
तो वरुणवद्बहुरत्नो बद्धतूणाकृपचैः सधनुष्कः नृते वादितकलासक्तच विद्वां नृकाव्यक्तं मिथुनराशयवसाने ९ पुत्रमूलफलमृद्धि
पकायः कानने मलयगः शरभाग्निः ऋडितुल्यवदनो हयकठः कर्कटे प्रथमरूपमुशति १० पद्मान्विता मूर्द्धनि भोगियुक्ता
स्त्री कर्केशारण्यगता विरोति शारवापलाशस्य समाश्रितान्च मध्ये स्थिता कर्कटकस्य राशौः ११

र्वस्य स्वरूपं स्वागतयाह पत्रेति पत्राणि मूलानि फलानि च विभर्ति धारयति द्विपकायो हस्ति सद्दृशशरीरः कानने मलयगः मलयश्चंदनचक्षुः त
त्रोपगतः स्थितः शरभाग्निः शरभसदृशपादः ऋडः रूकरस्ततुल्यवदनः तत्सदृशवक्रः हयकठोऽश्वग्रीवः कर्कटे कर्कटराशौ प्रथमद्रेष्काणस्य
स्वरूपमुशति कथयति एषद्रेष्काणश्चतुष्याच्चंद्रसक्तश्च १० अथ कर्कटद्वितीयद्रेष्काणस्य स्वरूपमिंद्रवज्रयाह पद्मान्वितेति स्त्रीयोषिभिरुर्द्धनि
शिरसि यद्भौः कमलैरर्चिता पूजिता भोगियुक्ता ससर्पा कर्कशाकविनयो वनोपेता अरण्यगता एकांतस्थिता विरोति आज्ञो शयति पलाशचक्षुस्य शारवा

तासमाश्रिता तत्रासक्त्यस्थिता कर्कटस्यरोगेर्मध्येस्थिता द्वितीयद्रेक्खणेसमवस्थिता एपस्वीद्रिष्काणोन्व्यालद्रेष्काणोभोमसक्तश्च ११ अथ कर्कटस्य तृतीयद्रे-
 ष्काणस्यस्वरूपवैतालीयेनाहू मायैति भार्याजायातस्याभारणार्थमलकरणमिचित्तमर्णवसमुद्र नीस्थोनावमारूढः सपदिष्टितागोगच्छति याति ह्रीमोः सुवृ-
 णीनिर्मितैः विभूषणैरलकरणैर्युत निपिदास्य चर्पेदसुखः कर्कटेत्यगताः तृतीयद्रेष्काण इत्यर्थः एपनरद्रेष्काणोन्व्यालद्रेष्काणो जीवसक्तश्च १२ अथसिंहदूष-
 स्यद्रेष्काणस्यस्वरूपज्ञानरयोद्धतयाहू शाल्मलेरिति शाल्मल्लिच्छस्योपर्येप्रेगृध्रः पत्नीजबुकः सुगाल एतीस्थितौ तथाश्वासारमेयः नरोमनुष्यः सचम-
 लिनै मलोपैतैरवरै रस्त्रैरन्वितो युक्त मातृपितृविप्रयोजितो जननीजनकविरहितो रेत्याकुशयति इदमाद्यप्रथमरूपसिंहस्योच्यते कथ्यते सिंहप्रथमद्रे-

भार्याभ्ररणार्थमर्णवनीसुयोगच्छतिसर्पवैष्टितः ह्रीमेश्वयुतो विभूषणैश्चिपिदास्योत्यगतश्च कर्कटे १२
 शाल्मलेरुपरिगृध्रजबुकान्धानरश्चमल्लिनां वरान्वितः रौतिमातृपितृविप्रयोजित सिंहरूपमिदमाद्य
 मुच्यते १३ ह्याकृति पाहूरमाल्यरेवचरोयिभर्तिसिंह्याजिनकचलनर दुरासद् सिंहइवात्तका
 मुकानताग्रनासासामृगराजमध्यमः १४ ष्काण इत्यर्थः एपनरद्रेष्काणश्चतुष्यदद्रेष्काणः स्वगद्रेष्काणोर्कसक्तश्च १३

अथसिंहद्वितीयस्यस्वरूपवरास्येनाहू ह्याकृतिरिति ह्याकृतिरिति अन्वाकारः पाहूरपीषच्छुकुयुक्तं माल्यपुष्पनिचय शेरवरेशिरसियस्यकृध्या
 जिनरुणापृगचर्मकचलपौर्णिकविभर्तिसिंह्याजिनचीवरमितिपठति नीवस्त्रजोणवासः नरोमनुष्योदुपसदः दुर्ज्ञेयादुःसाध्यः सिद्ध
 व आत्तकामरुः गृहीतचापा नताकानामः नतापाप्ताभ्यागस्यकारज्जपादिनप्राणाः शरीरेभित्तीयोटेप्राणाः उगात्तकिः तापप्राणाः उगात्तकिः तापप्राणाः उगात्तकिः

एषनरद्रेष्काणः सायुधोजीवसक्तश्च १४ अथसिंहतृतीयस्यस्वरूपमुपजातिकथाह ऋक्षाननइति ऋक्षः प्राणीऋक्षाननः ऋक्षसदृशवर्कः
वानरतुल्यचेष्टः वानरेणाकपिनातुल्यासदृशाचेष्टास्वभावोयस्य दंडआयुधं फलआम्नादि आमिषमांसंचविभर्त्तिधारयति कूर्चदिर्घिष्मश्रुः
मनुष्यः पुरुषः कुटिलैः केशीमूर्द्धजैयुक्तः मृगेश्वरस्यसिंहस्यांत्यगस्त्रिभागाः एषनरद्रेष्काणः सायुधोभौमसक्तश्च १५ अथक
न्यापूर्वस्यस्वरूपमुपजातिकथाह पुष्यप्रपूर्णेनेति कन्याकुमारीपुष्यप्रपूर्णेनकुसुमपरिपूरितेनकुसुमेनउपलक्षितामलप्रदिग्धैरतिमलोपतैः अंब

ऋक्षाननोवानरतुल्यचेष्टोविभर्त्तिदंडंफलमामिषंच कूर्चमिनुष्यः कुटिलैश्चकेशीमृगेश्वरस्यांत्यगत
स्त्रिभागाः १५ पुष्यप्रपूर्णेनघटेनकन्यामलप्रदिग्धाबरसंसृतागी वस्त्रार्थसंयोगमभीष्टमानागुरोः
कुलवांछतिकन्थकाद्यः १६ पुरुषः प्रगृहीतलेखनिःश्यामोवरत्रशिराव्यथायकृत् विपुलंचविभर्त्ति
कामुंकरोमव्यासतनुश्चमध्यमः १७ रेर्वस्त्रैः संसृतांगी संसृतावयवा वस्त्राण्यंबराणि अर्थोधनं एषांसंयोगमभीष्ट

मानावांछमानागुरोः कुलं प्रजतिगच्छति कन्थकाद्यः प्रथमद्रेष्काणः एषस्त्रीद्रेष्काणोबुधसक्तश्च १६ अथकन्याद्वितीयस्यस्वरूपंचैताली
येनाह पुरुषोनरः प्रगृहीतलेखनिः येनाक्षराणिलिख्यंते सालेखनिः श्यामः श्यामवर्णः वस्त्रशिराः कर्पटसंयमितमूर्च्छा केचिद्बुद्धशिराइतिप-
ठति संयमितशिराः व्यय्ययकृत् आयंभ्रवेशचकरोति गणयतिविपुलंविस्तीर्णकामुंकेधनुर्बिभर्त्तिधारयति रोमव्यासतनुः रोमशशरीरः ए
षमध्यमोद्वितीयद्रेष्काणः एषनरद्रेष्काणः सायुधः सौरसक्तश्च १७

६४

६४

६४

६४

६४

६४

अथ कन्यातृतीयस्य ज्ञानमुपजातिकयाद् गोरीगौरचर्णां स्रुयीताग्राणियस्मिन् दुकूलेपटविशेषेतेन गुसाळादिता केचित्तु दुकूलहस्ता इति पठति
 समुच्छ्रिता अल्फ्या कुमापटः कटच्छुर्द्वीमिस्त्रा गृहोपयोगिकबोहमांडितकरुहं यस्याः देवाल्यकरगृहस्त्रीपुयतिः प्रयतासमाहिता प्रवृत्ता
 गतुमुपताचदति कययति मुनयाः कन्यास्य गतस्त्रिभाग तृतीयद्रेष्काणः एपस्त्रीद्रेष्काणः शकसक्तम् १८ अथ तुलायस्वरूपवसततिलकेनाह
 वीयते गति वीयते रमार्गो मध्ये यत्तदापण इदं तनगतः समवस्थितः पुरुक्षानरस्तुलापान् तुलाहस्तः विद्यमानतुल उच्यमाने तुलादि के माने

गोरीस्रुयीताग्रदुकूलगुसासमुच्छ्रिता कुमकटच्छहस्ता देवाल्यस्त्रीप्रयताप्रसृतावदष्टिकन्यात्यगतस्त्रिभागाः १८ वीयतय
 पणगतः पुरुपस्तुलावानुमानमानकुशल प्रतिमानहस्त माडवित्तियतितस्य चमूल्यमतद्रूपवृद्धतियवना प्रथमतुलाया १९
 कन्शपरिपृथ्या विनिःपतितु समभीप्सति गृध्रमुखः पुरुषः सुधितस्त्वृषितश्च कलनसुतान्चनसतितुला धरमध्यगतः २०

पानशब्देन कुड्भादेव तस्मिन्कुशलः तस्तः प्रतिमानयेन द्रव्याणिस्रवणरत्नानि परिच्छिद्यते ते तु हस्ते यस्य माडक्यद्रव्यतद्विद्यते यस्य विचित
 यतिध्यायति तस्य माडस्यैतन्मूल्यमिति तस्य च माडस्य चमूल्यवित्तियति एतद्यवनास्तुलायाः प्रथमद्रेष्काणस्य रूपवृद्धतिकययति एष नर
 द्रेष्काणः शकसक्तम् १९ अथ तुलाहितीयस्य स्वरूपबोदेकेनाह कलशमिति गृध्रः पक्षी गृध्रमुखो गृध्राननः पुरुषः कलशं कुमगृहीत्वा विनिःपति
 तुनिर्विशेषपतितुमभीप्सति याच्छति यतः सुधितो सुधुसितः तृपितः पिपासितो त कलत्रभायास्तान्पुत्रान् मनसाचितेनैति गच्छति अभीप्सति
 अस्मिन्पतिस्परस्तीत्यर्थो इ येपमकारः तुलाधरमध्यगतः तुलाहितीयद्रेष्काणः एष नरद्रेष्काणः शनैश्चरसक्तम् २०

अथतुलातृतीयस्यस्वरूपं च शास्थेनाह विभीषयन्मिति रत्नचित्रितोमणिभिर्विभूषितः वनेरण्ये मृगान्हरिणान् विभीषयन् श्रीबाकुर्वन्तिष्ठति कीदृ-
 शः काचनसौवर्णतूणशाराधानं वर्मसन्नाहं तेचविभक्तिधारयति फलान्यामिषं च मांसं बिभक्तिनरो मनुष्योवानररूपभृत् वानरस्य कपेरिवरूपं बि-
 भक्तिधारयति फलान्याम्यादीनिकेचिद्धनुर्धरः किन्नररूपभृन्नरः इतिपठति धनुर्धरः चापहस्तः किन्नरीदेवयो निरश्वमुखः पुरुषः तुलावसाने तु-
 लस्यतृतीयद्रेष्काणे यवनैः पुराणायवनैरुदाहृतः कथितः नरो मनुष्योवानराकारोऽयंचतुष्यदद्रेष्काणो बुधसक्तश्च २१ अथसृष्टिकप्रथमस्य-

विभीषयन्तिष्ठति रत्नचित्रितो वने मृगान्कांचनतूर्णवर्मभृत् फलामिषं वानररूपभृन्नरस्तुलावसाने यवनैरुदाहृतः २१
 वस्त्रैर्विहीनाभरणैश्च नारी महासमुद्रात्समुपति कूलं स्थानं च्युतांसपनिबद्धपादा मनीरमा सृष्टिकराशिपूर्वः २२
 स्थानस्करवान्यमिवाच्छति नारी भर्तृकृतं भुजगासृतं देहा कच्छपकुंभसमानशरीरा सृष्टिकमध्यमरूपसुशंति २३

स्वरूपमुपजातिकयाह वस्त्रैरिति नारी स्त्रीवस्त्रैरंबरेस्तथाभरणैरलंकरणैश्चविहीनावर्जिता महासमुद्रान्महासागरात् कूलंसमुपेत्यागच्छति
 स्थानं च्युतास्वस्थानात् स्वस्थासपनिबद्धपादा भुजगनियमितचरणामनारमाचितानंदविधायिनी चित्ताल्लाहदकरी सृष्टिकराशिः पूर्वः प्रथमद्रे-
 ष्काणः एषस्त्रीद्रेष्काणीव्यालद्रेष्काणाभीमसक्तश्च २३ अथसृष्टिकद्वितीयस्यस्वरूपं दोधेकनाह स्थानेति नारी स्त्रीस्थानसुरवानि अभिवांछ-
 ति भर्तृकृतपतिनिमित्तं भुजगासृतं देहासर्पव्यासशरीरा कच्छपः कुर्मः कुंभो घटः तत्समानशरीरात्तुल्यदेहा सृष्टिके मध्यमरूपद्वितीयद्रेष्काणसुशंति क

ययति त्वत्स्त्रीद्वेष्मणोव्यालद्वेष्काणाल्जीवसक्तम् २१ अथष्टमिकवृतीयस्तक्षुरानमृषिताग्रपाह पृथुलचिपिटापिति पृथुलचिपिटापिति पृथुलचिपिटापिति कूर्मे-
 त्यकच्छपसदरावक्कपुराथस्य इवासारमेप मृगोहरिण सुगालः क्रोशावराहः सूकरः एषाभीषकारीभयकारी यलयस्यर्चदनस्याकरस्यप्रदेशामृत्यनिस्य
 नामपतिरसतिसन्मृगपतिगसिह अत्यगतोत्थमिकस्यवृतीयद्वेष्काण एषः कूर्मान्गसिहद्वेष्काणः त्रुत्तुप्यद्वेष्काणः चद्रसक्तम् २४ अथाधन्विपूर्वस्यस्वरूप
 रानमिद्रबन्धपाह मनुष्यवदिति मनुष्यवच्छानरवदन अश्वसमानकायः तुरगसदराह आयातदीर्घ धनुभ्यापगृहीत्वा आग्रमस्यः तत्राग्रमेतिस्रुति कर्तृप-

पृथुलचिपिटकूर्मेतुल्यवक्कः स्वसृगपराहसृगालभीषकारी अवतिचमलयाकरप्रदेशामृगपतिरत्युगतस्यष्टमिकस्य २४ मनुष्यव
 क्रोः श्वसमानकायोधनुर्विगृह्यायतमाग्रमस्यः कर्तृपयाज्यानितपस्विनश्वररसपूर्वा धनुषस्त्रिभागः २५ मनोरमात्पकहेम
 वणाभद्रासनेतिस्रुतिमध्यकृपा समुद्ररत्नानिविषद्वैयतीमध्यत्रिभागोधनुषः त्रिद्वैः २६

लुकुलुवादीनि तपस्विनातापसान् रसति अवतिरक्षितवान् आद्यः प्रयमोधनुषस्त्रिभागोधन्विद्वेष्काणः केचिश्चररसपूर्वतिपठति धनुषः पूर्वस्त्रि
 भागः प्रयमद्वेष्काणः एषोः श्वसमानकयः नरद्वेष्काणः त्रुत्तुप्यात्सुपुधद्वेष्काणः जीवसक्तम् २९ अथाधन्विद्वितीयस्यस्वरूपज्ञानमुपजातिकपाह
 मनोरमेति मनोरयास्त्रिभद्रस्त्रीणी चपकपुष्यविरोध हेयस्वरुर्ण तत्सदरावर्णा तत्समकंतिः मद्रासनेआसनविशेषेतिष्ठति तत्रउपविष्टा मध्यम-
 कृपा नशतियोरसना नत्वत्यरौभनाससमुद्रकृष्णानि सागरमणीन् विषद्वैयतीस्त्रीतिस्रुति धनुषोमध्यत्रिभागोद्वितीयद्वेष्मणोयमिस्रुति प्रविष्टात्त-

एषस्त्रीद्रेष्काणोभौमसक्तश्च २६ अथघन्वितृतीयस्यस्वरूपमुपजातिकयाह कूर्चनिर्दृति नरोमनुष्यः कूर्चीदीर्घश्चाशुः हाटकंस्वरुणंचंपकः पुष्पविशेषः तदाभौतस्सदृशकान्तिः तत्समानद्भुतिः वरासनेप्रधानासनेनिषण्णः उपविष्टः दंडधरोदंडहस्तः कौशेयकानिपट्टविशेषाणि उद्धृतेधारयति अजिनमृगचर्म नवमस्थराशीर्धनुषः तृतीयद्रेष्काणस्यस्वरूपं एषनरद्रेष्काणः सायुधः अर्कसक्तश्च २७ अथमकरप्रथमस्यस्वरूपं दोधकनाह रोमेति रोमचित्तोरोमशः मकरोपमदंष्ट्रुः मकरतुल्यदंष्ट्रुः मकरोजलचरप्राणी सूकरस्यवराहस्य कायोदेहः तत्समानशरीरः तत्तुल्यतनुः योऽर्ककथेनबलीवदीयो ज्यते जालकः प्रसिद्धः येनपक्षिणोबध्यते बंधननिगडादि एतानिधारयति तच्छीलः रौद्रमुखोवक्रिताननः मकरप्रथमः प्रथमद्रेष्काणः एषः पुरु

कूर्चनिरोहाटकंचंपकामोवरासनेदंडधरोनिषण्णः कौशेयकान्मुद्धृतेजिनंचतृतीयस्वरूपं नवमस्थराशोः २७ रोमचित्तो
 मेकरोपमदंष्ट्रुः सूकरकायसमानशरीरः योऽर्कजालकबंधनधारी रौद्रमुखामकरप्रथमस्तु २८ कलास्वभिज्ञा-
 ङ्गादलायताक्षीश्यामाविचित्राणिचमार्गमाणा विभूषणालंकृतलाहकणायोषाप्रदिष्टामकरस्यमध्ये २९

षद्रेष्काणः बंधनधारित्वात्सनिगडः सूकरसमानशरीरः नसूकरः तस्मान्चतुष्यात् शनैश्चरसक्तश्च २८ अथमकरद्वितीयस्यस्वरूपं मुपजातिक
 याह कलास्वभिज्ञाङ्गादलायताक्षीति कलास्वभिज्ञाआभिसुरब्धेनजानाति अङ्गादलायताक्षी अङ्गादलपद्मपत्रतद्द्वारायते दीर्घे आक्षिणीय-
 स्याः सादीर्घेनान्त्रश्यामाश्यामवर्णाविचित्राणिनानाप्रकाराणिवस्तूनिच मार्गमाणाअभीप्समानाविभूषणैरलंकरणैरलंकृता लोहकर्णालोह
 युक्तश्रोत्रा लोहाभरणं कर्णयोर्यस्याः सायोषास्त्रीमकरस्यमध्येद्वितीयद्रेष्काणोप्रदिष्टाउक्ता एषः स्त्रीद्रेष्काणः शक्तसक्तश्च २९

अथमकरत्वतीयस्यस्वरूपरयोत्तयाह किन्नेपमेति किन्नेपमेतनुः किन्नेपदेवयोनयः अश्वपुराणः पुरुषास्वत्सदशीतनुः सकवलः कवलेनसहिता वृण
 शराधारन्वापधनुः कवन सन्नाहः एतेस्तूणन्वापकवचैः शराधारधनुः सन्नाहैः समन्वितोयुक्त कुम्भपटलचिन्तितमणिविरचितस्कृधग असास
 न्तउदरति धारयति मकररसोः पश्चिमस्तृतीयद्रेष्मणएणः पुरुषद्रेष्मणः साधुधानुपसक्तम् २० अथकुम्भप्रथमद्रेष्मणस्यस्वरूपरोधकेनाह स्मे
 द्रमधजन्तभोजनेति स्महस्तेलादि मधयानविशेष जलमुदकभोजनमशन एतेषापयव्यारामः तन्नव्याकुलितपनः चित्तयस्यसकचलः कवलसहिता

किन्नेपमेतनु सकवलस्तूणन्वापकवचैःसमन्वितः कुम्भमुहृतिरग्लचिन्तितस्कृधगमकरशशिपूश्चिमः ३१
 स्मेदमपजलसाजनागमव्याकुलीकृतमना सकवलः कोशकारवसनुद्भिन्नान्त्रितोगृध्रतुल्यवदनापयदादिग ३१
 दग्धेशकटसशालमलेलोहान्याहारतगनावने मलिनेनपदेनससृताभाहूमृभिर्गतश्चमध्यमः ३२

कोशकारवसना यद्वासा अग्निान्वितः कृष्णायुगनर्मयुक्तः गृध्रपक्षीततुल्यवदनः तत्समचक्रः पदादिगः कुम्भमथमद्रेष्मणः एषनूरद्रेष्मणः
 मीरसक्तम् ३१ अथकुम्भद्वितीयस्वरूपवैतार्त्तपिनाह दग्धेशकटद्विति शकटेराभ्या दग्धेअग्निनामस्मीकृतसशालमलेगाल्मलदृशैःसहितैर्अग
 नास्वीलोहान्याहारेतगृह्णाति वनेअरण्येमलिनेनपदेनससृताभाहूमृभिर्गतैः मलाकारोपितैः उपलक्षिता के
 निद्राद्वैरुगेपितो परिपूर्णश्चित्पचति मध्यमेरुद्वितीयद्रेष्मणः साग्निर्कोशुपसक्तम् ३२

अथकुंभ तृतीयस्यस्वरूपज्ञानमिंद्रवज्रयाह श्यामइति श्यामः श्यामवर्णः सरोमश्रवणः लोमशकर्णः किरीटीभौलियुक्तः त्वक्चर्मपत्रंपर्णं निर्या-
सोदक्षनिर्यासः यथागुगुलुः स्नेहः फलंचसप्रसिद्धमेवास्त्रादि एतैः सहभांडानिलोहव्यतिमिश्रितानि लोहसंयुक्तानिबिभ्रतिधारयति तानि-
चसंचारयति स्थानात् स्थानातरनयति घटस्यकुंभस्यांतगतः तृतीयद्रेष्काणः एषनरद्रेष्काणः शकसक्तश्च ३३ अथमीनाद्यस्यस्वरूपमिंद्रवज्र
याह स्त्रुग्भांडेति स्त्रुग्भांडानि यज्ञोपकरणभांडानि मुक्तामौक्तिकं मणयः प्रसिद्धाः शंखः प्रसिद्धएव एतेभिर्अरेकीकृतैः व्याप्तिमोहस्तोयस्य

श्यामःसरोमश्रवणःकिरीटीत्वक्पत्रनिर्यासफलेर्बिभ्रति भांडानिलोहव्यतिमिश्रितानिसंचारयत्यंग
तोघटस्य ३३ स्त्रुग्भांडमुक्तामणिशंखमिश्रैर्व्याप्तिमिश्रितानिसंचारयत्यंग भायाविभूषणश्च भायाविभूषणमपानिधानं
नावाप्लवद्यादिगताश्लेषस्य ३४ अल्कच्छित्तवज्रपताकमुपैतिपोतकूलप्रथातिजलधैःपरिवारयुक्ता व
र्णेनचपकमुखवाप्रमदाविभागामीनस्यचषकथितोमुनिभिर्द्वितीयः ३५

जाया तद्विभूषणार्थमलंकरणार्थमपानिधानंसमुद्रंनावाप्लवति केचिन्महाणवंचनावाप्लवतीतिपठति इषस्यमीनस्यादिगतः प्र
थमद्रेष्काणः एषनरद्रेष्काणोजीविसक्तश्च ३४ अथमीनद्वितीयस्यस्वरूपज्ञानवसंततिलकेनाह अत्युच्छ्रितेति अत्युच्छ्रिताअतीवोच्चाध्व-
जाःपताकायास्मिन्योतेतमुपैति आरोहति जलधैःसमुद्रस्यकूलंतटप्रयाति प्रमदास्त्रीकीदृशीपरिवारयुक्तासर्वीजनेनाहता चपकपुष्पविशेषः
चपककातिः मुखवर्णेनचपककातिमुष्णाति अपहरति एषः मीनस्यद्वितीयविभागोमुनिभिर्गदितउक्तः एषः स्त्रीद्रेष्काणोचंद्रसक्तश्च ३५

आकुलकरः सविभूषणः साभरणः भाया

अथमीनस्य तृतीयद्रेष्काणस्वरूपज्ञानमिद्रबन्धयाह स्वप्नातिक्रमि स्वप्नातिक्रमि सपविष्टितागोमुजगाद्यतावयवा बस्तीरवैरिंशिनोरहितः पुरुषो
 मरु प्रदव्या प्ररणपेनोरैलस्करैः अनलेनामिनाव्याकुष्ठितः सुमितोतरात्मायस्य विक्रेशतेरोदिति द्रापस्यमिलस्यात्योपगतः तृतीयद्रेष्काणः वा व्या
 द्रेष्काणः मीमसक्तम्बुद्रेष्काणस्वरूपस्य प्रयोजनप्रदशोपुव्याख्यात तथाचयात्रायावक्ष्यति द्रेष्काणाकारचेसाशुणासदराफलयोजयेदुक्तिहेतो
 सौम्यरूपेकुसुमफलपुतेरुलमाडाभितेन सौम्यैरेजेजयास्यात्महरणसदशोपापदष्टेचभागः समोहोवायवंधः सशुजगनिगहेपापमुक्तः पिपासुरिते

स्वप्नातिकेसर्पनिवेष्टितागोवस्त्रैर्विहीनः पुरुषस्त्वदव्या चोरानलव्याकुलितातथत्माविक्रेशतेत्योपगतो
 सुयस्य ३६ इतिबहु० द्रेष्काणस्वरूपाः ध्यायः समास २७ - अथातद्रूपसहाराध्यापुव्याख्या
 यत राशिप्रभेदाग्रहयोमिभेदोवियोनिजन्मायनिषेककालः जन्मायसद्योमरणातथाशुदशाधिपाका
 दृकवर्गसद १

अन्यच्च अस्यप्रयोजनचौररूपस्यानादिज्ञान उक्तचपदपचाशिकापापुपुयशसा अशफभस्त्रापते द्रव्य
 द्रेष्काणीस्तस्कराः स्यूताः राशिभ्याः कालदिग्देशोवयोनातिश्र्वलमपात् एववृत्तानि ३६ इतिश्रीमद्वैतलविरचितायाबहु० द्रेष्काणाः ध्यायः
 २७ भयातद्रूपसहाराध्यायोव्याख्यायते अथाध्यायसंग्रहमुपजातिकयाह राशिप्रभेदइति राशिप्रभेदः प्रथमा ध्याया १ अह
 योमिभेदोद्वितीयः २ वियोनिजन्मावृतीयाः ३ अथराष्ट्रः अन्तर्पे निषेककालम्बतुर्यैः ४ जन्मविधिपंचमः ५ अयसयोमरण
 परिष्ठः ध्यायः षष्ठः ६ आपूर्तिभागः सप्तमः ७ दशाभिभागोऽष्टमः ८ असृष्टन्तीर्षन्तोन्नयन ९ ॥ १ ॥ ७

अथशेषाध्यायसंग्रहशालिन्याह कर्मजीवइति कर्मजीवोद्देशः १० राजयोगाऽध्यायएकादशः ११ स्वयोगा नामसस्योगाध्यायोद्देशः १२ चांद्रयो
 गाः सूनफाद्याश्चंद्रयोगाध्यायस्त्रयोदश १३ द्वित्रहृत्रियहयोगाध्यायश्चतुर्दशः १४ प्रत्रज्यायोगाध्यायः पंचदशः १५ अथोनंतरराशिशीलाऽध्यायः
 बोडश १६ दृष्टिफलाध्यायः सप्तदशः १७ तस्मात्पराभावाध्यायोद्देशः १८ अथातः परमाश्रयाध्यायएकोनविंशतितमः १९ प्रकीर्णाध्यायो-
 विंशतिः २० । २ अथशेषाध्यायसंग्रहशालिन्याह अनिष्टयोगाऽध्यायएकविंशतिः २१ कामिनीनारत्रीणांजातकाध्यायो-
 द्वाविंशतिः २२ नियर्णामरणज्ञानाध्यायस्त्रयोविंशतिः २३ नष्टजातकाऽध्यायश्चतुर्विंशतिः २४ द्रुष्काणस्वरूपाध्यायः पंचविंशतिः २५ एवंप-

कर्मजीवोराजयोगाः स्वयोगाश्चांद्रायोगाद्वित्रहाद्याश्चयोगाः प्रत्रज्याथोरशिशीलानिदृष्टिभ्रवस्तस्मादाश्रयोत्रप्रकीर्णः २ नेश्वा
 योगाजातककामिनीनानियर्णोस्थान्नष्टजन्महकाणाः अध्यायानांविंशतिः पंचयुक्तजन्मन्यतद्यांत्रिकृत्वाभिधास्ये ३ प्रश्ना
 स्तिश्रिर्षेदिवसः क्षपाश्चन्द्रोविलसत्स्यलसभेदः शकृद्ग्रहाणामथत्वापवादेविमिश्रकारव्यतनुवपनच ४

चयुक्ताध्यायानांविंशतिः जन्मनिजातकेउक्ताकथितोक्ताएतज्जातके ३ एवमिदानींयात्रिकेयात्रायांनिबद्धमध्यायसंग्रहमभिधास्येकथयिष्ये
 तच्चापजातिकथाह प्रश्नास्तिश्रिरिति प्रश्नाः प्रश्नप्रभेदाध्यायः तिथिस्तिथिबलाध्यायः मनसूत्राभिधानं दिवसादिवसाभिधानं वारफललक्षणं
 म् क्षणोमुहूर्तनिर्देशः चंद्रश्चंद्रबलाध्यायः लसंचलस्रविनिश्चयः अथानंतरलस्रभेदोहोराद्रुष्काणनवांशकद्वादशभागत्रिंशद्भागानांलक्षणं
 सफलग्रहाणाशकृद्भिः सफला समस्तग्रहाणांकुडलिकाफलं अथानंतर अपवादाध्यायः विमिश्रकारव्यमिश्रकाध्यायः तनुवपनदेहास्यंदन ४

शेषाध्यायस्य फीर्तनमुपजातिकयाह अतः परमिति अतोऽस्मात्पर्युत्थकपूजनस्याङ्गवेत् स्वमस्वभाध्यायः ततोऽनतरस्मानविधिः प्रदिष्टा उक्तः अस्म
 णायज्ञोऽग्रद्वयज्ञः अयानतरनिर्गम प्रस्थानिक क्रमात्परिपाठ्यादि एतुक्तः शकूनोपदेशः शकुनस्तज्ञान एषयात्रायासग्रह ५ अयरोपवस्तु सग्रह
 मुपजातिकयाह विवाहकालदूति विवाहकालो विवाहपदल ग्रहाणाकरणपत्रसिद्धतिकायाप्रोक्त कथित पृथग्विभज्यतद्विपुलातस्य करूणास्य रक्त
 भागप्रमत्तानापविपुलाविस्तीर्णाशाखाकथिता त्रिभिः स्कधैरेतैर्गणितहारासहितारथैरफज्योति शास्त्रसग्रहो मयावराह मिहिराचार्येण देववि

अत परगुत्थकपूजनस्य स्त्वभततः स्मानविधि प्रदिष्ट युज्ञोऽग्रहाणामथनिर्गमश्चूकभाञ्चदिसु शकूनोपदेशः ५ विवाहकाल कर
 णग्रहाणाभाक्तधृयक्तद्विपुलान्शाखा स्कधैस्त्रिभिर्ज्यातिपुसग्रहायंमयाकृतो देवविदाहिताय ६ पृथुविरचितमन्यः शास्त्रम
 तस्ममस्ततदनुलपुमयेदंतस्यदेशायमव कृतमिहहिंसमयधीविषाणामलस्ये ममयदिहयदुक्तसज्जनै सम्यतातात् ७

दासावत्सरिकानाहिताय द्विनार्यकृतो विरचितः विस्तीर्णशास्त्राण्वालोच्य ससेपतो मयाकृत ६ एतन्पालिन्याह पृथुविरचितमन्यैरिति ए
 तन्ममस्तसकलशास्त्रमन्यराचार्यैर्वेनेस्वरारिभिः पृथुविस्तीर्णविरचितकथित तदनुतदेवशो भनतर मयातृत्यदेशार्थे तदुपरिसार्युलघुसू-
 ल्यकृत तत्संदेशेऽपियोपै सोस्मिन्तत्सर्पापै विपस्त्रावर्ष इहस्मिन्शास्त्रेकृतधीविषाणामलस्ये बुद्धिमृगनिर्मलीकरणविषये समर्थमुक्तमे
 तत् कृतमथाचिह्नसग्रहे यदुक्तमशोभनमुक्तकथित तत्सज्जनैः पठितैर्ममस्तप्यतास्तन्यमित्यर्थः ७

अथकालविशेषेणकुक्कृताल्पकृतयोश्चपुनः करणोसतांप्रार्थनायवसंततिलकेनाह ग्रंथस्येति अस्यग्रंथस्ययत्नचरतोविचरणमानस्ययद्विनाशमेतिया
तिलेरव्याह्लेखकदोषात् तत्बहुश्रुतमुखाधिगमक्रमेण बहुश्रुतानांपडितानांमुखादधिगम्यज्ञात्वाक्रमेणपरिपाठ्या विदुषापंडितेन रागंभास्सर्पमपह
त्यविहायकर्तव्यं तेचशास्त्रार्थोपक्षयासंस्कारेणसमर्था यद्वा मयाकुक्कृतंकुत्सितंकृतम् तथाल्पमपरिपूर्णतद्विचार्यैश्चिरेणकर्तव्यमित्यर्थः ८
तत्रादित्यदासारव्यस्यपितुर्नामिकापित्यारव्येग्रामेवरदनामादित्यदासाञ्चविज्ञानागमस्वनिवासमुज्जयिनीचनामहोराशास्त्रनामन्ववसंततिलकेनाह

ग्रंथस्ययत्नचरतोस्थविनाशमेतिलेरव्याह्लुश्रुतमुखाधिगमक्रमेण यद्वामयाकुक्कृतमल्पमिहाकृतंवा
कार्यतदत्रविदुषापरिहृत्यरागम् ८ आदित्यदासतनयस्तदवाप्तबोधःकापित्यकसवितृलब्धवरप्र
सादः आवतितिकोमुनिमतान्यवलोक्यसम्यध्वारावराहमिहिरोरुचिरांचकार ९

आदित्यदासेति आदित्यदासारव्योब्राह्मणः तस्यतनयःपुत्रः तस्मादेवपितुरादित्यदासादवाप्तः बोधःज्ञानंयेन कापित्यारव्येग्रामेयोसौभगवान्सवि-
तासूर्यस्तस्माह्लब्धः प्राप्सोवरःप्रसादोयेन आवतकः आवतकेदेशेउज्जयिन्यावास्तव्यः कोसौचराहमिहिरः अयंमुनिमतानिऋषिप्रणीतानिशास्त्रा
ण्यवलोक्यविचार्यसम्यग्यथावस्तुकृत्वाहोराजातकशास्त्ररुचिरांशोभनांसुगमांचकारकृतवानिति ९ ४

॥ इतिबृहज्जातकसदीकसमाप्त ॥

